

TOMVS DVO:
DECIMVS LI:
TERAR ROMA
SCRIPTARVM

6556

IV

342

Fol. 247.

Rkp. 6556.

247
24.

Ecclesiastica
Spiritalia

Tomus duodecimus

Compendium

2

Epistole Sigismundi
primi Regis Polonie et
Petri Tomiczki Episco-
pi Cracouien regni Po-
lonie Vicecancellarii
de Sacerdotiis Roman
scripte

Epistole Sigismundi
primi Regis Polonie et
Petri Comitis Caric
pi Caricorum regni Po
lonie Vicecomitum
de Sacrauctoris Roman
scripte

Ordinatio conferendi Archidiaconatus
LUBLINEN.

IN NOMINE DOMINI AMEN. Ad perpetuam rei memoriam.
Nos Joannes dei gratia sancte Ecclesie Gnesnen' Archiep'us et primas.
Significamus tenore presentium, quibus expedit vniuersis p'ntibus, et fu-
turis harum noticiam habituris. Qu'cum inter Serenissimum Principem
et dominum dominum Sigismundum dei gratia Regem Polonie, magnum
ducentem Lituanie Russie Prussieq; dominum et heredem &c.
ex vna, et R^{mum} in Christo patrem D.^m Joannem Conarski, eadem gra-
tia Episcopus Crac, partibus ab altera orta esset differentia, et materia
questionis super iure patronatus et presentandi ac provisione Archidiacono:
natus Lublincen', Denique eadem partes volentes ad equam concordiam,
sine strepitu iudiciario peruenire, in nos voluntarie, et ex certa eorum
scientia, et non per errorem, pro se, et omnibus suis successoribus, concorditer
consentient, compromiserunt, tanq; in arbitrium compromissarium arbitra-
torem, seu amicabilem compositorem, stantes et concedent nobis liberam,
atq; omnimodam potatem et facultatem, ut possimus super iure p'ntandi
seu conferendi dicti Archidiaconatus de plano et sine strepitu ac figura
iudicii pronuntiare, laudare, diffinire, arbitrari et ordinare, etiam iuris
ordine non seruato, prout nobis melius videretur expedire. Nos itaq;
dei nomine invocato, maturaq; deliberatione intra nos habita de consi-
lio R^{morum} Presulum Suffraganeorum, prouincie n're alioruq; prelado-
rum ecclesiasticorum, ac uirorum peritorum, quia lura pactuum predictarum
visa erant, aliquantulum esse obscura, pro bono pacis et ecclesie tranquil-
tate, vigore predicti compromissi in nos facti laudauimus atq; ordinau-
mus, laudamusq; atq; ordinamus, et diffinendo arbitramur. Jus patro-
natus et presentandi ac provisionis dicti Archidiaconatus Lublincen'

allexius vicibus tam ad ipsum Ser^m D^m Sigismundum, et eius succes-
sores legitimis Reges Polonie, quam ad prefatum D. Ioannem Ep^m
et pro tempore existentes Ep^s Cracⁱ, pertinere et spectare debere, ita
tamen ut ipse Ser^m Dominus Sigismundus Rex Polonie hac vice
ad eundem Archidiaconatum per mortem venerabilis olim domini
Sigismundi Targomiezki vacantem, et similiter alia vice postea per
cessum vel decessum vacauerit personam idoneam presentet. Deum vero
ipse D^s Ep^s Cracⁱ et eius successores presentabunt, seu providebunt
de eodem, et tandem perpetuis temporibus Regia M^{tes} Polonie, et
D^s Ep^s Cracⁱ pro tempore existens, per vices alternatas conferent
dictum Archidiaconatum, per b^miam aut prefati Ser^m D^m Sigismu-
di Regis Polonie ad dictum Archidiaconatum presentationem, qua
ex certis legitimis causis, Eius R^{ati} ad presens ad iudicandam
censuimus non intendimus, nec volumus inxi R^m D^m Ep^s Cracⁱ
quo ad alternatas vices presentandi et providendi, demiceps seruandas
in aliquo derogari harum quibus sigillum nostrum est appensum testi-
monio litterarum. Datum in Conuentu Piotrcouienⁱ generali, in curia
Regie M^{tes} ix die Decembris. Anno domini M^o D^o XII°
Presentibus ibidem R^m in C^{bro} patribus dom^s, Ioane Posnamenⁱ
Iraimo Plocenⁱ, Matia Premislenⁱ, et Regni Polonie Cancellario
Iacobo Cammencenⁱ dei gratia Ep^s. Nec non Mag^{is} Venerabi-
libus dom^s Nicolao Gardyna de Lubranz Posnamenⁱ, Nicolao
de Cammencz Cracouienⁱ et exercituum Regni Polonie, Capita-
neo generali, Ioane de Tarnow Sandomirienⁱ Palatinis, Christophoro
de Schidloniez Sandomirienⁱ, et Regni Polonie vicecancell^o
Sta^o de Ostrowek Calisienⁱ, Nicolao Jordan de Zachym Viscienⁱ,
Andrea de Tangim Biecenⁱ Castellanis, Stanisla^o de Chodec Regni
Polonie Marschalo et Capitano Leopoli^{en}. Andrea de Coscieliez
Regni eiusdem Tesaurario Szeplienⁱ, Osianzinenⁱ, Iunioradista-
vienⁱ, Bidgoshinenⁱ, Capitano, Ruppacio et procuratori Cracⁱ genera-
li, Petro Tomizki decretorum doctore Archidiacono, Joanne La-
talski PP^{to} Ioanne Karukowski Secretarii Regia M^{tes} Iacobo

de Erzsébesoro decretorum doctore, Leonardo Biegiechowski Bpisco
Regio, Petro Siemigski, et Andrea Criegski Canallo R^{lis} M^{lis} Can^{cis}
Cracouiens, testibus ad premissa vocalis et specialiter rogatis

Sigismundus primus rex Polonie
Gymnasio Crac

Venerabilibus et. Venerabiles et egregii deuote nobis dilecti.
Cum Ser^{mus} D^s Vladislaus diua memoriae auus et predecessore n^re
rex Poloniae, in primis existeret fundator et dotator v^ri istius almi
Gymnasii, vt per coadunationem doctorum virorum cultus fidei n^re
cresceret, et alia commoda reip^e ex illorum doctrina assidue accederent,
merito non postremum curae nobis debet esse, vt hii qui eliguntur ad benefi-
cia seu officia et collegiaturas, a quibus ea vtilitas in posteros prouenire
solet, per precepta et lectiones eorum, non diuagentur ab eisdem officiis
et collegiaturis per ab^sentiam suam, que non posset esse sine incom-
modo studentium in eodem v^ro gymnasio, et graui preiudicio n^re et eius-
dem Ser^{mi} auⁱ n^ri voluntatis. Idcirco volumus et ita proprio motu fieri
mandamus omnes absentes ab eisdem beneficiis seu officiis ac collegia-
turis suis, moneri procuretis, vt hii qui in Regno sunt infra tres, ex-
tra autem Regnum sex menses a die p^rsentium computandos redeant,
ad eadem beneficia officia seu collegiaturas et legant, per se et non
per substitutos, aliq^{ue} onera eis incumbencia diligenter exequantur, alio-
quin, Et illis et vobis significamus nos prouentus eorundem absentiu
ubicumq^{ue} in Regno n^ro existentes mandatu^{ros}, vt eis interceptantur
et ad publicam vtilitatem conuertant^{ur}. Quod si forsan in exequendo
h^{uius} mandato n^ro negligentiores fueritis, aut ipsi n^re monitioni contri-

maciter parere non curauerint, nos nihilominus prefatos absentes
pena superius descripta mulctandos decernemus, et ad perceptione
eorundem prouentuum admitti prohibebimus, aliter id quod vobis
mandatur sub graui indignatione nostra non factum. Datum Cracouia
in vigilia Natalis domini. Anno domini .m. d. .xj.
Regni vero nostri .xiiij.

Commissio propria

Regie .m. h.

Venerabiles deuote nobis dilecti. Cum accepissemus ciuitatem nostram
Calissimis censibus ecclesiarum, qui sunt viderkoffi, iam maiori ex parte
desolatam esse, ac in dies magis decrescere, et confici, compemissemusque
iplos census, absque modo et predecessorum nostrorum consensu, et preter
ipsis ciuitatis priuilegia fuisse obligatos. Soluimus nos iure Regni
nostri, eos penitus tollere, et ab ea destructione ciuitatem ipsam liberare,
nisi respectum ad rem et cultum diuinum quem non diminuere modo,
sed insuper augere cupimus habuissemus, suspendimus itaque rem istam
et vobis committendam duximus. Hortamurque vos ut vocatis ad se
presbiteris simul et ciuibus, cogitantes eorum destructione ac intolle-
rabili onere, moderationem cuiusmodi censuum, usque ad dimidiam
partem, vel prout vobis melius videbitur ad triennium faciatis, et
interceda mutua inter vos et alios prelatos ecclesiarum consultatione ha-
bita, constituatis inter eos, ita ut et ipsa ciuitas ab eiusmodi grauitate
respirare ac refici possit, et summa principalis ipsorum censuum non inte-
raret. Quoniam si ita prout scribimus facere vire Dnos. negligeret,

nos nequaquam vellemus ulterius ipsam civitatem sine desolari, quae de
structa necessarii et census ipsi simul interirent.

Sigismundus primus rex Polonie
Joanni Laski Archiepo Gnesnen.

Defertur ad nos magne querimonie de evocationibus vigore legationis
nate: Vre R. ad loca incerta post curiam ipsius, et plerumque ad instantiam
leniu personarum, prout et capitulu Ecclesie Cracoviensis tam insigne collo:
quium est evocatum. Nos post illos clamores communitatis in conveniunt no:
uissimus putamus Vram R. una cum aliis prelatibus modum statuisse de
ipsa iurisdictione, quo citra gravamen hominum exerceretur, et presertim
ut non traherentur homines post curiam Vre R. sed cause in diocesis
committerentur, prout ab initio ipsa legatio fuerat suscepta, miramur
q. ita colligat Vre R. om. ob hanc rem querimonias et clamores
in se concitare, cum magno etiam ecclesiastice rei incomodo. Et proinde
hortamur illam, ut ipsam iurisdictionem ita moderetur, prout est ab initio
suscepta. Causamq. Capituli Crac. hic in diocesi committat. quod hoc
modo trahi et evocari per quemlibet indignum, neq. ferendum arbi:
tramus.

Ceterum tempus contributionis nob. a vra R. promisse iam pridem
preterit, ea colligi non pot. in eadem decreto Synodali de soluenda
prius a vra R. contributione reserata satisfiat, nobis vero iter in
Russiam per hoc retardatur emissis terciarum restit. lris, et veremur
ne interim Turci et Tartari, qui magna vi prope fines applicuerunt
damnum aliquod regno inferant, quod non possemus in huius remotioni
que nobis per hanc promissam contributionem fit. imputare, et prom:
de postulamus a vra R. ne quid per eam stet, quo minus eandem
contributionem q. celerius habeamus, pro virtute sua et vra reip:
pub. et necessitate factura. Que bene Valeat. Datum. 22.

44
6
ad producendum eadem iuxta eam interminatione privationis bono:
rum ipsorum. que absq[ue] ullo legitimo titulo hactenus violentex et inde:
bite occupavit, nolentes ut de donationibus nris aliquis alter arbi:
trium ferat, et illas interpretetur q[uam] nos ipsi. Cum igitur S. tua infra
terminum sibi assignatum non curavit dicta iuxta sua, si que habet,
coram nobis producere, et in his que de potestate et beneficentia
nostra procedunt arbitrium et decretum nrm post habuit: Commisi:
mus diste preposuisse bona, ut ita merito facere debuimus nra au:
ctoritate vendicare. pro Secretario et p[re]sente nro, qui ad eadem
preposuram est iam pridem legitime institutus. Mandamus S. tue
idq[ue] omni habere volumus, ne demceps se vna cum filio suo ad
eam ipsam p[re]scuram et bona illius quo quo modo intrumittat, et
Secretarium nrm impediat.

Item quia ad plebanatum Viskiski, quem ut per mortem vacantem
alteri Secretario nro Ven. li Sta. Olesmeski contulimus, debuit etiam
S. tua infra eundem terminum, quem de p[re]sura illi constitueramus
iuxta sua coram nobis reponere, idq[ue] facere non curavit, deberemus
merito plebanatum ipsum illi pariter mandare recipi, tamen ut am:
pliozem adhuc in se benignitatem nram agnoscat, presigimus illi secundo
terminum huius ad festum S. infra quem volumus et man:
damus illi districtius, ut iuxta si que habet coram nobis exhibeat, ut
nos ipsi differentias in collationibus nris, quas ab omnibus involu:
cris et difficultatibus munes esse volumus, cognoscamus, et interpre:
temur. Alioquin faciemus sumit[ur] bona eiusdem plebanatus S. tue
aut eius filio recipi, et Secretarium nrm demceps ab omni impe:
dione illius tuebimur. Dat[um]

ad 2007. Sigismundus primus rex Polonie
Joanni de Lasco Archiepo Gnesnensi.

R^everende in Christo pater et domine
Scribit nobis P^{as}
tres p^{as} ad eandem Syzemen coram R^{do} D^o Ep^o Posnamien
pro experundo viro suo, h^{ic} concurrisset, simulq^{ue} petiit, ut p^{as}
nepotis eius Mag^o Palatini Siradien, priorem habentis donati
onem. Ius in eadem eccl^{ia} decernemus. Sciat P^{as} v^{ra} nos h^{ic}
cum consiliariis nostris, qui nunc p^{ra} nobiscum sunt iuxta eor^{um}
p^{as}atorum et tempora atq^{ue} loca donationis n^{re}, diligentissime
revidisse, invenisseq^{ue} donationem n^{ram}, quam in Mag^o Castell^m
Sandomirien^m contulimus priorem tempore esse, donatione nepotis
P^{as} v^{re}, atq^{ue} ita p^{as}ato eiusdem Castell^m Sandomirien^m, dicta
Eccl^{ia} Syzemen^m ius competere, ^{quod} quando quidem etiam nos sibi de
crevimus, et iudicavimus, cum nos nullius alterius rei, q^{uam} iusti
cia et equitatis rationem habere oporteat. Bene valeat V^{ra}
P^{as} Dat^{um}

in 1507. Sigismundus primus Rex Polonie
Joanni de Lasco Archiepo Gnesnensi.

R^everende in Christo pater et domine sincere nobis dilecte.
Scripsit nobis Venerabilis Sta^s Cionghⁱ iustas Ploren^m de concor
dia quam fecit cum nepote P^{as} v^{re} supplicans nobis ut presenta
tionem ad plebanatum Piotrouien^m et consensum ad pensionem in custo:

dia Plocen' statuendam illi daremus. Nos quidem presentationem
dari fecimus, hinc a generoso Petro de Wroczniowice Phi v're dese
rendam. Sed quod ad pensionem attinet non libenter eam in sacer
dotio m'o videremus, et hoc exemplum reliquis id petendi preberem9
et suspendimus rem ad id tempus, quo erat apud nos P. tus, v'ra.
Itaq; postulamus ab ea ut in hoc negocio tantisper supersedere velit.
Et bene valeatis.

Sigismundo primis Rex Polonie,
Iohanni Lubranski Ep'o Rasinien

Rex de habemus in memoria nos ad petitionem p'ris v're ius confe
rendi, pro una vice ad custodiam Plocen' illi dedisse, et dno Archiepo
cum ex urbe redierat. Nos similiter et diligentissime petenti ius vel
expectationem quantam, ad eandem custodiam contulisse rati secundam
donationem, priori efficere non debere. m'isq; post hac vni, aut alteri
parti subsidii dedimus, cum p' libenter videbimus huius beneficii com
potem, qui iuris ad illud ex concessione v'ra plus habet. Nemo vero
id alicui mutabilitati iuste ascribere poterit quod fit p' nos in talibus
petitionibus, quibus pro beneficentis vacantibus et non existentibus
adhuc in libera dispositione v'ra fruiamus, preterim a consiliariis
v'ris, quos non libenter obaudire solemus, nam et ab aliis qui beneficia
conferre habent, id v'go, et sine indecentia fieri videmus. Alioquin
si cum quodpiam conferimus, quod per vacationem venit in v'ram p'tatem
licet vacatio concessa sit a iure in beneficiis Ecclesia' tamen id mu
tare non consuevimus. Quod tamen nos non nisi importunis precibus
victi ficere cogimur.

bonarum artium et ingeniorum sedem perpetuam collocatam esse cognoscit. Vellet autem Vra^{ma} D^o seruitorum numero ascribi, ut eius ope et suffragio rebus suis melius et honorificentius consulere possit. Rogamus velit Vra^{ma} D^o non detractare ipsam in alio seruitorem suorum describere et commendatum nostra causa habere. Beneque valeat Vra^{ma} D^o. Dat^o

Sigismundus primus Rex Polonie Cardinali
Sanctorum Quatuor Protectori REGNI

R^{me} re. Iste adolescens Joannes Scarbek subditus n^r habet iampridem actionem cum quibusdam fratribus suis super iure natalium, que, ut refert pluribus annis in rota versata et agitata, ob quasdam probationum difficultates adhuc finem accipere nequunt, mittit nunc autem istuc ampliores instructiones, ut deducta ad lucem veritate, tandem finem videat optatum. Rogamus igitur dignetur Vra^{ma} D^o in ipsa sua causa tantum ei auxilii prestare, quantum intelliget ex vi equitatis id sibi licere. Quamquidem equitatem suffragatorem sibi esse non dubitat, modo adsit eius auctoritas, que in re conficienda facilitatem prebet simul et celeritatem. Bene valeat Vra^{ma} D^o. Et nos habeat commendatos. Dat^o

Sigismundus primus Rex Polonie Sthe:
phano Broderico Rome Oratori

Rnde sincere nobis dilecte. R. etnilit nobis R. dñs Iodmcs Statilus
ppñs Iurien. et Sex. mi Dñi Ludouici Vngarie et Bohemie Regis
Nepotis nr̃i Chaz. mi apud nos orator, te iterum Rome orẽm agere,
que res fuit nobis acceptissima, expecti enim sumus fnam erga na
fidem, et propensionem, expecti diligentiam et curam. in obeundis
negotius nr̃is, que istic Rome euemebant. Promideq. et commen:
daumus iam sepe, ip̃i Sex. mo Dño Nepoti nr̃o virtutem et merita
tua, et commendare mchies magis non desistimus. Postulamus vero
a te m̃pense, et tibi cure istic fuit, vt solebant. nr̃a subq̃stionumq.
et procerum nostrorum negotia, que m̃cident, nobisq. ea q̃ue noua
emergunt. scribere per omnem occasionem non grauare, vt et
fna erga nos merita, et m̃m vicissim in te fauorem reddas m̃dies
cumulaciorẽ. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi Pape TERCIO

S. Anchissimie. Causa negotiatorum curiam Romanã sequentium
quam mibi S. Vra litteris suis commendare signata est, vt ad optatũ
exitum perueniat, ita atq. aduuta est, vt ad eius p̃fectũ nihil ei defm̃s.
se videretur. Omnes enim similes cause, quociens ad meam noticiam

deducuntur, et preterea peregrinorum, que merito debent esse favorabiles, sic solent transigi, ne hi qui subditis meis in necessitate gratificari solent, mutua pecunia eos vivando, culpa illorum ipsius pecunie sue iacturam faciant. et. Meq; v're S. gratie comendo annis votis pro virili mea morem gerere presto sum, et deum omnipotentem oro, ut eam diu servet incolumem et felicem, ac ei tantam inspiret gratiam, ut qd cepit, ad succurrendum rebus christianis, laborantibus felicibus auspiciis agere, faustis omnibus prosequi, et perficere posset. Dat.

Sigismundus primus REX Polonie
SYMMO PONTIFICI

Blatissime p'r: Venerabilis D's Iacobus Scholtz et cubicularius quondam d'ni Leonis Pont'. Post multas difficultates ad quas cum obligationes pro sociis facte redegerunt. Pro quibus se vadem h'is creditoribus posuit, qui nullius iuris beneficio, nec ullis ingeniis creditam pecuniam ab eis extorquere possunt. Constituit tandem ista suis rebus prospicere, ut in sumpta pecunia sua in dissolvendo ex alieno, per eosdem socios contracto, sine ulla spe eius recuperando se liberet ab huiusmodi difficultatibus in quibus positus cogitur ita delitescere, ut se non possit adaptare et accomodare se ulli digne actioni, pro quo ego oro cum sit eius animi, qd malit perdere pecuniam, qd bonori et saluti sue deesse. dignetur v'ra S. tas sibi tantum gr'e impartiri ut eius beneficio adiutus ipse secure sub eius protectione manere possit, donec cum huiusmodi creditoribus de ea parte actis predicti dissolvenda, que inter alios sponsores ad se pertinebit pacisci et componere valeat, et se ex huiusmodi involucri explicare.

ad quē, ut ait, per imprudentiam est ductus.

Sigismundus primus REX Polonie
Canonicis Varmiensibus

Venerabiles seuoti nobis dilecti. A deplus est canonicatu^s ecclesie
Vre Varmien^s, ven^{lis} Ioannes Benedicti p^{ri}sicens n^{ost}r^{us}, et vadit
sine ad possessionem eius capiendam, quem vobis vti sex^um m^{on}u^m
benemeritum commendamus, et postulamus a vobis, ut^m eius sex-
ualio continuo indigemus, indulgeatis illi in gram^m m^{on}u^m, hos tri-
ginta dies quibus tenetur quisq^{ue} a principio in^{ter}ceptionis sue, apud
ipsam ecclesiam vram residere, Denique etiam hunc fauorem illi
ad triennium exhibeat^{is}, in soluendis annis triginta florens,
quos Ven^{li} A Polono^{ski} PP^{to} v^{ost}ro ad intercessionem m^{on}u^m
exhibuist^{is}, Facietis nobis rem non mediocriter grata^m, quam vobis
vicissim gratia et beneficentia n^{ost}ra Regia volumus referre.
Dat^{us} . . .

Sigismundus primus REX Polonie
Cardinali de Grassis Protectori

R^{ex} Me^{us} in Christo pater, Scitimus l^{it}ras sanctissimo D^{no} n^{ost}ro in comen-
dationem R^{adi} B. de comitibus p^{ro}uocari et referendarii sue sancti-
tatis, quem pro eius doct^{ri}na et meritis, cupes aliqua maiori accessione
promotum rei Rogamus vram R^{em} p^{ro}tem dignetur eandem l^{it}ras

H
12

sue Sanctitati offerre, et illum eius gratie, quantum fieri potest nomine meo
insinare. Cum vero se occasio aliqua prouidendi illum offeret, velit
meam ipsam commendationem sue Sanctitati in memoriam reducere
Nam illa cogitationibus aliis distracta, eius obliuisci posset. Faciet nobis
Vra R^{ma} P^{tas} rem non vlt^o gratam. Cui nos ex negocia mea com-
mendamus. Cupimusq^{ue} ut sit longe felix et incolumis.

Sigismundus primus REX Polonie
Summo PONTIFICI

Sanctissime in Christo pater et dⁿⁱ domine clement^{er}. Post humilem
seculatus meo & orationum mearum commendationem. Agit iste in aula
et seruitio Vre S^{ts}. Ver^{is} litteris Antonius de Chassis Barien^{sis}
Protobono^{mus} et cubicularius eiusdem S. Vre, qui q^{uod} una cum domo sua
fota sit Ill^{me} D^{ne} Isabelle Dux, m^{er}it^o Vre char^{us} me iam pridem et optime
meritus, et ego pro ea affinitate que mibi cum ipsa Illma D^{na} Duce inter-
cedit omnia mibi cum illa coniuncta esse duco. Cuperem ex animo dicto
Petro Antonio, aliquo modo opera mea commodare, ac habens compertum
singularem in me fauorem et benignitatem Vre S^{ts} enim illi comendari
sum putavi, commendoq^{ue} ex affectu plurimum, et supplico Vre S^{ts}
ut eundem ipsum Pyrem Antonium cum eius virtute, tum hac mea
commendatione, gratia et beneficentia sua complexi, ac per occasione
ad maiorem aliquam dignitatem seu Ep^{iscopatu}m prouocare dignetur.
Quo et officium optimi & clement^{er} mⁱ dⁿⁱ faciet, cum in virum dignum
beneficium conferret, et me hac gratificatione sibi et sancte sue Sedi
tanto arctius deinghet. Comendo me etiam atq^{ue} etiam regnumq^{ue}
& dominium Vre S^{ts} qua^m pro incolumitate rei Christiane et optat^{is}
meis, cupio esse q^{uod} dulcissime sanam sospitem & incolumem. Cracouia

Sigismundus primus Rex Polonie Carolo
Quinto Hespamarum R E G I

S E R^{me} Princeps et domine frater, et consanguineus noster char^{me}
et honorande. Intelleximus B^m D^m Cardinalem S. Crucis aliquas
ecclesias, et beneficia in Regnis Vre M^{lis} iuste consequi debere, et
omnibus super id iudice consumatis restare solum debile execu-
tionem a M^{te} Vra mandari, et licet non ignoremus eundem B^m D^m
Cardinalem ob magnas eius virtutes, singularemque doctrinam,
ac sanctissimos mores, antiquam fidem, et obsequium erga M^{tem}
Vram, eiusque coronam, charum esse eidem M^{ti} Vre, ac propter
ea dignum qui non modo iusticiam, verum gratiam omnem atque
favorem a M^{te} Vra consequatur, tamen nos eundem D^m Cardi-
nalem ob virtutes et merita eius predicta. Ac etiam pro ma-
gna que nobis cum illo est benivolentia volumus illum et res
ipsius commendare Vre M^{ti}, quam rogamus diligentissime, ut pro
debito iusticie, quo omnes tenemur, proque magnis ipsius Cardina-
lis virtutibus et meritis, ac etiam intuitu et causa nostra dignetur
illum intus commendatum suscipere, et ius suum debite execu-
tionem mandare, meritisque iusticie locum facere, ne tam antiquus
Cardinalis virtute moribus et doctrina prestantissimus, ac de
vestra Regia corona optime meritis, res suas ulterius desideret.
Sed intelligat M^{tem} Vram iusticiam super omnia colere, ac pre-
ces has nostras sibi proficuas, ut tandem commodius ac quietius
servare valeat ecclesie, ac Vre M^{ti}. Que quicquid in eius fa-
vorem et beneficium facere dignabitur, in nos ipsos collocatum
putabimus, curabimusque vicissim id omni gratificatione nostra

77
Vrē. M^{ti} referre. C^{mins} fraterno amori nos commendamus, et quam
valere felicissime desideramus. Datum Vrsne. ix Nouēb. 9.
Anno domini M^o D^o XVj^o

Sigismundus primus REX Polonie summo
Pontifici LEONI DECIMO

Sanctissime. Superiori tempore, quando posoni, cum Ser^{mo} olim
fratre meo domino Vladislao Hungaria et Boemia Rege conue-
nissem, dederam ad Vram S. litteras meas quibus illi Rex dnm D^m
B. de Coymitibus p^{on}arum et referendarum eiusdem ex anno
commendaueram. Cognoui enim illum, et dignum fulorem gratia
S. his Vrē et ad quoduis munus gerendum idoneum. Et recte
credam ipsam commendationem meam, non nihil apud eandem S. tem
Vram ponderis habuisse, quia tamen intelligo ad nullum hactenus
usum illi cessisse, repetendum duxi preces meas, et supplico Vrē
S. ut ipsum B. rem ob eius virtutem, tum hanc commendationem
clementia sua complecti, et ubi occasio se obtulerit, ad sacerdotem
vel officium aliquod honestum prouebere dignetur. Rem suam
benignitate dignam et mihi gratissimam faciet. Vra S. C^{mins}
gratie me Regum et dominia mea commendo et deuoueo.
Datum etc.

Sigismundus primus Rex Polonie
Leon. P. A. D. E. D. E. C. I. M. O.

S. Ancliffane in Christo pater rē. Impetrat istic Rome Venis et
religiosus Iohannes abbas Tynen ratione prepositus in Tuchow
quam dudum abbacie sue incorporatum habet, et quia aduersa
ruius ipsius pretendit eandem abbatiā esse locupletem, neq. ipsa
ppta indigere. S. vram certiore facio adeo illam esse per
miuriam et discordiam regentium destructam, vt proxis absq.
dicta ppta nec reduci ad bonum statum possit, nec abbatem
^{magnis} ~~magro~~ qloquū respns. oneribus deuinctum sustentare. Supplico
Vre S. vt illum demceps ab ipso aduersario suo molestari non per
mittat. Rem sua benignitate dignam et mihi non vulgariter grata
faciet Vra S. Quam d. deus longe sanam sospitem. et incolu
mem feruet et cui me eternum. atq. eternum regnumq. et domitia mea
concedo. Datum Vlni die xxv. Augusti.

Sigismundus primus Rex Polonie
Epa CRACOVIE NSI

R. He in Christo pater sincere nobis dilate. Retulerunt m
nos cuies m. Cracoviē. P. tem Vram ob vulneratum suum pre
stiterunt quasdam istic ecclesias interdixisse. ipsumq. presbiterum

12
acceptare noluisse, id quod ciues decreuerant velt septem testium
expurgationem his qui ab illo fuerunt inculpati, que res tamen satis
equa et decens nobis videtur, et sufficere debuit eidem sacerdoti.
Quare hortamur P^{tem} Vram vt ecclesias interdictas solui faciat,
ne et diuinus cultus his presertim sacrationibus diebus cum scan-
dalo intermittatur, et populus nihil tale meritis hanc molestiam
et grauitatem capiat, vulneratus vero ita iusticiam suam prosecuta
tur, vt ciues decreuerunt, qui eam illi se offerunt ministraturos,
faciet Pr Vra rem et decentem et nobis gratam. Que valeat
felicitatem

Sigismundus primus Rex Polonie
Capitulo GANESNENSI

Venerabiles deuoti nobis dilecti. Declarauit nobis R^{mus} D^s
Archiep^{us} Gnesn^{us} contulisse Venerabili Jacobo Schat prepo-
sito Vienn^{ensi}, vnum ex canonicis istius ecclesie sue Gnesn^{ensis},
quos pro iurisperitis, qui officiali assident ordinauit, et apud sedem
apostolicam impetrauit, Vras vero D^{nes} eius receptioni obistere.
Nos quid in ea re consistat nescimus. Verum meminimus esse in
priuilegiis ecclesiarum non pridem expeditis numerum plebeiorum,
qui recepti deberent disciplinam, si is apud vos non est completus
ratio nulla est, cur hinc receptioni controuemire deberetis, nec id
nobis placeat. Verum si completus est numerus, nos derogari no-
lumus in aliquo Priuilegio Lectiaco, quod manu tenere et obser-
uare in omnibus volumus.

Sigismundus primus Rex Polonie
Ioanni Conarski Epō Craconiensi

Rex De in Christo pater. Cum fuissetis ceteros facti Cancellariam
Quenesen. lise Romana obtentam in derogationem nominationum maxarum.
Commiseramus officialibus meis, ut bona illius nostro nomine tenerent, usque
ad plenorem rei cognitionem. Quando autem Ptas. vra declaravit nobis
nihil in ea causa geri aduersus nominationes et iura max, cessasseque id sacer
dotum Nepoti suo. Nos iubemus mag^{co} vno Palatio Crac, in eius capiti
taneatu Sieraden sint eadem bona, ac aliis qui ea tenent, ut illa libere
ipsi Nepoti Ptis vre dimittant. Nam nos minime delectat possessio bonorum
ecclesiasticorum, aut cuiusque iuris remoracio, nisi quantum expedire videretur
ad iura max manu tenenda, quibus deesse non conueniret, ubi aut aliquis
agere vel deducere vellet, coram nobis ipsam Cancellariam, cum preiu
dicio nominationum maxum fuisse libris iuratum et emittam illi Nepos
Ptis vre coram nobis respondebit. Que bene valeat. Datus Visme

Sigismundus primus Rex Polonie Cardinali
S. Quatuor Coronatorum R. Polonie Protectori

Rex Ne Impetrat seruuus noster Io. Dantiscus ratione custodie et canonis
Varmien, que vigore facultatis nominandi nobis a S. Dno nostro concessa
obtinuit, a quodam Valentino Crubaro pesteret in eiusdem insinuat reservati
onis illius San^{his}. Quam rem valde molesto fecimus animo, quid enim in

talibus technis, et inuolucris firmum esse potest, quod a sua s. te concepitur?
Rogamus plurimum Vram R^{ma} D^{em} agere velit cum eius sante
ne gratia nominationis, quam michi concedere dignata est, in finem abeat.
Nam id predecessores eius santes, nunq^q facere consueuerunt, effici
atq^q Vra R^{ma} D^o ut iste mentales reservationes non inficiant ius m^u.
nobis solenniter donatum, et seruis noster amplius non tenebatur. Faciet
nobis rem non vulgariter gratam. Que optime valeat et nos cum negotiis
nris habeat sibi charos et commendatos. Dat. Vln^e

Sigismundus primus Rex Polonie Cardinali
S. Quatuor Coronatoru Regni Protectori

R^euerendissime in Christo pater et domine amice charissime Commendauimus
alias Vre R^{me} Dⁿⁱ causam Venereabilis Raphaelis Colonghi prouisoris
curie nre, quam habet istic pro canonicatu ecclie Cathedralis C^{ur}ie, qm
vacauit istic per mortem R^{di} olim Erasmi Epi Floren oratoris nostri.
Que quidem causa, quam trahitur in longum per captiosa ingenia, et ipsius
Raphaelis, seruitoris nri iusticia impeditur. Rogamus plurimum Vram
R^{ma} D^{em} facere operam suam velit, ut eadem causa cito finiat^{ur},
et non habeant rationem in eius prosecutione male actas et inque proba
tiones, quas facile iusti Iudices cognoscent, si ad id animum aduertere
voluerint. Comendamus etiam Vre R^{me} Dⁿⁱ hunc Ven. lem Iacobum
Schutz subditum m^u, qm sollicitaturns est causam hanc seruitoris nri
predich, et rogamus illam velit illi fauorem et patrocinium suu^m prestare,
tamen in rebus dicti seruitoris nri, q^{uod} ipsius propriis refferemus ei hanc
operam omni studio et gratificatione nra. Et cupimus Vram R^{ma} D^o
bene ac feliciter valere, que nos diligat et sanctissimo domino nostro sem
per commendat. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie summo
Pontifici Leoni PAPE DECIMO

Beatissime pater et domine domine clementissime. Post mei humilem commen-
dationem, et oscula pedum beatorum. Questi sunt mihi Nobilis. Natus
et Sandwoguis de Czarnkom regni mei Barones, q^{ui} euocati sunt ex
comissione Vre S. chis citacione unus ex dominis Rote auditoribus
ad instantiam Caterine eorum nouerce occasione dotis, et quarun-
dam iuriarum quas pretendit sibi illatas fuisse. per eosdem barones
ipsius preuigros, allegaueruntq^{ue} super eo negotio litem pendere ^{m. 1276} iudicio
iudicio districtus eorum prout iuris, et consuetudinis est regni. Roga-
ueruntq^{ue}, ut ad Vram San^{tem} scriberem supplicans eidem, ut eam causa
remittere dignetur ad forum, et iudicium eorum, sed et reliqua nobili-
tas Regni mei hoc ipsum sumis precibus exposcit. Ego cum intelliga
eandem Caterinam subditam meam posse consequi iusticiam hic in Re-
gno, Quod ipsum ut fiat, paratus sum committere, et alias per me ipsu
seruato, iuris ordine ei ministrare iusticiam. Rogo Vram San^{tem}
dignetur mandare ut eadem causa hic remittatur, ne predicti barones
grauentur eo sumptu, et inquietudine, quem tollerare eis difficile esset,
simul et belli grauamina ferre que assidue contra crucis et nomis
christiani hostes mecum gerunt, et spero Vram S. tem pro sua gratia
et pietate in me et regnum meum hoc facturam. Quam dominus
Deus pro mea et locis chr^{is} consolationem augmento incolumem
et felicem semper conseruare dignetur. Datum Cracovia.

Sigismundus primus REX Polonie
Cardinali Achilli

Rex Me^{re} 2° Euocati sunt aliqui barones regni mei Mathias et Sandi-
uogius de Crankow ad instantiam nobilis Caterine eorum nouerce
per citationem vnius ex sacri palatii apostolica auditoribus in causa
dotis et quarundam aliarum iniuriarum. Cum tamen eadem Cateri-
na hic in partibus et in iudicio suo pro consuetudine regni iusticiam
consequi possit quam et nos ipsi ei ministrare volumus. Quia in re scri-
psimus Sanctissimo domino ut dignetur eam causam mandare, ut remit-
tat huc ad iudicium suum. Vram quoque R^{em} rogamus, velit
cooperari apud eundem Sanctum dominum, ut hoc facere dignetur, alias
enim gravissimum hoc est, tollerare huius nobilitati nostre satis onerare
sumptibus continuis, quos facit in expeditiones sepe assiduas belli contra
infideles, ut optime scit Vra R^{em} P^{as} cui nos commendamus, et quam
valere feliciter desyderamus. Dato Cracovie

Sigismundus primus REX Polonie
summo Pontifici Leoni decimo

B^eatissime pater et domine clementissime. Post sui humilem commendatio-
nem, et oscula pedum beatorum/inbeliti et aulici mei Generosi Nico-
laus et Stanislaus Germani de Pilsza impetrauerunt ab olim San-

chissimo D^{no} Iulio Papa secundo quandam lubilei gratiam eundem
loco in oppido suo Lancut. in quo est monasterium fratrum ordinis
predicatorum ea lege ut monasterium ad locum ecclesie parochialis
eiusdem oppidi se transferet. et parochialis ecclesia predictum locum
monasterii obtineret. Locus enim illi monasterii talem situm habet.
ut facile muniri. ac ad defensionem mitem et ordinari posset. si quis
sumptum suppeditaret. qui multo facilius ab opidanis parochiali. q^m
monastice ecclesie contraheretur. et cum is locus ita muniretur. ut
a periculis imminibus opidanos conservare posset. in ea omnes senten-
cia erant. ut totum demum opidum. non multo ante Turcico impetu
funditus deletum. mox et agere emerent. multorum circumiacen-
tium vicinorum tutum receptaculum esset. In iis enim foris predicti
opidum situm est que infidelium exursionibus obiecta. nullum unq^m
periculum minime ab eis vitare possunt. Sed cum fratres eiusde
monasterii ad eo pernicioses sint et temerarii ut se loco suo detrahi
ad communem multorum utilitatem neq^m patiantur. Oro dignetur
vra s^{tas} predictum lubilei in loco denique concedere et assignare.
in quo parochialis ecclesia sita est. ut sit in auxilium eius munitionis
que ad conservandam multorum fidelium vitam ab impetu infidelium
fieri debet. Commendo me gratia v^{re} San^{tas} cui statum felicem
longamq^m et vicinam vitam a deo omnipotenti tribui oro. Dat^{us}

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Reme in Christo pater et domine amice nr^{us} char^{us} me^{us} subditi et amici
mei Generosi Nicolaus et Stanislaus de Lileza impetraverant quandam
gratiam lubilei a summo Pontifice olim sanct^{us} domino n^{ro}. D. Iulio

ad opidum suum in his oris situm. que omnibus potius sunt obiecte
ab metu hosti imminentibus, ex lris aut meis sanctissimo domino mo
scriptis R^{ma} D^o. Vna cognoscat predictum lubileum non posse ullam
utilitatem afferre, propter temeritatem fratrum ordinis predicatorum,
qui ad communem multorum utilitatem se de loco suo, cui hec ipsa lubilei
gratia erat, ut ibi parochialis ecclesia esset, detrahi non patiuntur,
nisi denuo a sua san^{ta} parochiali ecclesia concedatur, que ob id concessa
erat, ut facilius locus muniri posset, essetq; in necessitate tantum rece
ptaculum opidanorum. Rogamus itaq; dignetur Vra R^{ma} D^o quam
solet in omnibus negotiis meis operam dare, ut isti mei aulici, apud sedem
apst^{icam} sint impetrabiles. Nobis enim R^{ma} D^o Vra rem gratam
faciet, et resp^{on}b: christiane utilem. Que Felix valeat, et nos solito a
more prosequi non cesset

Sigismundus primus REX Polonie
Bernardinorum Seniori

Venerabilis & religiose pater sincere nobis dilecte. Frater Valenti
nus de Crosna ordinis Vre Provincia Polonie & Bohemia
minister electus et confirmatus per antecessorem Vrm impeditur in
luxis ditione et officio quo minus illud libere exerceat per fratres eiusdem
ordinis Vri de Moravia, qui elegerunt alium ministrum vigore cuius
dam commissionis eiusdem antecessoris Vri, unde non paruum ortum
est scandalum populo. Quam rem discordiam cum maxime inter sit
auctoritatis Vre, equo et debito modo terminare optamus sumopere
ut pro conseruatione pacis & vnionis, ac eorum fraternae christiani
tatis differentias, que inter illos soborte sunt, velitis paterno affectu
componere et efficere, ut idem fr^{ater} Valentinus vltimis non impediatur

quo minus iuxta electionem suam legitimè et canonice, prout edochi
sumus factam, in dictis prouinciis officium suum exercere possit, hoc enim
erit pro nostra in Vram religionem deuotione nobis gratissimum, et christiano
populo acceptissimum. vobis autem et eidem ordini vestro vtile et bonum
fuerit. Datum Cracouie

Sigismundus primus REX Polonie
Achilli Cardinali

Recum Christo pater etc. Interuenit quedam dissensio inter fratrem
Valentinum de Crossna prouincie Polonie et Bobemie generalem mini-
strum ordinis S. Francisci, et conuentus fratrum eiusdem ordinis de Ho-
raua, prout eam rem totam ex eodem ministro qui istuc proficiscitur
Vra Roma plus intelligit. Quod negotium vnicuique commendamus eidem
apud sanctissimum D. m. m. promouendum. Infertur enim ut edochi
sumus iuxta eidem non parua Valentino ministro non sine incomodo
ordinis et religionis illius in hoc Regno nostro et scandalo loci populi.
Quod profecto non possumus non egre ferre. Et si opus fuerit sicut patam
patrocinio aut intercessione apud eiusdem loci ordinis generalem mi-
nistrum. Rogamus Vram Romanam R. m. m. tueri velit, et commendatas habere
partes eius, ut possit in pace et quiete, ac eum debita obedientia
ministerii sui officium exercere. Hoc ipsum scripsimus etiam San. mo domi-
no nostro, cui pro consuetudine sua velit nos et regnum nostrum semper
commendare, et ipsa quoque R. m. m. nos habeat cum eodem
Regno nostro sibi commendatas. Que valeat et sit felix. Datum Crac
die xix Septembris

45

Sigismundus primus REX Polonie religiosi ordinis
sancti Dominici in Capitulo gnali Rome congregatis

Venerabiles & religiosi patres deuoti nobis dilecti. A de meritis felicitis
memoria Leo Pontifex Decimus, duo monasteria ordinis v^{ri} v^{est}ri. S.
Caterina Anisopolitana et sanctorum Petri et Pauli apostolorum Postolica
Camerina Diocesis Prouinciali Regni mei, & Saxomaco ascripserat, perperam
ab eodem prouinciali Saxomaco instructus. Cum autem nos eius San^{tem} per
litteras n^{ras} vti se res habet edissemus, negotium hoc ad capitulum
v^{rm} relulit. Intelligens nos igitur v^{ras} p^{tes} ipsam Capitulum, hoc tempo-
re Rome habituras, significandam eam rem illis duximus, ac rogamus
illas plurimum, ut ipsa monasteria que antiquitus ad Prouinciam Regni
mei pertinebant, et hactenus semper pertinuerunt in iurisdictionem pro-
uincialis Regni mei resistere velint. Nam ex talibus mutacionibus
et adreptionibus etiam, que non admodum magni momenti videntur,
solent graues turbæ et dissensiones inter populos & nationes oriri
et proinde facient v^{re} p^{tes} rem sua pendentia dignam, ordini suo
conducibilem, et nobis gratissimam. Que bene valeant & nos in suis
orationibus habeant commendatos. Dat^{us}

Sigismundus primus REX Polonie
Broderico Oratori Hungaro

Intelle^ximus fr^{es} S. Francisci de obseruantia id agere, ut loca Conuen-
tuum in regno n^{ro} et Bohemie sibi a sanct. mo d^{no} n^{ro} impetrarent,

quasi hec sit voluntas nostra, ut ea illi potius habuerent. Postulamus à te
obstes. quo minus id perficere valeant. Tantum enim abest, ut hec vo-
luntas nostra sit, ut etiam nobis non posset esse non molestum quicquid preter
veterem eorum ordinem in regno nostro constitutionem innovari, et preter-
terea nunc invalescente indies magis crecentque perniciosa heresi.
Ad quam refundendam magno nobis ex usu sunt ipsi fides commentua-
les. prefectum Venerabilis Marcus à Turcia commissarius, et provin-
cialis regni mei, qui et monasteria hic sua in debitum redegit ordinem,
et religioni sua doctrina suaque sanctissima plurimum conducit. Pro-
indeque nobis et regnicolis meis est multo gratissimus, qui si amoveri
hic deberet, magno omnino presidio res hec ecclesiastica privaretur.
Quare illum ac eius ordinem tam in Regno nostro quam etiam Bohemia
consistentem patrocinio tuo, etiam aliquid etiam commendamus.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

S^{anctissime} Declarabit Vire Sanctissime R^{emus} D^s. Cardinalis protector
Regni mei, quedam mea postulata, pro monasteriis patrum et mo-
nachorum S. Pauli primi heremite in Regno meo existentia, que sup-
plico, ut vestra S. benigne exaudire dignaretur, quando quidem res
et iusta et decens nobis esse videtur, Et commendamus nos iterum
ex corde vestre S. benigne cupientes, ut felicissime et presit, et valeat
Dat. &c.

Sigismundus primus REX Polonie
Cardinalibus

R^{me} in Chro pater. Scribimus. San^{mo} d^{no} meo de atreoci casu
qm nuper contigit, inter feces conventuales D. Francisci in Regno
nro. Nam quidam eorum ferece nolentes ordinem suum in debitam vi-
uendi normam rei restitutum, frein^{Fantium} Laulmum Bononiensem, hac gratia
ad ministeriatum ipsorum promotum, et id sedulo exequi incipientem,
crudeliter primo tortum, deinde in regia nra ciuitate, tanq in specula
hominum occiderunt. Quod nebandum facinus q indigno et molesto
ferminus animo dici satis non potest. Rogamus Vram R^{nam} d.
ut agat apud ipsam Sanct^{mm} d^m m^m, quo cuius Sanc^{tas} de pumi-
endis hie paricidis, qm capti apud R^{dm} d^m Ep^m Cracouiensem
asseruantur, et aliis in bonum ordinem redigendis ita facere dignetur,
prouit illi scribimus, Nam nequaquam tantam religionis indignitatem
et mendicitat^{is} insolentiam tollerare amplius in regno nro poterimus.
Commendamus nos plurimum Vre R^{me} dⁿⁱ quam longe et feli-
cissime valere cupimus.

X

Sigismundus primus REX Polonie
summo Pontifici

S^{anctissime} in Chro pater et domine clement^{me}. Post huius
comendationem et pedum oscula beatorum. Quoniam R^{dns} pater

Dominus Petrus Tomiczki Epus Premislen Regni mei vicecan:
cellarius, qui inter alia sacerdotia ecclie Cracouien archidiaconatum
ex speciali indulga Sanctis Vre obtinet, et Ioannes Conarski Can^{ens}
Cracouien. Secretarius meus. Archidiaconatum pro Canonatu
inter se permutare decreuerunt, votaq; hec mutua perfici a San^{his}
Vre autoritate communiti percipiant, ego qui utriq; bene consultu
cautumq; velim, ut Joannis quidem ampliori commodi consulat.
Sanctati Vre supplicandum dixi, ut dicto Ioanni secretario in
euentum permutationis huiusmodi regressum ad eundem Canonatu
qui iuris patronatus mei existit, concedere dignetur, ut vix sum
Canonatum singulari Sanctis Vre clementia reuocare possit,
q^{uod} premium R^{edim} D^{ominum} Vicecancellarium eius meritis exigentibus
ad locoplectiorem epatum promoueri, aut dictum Canonatum per
cessum vel decessum vacare contigerit. Cui enim potissimum non modo
Dominus Vicecancellarius ipse commutacioni regressuq; predictis
consenciat, sed et ego ad quem ius p^{re}standi ad dictum Canonatum
pertinet, hoc ipm a S^{an}te Vra p^{re}stans, etiam atq; etiam eslagitem^{ur}.
Quod si benigne vti spero confidoq; Vra mihi S^{an}ctas concesserit
gratissimum et iucundissimum habebam. Est enim id ipsum appeme
mihi in optatis, cum utroq; horum sit de me optime meritis. Com:
mendo me S^{an}te Vre, quam diuina clementia pro rei chriane gla
et peculiari meo desiderio diuissime seruet incolamem. Datum
Crac^{ie} xvj^{to} Septembris. Anno domini
Regni mei anno ix

Littere regressus ad prebendam
Craconiensem

Sigismundus 2us. memoria commendamus, tenore presentium vniuersis.
Quia ex Regia mea munificencia et intuitu famulatus, quem nobis
Venerabilis Ioannes Conarski Cantor Sandomiriensis, et Canonicus
Craconiensis secretarius noster sollicitus studius impendit non desistit, eidem
Joanni, ut ad Canonicatum et prebendam Craconensem iuxta patronatus
nostri, quos ad presens obtinet. Et de consensu nostro eisdem cum R^{do}
Patre domino Petro Ipo Premisien Regni mei Vicecancell.
pro archidiaconatu eiusdem ecclesie Craconensis permittendus est, Postquam ipse
Dⁿⁱ Vicecancellarium ad opulentiorum Ipatum suis meritis, exegentibus
promoueri, aut ipsos Canonicatum et prebendam per decessum vel deces-
sum, eiusdem Dⁿⁱ Vicecancellarij vacare contigerit, liberum regressum
absq^{ue} alia noua presentatione habeat, ipsiusq^{ue} a S^{mo} D^{no} nro eximere
petat et impetrare valeat p^{ri}ntibus l^{ris} consentimus, quibus in testimo-
nium sigillum n^{ost}rum est sub impressum Datus Craconie

Sigismundus primus REX Polonie
domino Iuliano de Medicis

Magnifice domine amice n^{ost}re char^{me} Gratiam nobis rem fecit v^{ra}
M^{cia} q^{ui}per mouendo negotio R^{di} Petri Tomie^{ski} electi Premisien
et secretarii nostri apud S^{mm} Dⁿⁱ impensam.

Sigismundus primus REX Polonie
Cardinali Achilli Bononiensi

Rex in Christo pater & domine amice me charo. Iampridem
et nos et ^{frat} filia ^{Ulas} Sex^{mi} domini Hungaria & Bohemie Regis
commendavimus per litteras Sanctissimo D^{no} mo^o quandam causam
Venerabilis Iohannis Boturzmski Can^{ci} Cra^c qui nepotem suum
coadjuvorem in eodem Cano^{catu} suo ob etatem iam decrepitam
facere decrevit, cuius familia per multa secula in possessione ^{apud} alienius
sacerdotii predictae ecclesie sine intermissione semper fuit. Cum
autem frater eiusdem Iohannis Can^{ci} ab iuente etate duo parenti
no^o ac denique fratribus meis, et item nobis serviendo ita se reddiderit
commendatum, ut merito, eius quoque filii promotioni, deesse non pos
simus. Rogamus dignetur ita hanc causam apud San^{ctum} D^{um}
^{mem} Roma D^{na} Vra agere et promovere, ut res pro voto tam pris
que filii fiat, et si enim quedam clandestina impetratio eiusdem prebende
ut vel alteri beneficio uniretur vel reservaretur per sedem aposto^{cam}
facta est, id tamen credimus non magno fore impedimento, quominus
nobis petentibus coadiutoria nepoti potius concedatur, cui patenas
fauct, quia sit vim talis impetratio habilita, que profecto non sine
magno scandalo malaque sequela fieri potest, admittatur igitur R^{ma}
D^o Vra ut non solum huius prebende, sed et aliorum beneficiorum
similes reservationes per sedem aposto^{cam} revocentur, et recte ac
nullius momenti future decernantur, tanquam noxie et inique, usque
sua sanctitate amovente Vraque R^{ma} Donec agente et persuadente
hec coadiutoria obtineatur quod nobis erit valde gratum.
Cupimus Vram R^{mam} D^{nem} bene valere, cuius nos commendamus

Datum Cracovie die 1^{ae} Septembris Anno domini 1400° XV°
Regni n^{ri} anno nono.

Sigismundus primus REX Polonie
Ioanni Laski Archiepo Gnesnensi

Reuerende in Christo pater sincere nobis dilecte. Audiuimus motum
esse Venerabilem Ioannem Crocosska, Cantorem olim Gnesnensem,
cuius beneficia aliqua pertinere diemur ad collationem summi
Pontificis, Inter que est cantoria Gnesnensis, quam possidebat, Scit
autem P^{as} V^{ra} concessam esse nobis, a sede aposto. a facultatem
nominandi duas personas ad ecclesiam Gnesnensem, ad quam iam pridem
nominauimus Venerabilem Petrum Tomiczki Archidiaconum
Cracouensem, secretarium, quem singulariter commendamus V^{re}
P^{ti} ut accedens eiusmodi fauore ad nam tuitionem possit assequi
eandem cantoriam iure per nos illi concessa, effuereq^z velit, ut ad
ecclesiam recipiant non obstante cuiusvis alterius impedimento aut acce-
ptacione. Nollemus enim aliquo pacto ut per aliquem eidem iuri mo-
derogaretur. Nam hoc equo animo nec debemus nec possemus pati.
Confidimus autem certo q^d V^{ra} P^{as} etiam proprio gra^{ti} intuitu
exga eundem secretarium n^{rum} faciet omnia que in illius commodum
pertinebunt. Que valeat feliciter. Datum Cracouia feria
secunda proxima post S. Stanislai in Mayo. Anno domini 1400° XV°

Sigismundus primus REX Polonie
Capitulo Gnesnensi

Venerabiles deuote nobis legati. Sanctissimus D^s n^r Papa Inlms
concessit nobis facultatem nominandi duas personas ad ecc^liam
vram Gnesn^{em}, id quod v^ris D^s nolim esse putamus. Nominavi-
mus autem primo loco ad eandem ecc^liam vram Venerabilem
Petrum Tomiczki Secretarium n^rum, Nunc vero archiepiscopus cantuari^{us}
Gnesn^{em} per mortem venerabilis olim Ioannis Croloski mutare,
et eandem prefato Secretario n^{ro} vigore nominationis concessa
deb. vi. itaq^{ue} hortamur v^ris D^s ut eandem ad dictam ecc^liam
vram in cantorem recipiatis, sine aliqua controuersia, non obstant
aliquo cuiusvis impedimento. Nolimus enim vt per quempiam
Inter n^{ro} per sedem aposto^{licam} concessa contraveniamus, pro quo
tenendo v^rarumq^{ue} quoq^{ue} D^s operam quantum in illis est exposcimus,
et aliter non facturas certo confidimus. Dat^{us} Crac.

Ad mandatu^m propriu^m
Regia^m iussu^m

71

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali protectori.

R^e. ^{lle} in Christo pater et Venerabilis Pater Tomi ^h Archiepi
aconis Cracouien et secretarius n^r habet aliqua negotia sua in Urbe
per procuratores suos expedire. In quibus meligebit patrocinio V^re R^{me}
P^{lis}. Rogamus itaq; V^ram R^e ut cum eisdem procuratores ad
illam confugerint velit auxilium gr^e sue illis prestare sicut consuevit
in n^ris et nostrorum omnium actionibus facere. Exit autem nobis
hec opexa V^re R^e quam gratissima non commendamus pluribus
verbis eundem secretarium n^r V^re P^{lis} R^{me} quia scimus ipsum
non minus illi q^u nobis seruilem acceptum. Que valeat feliciter
et sanctissimo domino nos frequenter commendet. Dat^o Cracouia

Sigismundus primus Rex Polonie
Nicolao Volski

Cum n^rose fidelis dilecte. Scribimus ad mag^{um} D^m Iulianum
de medicis in causa expeditionis l^rarum super ymone p^repositor^{um}
Miechouien^{is}, ecclⁱe Przemslensⁱ signa in re comittimus F. l^re
ut lacius cum eo n^ro nomine et R^{mo} D^{no} Archiepo agat, quo
l^re ipsi absq; magna difficultate et sumptib^{us} expediantur. Nouit
enim l^ra F. nouit optime, et ipse R^{mus} D^{ms} Archiep^{us} multum
tenes esse prouentus ecclⁱe Przemslensⁱ ac in illis locis sⁱntis in quibus
et si interdum pax sit pacis tameⁿ fiducia magna. Dat^o V^rine

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

Salutem et omnis felicitatis continuum incrementum. Rex in Christo
pater et domine amice charissime et honorande. Habet quoddam ne-
gotium istuc Remane Rex in Christo pater D^s Petrus Ep^{us} Premislen-
sis et regni nostri Vicecancell^s. q^d consensu et favore v^{re} Rex Dⁿⁱ
indiget, id iste Venerabilis Stanislaus Borgk, decretorum Doctor,
Canoⁿicus Vratislaviensis nostro et illius nomine eidem Rex Dⁿⁱ
declarabit quam plurimum rogamus, ut et fidem illi adhibere velit
et postulationi ac desiderio nostro non desse. Nos vero vicissim
ubiennq^{ue} nos aliquid v^{re} Rex Dⁿⁱ posse commodare, vel gratificari
intelligemus id libenter, et omni studio semper faciemus. Felicissime
valeat v^{ra} Rex Ma^{je} Dⁿⁱ et nos diligat. Datis Cracovie duodecima
Iulii Anno domini M^o D^o XVIII°
Regni mei anno XII°

Sigismundus primus rex Polonie
Cardinali de Grassis

Rex Me^{us}. Quemadmodum S. dominus n^{ost}r^{us} dignatus est n^{ost}r^{us} Regno
et dominis n^{ost}r^{is} gratiam Jubilei concedere, quo perpetuas exen-
tias assignamq^{ue} contra infideles militum, aliqua ex parte iura-
ret, licet hanc S. h^{is} sine beneficentiam non parvi muneris loco

accepimus, quia tamen inde propter concessas, multis aliis eiusmodi
 gratias in regno nro, exiguum vel pene nullum nobis peruenit emo-
 lumentum. Rogamus Vram ^{R^{ma}} D^{nam} agere velit apud eius
 Sanct^{tem} ut tales gratias in Regno et dominiis vris, emicunq; con-
 cessas, Interim quo hic Iubilens in durabit suspendat, commissatq;
 omnibus dominis Epis, eorumq; Vicariis in Regno et dominiis
 nostris, ne aliquam alteram istiusmodi gratiam suscipiant et exequi
 permittant. Deinde quia in executione eiusdem Iubilei, solent
 plerumq; non pauca dubia emergere. Etiam rogamus Vram ^{R^{ma}}
 D^{nam} utq; clarissime fieri possit, omnia fr^{ib}us minoribus de obse-
 quantia quibus exentio incumbit, per eius Sanct^{tem} declarentur.
 Faciet nobis ^{R^{ma}} D^o Vra rem multo gratissimam, quam illi
 vicissim omni gratificatione nra referre studebimus, et cum bono
 amicitia et favori nos commendamus.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Alberto Ep^o Vilsnensi.

R^{ex} De mi Chro pater. Venientes huc Vilsnam intelleximus L^{tra} tua
 veluisse gram Iubilei nobis et dominiis nostris a sede apostolica
 concessam publicari, asserendo in bula ipsius non nihil bonori hinc
 magno ducatu Lituanie detractum esse, de qua re sumus plurimum
 mirati, et male contenti, quandoquidem nos in conventu Brzest
 p^{re}sente D^{no} ex archiep^o Ciesnen eidem L^{tra} tue, et D^{no} Episcopo
 Lincorien mandavimus, ut quandoq; a Commissariis sc^{ib}us
 S. Francisci de obsequantia requirerent, ipsum Iubilenum promul-
 gari facerent. Exomide cum sciamus officii L^{tra} tue non esse corri-
 gere Bullas Summi Pontificis, vel illi formulam scribendi illas

Q. nominandi domina nostra exhibere, hortamur illam et volu-
mus omnino ut per hunc presentem Nuncium committat capitulo
ut publice eadem gratia lubilei, ne diutius salus animarum
et utilitas que hinc nobis et reipub. debetur differatur.

Dat. Vilnae

Sigismundus primus Rex Polonie
Epo Varmensi.

Rex. Gratiam nobis rem fecit. P. las. Vra. Qui in Diocesi sua
lubilem nobis et Regno nostro a sede aplice concessum suscepit
collectoremq. ipsius inuexit, ut officium suum commodis exequi potue-
rit. Qui quoniam diem suum obiit commendamus Vra. P. ti. Hinc venlem
et in locum defuncti illius ad hoc ipsum collectionis officium successum.
Postulamusq. ut enim P. las. Vra. itidem favore et auxilio suo com-
plecti velit, eiq. in his omnibus non desse, que ad obendum mun-
nus sibi commissum requirere videbuntur. Meramur vero pluri-
mum q. Capitulum P. ti. Vra. recensauerit ipsum lubilem suscipere
tang. illi, et bona eorum non sint in ditione nostra constituta. Valdeq.
est id nobis molestum, q. illi se diffinitores, faciunt inter nos de
terris Prussiae. Et proinde illos hortari velit P. las. vestra
ut demum a talibus diffinitionibus abstineant, utq. non recusat
eundem lubilem suscipere ne cogamur vicissim aliter nos erga illos
gerere, qui hactenus consuevimus. Factura P. las. Vra. officium suum
et nobis ac reipub. gratificabitur. Que bene valeat. Dat. 22

Sigismundus primus Rex Polonie.
Capitulo Varmien.

Venerabilis etc. Fecit nos certiores Venerabilis olim etc. Collector Lubilei nobis, regnoq; et dominis meis a sede apostolica concessis, quod ipsum lubilem suscipere in bonis vestris recensueritis, tanq; ditioni nre non subiectis. De qua re sumus plurimum mirati, non libenterq; id videmus, q; vos erga sedem apostolicam et nos ^{ita} exhibuistis, q; vos ponere deberetis diffinitores inter nos de terris Plessie. Quare postulamus a vobis ne talos significationes animi, erga nos demiceps facialis, subilemq; suscipere non recusetis. Alioquin oportet nos hanc rem summo Pontifici declarare. Nosq; erga vos et bona vestra aliter gerere, q; hactenus fecimus et in posterum facere vellemus.

Sigismundus Primus Rex Polonie
Erasmio Ep'o Plocensi.

Rende in Christo pater. Recensuit Ser. ma. vna Comm. nra suscipere. Venerabilem Joannem Gorzki Secretarium nrm in prima mentionem snam ad ecclesiam Cract, ita ut est in Bulla Sanct. m. domini nri designatus, et nos eius voluntati contradicere nolumus. Itaq; pias vras prout in commissis a nobis habet ipsi secretario nro, aliam gram seu reservationem quam melior fieri potest ad ipsam ecclesiam

Cracoviensis, in qua quoniam intelligimus multos esse Canonicos
per nostrates nonnullos vniuersis, et aliis clandestinis anconpiis re-
titos R. Vra agat, ut ille assentire. Nam ea res et indignitatem sedi
aplice et nobis summam pariet molestiam. Valeat feliciter Vra
plas Dals Crac.

Sigismundus primus Rex Polonie
Capitulo Crac

Venerabiles deuoti etc. Vementes ad nos, et suam electionem nobis
nuntiantes nuntii Capituli Plocei, inter alia nobis retulerunt de-
functum suum epum, multa ex argento reteri, et margaritis, ex sua
ecclesia sumere consueuisse, et resecta sub signis suis penes se habuisse,
plerumque etiam pro pecuniis, que ecclesie cedebant. Ut aulea et alia
id genus comparasse, quorum sibi duntaxat usum resexuaret, sed
quod in posterum ea omnia ecclesia cedere debissent. Quoniam omni cum
potissima sit pars in domo ipsius defuncti epi istius Crac, relicta,
hortamur Vras Dnes, et mandamus illis, ut conscriptis rebus om-
nibus illius, quatenus in domo sua continentur, que illius fuerant, et
obsignatis, tam diu integre, omnia conseruent, donec a nobis aliam
instructionem, quid facere debeant habuerint, neque interea cumque mor-
tuum aliquid edant, Pro gratia nostra aliter non facturi.

Sigismundus primus Rex Polonie. Chrofero de Schidlo.
vicez. Palatino Crac. Regni Polonie Cancellario.

M. Ag^{ce} 2^a. Credimus non incognitum esse tue S. nobis dudum esse
impetratum esse apud sedem apostolicam. Ius patronatus perpetuum
ad Canonatum et prebendam Cracoviensem Bossintowska, que in p^{re}s
per mortem domini olim Epi Plocen vacat. ad quam presentavimus
Venerabilem Rabbadem Choteczyki, dispensatorem n^{ost}rum, et quia intelligi-
mus, nonnullos alios ecclia^{cos} temere se ad bona et fructum eiusdem
prebende ingresse, et proventus illius occupasse, uti et in alia sacer-
dotia, absq^{ue} ullo iure involare consueverunt, Volumus et man-
damus tue S. quo ipsum dispensatorem nostrum a nobis p^{re}sentatum
in possessione eiusdem Canonatus teneatur auctoritate et p^{re}stare
n^{ost}ra Regia, abigatq^{ue} quemlibet violentum possessorem. Nemo enim
se ius habere adnex^{us} ius conferendi p^{re}sumere debet, quod uti
alia nostra, et Regni nostri iura volumus omnibus viribus tueri.
Pro gratia nostra tua S. Factura. Que bene valeat. X

Sigismundus primus Rex Polonie.
Leoni summo Pontifici.

S. Anticissime &c. Inter alia dilectionis et pietatis paterna officia
quibus erga me, et meos, quibus Leo Pontifex predecessor n^{ost}er S. his
est usus concesserat, Serenissime Coniugi n^{ost}re dominae Bone Reginae

gratias nominationis ad ecclesias Regni mei. Quare aliquae nondum
effectum sunt sortite. Supplico Vre S. ut eas ex sua gratia re-
validare dignetur, ut illius beneficentiam cognoscam esse non re-
missiorem, quam illi una cum Ser.^{ma} coniuge mea entrabo sedulo
demereri. Cui me iterum regnumq; et dominia mea ex corde
commendo. cupioq; ut diutissime presit sospes ac incolumis. Dat^{us}

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Leoni decimo

S. A nchissime in Christo pater Vre. Inter actiones, que iussu et au-
doritatem Sanctitatis Vre, et opera Be^{ati} D^{ominus} Ioannis Francisci
Ipi Stracen^{sis} Vnclii eius, inter me et ducem Moschorum consilien-
dum induciarum gratia, habebantur, non minimum opere impendit
Venerabilis Nicolans Fontana Cam.^{ensis} Scardonens^{is}, Protormis Se-
dis caplice, quippe preter interpretationis munus, in quo magna
vis iueat, Etiam magna industria, et diligentia, in certis rebus
agendis preste fuit, et ob eas res dignus mihi visus est, quem ego
fuit et beneuolentia mea proseguar, et S. Vre commendarem,
Rogo humillime dignetur enim S. Vra pro summa sua clementia,
et eius meritis, gratia, et liberalitate sua ita prosegui, ut cum re-
uate a se opere non pendeat, simul ut preces meas ad S. Vram
pro eo factas, et commendationem meam sibi dignitati et com-
modo sentiat fulnam, quod S. Vram pro Summo favore, quo me
et regnum meum proseguat, firmam confido. Cuius me, et regnum
meum vixis. humillime commendo. Dat^{us}

Sigismundus primus Rex Polonie.
D. Cardinali Sanctorum go

Reme
re Redente istuc in Verbem R^{do} domino Joanne Franci:
sco Ep^o Scaren^o archieps^o ap^olico. Committimus illi non nulla ardua
negotia nra et reipub. Christiane, sc^{mo} domino nostro, sed non nisi
vna cum Vra R^{ma} D^o referre, itaq^{ue} rogamus illam plurimum, inter:
cedere velit apud eius Sanctem ut ea ipsa que illi significamus, beni:
gne audire, et postulatis nris sua cura et benignitate paterna non
desse dignetur. Et quia idem D^s Ep^{us} Scaren^{us} bene se hic apud
nos gessit, eaq^{ue} omnia que ad man^{um} cum Dnce Moscovice concor:
diam attinent diligenter, simul ac cordate tractavit, Commendans
illum Vre R^{me} Dⁿⁱ et rogamus illam iuvare illum velit, favore
et patrocinio suo in rebus et negotiis ipsius. Et valeat felicissime
Vra R^{ma} D^o. et nos diligat. Dat^{us}

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Leoni decimo

Sanctissime re. Ago meas gratias Vre S^{ti} quod hunc
R^{dm} Dⁿⁱ Ep^{um} Scaren^{um} vixim prudentem et expertum, mittere
dignata sit, in has oras, ad mea potissimum negotia procuranda,
in quibus quia sedulam et fidelem operam prestavit, enim Vre S^{ti}

198
ex animo commendo, supplicoque illi ut hos eius labores sua bene-
scentia rependere dignetur. Postulavi autem ab illo, ut una cum
R^{mo} domino Cardinali Sanctorem quatuor, protectore Regni
mei exponeret Vre S^{ti} statum et angustias meas, et subditorum
meorum. Supplicaretque meo nomine Vre S^{ti} pro nonnullis gratiis,
quas ipse referet, oro itaque Vestram Sanctam humilibus precibus
meis, ut illi fidem adhibere, et postulationis meis benigne annuere
dignetur. Quo faciet rem clementia sua dignam, reique Christiane
conducibilem. Dominus deus sequet S^{tem} Vram amantissime sospitem
et felicem. Cui me iterum, regniq. et domitia mea humiliter com-
mendo. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Ferdinando Regi.

A

Acceptis Decanatum Cathedralis Ecclesie S. Emis Wratislaven,
Post obitum Venerabilis olim Georgii Sauermani, eiusdem Deca-
natus immediati possessoris vacasse, nobilem etiam Achillem Sci-
pionem Nolanum (nobis ob egregium virum, famam non
vulgare commendatum) ad eundem Decanatum non conte-
mnendum. Ius habere dum modo V^{ris} Vre clementia, fauor et
auctoritas atque consensus ad id accederet. Ideo V^{tem} Vram
rogamus, ut eidem Achilli Nolano, non modo ius suum quod
ad dictum Decanatum habet confirmare, sed etiam quantum
in eo V^{ti} Vre, post mortem Supradicti Georgii Sauermani ac-
cessit et conuenit. Liberaliter pro hac vice conferre dignetur.
Quo is Scipio cepta sua studia commodius prosequi, et olim ad
summum fenchuleorum peruenire valeat. Quam rem non mediocriter

Testimonium mutue amicitie meae ostendet. Utas Vra, quod nos
vicissim erga eandem mutuo amore et studio compensare studebimus.
Felicissime valeat. Utas vestra, nosque diligat. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie.
Leoni Summo Pontifici.

Nobilis Achilles Scipio Nolanus. Cum ob multas egregias,
virtutes suas tam precipue ob summum optimarum arcum, quibus
munitur studium, adeo nobis charus est, ut de ornando eo et
augendo, solliciti sumus, speramus enim eundem non minus quam
fratrem eius valerimus vere pietati et religioni, perinde ac ecclesiasticae
dignitati usui et ornamento esse futurum. Sed cum augmentum di-
gnitatis eius vix progressum summi habere poterit, absque singulari
gratia S. h. Vre. Ideo eundem Achillem eidem S. h. Vre huiusmodi
commendatum esse duximus, et commendamus, rogantes diligen-
tissime. S. Vram dignetur etc. gratia sua peculiari enim prosequi,
et in coadjutorem Decanatus ecclesiae Cathedralis Vratislaviensis
summi et decanatus ecclesiae collegiate in Algovia, creare subro-
gare, ordinare et sufficere, auctoritate sua apostolica, Ipse quidem
Scipio, negotium hoc per procuratorem suum apud Vram S. tem
solicitaturnus est. Nos vero totum id acceptum referemus S. h. Vre.
Si quid in eundem beneficentiae, et liberalitatis sue contulerit
ut dominus in clementissimus. Quem deus pro salute ecclesiae
suae quam amantissime felicem et micolmum seruet. Cum ut nos et re-
gnum nostrum commendamus. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie.
Summo Pontifici Leoni decimo.

Reverendissime. Inter dudum controversia inter ordinariorum et plebanorum
regni mei super decimis Novalibus. Quamquidem controversia:
sicut predecessor S^{us} V^{re}, divus Leo Confessor discussit, et
Bullam ipsis ordinariis concessit. Qua non obstante, quidam Ple-
banus R^{egni} dⁿⁱ Ep^{iscopi} P^{ro}loci, ratione talium decimarum
impetit. Quia vero Ipsi regni mei sustinent magnum pondus recipere
et in tenendo statu suo ecclesia. Plebanus autem cum opulentiores
sint, neque resident circa parochiales suas, neque etiam aliqua gra-
via onera publica ferunt, ut ferunt Ep^{iscopi}, supplico V^{re} S^u ut ea
ipsam Bullam in suo vigore conservare, et tam huic plebano, quam
in posterum Ep^{iscopis} suis, de huiusmodi decimis impetendi viam omnem
precludere dignetur. Taceat V^{ra} S^u rem sua prudentia, et benigni-
tate dignam, et mihi gratissimam. Cui me iterum commendo hu-
militer.

Sigismundus primus Rex Polonie.
Cardinali Protectori.

R^{egni} Me^{us} missit in urbem R^{egni} dⁿⁱ domini Ep^{iscopi} P^{ro}loci presentium
exhibitorum Nuncium suum in causa decimarum novalarum, de quibus
cum dudum controversia inter ordinariorum et plebanos Regni mei

94

fuisse, illam diuus Leo Pontifex decimis discessit, et Bullam pro ipsis ordi-
 nariis concessit, qua non obstante, quidam plebanus ipsum dominum Episcopum
 Illocum ratione talium decimarum impetit, allegans ut intelleximus Bul-
 lam ipsam ad regnum duntaxat Polonie concessam, se ad Ducatum Ma-
 souie non extendere, cum tamen is ducatus intra regnum continetur
 et nunc sublati ducibus nobis mediate, ut relique hie Regni mei
 est subiectus. Quare cum Epi regni mei sustinent magnam onus repub-
 licae et in tuendo statu suo ecclesia. Plebani autem cum opulentiores sint
 neque resident circa parochiales suas, neque etiam graua aliqua onera
 publica ferunt, ut ferunt Epi. Commendamus Vre R^{ma} D^m
 hunc Numismam cum eo ipso negotio, rogamusq; illam plurimum impe-
 trare velit apud sanctissimum D^m n^{ost}rum, ut dictam Bullam ordinariis
 Regni mei concessam, in suo vigore conseruare, et tam hinc plebano
 q; aliis in posterum Episcopos suos de huiusmodi decimis impetendi,
 viam omnem precludere dignetur. Faciet nobis Vra R^{ma} D^o
 rem multo gratissimam. Cuius bonae amicitiae nos commendamus,
 et cupimus, ut felicissime valeat. Dat^o

Sigismundus primus Rex Polonie
 Summo PONTIFICI

Antiochie etc. Presentium labor erit nobilis et spectabilis
 Jeronimus de Quinzombus patricius Ferrariensis, qui cum iam
 omnes ferme occidentis partis peragruerit, et demum ad hoc
 Hungariae Regnum declinauerit, et huc ad Curiam meam, et
 ad me conuenerit, propter eius viuentes, et nobiles ac probatos eius
 mores a me libenter, et hic et in Hungaria visus fuit, et huius-
 intere ab omnibus susceptus. Et quia ab eo intellexi consam tam

longe ac laboriose peregrinationis sue processisseq; duntaxat ab exilio
proprie patrie, et à persecutione ad modum infra minus q; infra ab
potenti eius inimico, nec alia sane de causa, nisi quia fuit bonus ecclesie
et felicitis memorie Iulii pontificis deuotus, cui ex quo in suspicionem
minus q; legitimam incidere, necesse fuit adbere, diruta tamē
primis domo eius tota, et omnis pene substantia, et bona eius consum-
pta, prout Schi Vre facile constare potest, et ei magis q; mihi
notum esse, huius itaq; intellectis non potui ei et calamitati sue non
parum compati, ac rem visus sum non tam honestam q; charitativa
aggredi, ex animo ipsum commendare Beat. m Vre humiliter ro-
gans eam, ut dignetur ipsum causa dei habere commendatum, et
inter pulcherrimos suorum pedum beatissimorum suscipere, et sub umbra
alarum suarum sanctissimarum eum fouere, prout ex mirata eius cle-
mentia exga miseros semper facere consuevit S. f. v. r. a. quam non
dubito propter eius clementiam posse pati, neq; tollere, q; deuotissimi
eius oratores, et boni ecclesie q; propter bona opera tantopere
pati debeant, q; miserabiliter et minus q; iuste cogantur in aliena
patria, non solum pro victu necessaria mendicare, sed proprie etiam
vite magna custodia tutelam querere. Cum itaq; iustum sit et
honestum in similibus amicos et afflictos oratores protegere atq; tueri,
et ut alii quoq; in futurum sperare valeant, in benignitate et clemen-
tia beatitudinis Vre, non dubitavi presatum dominum Ieronymum
taliter minus q; iuste oppressum eidem humiliter commendare. Unius
pedibus &c.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi Pape septimo

Rex. Ne in Christo pater. Superioribus annis, post pacem illam diuinitus
concessam memorabilem victoriam manu de Moscho acceptam Ro-
ecclesie insectatore et hoste, sed non solum in ^{nam perniciem} ~~perniciem~~, sed et ad alia
maiora patriam facinorosa, cum aliis hostibus meis conspirauerat.
Diuę memorie Leo Pontifex pro sua illa qua fuit a natura predictus
mercedibili humanitate, proque paterno et optimi pastoris officio, ut
qua pace posset, sponte cunctantibus animis calcem adderet, ad
reliqua bene gerenda negotia, usque dies ille diuę virginis ante
nec natalis, quo illa ipsa victoria de hoste est pacis celebrior
apud nos esset: Concessit nobis Iubilei perpetuam gratiam cum
plenaria remissione a pena et culpa, qua omnes tenerentur, ad
illam diem confluentes ad curiam manu quocunque in loco essemus,
Concessit item et aliam, parem gratiam ecclesie Cathedrali Curie pa-
triam mei diuę Stanislaw, eiusdem ecclesie Episcopi, ut eius dies, que pro suis
summis meritis ad octauam diem mensis Maii festa est maiore po-
puli concursu, et deuotione celebrior esset, Nosque hunc ipsum locum sac-
ris temporibus, quibus a rebus bellicis aliquid superest, libenter
miculamus. Non fugit nos antem sub isthoc Romani Iubilei tempore,
omnes tales concessiones et gratias in cunctisq; fauorem datas inter-
mitti, ac a sede apostolica suspendi solere. Sed quia nec recipere nec
possibile est, omnes vel ex proximis regionibus istuc ad haurientes
ex fonte saluberrimos hos salices confluere posse, ut saltem nobiscum,
qui etiam ad fontem venire non possumus ex his rimis, qui ab isto
fonte manant, haurientes reficiantur. Rogamus plurimum D.
Vram Be^{nam} velit a san^{mo} domino nostro impetrare, ut bene suspen:

sionem per breue summ relaxare et absolueret, et cum hii rursus sint
perpetui ne qua auiditate eius coram interpellari possit. Quia sit
vere perpetuus huius finis declarare, ac liberaliter impartiri dignetur.
Inter alia vero que a sua s^{te} cum summa gratitudine accipere sole-
mus, id etiam non in postremis a nobis representabitur, immo vero ita
gratum erit, ut nihil gratius esse posset. Vnde quoque R^{me} d^m opera
in hoc uti in aliis solet, erit nobis q^{ue} maxime grata. Que bene va-
leat et nos habeat sibi commendatos, suęq^{ue} s^{te} pro omni occom-
mendare velit.

Sigismundus primus REX Polonie

Vniuersis et singulis Prelatis, proceribus, dignitatibus, Officialibus,
statibus utriusq^{ue} ecclesiastici, scilicet et secularis Capitaneis, Castorum
Ciuitatum, Oppidorum, villarum, et aliarum locorum prefectis,
ac eorum gerentibus ubilibet in regno nostro consistentibus, alijsq^{ue}
quibuscumq^{ue} ad quos preter hęc me peruenerint. Salutem et gratiam
Regiam. Non incognitum esse vobis volumus q^{ue} Sanctissimus in Christo
pater Dominus Leo diuina prudentia Papa decimus gratiam In-
bilis, prius nobis ad regnum et dominia nostra concessam prerogare
eius s^{tas} dignata est, adhuc a fine primi anni vsq^{ue} ad duos se-
quentes durandam, que ut debito modo et ordine dispenseretur, pec-
cunęq^{ue} ex illa collecte et colligendę non distrabantur.
Commisimus et patribus commissimus Ven^{li} Paulo de Sendla sacre
litterarum professori, Capellano nostro, quem etiam venerabilis et
religiosus fr^{ater} Raphael de Prossencz vicarius premonstr^{ensis} regni
nostri ordinis fratrum minorum de obsequantia, principalis execu-
tor eiusdem grę, Commissarius ad hanc rem instituit, non solum in

20
terris Regni nostri, et locis Cinesien' et Leopoliē' prouincia. Sed
etiam in alijs terris ditioni nrē subiectis, ordinem in dispensatione ipsius
grāe Iubilei facere, pecunias colligere, et vtrūq; officium tam
Commissarii q̄ Collectoris gerere. Quare mandamus vobis et vni-
cuiq; vrm vt eundem Locum Doctorem pro commissario et colle-
ctore pecuniarū ex dicta gratia Iubilei prouenientis, et prouenien-
te habentes, ipsū ubiq; locorum ad faciendum et ordinandum
omnia que illi pro necessitate eiusdem grāe oportuna, ac nobis et
reip.^{ce}, tam regni nrī q̄ terrarum et dominorum ad nos pertinen-
tium vtilia esse videbuntur ipsi consilia, et auxilia dehis, et sal-
uos conductus ubi opus fuerit. Pro officio nostro et gratia
nostra facturi.

Sigismundus primus Rex Poloniē'
Cardinali Protectori

R^{me} in Christo pater &c. Scripsimus iam antea ad
R. D. Vram eam rogatam habens vt ius Canonicatus et pre-
bende Rosnamiē' quod ad petitionem R^{di} olim Ioannis de Lu-
bramece Epi Rosnamiē', a sede Aplica pro se impetrauerat
R^{do} domino Petro Epi Rosnamiē' moderno et Regni nostri
Vicecancellario conferre dignaretur, R^{ma} etiam D^o vestra
se id facere velle quibusdam litteris suis ad nos scriptis. Signifi-
cauit, quia propter eandem R^{ma} D^{nem} Vram iterum atq; ite-
rum rogamus velit iam tandem hoc ipsum ius suū. Eidem R^{mo}
D^{no} Epi Rosnamiē' moderno tribuere. Nam is qui se modo
eius prebende coadiutorem asserit est ei numeri prope nullus.
Dominus vero Epi Rosnamiē' modernus, vult in eadem prebenda
locare lris Pontificii Doctorem qui legendo et docendo magne

utilitati ei ecclesie erit futurus prout hoc ipsum Venerabilis D^s
Stamslans Borgk Canonicus Vratislaviensis Secretarius et Num-
culus n^{ost}er, cui super ea re Cum R^{ma} D. Vra tractare commi-
ssus plenius cum eadem conferebat. Cui fidem habere, velit
R^{ma} D. Valeat felicissime Vra R^{ma} D.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi Pape septimo

Batissime. Venerabilis Petrus Suffraganeus P^{ro}locus ecclesie
Electus est Archidiaconus eiusdem ecclesie iure huius privilegii
quod me petente diuus Leo Pontifex pie memorie Cathedralis
ecclesie in regno meo concessit. ut penes Ordinarios cum capitulis
suis sit ius cooptandi archidiaconi in locum demortui quoties ab
hac vita eos in singulis ecclesiis decedere contingeret. Trahitur aut
istuc ad iudicium pro eodem archidiaconatu ipse Suffraganeus,
quem nescio quis generalis eiusdem gratia concessione a iure ad
utilitatem ecclesie quaesito deturbare nititur, ut suis rationibus ali-
eno incommodo prosit. Causam igitur Vre Sancti commendo, et rogo
digne eum eripere ab eorum platea, qui ut dixi duntaxat ra-
tionibus suis consulentes id minime errant, quod ad communem
utilitatem et decus ecclesie pertinet. Is enim Suffraganeus non solum
officium epi et Archidiaconi in diocesi exerceat, sed etiam ecclesiam
residens et officium concionandi exerceat, et huius sacras ad exor-
cendum communem clementiam profiteatur. quatenus scientia hac sempe-
stare potissimum, per quam est ei necessaria, ut sit antidotum solidum
ad munienda fidelium pectora contra Interanea acuta, que pestis
illa sub quorundam perfidio delitescens qui Romane ecclesie sunt

infessim liberaliter propmans, in multas iam partes affatim effudit
et quotidie impudentissime diffundere non cessat. Commendo

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Impetramus apud dnm olim Leonem Pontificem x. idq. in concilio
Lateranen' privilegium de eligendis per Epum et capitula ecclesiarum
(Catedralium) Archidiaconis, q. ex his potissimum omnis rei Ecclesie
ordo dependet, vigore cuius privilegii electus est non pridem
in Ecclesia Ploren' R. d. Petrus Suffraganeus eiusde' ecclesie, vir
dignus, et non vulgari doctrina preditus. Iste autem Romae, ut fit,
quidam versatiles, Archidiaconatum ipsum cum eius privilegii
derogatione impetrarunt, Et eundem Suffraganeum turbare
intuntur, Quod nobis valde est molestum, Et proinde rogamus
Vram R. ma' P. operam facere dignetur apud S. D. nrm, ut
ipsum privilegium et indultum Aplicum in suo robore conservetur,
et ne illi ^{qui} per ipsum Archidiaconatum Ploren' iste impetrarunt
conatum suum contra concessionem Aplicam, contraq. bonum statu'
et ordinem ecclesiasticum, ac voluntatem nrā perficiant Quo
nobis Vra R. ma' P. las rem multo gratissimam, faciet.
Que felicissime valeat, et nos ac negotia nrā habeat sibi com
mendatos. Dat. Romae 15. Sept. 1521. A. 1521. 15. 9.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Rex me. Impetraueramus olim a felicis memorie Leone De-
cimo Pontifice privilegium & ceteris Cate^{libus} regni nostri, ut ar-
chidiaconi, quorum numerus est Dioceses Instrare, et que noxia
sunt religioni peruestigare, ad quod probatis viris et personis
est opus non nisi per Episcopos et capitula sua eligerentur, nec ullis
impetracionibus et gratiis subicerentur, ac ut hinc privilegio
derogari non posset. Arbitratum sumus idem privilegium firmit-
simum futurum, non adeo quod omnia necessaria sint ampliter de-
scripta, quod quod a nobis apud eam sedem impetratum sit. Que
ut in solida petra edificata creditur, ita non nisi firma et
solida ex illa provenire deberent. Nunc autem vacant archi-
diaconatus. Ceteri vacant et plures ad quorum utentibus mixta
privilegium vix digni sunt ab Episcopis et Capitulis ipsorum electi
utique mox his a leuibus personis intentata, et privilegio deroga-
tum. Quam eiusmodi concessionum infirmitatem nemo hic non
videt, neque non indigno animo fert, habentibus hinc et ex aliis
id genus accidentibus causam non mediocrem turbandi et vellican-
di statum Ecclesiasticum huius consortes, quod hoc infelix seculum
auget assidue. Rogamus itaque, D. Vram Romanam licet di-
gnetur hoc ipsam iustissimum et summe necessariu privilegium, ut et
huius Archidiaconi Ceteri et plures qui electi sunt non impetant
et privilegium ipsum in robore et firmitate sua conservetur, neque
deinceps illi derogetur, Nam hec res non solum est ex animo
nostro, sed prorsus ex re et necessitate boni status rei Ecclesie

in regno nostro. Quam nos ut à maioribus meis recepinus, ita
cupimus integram et illibatam conservare. Felicissime Valeat
Vra R^{ma} D^o. Et nos diligat. Dat^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi septimo Pontifici Maximo

Sanchissime V^{re}. Inpplicam iam alias sepe V^{re} S^{ti} per litteras
et Nuncios meos, ut ita prospicere dignaretur ecclesijs Regni mei,
que nunc ut fere ubiq^{ue} fluctuant, q^{ui} domini Epi ad locandas in illis
viros idoneos, et qui statim Ecclesiasticum sua docteria et existimati-
one munu tenere possent, saltem menses suos ordinarios ad conferen-
da sacerdotia haberent, ut neq^{ue} per reservationes, neq^{ue} aliquos alios
modos impedirentur, idem etiam nunc V^{re} S^{ti} Inpplico nulla alia proce-
sus ratione, quam ut statim Ecclesijs, cui V^{ra} S^{ti} potissimum
adesse convenit, quam optime consuleretur, et quia vacant in presens
sacerdotia. Venemabilis olim Ioannis Salomonis, qui familiaris erat
quondam R^{mi} Dⁿⁱ Cardinalis Alexandrini promdeq^{ue} Sacerdotia
ipsa reservata seu affecta esse videntur. Cum tamen ille mortuus sit
in mense ordinario, exiit R^{ch} domini Ep^{us} C^{as} Regni
mei Vicecancellarius, de ipsius Sacerdotiis viris doctis, et tam
ecclesijs q^{ue} etiam rep^{ub}l^{icis} idoneis. Quare Inpplico V^{re} S^{ti} ut hanc
illius promissionem ratam habere, et si qui essent peiores, qui promissio-
nem ipsam impedire vellent, illis V^{ra} S^{ti} abinere dignetur, faciet
rem quidem mihi non vulgariter gratam, sed et rei Ecclesijs pl^{urim}
conducibilem, me V^{re} S^{ti} etiam atq^{ue} etiam ex corde commendo.
Quam domini q^{ui} d^{iv}issime sequet sospitem et felicem pro mea sin-
gulari consolatione. Dat^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Re. Ne Inuoluntur multa beneficia Ecclesia in regno nostro vniuersis
viciis, et impetracionibus per Curiales Romanos preteriti Italos
cunctis deinde nostrates, qui nulla virtutis via possunt ad illa
peruenire, pecuniarias faciunt compositiones. Que res et magni
detrimentum affert dignitati status Ecclesie, et preiudicium d. n. s.
Epis regi n. r. i, qui cum in pauculis his mensibus quos ad conse-
rendum habent impediuntur, seruare non possunt viros eruditos
et idoneos, cum quibus officia sua ac administrationem Ecclesiarum
et diocesum debite exequi valeant. Inter ipsos autem dominos
Epis maiorem hac in re iniuriam et difficultatem pati videtur
R. d. n. s. dominus Ioannes Epis Posnamensis Consiliarius n. r. i. sincere
nobis dilectus, ob angustiam facultatem conferendi beneficia in
Episcopatu suo, ratione missipatronatus secularium. Quod omnes ipsius
ecclesias Collegiatas occupant. Qui cum fretus benignitate P. h. s.
v. r. e. R. m. e. confragat ad illam in hac difficultate et molesta sua.
Rogamus et nos eandem R. m. e. R. v. r. m. agere velit apud
S. m. m. d. n. m. et intercedere, quo eius status non fiat fixi hanc
iniuriam collationibus ordinacionem, nec non detrimentum in digni-
tate status Ecclesie, quod eius ^{eo magis fit} maioris sit, quo amplior facultas
datur ambiciosi hominibus, tam per vniuersos q. etiam impetracio-
nes sacerdotia impetrandi captandi, et probos viros quibus ob eo-
rum merita, conferuntur impediendi. Faciat R. m. e. R. h. s. v. r. a
rem dignitati Ecclesie conducibilem, et nobis gratissimam, quod
illi vicissim pari gratitudine n. r. i. refferre conabimur. Dat.

37

Sigismundus primus Rex Polonie
Marsupino oratori Lodouici Regis
Hungarie

Rex de Syncece nobis dilecte. Declinavit nobis Rex^{dnus} Stephanus Broderiens, cuius locum tu nunc apud istam Sanctam sedem obtines, quanta fide et diligentia curare soleas, res et negotia Serenissimi domini Lodouici Hungarie et Bohemie et Regis. Nepotis mei chere^{mi}, ac etiam nostra, qua re te nobis acceptissimum reddidisti. volumusque te propterea in eorum esse numero, quibus libenter commodare vellemus, prout hoc per omnem occasionem non pretermittemus. Ceterum scriptis sanctissimo domino nostro, quod indies magis tumultuantur, hic circumquaque homines seculares in ordinem Ecclesie^{em} quod nos eam suam egre arceamus a subditis nostris, contagionem hanc facile recipientibus. Cum enim et studio nostro id potissimum conducere ardeamus, ut Ipsi quod maxime intendant viros dignos et hominibus secularibus acceptos in ordinem suum adducere et illos sacerdotibus providere. Verum quia id prestare non possunt, arctata multis modis eorum facultate, supplicamus eius S.^{ti} ut sacerdotia cuiusdam secretarii nostri. Venerabilis Bernardi Vapowsky, hominis quidem medie etatis, sed qui tunc quadam confici videtur, reseruaret eius S.^{tas} dispositioni Beati do. Petri Ipsi Crucis et Vicecancellarii Regni mei, ut quando ea vacare contingeret posset citra ullum impedimentum, viuis idoneis, et secularibus hominibus acceptis, illa conferre. Sunt enim ob familiaritatem eius S.^{ti} reseruata, et numero magis quam utilitate constant, postulamus a te facias in ea re operam et commendationem tuam apud eius S.^{tem} et Rex^{mm} do. Cardinalem, Sanctorum quatuor

Et itaque diligenter, ut postulatis nostris satisfiat. In quo rem
gratam nobis faciet, quam tibi favore meo Regio referre cura-
mus. Dat. 7.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi septimo Pontifici Maximo

Sacratissime. Etc. Jam non ignorat Vra S. tas quam hic undique
exagitati sint animi secularium adversus ordinem ecclesiasticum
adeo ut hoc malum egre, et a regno meo arceere queat tumultu.
antibus michi magis vicinis et meis contagionem facile reci-
pientibus, nisi summa cura mea impediret. Ad qua quidem
curam et studium meum inuandam, et rem ecclesia tam confirma-
dam, nihil magis conducere arbitror, quam ubi Epi possint
plures ex ordine Procerum et Nobilium sibi deventis, et sa-
cerdotibus liberos et propinquos eorum qui digni sint promove-
re. Verum quia id illis raro contingere potest, ut libere sa-
cerdotia conferrent, opus est, ut ad rem tam conducibilem
benignitas et clementia Vre S. illis opituletur. Et proinde
cum Venerabilis Bernardus Vapowski Cantor et Canonicus
Crac, secretarius meus, homo quidem non senex, sed quadam
tate affectus, videatur non diuturnus esse, si morbus ut ce-
pit perseveraverit, qui plerumque non insignia lumen habet sa-
cerdotia, eaque propter familiaritatem apud predecessores
Vre S. reservata, supplico ex animo eidem S. Vre di-
gnetur ipsa sacerdotia eius in omnem eventum quando vaca-
bunt, qualiacumque sint in dispositionem R. di. D. m. Epi Crac,
et Vicecancelli Regni mei specialiter reservare, ut cum vacaverint,

67
possit ea personis dignis, et rei Ecclesia^e utilibus conferre; Faciet
omnino Vra S.^his opus apud omnes commendabile, mihiq; gratissimum
et statim Ecclesia^e salutare. Deus opt. Max. seruet Vram S.^{tem}
dilectissime sospitem, et felicem. Cui me etiam atq; etiam ex corde
commendo. Dato

Sigismundus primus Rex Polonie
dno Cardinali Protectori et Archiep^o
Capnano

R^everende in Christo pater, et domine amice char. me ac honorando
Scribimus S. D. N. quam videlicet magis tumultuantem hic exercim
quaq; seculares in ordinem Ecclesia^e quamq; nos eam suam egre
arceamus a subditis meis hanc etiam quide vocantibus,
Cui tunc ex studio nostro id potissimum conducere arbitramur
ut Epi q; maxime intererent, viros dignos et hominibus acce
ptos in ordinem suum adducere, et illos sacerdotis providere
verum quia id prestare non possunt, arctata multis modis eorum
facultate, supplicamus ems S.^h ut sacerdotia emsmodi, Secre
tarii me^{is} Ven^{is} Bernardi Vaporoski hominis quidem mediæ
etatis, sed qm̄ habe quadam confici videtur, reservare ems
S.^has dispositioni R.^{di} do. Petri & Pi (incomen) et vicecancell.
Regni mei, ut quando ea vacare contingeret, posset citra ullum
impedimentum viis idoneis, et secularibus acceptis, illa conferre,
sunt enim ob familiaritatem ems S.^h reservata, et numero ma
gis q; utilitate constant, qua in re ut Vra R.^{ma} D.^o operam
et commendationem faciat apud ems S.^{tem} illam plurimum ex animo
commendo rogamus, Exit profecto hæc concessio illius S.^his et inter
cessio Vre R.^{me} D. tum statui Ecclesia^e conducibilis, tum nobis
aperte gratia, qui statum ipsam Ecclesia^e omnibus modis manu:

tenere, et inuolatum obsequare pndemus. Felicissime Valeat
Vra. R^{ma} D^o D^o nos diligat. Dat^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali de Grassis

Reme in Christo pater. Credimus meminisse Vraⁱ D. R^{ma},
quam sepe et diligenter petimus ab illa, impetrare dignaretur
apud S. dominum n^{ost}rum, ut ordinarii regni n^{ost}ri saltem menses suos
liberos haberent, ad sacerdotia conferenda viris dignis, et ad
manuteneendum statum ecclesie idoneis. Scribimus in eadem ipsa
re iterum S^{mo} domino nostro, et rogamus plurimum Vram R^{ma}
D^o nem agere velit apud eum, S^{tem} ut hinc postulationi n^{ost}re
que est solo intuitu rei ecclesie amnere dignetur. Cum autem
mortuus sit in hoc mense Februario Ven^{do} olim lo Salomon,
familiaris quodam R^{ma} D^o Caroli (Alexandrum, promittit^{ur}
de eius sacerdotibus R^{ma} D^o Ep^{us} Crac. regni mei Vicecancell^{us}
viris idoneis, et prefertim de Canonicatu Crac Ven^{do} Georgio
Misskowsky. Inuis utriusq^{ue} doctori viro erudito & nobili
n^{ost}roq^{ue} Secretario. Rogamus ex animo R^{ma} D^o Vram efficere
dignetur, ut S. D. N. promissionem hanc ratam habeat, et
nulli alteri sacerdotia ipsa conferre dignaretur. Exit nobis hec
res nullo gratissima, quam incissim Vre R^{ma} D^o omni studio
& gratificatione nostra referemus. Commendamus nos et nego-
tia R^{ma} D^o V^{ra} que sit felix & incolumis. Dat^o

13

Sigismundus primus Rex Polonie
summo Pontifici Clementi septimo

Batissime pater . . Magister Iacobus de Jylza theologus lector
in studio Crac, cum pro quibusdam excessibus contra leges do-
mesticas factis in eum animaduertente, & ceteris eiusdem
studii lectoribus, penes quos potestas est in eos animaduerti
qui contra leges peccauerint, Jure suo non contentus iste ad
sedem apostolicam refugit, ut timeat homines quetos & studiis
deditos, atque ab Indicionum strepitu abhorrentes, quia maio-
ribus meis ad hoc instituti, et legitimis premis aucti sunt, ut
et ipsi bonarum artium studia colerent, et alius sic traderent,
ut labor eorum sit eis fructuosus et salutaris. Exercent quidem
ipsi vim legum suarum, seuere eos excessus, quos domesticæ ordi-
nationi, noxios esse cognoscunt, et vident corrigendo. Sed tamen
quidquid agunt, ad equitatem omnia referunt, nec ullam penam
tam atrociter culpis delinquentium irrogare solent, quam facile
tollerari possit, id potissimum prospicientes, ne cui prebeant iusta
causam alio prouocandi, et studia sua via Jureis sibi insolita
interpellandi. Qui si ab aliquo trahuntur ad Indicia, vel alia
quacunque munera lacessantur ad meum presidium confugientes,
a me implorant auxilium. Non ignari me perque libenter solere
ingenia fauere ad commodum reipublice proque mea et regni mei
bonestate et ornamento. Itaque exa supple viam s. dignetur
ob eas causas supradictas quas cerunt, et honestas et rationi
consentaneas esse, his Judicibus quibus causa commissa est in-
iungere et mittere, ut eis Indicio supercedant, et hinc eam

integram et indecisam remittant, quodquid enim cognitum fue-
rit, quod sibi iniuriam videretur, ita resarciretur et reforma-
bitur. ab R^{do} D^{no} Crac^o Ep^o, non minus iuris q^{uam} iusticie
consulto. Cuius Jurisdictioni studium ipsius eius conditor et fun-
dator subesse voluit, ut neutra pars de iniuria iuste queri
possit, causam sit habitura. Commendo me iuris. &

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Campeio

R^{me} in Christo pater E^{re}. Jacobus Jsha confregens istuc
movit litem tenere doctoribus et Magistris Gminasii Crac^o
effectusq^{ue} suis artibus, ut in iudicio Rote sententia diffinitiva con-
eos inficos foret. Qua de re cum ipsi Doctores ad nos con-
fugerent. Supplicamus per litteras S^{mo} D^{no} mo^o ut causam
eorum ex tra^{cto} rotam advocare, et eam denuo R^{me} D^{no} V^{re}
simpliciter et de plano cognoscendam, vel saltem amicitie
componendam committere dignaretur. Expensas t^{amen} in quibus
condemnati sunt ad finem litis, seu amicitie compositionis
reservando. Quare si prout futurum ^{non} dubitamus? Idem
S^{mo} D^{no} n^{ost}r^{um} eandem causam R^{me} D^{no} V^{re} committere di-
gnabitur. Rogamus illam plenissime, velit se eisdem doctori-
bus et Magistris, æquum et fauentem iudicem prestare accepta
ab hoc eorum Nuntio qui p^{re}stes reddidit pleniori de negotio
illorum instructione. Id nos vicissim omni studio et gratifi-
catione n^{ost}ra referre curabimus V^{re} R. D. Que valeat
felicissime et nos diligat. Dat^{us}

37

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi septimo Pontifici Maximo

Beatissime pater etc. Quanto usui ne dicam ornameto hinc
Regno Polonie sit vniuersitas studii Crac, facile vel
hinc perspici potest, Quia doctores et Magistri eius et hostibus fidei
Chri, quibus nunc instantur omnia doctemina sua resistunt et muen-
tatem optimis artibus exudunt, hui tamen insolentia eiusdem Ja-
cobi Ischa, qui eos istuc ad iudicium euocat tenebantur, et ab insti-
tuto studiorum suorum abstrahuntur. Quamuis autem S. Vna
et prout intellexi aliquatenus rebus eorum gratiose providere
dignata est, q. executionem sentencie istuc, contra eos late, ad
quatuor menses suspendi mandauit. Tamen quod dicte res eorum
magis in tuto sint. Supplico eidem S. Vre dignetur aliam ex
R^{ms} domini Cardinalibus, et si placet R^{mo} domino Cardinali
Campeyo, extra Rote Iudicium sumptu et de plano causam eo-
rum examinandam et cognoscendam, committere, Expensis in processu
eiusdem cause in confirmationem eorum factis, ad finem litis seu amica-
bilis compositionis reseruando. ut ydem doctores et Magistri ex tan-
tis difficultatibus liberati, eo commodius studijs, reliquisq. institutis
suis vacare valeant. Id ego S. Vre omni deuotione ac ob-
sequantia mea promereri studebo. Cum me vbi patri Clementissimo
omni studio etiam atq. etiam commendo. Cupioq. ut dnu et felicissime
valeat, pro bono statu resp. vrbane, et mea singulari voluntate
Dat.

Sigismundus primus REX Polonie
Clementi septimo Pontifici Maximo

Antichissime in Christo pater. Ed. Scripsi iam pridem S. Vre. ro-
gans, ut causam que inter doctores et ugiros Cuiusdam litterarum
Graec, et quendam Jacobum Istza in iudicio rote agitabatur hinc
ad Regnum meum medicandum remittere velit. Vraque S. las boni-
quissime simul et humanissime mihi rescribere dignata est, se liben-
tissime quidem ^{inibus} meis amuere velle, sed ei hoc ipsum quod petebam
facere minime tunc integrum fuisse. Propterea q. sententia diffi-
nitua, contra eosdem doctores et ugiros iam lata esset. Illud
tamen S. Vra ex singulari sua gratia se fecisse lris suis signifi-
cauit, q. executionem dicte sentencie, ad quatuor menses suspēdi
mandauerat, si forte interea temporis inter litigantes, quo quo
modo conuenire possit, pro qua beneuolentia et in me paterno
affectu ago et habeo illi summas gratias, Qui videlicet peticio-
nem meam aliquatenus exaudire dignata est. Verum quoniam
idem doctores et ugiros honestissimis atq. laudatissimis studiis
intentis. Vixit contra impia dogmata Lutherana, que opinione magis nunc
inualefcere videntur, constantissime decertando, et Catholicam re-
ligionem promouendo libris et controuersis iudicialibus minime
apti et asuehi sunt, quo tranquillitati vite eorum simul et honesto
ocio quo studiosa ingenia aluuntur, consulere valeant. Supplico
S. Vre dignetur etiam hinc mea voluntati et voto minime ut
arbitror improbando, acquiescere et rem omnem, ac eam, pro
qualis est, que utiq. parua est et subdole minimum ab homine
importuno et perniciosa intentata, extra iudicium rote aduocare,

31

eamq; alicui *R^m domini Dⁿⁱ S. Ro: Ecclia Cathedralium simpli*
et de plano, sine streptu et figura iudicii cognoscendum, et arbi-
traliter, siue amicebilitate componendū committere, reservando ex-
pendas in processu eiusdem cause factas ad finem litis seu amica-
bilis compositionis. Cum autem R^m domini Cardinalis Cam-
pei in cognoscendo acumen, in iudicando æquitas, in decernendo
gravitas, et integritas, multorum relatione mihi declarata est.
Rogo plurimum stem Viram, dignetur enim eidem cause nostre
cognoscende perficere. Quo faciet rem sua benignitate dignam,
et mihi non vulgariter gratam. Commendo me etiam atq;
etiam Regi et Do: mea Vre S. q; pro incolumitate rei Christiane
et optatis meis, cupio esse q; dulcissime sanam felicem et sospitem

*Sigismundus primus Rex Polonie
 Clementi septimo Pontifici Maximo*

R *Me* in Christo pater. Commendamus per lras causam lectorum
 studii nri Crac. S. D. nro, qm a collega suo Magro Iacobo de Istra
 teologo, istic agente accusati sunt, tanq; ab eis iniuria affectus esset,
 Quemadmodum Vra *R^{ma} D^o* ex hisdem lris vberius cognoscat,
 quam plurimum rogamus velit ipsam causam sine s^{ti} commendare
 et perficere ut remittatur ad Iudicem suum *R^{dm} D^o Ep^m Crac*, de
 cuius iusticia, et in iure dicendo pericia, nihil est q; dubitationem
 possit aferre. Qm si quid contoverit, quod possit iniuriam censeri
 in hac causa, sine controuersia sic relaxare et instancare curabit,
 ut non possit iuste deinceps is de iniuria queri, qm se gravatū exi-
 stimans id agere contendit, quod absq; gravi iniuria alterius partis
 fieri non pot. Optamus. V. R. D. bene valere. Cui nos commendamus

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi septimo Pontifici Maximo

Sacratissime re. Scribere nobis dignata est Vra S. se non posse eam
vniuersitatis Cracouiensi, quam habet cum Jacobo Illza theologo,
Commissam auditori et decisam reuocare, sed ut vniuersitas ipsa
mitteret mandatum ad concordiam faciendam. Ego clementissime
domine eius maiores hanc ipsam vniuersitatem pro incremento
sancte religionis Catholice fundarunt non libenter illam destitui
videremus. Videmus autem homines quiescentes, et litteris solis dedi-
tos, ^{non} alio celessum dissipari, et facultates eorum ad negotia lraua
institutas, facilius eximari posse, q̃ istiusmodi litigijs, mallemusq̃
q̃ ipsi semet ipsis statutis et consuetudinibus regerent, suorumq̃ supe-
riorem Indicia subirent, q̃ ut vniuersis in quieto et versatili p̃s
esse deberet, quamvis ob causam tot bonos patres, studijsq̃ oc-
cupatos, tam longe vocare et trahere. Miramurq̃ reuoluer, ut
cum ipsi collegiati docuissent, coram nobis, se citatos non fuisse,
quo pacto ipso procedi aduersus illos potuerit. Presertim cum illi
longe absint Tyrannide, ita ut in fine cuiusvis sortis homini illos
tute citare liceat, nec minus miramur, q̃ dictus Iacobus, propterea
q̃ nulla iuste p̃ueniat sit, quam destituit tantas istius tragechias
misceat. Promideq̃ videretur nobis equum et decens ut permittit:
retine vniuersitas suis Iuribus et immunitatibus gaudere, nec ad
arbitrium, et impetitiones vnius sediciosi consundi et labefactari,
et presertim ita longe, ubi sine maximo incommodo, sine litigare,
sine concordias facere non possint. Itaq̃ rogamus plurimum V-
strum ut saltem ipse Iacobus mittat huc mandatum et facultatem

ad concordandum cum illis. Nos vero committimus R. dno Epō
Ciac ipsius universitatis Cancellō et aliquibus aliis consiliariis nostris
ut hanc causam inter illos arbitratia cognitione, seu concordia
dirimant et componant. Faciet Vra S. rem sua excelsa virtute
dignam, et nobis multo gratissimam. Cum nos ac totum regnum et do-
minia mea ex corde commendo. Dat. p.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi septimo Pontifici Maximo

S. Antichissime. Impetraverat olim a predecessore S. Vre Alexan-
dro VI. R. dno olim D. Cresslaus Epūs Vladislavien', regm̄ mei qua-
tuor prebendas in Ecclesia collegiata Crussvicien', pro confessoribus
in Ecclesia sua cathedrali, quas Epī vris ad hoc officium ido-
neis conferrent, et eius impetracionis extant supplicationes, signate
littere vero, quodam modo sunt deperditę. Supplicat modernus D.
Matias de Orzencia Epūs Vladislavien', et ego una cum illo
S. Vre dignetur illam concessionem predecessoris sui ratam ha-
bere et innovare, Nam aliquando circa dictam ecclesiam collegiatam nemo
prebendariorum, quorum numerus est ad 26. degere solet. Faciet
Vra S. rem perutilem Ecclesie cathedrali illius Epātis, et mihi non
ulgariter gratam. Que felicissime valeat et me cum regno et
dominiis meis habeat in gracia et benignitate sua commendata.
Dat. p. r.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Sanctorum Quatuor

Rex Me in Christo pater et domine amice charissime ac honorandi.
Albinus subiectus noster, Idemque Vilnen' Canonicus enim in quadam
causa iudicem delegatum ageret, contra quendam scholarem, non
modo fracti. Verum etiam sacrilegi accusatum, victumque. Senten-
ciam tulerat, ut in perpetua vincula conjiceretur, qui tandem
elapsus Romam ubi sceleratissimi cuiusque turpissimum perfugium
esse existimavit, se contulit, ubi improborum consilium, et sui firmi-
tum, id assensum est, ut contra eundem Albinum, ex monito-
rio penali, per audientiam contradictariam censuras, cum ful-
minatione interdicti obtinuerit. Non possumus non inquisiti-
mo animo ferre, homines bonos, quictos, innocentes, ac Offi-
ciales Episcoporum suorum, ut est iste Albinus, a iugis
istis, et impudentissimis nebulombus, vexari, et turbari. Nihilque
nobis foret facilius, quam eiusmodi audaciarum, temeritatem
compemere, nisi. Sed Sede Romane quam iam ab initio ve-
nerati sumus solitis eiusque Iudiciis et processibus obsecundare-
mus. Nec tamen adduci possumus, ut credamus, ea que contra
fas et equum istuc emanant, Sciente et convivente eade
ista Sede, fieri, sed utrumque tandem est, Rex noster Dilectam
rogamus, pro auctoritate eius, qua illam apud summum Deum
valere non dubitamus, agat, perficiatque, apud eius Sanctum quo
ipse Albinus Canonicus, a talibus censuris penitus absolue-
retur. Et ne denique talibus nebulombus in innocentes et
probos viros grassandi occasio et licentia concederetur.
Alioquin nunquam corrigere possent Episcopi Regni nostri, aut eorum

sunt nunc istae in urbe tales quidam. Inter quos Stanislaus
quissiam de Orzechow Plebanus olim in Smogorin in Magno
Lituaniae Ducatu Diocesis Vilnensis, homicida verius quam sa-
cerdos, non minus, sed aliquot capitum, Idem et deflorator
multarum Virginum violentissimus, Ipsiusque ecclesiae sine sponse,
uti dilapidator prodigalissimus, ita in aliis quae officii ipsius erant
negligentissimus contemptor, de quibus et aliis multis, perinde
intollerabilibus sceleribus, sepius admonitus, totiesque per patronos
accusatus, Invidice tandem et per sententiam, non minus tunc
Venerabilis Iacobi Staszkowski Secretarii mei, tunc locum tenentis
in illo Episcopatu, sed locum Capituli Ecclesiae Cathedralis Vilnensis de-
creto, postquam manifesto convictus esset, demum merito privatus,
et a diocesi, prescripto sibi tempore legitimo, relegatus, Romam
adiens comentus, quasdam infirmitates, obtinuisse sextum mensem
personale, simul et penale contra eundem locumtenentem, nuncque
secretarium, et quendam alium possessorem nunc illius Plebaniae
in Smogorin, Interimque illud ipsum mensem (ut videtur) im-
punitis ipsis monendis, exequendum procuravit in Holomuncz Civitate
in Moravia, quae Regio pars est non minima Hungariae Regni
Ipso tunc Iacobo Staszkowski Vilne agente in Civitate Mitropo-
lytica, Magni Lituaniae Ducatus, ac nec tale aliquid cogitante,
Quae Civitas magnis terrarum tractibus distat ab ipsa Holo-
muncz, adeo ut Poloniae Regnum, cuius amplitudo nota, totum
intermediat inter loca. O rem iniquam, citantis et citati, quod in
populares quidam istuc ex urbe ea huc scripserunt, Sed postquam iste
bonus actor, illic iam omnia nimirum transgisset, et innocentes
homines reos perageret, ne nunc quidem vel citatos se esse sciissent,
Quod factum tam pessimi exempli, vereque veteratorum. Rogamus
V. R. P. officiat apud Serenissimum D. m. m. m., dignetur non sine
transire impunitum, nec paciatur rei condemnatum in aliquo homine,
preterquam innoxium. Sed etiam fraudulentissime circumventum, et
quod est equissimum remittere dignetur sua stas de hac iniuria

35
 ipsum actorem, cum ipso Reo locum tenente ad suum Episcopum, vel si li-
 bet alios quoscunque iurisperitos Regnicolas sibi adiungens. Quod
 sua ^{scilicet} facere dignetur, tam in re presenti quam postea in huius simili-
 bus, si praesertim pacatam esse velit nobis reipublicae nostrae labo-
 rantem circumquaque ab hostilibus impetibus, Iniqua tamen subo-
 rientes iam non raro tumultuaciones contra religionem et liber-
 tatem ecclesiae ^{nostrae} maximis vix tandem conatibus ac impendiis no-
 stris, in pacem et quietem reducamus. Idque etiam sedulo agimus,
 ut eam manuteneamus, quantum maxime licebit, per haec tempora
 et eos turbatores homines, nihil aliud quam improbiissimos.

Sigismundus primus Rex Polonie
 domino Cardinali Sanctorum Quatuor

Rex Me in Christo pater et domine amice char^{me} et honorande.
 Valde miramur quod passim vnicuique, vel manifestis excessibus et fla-
 gitiis notato, istuc confugienti, viros probos et innocentes libere tur-
 bare, ac ad expensas et curas multas inducere liceat, id quod eue-
 nit Ven^{li} Joanni Albino, vtiensque iuris Doctori Canonico Vilnen^{si},
 subdito nostro, qui cum esset designatus Commissarius per suum Episcopum
 Vilnen^{sem}, cum aliis duobus Canonicis illius Ecclesiae Cathedralis, ad
 faciendam inquisitionem de argento ex sacello seu capella ~~nostra~~ ^{nostra}
 in eadem ecclesia Cathedrali Vilnen^{si} constructa furto ablato, ipseque
 doctor Albinus, ex hac inquisitione, et testium depositionibus,
 quendam Scholarem Joannem Lopniski, ut et campanas apud
 Rutenos subtraxisse, et quedam etiam adulteria publica commis-
 se, ita et de predicto argento suspectum comperisset, illum pro his
 facinoribus carceri Episcopali dedicandum decreuerat, unde elapsus

enim ad officialem Sedis Metropolitane Gnesnen, ipsum Doctorem
Albinum et Collegas suos citasset, ac idem Officialis, hanc cau-
sam ad Episcopum et Capitulum Vlnen remississet, ipse Scholaris,
nulla illic requisita iusticia, istuc ad urbem simpliciter pronoca-
uit, et non deducta ad noticiam ipsius doctoris Albini ulla cita-
tione sua, aduersus illum per contradictas, coram auditore ca-
mere, criminaliter procedit. Quia vero idem doctor Albinus,
de hmoi processu criminali, in quo personalis eius comparitio
requireretur, per quendam amicum seu procuratorem suum, istuc
certior factus, et offi.º Cancellarius apud R^{dm} dominum
Episcopum Posnamen, fungens, ac aliis negotiis suis impeditus istuc
cause personaliter adesse commode nequit. Postulamus a Vra
R^{ma} D. agere velit, ut hec eiusdem doctoris excusatio per
eius procuratorem facienda, de personali sua comparitione, lo-
cum habere, et causa ipsa ad Episcopum et Capitulum Vlnen, ubi
commodius transigeretur, remitti possit. Rem haud indecentem
et nobis gratam factura Vra R^{ma} D.º Que felicissime valeat
et nos diligat. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Clementi septimo

S^{anctissime in Christo pater et domine domine clementissime}
Post debitam mei requiem. Functus est non pridem vita Episcopus
Chelmen in regno meo, in cuius locum nominandum et futandum
dixi v^{re} S^{ti} R^{dm} dominum Jacobum Episcopum Cameracen,
virtute amplitudine generis, et bene meritis ipsius id exigentibus.
Quare commendo illum eidem S^{ti} V^{re}, et supplico, dignetur illu

ad ipsum Episcopum Chelmen' benigne transferre, ac de eo illi promi-
dere, una cum reservatione suorum sacerdotiorum, que pauca
admodum habet. Nam idem Episcopus Chelmen' filius est, in sim-
bus infidelium, et per crebras incursiones ita consumptus, ut
Ipsum suum alere et sustentare, cum debita dignitate, sine aliis sa-
cerdotibus non posset. Merebor hanc gratiam Vre S. si omnibus
officiis et obsequiis, tanquam domino clementissimo. Quem dominus
deus in longum eum saluum sospitem et semper felicem conservare
digne. Et cui me regnumq; et dominia mea iterum atq; iterum com-
mendo. Datum.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Clementi septimo

Sanchissime. Vacat iam pridem Episcopus Kijouiensis, situs in extremis
finibus ducatus mei Lituanie et confinis Taxarorum, et Moscho-
uitarum. Promideq; totus saca et devastatus. Enn cum nemo habere
curaret, ego ecclesiam illam desertam, relinquere nolens adegi Vene-
rabilem N. Visgalum, decanum Vilnen', et secretarium meum, vix
dignum et idoneum, ut ipsam ecclesiam acceptaret. Supplicog; Vre
S. dignetur ad eundem Episcopum ipsum secretarium meum promo-
uere, cum reservatione tamen suorum sacerdotiorum, que nunc ha-
bet, sine quibus multo pacto sustinere hanc dignitatem posset. Digne-
turq; S. Vra de sua benignitate, et habita ratione tam exilis, et
pemis deserventi Episcopus facere illi expeditionem gratuito per
breve. Cuius vigore consecrationis munus et Episcopus possessionem
accipere posset, ac ut dispensaretur cum illo, ut et aliorum sacer-
dotiorum, que illi successu conferentur in posterum, Ann ipso
Episcopo obtinere possit. Exigit enim locus ille insensibilissimus, et

semper predis, et excursiombus expositus, ut qui illic agere de-
beat, possit sibi commodè de victu et vita providere. Faciet Vra
S. rem mixta piam ac mihi gratissimam. Quam dominus Deus
dñitissime pgesse faciat sospitem et felicem. Datp.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Clementi septimo

S. A nctissime in Christo pater. 22. Vacante in presens Epātū
Vilnen' in ducatu meo Lituaniam, affexo et pñto S. h. Venerabilem
et Illustrem Joannem ex dñicibus Lituaniam, pñtū Plocen', per-
suasum habens enim, tñm illi Ecclia' tñm etiam reip. condn-
cibilem futurum, Supplico itaq; emixe Vre S. h. dignetur eundem
Joannem ad Epātū ipsūm promouere, reseruata illi eius pñtū
Plocen', propter diminutos continuos bellis prouentus ipsius Epātū,
et statum talem qualem locus ille requirit, commodius et decen-
cius agendum. Supplico etiam Vre S. h. ut reliqua eius duo sa-
cerdotia, cum ex promotione illius vacabunt, alterum, videlicet,
pñtū Pōsnamē, iuris patronatus mei Andree Curcio, et Ca-
nonicatum Cracouiē, Stanislaō Oleśmicio, Secretariis meis fi-
delibus, hominibus dignis providere dignetur, idq; ut celerius, et
absq; difficultatibus aliquibus, que ingeri possent. Vra S. h. ex
sua in me benignitate prestare velit, plurimum illam et rogo et
obsecro. Quam gratiam volo illi perpetua mea obsequantia
et deuotione referre et demereri. Cui me regnumq; et dominia
mea, etiam atq; etiam commendo, et deuoueo. Cupiens ut sit diu-
tissime sospes et incolūmis

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Clementi septimo

Sanctissime etc. Sublato ex humanis ^{Rex} olim Fabiano Ep^o
Varmien^{se}, Capitulum illud de more et privilegiis Ecc^{ie} sue
ac iuxta pacta mecum iuncta, et ^{pre}decessorem S^{is} V^{re} confir-
mata, elegit ex quatuor gremii sui, quos ego designaueram ^{Rex}
D^m Mauricium Fexberium, vicem probum et doctum, et vti con-
fido ecc^{ie} ac resp^u ^{et} utilem futurum. Quem V^{re} S^{is} ac eius
hunc et n^m Nunctum, em^q priuata negotia plurimum commendo.
Supplic^oq^{ue} ut eandem electionem ratam habere et confirmare
dignetur, Et quia Magister Prussiae cum illi conatus fuisset in me
parum ex animo succederet, totum in defunctum Ep^{um} conuertebat
oppid^uq^{ue} aliquot potiora me causa et male prouisa interceperat,
que etiam nunc tenet, ac totum Ep^{at}um indignissimis modis va-
stauit, propter quod ad retaliandum nos pari modo cogerat in
Ep^o suo, qui precipuus illius belli, spiritus erat et aruspex. Sup-
plico etiam atq^{ue} etiam V^{re} S^{is} ut habita ratione tant^e iactur^e et
desolationis ipsius Ep^{at}us Varmien^{se}, et gratiam suam huic Nouo
electo in Annatis et litoris expediendis facere, et beneficia
que habet, et ad que Jus illi competit, hoc est Canonicatum et pre-
bendam Osilien^{se}, Cantoriam Varmien^{se}, et ecc^{iam} parochialem
in Milleban^{se}, simul ac cum officiis, que istic Rome obtinet, re-
seruare dignetur. De h^{is} vero sacerdotibus, que in ipsa ecc^{ia} Var-
mien^{se} tenet, prouidere velit S. V^{ra}, videlicet de custodia Ven^{li}
Tydemanno Cui^{us} doctori et Canonico, De prebenda vero Ven^{li}
Panko Plotowski, p^{ro}p^{ri}o eiusdem ecc^{ie} Varmien^{se} seruitori nostro.
Quo faciet V^{ra} S. rem dignam sua patern^a benignitate, mihiq^{ue} non

vlgatiter gratam, quam illi omni deuotione et obsequantia mea
referre curabo. Felicissime valeat v^{ra} s^{tas} et me ac negotia
mea habeat in gratia et fauore suo commendata. Craconia

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Fernesio

R^{me} in Christo pater. Electus est in Ep^{um} Warmien^{is} R^{ex}
Mauricius Tebexius, qui quondam familiaris R^{me} Dⁿⁱ v^{re}
fuisse probibetur, Cuius aliqua sacerdotia quia cedere debent
nonnullis vixis probis et dignis. Intelleximusq^{ue} consensu ad id opus
esse ipsius R^{me} Dⁿⁱ v^{re}, plurimum illam rogamus, vt eundem con-
sensum, causa n^{ra} libere et absq^{ue} vlla pensione prebere non grauet.
Quod illi vicissim omni gratificatione nostra curabimus referre.
Felicissime valeat. Beⁿed^{ictio} Dⁿⁱ v^{re} et nos diligat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Clementi septimo

Beatissime pater et domine domine clement^{is} etc. Postea q^{ue} s^{tas} v^{ra}
ad multiplices meas supplicationes, pro Canonisatione dⁿⁱ Casimiri
germanici dignata est l^{it}ris suis D. Joannem Archiep^{um} Cuiusnen^{sis}
legatum natum et primatem regni mei vna cum nonnullis Commisa-
riis deputare, inquisitionemq^{ue} fieri, et testes recipi, super vite san-
ctimonie, religione, conseruatione, atq^{ue} miraculis, quibus dei Opt. Max.

miseri cordia claret mandare idem D^s archiepiscopus Gnesnensis ^{du} vel man
datum S^{ti} Vre, exequeretur mihi proposuit, ut sub vno processu
tenore beati lacmici Poloni nobili generi occidendi, qui in vita huius
mortuorum suscitator esse meruit. Post obitum vero et usque nunc
magnis claret miraculis. apud S. Vram Canonisationem impetrarem.
Cuius Jacmici vite historiam ex libro Alberti Leandri Bononiensis,
apud R^{mum} D^m Nicolai Toliscum ^{Genuensem} Gnesnensem Cardinalem, de viris
illustribus mutilato exscriptam Vre S^{ti} millo, Assiduus itaque ne dum
ipsius domini Archiepiscopi, una cum ceteris regni mei Ipsi^s Proviuit
ipsius Suffraganeis, verumetiam principum Baronum, militum, et totius
fere populi precibus, et sollicitudine inductus, et presertim quoniam
magne pietatis esse, in primis existimaui, non tali occidere eorum me-
moriam quam egregius factis et supra humanum caput divina qua-
dam ope gestis eternitatem meruerunt. Supplico S^{ti} Vre dignetur
una eademque opera, ipsi domino Archiepiscopo, aut si placebit S^{ti} Vre
Crac. vel Premislen^s Ipsi^s de beato lacmicio, nunc exequendum com-
mittere, id quod pro extollendo diuo Casimiro concedere non est
designata. Cui me regnumque et domina mea commendo, et eam inco-
lunem et florentem esse pro tranquillo vniuersalis resp. Christiane
statu desydereo. Datum Cracovie die vltima May. Anno do-
mini M^o D^o XVIII° Regni n^{ri} XII°

Sigismundus primus Rex Polonie
Catholici S. Quatuor coronatorum
Regni Protectori

R^e Me in Christo pater, et domine amice noster char. me. lam amica
Vra R^{ma} dignitas cognouit, que sit meus nostra in causa, fratris n^{ri}
Casimiri, quem a triginta annorum spacio, Postquam excessit, m^{er}

miraculis clarum esse constat. Scribimus nunc ad sanctissimum dominum
nostrum magnopere rogantes, ut aliquibus prelatiis utrimque Regem nostri
examine, et inquisitionem S^{ti} eius vite et miraculorum. Demandare
digne uti ex hisdem lris ad suam S^{tem} satis uberior cognoscat,
qm de more in talibus rebus fieri solito id faciant quod fieri debet.
Vram autem R. D. rogamus dignetur apud suam S^{tem} hoc negotium
ita agere et promovere, ut celerius desyderio nostro satisfiat. Et cum
omnia que nostra causa R. D. Vestra facere solet, sint nobis val-
de grata, tum id quod ad nostram summam et immortalis glori-
am propagandam pertinet, per quam gratissimum est futurum, qd cum ita
esse cognouerit, eo melius et celerius pro sua summa erga nos bene-
uolentia et amore perficere curabit. Commendamus nos R. D. V.
quam felicem valere optamus. Datis Cracovie die xiii^a Septembris.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Clementi septimo

BEatissime pater etc. Spero Vram S^{tem} memoria tenere, quid in causa
fratris mei Kazimiri apud eam als egerim, quem constat multis et ma-
gnis miraculis clarum et conspicuum esse, quando quidem plurimos
votuum suorum compotes factos esse manifestum est, qui ad eius
sepulchrum muncupatis votis ea persolvere non dubitarent, crebris
igitur illius provincie populorum admoneombus impello, ut a Vra
S^{te} petam, ne diutius differre dignetur, id quod communis omⁿis leti-
cia cum magno desyderio expectat, ut si probabile est, cum vite Sancte
et miraculorum ceditudine clarum esse, debita ab his inquisitio fiat,
quorum virtuti et vite integritati merito fides haberi debet. Oro
itaque et obtestor dignetur Vra S^{te} iam tandem aliquibus prelatiis Regem

mei hanc prouentionem demandare, qui de more documenta et testimonia
eius uite et miraculorum ita persequerant, ut si futurum est q̄ huiusmodi
illustrem virorum ascribi meretur celerius fiat. q̄ gratum q̄ iucundum
id sit mihi futurum Vra S^{tas} satis superq̄ cognoscit, et propterea
quo celerius et diligentius id fieri precipiet, tanto me maiori gaudio
et leticia afficiet. Commendo gratia Vre S^{ti} quam felicem et
incolumem dñi uiuere opto.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Clementi septimo

Sanchissime de. Non dubito notum esse Vre S^{ti} famam diu lo:
annis Capistrani, ordinis S^{ti} Francisci de obseruantia qui cum indies
maioribus clarescat miraculis et Vngaria olim insignem eius ope et
meritis adeptam fuit et Turcis triumphum. Cuperet Sex^{mus} Nepos
meus, et optimates illi eum in numerum sanctorum ascribi, ut eius
uirtutem adhuc in humanis aduersus Turcas cognouerint, eam in
celis tanto efficaciorum exstaret. Supplico itaq̄ S^{ti} Vre, ut his
qui hoc negotium agent, se facilem et benignam prebere dignetur,
Que rem dignam et piam religioniq̄ conducibilem faciet, et
Sex^{mus} Nepotem regnuq̄ illius Vngarie, et me una plenissime
consolabitur, Felicissime valeat Vra S^{tas} et me deuotissimum
filium sua paterna benignitate complectatur.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici.

Sanctissime etc. Commiserat Vra S^{tas} iam pridem ad postulata
mea inquisitionem de vita et moribus diui olim Iacobi hic Cra-
covie apud fratres sancti domini sepulti, R^{dis} in ebro patribus,
dominis Ioanni E^po Cracouien^{se} et Petro Posnani^{ense}, regniq^{ue} mei
Vicecancell^o, Ep^{is} quorum alteru^m egritudo qua assidue decum-
bit, alterum negotia publica et crebra meum absentia impedi-
unt, quo minus Prouintiam sibi demandatam exequi potuerint.
It^{erum} proinde supplico Vre S^{ti} ut idem munus inquisitionis commit-
tere digne suffraganeo, et doctorei Erdziessow Can^o Crac^{ie}
qm^{que} continue hic agentes, id negotii facilius et exactius conficere
poterint. Faciet Vra S^{tas} rem sua pietate dignam et mihi gratissi-
mam. Cui me cum regno et dominis meis iterum humiliter
commendo. Dat^{us}

THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON
FROM THE FOUNDATION
TO THE PRESENT
TIME
BY
JOHN STOW
1618

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side. The text is arranged in approximately 15 horizontal lines, though the individual characters are illegible due to blurring.

Handwritten letter 'E' on the right edge of the page.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Bononiensi Protectori

Reme intelleximus S^{mm} dominum nrm decimam decime de bonis
spiritualium in toto orbe christiano instituisse rogantes Vram Be^{mam}
P^{tem} agere velit nostro nomine apud eum S^{tem} ut cum clerus regni
nostri sit in adiuvando continuo bello et expeditionibus nris adversus
infideles multum gravatus, ipsam decimam decime S^{tas} sua illi non
imponat, nec ab eo illam exigere permittat. Quando quidem ad tale
usum decreta est eadem decima, et contributio, qualis nobis et regno
nro semper incumbit, et cum clerus ipse adesse non vulgari subsidio
quotannis solet. Alioquin sufficere ad tanta onera ferenda non
posset.

Ceterum refertur ad nos magno rancore per proceres et regnico:
las nostras, solere plexumq; eundem S^{mm} dominum nostrum con:
ferre beneficia in regno nostro, Italis et aliis externis. Rogamus
etiam Vram Be^{mam} P^{tem} ut cum sua S^{te} itidem agere velit, quo
id facere in annum non inducat. Tixi enim non posset sine gravi
scandalo, et perturbatione rei ecclie in regno nostro, quod nobis
nullo modo admittere liceret. Commendamus nos et negotia
nostra Vre Be^{me} P^{ti} quam longe sanam et sospitem esse cupi:
mus Datum in Castris ecclie Bracław die xij^{ta} Octobris
Anno domini M^o D^o xvj^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R^{me} in Christo pater et domine amice char^{me} ac honorande.
Igitur a sanctissimo domino nostro. R^{ms} dominus Ep^{us} Wladislaven^{Consiliarius}
regni mei quatuor prebendas ecclie collegiate Crussimien^{is}, pro con-
fessoribus ecclie Cathedralis sui Ipatius, dudum aliquando ab Alexan-
dro VI° Pontifice impetratas, sed litteris deperditis sibi denuo concedi
prout lacus iste qui has reddidit referret. Commendamus id nego-
tium R^{me} do^{mi}. Rogamus q^{ue} illam intercedere velit ad summum do^m
nostrum, quo se in ea petitione, tam nobis, q^{ue} dicto do^{mo} Ipo^{mo} benigne ex-
hibere dignetur. Quam operam Vre R^{me} do^{mi} volumus vicissim
omni gratificatione et benivolentia nra referre. Que optime valeat
et nos diligat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

S^{anctissime} etc. Referret Vre S^{ti} postulationem mea^m R^{ms} do^{mi}
Cardinalis S^{ancti} 4. protector regni mei. Super negotio quorundam nota-
riorum, qui istic in contumaciam condemnati sunt de falso, ut enim illos
hic innoxios esse multis probabilibus testimoniis cognovi, iuberet eos.
Vra S^{ancti} honoris et sacerdotis ipsorum restitui nam mihi nihil gratius
fieri potest, q^{ue} maleficia corrigi. tantum abest, ut illis patrocini^{um} vellem
et

sed insones etiam puniri non libenter viderem. Quare supplico Vre
S^{ti} dignetur huic postulationi mee, benigne annuere, tanq^m dominus Cle
mentissimus, cui me regnumq^m meum etiam atq^m etiam humiliter commendo,
et pro incolumitate rei Chriane et optatis meis, felicissime, et quam diu
tissime valere desydere. Dat^s

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

R^{me} de. In causa Canonatus Cracⁱ, R^{di} olim D^m Epi Plocenⁱ,
delati sunt istis in curia Romana notarii quidam Alexius de Cracouia
Klopoczki, quasi falsa instrumenta confecissent, citatq^m enim non p^{re}sens
sent, in contumaciam sunt condemnati de falso, honoreq^m et beneficiis
privati, nos id intelligentes, commiseramus R^{do} D^{no} Epi Cracouensi,
regni nostri Vicecancell^o ut de hac re sedulo disquiret, ne vel insones
plecterentur, vel si nocentes essent, non conservarentur in regno nostro,
cuius P^{tas} facto diligenti examine, compexit ipsos notarios non vlla
contumacia, sed ex causis quibusdam rationabilibus non potuisse istis
in urbe comparere, instrumentaq^m ab illis confecta, nihil emf^{di} con
tinere, quod animaduersione dignum videretur, sed et reduxisse eius
P^{tem} principales eiusdem cause, et qm pro eodem ipso Can^{tu} Cracⁱ
iam dudum istis litigarent in concordiam, omnemq^m controversiam
sopuisse. Quare rogamus Vestram R^{nam} P^{tem} efficere dignetur apud
S^o D^m nostrum, ut ipsos notarios ad statum pristinum, et eorum dignitatem
ac sacerdotia restituere dignaretur, et ut iam ea causa istis conque
scat, nam nos utriq^m parti, Nollemus quicq^m derogatum, immisq^m con
tenti, quod per concordiam ipsi met inter se negotium transegerunt,
Promdeq^m faciet nobis Vra R^{ma} P^{tem} rem gratissimam, si iam istis

hinc Tragedie, citra ullius dispendium, finem imponi faciet. Cuiusmodi
ex animo eandem R. P. Vram optime valere, et ei nos plurimum
commendamus. Datum

Dispensatio de Matrimonio

L Aurelius miseratione diuina, tituli sanctorum 4. coronatorum
pbr Cardinalis, dilecto in Christo. Mag^{co} Georgio Radiul Castell^o
Trocen^o et Capitaneo Croden^o. salutem in domino. I. x parte tua fuit
propositum coram nobis. Quod cum Ill^{ris} vir Constantinus Dux
Ostrouien^o, et Aggm ducatus Lituaniæ. Campiductor generalis Ru-
senus iuxta ritum grecorum viuens quendam filium suum Eliam
nuncupatum duodecim annorum existentem, et Rutenum, et vt greci
faciunt baptisatum, nonnullis bonis respectibus, et signanter pro con-
seruatione respub^licæ illius regionis, de qua et alia christiana respub^lica
cum suo tempore infinitos infideles, sua virtute debellauit, bene
meritis existit, eundem filie tue catholice annorum, quinq; vel circa
existenti eorum etate legitima superuemente, et consensu tuo interue-
niente matrimonio copulare intendat, et dispari ritui obstante id tibi
permitti dubitas, sede apostolica desuper inconsulta supplicari fecisti
humiliter tibi et eidem filie tue super hiis per sedis apostolicæ clementia
de oportune dispensationis gratia misericorditer provideri. Nos igitur
tuis propterea in hac parte supplicationibus inclinati auctoritate do-
mini pape, eius penitenciearie curam gerimus, et de eius speciali
mandato, super hoc vire vocis oraculo nobis facto. Tibi vt eiusmodi
tuam filiam eidem illie etate legitima utriusq; superuemente, si dictus
Illius eidem filie tue in hoc consentienti cohabitare voluerit dispari
ritui huiusmodi non obstante matrimonio copulare valeas, qui sic copulati

etate legitima eis superuenient in eorum sic contracto matrimonio
 remanere, libere et licite possint et valeant indulgemus, plenamq; et
 liberam, concedimus facultatem, tecumq; et cum eadem filia tua, qua
 finis opus sit misericorditer dispensamus, Non obstant constitutionib;,
 et ordinationibus apostolicis, ceterisq; in contrarium facientibus quib;,
 cunctis. Datum Rome apud S. Petrum, sub sigillo officii peniten-
 tiarie die 14te Martii

Legatio ad Capitulum Ecclesie Posnaniensis super
 eligendo dno Petro de Tomice Ep'o Premisliensi
 in Ep'm Posnaniensem

Kierza mila, aczkolwiek electia w. m. iako i mscieb koscziolom,
 ktemu przisla, iscb malo abo niez mienazi, Bo i ocziecz. S. Zapieß
 podananie Biskupstff, i mscb beneficiy sobie przwlaßczil, i tescb
 Krolenie nasszi, slusnie i sprawiedliwie natmi sa, i to Zdanego smi-
 ezaiu prauo maia, iss gdi me czegi i stolone radi swei, redlug swei
 voliei i zdania, podanaia, tedi i biskupstffa pogo tomoy, klore
 trumia pierwsze mießcza wradzie a sa wielchei razi i dostomosci.
 A Krolenie ich miłoszcie liepiei sz samodzi rozumieia, kto sie na takie
 rzezi godzi mscb kto mi. Tescb to iest wielki po zitek kosczieln,
 gdi biskupi sa krolom zastuzeni, a wradzie siedza, Bo oni na ta-
 kieb mießzacz beda, ^{prze}sluga i bromia swadmei praw, i dobrego
 stanu kosczielnego. A takom iakom rzekl, slusnie sprawiedliwie,
 i zwielkim wosikim kosczielni. ten obiecay iest is Krolenie gieb m.
 Biskupi volia, i podanaia, a electia w. m. malo abo niez mienazi.
 A wscbakosc, gdi sezie w. m. fey barni, y tego znaku starego obiecay
 meopnsczili. Tescb Krol 1° u³, zachowaiacz obiecay prodkom swieb,
 a ta czecz w. m. i temu koscziolowi cziniacz. Raczi mie 1° K. u³

tu ku & lechci wuschei przyslacz, abiech wo m powiedzial ta volia
iego K. M^{ci} Iseb iego K. M^B, snaiacz wissoka cznoie rozm
nauke, i zaslugę znamienita, sobie i rzeczy pospolitei. Kradza
Biskupa Przemiskiego, i podcane zleczezo iego K. M^{ci} iest go na to
biskupstwo Roznamiskie, ktore teras proznuie, namieniez raczil, y
namienia. *Atak wo m. iego K. M^B zedacz y*
ypominacz raczi, ze biesze sie wo m. woi electiei swei, smolix lego
K. M. zgodzili.

Czo nam lego K. M. bedzie raczil laska i miloscza swa Krole:
wska oddawacz, a prawo i dobrego stanu waszego broimez i mnoziez
ialo pan i patron milosczim, i sprawiedliu.

Sigismundus primus Rex Polonie
Laurentio Cardinali de Grassis
Protectori

Rex me in Christo pater r. Cum essemus anno superiore in Litwana
comperimus pleraz, quod nunqz credidissemus facta illic R^{di} & Pi
Cardien, legati tunc aptici, indignissima que nobis magnam admira
tionem attulerunt, et que malumus ut ab illis potius istic Rome q
a nobis innotescant, Verum quod ad iudicium nostrum adductum erat
de data per illum utriqz parti contraria sententia, Pro pecunia hic
inde accepta rone nonnullus depositi, apud fratros Bernardinos depo
siti precii et momenti non vulgaris, reservando in una sententia
commissionem nram ex qua tota causa pendebat in robore suo. In altera
simpliciter illos fratres absoluendo, licet intelligamus, quid a nobis facto opus
foret, tamen scientes ipsos fratres Bernardinos exemplas esse honore
sedis aptice, quam semper venerati sumus, deferimus illi causam ipsa
quam ut se habet R^{ma} D^o Pra^o ex nostro decreto plene cognoscat,

41

Quam plurimum rogamus impetrare velit apud S.^{mum} D.^m nostrum, ut
ea ipsa committatur hic decidenda R.^{mo} D.^{no} Archiepo Quensiensi, propter
grauamen subditorum nostrorum, quod isthic Rome litigando magnum subirent.
Quam commissionem expeditam, dignetur R.^{ma} D.^o Vra ad nos mittere, quo
nobis faciet rem valde gratam, Et feliciter valeat, nosq; diligat. Dat.

Sigismundus primus, Rex Polonie
Erasmio Ep^o Plocei Rome Oratori
Suo

Rede in Christo pater. In Conuentu Piotrocomienⁱ preterito, Reuoluerunt
nobis Consiliarii nostri se compertum habere, qualiter Vra R. sub hoc lega-
tionis munere affectare deberet, dignitatem Cardinalatus, quam etiam
dudum sub minori occasione, illius consequende adipisci laborabat. Suppli-
cavitq; nobis impense, ut quia hec res cederet in magnam seniorum, et
qui meritis suis antiquis loca superiora in senatu obtinent ignominiam
et iniuriam, neq; id fieri posset, absq; graui et perniciosa enim nostri
consilii, tum etiam status Ecclesiastici perturbatione hoc propositum
Vre R.ⁱ contineremus. Nos omnino id habere nolentes, ut aliquis
subditus noster tanti momenti rem absq; consensu non aggredereetur,
ex qua dissensiones et odia intestina regni nostri suboriri possint.
Mandamus R. Vre ut dignitatem ipsam Cardinalatus, non solum
isthic non ambiet, sed nec oblata quidem sponte suscipiat, absq; scien-
tia, et consensu nro, memineritq; eorum, qui apud Pontifices ores
exites dignitates absq; voluntate Principum et superiorum suorum
acceptabat, qualiter illis ea res succedebat, Aliter non facturi
pro gratia nostra.

Sigismundus primus Rex Polonie
Erasmio Ep'o Lloren' Rome Or'i suo

Rede Quando nonnulli Consiliarii regni nri nos certiores fecisset,
idq; cum querimonia, qd R. Vestra istuc Cardinalatum affectaret
commemorarentq; et priorem ipsius curam, quam in re habuit, et que
difficultates et dissensiones inde in regno accidere possent, ex priori
eiusmodi quentu, cum R^{mus} olim D^s Fridericus frater noster, Cardi-
nalis esset creatus, qui tametsi filius regis erat, magnus tamen se-
cutus fuit motus et dissensio, pro locis et aliis officiis exercendis. Nos
vero nolentes sediciones et turbas intestinas domi videre, cum alias
satis sit nobis extranearum difficultatum. Admonueramus secreto Vram
Item vt ab hoc cepto desisteret, putauimusq; qd eam rem in meliorem
partem accipere, et graciosius esse debisset, qd eius lre declarauit,
qd videlicet, non aliquo alio modo, qm existimationi illius officere
potuisset. id prohibere et continere volumus miramurq; qd ista me-
ciens secum, quasi se lesam, et male sibi gratiam refferet queritur,
cum tamen nos vniuscuiusq; meritorum erga nos dignam et congrua
rationem semper habuimus. Vtrumq; est, quando Lras Vra scribit
se in ea re nihil contra voluntatem nram esse facturam. Volumus
et hortamur illam, vt ipsum Cardinalatum non affectet, neq; se creari
curet, cum inde odia et similitates in regno posse excitari, et nos id nosse
intelligit. Pro fide sua et gratia nostra factura. Que bene valeat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Capitulo Plocensi

13

Venerabiles deuoti nobis dilecti. Cum iam pridem intellexissemus
R^m D^m Petrum Episcopum Vr^m Rome Orem nr^m agentem,
se et diocesim suam à iurisdictione R^m D^m Archiepi et Metropo:
litani sui Gnesn^m eximi curasse, quia nobis et consiliariis nostris
res visa est, vt noua, et nunq^m alias in regno nostro solita, ita per:
niciosa et seditionis instigante plena, satis aliq^min nobis et reip^ub^licæ
aliarum difficultatum, et perturbationum existentibus. Scripsera:
mus illius R^{ti} Romam, vt se ab exemptione ipsa contineret, sed
et multiplicibus querimoniis subditorum nostrorum permoti eam
munere Onatorio exuimus et reuocauimus, indigno animo feren:
tes, illam, quoniam Orem ob id fecimus, vt bonum statum reip^u: illic
curaret, priuate rei et odiⁱ causa, et auctoritate ipsius muneris or^u
multa facere et tentare, que nobis plurimum sunt molesta, iamq^m non
expectato illius reditu, accepimus publicatam, per uos eandem exempti:
onem, et illa pro palam vti omnes in diocesi vestra Plocen^m, que nouitas
et scissio nobis apprimè displicet. Et hortamur vos idq^m omnino habere
volumus, vt nec vos nec quisq^m alter Vr^e diocesis ipsa exemptione vlatim,
et se à iurisdictione sui metropolitani debita, et ab initio instituta sub:
trahat. Nos vero cum Consiliariis nr^s domino Ep^o vestro cum redie:
rit. Super omnibus in quibus se grauatum sibiq^m iniuriatum à R^{mo}
D^{no} Archiepo Gnesn^m, coram nobis proposuerit, iusticiam condigna
ministrabimus. aliterq^m non faciat. Pro gracia nra.

Sigismundus primus Rex Polonie
Epo Wladislauien' Mathie de Orze:
vicza.

13
R^{de} in Christo pater sincere nobis dilecte. Non ignorat Vestra L.
ut exemplum quam sibi R^{us} v. Ep^{us} Plocen' a iurisdictione sm^{ne}:
tropolitanam Rome obtinuit, nobis displiceat, cum res noua sit, et nunq^q
antea in regno nostro solita, ac prout permiciosa, et indigna, nunc
pretextum cum satis superq^q aliarum dissensionum et turbarum domi
babeamus, utq^q et volumus illum exemptione ipsa uti, et renouamus
enim illum a munere ipsius Oratoris. Quando quidem illo a nobis ad
bonum statum reip^{us}: procurandum adepti, ad priuatas res et turbas
ciendas absteretur. Interim tamen accepimus promulgatam ipsam exem
ptionem, et ea passim omnes illius diocesis, utique res nobis est valde
molesta, hortamurq^q vram L. quam ille conseruatore sibi fecit, ne
functionem hanc in se recipiat, repellatq^q a se omnes, qui hoc eius
munere uti voluerint. Nam si D^{us} Archiep^{us} inuicem videbitur aliqua
in re dicto domino Ep^o, nos illi cum consiliariis nostris iusticiam de
bitam ministrabimus. Tactura L^{tas} Vestra pro bono, et tranquillo statu
reip^{us}. Et sua erga nos obseruantia. Que bene valeat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Erasmo Ep^o Plocen' Rome ori suo

R^{de} in Christo pater sincere nobis dilecte. Reclut istuc mun:
Eius R^{di} Rapbachis de Leschno, absq^q expeditione Ep^{atus} Bremislien'

quem illi contulimus. Que res plurimum est nobis molesta q̄ ea, p̄nte
Vra P^{te} accidit, quod credit tunc in damnum veteris et bene meriti
seculi nostri, tunc in perniciosa siquidam regno nro. Et quia R^{mus} D^s
Cardinalis non ignorat, vel si ignoraret. Vestra P^{tas} illi, et Sancti^{mo}
domino nostro declarare debuit que officia, et quas partes agant in
rep: Epi regni nostri, ut illa nisi p̄ntes et diligere, neutiq̄ debite obire
possint, plane nobis persuademus eandem rem non adeo ex ipso R^{mo}
D^{no} Cardinali, q̄ ex instructu alterius processisse. Quod nos utiq̄ non
latebit.

Queruntur Consiliani, et subditi nri, nunq̄ alias magis, q̄ nunc nrales
in vrbe premi et infamari, et quod nos ipsi videmus, seruitores nostros
istic difficultatibus inuolui, et spoliari, qui alioquin nobiscum, in tanta
reum perturbatione exites, satis molestiarum, et impendii sustinent, ne
etiam ab his insectentur, qui istic animo, et gemitu suo in estu patrie indul-
gent. Quare volumus ut P^{tas} Vestra curet, ne ipsa expeditio amplius
differatur, et talibus demerps obstat, que nec solita sunt fieri, nec esse
possint absq̄ motu et detrimento regni nri, et bene valeat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Erasmio Epo Ploccen Rome Ori suo

R^{de} in Christo pater. Obtrunur maximis querelis subditorum nrorum,
tam spiritualium q̄ secularium de Vestra P^{te} ut que istic grauare de-
beat plurimos suis impetracionibus in preiudicium ordinariorum, et iurim
patronatus Laicorum ac aliis multiplicibus modis, et presertim, q̄ P^{te}
Vra se a iurisdictione R^{mi} domini Archiepi Ouesnen Metropolitani
sui eximi procurant. Que res baud dubie ut noua, ita noxia et turbu-
lenta foret ordini regni nostri. Quod enim Rudm^{us} Chi miserit huc ad

perturbandos et expilandos subditos nostros. Quod se non continuerit
etiam a derogatione nominationibus nostris: quarum vigore cancella-
riam Quesnen collatam eripere nititur, quemadmodum executorialibus
moneri fecit possessorem eius, quo metu litis possessione cederet. Nos
cancellariam ipsam siue eius bona in p[re]sentem et fusionem nostram
merito recipienda censimus et recepimus, ac fieri volumus. Propterea
q[uod] venerabilem Martinum Ramburgensi Decanum Rosnacen, secre-
tarium nostrum, istis indignis modis vexari procuravit p[er] nos et censuris
idq[ue] factum esse magis ex infesto animo V[est]re P[ro]p[ri]etatis ^{his} erga illum, q[uam] merito suo,
multi insignes homines et propinqui sui ^{nobis} bonis graviter sunt questi, dem-
de quod plebanatum Snenen Suffraganeo Quesnen, incorporatum
occupare conatur, et beneficia post obitum Raczanssch Can[onic]i
Crac[oviensis] cum derogatione mensis ordinariorum acceptari fecit. Que
omnia sicut vobis exposita sunt, et indigna nobis videntur, et sunt
molestissima. Jam pridem vero admonuimus V[est]r[um] L[ib]erum de istis bonis
querelis, ut se contineret et curaret, ne illis impeteretur, q[uod] illam
istuc infans ad commodum et honestatem subditorum nostrorum
augendam, et non ad illorum incommoda et fame detrimentum.
Quare cum hactenus non modo non cessarent querele iste de R[os]na
sed etiam indies magis crebrescerent, instaretq[ue] apud nos continuus,
et enixissimis precibus, consiliiarii n[ost]ri primarii, comprecantibus idem
multis statim utriusq[ue] subditis n[ost]ris, ut R[os]nam munere legationis
exueremus. Et eam istuc renocaremus reluctati hoc diu facere, tandem
non possumus ut diutius obaudire tantas precum instancias deberemus,
igitur volumus ut L[ib]er^{us} V[est]r[um] iam oratoris off[icium] non fungatur, sed ab-
solutis q[uod] celerim his negociis, de quibus illi in aliis l[itter]is scribimus,
domum redeat, et q[uod] ad exemptionem sui a iurisdictione D[omi]ni Archiepi-
scopi attinet, et ad beneficia, que contra nominationes nostras, et cum iniuria
ordinariorum, ut superius expressum est istuc impetravit, volumus
ut omnia missa faciat, Martinusq[ue] Ramburgi ab eius difficultatibus
extricari curet, ac de omnibus aliis querelis ita constituat, ut illis
denique non infestemur, utq[ue] non cogamur nos aliter gerere erga R[os]nam

q̄ vellemus. Scribimus Sancti^{mo} D.^o nro. vt illam cum bona gracia
et rema sua ad nos citra moram remittat. q̄ illius pntia hic indigeamus
vlt^{is} p^{las} vestra non aliter faciat, pro gracia nostra. Et bene valeat.
Dat^o. &c.

Sigismundus primus Rex Polonie
Erasmio Ep^o Ploccen. Rome Oratoris suo.

Rede in Christo pater nobis sincere dilecte. Commendamus operam
Vre^{ti} et eam gratam habemus, quam adhibet in conferendis con-
siliis aduocatorum, in causa nostra pntemica et doctore aliquo digno
huc adducendo. Nihilomin^{us} Vre^{ti} aureos, quibus et soluet labo-
rem aduocatorum, et doctore ad expeditionem eius pro itinere impen-
dit, quem secum adducat, et ne quid negligatur curet.
Dominus Archiep^{us} Quesneu queri non cessat de exemptione Vre^{ti}
ab eius iurisdictione obtenta, propterq̄ oriuntur in regno indices ma-
iores dissensiones, et turbe nos molestissimo animo ferimus primum
hanc exemptionem impetratam esse rem inconsuetam, et contra mente
nrām ab Ore nostro. Cuius interest metas commissorum suorum non
excedere, Idq̄ aliorum principum Ores diligentissime seruant. si qui
recte suum officium faciunt. Demide, q̄ post. significationem nostram,
quam V. D.^{ti} per litteras fecimus, q̄ ea non vteretur, eius officiales
ipsam exemptionem publicarent et exequuntur. Quare mandamus
V. D.^{ti} vt eandem exemptionem prorsus missam faciat, Quam
nec nos, nec vniuersum regnum nrām vllō modo ferre poterimus
Nam q̄ censat multa in se iniuria, et hosti a D.^o Archiep^o commis-
sa. Ipse se ampliter excusat et singula suis argumentis refellit. Nihil
nobis hactenus scripsit L. Vestra tam dñi istric agens, qm̄ sperare
istric deberemus, grauius indices cum infidelibus laborantes, oblita

forſan tanta lacorum interapedine, in ſolacio et cura de alijs cō-
muniarum noſtrarum. Tūrens enim regnum Hungarie occupare, et nos
ab illo diſtrahere nitens. Tartarum non minori potencia iam audet,
magno ſtipendio in nos indoxit, ut nos omni vi adoriatur. Quod
et. Moſchus pariter Lituaniam aggreſſurus agit, Nos et quilibet
plane intelligere poteſt, non ſufficere nos ad reſiſtendum hijs viribus
quibus mille ſunt nūc ſub orbe maiores. Verum obrutis nobis cogno-
ſcent, hi quibus labores, et diſcrimina noſtra ſabule videntur,
Quantam calamitatem in ſe deruabunt. Scripſit P^{tas} Veſtra nobis,
non fuiſſe conſilii ſui mittere Ipm Gardien cum facultatibus ad
regnum nrū quem famelicum ſcivit. Cur autem illum expeduerit
ad nos neſcimus. Cum nos ſecularem, duntaxat, nec ad aliud q̄
ad iter Moſcouiticum volebamus, et ita illi de miſtriſtria ſcripſera-
mus, qm̄ veniens ad nos, et centum aureos ſingulis menſibus magni
frangendi a nobis exigebat, quos ſibi per V. P^{tem} promiſſos.
aiebat, cum ipſa aliter nobis ſcripſit, et commendationes, quas ne-
mini preſertim Nunctiis negare ſolemus, pro obtinendis facultatibus,
etiam ad regnum obtinuit, cum iam haberet in Lituaniam, ubi ta-
men laxius illis eſt abuſus, q̄ in regno, hominibus ipſi adeo ſibi
imponi non patientibus, prout hęc mira et indigna, que huc vemen-
tes compeximus, latius poſthac ſedi aptice declarabimus.
Neſcimus in quem nobis uſum miſit Veſtra P^{tas} litteras lubilei
mortui Pontificis, quas dndum mittere potuiſſet. Itaq̄ agat
cum R^{mo} Q^{no} protectore noſtro, ut reuolidentur.
Et bene valeat: Datum Q^r

Sigismundus primus Rex Polonie:
Leoni Pape decimo:

Sanctissime. Post humilem mei regniq; & dominiorum meorum
commendationem, ac oscula pedum beatorum. Postq; ad postulata Vr^e
S^{ti} ab armis enim Illustri Agro Prussie destiti, & negotium hoc ita
ut iam alias eidem Vr^e S^{ti} scripsi, compositum est, cuius quidem potissi-
mum causa tenui, apud illam Orem meum R^{em} D^m Trasmum Ep^m
Plocen^m, incumbuntq; mihi nonnulla domestica negotia, que presentiam
ipsius domini Epⁱ requirunt, et regnicole mei exigunt. Supplico Vr^e
S^{ti} ut illum cum bona gracia absolvere et remittere ad me, citra
moram dignetur. Ego vero postea ubi res exposcere videbitur, tam
mea privata, q; publica rei Christiane causa, et ad voluntatem no-
stram omnem Vr^e S^{ti} nunq; ad illum Orem meum mittere gravabar,
et quia ipse dominus Ep^{us} Plocen^m, impetrauit apud S^{tem} Vestram
se eximii a iurisdictione metropolitani sui Quesiens, que res cederet
in confusionem ordinis et status regni mei. Supplico Vr^e S^{ti} id ipse
tam facere dignetur. Ut ego qui semper, satisq; gravor difficultatibus
bellicis cum infidelibus, etiam domesticis non perturbor. Ceterum
R^{emus} D^s Cardinalis de Grassis regni mei protector, curare habebit
iste negotia mea, et subditorum meorum, que Vr^e S^{ti} omni studio vbi
patri clementissimo, etiam atq; etiam commendo, mea singulari vo-
luntate. Dat^{us}

Sigismundus primus Rex Polonie. Laurencio
Cardinali de Grassis. Poenitencionario.

R^{me} mi Christo pater et domine amice noster char^{me} ac bonomin.
Suspensio ad vota San^m do: nri bello praelongo, et hoc ipso negotio, cuius
potissimum causa, tenuimus istuc Oratorem nostrum R^{dm} do: Ipm
Ploce^m, constituto in eum modo, ut iam alias vestre R^{me} p^h decla-
rauerimus. exiguuq; non nulle actiones nostre domestice p^ulit^u ipsius
Oratoris. Rogamus eandem R^{em} vram R^{mam} operam facere
dignetur, apud San^m D^m nostrum, ut illum citra moram ad
nos, cum bona venia et gratia sua remittat.
Queritur autem de illo R^{mus} D^s Archiep^{us} Quisn^{us} primas
regni nostri, q; se ab eius iurisdictione, et diocesim suam eximi im-
petrauerit, que res et turbaret plurimum statum, et ordinem regni
nostri, et nobis satis alioquin difficultatibus aliis occupatis esset
molestissima. Queritur etiam illum beneficia quedam sibi prius, cu-
as itidem oratorem nrm apud eandem Sanct^m D^m nostrum ageret,
collata excipere suis, gratius conari. Rogamus R^m v^m R^{ma} agere
velit apud ipsum San^m do: nrm, ut tam exemptionem ipsius
Oris, q; etiam concessionem alias, in preiudicium dicti domini Archiepi
aliorumq; Ep^{orum} factas, eius S^{tas} in iuratum vextere dignetur,
habeatq; R^{ma} D^o v^{ra} commendatu negotium secretarii nostri ven^{us}
domini Martini Rambi^{us}ki Decani Ploce^m, istuc opera quodam modo
ipsius Oratoris nostri iurati, eniq; qntum decuerit tneatur et ex-
ecare dignetur, factura hec omnia nobis no vulgariter grata.
Scribimus Sex^{mo} D^o nostro, ut illius San^{tas} commissionem brevis sui,
de inquirendis miraculis, et vita diui olim lacincti, etc. ut supra in
litteris domini Epi Ploce^m.

174
52
Ceterum functus est vita R^{mus} olim Ep^{us} Pomesanen^s, in vigilia S.
trinitatis, qui Ep^{us} licet ordinis sit in Prussia, et ad illum non nisi
ex ordine promoueri solent, quia tamen ecclesia ipsius cum oppido et
arce per nostros expugnata, est in manibus et potestate nostra, si obtinere
Ep^{atum} ipsum posset R^{ma} D^o V. a S^{mo} D^{no} nostro, nos id libentis-
sime videremus, eamque in eius possessione teneremus, in qua re ut operam
faciat, illam rogamus. Felicissime valeat R. D. Vra, et nos diligat,
habeatque nos et negocia nostra, prefectum, absoluto iam a munere suo
Or^e nro, commendata.

Sigismundus primus Rex Polonie. Cardinali
Sanctorum quatuor. Protectori

R^{me} in Christo pater et domine amice noster char^{me} ac honoran-
tissimo. Inpenso ad vota Sanct^{mi} Dⁿⁱ nostri bello proutemco, et hoc ipso ne-
gocio, cuius potissimum causa, tenuimus istuc Or^{em} nostrum R^{dn} domi-
ni Episcopi Plocen^s, constituto in eum modum, ut iam alias V. R.
L. declarauimus, exiguntque nonnullae actiones nre domesticae pntiam
ipsius Oratoris. Rogamus eandem R. L. Vestram, operam facere di-
gnetur apud S^{mm} Dⁿⁱ nostrum, ut illum citra moram ad nos, cum bona vena
et gracia sua remittat. Queritur autem de illo R^{mus} dominus Archiep^{us}
Cnesen^s, primas regni mei, quod se ab eius iurisdictione et diocesi suam exim
istic impetrauerit. Que res et turbaret plurimum, statum et ordinem regni
nostri, et nobis satis alioquin, aliis difficultatibus occupatis esset molestis-
sima. Queritur etiam illum beneficia quodam sibi, prius cum al^s iidem
Or^{em} nostrum, apud eundem San^{mm} do: nostrum ageret, collata eripere
suis graciis conari. Rogamus Item Vestram R^{mam} agere velit apud
eundem S^{mm} dominum nostrum, ut tam exemptionem ipsius Or^{is} agere
velit, apud eundem S^{mm} do. nrm, quod etiam concessiones alias, in preiudicium

est supra

dicti domini Archiepi. aliorumq. Episcopum factas, eius s. s. in iuritu
rectere dignetur. habeatq. R^{ma} D^o. vestra commendatum negotium Se-
cretarii nostri Ven^{lis} Martini Rambiecki decani Posnamiensis, istic opera
quod anno ipsius Oris nostri iuncti; enimq. quantum decuerit, teneatur
et extricare dignetur. Factura hec omnia nobis non vulgariter grata
fuerunt, de rebus in causa iuncti.

Sigismundus primus Rex Polonie
Collegio Cardinalium.

R^{mi} in Christo patres et domini amici nostri char^{mi} ac honoran-
tissimi Accipimus litteras V^{ra}rum R^{em} D^m quibus nobis obitum diui
leonis Pontificis decimi declarant, qui nobis summo fuit dolori, et enim
reip: Christiane, tum nostram ipsius vicem ingemimus, compertu habentes
quanto ille studio tenebatur, de vindicanda Christiana salute, et nobis hoc
opere fessis adiuuandis, verum cum ita dno deo placuit, non dubitamus
vestras R^{mas} D^o. id pro sua sapientia iam recte curasse, ut eo nobis sublato
id succedat, qui ab ingentis calamitate, tam ab infidelibus, q. etiam
turbis domesticis, rem christianam et religionem ipsam seruare, et manute-
nere studeat, q. diuina benignitas prestare dignetur. Commendamus
vestris R^{mis} D^o. Secretarium nostrum Venerabilem Martinum Ram-
biecki decanum Posnamiensem, rogamusq. ne illum in causa sua qua ab ad-
uersariis suis est iunctus, et a nobis usq. huc retentus opprimi istic paci-
antur. Que valeant felicissime, nosq. et negocia nostra habeant
commendata. Datum Orodne d. 11. m. 1541. Anno domini
M^o D^o 1541. D^o 11. m. 1541. XXVII.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Magno nobis dolori fuit obitus intempestivus dñi olim Leonis Pontificis, ut quem nobis et rebus nostris, tam impense fauentem, cognovimus, cupimusq; ex animo ut Vra P. R. ad eam sedem prouebetur. Quod si forte aliter fors cederet, uti iam, forte cecidit, is saltem esset Pontifex, qui ad rem Christianam seruandam omne studium et vires suas intenderet. Nos enim iam et Ser.^m Nepos noster in summo discrimine laboramus, quippe Turcus regnum Ungarie occupare iam parans, et nos ab illo diuertere volens, tactarum eque iam potentem, in nos magna mercede conduxit, ut nos omni vi sua impetat. Idemq; agit Moscens, ut et ipse liberius Lituaniam infestet. Quare rogamus Vram Be.^{ma} P. dignetur has difficultates, et pericula nostra Summo Pontifici, quisquis is sit factus et Be.^{ms} D. Cardinalibus declarare, ut paccatis citius Principibus Christianis nobis succurrant. Nam si nos ab immensis huius procellis obtruemur, cognoscent quantam in se et vniuersam rem Christianam, calamitatem deuiabunt. Scientes autem nos singularem curam et studium erga nos, et res nostras. V. P. Be.^{me} mitti illi dono aureos quos ut grato animo, accipiat, in pñs, rogamus, alias iuuante deo, liberiores facti ab huius difficultatibus nostris, curabimus nostram gratitudinem et beneuolenciam in illam vberioribus testimoniis declarare. Quod vero secretim nobis significauit Pūmistic Epūm Ploccen multa agere, citra ipsius scienciam. Nos illi nihil unq; commissimus, quin idem et Vestre P. R.^{me} non scripserimus. Nescimus autem utrum ille omnes lras ei reddiderit, que in manus eius consignabantur. De cardinalatu ut ageret, nunq; erat commissi, et voluntatis nostre. nec est eciam num. Rogamusq; V. P. Be.^{nam} ut si quid de eo

impetrando, ac aliis rebus quibuscunque istuc agere vellet incommodum
et prouectionem suam, id modis omnibus impediat, efficiatque ne
quid fiat contra voluntatem nostram, antequam eam prius ex nobis cognos-
cat. Verum arbitramur illum iam istuc discessurum et domum redditu-
rum, quandoquidem illum dudum renouauimus. Misit nobis nunc
litteras Iuliei, nescimus in quem usum, cum mortuo pontifice irrite
sint eiusmodi gratie, que tamen si reuolidarentur, esset nobis non vol-
gariter gratum. Qua in re V. R. R^{ma} operam impendere dignetur,
et similiter impetrare velit, nihil pro Ecclesia Cathedrali Crac.
Posnamien. de canendis missis ante diem horis una vel duabus, si qui-
dem aucta sunt adeo in ipsa ecclesia diuina, ut expleri aliter non pos-
sent, nisi aliquid nocturni temporis imparciatur, id quod eccia dudum
concessum est Ecclesie Crac. Commendamus ex animo nos et nego-
cia R. D. Vre, que sit felice Et nicolomis Dat.

Adrianus Papa. Sacro Collegio R. D.
Cardinalium ac Senatu populoque Romano.

R^m in Christo patres domini et confratres charissimi.

Ut litteris R. D. Vre intellexi me eorum concordibus suffra-
gis in Romanum pontificem electum esse. Que res propter sui noui-
tatem, prope omnibus hic admirationem, mihi vero prope dixi exim,
et stupori fuit. Idque non solum propter ipsam nouitatem, et quod ego
nunquam tale quidquam fueram suspicatus, sed longe magis, quod me tanto oneri
minimè impari reputarem. Quamobrem, ut verum ingenue fatear
humeros infirmos illi baud quaque submitterem, nisi dei offensam vere-
rer mouere, si tam notorie ab eo pex omni R. D. Vre ad hoc

ministerium vocatus, quasi de diuino auxilio vocatus parum fesus, illud
recusare amplecti, sed et illam discalceati, maledictionem super me
uenturam timerem. Si tot tantorumq; patrum iudicio ad suscitandam:
dum fci premortuo chro semen assumptus, proprie securitatis, et quietis
amore parere reuenerem. Deceui igr de meis quidem viribus, et
insufficiencia proفس diffusus, et spem omnem celitus expectans diuina,
et R. D. V. dispositionem sequi, atq; ferendum hoc onus, celeste au:
xilium omnibus votis implorare, quod sincere intentioni mee, non pro:
prium sed diuinum bonorem querenti, nequaquam deesse poterit, post de:
um vero magnam mihi fiduciam prebet R. D. V. perspecta sinceritas,
atq; prudencia, quarum mihi consilia omnibus in rebus video
assutura, atq; vti mihi, iam nunc apud eas esse daretur, vt et
ipsis pro summis laboribus mihi in electione impensis, meritis gratias
rependere possim, et pntibus sancte eccleie necessitatibus pariter
cum ipsis, valere succurrere. Sed postq; hinc meo desiderio longi
tate tractus obstant, hoc interim quod possim, summa cum dili:
gencia procurabo, vt scet meum iter in Italiam et urbem, omnibus
modis accelerem, nec vlla proفس in me mora erit, vbi R^m domini
Legati applicuerint, et classis mea fuerit necessarius rebus instructa,
quod iuuante deo breuissime futurum est, quo minus me amari com:
mittam. Interea R. D. Vre, omnes pendencie et industrie sue
vires explicabunt, vt eccleie status illeus conseruetur. Ego vero mo:
ntis eandem, vt pote sanctissimis et prudentissimis, et nunc absens
vt postea presens, libentissime obtemperabo. Valeant eadem
R. D. Vre. felicis me victorie die xxij Februarii
Anno domini M^o d^o c^o lxxij

Adrianus Papa
Sacro Collegio Cardinalium.

R^m in Christo patres, domini et confratres colendissimi.
Debitam commendacionem. Vehementer gaudius in. ubi intellegexem
Be^{mas} D. V. inter alia que post obitum. se. re. Leonis pape decimip
circa gubernacionem ecclesie prudentissime ordinarunt. etiam illud pro:
uidisse. ut per meam ab Italia et vrbe absenciam. singulis diebus. ex
suo quoque ordine Cardinalium. singuli Cardinales. hoc est. sexmi guber:
nacula ecclesie obtinerent. Mihi placuit mihi et prudentibus. qui mecum
sint. hec tam matura et sancta prouisio. ut pote que credatur. obuiam
itineris multis inconuenientibus. que ex vnius. seu paucorum diuturna gu:
bernacione sequi poterant. ut taceam quod tam breuis futura sit mea
in Hispaniis mora. ut quasi superfluum videri potuisset. si circa regimen
regimen temporalium. quasi multos annos aut etiam menses duraturum
esset. prouisum foret. Ab initio certe vehementer horui totius ecclesie
pondus in humeros meos nimium inbecilles suscipere. Sed cum ex multis
inducibus. quasi ad oculum videre videor. hinc diuinam indulgentiam. et
gratiam nobis aspirantem. inde rectitudinem zelum atque prudentiam
Be^{rn} D. V. sanctissimis consiliis omnibus in rebus affuturam. licet concepta
premio animi mei anxietatem. non usque valeam deponere. Multo tamen
maiore cum fiducia et alacritate onus acceptabo. sperans in domino quod
optimis et sanctissimis iniciis. non alii progressus sint responsuri. Cui et
illud ex corde supplico. dignetur gressus meos dirigere. ut sponsam meam
S. Ecclesiam Romanam. et Be^{mas} D. V. cito videre et complecti valeam.
quod dici non potest. quod ardentibus votis concupiscam. nimirum. qui luce
clarius perspiciam. quod id ecclesie statui. necessarium esse videatur.

Et certe in me nulla mora erit, quo minus post aduentum ^{R. in omni} D.
Legatorum ilico iter arripiam, nisi forte classis que sufficere videatur,
nondum fuerit aggregata, et quoniam non satis tutum videretur, cum
solis trecentibus Casareis me mari committere. Rogo R. D. V.
quantum possit, ut mox lectis precibus curent trecentis. ecclie una enim
Calcone, q. celerime Barcionum mitti. Nam in Casareis, que Neapo:
li, et Sicilie deferunt, nulla spero mora erit, quoniam scio Casarem
iam dudum illas in Hispaniam traduci iussisse. Interea vero R. D. V.
super omnia cure erit efficere, ut iusticia equaliter omnibus ministretur
occurraturq. rapinis et excessibus, quos credibile est per Italiam non
paucos, vel etiam committi, vel paratos esse. Quod ut maxime est necessarium
et unus ex primis gradibus optime gubernacionis: Ita mihi erit super omnia
gratum. Nec hoc R. D. V. commonefacio, quasi diffidam eas suapte
sponte hoc officio splendide functuras, sed quidem iusticia, cui semper
ubiunq. vixi, maxime faui, pro magno meo erga eam desiderio, mihi
nunq. videatur satis commendari posse. Alia quidem meo nomine
exponet R. D. V. Vilhelmus de Euckemvurt, protonotarius
aplicus, amicus meus antiquus et precipuus, cui audientiam dari
et fidem indubiam haberi peto. Valeam R. D. Vestre
in domino felicitate. Victoria die xviii. Februarii.
Anno domini M. D. xxix.

Adrianus Papa.
Senatui populoq. Romano.

M. Magnifici ac prestantes viri. Cum ex immensa dei benignitate, una
nisi omni Sancte Romane Ecclesie Cardinalium consensu absentis, ac
nihil tale cogitantes in Ro. Pontificem electi fuissetis, intelleximus vos

pro vestra summa in omnipotentem deum pietate, et sanctam sedem apo-
stolicam deuotione, magnopere letatos, ac optimis precacionibus, et letis
plausibus, nominationem nostram prosequutos fuisse. Tamen enim nos
tam longe ab Urbe, et tam remotis in partibus agere cogitaretis, ex
desiderio nostri tristiores eratis, idque solum, magnam gaudii et solide
leticie vestre, partem vobis adspicebat, quod certe intellexisse fuit
nobis quod gratissimum, utrumque enim optime volumus et constantissimeque fi-
dei vestre erga nos, et apostolicam sedem, certissimum est argumentum.
Quare meritis magnisque vobis agimus gratias, et enim Urbem veni-
emus, eas vobis referemus culatissime. Interea vos cum qua possi-
mus charitate hortamur, et plurimum rogamus, ut nostram hanc ab-
senciam, que nobis multo magis grauis et molesta est, quam vobis esse pos-
set, equo animo feratis, dum omni diligencia, et totis nostris conatibus,
que profectio mihi sunt necessaria, paramus, et iam classis misceamus,
et commeatus iussu nostro, undecunque conquiruntur, quibus in rebus
a Cesarea N^{re} pro sua in nos beniuolentia et pietate maxime
iuvamur. Itaque propediem et Italiam et Urbem et vos visitare spe-
ramus, ac tunc et publice et priuatim constantie fidei, ac deuotionis
vestre perpetue, erga nos et apostolicam sedem debita merita, grati
et memores vobis referemus, que etiam omnipotens deus pro sua
misericordia cumulacius redderet. Ex Victoria xxix Februarii.
Anno domini M^o D^o xxij^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Adriano summo Pontifici.

Sacratissime ac beatissime pater et domine dñe clementissime. Post
humilem mei requiem, et dominorum commendacionem, et oscula pedum beatorum

Omni anno superiore nuntiatum est mihi, Leonem de omnium Pontificem
 maximam ex humanis concessisse dici non potest. quanto fuerim dolore affe-
 ctus, q̄ et vniuersa res cbr̄iana optimum pastorem, et ego ac Sex^{mo} nepos
 meus, dominus Ludouicus Rex Hungarie & Bohemie, veluti alterum
 patrem amplexum, ita illius S^{ti} Status et rones rerum nostrarum
 qm̄ assidue molem immensam infidelium inimicis nostris sustinemus cordi
 fuerunt et cure. Quando vero audiui posthac electionem Vr̄e S^{ti}
 tam integram et sanctam, audiui eius summam sapientiam et virtutem
 qua p̄dita est, ac vitam per omnia puram et inculpam, sui vicissim
 mirabili leticia percussus. dñq; Deo gratias egi, q̄ in tantis rei cbr̄iane
 turbationibus et periculis, cum nobis Pontificem dederit, qui non quere-
 ret que sua sunt, sed que illius, cuius vicem gerit, in terris, qm̄q; et moribus
 suis probatissimis ora malignanciam obturare, et labantibus rebus
 Cbr̄ianis sua p̄ndencia recte consulere possit, ac commiseram euestigio
 R^{do} olim Erasmo Ep̄o Ploren, meo istuc apud Sanctam Sedem Oratori
 ut et leticiam hanc meam Vr̄e S^{ti} testaretur, et munus gratulatorum
 meo nomine apud illam obiret. Quod fecerit ille, nec ne morte p̄uen-
 tus, miratus sum, sane audiens Vr̄am S^{tem} commodum Romam ap-
 pulisse, Volui officium ipsum iterare, ac gratulor illi etiam atq; etiam
 toto animi affectu, tum de prouectione ipsius, ad eum apicem, tum etiam
 de fausto in urbem et sedem suam aduentu, optoq; votis omnibus, ut
 hanc summam p̄fecturam, et sacra hec retinacula, q̄ diuissime cum
 sua gloria, et totius populi Cbr̄iani, salute gerat ac moderetur, utq;
 Statum respub^licę Cbr̄ianę, plenum turbis, et fluctibus, reddat ut omni
 spes est florentissim, verum ut nunc res sunt, ac indices maledicte res:
 gunt, ita mature facto opus est, ut conciliantur ac uiuantur inter se
 animi et studia principum Cbr̄ianorum, quorum mutua digladiacio auget
 plerumque animos infidelium, utq; mihi et Sex^{mo} Nepoti meo nimium sa-
 utiq; laboranti succurratur. quod Vr̄am S^{tem} omni cura et studio
 rogo et obtestor. Nam quo magis in hac re cessatur, hoc omnia red-
 duntur difficiliora, Ego qui more maiorum et p̄decessorum meorum
 opponere me semper periculis pro re Cbr̄iana, ac ista Sancta Sedem

omni obsequio et veneracione prosequi consequi ita me demiceps factum
et. Vram s. tem. vti dominum et patrem clement^m omni studio obser:
uatum pollicor. Cui me ac sex^m nepotem meum nostraq; com:
munia regna domnia gentes, et omnes facultates nras vniue comendo
et addico. Quam felic^{me} valere ac p. esse ex corde desydero.
Datum in Ciuitate nostra Vilnen die. xxvi. Octobris.
Anno domini M^o D^o xxv^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Nicolao Samosieski Cancro Craaco
Referendario.

Venerabilis homine nobis dilecte. Deliberantes nobiscum quo pacto
recte et pro dignitate nra, ac vsu reip. et ecclie. Episcopum^{Ploce} vacante conse:
remus, et habentes rationem vesteris seruitutis, et meritorum^{di domi} Re domi
Raphaelis Epi Premishen, illi Episcopum ipsum contulimus. Venerabile
vero Andream Cricen^{di} ob pias virtutes, et q. illum nobis et reip. et
ydnew cognoscimus ad Episcopum Premishen, premonuimus, ut antem
vberius testimonium gracie nostre aduersus dictum D^m Raphaelem
Episcopum Premishen exhiberemus, pro maiori dignitate ipsius. Volumus
ut tu nomine nostro Episcopum ipsum Ploce^{di} illi offeras, et post declaratam
ei hanc gratiam, et beneficenciam nostram comone facies illi, ut se in
ea dignitate ita gerat, ut vicio iniquitatis a nobis notari non possit,
vsq; melius se conseruet, aduersus nos et reip. et tam q. nonnulli, qui
prouecti a nobis et summis beneficiis affecti, omnes nobis difficultates
ingerunt, ac in detrimentum nrm et rei pnb. turbas ac sediciones mo:
uent. Refores postremo nos habere sexus nonnullos, quos ex his vaca:
tionibus consolatos esse vellemus, ac ob id nos accepisse Ven^{li} Andree
Cricen^{di} p. nram Rosnamiem, licet illa pro statu suo decenti, tenendo
sint et aliis beneficiis indigeat. ut illa Ven^{lem} Ioannem Latalski

+
notat Jo. Laszki. Archy.
Cpm Quosuch

Ep^{lm} Cui pro tam longo sumptuosq; seruiicio, nihil dedimus, contenta:
remus, et provide ages, ut ad alium sexuum similiter contentandum,
ipse D^s Ep^{us} P^{re}missien^s, Nobis Canonicatu suo Cracouien^s cedat, quo
de illo pro libito nostro disponere possemus, neq; in hoc volum^{us} nostre v^{llo}
modo aduexerit. Ne vero hec novitas de collato Ep^{atu} P^{lo}cen^s, celerius
q; in Cracouiam perferatur. Volumus ut Paulbatum, penes te retineas
quod et nos illi mandauimus, ut non al^{iter} q; tecum Cracouiam ingredieretur.
Ceterum in hoc negotio recte obeunda tua discrecioni committimus

Sigismundus primus Rex Polonie
Lapbach Leszinski.

R^e de
in Christo pater r^e. Cum nobis nuntiatum esset R^{dm} d^m
D^m Erasmus Ep^{us} P^{lo}cen^s, rone vita functum, licet multi multisq; commen:
dationibus ip^sum Ep^{atu}m in nobis pecierint, tamen nos habita ratione veteris
seruicij et meritorum V^{re} R^e nolentesq; hanc persuasionem de nobis haberi
q; dignorum et meritorum sexuum parua nobis misset ratio, contulimus
ip^sum Ep^{atu}m P^{lo}cen^s V^{re} R^e et pro maiori illius dignitate, mittimus cum
eo nuntio ad illam Secretarium n^{ost}rum Ven^{lem} R^e Szamoszki r^e. Spera:
musq; q; in ea dignitate, ita se geret erga nos et reip^{ub}. uti hactenus consue:
uit, recte et laudabil^{iter}, n^{ost}req; huius beneficencie non erit immemor, neq; ingratus.
Quia vero habemus aliquos sexuos inferiores, quos consolat^{ur} rei vellemus
Postulamus a R^e vestra, ut nobis Canonicatu suum Crac^{ie} resignet, ut de
illo libere disponere possimus. Nam et Ven^{us} Andre^{us} Crici^{us} quem ad
Ep^{atu}m P^{re}missien^s tenuem nominamus, sacerdotium vnum non vulgare
contentandi, alias sexuos causa recepinus. Quod si id R^e facere reluctaret^{ur}
non bene nobis de illius gratitudine persuadere, neq; id absq; magna displi:
cencia n^{ost}ra ferere possemus. Bene valeat V. R^etas. Dat^{us} Vilne

Sigismundus primus rex Polonie
Joanni Latałsi Praeposito.

Venerabili. Exigentibus meritis et veteri servicio R^{di} Dⁿⁱ Raphaelis
Epi Premisien, contulimus illi Epatum Plocen. Non immemores tamen
existen, sine D. preposituram illi Rosnamiem nominato ad Epatum Pre.
misiem. Ven^{li} Andrea Criczki designavimus, et eam illi resignari
faciemus. Dats Vilne

Sigismundus primus rex Polonie
Capitulo Plocen.

Venerabilibus prelatibus et Canonicis, totiq; Capitulo ecclesie Cathedralis
Plocen, devotis nobis dilectis, gratiam regiam. Venerabiles viri.
Intellecta ex nuntiis vestris, die electionis vestre, cui, uti aliis ecclesiis
regni nostri, non gravatim annuimus, commissimus Generoso Nicolao Nisze-
czki, Castell^o Supicen, et capitaneo Plocen, cum adiuncto sibi ex aula
nostra Ven^{li} Nicolao Dziengoski, Can^o ecclesie v^{re} Plocen, notario
nostro, vobis mentem nostram de eligendo per vos ep^o vestro, et quem
nos uti patronus, et collator Epatum, regni et dominiorum nostrorum
designavimus referre. Itaq; hortamur vos, ut ipsis nuntiis v^{ris} plenam
fidem adhibeatis, et quomodum illi animum nostrum vobis declarabunt
ita vos exhibere et accomodare curetis pro bono vestro, et ecclesie v^{re}
statu ac nostra gratia facturi. Dats

55

Sigismundus primus Rex Polonie Ep^o et
Capitulo Crac^o

R^{de} in Christo pater, et Venerabiles deuoti nobis dilecti. Non dubita-
mus mortuo Rome R^{do} olim domino Episcopo Plocen^e, et eius ep^{atu}m
et Canonatum Cracouiensem, illic impetratum iri. Quod ad Ep^{atu}m
attinet n^{re} erit cure. Cum vero ad Canonatus et prelaturas ecc^{liar}um
scitis quales persone sint recipiende, iuxta privilegia et statuta regni, si
quis externorum vel ignobilium Canonatum ips^{um} Rome impetrauerit.
Mandamus vobis districtissime, ne illum ad ecc^{liam} inscipiatis, ne quid
aduersus vos et ecc^{liam} v^{ram} durius, q^{uam} vellemus, statuere cogere-
mur. Nam nullo pacto id neq^{ue} nos, neq^{ue} regnicole nostri ferre possent.

Datum Vilne die S. Martini Anno domini M^o D^o XXXII°

Sigismundus primus rex Polonie
Jacobus Focar.

Nobilis et egregie nobis sincere dilecte. Mandauimus fidei nostro Gene-
rali Ioanni Boner generali procuratori n^{ro} committere tue S. aliqua
ist^{ic} negocia n^{ra} apud summum Pontificem curanda. Postulamus ab illa
vt quemadmodum ille prescripserit, ipsa negocia curare velit expedien-
da, et vti bii quorum alterum ad Ep^{atu}m Plocen^e, alterum vero ad
Premislien^e, cum reuocatione suorum beneficiorum putamus, absq^{ue} mora
et difficultate confirmetur. Nam molestissimum nobis esset, si quid ist^{ic}
aliter quocunq^{ue} colore disponi deberet, neq^{ue} ^{id} adferre aut admittere,

ullo pacto possemus, sed confidimus in prudentia ipsius summi Pontificis
que non vulgaris predicatur, q̄ nobis hanc iniuriam et molestiam non
exhibebit, referemus operam tue s. omni favore et benivolentia regia.
Que bene valeat

Sigismundus primus Rex Polonie.
Joanni Boner Suppario Cracc.

Generose fidelis dilecte. Habentes rationem veteris servicii et meritorum
P^{re}dicti domini Raphaelis Epⁱ Premislensis contulimus illi Ep^{iscopatu}m Plocan.
Ven^{erabili} vero Andreæ Criczki Secretario n^{ost}ro, quem nobis et resp^{ect}u ex
usu futurum confidimus, dedimus Ep^{iscopatu}m Premislensem, in qua re mitti-
mus ad summum Pontificem et Cardinales l^{it}ras diligenter scriptas, ne qua
iuri nostro et illis illic rome difficultas oboriat^{ur}. Tu etiam ut aliis l^{it}teris
tibi scripsimus iusticias, per l^{it}ras tuas Tucaros, ut agant ne in hac re ullum
fiat impedimentu^m et remoracio. Nam nos aliter disponi de istis ep^{iscopat}ibus
nullo modo admitemus, neq^{ue} paciemur, et curas, ut expeditiones istorum
nominatorum nostrorum fiant, q̄ celerrimè eorum impensa. Quia vero uellem^{us}
aliquos alios servos nostros, nondum à nobis promissos, consolari, et ob eam
rem accipimus. Ven^{erabili} Andreæ Criczki, preposituram Posnamien^{sem}, ut illa
Ven^{erabili} Joanni Latafski, preposito conferamus. Volumus ut etiam Beⁿedictus
Raphael Ep^{iscopu}s Premislensis, suo Canonicatu Crac^{oviensi} nobis cedat, ad aliquem
aliu^m servitorem n^{ost}ru^m providendum, de qua re tu cum illo, diligenter agas
nostro nomine, in qua si promissus à nobis p^{ri}ncipi ep^{iscopatu}m, ubi servitores
suos multis ibi amplis beneficiis providere poterit, difficilem et d^ur^{um} se
facere voluerit male nobis de illius in nos gratitudinem persnasum esse oportet
et facere id equo animo neq^{ue} possemus. Vileq^{ue}

Sigismundus primus Rex Polonicus
Joanni Boner Supario Cracc.

57

Cum exose fidelis dilecte. Molesta est nobis valde mors ^{Re}di olim domini Epi
Plocen, cum ob varias res, et negocia nostra que Rome sunt hac eius in
omnia morte multiplicata, tum ob nonnullas concessiones summi Pontificis
defuncti nobis factas, quas ille non ad plenum expediuerat, de quibus cla-
ris quidem edocebimur, per illius securos cum redibunt, Verum quod in prius
scriptis, sunt inter alia, concessio denarii S. Petri, ad decem annos, que
similiter in toto expedita indiget ratificatione huius noui Pontificis,
sed agere id oporteret ^{secrete} et absque scientia ullius Cardinalis, qui
tales concessiones impedire solent, qui prouentus Camere apostolice dimi-
nuere videntur. Itaque committas negotium hoc diligenter Nobili et
egregio Iacobo Toeer, et eius nepotibus expediendum nostro nomine apud
illius S. Rem. Pro quibus litteras credenciales huius annexas mittimus.
Oportebit autem prius illos diligenter et secrete inuestigare a seruis:
ribus dicti domini Epi defuncti. Supplicationes et exempla huius negotii
et cum Camerario seu Secretario, defunctus Pontifex, tales res secretas
committere solebat. Nam illius S. Rem. mortua, direpte fuerunt inter alias
res scripture eiusdem negotii ipsi Camerario. Sed postea forte quada-
m inuente, ut scripsit ipse olim Episcopus Plocen ^{Re}do ^{Domino} Ipo Rosnamiens,
quod ibi facilius ipsi fuerat rescire poterunt, et easdem scripturas rem curare
et expedire, in quo illos sufficienter, ita ut scribimus instruas, utque dili-
gentissimam operam faciant quo officium collectorum ipsius denarii S. Petri
committeretur et conferretur ^{Re}do ^{Petro Tormio} Ipo Rosnamiens, et Vicecancellarius regni
nostri, cuius predecessores antiquitus, semper officium hoc gesserunt, et
ipse illud rectius hic quam aliquis alter obire poterit, quoniam nos nullum
aliud preter illum admittere volumus. Si vero minutas et Supplicationes

emisdem Denarii S. Petri, per defunctum Epum impetrati nuemre
ipsi Fuccari non possent, supercederent ad pns ab hoc negocio, et re
secretissime tenerent, nihilominus curarent omni cura et studio offi:
cin collectorie, ita ut idem defunctus Epus sibi impetraverat, pro
dno Epo Rosnami obtinere, nam hec res cedere deberet ad usum
et fiscum nostrum et reip.^{te} et quia hoc officium solitum est Rome
pecuniis, ut cetera omnia expediri. Licet nos non libenter tales em:
piones videremus, et illas in consuetudinem induceremus, tamen si
aliter fieri non posset, facerent ipsi Fuccari decentem impensam pro
obtinendo ipso officio nomine, et ad rationem pecunie ipsius domi
Epi Rosnami, quam tu dari illis pro eo facias. Scribas etiam ipsis
Fuccaris, quo negotium Epatus Plocen. q. celerius expediatnr, et si
quod impedimentum aut remoratio fieret, propter aliquem alium,
preter nostrum pntatum, in spem ratificationis nostre, persuaderet
Summo Pontifici, nos nihil facturos esse, neq. posse contra statuta
regni nri. Et promde ne q. esset dilacio, et ne nobis, et iuribus nris
iniuria fieret, nam oporteret inde magnam aliquam sequi perturbat:
cionem. Et nos male persuaderemus nobis de illius San.^{ti} erga nos
favore, et si alique ex regno suggestiones essent, ut sunt qui res nras
semper difficultant, ut Epatum ipsum implicarent, pollicentes de
ratificatione nostra, illis nulla fides adhiberetnr, sed fieret decla:
ratio nos nullo modo ad alium q. ad nrm pntatum consensuros.
Volimus autem ut negotium S. Petri denarii, et officii collectorie,
de quo scribimus, sit apud te et Fuccaros secretum, propter impedimenta
non solum Rome, sed etiam hinc a subditis nostris. Cognoscimus
enim ex minuta lra nrm domini olim Epi Plocen. quam tibi mittit
R. d. S. Epus Rosnami, ut nostri istuc suggesserant, quo ipse De:
narius S. Petri concederetnr regno Hungarie, sic illis propter pri:
uata sua commoda nra. Et reip.^{te} sunt curi.

Sigismundus primus Rex Polonie
Adriano summo Pontifici.

Sanctissime ac beatissime pater etc. Molesta est mihi plurimum inopina
iste mors Oris mei R^{di} Dⁿⁱ Epi Plocen. Cum ob multa alia mea ne-
gocia, tum propter nonnullas concessiones, mihi per diue memorie
Leonem Pontificem factas, que confirmatione Vre S^{ti} indigebant,
inter quas erat gracia Jubilei ad annum regno, et Magno ducatu
Lituanie, ac aliis dominiis meis concessa. Omnes littere quia post
mortem vsq; prefati Leonis Pontificis, mihi allate fuerunt, et visu
erat meis sacricolis et doctoribus non valuisse ipsam gratiam, cum
viente Pontifice, qui illam concesserat, non erat publicata, et proin-
de non sortita fuit effectum suum. Supplico Vre S^{ti} dignetur eandem
graciam Jubilei iam concessam ratam habere, et confirmare seu ex-
tendere, si quidem id emolumentum quod inde commoditur totu ad refi-
ciendas arces frutimas, ab infidelibus conuertitur. Quod opus est
iuxta prim atq; necessarium. Fecerat idem Predecessor V^{ri} S^{ti}
nobis et alias concessionem, de quibus cum a sexus defuncti Oris mei
claris cognouero scribam statim Vre S^{ti} et ut illas ratas habere
dignaretur. Supplicabo.

Ceterum creauerat ipse defunctus Leo Pontifex, eundem Orem meu
collectorem denarii S. Petri. Qui in regno et dominiis meis, ac ducatu
Slesie quotannis camere aplice penditur. Quo officio sic vacante.
Supplico S^{ti} Vestre, ut illud conferre velit R^{do} D^o Petro Ipo Po-
snanen, et regni mei Vicecancell^o et nemini alteri, si quis anti-
quitas, eius predecessores Epi Posnanen, plerumq; officium ipsum
gesserunt, et ipse virtute et auctoritate sua, qua pollet in regno meo,
poterit rectius et cum maiori dignitate S^{ti} Vestre q; quicq; alius

et auctoritate quā pollet in regno nostro poterit illud accuratius, et enim
maiori dignitate sedis Aplice obire. In quo nobis sua s^{tas} plurimum
gratificabitur, et nos hanc operam V. R^{me} D. curabimus cum studio
et gratificatione referre. Quam felic^{me} valeat desideramus.

Sigismundus primus Rex Polonie
Adriano sexto Pontifici Maximo.

Sacratissime ac beatissime in Christo. Cum primum intellexi R^{dm}
olim dominum Episcopum Plocen^m orē meum ipse vita functum p^{ntau}
ē uestigio ad eum Episcopum R^{dm} D^m Raphaelē Ep^m Premishen^m,
ad eius vero Episcopum Premishen^m, nominandum Ven^{lem} Andream
Cricium P^{etum} Posnamien^m, secretarium meum, ambos virtute et egre-
gis dotibus preditos, et exga me q^z meritisimos, et qm cum ad reip^{ce}
mea, tam etiam ad ecclesiastica munera obervanda sunt dignissimi. Itaq^z
supplicō Vre. S^t omni studio dignetur citra moram ac difficultatem
aliquam dictos p^{ntatos} meos, videlicet Raphaelē ad Plocen^m, (Andream
vero Cricium ad Premishen^m Episcopis promovere et, confirmare, reser-
vatis tamen ipsi Cricio suis sacerdotiis, sine quibus, in Episcopatu Premishen^m
exili et lacero, ut in similibus infidelium, statum suum cum debita dignitate
sustinere non posset, et ut eadem sacerdotia, cum quovis alio episcopatu tenere
possit, committatq^z Vestra s^{tas} ne in armatis et expeditionibus suis utenq^z,
plūs equo emungatur. Satis enim superq^z gravitatis et impensarum ferunt
subditi, et serui mei, in continuis bellis quę gero, cum infidelibus, ac osten-
dere dignetur V. s^{tas} in hac prima petitione mea, et suo faustissimo pon-
tificatus incio, quantum mihi de illius gratia et benignitate in me polliceri
debeam. Quod illi perpetua mea observantia et studio curabo referre
ac demereri. Felic^{me} valeat Vestra s^{tas} et me ac regnum, et do-
minia mea, resq^z omnes et negotia mea sua clementia et favore cōplachi

dignetur. Datis Vlnq die xxviii^a Octobris
Anno domini M^o d^o c^o lxxvii^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

Rex me in Christo pater re. Intellecta morte istius Oris nri Be^{di} olim
Irasmi Episcopi Ploceⁿ contulimus e uestigio ipsum Epatum Ploensem
Be^{do} D^{no} R^{ap}haeli Episcopo Premissien^l, ad eius vero Epatum Pre
missien^l, nominauimus Venlem Andream Cricio^m P^lum Posnamense^m
(secretarium nrm) quorum utroq^{ue} virtute et egregijs dotibus suis est
erga nos meritis^{simis}, et ad obeundum tum nostra et reip^u nre, tum ecia^m
ad ecclesiastica munera dignus et idoneus. Presentamusq^{ue} utroq^{ue} S^{mo} D^{no}
nostro potentes, quo illos vti a nobis nominati sunt, promouere et con
firmare dignaretur. Rogamusq^{ue} Vestram R. D. agere velit apud
eius S^{tem} ut eosdem p^{ntes} ^{nec} citra moram ac difficultatem confirmare
dignaretur. Reseruatis tamen sacerdotiis suis Andree Cricio, sine
quibus Epatum Premissien^l, vti exilem, et in finibus infidelium cum digni
tate debita sustinere non posset, ut eadem beneficia cum quocumq^{ue} alio
epatu tenere possit, efficiat Be^{ma} D^o Vra, ne quid tam in ipsis Ep^a
tibus, q^{ue} etiam sacerdotiis, iuri nostro et statutis regni nostri dero
getur, quibus neq^{ue} nos deesse propter motus regnicolarem^l ^{no}ram, neq^{ue}
nobis bene persuadere de illius S^{his} in nos fauore possemus. Vbi alie
de hac re statuere vellet. Quod illam pro eius sapientia speramus non
facturam, neq^{ue} occom^l daturam, seditionibus et tumultibus in se et sedem
suam faciendis, qui cum alibi nichil magis inualescunt, hactenus per nos in
regno diligenter est custoditum, ne quid tale vlla in parte accidere posset.
Referemus hanc operam Vestre R. D. omni officio et gratificatione
nostra quacumq^{ue} poterimus. Cui nos et negocia nra commendamus

471

et cupimus ut valeat felicissime. Vlnē die xxviii^o Octobris.
Anno domini M^o D^o xxij^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali de Grassis Protectori

R^{me} in Christo pater et domine etc. Post obsignatas alias litteras ad
S. D^m n^{ost}ram, et Vestram Be^{nam} D. reddite sunt nobis eius lre xii Septem:
bris date, quibus nos ceteros facit de opera sua quam adhibet, ne ipse
S. D. noster aliquid n^{ost}ris nobis de epatu Plocensi disponere dignaretur,
et agimus immensas gratias Vestre R. D. de hac opera qua nobis in
presens nihil gracius prestare potuerit. Verum q^{uod} illius S. beferit in hoc
negocio pretendens iura Eccle^{ie} Romane, nobis quidem animum per:
culit. Non persuadere nobis possumus illius S^{tem} que sapientissima predi:
catur aliquam nobis et regno nostro iuriam facturam. Episcopo
regni nostri premie sint sedes senatus, et Consilii nostri, in quibus exteros
Regnicole nullo modo ferre possent, neq^{ue} in ea re, ullus Pontifex nobis
et statutis regni nostri derogavit. Probamus quidem eius S^{tas} animam,
q^{uod} velit iura eccle^{ie} Romane manutenere, sed vicissim illa nobis vicio
vertere non debet. Si^{nos} quoq^{ue} n^{ost}ra et regni nostri iura^{nam} tenere nitemur.
Mallemusq^{ue} q^{uod} sua S^{tas} curaret servare iura sua, et sancte Ro:
eccle^{ie} in hiis, qui illam contemnunt, et blasphemant, q^{uod} in nobis q^{uod} illam
perpetua observancia colimus. Itaq^{ue} rogamus V^{est}re R. D. agat, ne quid
contra dispositionem n^{ost}ram statuat, nam id nullo modo admittere posse:
mus. Quid vero commodi inde sequeretur, aut q^{uod} nobis cordi esset, post
hac insignes Ores istuc mittere, perpenderet sua S^{tas}. Commendamus
nos et hoc negotium V^{est}re R^{me} D^{mi}. Que valeat felic^{me}

Sigismundus primus Rex Polonie
Ioanni Boner Zuppario Cracouiensi

Cenexose fidelis dilecte. Declarauimus iam tibi quo pacto de Episcopo
Plocen^{mi} disposuimus. Superuenerunt posthac Mag^{ci} Palat^{mi} Crac^{ie}
et tunc littere, quibus significastis nobis summum Pontificem, unum ex
Marchionibus ad ipsum Episcopum Plocen^{mi} promouisse, que res ut per
microscopium esset, ac indecens, quod Episcopi qui et primarii senatores
sunt Consilii regni nostri, foris, et contra voluntatem nostram statui deberent,
et prefertim huius qui omnia nobis hostilia moluntur, et moliti sunt semper,
ita a nobis aliorum exemplo regum et principum, ac etiam mo
re maiorum nostrorum omnibus rebus prohibetur, neque nobis uis,
nostra et regni nostri iura ullo pacto infringi pacemur, id quod abunde
iam litteris nostris ipsi Summo Pontifici declarauimus, et ubi opus fuerit,
etiam re ipsa declarabimus.

Sigismundus primus Rex Polonie
Marsupino Oratori Hungaro

Non pridem antequam tunc littere nobis sunt redditae. Accepimus Or^{em} olim
nostrum Be^{at}um d^{omi}n^{um} D. Erasmodum Episcopum Plocen^{mi} istius uite functum, et
affecti sumus magna molestia, quod hac eius morbo morte complures res
et negocia nostra sunt intricata. Quia uero et ipse defunctus, et alii istius
Or^{es} nostri, non minus curare solebant. Negocia Sex^{mi} nepotis nostri D^{omi}n^{um}
Ludouici, Hungarie et Bohemie regis, quod nostra. Postulamus a te, ut cum
istis sis, et nos Or^{em} nostrum non habemus, non desit una cum collega suo,
apud S^{an}ctum D^{omi}n^{um} nostris rebus et negociis nostris, agatque apud illum S^{an}ctum ne
quem alium ad Episcopum Plocen^{mi} prouehere velit, Preter Be^{at}um d^{omi}n^{um} domini

Rapbaelem I piscopum Premislen vitem ecclesie et resp. p q idoneu
et nobis meritissimum, quem nos huc S. ti presentamus. Nam nos alium
nequaquam admittere volumus, neq. possumus contra iura nostra et
statuta regni nostri, que infirmi regnicole nostri nullo modo paterentur,
orireturq. inde aliqua turba perniciosissima, que nescimus quo pacto
sedari posset, referimus hanc operam tibi, et eius College vberema
gracia et favore nostro.

Sigismundus primus Rex Polonie Christo:
phoro de Schidlowicz Castellano Crac Can:
cellario

M Age declarauimus iam huc S. ti quo pacto de Epatu Plocensi dispo:
simus. Qd autem Summus Pontifex non attenta obseruancia nostra,
pre ceteris erga sedem Apostolicam, et meritis meis erga rem Christianam,
non attento etiam, q. Epatus sunt primarie sedes consilii regni nostri,
nobis infamis hostem meum nobis obtulerit, non possumus non nisi molestissimo
ferre animo. Sed ut illius San. tas ^{mihi} ~~mitti~~ velit lucibus ecclesie Romane
sibi ipsis absq. consensu nostro, aut predecessorum nostrorum in preiudi:
cium nem factis. ita non indecens erit, neq. a predecessoribus nostris
alienum, ut nos quoq. iuribus regni nostri, que manutenere debemus,
imitamur, neq. illa nobis viuis vilo pacto infirmi patiemur, id quod
abunde iam lris tue S. ti declarauimus, et ubi opus fuerit etiam re
ipsa declarabimus. Non enim ignari sumus quatenus illius S. ti obedire
debeamus, et quid nobis illa iure statueret possit. Verum si ita pen:
dens est, ut fectur, speramus q. hunc Pontificatum suum hac trage:
dia nobiscum non auspicabitur. Sed hoc commodi attulit mansio
Rome domini olim Epi Plocen, ut et aliorum qui educta ex re:
gno magna vi aurq. quam illic consumpsit, et nihil nobis preter ali:
quas indulgencias expediens etiam hanc perturbationem et diffi:

cultatem nobis peperit. Negocium Ill^m D^m Ducis Casimiri comen.
damus Sex. mo d^o Hungariae Regi hiis lris quas mittimus, et illi adesse
libenter volumus. Bene valeat. S. tua. Vilag

Sigismundus primus Rex Polonie
Bone Regine Polonie

SER^{ma} Princeps etc. Agimus Vre M^{ti} plurimas gracias, q^d
adeo affectam et sollicitam se prebet in rebus nostris, ut intellecta nomi-
tate de collato Rome Epatu Plocen, nos euestigio ceciores reddi-
derit. Snamq^{ue} sententiam in ea re nobis significavit. Nos iam Summo
Pontifici pntauimus, eum quem elegimus, et abunde illi mentem nram
q^d nullum alterum admissuri sumus declarauimus, expectabamusq^{ue} ex
vrbis documentum, vtrum velit eius Stas, nec ne electos nostros con-
firmare, q^d si maxime nolit factum et sententiam snam mutare.
Nos exemplo aliorum regum et principum, ne etiam more maiorum
nostrorum tuebimur, nostra et regni nostri iura pro viribus, neq^{ue}
illa infringi nobis viuis, vlllo pacto pacemur. Non solum enim esset
perniciossimum intexere in regnum et consilium nrm, vnum ex his
qui omnia hostilia in nos moluntur, et moliti sunt, semper, sed etiam
si essent, vti deberent, nobis obsequentissimi, res tamen noxi foret
exempli, q^d aliquis alter preter nos nobis Consiliarios nostros, pre-
sertim externos statuere deberet. Vnde nihil dubitet M^{tas} Vestra
nos in ^{nris} rebus nostris tenendo futuros et constantes et sufficientes.
Quod ad Decanatum Premisien attinet, annuimus non grauatum amore
nostro mutuo, ut illum M^{tas} V. conferat, et lras ad illum mittimus.
Verum quia dignitas hec prima est post Pontificalem in qua omnis
ecclia^{cus} ordo consistit, et illa ecclia ita caret in presens, vtris idoneis et
pijs M^{tas} Vestra conferre velit eundem decanatum tali qui ex vsu

89
futurus esset illi Ecclesie, et eius regimini intenderet. Nam si nos conferre illud
debuissemus hanc potissimum rationem in conferendo habuissemus.

Adhuc de Orbibus ducis Moschowie, nihil audimus, malignitate, ut conii-
cimus itineris, et promide nescimus quando hinc solvere poterimus. Comen-
damus nos *M^{ti} V^{re}*, que sciat nos gratia dei recte valere, et ut illa
pariter vna istis, cum suauissimis liberis nostris. Bene valeat, ex
corde optamus. *g Vilna.*

Sigismundus primus Rex Polonie
Iohanni Laslei Archiepo Gnesnensi

R^{me} in Christo pater sincere nobis in Christo dilecte. Jam pridem
cum nobis nuntiatus esset *R^{dm}* olim D^m Episcopum Plocen, Rome vita
functum. Continuis Episcopum Plocen *R^{do} D^o* Rapbaeli Episcopo
Premislien, vetere et bene merito seruo nostro. Ven^{lem} vero Andrea
Criczki, secretarium nostrum, quem idoneum nobis et resp^{ce} nouimus
ad Episcopum Premislien nominauimus, habuimus nihilominus ratione
et Ven^{lis} Iohannis Latalski pp^{ti} quem nobis V. P^{tas} commendat, nam
accepta ab ipso Andrea Criczki pp^{ura} Posnamien eam illi resi-
gnari fecimus. Difficultates vero Romanas de quibus P. V. submi-
tulit, in expediendo ipso Episcopum Plocen, nos minime vexemur, sed
sapiencia summi Pontificis, et spe nobis ex rebe data, nisi forte *traxit ipse Archiep^{us}*
Et hinc aliquo ut nunc nobis et resp^{ce} eiusmodi difficultates ingeri
solent, aliquid preter spem nostram illic Romae statueretur, quod
si maxime fieret, nos uice optimo, et more predecessorum nostrorum, non
seceramus neis et regni nostri luctibus, eaq, nobis uiuis inferri nullo
pacto patiemur. Valeat feliciter V. P. Dat^g.

Sigismundus primus REX Polonie
Icanni dantisco Rome ori suo

Mortuo Rome Ore nostro Be^{do} olim Erasmo Ep^o Plocenⁱ contulit
sumus Pontifex Ep^{atm} ipsam Plocenⁱ fratri Mgri Prussia, que res
ut nobis tolleranda sit, tu ipse melius nosti, q^u scribi possit, nam preter
quod hostis nobis obtensus sit, etiam perniciosissimum esset, ut nobis
aliquis alter preter nos, Consiliarios nostros et eos primarios statueret
deberet. Quare agas diligent^{er} apud Cel^{em} ut si ipse Summus
Pontifex, prestare velit in ea dispositione sua, et eum quem nos illi
commendauimus confirmare denegaret, debortaretur illum lris suis,
eius M^{tas} - Cesarea ab hoc instituto, Nam nos etiam si bellum esset
ob hoc resumendum id nullo pacto admitteremus. Commisimus Ioanni
Bonae, uti viaticum tibi adaugeat, tu ut celerius ad nos redeas, et ne-
gotia nostra recte obeas, curato. Datum Vln^e die sedecima mensis
Nouemb^{ris}. Anno domini M^o . . . D^o . . . xxxij^o
Regni n^{ostri} anno, xvi^o

Sigismundus primus REX Polonie
domino Archiep^o Gnesnensi

R^{me} in Christo pater sincere nobis dilecte. Accepimus litteras
v^{ras}. P^{er} his quibus nobis curam et consilium de collato Rome Ep^{atm}
Plocenⁱ declarauit. Commendamusq^{ue} non vulgariter hoc studium et

sollicitudinem illius, in ea re, que vnumquodque, nisi omnis rationis, et animi
in patriam sit expertus, non potest non plurimum promovere, et in viscera
regni nostri, et inter primarias sedes consilii nostri, contra iura et volun-
tatem nostram nobis obtendi deberent, qui semper omnia hostilia in nos
et regnum nostrum moliti sunt, ac etiam nunc moluntur, qui si etiam obser-
uanti^m essent nostri, esset tamen valde perniciosum exemplum, quod
alium externum, praesertim nobis, ^{huius} Consiliarios regni statuere. Nos
intentes consilio. Et his non ut illa putat id vili pendentes. Commi-
seramus dudum Nuncho nostro Ioanni Dantisco, quem ad Ces. autem
in Hispaniam misimus, ut illic Summo Pontifici, de profectione ipsius,
quod maxime fieri posset gratularetur, litterasque fidei illi misimus, nam
optimo fuit, eius stem ad hoc longius illic subsistere debuisse. Quando
vero ad urbem peruenisset ipse Nuncho, ut ad Hispaniam peruenisset,
applicuit, ac nos una de illius aduentu et morte R^{di} olim domini Epi
Plocen, intelleximus et vestigio litteras gratulatorias verbis amplissimis
eius S^{ti} scripsimus, ac illi nostram erga sedem apostolicam observantiam,
nostrasque difficultates ac labores, quibus pro re Christiana destinemur.
Summis abunde testationibus. Commendauimus deinde eius S^{ti} ad
Episcopum Plocen R^{dm} D^m Rabbaclem Episcopum Premisliensem, Intereaque
interuenit rumor quidam de collato vni ex Marchionibus ipso Episcopum
Plocen. In qua re enim R^{mns} D^m Cardinalis de Grassis, protector
regni nostri, nobis nihil scripsit neque scripsit, quo pacto sit ea promissio
facta, ipsi soli R^{mo} D^{no} Cardinali scribendum censimus, de eodem
rumore, et quod adhuc credere non posuerimus. Summi Pontificem non
habita ratione observantiae nostrae, erga sedem apostolicam, et summis
in rem christianam meritis, non attenti etiam. In rebus regni nostri, ac minu-
tate, apud omnes gentes oratorum, quia et orator regni nostri, Rome in ser-
uicio nostro existens, non aliter illic iure mortuus quod in aula nostra cense-
re debuit, non expectataque nostra praefatione, prouideret de Episcopum Plocen,
ei quem omnium mortalium, et nos et regnicole nostri, minus et vellent et su-
scipere possent, et commemorantes in nos merita dominorum Marchionum.
Rogauimus ipsum D^m R^{mnm} Cardinalem, ut si res ita se haberet,

ipse enim aliis Cardinalibus, hinc rei quantum posset obstaret, et
ut putati à nobis confirmarentur: Alioquin nos nullo pacto alium
quemque esse admissuros, Sed iura regni nostri uti tenemur, nos esse pro
viris defensuros. Unde quid commodi sequeretur, aut quod nobis post hoc
coram esset mittere Romanam oves insignes ipse summus Pontifex
perpenderet. Expectabimus igitur responsum ex rebe, et interim eum
quem designauimus, eligi per capitulum bonaque Episcopus de more
diligenti custodia provideri fecimus. Quod si intelligemus summum
Pontificem persistere in sua dispositione, nos cunctis bona ipsa in
potestatem nostram recipiemus, et iura regni nostri, non fictis stratagem-
matibus, sed regio et constanti animo, uti alii reges, et principes solent
ad maiores regni nostri consueverunt, tenebimus. Hoc vero quod sua-
det Petrus V. fingere nos debere missionem Oratorum, cum obedientia,
non visum est facere, tum quod ^{res} ~~max~~ iuxta scripturam nostram in verbis non
bene conveniat, tum etiam quod nos nollemus amplius, de his fictas vel
veras obediencias minisere. Nam et Serenissimus Rex Hungarie et alii
reges liberi uti nos sumus, non solent mittere oves Romam, nisi ad
negotia quando meritis tractanda. Subditorum vero et vassallorum
Romane ecclesie interest ipsas obediencias prestare, que à nobis fo-
ciens et tot sumptibus facte. Nihil unquam commodi nobis apud illam
sedem pepererunt, à qua pro eo quod in summis laboribus et discrimini-
bus cum infidelibus decertantes adiuvari et fovendi deberemus, adhuc
variis modis emungimur, et perturbacionem in viribus et statu nostro
subimus. Non dubitamus vero et Cesaream item et Serenissimum doctorem Hun-
garie regem nobis in hac munera nostra, si ita res postulabit, assuetos,
pro quibus et aliis vicinis principibus, quod ad coniunctionem nostram perti-
nere videbitur, nihil unquam adhuc pretermisimus. Bene valeat V. R.
Vilne feria viij ante festum Sancti Andree Anno domini
M^ccc^m lxxxiij Dⁿi regis christianissimi XXXII.

Sigismundus primus Rex Polonie
Capitulo Plocensi

Viles deuoti nobis dilecti. Intelleximus renouere quodam summum Pontificem non expectata pntacione nostra, eundem alteri de episcopatu Plocen Rome prouidisse. Quod nos quidem de eodem Pontice quoniam singulari uirtute et pudentia pceditns esse dicitur adhuc minime credere possumus, quin certo nobis persuademus pro nostra erga sedem apostolicam summa obsequancia summisque erga rem Christianam meritis, illius stem hanc iniuriam et contumeliam nobis, nequaquam esse illatnam, omni preter hoc, quod Episcopus regni nostri, ad collationem nostram pertineant, maxime inter sit nostra, cum Episcopi premarum sint Senatores consilii Regni nostri, ne quis alter illos presertim externos, quod nos statuat, utenimque est quia nos et tenemus, et volumus in re et regni nostri us, pro uicibus omnibus teneri. Mandamus vobis districtissime, ut iuxta consuetudinem semper in ecclesiis regni nostri obseruatam, bona omnia ipsius Episcopi Plocen in curam vestram et regimen suscipiatis, sanctisque et preuentis, quos enimque ad Episcopum spectant, anni pntis fideliter colligatis et integre conseruetis futuro successor, et alios quoscumque, quacumque auctoritate seu preteritu, se de illis introuillere nullo modo permittatis, si quis etiam compaxeret, cum lris apostolicis, quibus possessionem istius Episcopi Plocen assignare sibi intretur, eas nullo modo suscipiatis, nec eis obediatis, sub pena perpetui exilii et confiscacionis omnium bonorum vestrorum secularium spiritnalium vero pena arresti, aliter non facturi.

Sigismundus primus Rex Polonie
Preposito POLTOVIEN

V

Inevitabilis deuote nobis dilecte. Intellecta morte R^{di} olim domi Enysmi
Epi Ploceⁿ, nos euestigio pro uice nostro continens ipsum Ep^{at}um, ei
qui tam ecclie q^{uam} nobis et n^{ost}ris ex usu est visus. Quoniam uero re:
more quodam postea intelleximus. Summum Pontificem alteri de ipso
ep^{at}u prouidisse, teg^u ad colligendos eius fructus Iconomum statuisse
preter consuetudinem regni et eccliarum istarum, quarum prelati et
Canonici sede vacante, bona ep^{at}us prouidere et de redditibus
eorum respondere consueuerunt. Nos licet minime dubitemus ipso
Summo Pontificem cum recte iustitius fuerit n^{ost}ri uicis esse Ep^{at}us
regni n^{ost}ri conferre, cum maxime inter sit n^{ost}ra, quando Epi primarii
sint senatores consilii regni n^{ost}ri, ne quis aliter illos preter nos,
preterea externas statuat, non contra uenturam illius S^{cti} col:
lacioni n^{ost}re, quam nos omnibus vicibus tueri et manutenere debe:
mus et volumus, tamen ne interim q^{uod} eos transigatur, bona Ep^{at}us
preter morem gubernentur, et prouentus illorum distrabantur.
Mandamus tibi sub pena exilii perpetui, et confiscacionis omnium bo:
norum tuorum temporalium, spiritualium uero arresti, ut omnes census
et prouentus istius anni quoscunq^{ue} ex bonis ep^{at}us collegisti, et in
ecclia Ploceⁿ subito reponas, et eos prelati et Canonici eiusdem
ecclie conservandos, usq^{ue} ad aliam informationem n^{ost}ram committas
et demceps te ad fructus et prouentus, quoscunq^{ue} eiusdem ep^{at}us non
intermittas. Insuper mandamus tibi q^{uod} pecuniam denarii S. Petri
anni preteriti nemini extradere audeas, sed si quis forte nos colle:
ctore eiusdem denarii te pro ea ipsa pecunia moneret, Dicas illam
de mandato ipsius do: Epi defuncti Collectoris nobis tradidisse, qui

131
67
endem denarium S. Petri, a diuie memorie Leone Pontifice nobis et
regno nostro ad decennium impetrauit, sub predictis exili et confisca-
tionis bonorum penes tibi irremissibiles ^{utur} subiectis aliter non factum.

Sigismundus primus Rex Polonie,
Casimiro Marchioni Brandeburgen

H^{is} Princeps et domine nepos noster char^{me}. Anteq^{ue} nobis littere
v. Ill^{us} pater episcopi Ploceⁿ fuerunt reddeite, iam pridem prestatimus Summo
Pontifici R^{omani} D. Raphaelem Episcopo Premislien^{sem} reuerentem et bene-
meritum secutorem mem^{oriam}, cui iam ius quesitum est, et proinde neq^{ue} no-
bis licet sententiam mutare, neq^{ue} si liceret regnicole nostri villo modo
paterentur violari iura regni nostri, maxime cum ob eadem iura
nondum est altera differentia cum fratre vestro composita, et sumus
satis expecti, quid in talibus rebus premissa valeant, alioquin nos
pro nostra necessitudine, quicquid officii prestare poterimus, erga
Ill^{os} D^{ominum} Ioannem Albertum, ac domum Ill^{orum} Vra^{rum}, citra
detrimendum iura regni nostri facere sumus libentissime, dum
modo et ipse Ill^{os} Vra^{rum} ita se gerere studeant, aduersus nos et
regnum n^{ost}rum vti necessitudo n^{ost}ra postulat, et valeat felic^{iter} me
v. Ill^{orum} tas.

Sigismundus primus Rex Polonie
Georgio Marchioni Brandenburgensi

Ill^{us} Princeps et Nepos noster char^{me} Accepimus litteras tue
ill^{is} quibus q se pnegat de fratre suo ill^{is} domino Magro ordinis in
Lusacia, nos in eam partem ut scribit accipimus. Dolemus autem
vehementer de hiis, que in regnis Sex^m D^m Nepotis nostri perpera
geruntur, curabimusq pro virili nostra illis, si quo pacto poterimus
non deesse. De ducatu Opolien^{is}, non licet nobis in presens aliquid
in rem tue ill^{is} scribere dnm edocemur q ea res esset contra
iura regni Bobemia, quod erga nos est propensissimum, ne videremur
contra iura illius aliquid conari. Ep^{at}um Plocen^{is} anteq illnm
Romae impetratum cognovissemus, contulimus alteri, cui iam ius
est questum, et promde mutare sententiam non possumus, q si ma
ximie vellemus, regnicole nostri nullo modo paterentur, micaminq
vehementer q est impetratio in Urbe Roma per fratrem ill^{is} tue
preter scienciam, et contra iura regni nostri sit facta, preterea
alia differencia, cum altero sce pro iuribus regni nondum composita
Fotr. Valeat Ill^{as} Vestra

Sigismundus primus Rex Polonie
Icanni Alberto Marchioni

Ill^{is} Princeps nepos noster char^{me} Accepimus litteras tue ill^{is}
quibus nobis declarans collacionem Ep^{at}us Plocen^{is} sibi factam
postulat, per nuncium, et procuratorem suum Mariangel^{um} Accursin^{um}

68
vbi illi p[re]latum faciamus, ad eisdem E[pi]scopatu[m] possessionem consequen-
dam. Nos intellecta ea re mirati sumus rebe[m]enter q[uod] tua Ill[us]t[er] sciens
E[pi]scopatu[m] regni nostri, non ad alterius q[uam] ad n[ost]ram collacionem perti-
nere, sciens item quid inter nos ac Regem Prussie causa iurum
regni n[ost]ri intercedat. Graue[n]t Rome E[pi]scopatu[m] ipsu[m] nobis inficiis
ac in detrimentu[m] Inu[m] nostroru[m] impetrare, utcu[m]q[ue] est, quia
euestigio cognita morte E[pi]scopi P[ro]cens[is] defuncti, P[re]sentauimus Summo
Pontifici R[ex] d[omi]n[u]m R[ap]haelem E[pi]scopu[m] P[re]missien[sem], veterem et
benemeritu[m] seruitore[m] n[ost]ru[m], cui iam uis quesitu[m] est, mutare
nobis sententiam non licet, neq[ue] si liceret regnicole n[ost]ri, rebus sic ut
in p[re]sens sunt stantibus ullo modo paterentur. Quando vero tua
Ill[us]t[er] ac fr[atr]es ipsius studebunt se ita gerere aduersum nos, ut par est
et necessitudo n[ost]ra postulat libenter illis, ac domui v[est]re quibuscunq[ue]
modis poterimus commodabimur. Feliciter valeat tua Ill[us]t[er]

Sigismundus primus Rex Polonie.
Summo Pontifici.

S. A[n]t[er]issim[us] in Christo pater v[est]r[us]. Declaraui non pridem V[est]r[is] S[an]c[t]i
voluntatem et rationem meas, in eo, quod attinet E[pi]scopatu[m] P[ro]cens[em],
q[uod] in p[re]s[ent]i nullo modo possum, neq[ue] mihi est integru[m] consentire, ut
aliquem aliu[m] V[est]r[is] ad eam sedem prouocat q[uod] R[ex] d[omi]n[u]m R[ap]ha-
elem E[pi]scopu[m] P[re]missien[sem], quem illi p[re]sentauit. Nam id regnicole mei
nullo modo ferre possent, fenstrati lociens, eiusmodi promissis, neq[ue] id
absq[ue] graui aliqua et noxia p[er]turbacione fieri posset, et promide
supplic[is] V[est]r[is] ut si hactenus h[ab]eat in hoc negocio tandem p[re]sentatu[m]
meu[m] confirmare dignetur. Quando autem Nepotes nepotes mei
Marchiones studebunt se aduersum me et regnu[m] meu[m] ita gerere
ut necessitudo n[ost]ra, et mea in illos benignitas exposcit, curabo viciis.

sem illis ac eorum accessiombus non desse. Nam interm hoc nego-
cium Epatus magis ad diffidm et pecturbacionem q̄ ad pacem ver-
geret. Commendo me regnumq̄ et dominia mea D. S. quam feliciter
valere ex corde desydere.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali de Crasbis

Rex. Post absolutas iam a plerisq̄ diebus litteras quibus
Smo do. mro enim, quem decessimus ad Epatum Plocen, et item
alterum ad Remislien presentamus, perlatum est fama quadam
ad nos eius S. t. unum ex Marchionibus Brandeburgen ad Epatum
Plocen promouisse. Quod nobis a tam sapiente pontifice evenire
debere nihil minus credere possumus, ut pro eo q̄ honoris causa istius
S. Sedis tam insignem Orem apud illam habuerimus, qui istic non manendi
causa, sed in seruicio nostro, et reipub. nec tanq̄ in aula mea extitit,
proq̄ nostris, erga istam sedem, et rem christianam meritis illius S. t.
eodem Ore mortuo, non expectata nostra pntacione, contra nostra,
et regni mei iura, et in pecturbacionem generum nraen, et totius status
rei christiane promouere deberet, ad eam sedem, que est ex primariis
consilii regni nostri, cum quem mortuum minus nos et regnicole mei
velint aut ferre possint. Jam enim S. tua intelligere potuit, quid inter
nos et Agrem. Prussia intercedat, et qui ab initio multa nobis de fide
sua erga nos pollicens, cum ad eam prefecturam se misnuisset facta
denum conspiracione aduersum nos, cum scismaticis et infidelibus
tantas nobis difficultates, tantam in re christiana pecturbacionem
fecit, quanta verbis explicari non potest. Unde exacerbatissimum pex
nostris, et subditorum nostrorum animis, id denum sequi necesse foret,
ut Marchiones vel blandis quibus iam non fidimus vel asperis, quo

non finemur, conarentur possessionem eius Epatus consequi. Nos vero
id pro viribus omnibus prohibere cogeremur. Negotium vero contra ni-
fideles intermittere oporteret, et bellum perniciosissimum rei christiane prece-
tne, ad obuiandum itaq; hiis malis, agere velit V. R. D. una cum aliis
Re^{mis} D^{nis} Cardinalibus cum eius S^{te} ut quos iam illi putauimus q^d
q^dtoctis confirmare dignetur. Quo uno difficultates omnes amputari pote-
runt. Alioquin si S^{ty} fna ita ut fextur statuit, idq; ratum habere voluerit,
hac una face tantum inconditum excitabit, ut illud demum, etiam si
vellet, band quaq; extinguere poterit. Declaretq; Re^{ma} D^o Vestra
illius S^{ty} nos quidem non libenter vel latum digittum discedere ab
obseruancia nostra solita, exga sedem ap^licam, sed potius quid vis per-
peti q^d hanc iniuriam subire ab illius S^{te} et hanc facem et perniciem
in reip^{ub}. ^{cam} regni nostri mittere deberemus, Epi enim nostri, non so-
lum epi sunt, sed etiam primarii Senatores regni, quos nemo vnq^d
alter, preter reges statuit. Faciet V. R. D. nobis rem tam gratam
et nunq; graciosam prestare possit si hinc difficultati perniciosissime,
quoquo pacto istic q^d celerius consulat. Cum nos ex hoc negotium q^d
diligent^{me} commendamus

Sigismundus primus rex Polonie
Cardinali Protectori

R^{me} in Christo pater habuimus lernas lras S. D. nri calend la-
narij datas ex quibus clare cognominis, q^d parui momenti fuerint,
preces et postulata nostra apud eius S. tam de Epatibus ipsis, q^d etia
de gracia Iubilei confirmanda, et off^o collectorio Denarii S. Petri
ni enim, quem cupimus collocando.
De epatibus cum premum per Re^{mam} D. V. ceteriores eximus, in quo

cardine carceres vacantes id exequemur, quod iusticia et rerum artem
ratio postulat. Nam vero gratiam Inilei, quam Sna S.^{tas} ad sex
menses modificavit, an suscipiemus incerti sumus, quandoquidem adeo
contemptibiles sumus, apud suam S.^{tem} et animi boni iam nimio plus
exga istiusmodi indulgentias receperunt. Erat quidem opus hoc
iuxta primum ac necessarium pro reficiendis arcibus finitimis. Sed
cum illas hactenus tutati sumus ab infidelibus, sine ullo sedis aplice
adminiculo, tenebimus etiam in posterum deo bene vivente vicibus
neis.

Quod ad officium collectorie attinet, cum nobis olim olim Leo Pontife
cam contributionem denarii S. Petri ad decemnum contulit ad illa
exigendam non opus habemus, ut ipse S.^{mus} D.^s noster, nobis famili
ares suos ignotos et absentes preficiat. Nam nos id per nostras colle
ctores commodius et decensius exequemur. Felix me valeat
V. R. D.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali de Grassis

R^{me} in Christo pater et domine amice nre charge^{me} ac bonorande.
Mirari satis non possumus, qd nec a R.^{te} V. R.^{ma} nec a quopiam alio
intelligere possumus. Cui istic negotium Episcopum Ploensam et Die
missiensam, tam diu hereat, et nostra postulata, Inq. et ratio reru
nostrarum adeo relipendantur, ut nos iam proesns pndeat, proceren
et subditorum nostrorum, freudentium iam ^{nimo} plus, qd pro favore et
adminiculo, quod merito ab ista sede habere deberemus, in summis labo
ribus et difficultatibus nostris, quibus cum Ser.^{mo} Ludovico Hungarie
et Bohemie rege. Nepote nostro pro re christiana dissemur, tantam igno
ramiam, et invidiam subimus. Vixq. et egre adhuc illos continemus, quin

aliquid alienum ab observantia nostra, erga sedem apostolicam statuant, presertim
 sub hoc generali conventu, quem in suis agminibus, et precibus multorum prece-
 pum Oratoribus, cunctis, id quod nobiscum istis agitur apperime detestan-
 tibus. Quare rogamus omni studio R^{ma} D^o V^o agere velit una cum aliis
 R^{ms} D^o Cardinalibus, quas nobis amicos esse intelligit, ut S^{ms} D^o noster
 annuat tandem iustissimis postulatis nostris, ac de Episcopibus ipsis et sacer-
 dotibus, quemadmodum illi scripsimus, disponere dignetur, aut nos quod celeremus,
 quo res summa loco V^o R^{ma} D^o celeriores faciat, ut in istis molineris,
 et ambagibus, quibus non consuevimus, neque illis congruimus, diutius
 non hæreamus, rebusque ac viribus nostris opportuno modo prospiciamus.
 Quando quam pene olfacimus, quo animo adversum nos ista fiant, et
 quorsum vergant, et promide quicquid illius status tam de Episcopibus, quam
 etiam sacerdotibus, aut disponere voluerit, quod nos constituerimus, et illius
 status declaravimus, nos nullo pacto assenciamus, sed pro viribus nostris
 iura et dignitatem nostram, donec vincamus tenebimus, et omnes subditi nostri
 tenebuntur. Quod quam ex usu, erit illius status, et rei ecclesiæ deum
 constabit. Rogamus iterum R^{ma} D^o V^o et nos hac molestia quod pri-
 mum exolvere curet. In qua quocumque modo cessura sit, diutius pen-
 dere volumus, faciet nobis rem multo plus quam ullam, unquam fecit gratio-
 rem, quam illi omnibus officiis, et gratificatione nostra curabimus referre.
 Feliciter Valeat R^{ma} D^o V^o.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Oratori Hungaro.

R^{de} de devote nobis dilecte. In negotio Episcopum Ploccen et Bremis
 quod ut istis curares, a te postulavimus, bonas tuas litteras accepimus, quarum
 alteris referas rem ad litteras Pontificis, ex quibus nihil pro voto nostro,

cognovimus. Alexius item, lras R^m domini Cardinalis protectoris
nostri, quas non habuimus allegas. Unde iudices magis in ipso negotio
miseri redduntur. Que res molestior est nobis q̄ dici possit, nihilq̄ nobis
magis preter spem accidere potuit, q̄ cum uas et Sex^{mus} dominus
Nepos noster, unum finis, et illius Mis negocia non sc̄us istic Rome
q̄ nostra propria, per Ores nostros curabantur. Nunc istud nego:
cui n^{on} talibus in volneris et ambagibus tractari. Et proinde
postulamus a te, ut nobis tandem aperte scribas, quid agatur in ipso
negotio, nam non dubium est, quin summus Pontifex, cum ita res suc:
cedit parui faciat, postulata nostra iustissima, aliquidq̄ facere in hoc
ipso negotio, q̄ q̄ nos volumus, ant, ferre possimus contendat. de
quo quidquid id sit, vellemus, q̄ primum cerciores fieri, ut rebus
nostris opportuno modo prospiciamus. Nam quicquid illius S^{tas} tam
de Ep^{is}ibus q̄ etiam sacerdotibus aliter disponere voluerit q̄ nos
constituimus, et illius S^{ti} declarauimus, nos id nullo pacto admittimus
et licet S^{tas} sua ut scribis, de sua sententia, quam semel concepit
et non facile decedat, tamen et nos de iusticia et dignitate nostra, nulli
hactenus, gracia dei cessamus, neq̄ cessuros nos ipso deo iuvante con:
fidimus. Dat^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali de Grassis, protectori.

Sigismundus. etc. R^{me} etc. Mirari satis non possumus, quid cause
sit, quod negotium Ep^{is}bus Ploren^{ti} et Premistien^{si}, tam diu istic remo:
retur, cum magno dispendio servorum et Consiliarium nostrorum,
et rei eccl^{ie} scandalo et detrimeto. Nos hactenus expectamus re:
sponsum, S^m domini nostri, quod nos pro voto nostro habueris, cuius
legatus multas promissis obfirmavit, quod si preter spem euen^{er}it, id

demum exequi cogunt, quod tacto utrim nostrorum, et tanta consi-
melia nobis immerito facta postulare videbunt. Rogamusq. Vram
B^{mam} D^{nam} agere velit, ut vel quocumq. modo hii quos nos designa-
uimus confirmetur, vel ad summum ceteriores fiamus, quorsum hec
tragedia vergat. Nam hec inuolueria non temere fieri nobiscum at-
bitramur, faciet nobis B^{ma} D^o. Vestra res multo magis q. vng.
alias gratissimam. Cui etiam commendamus hunc frēm ordinis Fran-
ciscani, simul ac negocia que istic in ipsorum generali capitulo, nomine
fratris Marci à tneri veneti. Provincialis & Commissarii ordinis
Franciscani in regno nostro, ob singularem illius doctrinam, et raras
virtutes nobis acceptissimi est obiturs, in quibus enim ad illam con-
fugerit, dignetur ei ope et patrocinio suo non deesse. Valeatq. fe-
licissime B^{ma} D^o V. & nos diligat. Datum Crac. xx. Aprilis
Anno Domini 1544. D^o 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Sigismundus primus Rex Polonie
Regi Protectori Cardinali

Oratori Ungaro.

R^{de} incere nobis dilecte. Nescimus quid sibi velit q. negotium
Epatus Ploren. et Premslenc. tam. dm. istic bereat, idq. absq. ulla neces-
sitate et commodo Summi Pontificis, cum maxima tamen perturbacione
regni nostri, et seruorum ac Consiliariorum nostrorum, quos ad eos Epatus
designauimus impendio, et iactura. Itaq. postulamus a te ut hinc Nun-
cio nostro auxilium et consilium omne prebeas, quo negotium ipsum
ex huiusmodi istis euoluatur. Nam ut penitus tibi scripsimus, non pacemur.
ullo pacto, ut atq. id ipsum negotium, q. designauimus transigatur.
Quando quidem intelligimus, consilium hec inuolueria, et ambages ten-
dere, ut nobis contumelia et difficultates in rebus nostris inferantur,
quibus si ut debes, cum nos et Ser^{mus} Nepos noster unum sumus.

afficeris consulas et adsis ut tandem hec tragedia finem capiat, ne
quid defeximus. hinc emanet? Quam operam tibi vberem ad gratia
nostra referemus.

Sigismundus Primus Rex Polonie

Summo Pontifici

Sacratissime Vre. Accepi non penulam litterarum V. S. h. quibus bene-
gnissime quidem recensens causas, quibus mota sit ad disponendum, alie
de epatu Plocen, q. ratio et uim reddunt meam ex poscent, nihil tamen
bactenus eorum facere dignata est V. S. pro quibus illi tot litteris
supplicavi, ut iam protinus subditorum meorum me pndeat, ego et
tumultuosissimo animo fecerim, tantam sibi et patrie sue contri-
meliam inferri preterim, circa ullam necessitatem aut commodum
salis aplice. Quod quidem commodum si maximum esset, si iuxta istius
littere Romane non Epas, quod plerique mendum vocant, non Ores, qui
vbique gentium exempli sunt, immunes habent, quo minus quicquid
istic mores offerat, absorbent, non exposcent tamen hoc tanta mea
erga rem christianam merita, tanta in istam sedem observantia,
qua nihil tale suspicans, tam insignem Orem apud illam habui. Ut
S. Vestra contra voluntatem et iura mea, et in perturbationem
regni et dominionis apicem ingerere conaretur, in viscera regni
mei, non externum solum, quod apud omnes nationes est, intollerabile,
sed etiam fere maioris hostis q. sit ullus et incens, aut infidelis. Jam
enim satis abunde declaravi, dudum S. h. Vre lris meis, omnem rei et
hostilitatis feriem, que inter me et regem Venetiarum intercedit. Decla-
ravi ut ille nullum ex se indicium prebeat pacis, aut q. velit mihi, ut
par est, reconciliari, sed etiam omnia, quaeumq. potest indigna et ho-
stilissima in me machinetur. Et promide supplico S. V. ut aliam sen-

72
tenciam in hisce rebus meis capiat. Idque Ep[iscopu]s quos illi ab initio p[re]tulerat,
atque ita ut petui, ulterius confirmare non differat, neque diocesis ipsorum
Ep[iscopatu]m in perturbatione d[omi]ni teneat, quod in rebus d[omi]ni alim[en]te
satis superque gliscit, nec paciatur, ut ipsi electi servi et consiliarii mei
santa mora, tantisque impensis ac negligencia, bonorum suorum detri-
mentum paciantur quod iam non modicum sunt passi, quasi non esset
aliud in hoc regno insitum continuo ab infidelibus pondus diei et
estus, ad quod alim[en]te impense fierent, quod ad eiusmodi negocia cum mora
et difficultate expedienda. Nam si ea res d[omi]ni, in hoc cardine rex
fetur, plurimum vereor, ne aliquid tale me subditi mei, sua iusticia,
et rei indignitate cogant, quod ab observancia mea erga d[omi]n[u]m
et sedem ap[osto]licam alienum videretur, a quo hactenus Legatus S. V[est]re
Be[n]edictus do: Ep[iscopu]s Scardonens[is], optimis ac integerrimis patre me pen-
dentiss[is] consiliis et promissis suis continuit. (Etenim mortuus est
non pridem D[omi]nus Fabianus Ep[iscopu]s Varmien[sis], cuius capitulum habet
quidem liberam electionem, sed duntaxat ex quatuor sui generis,
quos ego designaverim, et quia iam istic Rome, omnes passim Ep[iscopu]s
et sacerdotia vacantia impetantur. Supplico V[est]re S[an]cti ne emig[ra]t de
ipso Ep[iscopu] Varmien[si] anuat, qui p[re]senti est momenti m[er]itis meis
Russiæ, ne ad perturbationem ex Ploce[n] Ep[iscopu]m, hec quoque non minus
perniciosa et intollerabilis accederet. Me V[est]re S[an]cti regnumque
V[est]re domina mea ex corde commendo, que ut duntaxat vivat, ac feli-
cissimis successibus res christianas moderetur, ex corde opto et precor
Dat[um]

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali de Grasis. Protectori.

R^{me} in Christo pater &c. Intelligen Epatus Ploceus et Premslensis
preter voluntatem nostram ac illam decenciam istis duci et precibus nostras
obanduci, ac ferentes. grauissimo animo, eam nobis contumeliam in-
ferri. Subditosq; nostros citra ullam necessitatem, ad tanta impendia
et ad tantam negligenciam bonorum suorum cogi reclamantibus ac
indignissime ferentibus omnibus subditis nostris mittimus istuc enim
subditum nrm. Vnlem Lucam tunc doctorem et Archidiaconum
in Ecclesia Ploceus, ut tandem ceteriores fieri possimus, in quo cardine
res se verset, et ut in his inuolueris et ambagibus, que nec pon-
tificio nec regio nomine sunt digne, diutius non bareamus, que nos
satis superq; iam versantur, et seruos nros quos ad eos Epatus
elegimus, aliter tenent. Itaq; rogamus V. R. ^{mam} ^{dem}
ut suo patrocinio demq; hoc negotium ex isto labirinto euoluat, et
hic Nuntio nostro super eodem negotio plenam fidem et auxi-
lium prebeat. Qua una re nihil nobis in presens gracios prestare
poteris. Ceterum morem non pridem Ipsus Varmienensis
capitulum habet ^{quid} liberam electionem, sed duntaxat ex quatuor
sui crenis, quos nos designauerimus, et quia iam istuc Roma nesci-
mus q; recte, omnes passim Epatus et sacerdotia vacantia impe-
trantur. Rogamus V. R. D. agat apud S. ^{mm} ^{mm}
ne emq; de ipso Epatu Varmienensis, annuat, qui plurimum est momenti
in terris nostris Prussie, ne ad perturbacionem ex Ploceus Epatu
hoc quoq; non minus perniciose et intollerabilis accederet, habet
etiam iste. Nuntius noster Lucas Doctor, et Archidiaconus in
Ecclesia Ploceus, nonnulla priuata sua negocia istuc Rome expedienda.

In quibus R^{ma} D^o Vestra illi auxilio et patrocinio suo adesse dignetur.
Quam ex animi sui sententia valere optamus.

Sigismundus primus Rex Polonie
Nicolao de Missicze Cap^o Plocen.

In xpo fidelis dilecte. Quia Summus Pontifex contra voluntatem
nostram, et iura regni n^{ri}, contulit Ep^{at}um Plocen^m H^l D. Ioanni
Alberto Marchioni Brandeburgensi, fratri hostis n^{ri} Regi Prussie
et vsq^{ue} huc sua s^{tas} p^{at}atim n^{em} D. R^{ap}baelem Ep^{at}um Premislen^m
confirmare differt, volentes nos vti tenemur nostra et regni n^{ri} iura
manutene^{re}, et verentes ne bona ipsius Ep^{at}us Plocen^m, sub g^uberna:
tione Canonicorum, q^{ui} Romanis terrenis laicis, plus fructibus
xii aliquibus difficultatibus inuoluantur, hostesq^{ue} n^{ri} suis votis, potiantur.
Mandamus Te tunc n^{ost}ri Capitanes et Officiali n^{ost}ro districtissime,
utq^{ue} celerim una cum generoso Ioanne de Oporow. Castell^o Brze:
st^{en}, et Capit^o Cruszwiczen^m, et Ioanne de Lesna Succamerario
Cahssien^m, et Capit^o n^{ost}ro Radziejowien^m, auctoritate et nomine
nostro ipsa bona Ep^{at}us Plocen^m, in curam et potestatem vestram
recipiat, easq^{ue} teneat, et g^ubernet vsq^{ue} ad aliud documentum
n^{ost}rum, providen^{ti} tamen omni diligencia, ne dicto D^o Ep^o Premi:
sien^m, eiusdem eccl^{ie} electo, q^{ui}mcq^{ue} in bonis ipsius dist^ucabatur. Sed
ut omnes res ac proventus integre pro illo reseruentur. Pro gra:
tia nostra, et sub officio sui p^{er}uicacione. ate non facturi. Dat^{us}.

Sigismundus primus Rex Polonie
Capitulo Plocen.

Venerabiles deuoti nobis dilecti. Quia Summus Pontifex hactenus
dixit confirmare R^{dm} D^m Rapbaelem, electu^m v^{rm}, verentes nos
ne ex vicinia hostilitate aliquod detrimentu^m in bonis Ep^{at}us committat^r,
que per vos hoc potissimum, tempore diuinis officiis occupatis, neq^{ue} per
professionem suam ad tale munus idoneis, quale huius rei necessitas,
et rerum ratio exposcit, videntur satis tuto consecrari non posse.
Volimus et mandamus vobis sub pena exili, et confiscationis omⁿi
bonorum, et possessionem ipsius Ep^{at}us Plocen, ac bonorum eius omⁿi
dimittatis. Ciceronius, Iohanni Lesczynski, & Iohanni de Oporom, et
et Nicolao dei Misque, ac omnes feneas in dispositionem ipsoru^m
consignatis, sub penis predictis, et gracia n^{ra} alie non facturi.

M A manifestum facimus per p^{nt}es quibus expedit. Quia vacante Ep^{at}u
Plocen, mandaueramus, ex causis necessariis reipub^lice motu proprio
bona et prouentus Ep^{at}us ipsius in dispositione, et custodiam capituli
ut mos est tradi, et res defuncti domini Ipi, que in domo ipsius
Craconia continebantur, ad instantiam seu petitionem eiusdem
capituli, q^{ue} inter illas, nonnullas & ceteras fuisse dicebant. Arrestari
fecimus, et cum demum exequutoribus ipsius defuncti D^m Ipi omnia

geneta que ad dispositionem illorum spectare videbantur. relaxari
iussimus, et hec que scripsi fuerunt, nostro nomine et iussu, nonnullis
sonare videntur, tanq[ua]m nos ad instantiam ipsius Capituli, pariter et
bona ac proventus Epatus teneri contra dispositionem Summi Ponti-
ficis fecissemus. Declarandum duximus, et declaramus, nos quo ad
res in domo Cracovie contentas ad postulacionem capituli mibicor[um]
dedisse. Quo vero ad bona et proventus Epatus, id solum iure de
motu nostro proprio emanauerat. Sicq[ue] has relaxatorias intelligi volu-
mus. Preter ista in veritate negotium se habebat. In eius rei te-
stimonium auctoritate nostra.

Sigismundus primus Rex Polonie
Adria^o Summo Pontifici

Sancissime Vre. Accepi has V. S.^{ti} xxvi^a Aprilis datas,
quibus suam in me non vulgarem benignitatem declarans, cerciorem
me facit, de collatu suo Epatu Ploce[n]si in manibus R^{mi} Dⁿⁱ Cardi-
nalis de Crassis, protectoris regni mei ad eum effectum, vt proutis
iuribus S^{ti} Vre, demum voluntati et postulacioni mee satisficeret.
Non eram ego beat^{us} pater huius vni^{us} opinionis, vt negotium ipsu[m]
Ecclie Ploce[n]si tam parui momenti respectu. Celsitudinis S. Vre et
mee erga sedem ap[osto]licam obseruancie ac meritorum, in tanta mora
et difficultate reperi debisset, cum non modica animi mei molestia,
meorumq[ue] subditorum perturbacione. Sperabamq[ue] q[uo]d si etiam in hac
vacacione Epatus Ploce[n]si in Curia Romana, ego ab omni iure meo
decidissem. S^{tas} Vra pro sua benignitate, id quidquid ad illam per-
tinebat, mihi citra ulla difficultates dignata fuisset condonare, tamen
cum ita visum fuit S^{ti} Vre suis iuribus expedire, etiam ipsum Epatu[m]
collocavit in manibus R^{mi} Dⁿⁱ Cardinalis, protectoris mei.

Supplicio illi omni studio ac veneracione qua possim, ut cum iam
abunde satisfactum videatur, iuribus v^{re} S^{tie}, tandem huic negotio
finem sua benignitate, quam in me testatur congruum facere. Et R^{dm}
D^m Raphaelem Ep^m Premislien^m, ad Ploce^m eccliam, citra longio-
rem moram, et sine quovis onere, quod mihi ex regno meo neq^q
ferendum esset. Ad Premislien^m vero R^{dm} D^m Andream Crim^m
Consiliarium et Secretarium meum, cum reservacione tamen sacerdo-
cium suorum, sine quibus nullo modo eam dignitatem, in Ep^{atu}
exili et lacero sustinere posset, eodem contextu promovere dignetur,
quandoquidem satis iam hac cunctacio tam ipsi consiliarii mei q^q ecclie
predicte dispendii ac detrimenti acceperunt, usq^q etiam Cantm
Crao. dicti D^m Raphaele. Ven^{li} Sebastiano Opalemio servitori
meo conferre non^{de} dignetur. Quam in huiusce rebus gratiam mihi
exhibitam demerebor erga V. S^{tem}, et istam ems Sanctam sedem
omni studio ac observancia mea perpetua.

Et iterum quod operam meam in hac peste Luterana, que cir-
cumq^q indies magis secpit V. S^{tas} commendat, feci id cum debito
meo, tunc contemplacione sedis aplice quam semper sum veneratus,
et faciam demiceps non gravatum, id, quicquid ad arcendam ipsam
pestem a regno et dominis meis, et alijsq^q vicinis provinciis, quoniam
multe sunt periculosissime afflate penitus extirpandum, oportum
videbitur. Commendo me iterum regnumq^q ac dominia mea
V. S^{ti}. Quam dominus deus in augmentum, et conservacionem
reip^e et christianis amissime preesse faciat sospitem ac felicem.

Dat^{us}

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali S. Quatuor Coronatorum
Protectori

R^{ex} de Oratori Ungaro
Sincere nobis dilecte. Agimus et habemus gratias q^q nego-
cium Ep^{atus} Ploce^m, eo curaveris deducendum, ubi iam res sita
et

ulteriore difficultatem confici possit. Rescribimusq; S.^{mo} do: nostro
vti suades lenius, quibus nescimus, quid in tanta nostra molestia subdito:
rumq; noxam perturbatione, scripserimus equo aspeximus, quandoq;
dem nimio plus patienter et mansuete, q; ab ipsis subditis nostris ac aliis
nobis consulebatur negotium hoc tractauimus, vt eumq; est, quonia
iam illius S.^{tas} voluntati et iuribus suis satisfecit. Postulamus a te
vt tandem finis fiat hinc tragedie, fiatq; prouisio tam de Epatu
Plocen, q; etiam Bremisliem, ita ut prius scripsimus, sine vlla pen:
sione, ac onere, et sine aliqua mora et difficultate, dimittas vt de
Can. tu Crac R. di Raphaelis electi Plocen, seruo nostro Opale:
micio provideatur. Quod tibi vberiori gracia et fauore regio cura:
bimus inferre. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

Sanchissime re. Ego immensas gracias V. S.^{ti} quod de Epatu Plocen
senti optam, et rationes meas exigebant, disponere dignata est. Verum
cum nuncius ille, quem in eo negotio istuc miseram nuper rediens mihi
retnisset annuatam ipsius Epatus, duplo vltra solitum, et q; predecessores
antiqui soluerunt, anctam esse. Prouideq; has nondum expediri potuisse
Magnam et pi. molestiam profectum cum. Amate ipse, ferantur ab inicio
ad defensionem contra infideles concessisse, quam nos cum Sex.^{mo} Nepote
meo, soli sustinemus, adeo vt magis congruere videatur, eis nobis in substi:
dum dari, q; ita nos et subditos nostros iam ob hoc in diu magis tinnu:
lantes grauaxi. Quare supplico V. S.^{ti} mandare dignetur vt saltem
iuxta solitum, Amata ipsarum solui, ^{et} hinc circa moram expediri possint.
Quo faciet rem sua iustitia dignam, et his turbulenti temporibus maxie
necessariam.

Quod vero optat V. S. ut impensas ad ipsum Episcopatum factas Ill^{re}
Joanni Alberto Marchioni resarcirent, equidem satis superque habeo
aliorum onerum, ad que impense fiant, quod ut eam faciam, ego
nullam causam precor, quin appropinque mihi, nepotem meum hoc
contra voluntatem meam, et iura Regni mei aggressum fuisse, et
promide boni consilii dignetur V. S. cum et subditis mei, quos
ad eos Episcopus presentaveram sumptus et iacturam ingentem hac
difficultate et mora fecerunt. Commendo me iterum regnumque
et dominia mea V. S. quam deus servet devotissime sospitem
et felicem. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali S. Quatuor Coronatorum
Protectori

Rex Me etc. Nuncius noster quem istuc Romam in negotio Episcopatus
Plocei miseramus, nuper rediens nobis retulit ipsum negotium
adhuc istis herere, propter auctam duplo plus amantam quam prede-
cessores moderni Episcopi Plocei soluerunt, fuitque hec res nobis comolestior,
quo per tantum tempus et impetere non potuerimus finem huic tra-
gedie, et insuper onera Regno, et ecclesiis nostris augeantur, que
alioquin egre semper ferebant subditi nostri, et ferunt nunc egredi-
me, ita ut nisi nos in moderna religionis persequacione, que indies
acrior fit, moderare ipsorum subditorum nostrorum fementes
animos. Veremus ne quid contrigeret alienum a pura et simplici
huius regni erga sedem apostolicam observancia.
Promde rogamus V. D. Remas agere velint apud summum deum,
de ipsius episcopi negotio, tandem ex his impediementis educendo, et
ne summa amate, ulterius quam solui sit solutum extendatur.
Nam hoc regnicole mei nullo modo ferre possent, quod illas pro eam

vixite et sapientia. facturas confidimus. neq; in eo quod ad illas per-
tinet. equitati et postulacioni nre defuturas. Quibus nos ex corde
commendamus. et cupimus ut sint felices et nichilominus. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Oratori Ungaro

Rede nobis sincere dilecte. Rediens istic ex urbe doctor Lincas
que in negotio Epatus Plocen miseramus. Narrauit nobis. quantum
curam et diligenciam adhibueris in ipso negotio ex ipsis labirintis
extricando. Qua re persuadeas tibi te nobis acceptissimum fecim. ac
in eorum esse numero. quibus libenter commodare vellemus. prout hoc
pro omnem occom non pretermittimus.

(Item q; deceat adhuc istic ipsum negotium. propter auctam armata)
est nobis molestissimum. presertim cum non ignoremus eas armatas
fuisse primitus ad defensionem contra infideles concessas. quam nos
cum Sex^{mo} domino. Nepote nostro soli assidue sustinemus. Et promde
magis congrueret illas nobis contribuui. quam eiusmodi auctionibus
nos et regna nra expilari. Postulamus a te operam facere velis.
quo lre ipsius Epatus Plocen. expedire permittatur. iuxta prede-
cessorum ipsius solutionem. Nam nullo modo id ferre possumus. ut
maioribus oneribus grauentur. ecclie nre. satis alioquin interq;
grauate. Faciet nobis rem gratissimam. quam tibi fauore nostro
regio curabimus referre. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R^{me} V^{re} Agimus plenas gratias R^{me} D. V. pro cura et
opera quam in confirmandis Ploceⁿ et Premislen^s electis impendit,
et curabimus eam illi omnibus officiis et benivolencia n^{ra} refecere.
Verum dici non pot^{est}, quia nobis molestum sit, q^{uo}d ad Ploceⁿ ecclesiam
hactenus h^{ec} propter auctam amaram expediri non potuerunt, quam
auctionem, n^{ost}r^o nullo pacto admittere possumus, quandoq^{ue} inde satis
superq^{ue} onerosum videtur regno n^{ost}ro, soluere eas amatas, que
permittuntur exant, ad defensionem contra infideles concessa, quam nos
enim Sex^{mo} nepote n^{ost}ro assidue instruemus. Proinde rogamus ex
animo V. P. R^{mam} operam facere velit, ut tandem h^{ec} ipse expediri
permittantur iuxta predecessorum ipsius Ep^{iscop}at^{us} solutionem, quia
profecto veremur ne ex huiusmodi auctionibus aliqua magna pernebacio
in re obiana prestatim in his regionibus oriat^{ur}. Ceterum concesserat
defunctus Leo Pontifex, gratiam nominationum Sex^{me} domine Regine
coniungi n^{ost}re, quarum aliquae nondum sortite sunt effectum. Rogamus
etiam R^{mam} D. V. efficere velit, ut per moderatum S. D^m n^{ost}r^o reua:
sidentur, quo nobis rem gratissimam faciet. Et valeat felix^{me} R. D.
n^{ost}ra, nosq^{ue} diligat. Dat^{us}

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinalis. Quatuor Cornuorum
Protectori

R^{me} pater. Non dubitamus satis iam ex tot litteris nostris constare
V. D. R^{me} negotium Epatus Plocen, quod hactenus sic hereat ob
auctam amalam, non possimus non egerime ferre, preterim cum satis
alioquin grauati sunt Epatus nostri istis amatis, magnis aliis reipub.
et defensionis ab infidelibus obnoxii. Rogamus itaq; R^{mam} D^m V.
intercedere dignetur apud S. D. R. quem vltiq; magis nobis propiciu
speramus, vt citra aucionem amate iubent ipsius Epatus litteras
et diplomata dimitti. Referemus hanc operam R^{me} D^m V. omni
officio et gratificatione nostra, quacumq; poterimus. Cui nos et
negocia nostra ex animo commendamus, et cupimus vt sit felix et
nicolimus. Datum

Sigismundus primus Rex Polonie
Ioanni Liescinski succamerario calis
siensi et Capitaneo Radzieionensi

Enerose fidelis dilecte. Audientes inter nos quibus commissum
bona Epatus Plocen, nunc sede illius vacante, auctoritate nostra tenenda
et gubernanda, et ^{inter} executores Testamenti R^{di} olim D. Erasmi Ipi
Plocen exortam esse controuersiam, ratione fementorum post obitu
ipsius in predius derelictorum, nolentesq; et ipsi Lpo defuncto, et illius
fuitato successor in eisdem fementis vllum preiudiciu, aut detrimenti
fieri, permissimus Ven. S. Stanislas Viteatoris de Cracouia, PP^{to}

Enstouien. I conomo istius Epatus Plocen' rendere omnia horrea seu
acervos fermentorum, in presencia speculatoris Vri per vos sibi adm:
gendis. ita tamen q omnes pecunias pro eisdem fermentis illi soluendas,
nulli omnino excedat, sed illas integre reponat in Tesoro ecclie cate:
dralis ecclie Plocen', illicq; conservari faciat, tam dm, donec R^{us}
D^s Raphael moderatus Epus Plocen', obtentis lris confirmacionis
a sede aplice, istuc in epatum suum veniat, omnesq; differencias, super
eisdem fermentis, et aliis rebus, inter illum, ac ipsos excentores Te:
stamenti antecessoris sui desuncti exortas componat. Itaq; volumus
et mandamus tunc t^{er} ut vna cum aliis collegis suis ita ut premissum
est libeream vendicionem dictorum fermentorum, bactenis in pcedis
Epalibus derelictorum prefato I conomo permittat, vichingq; pro se et
aliis collegis suis, simul ac equis ac familiaribus vris ex proventibus
annu^{is} presentis recipiat, et aliter non faciat. Pro gracia nostra.
Dato.

Sigismundus primus Rex Polonie

Summo Pontifici

Clementi vij.^{mo}

Anticissime ac beatissime pater. Etc. Cum obiisset istic Rome
R^{us} olim D^s Erasmus Epus Plocen', orator meus, nescio quid colli:
bitum fuerit felici memorie Adriano Pontifici, predecessori v^{re}
s^{is} enim Epatum Plocen' contra mea et sentenciam meam conferre
ac tantis difficultatibus inuolueret, ut bactenis is quem ad ipsum Epatum
pntam, et quem idem defunctus Pontifex tandem confirmaverat, bactenis
lras debitas habere non possit, propter auctam istic pater solitum
eisdem Epatus Amatum, quam etiam si ipse electus solvere vellet,
regnum meum neq; eas auctiones in gravamen suum tollerare posset,
cum aliqum solitis Amatis satis gravatum sit, pcedem sustinens

affidne mimentam vim infidelium suis numeris. idq; circa ullum alicuius
alterius subsidium. Supplico itaq; V. S. de qua nobis omnia magis pro:
pria pollicemur, dignetur ipsum Episcopum Bloccensem ab his impedimentis
in quibus istis heret eximere, et lras ac diplomata illius iuxta vetere
consuetudinem solvende amate admitti facere, quod erga V. S. sem
omnibus obsequiis omniq; obseruancia demereri creabo. Cui me
iterum regiminiq; et domini mea humiliter comendo, et cupio. Ut
diutissime presit sospes felix Et nicolommis. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie

Summo Pontifici

Clementi septimo

S Anchissime ac beatissime, etc. Mortuo istis Rome R^{do} olim do:
mino Erasmo Ep^o Bloccensem, Oratore et collectore, Denarii S. Petri.
Supplicaueram ut hoc ipsum officium collectorum dignaretur R^{do}
D^{no} Petrus Ep^o Posnamien^{is}, et regni mei Vicecancell^o conferre. Nam
cum Leo Pontifex, defunctus predecessore illius ipsum denarium S. Petri
mibi ad decennium pro reformandis artibus finitimis ab infidelibus
concessisset, cuius non exigua pars collectorum cedere consuevit, hoc
volebam, et ita cum ipso domino Ep^o Posnamien^{is} conueneram, ut et ista
pars collectoria in eum piissimum usum conuerteretur. Quare cum
ego maiorem vim, qm ullus alter, infidelium continuo sustineam, Et nec
ab ista sancta sede, nec a quopiam christiano principe, quidq; subsidii
habeam, et prouentus denarii S. Petri regni mei sit per exiguus pte
collectoris dempta. Supplico V. S. ut saltem hoc modico subsidio,
quod illam nihil constat, mibi adesse et idem officium collectorum
presato R^{do} D^{no} Episcopo Posnamien^{is} conferre dignetur. Quan:
doquidem hoc ipsum officium, nemo hactenus nisi indigene regni mei,
unq; regere consuevit. Ceterum vnicui impetrauerat defunctus

Erasmus Episcopus Plocen', suo episcopatu, (anomaticum (racouensem
quem obtinebat et domum Canonicalem, preter scienciam et consensum meum
et domini Episcopi Crac', in eam forte spem, q' huc rediens à me et ipso
domino Ipo consensum obtinere potuisset, que res inno in controuersiam
venit. Et quia ecclesia Crac', pro dignitate loci regii, huius sacerdotis est
dotata, que talibus unionibus distraberetur, cultusq' dei et dignitas
ipsius ecclesie minueretur. Supplico v. s. ut ipsam unionem citra mea
et ordinarii voluntatem, ipsiusq' ecclesie Crac', in preiudicium et gra-
uamen factam in iuratum, vertere et cassare dignaretur, quod illi omni
mea obseruancia et deuotione volo perpetuo demereri. Super huius
antem omnibus lacus is nuntius et secretarius n'r. Ven'is sta. g
Borgk. Cancellarius Vratislaviens'. v. stem edocebit. Quem
iterum ex animo v. s. commendo. quam dominus deus seruet diu-
tissime, sospitem et felicem. Dat'.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Sanctori Quatuor Coronato-
rum Protectori

Reme in Christo. Et. Martino. istic Rome. Reueren' olim D.
Erasm' Ipo Plocen', O're nostro et collectore Denarii S. Petri.
Supplicaueramus s. mo olim domino Adriano Pontifici, ut hoc officium
collectorem dignaretur. Reuerendo do: Petro Ipo Rosnamien' et
regni n'ri vicecancell' conferre. Nam cum defunctus Leo Pontifex
predecessor illius s. huius ipsam denarium S. Petri nobis ad decemim
pro reformandis arcibus finitimis ab infidelibus concessisset. Cuius
potissima pars collectori: cedere consuevit, hoc volebamus et ita cum
D. no Ipo Rosnamien' conueneramus, ut et ea pars collectoria, in en-
pissimum usum conuerteretur. Quare cum nos maiorem vim, quam

Nullus alter infidelium continuo sustineamus. Et nec ab ista sancta
sede, nec à quoquam christiano principè quidquam subsidii habeamus,
et proventus denarii. S. Petri regni nostri sit per exiguum parte colle-
ctoris dempta. Rogamus V. Be^{nam} D. mitere vellet apud mo-
dernum S. m^m do: n^m, ut saltem hoc modico subsidio, quod illius
S. tem nihil constat nobis adesse, et idem officium collectorum Prefato
R^{do} D^o Petro Ep^o Posnaniensi conferre dignaretur quòd qui-
dem hoc ipsum officium nemo hactenus nisi indigere regni n^{ri} vng^{re}
gerere consuevit: nec nos ferre equo animo possemus ut illud ali-
quis externus habere deberet.

Item impetraverat defunctus Erasmus Ep^{us} Ploceⁿ vng^{ri} suo
Ep^{at}ni Cantm Crac^e que obtinebat pariter et domum Canonicalem
propter scienciam et consensum n^{rm} et D^m Epⁱ Crac^e in eam forte
spem, q^d huc rediens, à nobis et ipso D^{no} Episcopo consensum obtinere
potuisset: quæ res nunc in controuersiam venit, et quia ecclesia Crac^e
pro dignitate loci regii huius sacerdotis est dotata, que talibus vniuersis
distaberetur, Cuiusq^{ue} dei et dignitas ipsius ecclesie minueretur. Ro-
gamus R^{do} D^o V. agere vellet apud eum S. tem ut ipsam vniuersi-
tatem n^{ram} et ordinem voluntatem ipsiusq^{ue} ecclesie Crac^e in preiudi-
cium et grauamen factam in rectum rectore et cassare dignaretur.
Quam operam V. Be^{me} D. referemus vicissim omnibus officiis
et gratificatione n^{ra}, super his autem omnibus facis eam hic n^{unctis}
et secretariis nostris. Ven^{lis} Sta^{ns} Borgk Cancellarius Vratisla-
uiensis edocet. Cui plenam fidem adhibere, et eum commendat^u habere.
Valeatq^{ue} felic^{me} V. R. D^o et nos diligat. Dat^o.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi Summo Pontifici

Stanislaus Górzki
Custos plenus
dictavit

B

Reverendissime pater et domine dñe elemente^{me}. Sub hac tumultuatione
rerum christianarum, quibus multorum iudicio, qui aliquid sapere vident^r
non minus ab hac pestifera Lutherana doctrina minuetur periculi, q̃ à
bellis infidelium, quibus res ipse christiane undiq̃ reguntur et premunt^r
existimavi opere precepsim esse, ut hoc etiam in terris regni ad pa-
cificum et tranquillum statum ecclesiasticum provideretur, ne qua res
esset in ipsis ecclesiis, que ob intestina dissidia, et discordias, statum ecclesia-
sticum perturbare possit, et aliquid novi afferere, quod eidem statui peri-
clitando causam sit paritum. Cum enim pestis ipsa Lutherana adeo
sepat hic in vicinia, ut facile nisi mature provideatur in alias perma-
nere posset, qui vel novitate gaudet, vel etiam mendacitate quadam, et
ignorancia ea sibi persuadere patiuntur, que de supere doctrina illita,
ab his nigeruntur, qui nunc venenata dogmata rudibus propinare
nituntur pro vixis et mere christianis. Que vero sint ista, que ego in fa-
uorem rei ecclesie à V. S^{te} impetrare confendo Be^{nns} D^s Cardinalis. et
V. beatitudini assatim explicabit. Oroq̃ dignetur V. S^{tas} et auxilium
prebere benignam referenti, et fidem eius verbis habere, et ita in hoc se
exhibere, ut sim impetrabilis, hoc animadverso, q̃ ea que peto, non
ad meam privatum utilitatem obtinere quero, sed ut rei christiane,
statuq̃ ecclesie, et labantis, firmitati et incoluntati, qua parte possum
prosim et prospiciam. Quid tamen à vestra S^{te} me petente eidem rei
ecclesie accesserit, promide gratum erit, ac se in rem meam propriam
foret factum. Atq̃ id ea qua ceteris in rebus soleo deuotione et obser-
uancia erga V. S^{tem} et istam sanctam apostolicam sedem, id quoq̃ pro-
mereri curabo. Denique in super omnipotentem sedulo oro, ut V. S^{tem}

80
diu nicolunem sexuel, et hanc gratiam tribuat, ut quā fide et dexteri-
tate cepit rebus christianis periclitantibus pacandis salubria consilia
suppeditare, ad finem perfrueret, dignitatemq; et auctoritatem istius
s. sedis, ad quam diuino munere euecta est, motam retinere posset,
ad eius vires labefactandas, eos qui suis priuatis commodis consulunt,
nervas suas vehementer intendere videmus. Dat. f.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R^{me} in Christo pater. Cum in animo volumus temporum varie-
tatem et rerum vicissitudines, quæ alternis labuntur successibus, id quoq;
diligenti consideratione animaduertimus, quæ res, et q; periculose breui
tempore nate sunt ad pertinebandum statum, et quæruandas vires
rei christianæ consentaneæ. De quarum emendatione siue ne quid de-
terius pariant provisione, vel cogitare vel loqui hiis quorum interest
hand facile esse existimo, longo locorum intervallo, inter se distan-
tibus. Quod fortæ esse multo facilius fieri posset, si quando, et una-
nimes, et una esse possemus. Discordia enim rectorum, quod v. p. tas
non ignorat valde est inimica hiis rebus, quæ pacem et amicitiam
omnium deniq; bonarum rerum incrementum essent conciliatæ.

Nos qui longiore tractu terrarum istinc distamus, rariorq; et sexius
ea scire solemus, quæ hiis de rebus et tractantur et fiunt, non tam
bene fortasse possemus de hiis vel cogitare vel loqui, ignari multo
rum quæ ad constituendum et decernendum super hisdem rebus
pertinere videntur. Admit nobis etiam magnam partem eiusmodi
cogitationum labor noster perpetuus in tenendis partibus Regni mei
contra multa genera, partim infidelium, partim vero scismaticorum,
et hereticorum, a quibus undiq; circumdati sumus, ut sine ulla

Georg. J. J. J.

intermissione cum eis belligare cogimus.

Itamen que prouideri possimus, ne in deterius vergant,
nihil unquam pretermittere solemus, in eorum vel executione, vel saltem
prohibitione.

Paulo superiori tempore post euestam S^m D^m Nostri beatitudinem ad
istam S. sedem apostolicam. Scripseramus ad suam S^{tem} declarantes olim
D^m Erasmm Bloen Ep^m, cum istre apud diuum Leonem felix
memorie Pontificem Orem^m nrm ageret, nobis nescientibus, unionem
prebende Crac cum domo, Ep^m Bloen impetrauisse, et rogauimus
ut sua S^{tas} eam irritare et rescindere dignetur. Nam eiusmodi unio-
nes multum dispendii, nihil vero commodi ecclesie deferre videmus hoc
potissimum tempore, que hec pestis Linterana inualecit, cuius radices
quo ad possimus succidere non cessamus, ne in fcs regni nostri vires
sumat. Et coalescat. Non desunt autem qui ei rei si possent perq^m libenter
opularentur, et tam pernicioso incendio fomenta suggererent. Sna q^m
S^{tas} commiserat. Infraganeo ecclesie Crac, et Abbati Tymecen.

q^m in propinqua vicinia manet, ut de his rebus cognoscerent, que ex
ista unione in detrimentum ecclesie sequi deberent. Nunc vero post ea q^m
ista ipsa commissio, executioni mandari cepta est. Allatum est
iterum aliquid breue apostolicum, nouam super huius rei cognitione.
Commissionem D^{ns} Archiepo Gnesnen, et domino Vladislauen Ep^o
conticens, qui hinc longe distantes, multo minus eius cognitioni inten-
dere possunt, nec eius seriem scire, nisi ex auditu, qui plerumq^m pro
certis incerta capere solet. Maxime autem suam S^{tem} in hac re
nescimus cuius narrationi, plus q^m nre fidem habere, qui tanq^m domi-

mus melius hec omnia scire debemus, que sunt membra corporis resp.
quod nostre gubernacioni creditum est, q^m quisq^m alius, ad quem minus
sciencia ista et cura pertinet, et fidelius omnia et verius referre
possimus, cum sit penes nos duntaxat custodia et cura istarum rerum
quarum vsus aliis debetur, et nos eis minime egemus.

Placet nobis etiam donacio privilegij in fauorem dominorum Ep^{orum}
regni nri ab ipso Leone Pontifice facta, ac per Erasmm Ep^m

27
Plocensem impetrata, ne qua gracia reservacionis vel mentulis, vel alia
quacumque, sine dicatur accessus, sine regressus a sede apostolica alicui conce-
datur: Que mensibus ordinariis, utique ipsorum vel deroget aliquid,
vel abroget. Rogamusque V. Patrem etiam atque etiam dignetur hec
omnia Sancte^{mo} do. nro referre, et mentem nram declarare. Cuius is
est effectus, qd ad evitandas discordias et contenciones: que inde non solu
in ecclesia, sed in tota rep^{ca} nasci solent, eiusmodi rationes, nominatim,
hanc vero Cracovien prebende, cum Episcopo Plocen nequaquam admittere
volimus tanquam noxias, et ob hoc intollerabiles. Petatque a sua S^{te}
ut in eis irritandis, et rescindendis, nec postea in favorem emisen-
admittendis et concedendis nobis gratificari dignetur, qui credimus me-
ritis nostris erga ecclesia^{cam} et reipub: christianam, id est, bellicis laboribus,
in quibus exantlandis, omnes nervos facultatum nram exhaurire
cogimur, id potius a sua S^{te} deberi, quam alicuius preiudici, qui ad tanta
graciam promerendam idoneus esse non potest, utque etiam hoc preiudice
quoniam in favorem ordinariorum concessum, ita interpretari et declarare
aliis litteris dignetur, ut per eas et coadiutorias eidem viri ordinario
derogantes, vel derogatorias, irritandas nec ullo modo admittendas esse
censeat, et decernat. Huius enim in ista perturbacione ecclesia^{ca} per Luteciam
introducenda melius norunt quibus et qualibus viris ad conservandam
rem ipsam ecclesia^{cam} idoneis. Sacerdotia ista debeant conferre et
providere. Quatenus erit id nobis a sua S^{te} cum nostra causa faceret,
id quod ad sue S^{tie} officium, non minus quam ad rem pertinet, ut status
ecclesia^{ens} ab omni labe, cuiusque mali ipsam labefactantis et exervantis
conserveatur. Vre quoque Opera et diligencia erit nobis valde grata
pari gratitudine in omni occasione referenda. Valeat bene V. Patris
Et nos habeat commendatos. Dat^{us}

Sigismundus primus Rex Polonie
Archiepiscopo Capuano

R^{me} in Christo pater Non dubitamus memoria tenere R. L. Vestram
quo modo nunctius noster Ven^{lis} Sta⁹ Borg^{ic} quem istic apud Sanctam
sedem apostolicam, band ita diu habuimus, eundem R^{ma} L. Vestra
nostro nomine egerit, eamq^{ue} rogauerit, q^{ui}s apud S^m D^m nostrum agere
velit, ut vno Canonatus, et prebende, atq^{ue} domus Canonialis
Cracouien^{sis} enm Ep^{at}u^m Plocen^{sis}, quam Orator noster R^{us} olim D^s
Erasmus Ep^{us} Plocen^{sis}, misit et multis nobis impetrauerat, ab eodem
S^m D^{no} nostro resumeretur, et prorsus tolleretur. Nos etiam q^{ui}
diligentem operam in ea re apud ipsum S^m D^m nostrum R^{ma} L. B^{ma}
narrauerit, ab eodem Nunctio nostro plene cognouimus. Quod illius offi:
cium in nos fuit, et est nobis vehementer gratum, verum fortasse propter
absentiam R^{us} L^{is} V. band seminus, quomodo in ea re ceteris nescimus
quibus, q^{ui} nobis, q^{ui} et rex eius regni, in quo res agitur, sumus, et nihil
aliud a sua S^{te} contendimus, q^{ui} illud quo et regimin^{is} et eccl^{ie} ord^o,
in eodem regno nostro consistens, qua maxime posset equitate et tranquil:
litate teneretur. Committere enim deus sua S^{tas} dignata est, causa
eiusce unionis reuocatis prioribus Commissariis, dominis, Archiepo
Vnesnen^{sis}, et ep^o Vladislauien^{sis} reuocandam atq^{ue} disquirendam q^{ui} q^{ui}
pram altere aut fidelis, aut sinceris, nobis de eadem unione, q^{ui} perniciosa
nostreis subditis fuerit, eius S^{tem} docere, et ceteriorum facere deberet.
Cum autem hec ipsa unio quia contra voluntatem nr^{am} obtenta, et regno
nostro perniciosa, nobis intollerabilis existat. Rogamus utidem R. V.
enm semel se nobis in ea re beniuolam obtulerit, iterum atq^{ue} iterum apud
S. Dominum nr^m agere nec conuiescere velit, donec eadem unio etia
absq^{ue} aliqua alia disquisitione et cognitione resumat^{ur}, et tollat^{ur}.

Gauis^{us} vno do. no.
plus fidei gabrat

161
Lrēq; aplice super eiusmodi re dari consueve conficiantur et dentur.
Rem gratissimam nobis in ea re faciet B. V. R. quam illi per omnem
occom omni studio & gratificatione nostra reforte curabimus.
Et valeat felicissime V. R. P.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali de Salinatis

Reme in Christo pater. Cum estate preterita Mag^{us} Joannes
Antonius Baro Buregi Orator aplicus apud nos hic ageret inter cetera
negocia, que de dignitate ecclie conservanda atq; augenda, presertim
in hac perturbacione Interana cum eo conferebamur. Declaravimus
ei quo modo paucis ante diebus, ad s.^{mum} D.^m nrm scripsissemus, rogan-
tes, ut unionem quandam prebende Crac, et domus Canonicalis,
cum Epatu Plocen, quam Orator noster, dominus olim Erasmius Epus
Plocen miscuit & requisitis nobis ab ista Sancta Sede, et bone memo-
rie Leone Pontifice obtinuerat, ut poti contra voluntatem nrām
obtentam & regno nostro perniciosam rescindere et tollere dignaret.
Quodquidem tametsi equum et impetrabile fuerit, tamen hactenus ab
eodem s.^{mo} domino nostro impetrare nequimus, quin sua s. las
non nullis prelati in regno nostro committere et mandare dignata est,
eius unionis tenorem, et seriem disquirere et agnoscere, qsi quispiam
alter q; nos, melius quid ex regni nrō sit cognoscere debeat. Idcirco
nos dnm eundem Oratorem aplicum a nobis dimittebamus, eidem mandata
dedimus, qtenus eundem s.^{mum} D.^m verbis nostris rogatum haberet.
Ut non expectata aliqua huiusmodi disquisitione vel cognitione, sua
dntaxat gracia & in nos fauore talem unionem, ex qua multe dissens-
siones in regno nostro nasci possent, tollere & abolere dignetur. Nos
enim quia iuvitis nobis, et sine voluntate B.^{di} D.^m Epi Cracovien

oblenta est, eam proorsus nec admittere, nec ratam habere decernimus.
Et rescripsit idem Orator aptiens nobis, se ex lris D. V. B^{me}, eam ipsa
unionem reseruare velle, aut forte iam rescidisse. Quam quidem de re
quia adhuc nobis non plane constat. Ea propter rogamus, plenarium
B^{mam} D. V. velit tandem ei cause unionis extremum manum appo-
nere, hoc est, efficere, ut ea ipsa unio nobis tam inique contraria pro-
orsus tollatur, lresq; aptice super ea re conscribantur et tradantur ut ita
opera et officio V. D. B^{me} ab ea cura et sollicitudine liberemur.
Nos vero hanc ipsam operam illius volumus per quicunq; occom illi
omni studio et officio amicitia semper referre. Valeat et sit felix
V. B^{ma} D^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali de Crassis Protectori

R^{me} in Christo pater et domine amice char^{me} et honoran.
Accepimus lras V. B^{me} D^{ms} quarta decima Septembris datas, quib;
bus nobis abstinere, felicitis memorie Adria^{me} sexti Pontificis declarat,
qui nobis in his rei christiane turbationibus, est sane per quam molestus,
omnis enim talis mutacio esse absq; motibus aliquibus non potest, nisi
Dⁱ Deus talem sufficiat, qui mox ceu exorrens sol nubes omnes dissen-
ciat. Atq; vltimam B^{mam} D^{nem} V. Pontificem habemus.
Nihil nobis unq; tam ex voto accidere posset, q; si hec spes in alium quem-
piam cadet, q; V. B^{mas} D. maiore consilio ac oportuna ratione
facturus, non dubitamus. Plenarium illam rogamus dignetur cum hoc
Nuncio nostro illum quicunq; fuerit accedere et illius nostro nomine
quam amplissime gratulari, commendareq; illi nos, et regnum ac do-
minia mea, precariq; ut hec negocia in quibus Nectus ipse a nobis
mittetur, benigne audire et illis annuere dignaretur, ut ex his premis

nostreis precibus, coniecturam facere possimus quid nobis de illius erga
nos et rem christianam propensione persuadere debeamus. quod D. V. R.
perpetuis amicitiarum officiis, enecabimus referre. Miramur q. V. R.
Re^{ma} non firmaverit istis hoc toto tempore negotium Episcopus in Po:
mezanen, in ea enim rerum perplexitate, confusa sunt omnia, et neq. artes
ac oppida illius recte administrari, neq. prouentus ad usum aliquem
deduci possunt. Et proinde curet ipsum negotium istis ita conficiendum,
et firmandum, ut nihil obstare possit, quo minus ex usu suo ipsum
Episcopum obtineat. Et quia Re^{ma} D. Episcopus Culmen, vicinus est
ipsi ecclesie Pomezanen, recte fecerit Re^{ma} D. V. ut illi administra:
cionem spiritualium committeret. Ille enim auctoritate et pericia illic
sua utilius et efficacius omnia dirigere et administrare posset, quam
aliquis alter, quod erit valde conducibile ipsi ecclesie et nobis gratissimum.
Commendamus res beniuolencie. V. R. D. V. et cupimus ut sit
sospes et micolunus. Datum Lutecie xxvi. Octobris.
Anno domini M. D. XXXIII.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi Summo Pontifici

Sanchissime Vc. Cum hoc toto tempore quo felix memorie Adria:
nus Pontifex sextus ab humanis concessit, magna esset in hiis regionibus
expectacio, qui pontifex crearetur, ut inde conici liceret, quid spes re:
liquum esset de re christiana, non solum vi et conatu infidelium, sed he:
reticorum etiam turbis et seditionibus adeo inclinata, ut iam in Deum
prospiciat, agi proorsus de illa videatur. Perlatum est tandem ad
me V. R. ad summum Pontificatum prouectum, que res quantum
me exultauit, ac quantum in spem bonam erexit diu non
potest iam enim multo ante sum edoctus, quanta sit animi illius

magnitudo, quanta gravitas et prudentia, quantus denique in rebus age-
 dis usus et auctoritas, quibus fore confido, ut cum iam Deus opt: Max:
 non minus alterius ve protectorem, sed universi orbis christian, prefe-
 ctum et pastorem constituerit. Creabit imprimis universis in commune
 prodesse, universos ex quo complecti, dissidentes componere, turbas
 intestinas sedare, et discrimini, quod foris impendit, qd alexemie
 prospicere. Nosq; quorum assiduo labore et sanguine accutur, hec
 imminens omnium calamitas morte fratris et predecessoris sui Dni
 Leonis Decimi nunq; a me obliuiscendi singulari favore et ben-
 gnitate complecti dignabitur. Et promide maiori studio et alacritate
 qua possum gratulor in pns V. Sti, hoc summum ac sacrosanctum
 mi tuis Enlmen, in quo ut dmiissime presit, ac rem christianam cum
 sua perpetua gloria. O salute sibi crediti moderetur. Summopere
 opto et precor, testaturus post hac vberius, meam hanc erga V.
 stem propensissimam voluntatem et studium, nullisq; vngz officiis, ob-
 sequiisq; meis illi sum deserviens. Interim etiam atq; etiam oro et
 obsecro V. stem dignetur me et Sex^{mum} Principem Nepotem
 meum, dominum Hungarie & Bohemie Regem, regnumq; et
 domina nea, que assidue tantam infidelium molem suis bonis susti-
 nent, gratia & paterna benignitate complecti. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Clementi Cardinali Protectori
 papae septimo.

R. Me pater. Ex litteris V. Stis cognovi, id quod multo ante re-
 serueram, eandem V. stem ad supreme istius dignitatis apostolicum fasti-
 gium euectam esse. Gaudebam tunc eundem, cum ad meam noticiam
 res ista pervenerat. Nunc vero litteris V. Stis acceptis mihi gaudeo

eijs gratulor, atq; ex iis rerum incisijs, que mi primis agi video ad
pacanda regna christianana inter se dissidencia, et ad vindicandam
rem totam christianam a periculis que impendit, mi cum spem erectus
sum, q; eadem v. s. te omnis animi prestantiori res geste declarant
ecclesiam dei regente et gubernante, omnia sunt, in meliori statu
futura. Ego vero qui cum regnis meis, et Scismaticorum et Hetero-
corum finibus propinqua sum vicinia conuinctus, et quem supra
ceteros, eorum potencia, certatim premere non cessat, id mihi polli-
cari non dubito, quod cum v. s. fas in vniuersum de re tota christia-
na, a periculis seruanda consilia mihi dignabitur, et mei quoq;
singillatim non inmemor erit, qui pluresq; alii periculis sum obnoxius,
ut pote cum omnibus, qui ecclesie dei sunt infesti, bella gerens per-
petua, et qui tanq; in statione maneo pro omnibus agens exenbias,
qui meo labore, meisq; maximis impendijs, pace et securitate gau-
dent, ab hac parte ex qua in omnem Europam more veteri infinita
bella exoriri possent. Dominus Deus dñi seruet nicolamm et fe-
licem s. vram. Cui me regnumq; et domitia mea iternum bn-
militer commendo. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori
Nicolao Sonbergo Archiepo
Capuano.

R^{nde} in Christo pater et domine amice noster char^{me}
Significauit nobis Orator istic Sex^{mi} Nepotis nostri domini Hun-
garie. r. B^{mm} D^m Cardinalem de Medicis, ad summum Pon-
tificatum prouectum, quem cum longe ante hac andimus huius dotib;
pregitum, qles ea sancta sedes, et modesta difficillima tempora ex-
poscent magnopere gratulati sumus, rei pub. & christiane. Gratulati
sumus et v. B^{me} P^{ti} ^{pro} illa sui exga nos animi propensione, quam

55
ste ex hris. R. D. N. persuadere cupimus.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi Summo Pontifici

Igitur apud me nuncius iste S. S. V. Consalvus de Sangro,
reddiditq; mihi cum bonis illius lris. tum et dona, quibus me dignata
est decorare, et insignire. Pro quibus V. S. S. inensas ago et ha-
beo gratias. Accepi vero tam indulgentias q; etiamensem
et plenam omni deuotione et alacritate, illaq; inter obarg^{ma} et pre-
ciosissima queq; monumenta, rerum mearum collocaui. Accepi et
in eam partem ea fausta omnia, que S. V. ipsis numeribus misit.
Curaboq; pro virili mea hinc expectationi decime illius omni ex
parte respondere, remq; christianam vti hactenus feci, et sanctam
sedem apostolicam omnibus viribus meis tueri et defendere. V. S.
Vero S. S. tantam in me benignitatem et paternum affectum, quem multi-
faciam erga me demonstrat, omni studio, omniq; obseruancia mea
refecti ac demereri semper eritare. Cum me etiam. Q. R.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo PONTIFICI
Clementi septimo.

Sancissime et beatissime pater. O domine domine clement^{me}
Concesserat pie memorie Leo Pontifex decimus, ad postulacionem
meam privilegium, in fauorem ordinariorum regni mei, et collacionis
in mensibus ipsorum, cauereq; in eo, ne ullis expectationis, aut reser-
uacionibus in fauorem, quorumcumq; hominum possit illi derogari,

aduersus quod privilegium multa presumi et attentari solent, per bores
 versatiles et litigiosos, prout nuper in decanatu Plocen euenit, qui
 et si in mense ordinarii vacauerit, fueritq; de illo Nicolao de Camras
 meo, et R^m domini Cardinalis S. 4. Coronatorum protectori regni
 mei, seruitori, per ordinarium promissum, tamen eundem Italo, cum de-
 rogatione dicti privilegii fuerat reseruatus. Supplico V. S.^{ti} vt eundem
 Nicolam commendatum habere, et in hanc reseruacionem, que contra
 iura regni mei concessa est, irritam et nullam declarare, ipsiq; pri-
 uilegium ita ratum habere et confirmare dignaretur, vt demecps
 infringi ac illi derogari, ^{non} possit. Concesserat preterea idem Leo
 Pontifex indulgentiam annuenciam ecclesie Cathedrali Crac.
 pro festo S. Stanislai patrom regni mei, que hoc anno propter in-
 spensionem, quam Vestra S.^{tas} ad beneplacitum suum generatim om-
 nibus fecit indulgentiis, non fuit prouulgata. Supplico V. S.^{ti} vt eam
 inspensionem tollere dignetur, quando quidem annus sacri Iubilei,
 alme istius urbis cito elabatur, id V. S.^{ti} omni deuotione et obseruan-
 cia demereri curabo. Quam dominus deus seruet diutissime sospite
 et felicem. Datum in oppido meo Piotrkow. x^a Decembris

Sigismundus primus Rex Polonie
 Cardinali PROTECTORI

R^m Me in Christo pater et domine amice noster char^{me} ac bo-
 norande. Ipi Regni nostri frequentibus querelis ad nos deferunt
 nimium se Rome grauari, magnisq; difficultatibus ac impedimentis impli-
 cari, in collacionibus beneficiorum, in mensibus eorum alternatiuis va-
 cantium, amittiq; id potissimum sibi accidere propter regulas Adriani
 Pape, quibus alternatiue eorum reuocate esse feruntur. Quocirca R^m

D. Vram emere rogamus agere velit apud San^{mm} dominum nostrum,
quatenus per breue suum declarare dignaretur. Episcoporum regni
nostri alternatius, non fuisse per regulas Adriani Pape reuocatas,
existimamus, q^d propter propensissimum, et deuotissimum nrm, in eundem
S.^{mm} D, et istam sanctam sedem animam, cuius specimen iam non
semel prestitimus, band grauatim id ab eius S.^{te} obtinebit. V. R^{ma}
D^o quam feliciter valere optamus. Datum. Et.

Sigismundus primus Rex Polonie

Summo Pontifici.

Adriano.

S. Auctissime. Et. Fecerunt me ceteros subditi mei, qui istis ex
rebe reuertuntur V. S.^{tem} ea sacerdotia que in regno meo vacant
suis familiaribus conferre, et in eum effectum soleat, ut deinde nostrates
cum illis componere, vel pensiones illis solvere cogantur, que res cum per
se insolita ac indigna sit, tum vero indecentior videtur, quo ecclesia regno
meo, non mediocre onus uiuande onus uiuande respub^licæ regni mei
ferant. Itaq^{ue} plurimum supplico V. S.^{ti} ne quid demiceps in talibus
concessionibus preter eorum ac solitum statuat, quod alioquin subditi
mei ferre nequaquam possent, prout lacius Secretarius meus, Jodoens,
decus, quem non pridem Neapolim ad Illam matrem meam domina
Ducem Mediolani, misit V. S.^{ti} hec, et alia quedam mandata mea refe-
rat. Cui fidem adhibere dignetur, ac felix^{me} valeat V. S.^{tas}
Cui me iterum et domina mea ex corde commendo. Dat^o.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali quatuor Sanctorum.

Reme in Christo pater. Scripsimus alias V. Be^{me} D.^m non posse nos equo animo ferre, dum concessionēs et gracie per sedem apostolicam nobis et predecessoribus nostris concessę ad emensus importunas preces infirmantur, illisq; cum magna indignitate nostra, facillime derogant, quemadmodum id cum in aliis multis, tum in privilegio illo ordinarij regni nostri postulantis nobis concessio, et in causa Archidiaconi natns. Bloensis, contigisse videtur. Et nisi tanta esset nostra erga istam sanctam sedem devotio et obsequancia, non parum incommodi afferret, clero regni nostri ea sedis apostolice facilitas. Nam proceres et subditi nostri fremere et tumultuari videntur, dum vident, violari statuta, et constitutiones suas in concessione reservationum et privilegiorum derogacione. Rogamus plurimum Be^{mam} D^{em} Vestram agere velit apud S.^m D.^m nostrum, cum in ea etiam secundo scribimus, ut privilegium predictum, ordinarij regni nostri concessum reformari iubeat, sicq; firmare illud dignetur, ut nullo unq; tempore, sicq; firmare illud dignetur, ut nullo unq; tempore derogari illi possit, id quod credimus facile futurum, si reservationi de Decanatu Bloen factę, ita obviare contingerit sua S^{tas}, ut contra ipsum privilegium, ullam vim et efficaciam habere valeat. Alioquin aperiretur via alijs, similia audiendi et patrandi.

Concesserat felicis recordacionis Leo Pontifex perpetuo annuere: sacrum Jubilęum ecclesie Cathedrali Crac. pro festo divi Stanislai patroni regni nostri, quod ad diem Octavam mensis Maij agi et celebrari solet. Quia vero S.^{mus} Dominus noster voluit, et declaravit per suas litteras

ante hunc annum sacri Iubilei Romani, omnes indulgentias generaliter
ad suum beneplacitum esse suspensas, Indulgentia et Iubileus predictus
ecclesie Crac perpetuo concessus, non fuit hoc anno promulgatus. Postu-
lamus a V. Be^{ma} D. rogare velut s^{tem} ^{nro nomini} suam, ut eam suspensionem tollere
et beneplacitum suum per litteras suas declarare dignetur. Que omnia Ven.^{li}
Nicolao de Ciampatis nro et Be^{me} D. V. secretari, agenda et litteras
explicanda commisimus, quem gratie et protectioni eiusdem Be^{me} D. V.
ex animo commendamus. Nam ipse in ea omnem spem suam collocasse vi-
detur, curabimus id omnibus benivolencie et amicitie officiis Nos
Be^{me} D. m. referre. Que optime valeat et nos diligat. Datum in oppido
nostro Proteron die 24. Decembris.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.
Petrus Tomicius Eps Posnaniensis
Regni Polonie Vicecancellar.

R^{de} pater et domine amice obarg^{me} ac honorande.
Ex lris V. P^{ris} eam erga me benivolenciam eius cognovi, quam priusq^{ue}
lras accepi pollicebar mihi pro qua me V. P^{ri} plurimum debere profiteor
et dico eius me quog^{ue} animi erga ipsam V. P^{tem} esse, ut nihil sim unq^{ue}
pretermissurus, quod mea opera sine apud istam s^{tem} sine alio quo-
cunq^{ue} in loco effici possit ad commodum eius et ornamentum. Ad de-
more miratum sit meo nomine de recte administrando S. Petri denarii
officio, placet michi. Ea enim ~~ea enim~~ que ex veteri consuetudine vim
legis vendicant sibi, et propterea non sunt negligenda. Ad autem ad
Casum altius, quam postulat prestari per me istis collegiis duorum
scriptorum Archimii Romane Curie, Non ignorat V. P^{ris} totum
hunc provenientem a diuo Pontifice Leone 11^{ti} regie donatum esse,
ut eius quantuloenq^{ue} aduiculo quedam reip^{re} onera infirmis regi-
vbi perpetuo certamine cum infidelibus res geritur, currentur et

prouideant. Nec ego, qui sum alioquin negociosissimus, utilitatis ali-
cuius private gratia, hanc provinciam suscepi, sed in fauorem reipub.
huius regni ^{quod} ~~et~~ ^{et} ~~et~~ ^{et} tanta fert onera, quanta e pace alio-
rum dictum sit nullum aliud regnum Christianum, ut pote quod Tur-
corum et Tartarice potencie contemnimus existens, habet etiam
in vicinia Moschorum Scismaticorum et sectatorum et defensorem.
Graecumque erroris acerrimum, cum quo non minori sollicitudine
et sumptu digladiari necesse est, quod enim horum potencies qui Christi crea-
toris et seruatoris sui viam, et legem ignorant, suscepi autem istam ipsam
colligendi provinciam. Atte regia sic volente, cum horum omnis cura
imposita, multos auxiliatores et ministros exposcit. In qua exercenda
et pecunia colligenda, tanta inest difficultas, hoc praesertim tempore,
quo Interane pestis malum terras Peninsule et Slesie hunc ipsum dena-
rum pendentes occupauit. ut nicole illarum terrarum non modo pro-
uentum hunc denarii S. Petri, sed et decimas ac alios proventus ecclia-
sticos solvere omnia nolunt neque solunt, et nisi ^{ut} ~~ut~~ domi mei, et nos
qui sine ^{ut} ~~ut~~ omnibus in rebus assistimus, tanta diligentia et labore
providemus. Verendum esset ne in reliquis partibus regni, et in hoc,
et in aliis rebus, hoc ipsum malum sensum serpens coalesceret, et plu-
res difficultates afferet. De me dominis Officialibus et scriptoribus
Archidiaconi nihil opus est dubitare, quoniam partem huius proventus
ad eos pertinentem nulla facta suspensione, et in partibus et in partibus
cum primis illam exigere poterit, non minus fideliter quam celeriter, eis
suo ^{tempore} ~~tempore~~ mittam, et ita providebo, ut nulla deest eis occasio, vel querendi
vel debiti sibi commodi desiderandi. Bene valeat V. P. et me quod
facit habeat commendatum.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

Rex me
E. l. v. D. V. R. me
quas non pridem accepimus abunde cogno-
vimus, quanto studio et affectu patrocinetur istis rebus et negotiis, que illi
commendare solemus, pro quo favore debemus plurimum. V. R. me. D.
et refferre illi vicissim hanc benivolentiam omnibus amicitie officijs
entabimus / ac impetrans agimus illi gratias non vulgares, quod ad
postulationem nostram expedierit reservari sacerdotia. Ven. les. Ber-
nardi Vapowski Cantoris Cracoviensis in dispositionem R. di. D. m.
Epi Crac. vicecancellarii regni nostri, ut illa viris dignis et nobilibus
collocare possit, qui sancte et amicis rem ecclesie ^{com} manutenerent, et
reipub. ^{ce} prodesse. Verum postulamus a V. R. ma. D. ne providere
velit, ut hec ipsa reservatio ita firmaretur, quod revocari deinde non
possit. Indignum enim nobis videtur, ut tanti Pontificis concessionem,
et prefertim ad nostras preces factam, revocari et irritari deberent.
Carissimum est etiam nobis, quod V. R. ma. D. obtinuerit extendi privilegium
ordinariorum regni nostri, pro illorum alternatis, et rogamus illam, ut
iam denique saltem has suas mentes liberos, ad conferendum habeant,
neque intertinebunt, ullis reservationibus vniuersis, coadunatoris, accessi-
bus, regressibus, et aliis id genus inuentis, que potissimum orbem christia-
num offendunt, et ad tumultus et seditiones, contra auctorem sedis apostolice
et ordinem ecclesiasticum excitant, nam in hoc deprauato tempore, nihil
magis expedire videtur, quam ut & pi. viros habeant in ecclesiis suis idoneos,
cum quibus eo commodius tantis turbationibus in se concitatis resistere possint.

Optime item factum est, quod V. R. ma. D. indulgentiam amplexariam
ecclesie Crac. relaxari impetraverit in consolationem christianorum

fideliū, quorū numerus (quod dolenter referimus) in hiis vicinis
regionibus, nichil magis decreuit. Et proinde sumus multum sol-
liciti, ut regnum et dominia nra in fide et religionis integritate conser-
uemus, eoque tamen subditos nostros cohibemus, praesertim Germanos
ex quibus enim multa alia loca ditionis nre tum vero terre Prussie
tote constat, ubi quāta mala perpetrata sunt hiis temporibus, credimus
D. V. R^{ma} iam abunde intellexisse / hereses enim nefande
illuc inuecte, omnia diuina et humana confuderant, blasphemie in deu
et sanctos horrende commisse, contumelie, in sedem apostolicam, et ordinē
ecclesie^{enim} sine fine, et modo, iactate, templa spoliata, reliquie sanctorū
et sacraria eiecta, magnies dissecate, omnis ordo ecclesie^{enim} et religio
sua expulsi, boni ciues et Agratus omnis exanctoratus. Quibus rebz
nefastis permoti, rebz omnibus, et quidem ordinis in regno nostro
pretermissis, concessimus in Ciuitatem Adanen, ut primariam illam
terram, ita et ceteram, ubi huiusqz morati, non sine maxima
cura et dolore nostro, primis debito, modo capitibus et ante signatis,
omnium facinorū et reliquis proscriptis, omnia tam diuina qz humana
in eisdem terris et ciuitatibus nostris, singulari dei fauore omnipotentis
in pristinum statum et ordinem restituerimus, neqz demereps quidqz inter-
mitteremus, quod ad ipsam sanctam religionem et auctoritatem sedis
apostolice, manutenendam, opportunum fore cognouerimus. Verum tempus
est tandem si non seruum, ut Sanctiss^{mus} dominus noster aliquam tandem
rationem meatur, de hoc incendio extinguendo. Veremur enim plurimum
si malum hoc eo modo tollerabitur, ne frustra posthac remedia adhi-
berentur, et praesertim, cum hoc ipso malo iam non penitus solum,
plerosqz sed et reges quosdam, laborare etiam sentimus.

Causa felici Lieffieghi enim Michaeli Paczanow ratione Can^{is}
Crac, quam V. R^{ma} D^o ad nos remisit hiis conditionibus, diffinire
non possumus, ut ipsi Michaeli Paczanow, aliquis accessus ad Ecclesias
Catholice Regni nostri pateret, contra privilegia ipsarum Ecclesiarū
per sedem apostolicam confirmata. Est enim homo cum ignobilis, tum prauis

80
moribus predictis, qui omnia sacerdotia litibus inuoluit, et multa pec-
petrat, hic clam, adnexus seruitores nostros indignis modis, de quibus
post hac lacris V. R^{me} D. scribemus. Et promide neq^{ue} nunc neq^{ue} in
posterum illum accipi ad aliquam ecclesiam Cathedrali, regni nostri,
presertim adnexus eorum privilegia permittemus. Dignetur itaq^{ue}
V. R^{ma} D^o aliis modis et conditionibus dictum Felicem Leszczki
bonum, et nobilem virum, ac seruitorem S^{er}u^m Nepotis nostri,
domini Hungarie & Bohemie Regis, quietum reddere, quo nobis
faciet rem multo gratissimam. Cui nos & negotia nostra plurimum
commendamus, et cupimus ut sit felix & incolumis. Datum War-
schowia. die ix. Septembris Anno domini Jesu Christi
M^o D^o ~~1550~~ ¹⁵⁵¹ Regni vero n^{ost}ri anno ~~1550~~ ¹⁵⁵¹.

Consensus resignandi Ep^{iscop}atum Crac^{oviensem}
Petro Tomiczki Ep^{iscop}o Rosn^{aviensi} Vic^{icancell}

Sigismundus Rex. Significamus. Quia cum R^{ex} in Christo pater
dominus Io: de Conari Ep^{iscop}us Cracoviensis, veniens ad nos ex n^{ost}ro
nobis exposuisset, q^{uod} propter ingruentem etatem suam et languore
corporis, onus functionis Ep^{iscop}alis d^{omi}nici ferre non posset, presertim
his temporibus, quibus turbatum et seditionum, ubiq^{ue} plena sunt omnia,
quodq^{ue} cupiens s^{ibi}mihi, et exonerare se tanto onere, et sue Ecc^{lesie},
nobisq^{ue} et reip^{ublice} q^{uam} optime consulere, longe ante sec^{undum} deliberaisset,
R^{ex} in Christo patrem dominum Petrum Ep^{iscop}um Rosn^{aviensem}, et regni
nostri vic^{icancell} ^m, ipsum Ep^{iscop}atum suum Crac^{oviensem} sufficere, ac in eum
hanc faciem deponere, quam nullus ali^{us}, precipue in hac sede regia
dignus & utilis sustinere posset, ac promide orasset nos impense, ut
huic resignacioni consentiremus, admitteremsq^{ue} ut ad reliqu^{am} vite

sue, circa indigentiam et egestatem aliquam traducendum, sibi dominum
ac entiam Episcopalem Crac., atq; hec bona, et domnia, claves munitatis,
reservari facere posset, videlicet, Clavem Crac. Sandecen, Lelowien
Lipowiecz, et Vschewien, ad mensam Episcopalem Crac. legitime pertinen-
tes et rationem habentes et singularem meritum erga nos et pre-
decessores nostros, ipsius domini Ioannis Episcopi Crac., et summe propter
hoc illius institutum, qd in eod effectum nobis etati et valetudinis sue,
ac in hiis reipub. et religionis tenebimus, ei hec loco et munere
cedendum duxerit, qui non vulgaribus corporis, et animi dotibus,
singulari virtute et prudentia, sumisq; in nos et reipub. regni nri
meritis suis, longe omni nobis sit acceptissimus, et huic loco, et rebus
nostreis accommodatissimus consensimus libenter, tam ad resignacionem
ipsius Episcopi Crac., qd etiam ad domus et entie Episcopi et clauum,
et bonorum predictorum cum omnibus, et singulis illorum fructibus,
censibus proventibus, redditibus, et obsequiis quate vniuersis,
nullis exceptis, ipsi domino Ioanni Episcopo ad vitam eius reservacionem,
intelligen rem et iustam esse et decentem. Consentimusq; presentibus
lris nris, ac eandem do. Ioannem Episcopum in tutelam et protectionem
nostram suscipimus, promittentes in verbo nostro regio, tam pro nobis et
predecessoribus nostris, qd etiam pro ill. mo ac amantissimo filio nostro
Sigismundo, quem olim nobis heredem futurum optamus, et speramus
qd ipsum do. Ioannem Episcopum tam ab aliis iniuriis, quibuscunq; qd etiam
in tenendis, et utendis donec vixerit domo et entia Episcopi Crac., et bonis
predictis cum omnibus et singulis illorum fructibus, censibus, decis
et quibuscunq; proventibus, quocunq; nomine munitatis, sibi cum appro-
bacione et roboracione sedis apostolice reservatis, aucte et pte nra regia manu
tenebimus, tenebimus ad defendendum, neq; illi aliquam iniuriam vel impe-
diamentum, a quouis homine tam seculari qd spirituali, quo minus quiete
vivere domo ac entia Episcopi, et bonis predictis ad vitam uti possit,
inferri patiemur. In cuius rei testimonium. Datum Cracovie
die ultima Iulii Anno domini M. D. XXIII.
Regni nostri XXIII

90
Instructio nuntio Regis Polonie
missa ad Papam.

De R^{mo}. D. Petro Tomiczki epo
Posnamien in Coadiutorem Epatus
Cracoviensis assciscendo.

Nuntius noster Rome id agit, capiet in primis consilium diligens Insuper
torum, quo pacto loqui agere apud S. do. nostrum debeat, in his, que
expedienda illi commissus, et presertim de negotio Epatus Cracoviensis,
quo modo curare debebit, ut R^{mo}. D. Petrus Epus Posnamien, regni
nostri vicecancellus ipsum Epatum Cracoviensem simul cum Posnamien obtinere
possit. Et quia certum habemus ipsum D^m. Epum Posnamien, titulo
Episcopi Cracoviensis non usurum vivente seniore, et q^ddm Epatum Po:
snamien obtinebit, cuperemus ut et ipse semel titulus suus reservaret,
et idem titulus D^{no}. Ep^o Posnamien concederet in euentum, quo illum,
Epatum Posnamien resignare contingeret, et interim titulo admini:
stratoris perpetuo. aut quo melius illis videretur uti possit.
Hoc ita ut diximus, in primis agat, et quam maxime fieri poterit hoc
modo non expedire curabit, ut uterq^{ue} epus titulum & Epatus Crac^o
obtinere. Quod si ita negotium procedere non posset, sic agat, ut
melius sibi esset illis consilium super omnia, secretatem, et secretatem,
huius negotii respiciendo et providendo, accepto ab hominibus peritis
sufficienti consilio et resolutione, accedet S. D. N. illiq^{ue} lras nostras
reddet, similiter et R^{mo}. D. Cardinalibus, referetq^{ue} ut dominus
Ioannes Epus Crac^o in decreta etate constitutus, et longa egrotandi:
ne confectus, sue conscientie, et tranquillitati consulere volens, sponte
animum induxerit, Epatum suum Crac^o, R^{do}. D^{no}. Petro Ep^o Posna:
mien resignandi, intelligens, per neminem alium in modernis rer^{um} publi:
carum, et religionis perniciosissimis motibus ac difficultatibus neminem,
eam sedem a qua, ut in regia rebe constituta, maxima rer^{um} omnium

momenta dependent, rectius ac utilius gubernari posse, q̄ per eum, qui
et generis, doctrine, virtutis, ac morum excellentia, et rerum maxi-
mam pericia, sit clarissimus, id quod nos ipsi scientes, libenter audiri-
mus, et consensum nostrum ad id alacri animo prebimus, ac provide suppli-
cetur, ut ipse .S. mus, D. N. hanc resignationem ratam habere, et nego-
cio expediendo, sic amuere dignaretur, quemadmodum esset per ipsum
nuncium ex instructione nostra, et consilio iurisperitorum declaratum.

¶ Et quia pro traducenda vita reliqua, designavit sibi ipse D. Ioannes
Ep̄us Crac̄, hec bona clauem Crac̄, Sandecem, Lipowiez, Lelouien
Vschauien, petendum erat, ut ipsa bona illi ad vitam reseruarentur,
et res debito modo obfirmaretur. Id enim nobis equum et iustum videtur,
et provide habita ratione, q̄ hoc modo attenuabitur ep̄atus Crac̄,
concedetur D. Petro Ep̄o Posnamien, ut utrumq̄ simul ad vitam
ipsius semis obtinere possit, concessio utriq̄ titulo, ut premissum est, alio-
quin si fieri non possit ut uterq̄ titulum Ep̄atus Crac̄ habere, dato
titulo administratoris D. Petro Ep̄o Posnamien, vel quocumq̄ alio modo
illic iurisperitis, pro maiori rei securitate videretur, et q̄ si contingeret
D. Petrum Episcopum Posnamien, prius e. m. ut est humana fra-
gilitas, decedere, maneret firma et secunda reservatio predictorum
bonorum domino Ioanni Ep̄o Crac̄, et bulla specialis illi ad hec
expediretur.

¶ Quod si expediri non posset Rome, ut utrumq̄ titulus Ep̄atus Crac̄
ut dictum est reservaretur, ita rem providebit, ut casu quo, vel sen-
ep̄m Crac̄ ^{mori} ~~proprie~~, vel D. Petrum Ep̄m Posnamien ep̄atum
resignare contingeret, titulum Ep̄atus Crac̄, idem dominus Petrus
vicecancell. habere circa alias expeditiones possit.

¶ Interim vero vivente sene, ut d. Petrus Ep̄us Posnamien habere
omnem administrationem ep̄atus Crac̄, et curam animarum,

tanq̄ rex ipsius, ecclesie Crac̄ Ep̄iscopus et pastor.

¶ Providebit nuncius ne amata, plus solito angere, quemadmo-
dum nouissime tentatum est in Ep̄atu Ploccen et Vilnen, quomodo

hoc nullo modo, neq; nos, neq; subditi nostri ferre paterentur. Expedire
etiam erit alternatim beneficiorum cum sede apostolica in ecclesia
a tota diocesi Crac, ipsi domino Petro & piscopo Posnaniensi collatione.
Cum autem iam negotium exponet Summo Pontifici, & R^{ms}
D. Cardinalibus, et iam petitis nostris in omnibus predictis annuet, faciet
fieri per procuratores, resignationem Episcopi Crac, et litteras op:
portunas modo sufficienti, tam de titulis, q; etiam de reservatione
bonorum, ut premissum est, expediet.
Decennium ad totam hanc expeditionem accipiet in Banco Foctar:
rorum, quam expendet iuxta necessitatem ipsius expeditionis pro fi:
de sua, de qua non dubitamus, q; nam Bonex illic, cum ipsis Foctaris
ordinabit. Quando iam negotium ipsum expediet, nos per celere
Postam, seu unctum, qui se offeret, faciet citra moram de omnibus
ceteris, et ipse etiam cum litteris ^{redire} non differet.

De officio collectorie

Non ignorat defunctum olim Leonem Pontificem nobis Denarium
S. Petri ad decennium pro reficiendis finitimis arcibus concessisse,
dato officio Collectoris, domino dñi Ep^o Plocen, quo defuncto, nos
a moderno Pontifice petimus ipsum officium in personam Dⁿⁱ Petri
Epⁱ Posnaniensis, sic enim illo convenientes, ut et pars emolumenti
cederet in reparacionem ipsarum arcium, quod cum hactenus em^{is} S^{tas}
nobis non annuit, petet unctius, ut tandem em^{is} S^{tas} non defuit votis
nostris, prefertim in eo concedendo, quod illam nihil constat, et nos
nullum subsidium, nec a sua S^{te}, et sancta Sede apostolica, nec ab aliquo
alio principe habeamus, sustinentes contra infideles omne pondus diei
et noctis, sed nec unq; solitum est externum esse collectorem regni mei,
nec nos admittere possemus. Quod si in ea re difficultas esset aliq;
eo q; ipsum officium, em^{is} datum fuerat, nec res aliter perducere
posset, componeret cum illo cui datum est hoc ipsum off^m de solvendo
illi aliqua mediocri pensione annua, circiter centum denariorum

et non ultra, et quando iam negacium pro ipso domino Petro Ep'o.
Posnamien' esset impetratu', expediet lras opportunas et firmas, ut
res esset demitops secunda & immutabilis.

De vnone

Quia defunctus d' Ep'us Plocen' vnuerat illic Rome Can. fm
Crac, et domum suam Can. lem. Ep'atm Plocen' contra nostram,
et D'm Ep'i Crac voluntatem et scienciam, que res cederet in d'mi:
nicipnem cultus ipsius Ecc'ie Regie Crac, et mal' exemplum,
petet, ipsam vmonem in toto cassari, et in nihilum redigi, nam illam
nullo modo ferre, et admittere possemus.

De plenaria indulgentia

Cum missemus Oxem m'm ad concilium prefatum Lateranense,
expedierat nobis idem Orator a Duio Leone Pontifice, plenaria
graciam seu indulgentiam ^{singulis} annis pro festo natiuitatis Marie, quod
ipsi ad hoc elegimus, ratione victorie nabitex Mosci diuinitus
concesse, ac etiam ob alios maiorem nostrorum triumphos diebus
d' Marie domine nostre factas in eius gratie seu indulgentie
litteris, quia ipse Orator multas alias res in bil ad nos affinentes,
et leuissulas inseruit, vellemus speciales litteras eiusdem gratie
habere, pro quibus expediendis dabit. Nuncius omnem operam, ut
distincte, sufficienter, et clare scribant in perpetuam rei memoria.

Concesserat etiam ipse defunctus, Leo Pontifex Sex^{mo} domine
coniugi nostre, facultatem nominandi, ad Ecc'ias cathedrales re:
gim' nri, quas reualidari nuncius petet.

Quia sunt aucta diuina officia in ecc'ia Posnamien', ita ut sacerdotes
illa, nonnig tribus horis ante diem obire oporteat, curabit in d'm
eodem Ecc'ie ad cantandas missas, ante disionum expedire.

181
92
iuxta morem et indultum & ecclesie Crac.

Volens consulere dominus Petrus & piscopus Posnaniensis regi nostri, Vice:
cancellarius, bono regimini ecclesie sue incorporavit cum capitulo duos
Canonicos et prebendas ipsis ecclesie, unum que vocatur Joannikouo et alte:
rum quem ad hoc delegerit, pro duobus doctoribus altero Jurisperito
altero teologo, qui et legerent, predicarent, et officiali in causis decidendis
adessent, quamque de uno ex eisdem canonicatibus, videlicet Janikouo
doctori Teologo providit, petet nuncius eam incorporationem a S. D. N.
confirmari et confirmatam sic scriptam expediet, ut et firma res esset, et
ipsos Canonicatus nemo nisi Episcopus pro tempore existeret conferret, nec illi in
gracias expectatus, aut aliquas reservationes cadere possent.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali S. Quatuor Coronatorum
Petrus Tomicki Episcopus
Vicecancellarius

R^{me} in Christo pater et domine domine mi colendissime. Obsequiorum
meorum commendacionem. Eramus hoc toto tempore in continua expectacione
noui pontificis, quem cum tandem ~~cibatum~~ ^{electum} cognovimus, et quidem enim, qui fluctuanti
ecclesie sua auctoritate et prudencia que optime consulere posse videatur, maxima
omnes leticia exilarati sumus, cui dominus deus concedat et vitam longevam,
et omnium successuum prosperitatem. Mi R^{me} domine, misit iam pridem Sacra
M^{tas} domini mei, istuc Romam suum Nuntium et Secretarium dominum Stra^m
Borgke Cancellarium Wratislaviensem, in meo potissimum negotio qui iam dudum
istuc applicuit, et puto quod ex illo iam que acturus istuc sit cognovit. Eum enim
ipso meo negotio commendo, omni studio V. D. R^{me} et precor illam, ut quemad:
modum ille retulerit, idem negotium suo patrocinio, ac opera promovere et ordi:
nare dignetur, quo bonum et citum effectum habere possit, demerebor hanc gratiam
R^{me} D. V. vicissim omni studio, et obsequiis quibuscumque potero, cui me etiam
atque etiam commendo, optoque ut optima valitudine, et votis omnibus fruatur.

Dat^{us}

Petrus Tomiczki Epus Posnaniens Vicecancell
Nicolao Schonbergo Archiepo Capnaro

Rex Me domine amice charissime et honorande. Cum Nuntiatus esset nobis Be^{atissimo} D. Cardinalem de medicis ad summum Pontificatum prouectum, gausi sumus, tum omnes eo nomine, quod afflictis et turbulentis rebus christianis is Pontifex contigerit, qui et magnitudine animi, et auctoritate ^{peripuo} istis habebatur, tum ego sigillatim, causa Be^{atissimo} D. Rex sciens, quia gracia polleat, apud ipsum S. D. N. ac pro comperto iam habens illam breui ad gradum amplissimum peruenturam, quod ego audire ex animo desydereo.

Ceterum misit istuc iam pridem N^{ost}as domini mei Nuntium, et Secretarium suum dominum Stanislaum Borgh Cancellarium Vratislauen^{sem}, qui habet inter alia meum quoddam negotium, quod ipse refert expedirendum, cui ut V. D. Be^{atissimo} D. adesse velit sua ope et patrocinio, plurimum illam rogo, gratificabitur impense Sex^{mo} domino meo, et me perpetuo sibi denunctet. Felix^{me} valeat Be^{atissimo} D. Vra, et me diligat, habeatque commendatum. Datum.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi summo Pontifici septimo

Sanctissime pater, etc. Rex^{us} domini^{us} ^{10^{us} Comazki} Epus Crac. etate simul ac morbo diutino confectus, Proindeque onus Pontificium, quod illi graue incumbit, iam ulterius inferre non valens, mi amicum induxit ipsum.

Tomia

Episcopum suum Crac^{ie} Be^{do} do. Petro I^o p^{re}sco^{po} Posnamien^{si}, et regni mei Vice:
cancell^o me^o libenter assensiente, in manibus. V. S^{is} resignare. Qui
quidem Ep^{iscopu}s, cum p^{re}miarum sit post Archiep^{iscopu}s, et situs in urbe mea
Regia, ubi immensa negocia, eccl^{ie}, et reip^{ub}l^{ic}e, semper ad I^{psu}m deueni
solent. Cumq^{ue} p^{re}fat^{us} Be^{do} dominus Petrus Ep^{iscopu}s Posnamien^{si}, ob singu
larem v^{er}itatem doctrinam, eloquenciam, generis amplitudinem, ac ob
alias egerias corporis, atq^{ue} animi sui dotes, sit summe, ^{cum} apud omnes
tam v^{er}o apud me ip^{su}m existimacionis et gracie, qui hactenus in obitu:
dis omnibus eccl^{ia}stic^{is} et reip^{ub}l^{ic}e, et mee mun^{er}ibus, talem se p^{re}stitit, ut
nemo atq^{ue} tam sublimi ac ingentibus negociis obnoxie sedi, rectius et
utilius p^{re}fici posse videatur: V. S^{is} eo quo possim studio et venera:
cione, supplico, dignetur illum ex ipsa resignacione, ad eundem Ep^{iscopu}m
ita promouere, ut et suum Posnamien^{si}, donec iste senex Crac^{ie} superui:
uerit simul retinere possit, quandoquidem is ipse senex pro sustentando
cum decencia hoc reliquo v^{er}it^{ate}: Qui sibi cogitur non vulgarem partem
ipsius Ep^{iscopu}s Crac^{ie} ad vitam suam reservare, quod et mihi equum ac di:
gnum videtur, et V. S^{is} supplico idem ratum habere, ac illi obsequare
dignetur. Prout lacini is Ven^{er}abilis Stanislaus Borgk Annctius et secre:
tarius meus illam edocebit, cui in huius et aliis, que nomine meo apud
V. S^{em} egerit, plenam fidem et benignas auxes p^{re}bere, et has meas
p^{re}miarum, ac equissimas p^{re}ces apud se impetrabiles habere, et quid
mihi de illius benignitate p^{er}suadere debeam in hoc negocio declarare
dignetur, quod erga illam, et eius istam sanctam sedem omni studio et
observancia mea perpetua demereri studebo, quam dominus Deus
pro incolunitate rei ch^{ri}stiane et optatis meis seruet d^{iv}initissime, sanam s^{an}cti:
tam ac felicem, et cui me iterum et mea omnia v^{er}it^{ate} patri clement^{er}
ex corde commendo. Dat^{us}.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali S. Quatuor Coronatorum
Protectori

Rex Me in Christo pater. Etc. Confectus senio ac diuturna egritudine
sua Be^{atus} dominus Ep^{iscopus} Crac^{oviensis}, ac etiam onera functionis Pontificis ferre
diutius non valens, constituit Procuratores istis in rebus ad resignandu^m
suum Ep^{iscopatu}m Be^{atus} D^{ominus} Petrus Ep^{iscopus} Posnaniensis, & regni nostri vicecancell^{arius}
nobis alacriter assensientibus, ut pote qui ob singularem vinctum, do-
cturiam, eloquentiam generis amplitudinem aliasq^{ue} egregias an^{imae} et cor-
poris dotes, quibus ipse D^{ominus} Ep^{iscopus} Posnaniensis est praedictus, ac nobis
et reip^{ublicae} nostrae maxime, neminem ad eam sedem Crac^{oviensem} in Regia
nostra sitam, et inquam maxima neq^{ue} negotia recidere solent magis,
dignum et idoneum, quam illum existimamus. Proindeq^{ue} rogamus plurimum
Be^{atus} D^{ominus} V. intercedere velit apud S. D. N. ut eam resignationem
ratam habere, ipsiq^{ue} Ep^{iscopatu}m Posnaniensem ad Cracoviensem Ep^{iscopatu}m praeferre
dignaretur. Et quia pro exigenda vita, reliqua semis istius Ep^{iscopatus}, opus est
partem non modicam bonorum eiusdem Ep^{iscopatus} Crac^{oviensis}, illi reservare, ob en^{im}
respectum efficere velit V. Be^{atus} D^{ominus} apud ipsum S. D. N. ut pre-
dictus dominus vicecancell^{arius} possit cum ipso Crac^{oviensis} Ep^{iscopatu} etiam Posnaniensem,
usq^{ue} ad decessum ipsius semis obtinere, prout hic nunctus et secretarius
noster Ven^{erabilis} Sta^{nislavus} Borgk Canonicus Vratislaviensis sacris eam edocebit.
Cum plenam fidem adhibere velit ac persuadeat sibi, negotium hoc nobis
multum esse cordi, multumq^{ue} voluptatis nos accepturos, ubi illud ex sua
confectum, sciverimus, sed et eam operam quam Be^{atus} D^{ominus} V. in confici-
endo ipso negotio prestiterit, Concedimus omnibus officiis et gratificatione
quaenq^{ue} poterimus semper referre. Que felic^{iter} valeat. et nos dili-
gat. Dat^{um}.

27

Sigismundus primus REX Polonie
Ioanni Antonio Pulleoni Baroni Burgi

Magnifice sincere nobis dilecte. Credimus tuam .s. memoria tenere que fuerit mens nostra in causa vni^onis prebende Crac, cum domp^{to} Canonicali Ep^oatui Plocen, quam tue .s. exposuit R^{ex} in Christo pater D^s Petrus & p^op^ous Crac, et Posnamien, et regni nostri Vicecancellarius, cum proximis diebus apud nos Orem ageret ap^olicum. Petuimus enim vt tua s^{tas} apud .s. D. N. exposita rei sexte, sine vlla legitima necessitate facte, nec sine sequella multarum turbacionum in ipsa ecclesia Cracoui^e, futura si fieret, impetraret a sua s^{te} vt reuocata et penitus abolita ipsa vni^o abrogetur, et rescindatur. Quod demum tuam .s. sic fuisse ex eius litteris, quas ad ipsum D^m Ep^om Cracouiensem dedit, cognouimus, quibus R^{ex} d. Cardinalem de Saluiatis sibi rem ex animi nostri sententia eius opera fuisse perfectam, scripsisse declarauit. Sed cum sua s^{tas} hic quibusdam probis viris, et eius rei gnaris, cognitionem per breues suas litteras demandasset, anteq^{uam} ad eius disquisitionem ab eis ventu^m est, mox iterum alie l^{re} a sua s^{te} impetratae sunt, quibus in fauorem aduersae partis, quasi illi plus fidei tribuens q^{uam} nobis, alios commissarios designare dignata est, tanq^{uam} magis idoneos ad eandem cognoscendam, cum id verisimile esse non potest, longe hinc distantes homines melius rem cognoscere posse h^{ic}, qui et sunt hic semper p^ontes, et norunt que inde difficultates ecclesie personisq^{ue} Ecclesia^e auerire possent si res modo instituta, ad quod nequa^m assentiri volumus succederet. Atq^{ue} ideo hanc indignitatem acerbo animo ferentes, iterum postulamus a tua .s. ne grauetur per litteras eam rem sic aggredi, vt ope et auxilio eiusdem R^{ex} D^m Cardinalis de Saluiatis, et aliorum eius amicorum, iam tandem sic transigatur ut non sit opus nobis nobis de ea pluribus agere, qui cum minus

utrimq; ecclie patronus, et dominus, et melius nouimus earum necessi-
tates, atq; ex eis venturam utilitatem et iacturam, id agmins quo mi-
nus earum statum, propter penuria aliquorum commoda periclitari
permittamus, et ob eam causam in tales uniones faciendas minime assen-
tiri volumus, que nobis dissencienbus, et refragantibus fieri non possunt.
Exit autem per gratum nobis si id tue s^{ti}s diligencia ad optatum exitu
fuerit perductum, et qua parte dabitur gratificandi ei octo facta ver-
bis respondere facile expectetur. Bene valeat tua S.

Sigismundus primus Rex Polonie
Nuntio Apostolico
Antonio Pulleoni

MAgnifice sincere nobis dilecte. Habemus in memoria que S. D^s N
scripserit nobis de mittendis ad se oribus et prelatiis regni nostri, qui sue
s^{ti} in reformandis rebus ecclie^{is} adessent. Verum hactenus rebus bellicis
distrecti, neq; sue s^{ti} neq; vobis quidq; respondere potuimus. Nunc autem
actui conuentum generalem regni nostri, tractabimus in eo cum de alijs
rebus ecclie^{is} tum vero de mittendis Romam ipsis oribus, et deinde
uti constituerimus reddemus S. ^{mm} D. N. et vos ceterorum. Interim
postulamus a vobis impense, agatis cum apud S. D. N. tum Be^{mm}
D.^m Cardinalem de saluatis, ut vno prebende Crac Ep^{at}ni Ilocen
facta absq; consensu nostro, qui patroni sumus utrimq; ecclie et in pre-
iudiciu domini Ep^{is} et Capituli Crac, penitus rescindatur, et in nihilum
redigatur. Quemadmodum iam toties super hoc negocio vobis, et S.^{mo}
D^o nostro scripsimus Nam si huiusmodi ^{dispositio} sacerdotiorum indecentes, et
odiose non supprementur, paruum de reliquis abusibus spern habebimus.
Ceterum optamus etiam a vobis, agere velitis apud ipsum S. D. N.
per lras vestras, ut eius S^{tas} ita declarare et extendere dignaretur
privilegium concessum ordinariis regni nostri de alternatis ipsorum ut

ad menses eorum neq; coadiutorie, neq; vllle reservationes se extendere
possint. Sed vt ipsi vacancia in eisdem mensibus suis sacerdotia libere,
sine vlllo impedimento conferre valeant. Facietis nobis rem valde gra-
tam, quam nobis vicißim omni regio fauore, curabimus referre.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi Summo Pontifici

Sanch^{me} V^o. Superiore autumno, cum longe in finibus meis castra
aduersus infideles metarer, Acciperam licet V. S^{is} quibus bacteris
non respondi grauissimis curis distractus, partim bellicis, partim ecia
religionis, Adeo enim iam hec perniciosa Luterana diffusa est hic
circumq; vt eciam ad subditos meos vsq; Germanos, presertim per-
manet et inundet. Declarauit mihi ipse V. S. se animum ad tollendas
sensim corruptelas inultas religionis, et ad bonum ordinem, ac statum eccle
reficiendum curam et animum induxisse. Postulauitq; a nobis, vt ad munus
hoc tam pium et necessarium commodius obueniendum, mitterem istuc ad eam
duos vel tres ex numero Episcopum, vel Senato Regni mei, quorum prudentia,
fide, grauitate et docteria vti posset, ad tantum negotium debite peragend

Clementissime domine non desui ego vnq; neq; desiquellem in posterum,
omnibus tam postulatis. V. S. Cuius singularem exa me fauorem et
benignitatem expector)q; eciam necessitati religionis sancte Catholice,
quam his fluctibus et turbationibus, et domi et foris agitari, ac pene in
preceps ire, non possum non dolentissimo animo ferre. Proindeq; nullam
non grauatum, tales prelatos ecclesia^{es} quales optat V. S. Verum eo
hanc calamitatem, et pestem heceticam processisse video, adeo auctum et
inubibitum animis hominum. Venenim, vt verear vehement^{me}, ne
instituta hec V. S. et nostra, qualiscunq; curia frustra fiat, ne ve

vlens pacem commodè tractatum, magis exasperaretur, q̄ ut debite
sanari possit. Censeo itaq̄ et integerrimo animo v. s^{ti} consulo, dignetur
ex hac moram, accepto cum regibus et principibus christianis mutuo con-
silio, et deliberatione Consilium generale loco opportuno indicere, et
ad illud omnes status et ordines, tam ecclia^{cos} q̄ seculares mittere,
ut hoc necesse nimis plus equo neglectum, adhuc extinguì posset, anteq̄
omnia occupet et status religionis conclamatus videatur. Nam nisi
plane perspicerem, quantum assidue tempestas hec inualescat, q̄ q̄
nihil prodest, que uis cura et sententia, seu iura prefectorum, non id con-
silium v. s. in tanto periculo, prefectum ab altero externo malo, prebe-
rem. Si tamen v. s^{tas} ^{ex} prestare dignabitur, in certo proposito minime
grauabor, et in hac re et in omnibus aliis v. s^{ti} pro rebus meis adesse
et gratificari, ipsosq̄ Ordes ad illam quando mandauerit expedire.
Cuius bone gracie me regnumq̄ et dominia mea etiam atq̄ etiam humi-
liter commendo. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

S Anct^{me} etc. Hactenus post obitum R^{mi} Dⁿⁱ Cardinalis de Crassis,
non significavi v. s^{ti} voluntatem meam de protectore regni mei in locum
illius sufficiens. Propterea q̄ variis curis et negociis districtus, expendere
non potuerim, qui magis ex usu esse videretur. Nunc vero edoctus satis
de singulari virtute et in negociis obeundis, scientia et dexteritate R^{mi}
Dⁿⁱ Cardinalis S^{rum} quatuor, enimq̄ apud v. s^{tem} esse gracie et aucto-
ritatis non vulgaris, adieci precipue ad eius D^{nem} R^{mam} animum meum,
enimq̄ mihi et regno meo protectorem istuc apud v. s^{tem} delegi, sperans
fore, q̄ et patrocinio illius, et v. s. in me clemencia, cuncta mea et meorum
negocia sint quam optime successura. Et promide commendo ipsam R^{mm}.

Dominum Cardinalem protectorem meum, una cum rebus et negociis meis. V. S.
Supplicoque illi omni studio et veneratione qua possum dignetur huic me ele:
ctioni, calculo suo subscribere, et me sua solita clemencia, et benignitate com:
plecti. Ego vero quod hactenus semper feci V. S. omni fide et deuotione
mea observabo pro, cuius ista sancta sede, vel sanguinem profundere nunq̃
dubitavi. Dominus Deus seruet V. Ser. fem nobis et ecclesie sue diuissime
sospitem et felicem. Dat.

Sigismundus primus REX Polonie
Cardinali S. Quatuor Coronatorum

Reme in Christo pater. re. Cognitam habentes V. D. R^{me} in nos et res
nostras beniuolenciam, et propensionem. Sciensq̃ et qua prudencia preclata
sit, et quantum istic cum apud S. D. N. tum vero apud omnes gracia et
auctoritate polleat, eam nobis mox post obitum R^{mi} olim Cardinalis de Gras:
sis, in protectorem regni nostri animo designaueramus. Sed hactenus curis
aliis impediti, non potuimus, cum Consiliariis nostris super ea re constituere.
Nunc vero suffragiis omnium illam nobis protectorem eligimus, et S^o D^o N.
declaramus, habentes spem indubiam, quod negocia nostra ea fide et sedulitate,
istic curare, promouere et tueri dignabitur, qua hactenus consuevit. Nos
vero vicissim erga illam omnia officia, et omnem gratitudinem, quantum:
cunq̃ poterimus semper exhibere curabimus, quod minus ut non gra:
tiam suscipere, et nostre de se expectationi respondere velit, illam ex
animo rogamus, eiq̃ nos regnum dominia et omnia negocia nra sedulo
commendamus.

Etenim commonere nos dignata est. V. D^o. R^{ma} nelitteras in vno
negocio dissidentes istuc concederemus, declarans quasdam lras alias
aliis contrarias, sibi a nobis in negocio Canonatus Crac, qm Epatm

Elleceñ vnitus erat, redditus/personam habeat V. D. Be^{ma} minqz nobis
aliam voluntatem fuisse, quam quod sepe scripsimus, vt vmo ipsa resenderet.
Si quid scriptum est contrarium debuerit littere quoddam modo non aduer:
tenter emanasse, quod postea diligencius attendere curabimus, quamuis interdū
multa nos concedere oporteat, ad instantes supplicationes subditorum nostrorum,
que non vsqz adeo fiant ex sententia et deliberacione nostra, prout et
apud istam sanctam sedem, fieri id plerumqz solet. Felig^{me} valeat V.
R. D. et nos diligat. Datum Cracovie die Augusti.
A^{mo} domini M^o D^o XXV°.

Sigismundus primus Rex Polonie
Antonio Baroni Burgi

Magnifice nobis sincere dilecte. Accepimus litteras vras quibus
scribitis S. D. N. ^{maximū} mittere Moscoviam gracia pacis, inter nos et
ducem illum componende, suadetqz nobis illius S^{his} nomine, vt pacem ipsa
amplectamur. Nos neqz vnus, neqz vllius alterius belli autores vnqz
fuimus, nostra duntaxat vt debemus tutari semper admixi sumus.
Quam igitur cum ipso duce, neqz respicimus ante hac, neqz nunc causa
res ebriane, et S. mi domini nostri respiciemus, si qua citra magnam ia:
cturam, et ignominiam nostram contigerit, id quod Orēs ipsius S. D. N.
abunde ex nobis cognoscent.

Regem Svecie non libenter audiuimus Lutheranismō mibntum. Si enim
videtur perqz difficile pestis hec extingui posse, vltimo duntaxat maiori ex
parte infecto, quanto magis difficilis erit, vbi ad reges adinabit.
Et promide agemus nos quidem cum illo licet, niter nos nulla intercedat
amicicia, tam familiaris, vt a religione maiorum suorum non deficiat.
Verum opus erit profecto, vt S. D. N. tandem aliquid dignum sua
sapientia, et tanto discrimine agrediatur, ne postea lacrimis res serpat.

171
4
ut aliquo consilio vel vi mederi possit. Optamus vos bene valere.
Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

S. A. nctissime. Impetebant me multis quermionis regnicole mei, cum aliis tem-
poribus, tum in hoc conuentu generali regni mei, inter alia de pensione
constituta in Epatu Plocen^o R^{mo} D^{no} Cardinali S. Sixti, quod id
factum sit mere contra iura et statuta ipsius regni mei. Supplico omni
studio V. S^{ti} abrogare eandem pensionem dignetur, ne causa sit sub-
ditis meis, tam de me q^{uam} etiam de sede aplice querendi, et seditiones
excitandi, quandoquidem in sustinendis assidue tot oneribus ad bella
et presidia aduersus infideles satis superq^{ue} ipsi subditi mei, non seculares
solum, sed etiam ecclia^{ri} sunt grauati. Faciet V. S^{tas} rem iusto et
clementissimo Pontifice dignam, quam illi omnibus obsequiis meis curabo
demereri. Dominus Deus seruet S^{tem} V. dnitissime sospitem
et felicem. Dat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Sancti Sixti Caietano

R^{me} Egrinus cum V. Ite cum per litteras, tum etiam Ores nostros
deliberando Epatu Plocen^o, ab ea pensione quam illi felicis memorie
Adrianns Pontifex in eo constituerat, non q^{uod} esset aduersus animum et
voluntatem nostram, ut illa id emolumentum ex regno nostro haberet, de eius

virtute doctrina et singulari erga nos benivolencia, nobis satis est persua-
sum. Sed quia hec res sit prorsus aduersum leges et constitutiones regni
nostri, quas tenere et manutenere nos iuramento sumus obstricti, neque hanc
rem sine magna querela subditorum nostrorum, et forte etiam sine de-
tremento rei ecclesie in regno nostro pretermittere, et dissimulare posse-
mus. Itaque rogamus plenimum. V. D. R^{mam} ut id boni consilium
et missam facere ipsam pensionem dignetur, nam ut intelligat nos sibi
ex animo fauere si iura regni nostri non reclamarent. Egmus enim
R^{do} domino Ep^o Bloccen^{is} ut munere aliquo illam contentam redderet,
quod. V. R. P^{as} suscipere, et eo contenta esse dignetur. Factura
rem sua virtute dignam, et nobis gratissimam. Que optime valeat
et nos diligat. Dat^o.

Sigismundus primus REX Polonie
Cardinali. S. Quatuor Coronatorum Pro-
rectori

R^{me} etc. Constituerat felicis recordacionis Adriannus Pontifex
pensionem. R^{mo} domino Cardinali S. Sixti in Ep^{atu} Bloccen^{is} pro quo libe-
rando ab ea pensione. Egmus alias enim eius. P^{te} R^{ma} enim per suas tunc
etiam or^{es} nostros, non quod esset aduersus animum et voluntatem nostram, ut illa
id emolumentum ex regno nostro haberet, de cuius virtute doctrina, et singulari
erga nos benivolencia, nobis satis est persuasum, sed quia, hec res sit prorsus
aduersum leges et constitutiones regni nostri, quas tenere et manutenere nos
iuramento sumus obstricti, neque hanc rem sine magna querela subditorum
nostrorum, et forte etiam sine detremento rei ecclesie in regno nostro preter-
mittere et dissimulare possemus. Itaque rogamus V. R^{mam} D. agere
velit enim eius P^{te} R^{ma} ut id boni consilium, et missam facere ipsam pen-
sionem dignetur. Que ut intelligat nos sibi ex animo fauere si iura regni
nostri non reclamarent. Egmus enim R^{do} D^o Ep^o Bloccen^{is}, ut munere

aliquo illam contentam redderet, quod sua P^{tas} R^{ma} grato animo suscipere,
et eo contenta esse dignetur. Commendamus nos R. P^{ti} V^{est}re, quam
felicem et sospitem esse cupimus. Datum.

*Sigismundus primus Rex Polonie'
Summo Pontifici*

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R^{me} ^{de} Functus est impex vita ^{dn̄s} Joannes amicus. Suffraganeus Crac. titularis. Episcopus Laodiceus. Et cum ^{dn̄s} dominus & p̄s Crac. et Vicecancell. regni nostri, districtus negociis publicis, non potest comode in amplitudine diocesis sue, solus officiis Pontificalibus satisfacere, asciuit sibi in Suffraganeum, quendam fratrem ordinis S. Dominici, viro docto et morum integritate ac innocentia vite omnibus commendatum. Rogamus V. R^{mam} D. operam suam facere dignetur, ut eidem fratri dominico de Ep̄atu Laodiceo et Suffraganeo Crac. provideatur, et cum sit miops frater, et ordinis mendicantium, intercedat et efficiat, ut in expeditione litterarum habeatur em̄is paupertatis condigna ratio. Rogamus item V. R. D. prestare dignetur operam et patrocinium suum, apud S. D. N. ut ecclesia parochialis in Vavrzniczce, que est collationis dicti Dⁿⁱ Episcopi Crac. vniue et incorporare dignaretur ipsi Ep̄atui Laodiceo, ita ut quisq. Suffraganeus Crac. illam demiceps obtineat, vite et dignitatis sue adiuuamentum, utq. post cessum vel decessum moderni eius possessoris Ven^{lis} Petri Vapowski Decani Crac. ipse frater Dominicus possessionem eius apprehendere possit. non obstante eo, quod idem Petrus Decanus. Fuert olim sexutor et continuus comensalis, R^{em} olim Gexmani nostri, domini Frederici Cardinalis. p̄q. propterea fortassis ipsa ecclesia sit sedi & p̄lice reservata, utq. eadem vmo fiat, non obstantibus etiam quibuscunq. reservationibus, gratiis ap̄licis, coadiutoriiis, et aliis quibuscunq. concessionibus, per quos vmo ipsa quo vis modo cassari aut impediri posset. Sed ut firma et inuolabilis permaneat effectus eius post cessum vel decessum dicti Petri Decani suum finem sorciatur. Erit nob̄ hec opera V. R. D.

multo gratissima. Cuius bone amicitie nos commendamus. Et valere
illam feliciter desideramus. Datum

mendacium.

Hic die
Isternum tempore accepi litteras ex Veneciis quibus significatum est mihi
q̄ ea est nunc s^m D. N. et R^{morum} D^m Cardinalium condicio,
in quam eos hominum peruersitas, vel potius permissio diuini numinis
coniecit. Carles de Armollinis, de Aragonia, d. Cesis, et multi alii di-
guissimi prelati, peste absumpti, Pontifex ipse salubrioris aeris vel po-
tius — securioris asservationis gracia in arcem Caietanam omnium
regni Neapolitanę meritisimam perductus, indignissima mancipatione
conficitur, non absq̄ metu, et opinione om̄ q̄ inde in Hispaniam de-
uehetur, si ab hac parte Cesariani per aliquem vexgeri cepti fuerint.
Florentini ut malum malo congrueret, vniuersos s^{his} sue gentiles,
totam q̄ medicam familiam, direptis om̄ bonis exiguuntur in exilium,
Bononia inq̄ exussit pulso ^{gubernatore} ~~gustore~~ pontificio, et de recipiendis Ben-
tuolis, secum tractari patitur. Mutinam Dux Ferrarie, Rauennam
et plerq̄ alia flaminie Oppida Veneti occuparunt, et ita fedissime
diripiunt. Si Petri patrimonium.

Scribitur preterea mihi, q̄ ingens Gallorum et Eluctiorum exercitus
procuratore principis confederatorum, Italiam ingressus est. Cuius 20.
millia Regis Gallorum stipendia, ix impensis Regis. Gallie, xv.
Venetorum. et vi. millia florentinorum, ere tam diu in Italia militatura
sunt, quoad Ecclesia cum ^{pontifice} ~~pate~~ pristina dignitate. Rex vero chris-
tianissimus regum Neapolitanum, et Italia solutam libertatem recuperauerit.
Iamq̄ nonnullis in transitu expugnatis ciuitatibus, recta et maximis
itineribus Romam contendunt. Clemenfis Ciuitas sublati aduentu

ipsorum animis, celsisq; V. millibus fessis militibus, qui presidii causa
in ea locati fuerant, in dicionem Regis Gallie sponte sua redacta
est. Hec sunt que habui de rebus novis in finis.

Petrus Tomicius Crac' Epus
Antonio Fogger

Spectabilis domine amice noster charissime Salutem et plenam felici-
tatem. Quociens D. V. multa et egregia in nos merita, memoria
repperimus (repperimus autem frequenter) Supplet nos quodam-
modo hactenus parvam admodum occasionem Nunciari potuimus, qua
parem gratiam referre valeremus eidem. D. V. in hoc tamen sumus,
ut cum aliqua opportunitas se offerret. Nos quoque gratitudinem animi
nostri, erga eam demonstraremus. Sciat etenim S. V. preterquam quod nego-
cia nostra in curia Romana strenue curat. Etiam in hoc se nobis maxi-
mopere gratificari, quod noticiam earum rerum, que et in Italia, et in
Gallia, atque Hispania, gerantur nobis quoque impartit, pro quibus omni-
bus rebus, et habemus atque agimus ei summas gratias, et referemus
olim si deus voluerit. Et proinde postulamus ab illa, ne hoc suum
officium, ad nos frequenter scribendi, et nos de eisdem ipsis rebus cer-
tiores faciendi intermittat. Precipue vero rogamus V. D. ut prout
cepit negotium Suffraganei nostri Crac' (ob enim carentiam maxima
difficultate et molestia afficimur) quo celerius expediatur solito suo
studio, et in nos amore peragat, et conficiat. Etiam illorum dierum
duorum Episcoporum, videlicet Elocen', ac Trevisien', res de quibus ei satis con-
stat, in memoria, et commendatas habere velit. Quod eo minori negotio
illam confecturam arbitramur, quia ex literis eius didicimus. Summum
Pontificem iam tandem libertati restitutum esse. Quam Vram feliciter
valere optamus. Datum.

100

Sigismundus primus Rex Polonie
Pontifici Maximo

Ancitissime V^{re}. Cum mihi, hoc tempore religioni catholice aduexissimo, nihil magis cure sit, q^{uam} ad ecclesia^{rum} dignitates, viros dignos et litteratos promouere: Mortuo in presens Be^{ato} olim domino Raphade Episcopo Plocen^{si}, ad eius Episcopatum R^{emum} D^{ominum} Andream Cricum Episcopum Premisliensem, Consiliarium meum meritissimum, et cum reipub. mee, tum vero statui ecclesia^{rum} appropie conducibilem, promouendum, et V. S^{ancti} presentandum duxi. Supplicog^o illi ex corde, vt eundem do: Ep^{iscopum} Premislien^{sem}, ad ipsum Ep^{iscopatum} Plocen^{sem}, nunc vacantem, transferre dignaretur. Ad Ep^{iscopatum} vero Premislien^{sem} offero et presento V. S^{ancti} Venerabilem Ioannem Carnkowski, R^{emum} C^{onsiliarium} Secretarium meum, veterem et optime meritum. Supplicog^o V. S^{ancti} vt cum dictum do: Andream Cricum, ad Ep^{iscopatum} Plocen^{sem} transtulerit, etiam hunc vna ad Ep^{iscopatum} Premislien^{sem} promouere dignetur, reservatis illi eius sacer: dotiis que fexce omnia sunt Inu^{er}spatronatus mei, sine quibus in Ep^{iscopatu} exili, et continuo discrimini exposito, neq^{ue} posset dignitatem, et statum suum tuto et debito modo sustinere. Mandareq^{ue} dignetur V. S. vt hoc vtrumq^{ue} negocium, absq^{ue} impedimentis aliquibus, et exactionibus insolitis, aut aliqua remoracione, istuc expediri possit. Nam per eiusmodi mors et difficultas, solent bona Ep^{iscopatum} vacantium maxime dispendia subire. Faciet V. S. rem sua clemencia dignam et mihi multo gratissimam. Cui me iterum regnumq^{ue} C^{or}dominia mea ex corde commendo.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

R^{me} ^{me} Functus est nuper vita ^{Re^{du}} olim Raphael. Epus Plocen^{us}, ad:
eius Epatum Luteranis confinem, ne quid per moram aliquam huius labis ad
illum serperet e uestigio ^{Re^{du}} ^{du} ^m Andream Cricium Epum Premissien^{em},
nobis et reipub^{lica} nre meritissimum, utilissimūq^{ue} statim Ecclesia^e nominauimus,
et ^{Se^{mo}} ^{mo} ^{D^o} nostro presentamus, post eius translacionem, ab eius ^{Se^{te}} ^{te} facta
pntauimus pariter ad Epatum eius Premissiensem. Venerabilem Ioannem
Karnkowskij ^{Ep^{um}} ^{Ep^{um}} Crai, secretarium nostrum, veterem et optime meritum,
utilemq^{ue} et ordini ecclesia^e et reipub^{lica} nre futurum. Rogamus itaq^{ue} plurimum
V. D. ^{Re^{mam}} ^{mam} agere dignetur pro sua erga nos et res nostras fauore, ut ipse
S^{mus} ^{D^s} ^{D^s} noster citra aliquam moram et difficultates, dignaretur ambos su:
predictos pntatos nostros, alterum ex Epatu Premissien^{em} ad Plocen^{em} transferre,
alterum ad Premissiensem Epatum, reservatis ei suis sacerdotiis promouere,
Nam sine ipsis sacerdotiis non posset in eo tenui epatu, et infidelibus penitus ex:
posito, statum et dignitatem suam sustinere. Efficere autem dignetur V. ^{Re^{ma}} ^{ma} ^{D^o}
ut neq^{ue} in amatis, neq^{ue} in aliis extraordinariis soluciombus, plus solito grauentur.
Nam id nullo modo permittere possemus, et ut breuia illis ad possessionem capien:
dam et iurisdictionem, tam in spiritualibus, q^{ue} etiam in temporalibus exercendam,
quantocims fieri potest, mittantur. Nam sub huiusmodi vacationibus solent bona
Epatum ad magna venire detrimenta. Faciet nobis V. R. D. rem multo
gratissimam. Qui nos ex animo commendamus, et valere illam felic^{iter} ^{me} desy:
deramus. Datum Crai. die 1. Aprilis.

Sigismundus primus Rex Polonie
Ferdinando Bohemie Regi

IR^{me} d^{os}. Presentamus iam dⁿⁱ sedi aplice quosdam Consiliarios
et seruitores nostros ad Epatus in regno nostro vacantes, quorum expedi-
cio inmultu in vrbe Roma subsecuto, hactenus fieri non potuit, ne autem
ipsi electi Electi Episcopi dⁿⁱcis l^{ris} necessariis careant, mittunt in vrbe
Romam, vel vbiennq^{ue} Summus Pontifex constitutus, Nunctum suum
pro ipsis l^{ris} necessariis expediendis. Et quia ex significatione v^{re} M^{ti}s
intelleximus ipsum Summum Pontificem in p^{re}sentem exercitus C^{ae}saree
M^{ti}s esse redactum. Rogamus plene min^{ime} v^{re} M^{ti}s dignetur eidem
Nunctio l^{ras} suas ad prefectos ipsius exercitus C^{ae}saree M^{ti}s concedere,
ut illum libere permittant, ad hoc d^{nt}axat negocium Epatum apud summum
Pontificem expediendum accedere. Quo faciet nobis M^{tas} v^{ra} rem non
vlgariter gratam, quam illi vicissim omni gratificatione nostra referre
curabimus. Dat^{us}.

Sigismundus primus Rex Polonie vice regi Neapolitano
in absentia eius Capitaneis exercituum C^{ae}saree
M^{ti}s in Italia

Illustris & Magnifice domine amice nobis char^{me} scribimus Summo
Pontifici, in negotio expeditionis quorundam Epatum regni nostri va-
cancium. Et quia intelleximus eius S^{tem} esse in potestate sue Ill^{ti}s et reli-
quorum capitaneorum C^{ae}saree M^{ti}s, postulamus ab illa permittere velit,
ut ipse l^{re} eius S^{ti} reddi, et expedicio eorundem Epatum fieri apud illam

possit, quandoquidem, et h' ipse nihil aliud, quam hoc negotium contineat
et necessitudo, benivolentiaq; nostra mutua, cum Cæsarea M^{te} nulli su-
spicioni obnoxia esse debet. Faciet nobis tua Ill^{tas} rem multo gratissima
quam illi vicissim omni gratificatione nostra referre curabimus. Que
optime valeat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

Bernardus Vaporosus
dictatus

Sanctissime et beatissime pater et domine domine clemente^{me} Post humilem
mei regniq; et dominiorum meorum commendacionem et pedum oscula bea-
forum. Vetus mori fuit, ut penitenciaris lingue Slavonice S^{ti} Petri, de
vrbe fatali necessitate absumpto, alter quispiam nationis Polonice, (s^{ci}arum)
doctrina et moribus commendatus, in locum demortui surrogaretur, et ita
per Romanos Pontifices S^{ti} Vr^{re} predecessores, fuit sentum et observatu
his vero temporibus, cum penitenciaris lingue huius, qua homines regni
nostri vulgo utuntur, ex humanis decesserit. Supplico S^{ti} V. ut ad hoc
penitenciare officiu eo modo vacans Ven^{lem} Stanislanum Rzeczica,
utrimq; viris doctorem subditum meum, qui plures annos in Italicis uni-
versitatibus versatus, vita, moribus, et doctrina, fidedignorum testimoniis
commendatur, promovere ac in locum demortui surrogare dignetur.
Prioribus litteris meis, quas ad preces domini Archiepi Cnesnen.
ad S. Vram dedimus, ut quem ille commendaret, eum S. Vra ad hoc
ipm penitenciare officium sufficere dignaretur, non obstantibus, quas magis
per importunissimam instanciam, quam ut via mentis nr^e fuerit, credat esse ex-
fortas. Nam quendam Michaelen de Paczanow hominem turbulentum et
crimine falsi notatum, ob idq; Rome micordis tractum, ad hoc officium penitencia-
rie, multa ambitione aspirare accepi, quem ob eius plurima facinora nollemus,
a Ste V. vel hoc, vel aliquod aliud, minimim beneficium obtinere. Faciet autem

761
112
stas Vra officium optimi et clementissimi domini cum in dictum Stanislaum
Regieza virum dignum, officium, et beneficium hoc conferet, et me hac
gratificatione, sibi et sancte sue sedi, tanto arctius deminciet. Commendo me
eciam atq; eciam regnumq; et dominia mea v. s^{ti} quam pro incolumitate mea
rei christianae et optatis meis cupio esse quam dulcissime sanam sospitem et felice
Datum in Radom die VI^{te} Martii. Anno domini

Petrus Tomiczki Epus Crac' Cardi:
nali Sanctorum Quatuor

Vaporski Dictavit.

mmilem
bea.
de
rarn
ita
uatu
gni
oc
ra
qui
is
r.
n.
hoc
agis
se ex
n, et
tencia.
nus
et antem

Reme in Christo pater et domine domine colendissime. Post servitutis et
oracionum mearum humilem commendacionem. In ultimo optinacum. Regni
Polonie conventu, qui sub bruma est celebratus. D^s Archiepus Cnesne
intelligens penitenciarum lingue Slauomice, qui natione polonus erat, vi:
ta decessisse: summa ope adnixus est, lras a regia M^{te} ad S^{mm} D^m
nostrum, et R^{mam} D. Vestram obtinere: pro Michael Laczanow.
homine turbulento: infami, et multis sceleribus notato, ut in locum penitenciarum
lingue Slauomice sufficeretur. Quod cum impetrare non posset, hoc tan:
dem per magnam importunitatem extorsit, ut quem ipse eidem S^{mo} D^o X^o
et R^{me} D. V. promoueret et nominaret is penitenciarum lingue nostre crea:
tor, accepitq; lras M^{ti} sue a domino Cancellario, domino seculari, atente
cauens, ne ego qui tam parum honestas petitiones abborreo, id presentirem.
Cum autem eiusmodi littere de mente Regie M^{ti} non processerint, quamvis
illis forte manu sua subscripserit, quod eciam per eandem importunitatem ex:
tortum esse nigenue credat. Rogo plurimum D. v. R^{mam} ut attenta
pocius vera M^{ti} sue voluntate de qua mihi satis constat, lris M^{ti} sue
eo modo extortis, uerius q; obtentis, non obstantibus, doctorem Stanislaum
Regieza, virum doctrina, et vite innocencia M^{ti} sue Regie nec non
multis prelati ac proceribus Regni commendatum, ad dictum penitenciarum

officium promouere velit, hocq; sibi persuadeat, qd illum et non alium cupit
ut sit sua gentis nr̃e Slavonice esse penitenciarum. Quo negotio ex sen-
tencia confecto. Faciet V. R. D. rem gratam vniuerso regno Polonie,
et genti nr̃e Slavonice, utilem: Sancte sedi aplice honorificam, et M^{ti} Regie
ac subditis eius, qui virtutem amant longe gratissimam. Commendo me
vniuersus ex animo V. R. D. quam D^s Deus qd dntissimie seruet in sua
gracia incolumem et felicem. Datum in Radom die. Sancti. Marci.
Anno domini

Sigismundus primus Rex Polonie
ad Cardinalem Protectorem

Reme domine D^e. Intelleximus Penitenciarum lingue Slavonice S^{ti} Petri
de vrbe natione polonum vita decessisse, ad quod officium, ex vetusta
observancia homines, regni nostri, promoueri consueverunt. Nam Poloni
cum Slavonis in lingua conueniunt. Quare plurimum rogamus R. D. V.
cooperari ac admitti velit ad S^{mum} D. N. ut hinc officio penitenciaro
sic vacanti, Ven^{lis} Stanislaus R. Zeczeza, uiris, vtriusq; doctor, homo,
vita, moribus, et doctrina ap probatus, preficiatur et ipse Penitenciaro de-
functo sufficiatur. Prioribus lris meis, quas ad pres. et in fauorem R^{mi}
Dⁿⁱ Archiepi Cnesne, dedimus non obstantibus, quas per magnam
potius importunitatem: quam ut ita mentis nr̃e fuerit, existimet esse ex-
tortas: Nam postea ex quorundam relatione accepimus, Michaellem
de Raczanow, hominem plebem, turbulentum. Rome non multo antea
in cordis tractum, ac de crimine falsi, conuictum hoc penitenciarie offi-
plurimum ambire, quem nollemus non solum ad illud, sed ne ad quoduis
quidem aliud minimum officium, seu beneficium prefici ac surrogari,
Rogamus em̃xe V. R. D. operam suam adhibeat, ut illius S^{tas}
postulatis nr̃is annuere dignetur, que V. R. D. promouere et conficere

701
velit et valeat felix me ac nos diligat. Datum in Radom die 5 Marci.
Anno domini.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Laski clementia licet per eger eundi Loretu
Do spes novas ad regem Joanne in Ungaria se voluit

R^everende. Vadit istuc ad Sanctam Mariam Loretanam, ut refert, Mag^{us}
Jaroslans de Lasko Palatinus Syradien^{is}, ordinis Senatorii regni nostri
a qua deuotione quia mores et affectus eius dissident. Supplicamus illum
hoc pre^{textu} ad S^{anctum} D^{ominum} nostrum proficisci, ut nomine patris sui domini
Archiepi Gnesnen^{is} hominis V. R. D. bene cogniti, agat, tractet, et petat
aliquid, tam publicum, q^{uam} priuatum, quod esset, vel aduersus iura, et consue-
tudines regni nostri, vel bonum statum ecclesiarn, et prelatorum, ac aduersus
animum et sententiam nr^{am}, quemadmodum iam pridem impetrauit faculta-
tem a sede ap^{osto}lica, p^{ro}ciora bona Archiep^{iscop}alia oppignorandi, impetrauit et nuper
facultatem absolnendi apostatas, ab habitu et vita monastica, in magnum
scandalum, et ad maiorem licenciam aliis religiosis apostatandi, et ordine
suum in eam spem deferendi, similiter et aliam facultatem ordnandi clericos
extra tempora legitima, qua factum est, ut cum nunc potissimum, magna ma-
turitate et iudicio, ea ordnacio fieri deberet, prout antea id seruatum est
in hoc regno ab Episcopis diligenter, nunc passim, digni et indigni promouet^{ur}
pleriq^{ue} absq^{ue} certo titulo, aut patrimoniio suo, nec nisi de tabernis ad tabernas,
vnde que utilitas manat in rem eccl^{esi}a^m V. R. D. cognoscere potest
quare considerantes nobiscum, et ingemum dicti D^{omi}nⁱ Archiepi, et mores ipsius
nepotis eius expendentes, Rogamus plurimum V. R. D. admonere dignetur
nostro nomine S. D. N. et supplicare illi, ut si idem Jaroslans apud illa
fuerit, nihil eorum illi annuat, que vel agit vel petet, prefertim attinencia bona
eccl^{esi}a^m, aut sacerdotia, aut prelatos Regni nrⁱ, et eorum eccl^{esi}as, vel quodvis
aliud b^{en}eficij, aut ad que se se vel patrum suum nigerere volet, nisi

cognita prius voluntate et sententia nostra, qualiacumque illa videbuntur, nam fieri potest, ut multa, vel esse leuia, vel rationem bonam istis habere videbuntur, que hic, vel noxia valde, vel nobis, plurimum molesta esse possent. Et promde rogamus V. R. D. ut hec in bona custodia sua habere, et nobis posthac omnia quecumque ager istis idem Iaroslans, significare dignetur, quam operam, illi omni benivolentia nostra refferre curabimus, et cum nos ac negocia nostra ex animo commendamus, et eam feliciter valere desideramus. Dat.

X
Scripsimus iam a decem diebus Sanctissimo domino nostro presentando eius S^{ti} R^{dm} D.^m Andream Cricum Ep^m Bremisliem ad Ep^{atum} Ploce^m nunc vacantem. Scripsimus et V. R. D. hoc negocium impense commendantes, quod si hactenus istis expeditum non sit, Rogamus plurimum, ut quicquid expediatur, nam multa mora multum detrimenti afferret tam in spiritualibus rebus, quam etiam in bonis temporalibus illius Ep^{atus} L^{iterarum} contigui.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

S
Anctissime V. R. Proficiscens in Italiam Mag^{us} Iaroslans de Lasko, Palatinus Siradiem ex ordine Senatorio Regni mei, idque peregrinandi causa, fortasse, et apud S^{tem} V. constitutur, et nomine patris sui domini Archiepi Cinesien^{is}, varia cum illa tractabit, et quia ipse dominus Archiep^{us} nescio quo consilio ductus, impetravit imper a Ste V. quedam, que si recte illi declarari fecisset, nequaquam S^{tas} V. collatima fuisset, vti est facultas absoluendi apostatas ab habitu et professu religionis, ad normam viuendi secularium sacerdotum, que nos peperit in huius regionibus, magnum scandalum et incentiuum dedit aliis religiosis in eam speciem religionem deserendi, similiter et facultas, quam de ordinandis clericis, extra legitima tempora,

104
obtinuit, facit ut passim ordinentur digni et indigni in dedecus ordinis ecclesie.
cum ante hac ea ordinatio fiebat per Episcopos statutis temporibus, et ma-
gna maturitate, et non nisi ad certum titulum vel patrimonium. Igitur be-
nece meum resolvens, vereor, ne quod iterum per dictum Nepotem suum, apud
vram s^{tem} eiusmodi, quod esset vel adversus statum ecclesie, et iura, ac
consuetudinem Regni mei, aut etiam, adversus animum et sententiam meam
impetraret. Supplicoque v. S^{ti} ut si idem Jaroslans apud illam erit, nihil
eorum que agit annuere dignetur, absque consensu et sciencia mea, utilia an
inutilia, magna vel modica videbuntur, nihil est enim quod pretextu, et colore
dicendi, circumvenire non possit, eos qui regiones et mores hominum, non
usque quaque callent. Hec v. S^{ti} sapientissimo antistiti suggessisse satis sit.
non dubito quin meum potius in rebus regni mei, quam alienius alterius confi-
simum sit sequutura, neque his precibus et persuasionibus aurem adhibitura, que
adversus animum meum, et iura regni mei fieri deberent, de quibus scribo lacrimis
De^{mo} D^o Cardinali protectori regni mei, cui ut vram stas benignas aures pre-
bere dignetur, etiam atque etiam vehementer rogo. Neque eidem S^{ti} v^{re} ex corde
commendo. Datum.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici.

Sanctissime. lam a plerisque diebus, variis et diversis nuntiis, ac rumoribus accepi,
et urbem Romanam et v. s^{tem} in quasdam magnas angustias, et capsum dene-
nisse, quem in his modernis reipublice christiane, calamitatibus, et hereticorum sedi-
cibus, communem, et periculosissimum esse intelligens, cepi dolorem incredibilem,
certior tamen factus, statum et negocia S^{tis} v^{re} constituta esse in platea C^E.
Mis de eius virtute, et pietate in religionem plurimum mihi persuadeo. Spero
illis v^{tem} Casaream se ita gesturam erga v. s^{tem} et sedem eius apostolicam, uti

probum et christiannum principem decebit. Quia in re quicquid pro S.^{te} vestra
prestare potero, nihil opere, et impendii recusabo.

Eterum presentam adhuc in principio Aprilis. V. S.^{ti} ^{ad} vacantem Epatum
Rocensem. R.^{dm} dominum Andream Cricium Episcopum Tremislicen^m, ad
Epatum vero Tremislicen^m R.^{dm} Ioannem Carukowshi, P.tm Crae, secreta-
rium nostrum, Ad Epatum vero Laodice^m titulare, et Suffraganeatum
Crae, fratrem dominicum ordinis predicatorum, et supplicaueram V. S.^{ti} ut quom-
am alter horum episcopatum hereticis, alter scismaticis, et infidelibus, vicinus est,
et incommoda multa sequi possent, uti iam sequuta sunt ex longa ipsorum vacante,
ut V. S.^{tas} ipsos presentatos meos, q³ celerius confirmare, et lras illis concedere
dignaretur. Sperau^q q³ ut prius fieri solitum est. N^{ox} post ipsorum confirma-
cionem breuia illis mitti, et postea littere expediri debuissent. Nunc int^{lexi} illos
confirmatos quidem a V. Ste Sed ante tumultum urbis Rome, breuia denegata
esse, et lras expediri non potuisse, unde Epatus predicti carere adhuc cognu-
imus pastoribus, cum magno rei ecclie et religionis detrimento. Quare supplico
V. S.^{ti} litteras ipsis electis, qualescumq³ fieri possunt, ad possessionem et ad mini-
strationem Episcopatum suorum capiendam concedere dignetur. Nam quod
ad solucio^m amate attinet, dederunt illi iam pridem pecennias ad societatem
foccarorum, eritq³ solucio illic, ubi S.^{tas} v^{ra} designauerit, et ubi responderi de
pecennia per ipsos foccaros poterit, Et licet a iuris peritis mihi persuadetur, ipsos
electos, post eorum confirmationem, et tantum cassum sedis aplice subsequutum,
iam Epatus suos debite administrari posse tamen et mihi, et illis visum est, pro
solita observancia erga sedem aplicam, adhuc ab ipsa adm^{str}acione abstinere
in spem expeditionis l^{ra}rum in quantum fieri poterunt. Oro itaq³, etiam atq³
etiam V. S.^{tem} ne hoc negotium, diuini ita infectum, et perplexum esse sinat,
neq³ de successibus suis cerciorem reddere dignetur. Et dⁿⁱ ac felig^{me} valeat
pro bono statu rei p^{nb} et e^{re} et mea singulari voluptate. Datum. Crae.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

R^{me} Et. Per hoc omne tempus varii ad nos rumores de rebus Italicis
afferuntur, inter quos hoc demum omnes affirmant S^{mm} D^m. N. curiamq; et
urbem Romanam in maximum discrimen incidisse, unde quantum dolorem,
capiamus describi non potest, unum nos consolatur quod audiuimus totum hunc
successum pendere ex documento Cesaree M^{ties} quam cum sciamus esse probum
et catholicum principem, non dubitamus eius M^{tem} ita se in hoc euentu gerituram
ut christiano et catholico eius nomini congruit. Nos si quid in eo casu pro ipso
S^o D^o. N^o. et v^{ra} Be^{ma} D^o prestare possumus, libentissime omnem operam im-
pendemus.

¶ Etenim presentamus adhuc in principio Aprilis S^o D^o N^o ad vacantem
Ep^{at}um Ploceⁿ Be^{dm} D^m Andream Cricum Ep^{um} Premisl^{ien}, Et ad
Ep^{at}um Premisl^{ien}, Reueren^t Joannem Carnkowskⁱ, R^{em} C^{rac}. Secretari^{um}
nr^{um}, Ad Ep^{at}um vero titularem Laodicensem, et Suffraganeatum C^{rac}. com-
mendamus fratrem dominicum ordinis S. Dominici. Et supplicaueramus eis
S^{ti} ut quoniam alter eorum Ep^{at}um hereticis, alter S^{ph}maticis, et infidelibus
vicinus est, et incommoda multa sequi possent, ut iam sequuta est ex longa ipsorum
vacacoe, ut eis S^{tas} ipsos presentatos nr^{os} q^{uod} celerim confirmare, et l^{it}as illis
concedere dignaretur. Speramusq; q^{uod} ut pri^{us} fieri solitum est, mox post ipsorum
confirmacoe, Breuia illis mitti, et postea littere expediri debuissent. Nunc intel-
leximus illos confirmatos quidem ab eis S^{te} die xxix Aprilis, sed ante
tumultum urbis Rome breuia denegata esse et l^{it}as expediri non potuisse, unde
Ep^{at}us predicti carere adhuc cognuntur, suis pastoribus, cum magno rei eccl^{ie} et
religionis detrimento. Quare rogamus v. R. D. agere velit apud eis S^{tem}
ut l^{it}as ipsis dominis electis, qualescunq; fieri possunt ad possessionem et ad m^{is}tracoe

Episcopatum suorum capiendam eius S^{tas} concedere dignetur, nam quod ad solu-
cionem annate attinet dederunt illi iam pridem pecennias ad societatem focaro-
rum. Eritq; solucio illis ubi eius P^{tas} designauerit, et ubi responderi de pecennia
per ipsos focaros poterit. Et licet a iuris peritis nobis persuadetur ipsos electos
post eorum confirmationem, et tantum casum sedis aplice subsequuntur, iam Ep^{atus}
suos debite administrari posse, tamen et nobis, et illis visum est pro solita obser-
uatione erga sedem aplicam, adhuc ab ipsa ad ipsa administratione, abstinere
in spem expeditionis l^{tr}arum in quantum fieri poterit. Rogamus etiam atq;
etiam V. R. D. ne hoc negotium istuc ita infectum et perplexum esse sinat,
sed ut celerius ipsas l^{ras} ab eius S^{te} impetret, rem nobis multo gr^{at}iam
faciet V. R. D. Que nos rogo de his que istis aguntur, facere velit cerciores,
valeatq; felix^{me} et nos diligat. Datum.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

Petrus Tomiczki eps Crac^{ie}
Vicecancell

Reme in Christo pater et domine domine colendissime. Post sexuitatis mee
humilem commendacionem. Casus infelix, quem S^{mo} domino nostro. R^{mis}
dominis Cardinalibus et ceteris prelatibus ac Sancte sedi aplice accidisse an-
dinus, non mediocriter perturbavit, tam Sex^{mo} D. nostrum regem,
quam omnes sue S^{tis} subiectos, et preteritum ordinem nostrum ecclesiasticum.
Sed tamen si vera est fama, cum S^{tas} sua se, resq; suas Cesaree M^{tas} fidei
commiserit, quam constat primum et mitem principem esse, dubium non esse di-
mina ope. Inprimis adiuuante S^{tem} suam ipsamq; sanctam aplicam sedem
deens dignitatem auctoritatemq; suam breui recuperatam, quod ut q;
otius fiat, omnes hic deum precamur. Commendaueat iam pridem
M^{tas} regia, domini nostri, S^{mo} domino nostro, et V. R. D. causas
dominorum Andree Cricii, Epi Premisliensis, nepotis mei, et Ioannis

168
Carnkowsky, EP^{us} ecclie mee Crac. quorum alterum ad Locen' altern'
ad Bremisliens' eccliam presentauerat, ut videlicet opera et patrocinio
eius a S^{te} sua confirmarentur, quorum tamen negotium (q^{uo}d credi patet est)
his tumultibus, quos antea impeditum fuisse res ipsa indicat. Illud miror
q^{uo}d cum ego Suffraganeus mei, fr^{at}r dominici ordinis predicatorum negotium
multo ante hunc urbis Rome tumultum V. R. D. Commendauerim qua
nam sollicitudine negligencia factum est, q^{uo}d confirmatio, eidem Suffra
ganeo meo, obtemperata non est. Cuius carencia nos, me alioqui maximis tam
p^{ro}b^{is} eis q^{uo}m priuatis difficultatum nodis immolatum, adeo afficit, et sollicitu
reddidit, ut sub onere ipso, pene michi succubendum est, nisi V. R^{me} D.
auxilium accederet. Rogo itaq^{ue} et oro eandem R. D. V. emere, velit
tandem instare, et perficere, ut si non in solita l^{it}erarum forma (quod forsitan
in hoc tumultu vix licet) Saltem in forma breuis confirmationem, tam d^{omi}n^{is}
Ep^{is} predictis q^{ui} Suffraganeo meo, una cum unione ecclie parochialis in Va
rozinogize mee Crac. diocesis, a sede ap^{osto}lica obtinere possit, ut ipse Suffra
ganeus meus, omnia Ep^{iscop}alia obire valeret, et ego grauissimo onere, quod fero,
pro parte Lenari queam. Merebor hanc gratiam, V. R. D. omni studio et
perpetua seruitute mea. Cui me rursus suppliciter commendo, et quam dominus
Deus seruet diutissime sospitem et felicem.

Sigismundus primus Rex Polonie
~~Cardinali Protectori~~
Summo Pontifici Clementi vij

Scripsi iam aliquociens V. S^{te} si modo l^{it}er mee ad illam penetrare potue
runt, quanto me dolore affecerit calamitas urbis Romane et V. S^{te}.
detentio indignissima, pro cuius liberatione per hoc omne tempus egi
cum Cesareo M^{aj}est^{ate} aliisque principibus que potui diligenter me. Quibus vero
hactenus nullum respons^{um} ad l^{it}as meas a V. S^{te} sed neq^{ue} vllam certam signi.

ficacionem de statu illius, habuerim, priuatis tamen duntaxat quorundam
lex edoctus, hanc tandem detencionem et aduersitates suas illam enasisse
sum mihi in modum consolatus, valde enim metuebam, ne ut nunc sunt
mores et tempora perditissima, utque exultare sentiebam rei ecclesie
^{inimicos} aliquid detestabilis, in illam et eius sanctam sedem patraturum esset,
quod aliquanto rectius cessasse, quam vel ego verebar, vel scelerati homines
expectabant, vehementer gaudeo, et v. st. ex corde gratulor optoque votis
omnibus, ut hec nefanda illius aduersitas pareat in posterum, et v. st.
deus immortalis, et rei ecclesie salutem et incrementum, oro aut obnixum
v. st. ut cum non solum videat, sed etiam re ipsa expecta sit quam longe
lateque progressa est, hec reipso, ebria ne fatalis tempestas, ut indies ma-
gis omnia in preceps tendere videantur operam et curam omnem impen-
dere dignetur, ut motus isti excruciables et dissidia principum christianorum,
plus quam nimodica sopiri et componi possint, et presertim duorum Regum
Hungarie, qui regnum illud nobilissimum, et ex quo potissima pars communis
salutis dependet, calamitosum alioquin, et ab hoste magna ex parte fractum
et occupatum, acerrimo intestino bello perdere minuitur, cui, nisi quod primum
per alios principes christianos succurratur, et ipsi duo Reges in concordiam non
redigantur, iam de illo actum esse v. stas certissimum habeat, est enim mihi
satis compertum, et exploratum, Imperatorem Turcorum, ita omnino constituisse
se et paratum iam esse, ut per hanc occasionem dissidia, et calamitatis regni Hunga-
rie, totum quod reliquum est, occupet, et illuc sibi additum, ad minuenda omnia
alia regna et dominia christiana comparet, unde quantum periculum et exitium
imminet reipso, christiane v. stas pro sua prudencia expendat, et provide oro
et obtestor etiam atque etiam v. stem ut huic impendenti communi, omnium
ruine, sua opera et consilio succurrat, ne tunc deum id facere vellet, cum iam
illi integrum non fuerit.) Commissi nonnulla postulanda a v. ste Rmo domino
Cardinali S. rum quatuor, protectori Regni mei, presertim quod attinet peniten-
ciarum istis Inigne Sclauonice, ad quod offe. commendo v. st. ex corde
venerem Stanislauum Rzegieza Iuris utriusque doctorem virum probum et litte-
ratum, ac in istis Italicis gymnasiis longo tempore versatum in hoc, et aliis po-
stulatis oro, ut v. st. se benignam exhibere dignetur, neque quod hactenus fecit

711
gracia et favore suo complectatur. Valeatq; et sit felix dntissime
Datum ex Conuentu generali Liotcomen.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

Reme in Christo pater. Mirari satis non possumus q; ad tot lras, quas per
id tempus, et s^{mo} domino nostro, et v. R^{me} D. scripsimus, nihil respondi ha-
buermus, magna enim sollicitudine tenebamur, et tenemur, etiam de statu
illius S^{his} nihilq; cure et opere nostre pretermisimus, cum apud Casaream
autem tum etiam alibi, ubi opportunum videbatur, de liberanda illius S^{te}
et v. r^s R. D. ab ea detencione plusq; detestanda verum, quia suspicamur
istis itineris discriminibus fieri, ut neq; responsum ad lras nostras habere, neq;
istuc quidq; certi scire possimus, ferimus equo animo, nihilominus tamen cum ex-
p^{ri}uatis, quorundam lris intellexissemus, ipsum s^{mm} D. nostrum, et v. r^s R.
D. ex tam nefanda captiuitate liberatas esse: Rogamus v. R. D. ut nostro
nomine gratulari velit illius S^{ti} hanc utiq; in tam aduerso, et pene incredibili casu
felicitatem, nosq; ut primum poterit, de statu illius S^{his} et suo etiam certiores
facere non grauetur. Rogabit preterea verbis nostris illius S^{tem}, ut operam
suam intendat quo hii perniciosissim^{us} tumultus, et bella intestina Principum Cbria-
norum tandem componantur. Utq; regno Vngarie^{na} interq; externaq; calamitate
afflictissimo quam primum succuratur. Habemus enim explorat^{um} q; Imperator
Turcorum ad regnum ipsum totum occupandum, sese modis omnibus accingit,
quod illi factu facillimum fuerit, scissis bifariam regnicolis et duobus pro illo regibus
inter se digladiantibus vnde quanta ruina toti Reipub. Cbriane impendat facilis
a quo uis intelligi pot. qm explicari oporteat. Quare si quando vnq; opus videbatur
consilio et succursu ipsi Regno Hungarie, in cuius salute maxima communis om
salutis pax consistit, Nunc profecto velis et remis huic negocio incumbendum est

omnibus idq; mature, ne demum ^{et} ~~est~~ ^{de} sera et explorata sint omnia.

(Iterum quid de expeditione Episcopatum Plocen et Premislen istis agatur, etiamnum incerti sumus. Trapezite referunt pecuniam a se pro ipsa expeditione dudum esse numeratam, tamen diplomata nondum sunt allata. Similiter et Suffraganeus Crac. Rogamus itaq; R. D. Vram, ut quo tandem expeditiones ipse finem suum habeant, operam suam impendat. Nam hii ipsi consilarii et seruitores nri, magnam hinc iacturam subierunt, et subeunt assidue, cauentes modis omnibus ne quo pacto committant aliquid, contra prescriptum erga sedem aplicam debitum suum, vtrumq; in Vugaria et alibi, hec non perinde obseruentur, et episcopus regni nostri plus mino aliis oneribus reipub. sunt grauati. Preterea rogamus sepius V. R. D. et nunc etiam obmixte rogamus, ut signari et expediri curet Suppl. cacionem nram manu nra, subscriptam de libere collacionibus ordinariorum huius regni nostri in eorum mensibus, que peticio nra et iustissima est, et statim ecclesia, in huius regionibus peruecessaria. Similiter et de vnione Ecclesie parochialis in Vawrzniezice Suffraganeo Crac. Deinde etiam, ut de Canonicatu ecclesie Crac. qui vacauit per mortem olim Salomonis de mense Februario, Venerabili Laurencio Misskowsky, viro nobili et idoneo provideatur, usq; alia sacerdotia eiusdem Salomonis, qui asseritur fuisse familiaris R^{mi} olim Dⁿⁱ Carolis Alexandrini, que sunt de iure patronatus laicorum ^{im} interpretacionibus et difficultatibus istis aliquibus, non minuantur. Postremo impetrauit a nobis impotente quidem R. D. Archiepiscopus Quesnens litteras commendaticias, ad S^{mm} D. N. et V^m R^m D^{nem} pro eo quem ipse peteret in penitenciarum sui, que Sclauonice istis apud sedem aplicam constitui. Verum quia intelleximus eum promoturum esse homines ad hoc negocium minus idoneos, et eos fortasse, qui in falso et multis aliis facinoribus notati sunt, de quibus alias scripsimus satis V^{re} R^{me} Dⁿⁱ Rogamus illam plurimum, ut prorsus nihil attentis ipsis litteris nris nris commendaticis, per D^m Archiepiscopum a nobis importunis precibus extortis promouere dignetur apud S. D. N. ad hoc ipsum penitenciarie officii ven^{lem} Stanislanum Rzezieza viris vtriusq; doctorem plures annos in Gymnasijs Italicis versatum, vtiq; doctrina et moribus fide dignorum testimonio commendatum. Faciet eius S^{tas} ^{off} optimi et clement^{mi} antisistis, et nobis rem multo gratissimam

quam illi omnibus obsequiis nostris, simul et V. R. D. omni gratificatione
referre curabimus. Que feliciter valeat V. nos et hec negocia nostra habeat
commendata. Datnm

Sigismundus primus rex Polonie
Cardinali Protectori.
Petrus Tomicius eps Crac
Regni Polonie Vicecancell.

R^{me} in Christo pater domine mi obsequantissime. Scripsi iam aliquociens
V. R^{me} Dⁿⁱ in quanto luctu fuerimus hic omnes ecclesia^{ei} ex ista deten-
sione S^{mi} domini nostri. et vestreum R. D. quodque osores status
et dignitatis nre exultauerint ad merorem nostrum, sperantes actum,
iam fore de auctoritate sedis aplice. Verum recreamur rursus, cum au-
dimus eius stem et vestras. R. D. aduersitatem hanc superasse,
et pristinam libertatem recuperasse, paco qua nos hic omnes ecclesia^{ei}
et prefecto S^{mo} Rex noster cum magna animi sui amaritudine,
curauimus id totum exequi quidquid opportunum videbatur, et per nos
fieri potuit. Facietque itaque V. R. D. rem M^{ti} sue Regie multo grati-
simam, si quo pacto se nunc habeant res et status ipsius S^{mo} Dⁿⁱ nri
et v^{rarum} R. D. M^{ti} sue descripserit, ex eius litteris intelliget,
q^d sollicita sit M^{tas} sua de statu rei c^{br}iane et prefertim de regno
Hungarie iam nouitⁱⁿ extremo discrimine constituto, v^{ra} R^{ma} D^o
sollicitare velit, ut q^d premium ipsi regno et huic dissidio pro illo, duorum
regum funestissimo, consulatur, nam rigens nobis omnibus imminet
ruina. Intelliget etiam v^{ra} R^{ma} D^o postulata M^{ti} sue ex eisdem
l^{ris} suis, tum de expeditionibus litterarum, dominorum Episcoporum
Plocen^{is} et Premissien^{is}, et Suffraganeatu Crac^{is}, vⁿⁱoneq^{ue} plebanatus in
Vawynieczerze, nec non de libera dispositione vacancium beneficiorum
in mensibus ordinariorum, deq^{ue} Canoniatu Crac^{is}, D^{no} Doctori
Mischowski, vico probo et exdito providendo, tum vero de sufficiendo

in officium penitencie, dominum Stanislavum R^{ecre}ta viris
vtriusq; doctoresi homine vite et doctrina probatissime, in quibus ut
ut^{tas} sua et se^{mo} D^{no} exaudiat, et ea que honestissima petit obtineat
v. R^{ma} D^o omnem diligenciam suam adhibere dignetur, nam profecto
in hac re et ut^{tas} sue et nobis omnibus plurimum gratificabitur. Nec miretur
si in eo ipso negotio, ac aliis plerumq; l^{re} ut^{tas} sue Regie sibi inimicem con-
trarie, tam ad illam, q; etiam ad se^{mm} do: n^{rm} p^{er}feruntur, nam dno
sumus Cancellarii regni, seorsum quisq; l^{ras} concedit, princeps est in
precibus hominum, perbenignus homines importuni, et petaces plurimi, a qui-
bus mens Regia in d^{mer}sum trahi solet, neq; omnium que concedit, et
quatenus concedit, meminisse pot, quod et in aliis aulis, et plerumq;
etiam istic in Curia Romana contingere solet, vel potius in tantis nego-
ciis et expeditionibus contingere necesse est, v^{ra} R^{ma} D^o certissi-
mum habeat ut^{tem} Regiam, neq; ex animo, neq; satis considerate
l^{ras} commendaticias pro quibusdam aliis de ipso officio penitencie
concessisse, neq; ut valeant aliquo modo velle. Igitur v. R^{ma} D^o
ut^{tem} suam, cum apud s^{mo} D^{mm}, Xostrem, tum etiam apud
seipsam exensatam habere dignetur, et curare, quo iste dominus
doctor Stanislavus, vir dignus et idoneus ad hoc ipm officium peniten-
cie constitutur. Valeat deum felix me v^{ra} R^{ma} D^o
Et si quid est in quo hic illi gratificari et inferuire posse videor,
utatur opera et obsequiis meis confident^{me} Datum ex Con-
ventu Roticonien.

Petrus Tomicius Ep^s Crac. vicecancellarius.
Laurencio Cardinali Sanctorum quor^{um} Coronato^{re}.

Reme in Christo pater & domine domine colen^{te} me. Post sermitutis et ob.
servancie mee commendacionem. Reddite sunt mihi lre D. V. Be^{me}
date die xx Septembris, quas cum ingenti dolore et lacrimis perlegi
continebant enim cum verbis Rome excidium, tum vero incredibilem
& nefandam S^{mi} domini nostri calamitatem et detencionem, de qua
tametsi dudum ante fama huc perculanerat, et ut in talibus eventibus
fieri solet, indies anctior et deterior, presertim ex incis ecclie, quorund
nunc plena sunt omnia prodicens, tamen et ea que acta et que verius
explicata sunt lris D^{ms} V. Be^{me} dolorem et ulnus, animi mei, iam ali:
quantum tempore obductum, acerbissime refricarent, idq^{ue} Sex^{mus} domi.
num Regem nrm, et nos omnes eo magis angit, qui usq^{ue} modo proesus morchi
sumus, quem tandem finem hec funestissima tragedia cepit, et an ipse iam
S^{mus} D. N. et vce Be^{me} Dnes sint a manibus istorum sacrilegorum
liberate. Scripsit enim iam pridem Sex^{mus} Rex meus Casaree M^{ti}
et oratori suo diligentissime agere commisit, de liberanda eius Ste.
et alia quecumq^{ue} oportuna fore intellexit, curavit, nec in posterum
quidquam pretermittet, modo quid agatur tandem, et quid facto opus sit
sciamus.

Quod ad expeditionem Ep^{atus} nepotis mei domini & piⁱ Elocen^{ti} attinet,
accepit nunc premium breve S^{mi} domini nostri scriptum adhuc in Julio.
et quia ingens damnum acceperunt bona istius Ep^{atus}, tam longa expe:
ctacoe huius expeditionis & motus quidam adnexus statum ecclia, cum
illuc insurgere ceperant, utas Regra considerans hunc casum verbis
Rome, et accepto sufficienti testimonio de promissione, seu translatione fa:
cta ipsius nepotis mei mandaverat, ei strictissime, ut ad sponsam suam

concederet, et pullulantibus erroribus quæpreminum promideret, quod tamen
ille facere, moras nectendo, et huius expectando, usque ad octobrem produxit,
demum cum nihil afferretur, et dies peiores et mores increbresceret
fecit id quod iustas Regia mandavit, et res ac necessitas ipsa postulabat,
relicta nihilominus apud Trapezitas focarorum pecunia, diligenter
illis committendo, ut quæpreminum possent, huius expedire curarent, nolens
quidquam pretermittere, quod ad bonum et Catholicum episcopum pertineret,
a quibus hactenus nihil certi habere possumus, nisi hoc quod operam dant,
ut expedire possint. Itaque rogo V. R. D. ut si iam patefacta est fa-
cultas istarum expeditionum, curet, ut ipse huius nepotis mei, simul ac
Suffraganei mei Crac. non solum provisionis, sed etiam unionis plebanatus
in Varviciere, perpetuo eidem Suffraganeatui, quæpreminum ad nos mit-
tantur. Refexam hanc operam D. V. R. me omni studio et observantia
me, quatenus potero.

De pensione R. mi D. mi Caroli S. Sixti, curarem libenter, ut ipse deside-
rio suo potuerit. Videor enim videre, unne ipsius præter angustiam
et necessitatem, illique plurimum ex corde condoleo. Verum cum hec res
plane sit adnexus iura, et statuta regni, cogitet D. V. R. me, quod id
nobis facile, factum sit, eam pensionem admittere, vel aliquas compositiones
eius causa facere, cum ad ipsam Episcopum Plocen, ne Nepos quidem
regni admissus fuit, quod res esset adnexus iura, et statuta regni, hac una
causa irrepsit Lutheranismus in regnum Suecie, qui iam statum illic ecclesie
penitus pessumdedit. Unde et nos plurimum veremur, ne hominibus secularibus, qui
libenter omnem aduersus nos occasionem arripiunt, hanc ansum tumultuandi in nos
prebeamus. Veremur non solum pensiones, sed etiam^{iam} et Amatas solvere. Nos tamen
quantum maxime possumus, custodimus auctoritatem, et utilitatem sedis apostolice, que
omnino huius observantia^e nostre, piam et clementem habere debet rationem, præfer-
tim cum Episcopus, et bona hec nostra ecclesia, ea sunt magnopere ad defensionem regni
onerata. Utinamque est licet non possit hec pensio solvi, nisi cum excessu, et pena
aduersus iura regni. Nepotisque mei discrimine, tamen curabo ego apud
Regiam, ut illa quod ei nemo prohibere poterit aliquo honesto munere, dictum
R. mi D. mi Cardinalem consoletur, non pensionis nomine, sed liberalitate sua

Regia. Neq; illam dubito id pro sua benignitate non grauatim facturam,
cum primum tutum istuc iter ad uos patebit. Commendo me ex corde D. V. R.
cui una cum S.^{mo} D.^{no} nostro feliciora omnia omnibus votis et precibus meis
exopto. Datum

Excusatio Caesaris super Roma capta
et pontifice obfesso.

CAROLVS diuina fauente clemencia I. Romanorum Imperator, sem-
per Augustus, ac Germanie, Hispaniarum, vtriusq; Sicilie, Sicilie Iersalem,
Hungarie Dalmacie, Croacie &c. Rex Archidux Austrie, Dux Bur-
gundie Brabrocie &c. Comes Halspurgi, Flandria Tirolis &c. S.^{mo}
Principi dno Sigismundo regi Polonie, Magno Duci Lituanie &c.
fratri et consanguineo nro charo^{mo} Salutem et amoris fraterni perpetuum
incrementum. SIBO^{me} princeps frater et consanguineus
noster charissime. Tametsi nrm erga rempub.^{cam} christianam et aplice
sedem, animi adeo euidentissimis argumentis comprobauerimus, vt neminem
tam a ratione alienum fore nobis polliceri valeamus, qui ex his que nuper Ro-
me acta sunt, quidq; nobis adscribere presumat, ideoq; ad S.^{tem} vram, que
mentem nostram experta est, quamquam omnia etiam si suspecta essent, in melio-
rem partem interpretaturam, non ignoramus de re hac in presencia scribere super-
uacaneum esse uideatur. Nolimus tamen pretermittre, quin lris nris rei geste
causam, nrmq; de super animam S.^{ti} vre aperire, quo rectius eius prudenti con-
silio atq; ante nos et rempub.^{cam} christianam, mutuis seditionibus labefactari, illiq;
Turcarum seruitiam inniere, Christi hostes insultare, cum maxima christianorum
omnium ignominia, videmus, arbitramur, denm Opt. Max. in plate nra
Regem Gallorum tradidisse, quo facilius reipnb.^{cam} calamitatibus obuiam ire possem.

Vix tamen Rege ipso pristinae libertati restituto, paceq; inter nos, firmata, ab
his malis rempub.^{cam} liberaueramus, cum Clemens Pontifex Maximus a quo

ipso animare valeat
cum superioribus ant
Reipublicam

tantum abest, ut nullum malum speraremus, ut nihil à Christi vicario alienum
nobis polliceremur, perniciosissimis suorum consiliis seductus, exortus est, qui tot of-
ficiorum ipsi et apostolice sedi, à nobis prestitorum, qui sine dignitatis, qui reip. salutis,
qui regni Hungarie discriminis, qui quantum malorum civilia bella secum adfferat
oblitus denno nobis bellum indiceret, pacatam remp. turbaret, ac veluti classicum
canens vniuersos christianos principes, potentatusq. ad arma vocaret, ita ut
qui imper civilia arma posueramus, omnibus ne quidq. tentatis, quibus pacem ab eo
si non impetrare saltem extorquere licisset, sponte etiam nostra, oblatis hiis que ipse
armis impetrare conabatur, denno pro nostra ac subditorum nostrorum defensione arma
plurq. civilia capere coacti sumus, protestantes tum hris, tum nunctiis, ut si quid
detrinecti incommodi ve huius belli gracia apostolice sedi euemiret, id non nostre
sed eorum culpe ascriberetur, qui nos ad bellum prouocauerunt, qui equissimas ac
plurq. debitas oblaciones nostras audire noluerunt, atq. huius protestacionem nostram,
non modo Romano Pontifici, verum etiam sacro Cardinalium ordini exhiberi
fecimus, ne cuius iuste querela, locus relictus conkeretur. Illi vero hiis omnibus
spretis, non solum Pontificis, sed Caroli etiam nomine, arma in nos Regnumq.
nostrum Neapolitanum continuant. Nosq. tametsi licite potuissemus, ne ex re-
gnis dominisq. nostris, pecunie in tam inopios vsus, conuertende Commissariis
Pontificis traderentur, ne tamen quidq. aduersus sedem apostolicam, tentare vider-
emur, per nos semper illis liberum fuit, suam ut solent pecuniam exigere, multis
hanc nostram lenitatem non probantibus. Quum autem videremus vniuersam Ro-
manam Ecclesiam in nos, eius protectorem, qsi seipsam precipitantem ruere,
tum ex Hispania, tum etiam ex Germania, nouas ad Italiam copias misimus,
quas dum videt Pontifex, futurum exitum precauens, rursus inducias firmari
curat, quas nos tametsi adeo essent iniquis condicionibus, ac ab omni honestate
et ratione alienissimis firmate, ut vix etiam conuulsiuissimo hosti victo et prostrato
prescribi, à quouis principe debuissent, pro ea tamen obseruancia, qua Romanum
Pontificem, et apostolicam sedem veneramus, proq. ardenti affectu, quo publicam
tranquillitatem exoptamus, malumus iniquissimas inducias amplecti, q. equissima
vindictam prosequi, ipsasq. q. primum ratificauimus et approbauimus.
Milites autem nostri, anteq. huius ratificacio nostra ad eos perlata esset, Induciis
fidere nolentes, recta ad urbem tendunt, in qua eum impetum fecerunt, quem

749
111

Seritas Vra audiuit minori tamen excidio, q̄ ab hostibus nr̄is ubiq̄ disseminatum
est. Nos certe tametsi id poscimus iusto dei iudicio, q̄ nec iussu, nec consilio, nec volun-
tate nr̄a, nec humanis quidem viribus factum fuisse videamus, sed Chrm̄ ipsum
In quo vno totam spem nr̄am collocaueramus, et qui partes nr̄as, cum iusticia et
veritate conuinctissimas suscepit, ab eorum nos iniuriis, vindicare, iustamq̄
de hostibus nr̄is vindictam sumere voluisse. Ne ibidem tamen adeo sumus
grauissimo dolore affecti, vt longe charius nobis fuisset, non vnicere q̄ victoria
victoria hac, tanta iactura frui. Quoniam autem deo omnipotenti sic visum est
Eccl̄ie sue, ministros corrigere, firmissimamq̄ hac spe bmoī animi nr̄i dolorem leni-
uimus, q̄ certo nobis pollicemur. Denique Opt. Max. ex calamitate hac, summum
aliquod beneficium vniuerso chr̄iano p̄p̄o conferre voluisse, vt leuissimo hoc fla-
gello expergeti, qui summi tantum negotium curabant, dei et reip̄e causam
agant, purgatisq̄ erroribus, atq̄ mutuis controuersiis antiquatis, ciuilibus ar-
mis depositis, communibus auspiciis, in sempiternos religionis nr̄e hostes victricia
sagitta moueamus. Quod nos q̄ facillius futurum speramus. Si Seritas Vra
ceteriq̄ chr̄iani principes (vti certo nobis pollicemur) publicam causam nobis
semper amplecti voluerint. Nam quod ad nos quidem attinet, nihil pretermis-
simus, quod ad dei gloriam, aplice sedis honorem ac dignitatem, et reip̄e salu-
tem et tranquillitatem conducere posse videatur, imo pro his prestandis, Impe-
rium, Regna, dominia, sanguinem et vitam ipsam nr̄am, nunq̄ non sumus expo-
situri. Seritatem igit Vram rogamus, vt in re hac nobis, imo reip̄e adherere
velit, ita ut quod nr̄i est officii, q̄ accuratissime, prestantes ab omnipotenti deo
certissimum premium, atq̄ in hoc seculo inmortale nomen assequi valeamus.
Et Seritatem Vram q̄ feliciter valere atq̄ regnare optamus.
Datum in oppido nr̄o Valsolleti die vltimo Mensis Julii. Anno dñi
M^o D^o XXVII° Regnorum nostrorum Ro. noue
et aliorum XII°

Vester bonus frater

Carolus

Alph. Saldefius

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

X
S^{anctissime} V^{er}. Accepi mense Aprili l^{it}ras S^{ancti}is V^{est}re datas xvi^o Januarii, quibus meis illis respondet, quas scripsi v. S^{ancti} gratulando illi de superatis iam tandem illis difficultatibus et periculis, que fato quodam inopinato urbem Romam, et sedem v. S^{ancti}is minaserant. Ex quibus quidem l^{it}ris v. S^{ancti}is summam cepi voluptatem, quod ex illis, simul ac ex l^{it}ris R^{em}ini domini Cardinalis, Preuestii, protectoris Regni mei, plane perspexi, qua benignitate, et propensione paterna, me S^{anctas} V^{est}ra complecti dignatur, exhibendo se, uti pater benignissimus, precibus meis tam facilem et exorabilem, quod vicissim erga v^{est}ram S^{anctam} pro mea veteri consuetudine, et erga istam sanctam sedem solita deuotione omni studio, et obseruancia mea demereri curabo. Verum littere ipsius R^{em}ini D^{omi}ni Cardinalis, quibus addidit S^{anctam} v^{est}ram aduersa valetudine laborare, me rursus non mediocriter perturbauerunt, nam ut omittam quantum ego S^{ancti} V^{est}re pro singulari eius in me benignitate obstringor, et quam mihi salus eius chara esse debeat, intelligo etiam, quod nemo certe non intelligit, quanta mihi his malis v^{est}ris, quibus affligimur iactura tranquillitati publice, et perniciēs rebus christianis adderetur, si quid aduersi valetudini v^{est}re S^{ancti}is quod omnem deus auertat, accideret, unde non possum non esse de salute ipsius animo sollicitissimus, precorq^{ue} ut dominus Deus S^{anctam} v^{est}ram pristinae bone valetudini, ut iam factum spero, restituat, ac pro salute rei christianae, et meo singulari solacio, diutissime seruet incolumem. Cum me iterum regnumq^{ue} et domina, ac omnes res et negocia mea, toto quo possum studio ac reuerencia commendo, et supplico, ut preces meas quas ex R^{em}o domino Cardinale Sanctorum quatuor Coronatorum accipiet, benignam rationem habere dignetur, ut eius Regis qui pro salute rei christianae ac sacre sedis aptice honore et incremento, nunq^{ue} a bellis et impendiis requiesco. Datum V^{ic}ine die May. Anno domini.

292

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R^{me} **De.** Accepimus his diebus binas lras v. D. R^{me} quibus nobis par-
tim violenciam S^{mo} D^{no} nostro illatam et sacrilegium commissum, partim etiam
varia negocia nra et subditorum nostrorum, que illi commendaueramus, abunde de-
scripsit ac quod ad violenciam et sacrilegium istud attinet, dici non potest, quantum nos
hoc pessimum facinus, pessimumq; in his deprauatis temporibus exemplum contraba-
uerit, et ut omnino credimus, non esse cum Casarea M^{ti} sciencia patratum, ita eius
M^{ti} diligenter scribere et persuadere curabimus, ut tantum nebas inultum non fiat.
Describimus ipsi S^{mo} D^o Nostro victoriam, que nobis his diebus maximo Dei
beneficio contigit. Cum enim Tartari estate et autumno preterit nos acriter infe-
starent, et semper a militibus nris strenue repellerentur, hieme preter solitum, et
ex improviso Lituania irruerunt, coactaq; inensa hominum et pecorum multitu-
dine discesserunt, quos Capitaneus noster, cum plerisq; aliis proceribus multis die-
bus, per solitudines insequutus, cum iam illi securi essent, eos pariter ex improviso
aggressus est, et ultra viginti milia ipsorum prostravit, insignioresq; circiter septim-
gentos cepit. Predam omnem ipsorum recuperavit. Speramus hanc nram insignem
victoriam, in his rei Christiane turbis et indignissimis christianorum Principum sedi-
tionibus futuram eidem S^{mo} D^{no} Nostro voluptati et consolacioni. Cuius
Stem cum ex lris v. R^{me} D^{ms} intelligimus esse erga nos singulari benignitate
propensam, pretermittere volumus, quin hunc successum urm eius Sti c uesiglio,
significaremus. Habemus originalem supplicacionem super extensione bulle ordina-
tionum confectam et signatam, que non vsq; quaq; placet, et satisfacit D^{ms}
et piscopis Regni nri. Rogamus v. R. D. ut hanc aliam supplicacionem
in ea re, manu nra subscriptam, quam mittimus, signari procuret, et ut tandem pre-
ces nre tocies in hac re facte exaudiantur. Undet enim nos tocies scribere, pro
negocio iusto, quod negari nobis iuste non deberet, cum sedes aptica nihil det de
suo. Nam soli regis et ducis polonie fundarunt et dotarunt oia Sacerdotia

in regno nro, quæ iure ipsi, et nemo aliis conferre deberent. Et promde rogamus plurimum V. R. mam Dnem vt hec supplicatio, quam mittimus ita ut scripta est signetur, et lre necessarie scdm eam expediantur.

Scripteramus etiam aliquociens cum S. mo D. no Xro, tum etiam Vre D. ni R. rogando, vt pensio, qua istic Ep. patus Plocen nutritus est, cassaretur, de qua re nobiscum assidue regnicole nri exposcunt, q. iura nra, et regni constituciones ita violari permittamus. Sit constitucio Romane Curie, vt illic decedendum sacerdotia in dispositionem sedis aplice veniant, tamen o. res immunes esse deberent, qui ubiq. etiam apud Infideles sunt immunes, quod si futurum scimus: nus, nunq. defunctum D. m. Ep. m. Plocen istuc misissemus, immo durante hac difficultate, nunq. permittent nri, vt demiceps aliquem Ep. m. illuc proficisci permittamus. Quare cum hec res sit in detrimentum Inrispr. natu nri, et constitucio. onum regni nri, contra etiam ius et immunitatem legatorum, et Ep. m. regni nri, satis superonerati sunt oneribus tam reipub. q. etiam defensionis aduersus infideles. Rogamus plurimum V. R. mam D. m. intercedere dignetur apud S. mum D. mum Nostrum, vt eandem pensionem cassare, et irritare dignaretur, contineatq. R. mam D. m. Cardinalem S. Sixti, vt D. m. Ep. m. Plocen. hominem aliqui valitudinarii non molestet. Nam nos cogemur modis omnib. ultra regni nostri descendere. Speramus q. S. mus D. mus noster non permittet, vt inde tragedia aliqua in hoc regno, hactenus sedis aplice obseruatissimo oriatur.

Gratum est nobis plurimum q. Vra D. o R. ma impetraverit pro se sacerdotia Tome Wozniczki, imper Rome defuncti, et ea nonnullis subditis nris distri. buerit, ea lege in quantum id nobis corde fuerit. Rogamusq. R. mam D. nem Vram, vt de beneficiis, que posthac Rome vacabunt, ita disponere velit, q. absq. scien. a et consensu nro nemini conferantur. Cum aut. inter ea beneficia, que habuit dictus Wozniczki, sunt nonnulla de iure patronatus, Nobilium regni nostri vt proposita in Ciemielno, et ecclia parrochialis in Qrodzina. Rogamus R. D. Vram efficiat, vt de illis patroni libere disponere possint, prout iam illa contulerunt, et putati eorum a nemine molestentur. Nam ipsa Nobilitas regni nri, nihil minus ferre potest, quam iura sibi violari, nec certe nobis licitum. licitum videtur, ut iuri patronatus illorum derogari deberet. Rogamus etiam R. mam D. nem V. vt negocium Cautus Crae qui

211
varavit per mortem felicis Lieficzki, curare habere velit, et operam suam facere, ut Be-
nedictus Isidoriensis, cui de illo D^s Ep^{us} Crac. promittit, in possessione illius pacifica
relinquatur. Nam quod Michael Paczanow iactat se ius ad eundem Cant^{um} habere.
Scripsimus alias R^{me} D. V. q^d ipse Michael non est capax dignitatum et Ca-
nonicatum in Ecclesiis maioribus. secundum leges et statuta regni n^{ri}, cum sit
homo, de plebe, et pravis moribus imbutus, et qui non aliud ipse agit, nisi ut foueat
iurgia et lites inter homines et sacerdotia omnia impetrat. ~~nam~~
Ergo frustra nititur assequi eundem Cant^{um} et si illius possessorem impetierit,
nos efficiemus q^d ipse exnectur omnibus sacerdotiis que habet in regno nostro, et
perpetuo proscribetur, ita exigentibus statutis regni n^{ri}. Cumq^{ue} id ipse Michael
non est habilis ad prelaturas, et Cant^{us} ecclesiarum Cathedralium, Ius suum si
quod habet, in quemvis alium transferri non paciemur, ut non esset occasio aliis
in posterum se in talia beneficia, ad que inabiles sunt nigerendi, et illa in difficul-
tates conijcendi. Status regni Hungarie afflictus, quo pacto se habeat, iam credi-
mus ipse satis esse cognitum. electi sunt duo Reges, alter alium exturbare nitit^{ur}
aliis extrema neq^{ue} subire, q^{uod} alteri cedere mault. Interim hostis communis
inimiet. Nos videntes present^{em} huic instare ruinam. Curamus eam contro-
uersiam modis omnibus dirimere, quem n^{rm} conatum ut s^{mus} D^s X. adiu-
uare dignaretur V. D. R. admitti velit. Nam omnino maximum huic immi-
net discrimen. Felix^{me} valeat V. R^{ma} D^o et nos, negotiaq^{ue} n^{ra} habeat
commendata. Datum.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

Sanctissime in Christo pater, et Domine Domine clementissime Post humilem
mei Regniq; et dominorum meorum commendacionem, et oscula pedum beatorum,
Cum hoc toto tempore partim dolore ex interitu Serenissimi nepotis mei Vngarie,
et Bohemie Regis distinerer, partim continuis incursionibus Tartarorum
infestare, non vacavit, neq; erat admodum aliquid, quod Vre Sti pro mea in illa
observantia scripsissem. Nunc vero benignitate dei materia illa non indignam
nactus, nolui committere, quin e uestigio illi successum meum declararem. Cum
enim anno superiore Imperator Turcarum Tartaros instruxisset, ut me continuo,
et dominia mea vrgerent, ne Vngaris laborantibus opem ferre possem, et milites
mei illos aestate, et autumnio acriter reprimerent, hujeme preter solitum, et omnem
opinionem, magnis copiis, et cum filiis Imperatoris sui, oram Lituanie populo:
siorem, per congelatas paludes irrumpunt, perq; pagos et oppida dispersi, ingentem
hominum, et pecorum multitudinem capiunt, omniq; celeritate, qua possunt, ab:
ducunt, quem inopinatum casum accipiens Capitaneus noster Illustris Dux
Constantinus, mox proceres et milites, quos potest, per unctios et lras convocat
hostes paucos, et temporis incommoditate fractos, arte magis q; re vera persua:
det, ut ad persequendum illos magis excitaret, et qutum per celeritatem pot, circiter
septem milia equitum cogit, eoq; duntaxat comitatu, hostes multis diebus per solitu:
dines, et loca inuia maxima incommoditate persequitur. Jamq; prope staciones
domesticas inuestigat, incautos et securos celerrimo insultu xxvij die Januarii
adoritur, et non ipsos solum, sed et eos quorum ad octo milia Equitum obviam
illis ex stacionibus domesticis prodierant, in fugam vertit, pugancium, et fugientium
latissime ultra viginti milia sternit, Septingentos primarios capit, hominum dunta:
xat quos rapuerant, supra quadraginta milia sexus utriusq; non secus q; ex

inferno rediit, qui inimicem reuicti, hostes qui deiciebantur, quique ad equos perne:
mix non potuerunt, confodunt, ingensque et incredibilis victoria solo optimi Dei be:
neficio comparatur. Inuenta sunt ex arma, filiorum Imperatoris, unde argumentu
est, illos quoque caesos, et trucidatos esse. Hec ut tumultuarie nobis per ipsum Capita:
neum, et alios Duces ac proceres ex castris per scripta sunt, ita euestigio vre sti
uti Domino et patri meo piensissimo significare volui, nihil dubitans, quod inter moder:
nas rei Christiane turbas, et indignissimas Principum Christianorum discordias, et se:
ditiones habitura sit vra s. tas curarum, et aduersitatum suarum solacium, et volu:
ptatem non vulgarem. Nuper enim quod summo opere doleo, partim rumore, partim ecia
ex lris Rmi Dni Cardinalis Sanctorum quatuor accepi, dum ygonem de Ann:
cada, Nuntium Cesare Mti et dominos Columnenses, magna militum, manu
clam coacta, urbem irrupisse, Basilicam S. Petri, et sacrum Palacium minasse,
ut stem vram (quod dictu horrendum est) vel necassent, vel captam abdu:
xissent, nec solum Palacium, et pleraque alias domos, sed ipsum eciam sacrarium
S. Petri ausu sacrilego diripuisse, quod impium et minime Christianum facinus,
ut certo mihi persuadeo, absque sciencia, et voluntate Cesare Mti optimi et reli:
giosissimi Principis patratum esse, ita confido illud eius Mtem digna animaduersi
one puniendam et vlturam esse, id quod ego quoque eius Mtem cohortari curabo,
ne diuiciis paciatur tantas insolencias committi in re Christiana, quae eo usque iam
progressae sunt, ut ipsis eciam amicis et infidelibus, Nos et religio vra sumus contem:
ptui et ludibrio statisque Ecclesia eius et respublica christiana iudices in praecipis vergat.
Commendo me iterum regnumque et dominia mea v. sti quam Ds Deus pro
salute ecclesiae suae, seruet perpetuo sospitem et felicem. Datum Craconiae
die xviii Februarii. Anno domini M. D. xxvij.
Regni mei xxj

Insidem v. s. obsequentiissimus filius

Sigismundus Rex Poloniae
manu propria subscripsi.

Oratio. R. in Chr^o patris. D. Francisci
Speruli Epi. S. Leonis habita in
Pontificiis Sacris Clementis septimi.
ob victoriam de Tartaris partam
auspiciis Sigismundi Polonie regis.

^{nichil}
Cum dim. B. P. delatum sit ad aures nostras, præter miserabilis Italiae ex terarūq;
nræ pietatis generum, aliam super aliam clades, et quocunq; sese oculi nrī conuer-
terint, omnia viderint labencia, atq; ad extremam calamitatem redacta, dignū
simul et incundum fore existimari, ex hoc ornatissimo ad dicendum loco hodie
audiri, q; Serenissimus Polonia Rex Sigismundus datis Cracoviæ ad te lris
scribit, diuturnum contra Tartaros bellum, à maioribus pientissime susceptum,
ab eo prudentissime et fortissime semper administratum, nunc demum a paucis
per insperatam occasionem, et quasi diuinitus ingenti victoria illustratum, ac
pene confectum fuisse. Ideoq; tu rerum bene gestarum Sanct^{mus} ex^{imus} estimator
iudicis rite sacris, Deo gratulari hodie voluisti. Sed eam profecto rem, aliorum
(ut par erat et fieri facillime poterat) oratione auctam atq; ornatam audire
me potius decisset, quàm obediencia mea committi, vt quisq; ingenii mei in dicen-
do culpa depressam atq; imminutam aliquando indicaret. Verum ipsa res gesta per
se se tam præclara est atq; insignis, ut sperem in ea magis humilitatem atq; obse-
tatem orationis mee' alienari et illustrari posse, quam ei quicq; dicendo, à me fuisse
detractum, recte ab aliquo iudicari. Atq; vt inde excellentis, memorabilisq; fa-
mioris enarratio deducatur, vnde vetus et perpetua tam diuturni belli seges
exoritur, Europæ Scythiæ quam Sarmatiam vocant partem eam, quæ inter
Borystenem, Neotidem et Tanaim, latis inaccessisq; campis ad Euxinum pro-

175
tenditur, incolunt Tartari ob rigentem frigoris vim, quam paciendo videntur, sic ap-
pellati: Gens victu, cultuq; fera et ore ipso prope monstrosa, vini, frugum, tectorum
rerumq; omnium, præterq; pecorum egens commoditate, Religionis instituto, et lingua
præter suam plurimum vitur Maometana, et cum finitimis Turcis magna habet
comercia, ac mutuo sanguinis vinculo sæpissime coniunguntur, manus illis ad pugna-
dum prompta, ac sane ferma temeritas, ut qui olim Batauo duce finibus egressi,
ad balteum mare peruaserint, indeq; per Roxolanos, Cazeasq; ac demum Po-
lonos populabundi, in Ramonas penetrantes, omnem eam regionem triennio vasta-
uerunt. Polonia autem ipsa à lata campestriq; planicie, quam Pole, incolæ vo-
cant dicta, vltimq; Vistula ripam latissime obtinet, et quam longe fere Borystenes
fluit, ac demum non procul a Taurica chersoneso Euxinum irrupit Tartaris pro-
xima est, prius tamen, Lituaniis, Limoniis, Gitonibusq; coniungitur, qua vero Germa-
niam spectat, Slesia, Moraviaq; Ea duplex est, minor in qua Cracovia, regio ho-
spicio nobilis, et studio literarum, Maior vero vbi Posnania, Cuiusnaq; ad Se-
ptentrionem magis porrecta Loca habet fluminibus, paludibusq; plurimum interce-
pta, et ea quidem ita per hiemem solita gelu cogi, atq; obstrigi, ut gravibus planstris,
equitibusq; tuto transmitti queant, lato quidem plurimum prouinciarii nunc at latissio
olim imperio formidabilis, ut que a Borystene ipso ad albim Germanie dicio-
nem protenderit. Quanto autem Poloni pietatis, morumq; cultu, quâ celebri
bonarum litterarum, quam pio milicie studio teneantur, q; hic fere omnibus
notum reor, breuitatis curâ, silencio prætermittam. Cum vero mortalium ini-
quitate frequentissime fiat, ut finitimi, inter quos præcipue humana vigere
societas iure ipso debeat, dissidere maxime natua quadam inuidia videantur,
quantam Polonis esse discordiam cum Tartaris censeamus, qui non de fini-
bus modo, sed de vitæ institutis, de religione, de imperio bellum continenter
gerere, et dimicare cogantur: q; ipm interfluens Borystenes eruento persæpe
aagnarum cursu testatur, dum à sua quisq; fluminis ripa inuadentium hostium
impetus infestis armis retundunt. Anno igitur superiore cum Turearum
Tyrannus perumpet in Ranniam decreuisset, ut inuisæ Italiæ demum claustra
perfringeret, et Romano tantopere expetito Imperio potiret, ne Poloni belli stu-
diis extimescendi interumpere hoc propositum. Et Rannia Regi eorum
Regis necessario, ferre suppecias possant, ad res contra eos nouandas, Tartaros

cohortatus, bellico apparatu instruxit, eisq; negotium indicit, ut eodem tem-
pore, quo ipse Ramonas aggredereetur, omni robore atq; impetu in Polonos
mouerent, cunctisq; belli incommodis distinerent, q̄quidem et diligenter fece-
runt. Torum vero impetus per aestatem et autumnum Poloni non sustinuerunt
modo, sed ita fortiter represserunt et fregerunt, ut pluribus illi acceptis quam
illatis incommodis, prima statim hyeme in stationes concesserint, et iam Poloni
quoq; citra omnem belli inspicionem & ut propter frigoris asperitatem,
utrinq; mos erat, in hibernis agebant, cum subito Tartarorum Impera-
toris & sic enim Tyrannum appellant, filii, magno clam coacto exer-
citu per obstructas gelu paludes, Lituaniae oram, pacem tum custoditam,
quia custodita satis tuto semper prius huiusmodi presidio videbatur, mura-
dunt, et subito quodam, quasi armorum diluvio obveniunt, vicis tumultuose
irrupunt, populantur, exurunt, magnaq; inde omnis aetatis ad sexus mor-
taliū multitudine, pecorum maiore abacta, eadem celeritate, qua venerat
revertuntur. Hac re per Nuncios, ut in tanta fieri trepidatione potuit,
delata ad Constantinum Poloni exercitus Ducem, pietate, rei militaris
sciencia, virtute et fortuna insignem, nec semel ex hoc loco ob rem saepe
gestam feliciter laudatum, vir ille aetate iam gravis, sed animorum adhuc
plenus, et subitos belli casus, ac varietates tot annos expectans, ex hibernis
hinc inde, qua festinatione potuit, ad delectorem Equitum septem milia
reuocat, magnam praedam paucorum hostium dolo abactam docet, factiq;
facillimum fore, ut si cum eo simili diligencia, et celeritate uti velint, ne
praeda ipsa modo ex ouancium, et nullo ordine procedentium manu ex-
torqueatur, verum insignis, aliqua illis clades inferri possit. Sicq; dis-
simulata hostium multitudine et negotio grauissimo, pro facili persuaso
nulla interposita mora per loca auia, equa et iniqua, omniaq; mune-
glacieq; obducta hostes aliquot dierum arduoso itinere persequens, pro-
pinquos demum domesticis stationibus, et iam iam abeuntes in tutum,
ideoq; periculi omnis securiores, incanioresq; **xxvij^o** Ianuarij.
repentino niuesu et clamore adortus, priusq; sui ne dum armorum
meminisse potuerint, late fundit, fugatq; et facie cedendo insequitur.
Pari tum quoq; fortuna ad octo milia equitum, qui e proximis sta-

ciombus effusi ob viam suis præda grauius gratulabundi prodierant
in subitam fugam actos passim ferro absumit. Tum vidisses captiuos ipsos,
ut qui insperato auxilio reuixissent, quasi ex timidis agnis animosos leones
factos, ad suam quemque iniuriam vltiscendam insurgere, ex labentium
hostium manu arma corripere, stratos fencidare, equos suffodere, et mu-
tata rerum condicionis band quaque ignaros, quam ab hoste tinnerant
cruentitatem, in eundem strenue exerceere, atque misso predonum sangui-
ne exnentari, denique pregnantem simul ac fugientem hostium supra
x. x milia strata sunt, septingenti ex primoribus capti, Tyram vero
filii, quantum ex reperiis armis congerere potuerunt, et ipsi occisione
occisi, quodque miraculum auget, Christianorum ad quadraginta
milia ex hostium potestate, in libertatem asserata, pauci desiderati, vnaque
momento, tanta rerum mutatio fuit, ut victores fugati equeque sint, capti-
ui non recepti modo, sed ipsi victores facti, summa vis præde recuperata
et ad suorum cuiusque lacrimas gaudia deportata. Sed dum hæc narro,
et longe quidem impari dicendi facilitate, prosequor rerum. Abrahæ
facinus illud vetustis scriptorum monumentis tantopere celebratum,
animo obuersatur, videor videre Abraham ipsum fratrem cladis
nuncio band quaque animo consternatum, sed animosa charitate recensens,
ore oculisque, priam vindictam sperare, iubere mox suos ad trecentos decem
et octo contra hostium milia armis accingi, pugne expedire, et iam
accipit iter, dux egregius paucorum, iam assequitur hostem, iam co-
minus conficit manum, mirum ut conuicari bello, tot reges periculo
se se, trepidi fuga eripunt, reliqui dispersati ceduntur. Frater ex confre-
tissimo hostium cuneo extorquetur, familia recuperatur, ac præda
recipitur. Ille vero in summa leticia et gloria humilis, pacatusque do-
mum reuertens, Deo acceptam non sibi, non suis, tantam victoriam re-
fert. Sic in *Sexto me*. Sigismunde decus et presidium pietatis, non Con-
stantino tuo duci iniuncto, non strenuis tuis equitibus, non felicibus an-
spiciis tuis, Sed Deo Opt. Max^o, tantæ victoriæ gloriam defers, illi
totam ascribis, illius propriam, et pecuniariam fateris, idque amulus
Abrahæ facis recte ac piensissime quidem. Quis enim Aegyptios

illos, Chaldaeos, Philistaeos, ceterosque populos orientis complures, quod te-
stantur, annales veteres profligavit? Solus nimium deus, qui denecit
impios, et erigit iustos, qui respicit terram et facit eam tremere, qui
tangit montes et fumigant. Sed tunc vera demum laus et gloria redi-
dat in hominem, cum ab homine in deum tota effunditur. Quapropter
Illustres: Constantinus dux tuus, et equitum paucorum ille delectus
suam laudem sentiant, fama praeconiis celebrentur, et tam generosi-
tati, quam facinorae gaudeant memoria sempiterna. In vero tamessi
tanto certamine non adfueris, tamen vicisti, quia adfuit virtus tua,
pietas tua pugnavit, tua merita evicere. Hic hic senectus fortitudinis
tuae qua rebelles deo Caesarique Germanosque longissime tuis fimbriis
abegisti. Intere incendia, quodvisque tuis armis progredi licuit extrin-
xisti, scimus, ausus illos nefarios tua potissimum pietate diligen-
cia, constancia fuisse repressos, et cum tui vicerint, non tu vicisse vi-
dearis? Vere tu victor, vere felix, qui non in angustum Italiae regnum,
non in hunc nostrum Europae angulum, in quo proci, nefas et dolor,
tam diu certatis, arma convertis, non ex plusquam civili bello triumphos
expectas, imperiam imperiam Scythiam vexas, Asiae regna Reip. Chr.
affectas, et in vicos hostes saeviendo, sacula proficis pietate, et nos
quotidie aliquo virtutis tuae praeclearo facinore, armis sacra instaurare,
et sancta facis leticia exultare. Benedictus Abraham, inquit, Mel-
chisedech, benedictus dic etiam tu. Latex Beatus^{me} Sigismundus
Deo excelsus, qui creavit caelum et terram, et benedictus deus excelsus,
quo protigente hostes fuerunt in manibus Abrahae, et nunc sunt in tuis
manibus felix^{me} Sigismunde, qui ut iustas belli causas pro pietate
pro Christo servatore nostro prosequeris, sic tibi frequens victoria
confringat in terra, et aeternus triumphus non desit in caelo.

Deo gratias.

Sigismundus primus Rex Polonie
Capitulo Plocensi

Venerabiles deuoti nobis dilecti. Cum intelleximus R^{dm} in Christo
pre^m. D^m Andream Ep^m v^m Plocen^m ad p^{nt}acionem nostram
a S^{mo} D^{no} nostro confirmatum. et illi de ista eccl^{ia} v^{ra} Plocen^m le-
gitime prouisum, subsequenter deinde grauissimum casum v^{rbis} Roma
et ipsius S^{mi} D^m n^{ri} obsidionem. propter quam non potuerunt l^{re}
prouisionis ipsius D^m Epi^m expediri. neq^{ue} spes est illas cito expediri
posse. et a iuris peritis. edocti sumus iuris dicionem Ep^{alem}. per pro-
nuntiationem seu prouisionem haberi. h^{as} vero in testimonium d^m
taxat expediri. quoniam defectum in omnibus humanis actionibus te-
stimonia fide dignorum testium implere solent. stante hoc legitimo
et manifestissimo impedimento in ipsis l^{ris} expediendis: Commisimus
R^{do} in Ch^{ro} patri D. Petro Episcopo Cra^c. et regi n^{ri} Vicecancell^o.
vt accepto sufficienti testimonio. de prouisione et confirmatione. facta
per fidem ap^licam dicto domino Ep^o v^{ro}. vobis ipsam confirmac^om
declararet. vt in h^{is} modernis turbulentis. et religioⁿi aduersissimis
temporibus. eccl^{ia} ista v^{ra} hereticis vicinia. d^mitis legitimo pastore
suo non careret. Itaq^{ue} hortamur vos et Regia auctoritate n^{ra}.
vobis mandamus. vt seposita omni ambiguitate. dictum D^m Andream
Ep^m v^m. ^{per} sedem ap^licam legitime confirmatum cognoscatis. ei^q
hanc omnem quam debetis reuerenciam et obedienciam. in sp^ualibus
et temporalibus exhibeatis. Et cum solita l^{ra}rum testimonia expe-
dici non potuerunt. vⁿis in p^{re}sens hominum testimoniis contenti
sitis. quod post hac ip^m Sⁿⁿum Pontificem probaturu^m non dubita^u
Pro gracia nostra aliter non facturi. Datum

Clemens Papa septimus Sigismundo
primo Poloniæ REGI

habe^{me} in Christo fili nre salutem et apostolicam ben. Facit dile:
cti filii nri Tome. Cardinalis. s. Sixti virtus diuina qz harenm
sciencia singularis ac in primis s^{is} tue propensa in iusticie. et equitatis
debitum voluntas spectataqz iam diu et comprobata. in hanc sanctam
apostolicam sedem obseruancia vt cum nos cum ex eo qz communis omi
nis preis officio sustinemus. et pro omnibus hominibus et apud omnes homines
iusticia. patrociniū libenter suscipiamus. id in pntia apud stem tuā
pro ipso Cardinali libentissime faciamus. Cum itaqz prefatus Cardi:
nalis pensionem annuam mille ducat. super ecclia Plocen. ab in curia
vacant. sibi a se. re. Adriano vi predecessore nro assignatam. ne
tuam voluntatem. cuius studiosissimus est minimū offenderet. in tuū
arbitrū liberaliter reiecit. certissimam fiduciam habens stem
tuam. aut pensionem sibi persolnendam. exeatnram. aut aliquam re:
compensacionem retributuram. nec tamen ipse fructum aliquem hac:
tenus consecutus fuerit. Nos te in domino hortari volumus. et emixe
requirere. ut antem tuam adhibere velis. et cum effectu agere. vt
aut Ven^{lis} fr' Epus Plocen. eidem Car. li pensionem prefatam libere
persolnat. aut ipsius fortunas ^{que tenes} ~~quibus~~ sunt. et per exigere. aliqua alia in
re adiuuare velit sex tas tua. Quod et si nos cum ob ipsius Cardinalis
virtutes et doctrinam. officiosaqz preterita in te obsequia. tum iusticie
et equitatis ea te facturum confidimus. Volumus autem nrām ecia
apud te intercessionē interponere. vt ipse Car. li qui huius s. Sedis
honorificum ^{mimbannu} auctorem existit. ad huius negotii alacritatem. aliquid
eciam nrā contemplacōe et mīuitu a te fuisse additum intelligat.

233

Quia in re pretereꝫ q rem nobis gratissimam faciet et optatissimam
stas tua, magnum consequetur apud homines gloria, et in animo suo
consciencie fructum, q sua victute et opera, neq optimis Carhis sine
pensionis fructu, neq miseria suo debito, neq sedes aplice sua aucte
fuerit frustrata. Datum Rome apud S. Petrum, sub annulo
piscatorum. Anno domini M^o D^o XXV°.
Pontificatus nostri anno Secundo

Sigismundus primus Rex Polonie
summo PONTIFICI
Clementi vij^o

Sanctissime. Declaravit nobis R^{mus} D^s Cardinalis prote-
ctor regni mei, quanta sit benignitas et fauor erga me V. S^{ti} pro
quo inensqs illi ago et habeo gratias, mereriq hanc gratiam apud
stem vram in dies magis contendam. Verum non satis mirari
possum, q in meis eqnis ac pijs postulatis, nequeo ipsam gram vsq
adeo expeiri. Supplicaueram iam pridem V. S^{ti} pro ordinarijs regni
mei, vt liberas collaciones in mensibus suis haberent, neq vllis mo-
dis reservationum, impetracionum, coadiutoriaru accessum, regres-
sum, vniouq impediri possent. Preterea q in huius deprauatis, et
religioni aduersissimis temporibus maxime curare oportet, vt viri
digni, et homibus accepti, ad ecclesias recipiantur, et nemo melius nouit,
q episcopi ipsi, quales persone sint illis, et ecclesia statim, magis
conducibiles. Supplico itaq S^{ti} v^{re} dignetur tandem hinc misissie
petitioni mee annuere, et bullam ipsam ordinarijs concessam, iuxta
eam supplicacionem, quam V. S^{ti} manu mea subscriptam mitto exten-
di et reformare mandare. Supplicam etiam V. S^{ti} vt pensionem
super Ep^{atu} Ploceⁿ constitutam, cum maxima iniuria mea ab

Adriano Pontifice, cassare dignaretur. Ego enim nihil tale suppli-
catum miseram deffunctum D^m Erasmm Ep^m istuc in urbem
honoris causa sedis aplice. sperans me pro hac obseruan^a mea
debuisse aliquid, non vulgaris gratie ab ipsa sede aplice obtinere,
in quo adeo frustratus su^m spe mea, ut etiam Ep^{us}, mixis patronatus
mei, sit contra voluntatem meam et mira regni mei alteri collatus,
alteri pensio reservata. Fieri quidem pot^{est} ut Jns sit Romane curie
decedendum istuc sacerdotia in dispositionem sedis aplice venire.
Verum nullum ius est etiam apud infideles, quod legatos et Oratores
comprehendat, qui ubiq^{ue} minnes sunt, et exempti, alioquin si id scivis-
sem, nunq^{ue} illum ad hoc munus destinaissem, nam propterea et sum-
ptus sunt graves facti, et regnicole mei exacerbat, Supplico itaq^{ue}
sti v. uterum, ut enim hec pensio constituta sit contra ius meum,
qui patronus sum Ecclesiarum mearum, et contra constitutiones
publicas regni, contra etiam ius legatorum apud omnes gentes ex-
emptissimum. Dignetur tandem ipsam pensionem cassare, et R^{mn}
D^m Carlem s. Sixti, ab impetendo D^{no} Ep^o Ploren^{ti} contrinere,
nam et in hoc conventu magnam habui difficultatem cum re-
gnicolis meis, de hac re mecum expostulantibus, q^{ui} mira regni sic
violari permetterem, et Ep^{us}, quibus magnu^m onus incumbit, non
solum ecclesia cum sed etiam deffensionis adnexus infideles, ita di-
strahi, et diminui pateret. Supplico igit^{ur} sti v^{re} etiam atq^{ue} etiam
ut iam causa ista precipitetur, tumultuandi subditis meis, ne res
diuini protracta, aliquod in statum ecclesia^{rum} graue incendiu^m
excitet, nam ea nunc sunt tempora, ut seculares quam libet occasio-
nem libenter arripunt, adnexus ecclesia^{rum} et sedem aplicam, clami-
tandi, et res novas molendi, non dubito v. stem ut sapientissimum
Pontificem huius malis imminentibus consultam esse, et meis mississimis
postulatis subscripseram, Cui me etiam atq^{ue} etiam commendo humil-
liter, et quam pro incommutata rei Christiane curio esse quam di-
tissime sanam et felicem. Datum Cracovie

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo PONTIFICI

Ante me V. Non dubito meminisse adhuc v. stem ex multi:
plicibus meis querelis, quanta me antecessor eius olim Adrianus
Pontifex, in invidia et contumelia affecterat, ut cum ego pro mea erga
sedem apostolicam observantia, illiusq; honoris causa, misissem istuc in si:
gnem Oratorem R. dnm olim D. m Erasmus Ep. m. B. locen, ac ille
fate istuc functus fuisset, illius stas non expectata vlla mea significa:
tione, nullaq; ratione habita iuris mei, quo ep. m. regni et domini:
orum meorum ad collationem meam pertinet, non adeo q; maioru
meorum fundacionis et inuiscipatronatus mei sint, q; quod senatozim
munus coniunctum habeant, et primas senatus mei sedes obtinent,
nullius item pensi habita sacrosancta ubiq; legatoru inuinitate, qua
Orator meus Rome in seruiicio meo existens, non secus quā in aula
mea mortuus censeri debuit. Non tantum contulerat Ep. m. ipsum,
preter scienciam et voluntatem meam, sed etiam pernicioso iuribus meis
exemplo, pensione illum inuoluerat, que res ut merito debuit, me, et Re:
gicolas meas magna molestia exagitaueat, quam eius ^{hij} S. demum
sentiens, et iniuriam meam agnoscens, prouiderat ipsum Ep. m. ei,
quem tum pntazam, nulla prorsus pensionis mentione facta, que si quo:
molyt facta fuisset, neq; ille electus meus Ep. m. suscipere, hac condi:
tione ausus fuisset, neq; ego vlllo modo admittere potuissem, adnex:
sus niza regni, hactenus in hac parte nunq; violata. Idem factum
esse in promotione moderum D. m. Epi, ex proceribus illius cognoui,
quibus hoc prouidere diligenter me fuit commissu. Hec cum ita facta
sint, demum q; R. m. D. m. Cardinalis S. Sixti, non cessat hoc
voluntatis animi mei reficere, hancq; mihi molestiam, et forte etiam

V. S^{ti} exhibere in exigendo eo, q^{uo}d neq^{ue} domino Episcopo prestatum
licet quocumq^{ue} nomine, vel modo id fieret, neq^{ue} ego ullo modo admittere
possum, si et debito meo satisfacere, et rem ecclesiasticam saluam in regno
meo esse velim. Nouit enim V. S^{tas} q^{uo}d et in Regno Svecie hec
potissima fuit collapsa religionis et status ecclesiasticae causa.

Quare supplico V. S^{ti} ut pro sua prudentia et benignitate, qua
me complectitur re secum, uti est expensa, continere dignetur ipsum
R^{egnum} D^{omi}n^{um} Cardinalem ab huiusmodi postulatis, in quibus neq^{ue}
^{Marchioni Brandenburgensi}
nepoti meo, cui Episcopus ipse collatus erat gratificari potueram.

In aliis rebus, si quid commodare possum illius R^{egni} D^{omi}n^{um}, facturum
sum commendatione V. S^{tas} et illius causa libenter me. Comendo
me rursus Regnumq^{ue} et dominia mea in gratiam V. S^{ti} que ad
omne illius obsequium offerro paratissima. Cupioq^{ue} ut V. S^{tas} pro
micolunitate rei christianae et optatis meis valeat et preest felix me
Datum Crac.

Sigismundus primus Rex Polonie
summo Pontifici Clementi septimo

S. A. nescio me etc. Supplicavi iam sepius S^{ti} v^{re} ut pensionem que
dicitur in Episcopo Plocen^{si} per Andrianum sextum Antecessore
eius, contra iura regni mei constituta fuisse, V. S^{tas} cassare et ex-
tinguere dignaretur, nam non licuit mihi aliter in hoc conueniri facere
nisi regnicolis meis polliceri, me ipsis iuribus non defuturum, nihil du-
bitans quin hanc rem iustissimam. In apud V. S^{tem} impetraturus,
nam vel hac una causa, usq^{ue} huc me continerent, ne aliquem nisi
guem aratozem ad vram S^{tem} uti dudum optabam, missem cu
videant ex illo munere oratorio D^{omi}n^{um} olim Erasmi Ep^{iscopu}m Plocen^{sem}
has difficultates obortas, et iura regni violata. Itaq^{ue} supplico

iterum S^{ti} Vrē, ut huic tandem decentissime petitioni meae anuere,
ipsamq; pensionem extrinsece et annullare dignaretur, nam omnino
diuēns a subditis meis tollerari non potest. Neq; huic Ep^{at}um
aliquis tenere audebit, cum ipsa pensione, nam in tales grauissime
pene sunt constituta, unde quantum huic perturbacionis oriri possit
in statu Ecclesie Vra S^{tas} pro sua sapientia facile considerare
pot. Quare dignetur tandem V. S^{tas} non obaudire hanc postula-
cionem meam instissimam, quod illi ac eius sancte sedi, cum vniuerso
regno et dominis meis, omni obseruancia et deuotione mea refferre
ac demereri curabo. Cui me etiam atq; etiam humiliter
commendo. Datum.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali PROTECTORI

R Me. Scripsimus iam sepius S^{mo} D^{no} X^{co}, supplicantes
illi, ut pensionem que dicitur R^{mo} D^{no} Cardinali S. Sixti constituta
esse in Ep^{at}u Ploccen, contra voluntatem nrām, et iura regni nrī, auferre
et extinguere dignaretur. Nullus enim sit conuentus regnicolarum
nostrorenum, in quo illi non tumultuentur, ob eam rem, et aduersus nos
non querantur, q Ep^{at}us et sacerdotia regni nostri, satis alioq; superq;
oneze defensionis, contra infideles grauata, etiam huiusmodi pen-
sionibus exteozum magis grauari, et iura regni violari patiamur,
cum ipsum regn^{um} sit tantis calamitatibus et discrimibus pro vniuersa
re christiana, seu scutum obiectum, ut meritum sit non modo non expila-
ri, sed etiam modis omnibus, et a sede ap^lica, et etiam ab alijs chri-
stianis principibus adiuari. Creuant etiam admodum et indigne ferūt
ipsi regnicole nostri, propterea inuolutum esse ipsum Episcopatum

Locen' bis difficultatibus istis in Romana Curia, q' illum olim
D^m Erasmum Episcopum causa bonoris, et obseruan^e n^{re} exga
sedem ap^licam istuc miseramus, cum pro eo officio speraret potius
nos et regn^u n^{re} aliquid gracie, et opis consequi debuisse, nihilq^{ue}
minus q^{uam} has difficultates metuebant, cum iis legatorum vbiq^{ue},
et apud infideles exemptum sit, ^{et} sacrosanctum. Itaq^{ue} bis difficul-
tatibus que ex ipsa legacione prouenerint commoti, non passi sunt
hactenus, ut aliquem insignem Oxem istuc ad sedem ap^licam, prout
sepe optauimus mitteremus, neq^{ue} id illis negare potuimus pro debito
et uiuendo m^o, quin iura libertatis et constituciones regni
nostre, modis omnibus tueri debeamus, m^o polliciti sumus illis, ut
eorum animos compesceremus, ipsam pensionem esse iam prorsus
extinctam. Et promide rogamus in pense V. R^{ma} D^mem
ut si hactenus eadem pensio extincta non sit, efficere dignetur
apud S^mum D^m X^m, ut tandem extingatur, et anilletur,
nam cum huiusmodi pensione neq^{ue} obtineri potest ipse Episcopatus
ab aliquo, aduersus rigidissimas constituciones regni, offeratq^{ue}
has in ea re V. R^{ma} D^o illius Sti, et dicto R^{mo} D^o Cardi-
nali S. Sixti, in q^untum adhuc negotium istud non sit cum illo com-
positum, et pensio extincta. Scripserat nobis aliquociens ipse R^{mus}
D^o Carolus se in ea re id totum facturum esse quodcuq^{ue} esset ar-
bitrii et voluntatis n^{re}, et tamen intelleximus imper ems R^{tem}
difficilem, se in eo negotio exhibere. Et promide scribendu iteru
in ea re, et S^{mo} D^o X. et v^{re} R^{me} D^m ac illius
R^{ti} duximus, que si est huius animi, ut prius nobis scripsit, ac
comodandi se voluntati n^{re}, et nobis gratificandi. Volumus hac
em^{is} propensionem in nos ea qua decet, humanitate refferre,
libenterq^{ue} nos ipsi ems R^{ma} R^{tem} aliquo mox bonesto et
decenti munere condonabimus, modo ut hinc tragedia tandem finis
imponatur. Verum si illius R^{tas} difficilem se præsiterit, facere
quidem poterit quod illi placebit. Verum nos aliter facere non po-
terimus, q^{uam} tueri pro viribus omnibus iura n^{ra}, et constituciones

regni nri. etiam si quiduis eorum. que hactenus maxime vitauimus.
esset subueniendum. Speramus tamen qd de^{mus} D^s. X^e pro sua in
nos et religionem pietate et sapientia. non patietur hoc volens diuicijs
exasperari. quamuis non satis adhuc credere possimus eandem pen-
sionem ita esse re vera. ut dicitur. quandoquidem lre super illa
neqz sunt hic ab aliquo vise. neqz in lris et prouisione Dⁿⁱ olim
Raphaelis Episcopi ab Adriano sexto Pontifice facta. vlla
eiusdem pensionis mencio habetur. id proculdubio prouidente
ipso Adriano Pontifice. quod ab illo tum postulaueramus. ut
ipsius pensionis nullum vestigium propter has difficultates extaret.
Vtenimqz est D. V. R^{ma} dignetur hunc nodum. si quis adhuc
sit exoluere. et negotium hoc pro desiderio nro expedire. Cu-
rabimus hanc operam V. R^{me} Dⁿⁱ omnimoda gratificacoe
ma semper refferre. Cui nos et ipsum negotium nrm. etiam atqz
etiam plurimum commendamus. Date.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali C A I E T A N O

R^{me} in Christo pater. X^e. Cum nobis nuncio V. R^{ma} lras
scripsisset. constitutam sibi pensionem in Epatu Plocen. defferendo
eam rem arbitrio. et voluntati nre. rescripseramus illi tum. si recte
meminisset. fauere quidem nos ei. ut hoc emolumento ex regno nro
bre posset. propter doctrinam et virtutem suam. que nobis non vl-
gariter est commendata. sed rem esse mere aduersus iura. et con-
suetudines regni nri. quas tenere. et manutenere iurando sumus
obstricti. Entabamusqz V. R^{mam} Item hanc iustam ratione
nram. in eam partem accepturam fuisse. Verum cum eadem

postulata sua denno repetit. forte vel oblita rñsionis nr̃e, vel q
 lr̃e nr̃e non fuerunt illi reddeite. Non habemus quod etiamnum
 illi respondeamus, nisi id quod per constituciones regni, neq; D^{no}
 Ep̃o Plocen' licet, pensionem ipsam vel solvere vel quocunq; nomine
 redimere, neq; nos admittere possumus, nisi vellemus et fide nostra,
 et rem ecclia cam huius regni in discrimen ponere, nam et
 ipse nepos nr̃ in eo Ep̃atū repulsam, a nobis pati coactus est,
 quod res esset aduersus iura et constituciones regni. Quare ro-
 gamus plurimum vram B^{ma} D^{nem} ut cum sciat ab amicis
 honesta peti debere, honestum aut esse nequit, quod est aduersus
 fidem et ius alterius, equi boniq; faciat, q̃ hac in re illi gratificari
 non possumus, nosq; et ipsum D^m Ep̃m Plocen' excusatos habeat.
 Alio modo si qno B^{me} D^m v^{re} commodare et gratificari pote-
 rimus, nihil facere grauabimur. Felix me valeat V. B^{ma}
 P^{tas} & nos diligat. Datum.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Cardinali CAIETANO

R^{me} V^{re}. Cum nobis ante triennium v^{ra} B^{ma} P^{tas} scripsis-
 set, constitutam sibi pensionem in Episcopatu Plocen' deferendo
 eam rem arbitrio et voluntati nr̃e, rescripseramus illi nos fauere
 quidem ei, ut hoc emolumentum ex regno nr̃o habere posset, pro-
 pter doctriam et virtutem suam, que nobis est non vulgariter
 commendata, sed rem esse mere aduersus iura et constituciones regni
 nostri, quas tueri et manuteneze sumus iurēiurando obstricto, enza-
 tuos nos tamen esse, ut D^s Episcopus Plocen' aliquo munere vram
 P^{tem} consolaretur, quod dum ille in humanis agens mortatu nr̃o id

122
agendum Romae comisset, intelleximus ex Nunctiis nris q^d illius,
istuc redeuntibus, eandem R^{mam} P^{tem} Vram contentari voluisse,
nisi magna aliqua summa pecuniae pensio redmieretur, Que res
exacerbavit nimis vniuersos Regnicolas nros, indigni et iniuri
esse ducentes, q^d Ep^{os} nostros, qui grauissima onera reipub^lice et def.
ensionis aduersus infideles ferre solent, et ob id a sede ap^lica merito
iunari deberent, istiusmodi pensionibus dispendia et difficultates
subire oporteret. Q^{uod} hec gracia reserretur nobis a sede ap^lica
pro misso ad illam tam insigni Oratore, qui istuc obiit, ut non so-
lum iura regni nri. Sed etiam ius oratorum ubiq^{ue} exemptum, et
sacro sanctum infringere voluerit. quod si nos futurum scissemus
nunq^{ue} ipsum Oratorem istuc mittendum in animum nostrum iudu-
xissemus. Qua propter egerunt ipsi regnicole in hoc conuentu
nobiscum instantissime, ut ea ipsa iura nostra tueremur, et hanc
pensionem nullo modo admitteremus, quod nobis aliter facere non
licet. Rogamusq^{ue} V. R^{mam} P^{tem} ut eam rem equi boniq^{ue}
consulat, et ab hac pensione, cum nra et Regni nri iniuria consti-
tuta, superscedere, neq^{ue} illam deniceps exigere velit, quam nos
nullo modo admittere possumus, neq^{ue} regnicole nri ferre possunt.
In aliis rebus si quid V. R^{mi} gratificari posse videbitur,
id sumus semper libentissime facturi. Que felic^{iter} me valeat
et nos diligat

Petrus Tomicius Ep^{us} Cracc^{ensis} Vicecancell.
Nicolao Gamrato Decano Plocen.

Venerabilis domine frater et amice char^{issime}. Saltem.
Intelleximus iam pridem, quam calamitatem vrbs Roma per-
pesa est, Et indolimus vehementer sanctam sedem Ap^licam

tantis periculis et indignitatibus oppressam et adfectam esse.
Illud tamen potissimum miramur, quod quo in statu, Expedicio litterarum
pro domnis Bloccen, et Remensiensis Episcopis tum etiam Suffraganeis
nostri fratris dominici pendeat, per vos nobis non esse lris aut nuctius
plene et examussum significatu. Cum tamen istinc, ex hoc naufragio,
multos euasisse, et huc peruenisse constat. Vidimus hic litteras
apud societatem fuccarorum, quibus constat vos 200 numos
aureos, id negotium Suffraganeatus nostri transigendum, accepisse
quam summam ad hoc negotium perficiendum, satis fuisse existima-
mus, eo quod certissime didicimus. Suffraganeatu quiescent paulo
ante 160 aureis duntaxat esse expeditum. Nos usque in hanc
diem, cum summa molestia et difficultate nostra. Suffraganeo caremus.
Et proinde vos rogamus plurimum, non pigeat vos opere vestro, per-
ficite quocumque modo, ut Suffraganeum habeamus. Audimus
sanctum Dominum nostrum, se fidei Cæsareae ecclesie credidisse,
et commississe, et sub eius protectione securum esse. Itaque si
quis aditus vobis ad suam sedem aut Beatum Dominum Cardinalem
S^{rum} quatuor patebit. Rogatis, ut saltem in forma brevis, litteras
obtinere possitis, quas nobis huc quod primum mittetur, quo Suffra-
ganeus noster officio suo frigi posset, et nos magna et gravi mole-
stia et difficultate lenari valeamus, facietis in eo rem fide, et
officio vestro dignam, Et nobis non minus gratam, quam neces-
sariam, quam vobis singulari beneficencia nostra compensare, cura-
bimus, neque etiam illud sine admiratione pretermittere possumus,
quod cum nos longo ante hunc vobis tumultum, Pro Suffraganeatu
ad vos scripserimus, quid cause fuisset, quod rem, usque eo protraxi-
stis, dum tumultus huius obtigerunt. Quare et huius, et de aliis omnibus
rebus, quo in statu sunt, faciatis nos certiorem, et si erit oportu-
nitas obtinende nunc vniuersae ecclesiae patriarchalis in Vavropi-
e, episcopi Laodiceus, et Suffraganeatus Crac, de qua vobis
iam pridem scripsimus, operam et diligenciam vestram impendat
et si qua pecunia, ad rem perficiendam erit opus, speramus

q. societas fideorum illam impendat, usq. ad sum. quadraginta
aut quinquaginta aureorum. Bene valete. Dato.

Sigismundus primus Rex Polonie.

Significamus tenore pntium. Quia licet nos superioribus annis
incipientes redditus Episcopatum in terris Borussia, qui per frequētes
paganorum incursiones, minimū attenuati, et semper ultimis
discriminibus expositi esse videntur, aliqua ex parte releuare,
quo persone respu. ac locis illis necessarie et utiles ad eisdem
Episcopis assignari possint et valeant. R^{emissam} Antio. monasterii
et domus Niebhouen. Sepulchri domini Ierosolimitani ordinis
S. Augustini, Crac. Dioc. iurispatronatus nri ecclesie R^{emissam}
sien) et eius Episcopum assignare incorporare, et unire in conuentu
generalis decreuissimus, ac super eam unionem lras nras sub
appenso sigillo concessissimus. Sanctissimus demq. D^s X^e fe. me
Ro. ecclesia Leo papa decimus, dictam R^{emissam} Niebhouen ecclesie
R^{emissam} sien) assignasset, incorporasset, et unisset concessis ad eam
rem necessariis lris, ac decernens, licere, et posse Episcopum R^{emissam}
sien) pro tempore existē ipsius R^{emissam} possessionem realem
aucto^{te} propria vacatione eius occurrente libere accipere et p
illisq. fructus et proventus in suos et Episcopos ac R^{emissam}
predicte vsus, et utilitatem conuertere, tamen quia succedente
tempore, multis regni nostri p^{ri}mioribus Nobilibus et terrigenis
visum fuit exemplum noxū, ad reliquas ecclesias, hoc modo p^{re}ter
institutum fundatorum conuertendas, et cultum diuinum attenu
andum, nos magnis et frequentissimis precibus per plures annos

et conuentus generales impetebat, quo unionem ipsam ipsius
Petrus Miechouien ad ecclesiam et episcopatum *Pzemissien*, factam
quidem, sed hactenus nullum sortitum effectum resideremus, et
Petrus ipsam iuxta suam fundacionem, et morem conseruare
dignaremur. Quorum precibus *Re* *dux* *D* *s* *Andreas* *C* *ruis*
Ep *us* *Pzemissien* pro virili quidem, et bonis rationibus resiste-
bat, verum cupien nos votis subditorum nostrorum satisfacere,
polliciti prefato *D* *no* *Ep* *iscopo* *Pzemissien* et ipsius *E* *cc* *le* *s* *i* *e* *ca*
vnius iacturam aliunde resarcire, *P* *etr* *u* *m* ac monasterium ipsius
Miechouien, circa veterem morem, et ordinationem conserua-
dam decreuimus, tenoreq; pntim conseruamus et decernimus
vt demceps vacatione ipsius pprie occurrente nullum omnino
impedimentum debebunt ipse frs circa noui ppi electionem,
per nos, domino *Ep* *o* *Crae*, de more pntandi, a quopiam, pre-
textu dictarum ltraru unionis habere et sustinere. Quasquidem
ltras de consilio Consiliariorum *R* *egni* *n* *ri* statim vtriusq; cas-
samus, et in irritum vertimus, nulliusq; roboris ac firmitudi-
nis esse volumus et decernimus harum testimonio litterarum r.
Datum in Conuentione generali *P* *iotz* *couien* *f* *a* *v*
proxima post festum *S* *alentin* Anno Domini
M *o* *D* *o* *X* *X* *V* *o*

R *es* *p* *on* *s* *u* *m* *A* *rch* *ie* *p* *o* *R* *igen* *s* *i*.
V *ar* *s* *s* *o* *m* *e* *d* *a* *t* *u* *m*
1526

S *ec* *u* *n* *d* *a* *R* *eg* *i* *a* *M* *as* *dom* *i* *n* *e* *R* *e* *m* *e* *C* *re* *at* *i* *s* *s* *i* *m* *u* *m* *b* *a* *b* *e* *t*
aduentum ad se *V* *D* *R* *e* *m* *e* et agit illi plurimas gracias, q
tantam animi propensionem et obsequanciam exga eius *M* *tem*
exhibet.

Quemadmodum autem *M^{tas}* ^{hu} fecit, non grauatim id quod potuit
commodandi causa illi, et religioni Catholice, cui nulla unq̃
in parte *M^{tas}* sua deesse vellet, ita et in posterum quicquid pro
R^{ma} D^{ne} Vra, et eius ecclesiis, prestare potexit, id semper factu
ra est *M^{tas}* sua q̃ libentissime.

Reliqua vero que v. *R^{ma} D^o* restituit, et *M^{ti}* sue commu-
nicauit, paulisper secum eius *M^{tas}* expendere, et citra moram v^{re}
R^{me} D. respondere dignabitur.

Responsum datum Archiep^o Rigensi Warsowie
vii^a Septembris Anno domini M^o D^o XXVI°.

Sicra *M^{tas}* Regia. *R^{me}* domine. Agit iterum plurimas
gracias v. *Dⁿⁱ R^{me}* de hac propensione animi, quam erga
M^{tem} suam exhibet, q̃q̃ illa communicare *M^{ti}* sue voluerit, que
necessaria scitu *M^{ti}* sue existimauit.
Et quamuis *M^{ti}* sue nihil interest eius quod transmutatum est
in Prussia aduersus ordinem et sedem ap̃licam, nihil enim
M^{tas} sua egit unq̃ de ordine cum illo domino dnce de Prussia
neq̃ illi aliquam occasionem eius abijciendi prebuit. Proindeq̃
illum nec excusare, neq̃ in hoc tueri vellet, tamen si ratione
severarum Prusie, pro quibus tot seculis bella gesta sunt, et
que tam uix belli, q̃ etiam hereditario semper ad regnum
M^{ti} sue pertinebant, impeterebatur ipse dominus Dux in Prussia,
et causa huius transactionis nouissime, non posset non deesse
illi *M^{tas}* sua, sed illum omnibus viribus tueri cogerebatur.

Et promide rogat plurimum *M^{tas}* sua v. *R^{ma}* *D^{em}* excen.
sare dignetur eius *M^{tem}* cum apud *S^{mm}* *D^m* *X^m*, tum ecia
alibi, si quid tale incidere, nihil esse a *M^{te}* sua temere, mēbute
vel perperam in hac re commissum, dissuadeatq; ne ratione huius
transactionis de terris *P^{nsia}* *M^{ti}* sue hereditarius, aliquid
hostile committeretur, adnexus *D^m* Ducem in *P^{nsia}*. In quo
euentu illum *M^{tas}* sua defendere teneatur. Nam de aliis que
ad *M^{tem}* suam nihil attinet, neq; eorum *A^{ntor}* fuit, nihil sua
interesse putat *M^{tas}* sua, neq; ad ea se mittere volet.

Dignetur etiam v. *R^{ma}* *D^o* declarare *S^o* *D^o* *X^o* cum ruina
regni *V^{garie}* a *T^{urcis}*, tum huius etiam sui calamitatem a *T^{ar}*
*t^{ar}*is. Et promide ut eius *S^{tas}* eo celerius principes *C^{br}*ianos
concordare, et huius regnis tandem cum aliis *C^{br}*ianis principib;
opem ferre dignaretur.

Declarabit item v. *R^{ma}* *D^o* eius *S^{ancti}* inualecentem indies in
his oris et regionibus pestem *L^{nter}*anam et *S^{ndm}* *M^{ti}* sue
de illa extirpanda. Quod nisi tantum esset band dubie iam
tote iste provincie corrupte fuissent, ut etiam tandem illius
S^{tas} aliquam rationem ineat, hanc insolentiam compescendi, ne
diuina *M^{tas}* tantis blasphemis offensa, que alibi nemine vindi
cante committuntur gravem aliquam vlcionem ex vniuersis su
mat, prout iam facere in dies acius incipit.

De iudiciis cum *M^{oscho}* mēndis, gratum est *M^{ti}* sue consi
limum v^{re} *R^{me}* *D^{ms}* et ita oratoribus suis committere curabit.

De differentiis confin^u *L^{ituan}*ia et *L^{yn}*onia, varie quidem
querere deferuntur ad eius *M^{tem}* a subditis suis, ut illis multa
damna, et iniurie inferuntur, utq; indies magis occupatur *R^{ea}*
M^{ti} sue, et ipsorum subditorum eius. Et promide cuperet *M^{tas}*

247
185
sua, q̄ celestis has differencias componi, tamen contemplacione v.
R^{me} D. nihil transigere vult in hiis donec ipsa reuertatur.

P^{ostremo} rogat M^{tas} sua vram R^{em} D^{nem} ut eam regnumq̄
et dominia, ac omnes res ipsius M^{tis} sue s^{mo} D^{no} X^{ro} commendare
et tam apud eius s^{tem} q̄ etiam alibi ubiq̄ bonis sanctorum negociorum
M^{tis} sue esse, et illi que opportuna sciverit, significare et scribere
velit, quod vicissim eius M^{tas} v. R^{me} D. omni suo favore et gra:
tificatione semper referre curabit.

C^{redit} M^{tas} sua v. R^{em} D^{nem} iam abunde intellexisse, quanta
mala perpetrata sint hiis temporibus in terris Prussia M^{ti} sue sub:
iectis, hereses enim nefande illuc invectae, omnia divina et humana
confuderant, blasphemiae in deum et sanctos eius horrendae commisse.
Contumeliam sedem apostolicam, et ordinem ecclesiae cum sine fine et
modo iactate. Tempia spoliata, reliquiae sanctorum, et sacra via
erecta. Imagines disiectae, omnis ordo ecclesiae et religiosus ex:
pulsus, Boni Civis et Magistratus omnis exauctoratus. Quibus re:
bus nefarius permota M^{tas} sua, omnibus negociis, et quidem arduis
is in regno suo pretermittis, concessit in Civitatem suam Gedanen:
ut primariam illarum terrarum ista et corruptiorem, ubi hucusq̄ imo:
rata, non sine maxima cura et labore suo, Inmitis debito modo
capitibus, et antesignanis omni faciem, et reliquis prescriptis, omnia
tam divina q̄ humana in eisdem terris et civitatibus suis, singulari fa:
vori dei omnipotentis in pristinum statum et ordinem restituit, neq̄ dem:
ceps quidq̄ pretermittet, quod ad ipsam sanctam religionem et aucto:
ritatem sedis apostolice manutenendam, opportunum fore cognoverit.

V^{erum} tempus est, ut tandem beatitudo s^{mi} D. X^{ri} aliquando ra:
cionem ineat, de hoc incendio extinguendo, et tanta insolentia com:
pescenda, ne frustra postea remedia adhiberentur, et ne divina M^{tas}
tantis blasphemis offensa, que alibi nemine vindicante, committuntur.

grauem aliquam vlcionem ex vniuersis sumat, prout iam facere
indies accens incipit, et rogat *M^{tas}* sua *V. R^{man} D.* velit de hac
re *S.^{tem}* suam nomine *M^{tis}* sue admonere.

*Instructio ad Papam à Rege Sigis:
mundo data Archiepiscopo Rigensi.*

*Q*uod in primis declarât sua *D^o R^{ma} S^{mo} D^{no} X^{ro}.* et *R^{mo} D^{no}*
Cardinali *S.* quatuor, Ep^{os} b^{ms} *R^{egni} Polonia*, multum impe:
diri, et perturbari in sua iurisdictione per commissiones ap^{licas}, que
vniuersis q^{ntumvis} improbo, et sceleribus notato conceduntur, etiam
ad extraneos Iudices, et quando ipsi Epⁱ, vel eorum officiales, cor:
rigere volunt, propter excessus aliquos quempiam sacerdotem
sen clericum facinorosum, illi confugientes, ad sedem ap^{licam} euo:
cant ipsos officiales, et interdum etiam Ep^{os} ipsos effractionibus
personalibus, et magnam illis negocium facessunt, ut beatitudo *S^{mi}*
Dⁿⁱ X^{ri}, tantis incommodis eorundem Ep^{orum} ac officialium b^{em}:
que providere dignaretur, sed et de Monachis, et fr^{ibus} apostatis
et scandalosis, qui propter suas exemptiones corrigi per Ep^{os} non
possunt, ut aliqua fieret oportuna provisio. Nam hinc omnis rui:
na status Eccl^{ie} oriri, et manare solet.

*Q*uod item y^t Bulla de alternatis ip^{orum} Ep^{orum} per d^{nu} Leo:
nem Pontificem Decimum maximum hinc regno Polonia con:
cessa, lacrimis extendatur, ne videt ipsi Epⁱ impediatur in suis al:
terius mensibus, per reservationes per accessus, per recessus
per Coadiutorias, et per alia id genus nona inuenta, sed ut Epⁱ
ipsi possent in hiis saltem suis sex mensibus libere conferre

sacerdotia, vacancia vris dignis et idoneis, quos ipsi melius norunt,
quod vnu est in his depreuatis temporibus appemie necessarium.

Preterea ut reservatio per S^m D. N^{ro} facta D^{no} Ep^o Crac.
sacerdotiorum Cantoris Ecc^{ie} sue, que in casu vacationis eorum
conferre posset, his qui eidem Ecc^{ie} condonebiles viderentur, ita
obfirmetur, ne demceps irritari seu renouari, ut fieri solet, possit

Et quia tenebatur illic Rome dispensator regis do. Raphael Coteghi
ratione Can^{ts} Crac^e ab aduersario nimis importuno, et nimis indi-
gnis modis, cum maxima displicencia Regia, ut hec eius causa,
et sollicitatores comendentur cum S^{mo} D. N^{ro} f^{rum} R^{mo} D. Car^{li}
protectori.

Insuper petendum ab ipso S^{mo} D^{no} N^{ro} ut non concedantur comis-
siones Monachis et Monialibus profugis, qui falsis et inrepticiis
narracionibus suis absolu a monasteriis suis contendit, nam satis
aliogm^{us} mali parit facultas do. Archiep^o Gnesnen^{is} nupex con-
cessa, huiusmodi apostatas hereticos, dum modo heresi renuntiant,
ab habitu et monasteriis suis absolendi, eo enim liberis profu-
gunt, liberisq^{ue} absoluti nihilominus abnegatam heresim in angulis
profitentur et docent. Quare videret eius S^{tas} an talia hoc tempo-
re ex usu reuerentia^e et religionis concedantur.

Postremo cum promouisset M^{tas} Regia D^m Andream Cracem
ad Ep^{atum} Premislen^{em}, petiuit a S^{mo} D^{no} N^{ro} ut illi sua sacer-
dotia, cum ipso Ep^{atu}, et quouis alio tenenda reservare, quod tan-
tum cum Ep^{atu} ipso Premislen^{em} est concessum. Petendum ab eius
S^{te} ut saltem reservatio PP^{tr} S. Floriani Crac^e, Insuperonatus
Regii, protendantur illi per breue, S^{tis} sue etiam ad alim^{um} quouis
Ep^{atum}, ad quem fuerit promotus, quibusdam eius rationibus id
exigentibus.

Petr. Tominus
Rogat enim Altas Regia, tum R^{mus} D^s Crac, et vicecancell^s ut
predicta omnia R^{mus} D^s Archiep^{us} Rigen^s, commendata habere,
et apud Sedem ap^licam curare et expedire dignaretur, quam opera
curabit illi, tam Altas sua Regia, q^u ipse R^{mus} D^s Crac omni of-
ficio et gratificatione semper referre.

Sigismundus primus rex Polonie
Pontifici Romano.

V Anct^{us} me Cum hac iter faceret ad vram S^{tem} R^{mus} D^s Ar-
chiep^{us} Rigen^s, rogavi eum R^{tem}, ut nomine meo et referret v^{re}
S^{ti} que his regionibus durissima incumbunt, et quedam ecia^m ab illa
verbis meis postularet. Itaq^{ue} supplico v. S^{ti} ut fidem illi adhibere
et rationibus horum temporu^m sese accommodare, ac postulatis meis
benigne annuere dignetur. Quod erga vram S^{tem} omni mea ob-
servancia semper demereri curabo. Cui me regnu^mq^{ue} et dominia
mea eciam atq^{ue} eciam humiliter commendo, et quam D^s Deus q^{ui}
amitissime servet sospitem et felicem. Dat^{us}

Sigismundus primus rex Polonie
Cardinali Protectori.

R Me Proficiscitur istuc Romam R^{mus} D^s Archiep^{us} Rigen^s
homo pendens et nobis amicus, a quo postulavimus, ut et S^{mo} D^{no}
Nro et v^{re} R^{me} D. sacroq^{ue} isti collegio referret, ea que adnex-
sissima et discriminis plena geruntur, in his regionibus, quorum et

117
ipse pax magna fuit, usque eius lras petere a s^{mo} D^{no} N^{ro} verbis
n^{ris} nonnulla, que non adeo nobis q^{uod} rei eccl^{ie} condneibilia vident^{ur}.
Regamus itaq^{ue} D. V. R. adesse dignetur his ipsis omnibus, que eius
lras et refferet s^{mo} D. N^{ro}, et ab illa nomine n^{ro} postulabit, ut
voti n^{ri} compotes efficiamur. Quod V. D. R^{me} omni gratificatione
nostra refferre curabimus. Quam bene ac fel^{ice} valore opta
mus. Dato Warschoinæ

Capitulis Ecclesiarum Cathe:
dralium Maiorum Regni.

Venerabiles deuoti nobis dilecte. Cum sepe ante hac a nobis et pre
decessoribus n^{ris} regibus Poloniæ fiebant publica decreta et constitu
tiones pro conseruando in debita dignitate et quiete statu eccl^{ie} co:
ac cobibenda nimia aliquorum ambitione, qui absq^{ue} vlla conditionis
sine racione, se passim ad prelaturas et Cantus eccl^{ie}arum Cathedrali
um ingererant, ipsaq^{ue} constitutiones regni n^{ri} per derogaciones apli
cas, magna indignitate et odio in se minuisse nobilitatis miscegebant.
Volentes nos hinc rei firmitatem et oportunitatem remedium adhiberi, et ma
iori strenuq^{ue} statum, regni n^{ri} sp^{iritu}alem videz^t et secularem beniuo
lencie et officii necessitudine coniungere, ut mutua eorum concordia
et consensione resp^{ect}u n^{ra} maius iudicet, pro laude omnipotentis dei, et
defensione, ac firmitate sua capiat incrementum. Impetrauimus
apud s^{an}ctum N^{um} D^m Leonem Pontificem max^{imum}, et sancta
sedem aplicam claram et insignem constitutionem, ut quemadmodum
in plexisq^{ue} aliis regnis firmiter obseruatur, ita et in hoc n^{ro}, quod
amplitudine v^{er}corum nulli cedit, non nisi nobiles ad prelaturas et Cantus
Eccl^{ie}arum Cathedralium accipiantur. Si quidem ipse Eccl^{ie} non minus

+
 P[re]fati Summi Pontificis
 ad eam ip[s]a verbi
 atuz: i p[re]fati ordina^o

ante personarum, q[uod] opum amplitudine fulere debent, ut in debito
 bonore et inuinitate sua constent et habeantur. Cum quidem consi-
 deramus exemplum multum sub sigillo n[ost]ro v[er]is D. ac bonitatis illas
 mandamusq[ue] districte, ut cum gracia in primis ordinis et status Eccl[esi]e
 quem olim per predecessores n[ost]ros, tantis priuilegiis et facultatibus
 dotatum, cuperemus maiori iudice dignitate et firmitudine auctum rei
 non vulgarem operam adhiberemus pro consequenda hac constitutio-
 ne et priuilegio ap[osto]lico, nec magno sumptui n[ost]ro perpereremus, exent
 una cum R[ati]o in Ch[rist]o patre D[omi]no Nicolao Ep[iscop]o suo, cui etiam in ea re
 scripsimus, et provideant ut nullus demiceps nisi iuxta ordina-
 onem, et constitutio ap[osto]lica in omnibus condicionibus et vigore suo
 perpetuis temporibus inuolabile obseruetur, quibus nos p[re]sente nostra
 Regia semper adueremus, et ut in posterum successores n[ost]ri ad sint
 diligenter providebimus, nec v[er]o modo tam clare et vtile priuile-
 gium, aliqua ex parte infirmari pacemur. Datum V[er]one Calend[is]
 Julii Anno domini M^o D^o XV°
 Regni n[ost]ri anno X^o

Petrus Tomicius Ep[iscop]us Cra[c]i. Vicecancell.
 Jacobo Schub[er]g Preposito Velun[en] et Canc[el]lo
 Gnesn[en].

Venerabilis domine frater in Ch[rist]o carissime. Reddite sunt
 nobis non ita pridem hinc aut forte tunc h[ic] v[er]is, quibus et
 calamitatem ac excidium v[er]bis Roma, et vram aduersam for-
 tunam, que vobis cum multis aliis clavis v[er]is est com[un]is, deplora-
 tis, cognouimus iam alias, hoc tantu[m] incendiu[m], in quod S[an]c[t]us D[omi]n[us]
 Rex in permis, deinde R[ati]o D[omi]nos Cardinales, et Prelatos

Sancte Romane ecclesie, ac tandem multos alios insignes viros, siue
vis scelerum, siue dei voluntas coniecit, Et molimur ex animo hinc
tanto et pernicioso malo, fecimusq; operam nostram quantam ma:
ximam possumus, apud Regiam Al^{tem} domini nri, vt illa apud
C. A. sacram M^{tem} ageret, summo studio pro liberatione, tam ipsius
s^{mi} Dⁿⁱ Nri, q; aliorum prelatorum, qui cum illius S^{te} erant
indigne detenti. Id quod Al^{tas} sua alacri ^{amo} non facere hactenus
non destitit: Cum autem ex ultimis litteris vestris intellexi⁹
eundem s^{mn} D^m Nrm, vel iam libertati pristinae donatum, vel
breui liberandum esse, gratias domino Deo egimus, et omnes
ex tam leto nouo iurifice sumus recreati, expectamusq; in dies
lectiora noua a vobis. Mi domine Iacobe scitis iam annu⁹
integrum exactum esse cum scripsimus vobis suffraganeu⁹ nrm
Cracoui⁹ mortuum esse, nosq; in locum illius fr^{em} dom^{ic}en⁹
ordinis predicatorum interogasse, supplicasseq; vt ei de Ep^{atu}
Laodice⁹, et Suffraganeatu nro per sedem ap^{li}cam prouideret⁹,
ecclesiaq; par^{lis} in Wawor⁹niezicze illi perpetuo viretne. Scitis
q; et pecuniam necessariam ad expeditionem eiusip⁹ suffra:
ganeatus, tempori misimus, et vidimus, dudum lras vestras, et
Dⁿⁱ olim Nicolai Gambrati, quibus fucaros de receptis ab eis
ducentis viginti ducatis, pro expeditione ipsius Suffraganeatus
nostri Crac. remisistis, hactenus tamen nullas litteras eiusdem
expeditionis et prouisionis a vobis habuimus. Quare rogamus
vos plurimum, intendatis omnes nervos, et vires vras, vt p^{ri}:
mum easdem lras pro Suffraganeo nro habeamus, sine quo certe
grauis est nobis obire munus Pontificis, in nra Diocesi que fere satis
latis ampla est, et dⁿⁱ Suffraganeo careere non potest.

(Etenim mortuus est hoc mense Februario doctor Ioannes Salo:
moris Scholasticus Gnesen⁹ et Can^{ens} ecclesie nre Crac, eius
Canonicatus, tametsi sedi ap^{li}ce reseruatus sit, nos tamen consilium
volem⁹, digni⁹ et quieti ecclesie nre in hoc turbulento reru⁹ omniu⁹
statu, prouidemus de illo domino Doctori Miskowski, viro idoneo

et bene merito scripsimusq; et misimus lras, regio et nro nomie
scriptas, ad sm^m D. R. et R^m D^m Cardinalem Protectore,
rogantes vt eidem D^{no} Miskowski de eodem Can^{fn} graciose pro-
uideretur. Qua in re vos quoq; faciatis operam vram, vt Mis
Regie, et nro desyderio fiat satis habuit idem Doctor Salomon
et alia sacerdotia in nra diocesi, sed cum illa sint de iure patro-
natus laicorum, non cadunt sub reservatione. Scimus vos omnibus
bonis, et pecuniis spoliatos esse. Scimus q; ex alieno iuribus, et pro-
inde volumus non grauati egestatem vram pro vili nra aliena-
re. Rogamus autem vos negocia nra predicta commendata ha-
beatis, et curate vt celerius istis conficiantur. Ad negocium etiam
D^m Benedichi Istbienski intentum animu habebatis et prospiciatis
ne quid falsarii ille manifestus Michael Razanow, cum sine fa-
urie hominibus in damnum eius obtinere possit, et scribatis nobis
sepms. Et bene valeatis. Dat^{us}.

Petrus Tomicius Epus Crac'
Iacobo Shuttz Preposito Vic:
Iunen Canonico Gnesnensi

Venerabilis domine frater in Christo charissime. Quantum animi
dolorem ex direptione vrbis Romae, et sm^m D^m nri R^m mori-
do. Cardinalium, et aliorum prelatorum et procerum eccle-
concepimus, in quantaq; anxietate, et turbatione per totum hoc
tempus, quo nihil scire potuimus, quid ad finem vobiscum istis
fuit actu, fuerimus constituti, dici non pot, plane autem perspi-
cimus omnia illa mala, que perpessi estis istis omnes, nra et
permissione Dei opt. Max. cum nemo resistere potest, facta esse.
Quare nunc et merito equo animo illa ferre et illius diuine
bonitati gratias agere debetis, q; vos ex tanto naufragio et exi-

723
dio eripuerit, et servare adhuc voluerit. Nos utrumque dolemus ex
corde mortem Dⁿⁱ olim Nicolai Camerati Decani Ploceⁿ, et alio:
rum nostrorum, si qui in illo primo impetu et tumultu militum Casaria:
rum istis perierunt, quando tamen certo cognovimus, vos vivere
et superstitem esse, cepimus ex hoc singularem animi nostri voluptatem,
solamque nos, quod non in toto adhuc sublatum est vestigium, et memoria
negociorum nostrorum, que dudum apud istam sanctam sedem, cura:
ta et expedita esse optabamus, et que soli deo olim Camerato diffu:
simus quod vobis aut alteri cuique committebamus. Miramur vero ve:
hementer, quod cum satis tempestive, quia in Mense Januarii anni
prius, scripserimus de morte Suffraganei olim nostri Crac^e de quibus
suffraganeorum per nos fratris domini ordinis predicatorum, in locum
illius, et unionem ecclesie parochialis in Wawrzⁿieze, que est colla:
tionis nostra, et quam Suffraganeatus ipsi Crac^e, seu ecclesie Laodi:
cen^s, ad cuius titulum Suffraganei Crac^e, ordinari et conservari
in Episcopos solent, unquam perpetuo cupimus, hanc promissionem eiusdem
fratris Domini, quem et Regius et nostris suis ad Suffraganeatum
Crac^e et ecclesiam Laodiceam commendavimus, non fuerit aut illam
infelicem rebus Romae, et omnium rerum cladem expedite, que
tamen bene expediri potuerunt. Vidimus calculum expeditionis
Suffraganeatus Cuesnen^s, etiam hoc anno prius facte. In quo ex rom:
perimus totam expeditionem eiusdem Suffraganeatus Cuesnen^s
cum incorporatione ecclesie parochialis in Tnezna, et Cantus
ecclesie Cuesnen^s, ac reservatione beneficiarum moderno Suffra:
ganeo Cuesnen^s factam, non plus quam centum octoginta annos
constituisse, vos vero scripsistis nobis, quod hanc expeditionis Suffra:
ganei nostri Crac^e non ultra quam usque ad regestum expediri potue:
rit, propter defectum pecuniarum, cum tamen Georgius Hegl
nostri D^{no} 2um Fuggerorum, qui Crac^e continue residet, ostenderit
de nobis quitancas vestras, et Dⁿⁱ olim Nicolai Camerati, quibus
recognoscitis vos ab ipsis Fuggeris, Rome agentibus ducentos
annos pro expedite ipsius Suffraganeatus nostri Crac^e accepisse

quibus putabamus quo ad negotium et provisionem Epatus titula-
 ris satisfieri potuisse Juribus camere aplice et aliorum officialium
 Romane Curie. Utinam autem factum cum expeditione eius ipsius
 Suffraganeatus, vno ferme anno integro expectemus. Rogamus vos
 imponatis tandem illi extremam manum, et lras seu bullas nobis
 qd premium mittatis, non omittend eciam unionem ecclie parochialis
 in Vavrzniczicze. Dabit autem Dm Tuggeri vobis ultra ducentos
 aureos prius datos, tantum pecunie quantum erit necesse, quo
 celerius lras necessarias habere possemus, quas posita omni mora
 vos perferri ad nos curatis, nam valde difficile est nobis esse absq
 Suffraganeo / cognitur, enim ipsi obire munus Pontificum, cui pro-
 pter publicas occupaciones, non semper satisfacere valeamus. refere-
 mus vobis eam operam, et curam, quam in ea re facietis omni studio
 et gratificatione nra. Cupimusq vos bene ac salu' valere. Dat.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
 Doctori Rzecicza penitencionario Roma

Venerabilis domine fr in Christo charissime Ab eo tempore quo s^{ms}
 Ds X^{us} in curia sua contulit se Ozvichimbi scire posuimus, ubi
 nam gentem essetis, que res non mediocri ^{nos} animi molestia affecit.
 Nam non habemus nec scriuimus, cui res meas et ecclie nre cura-
 das apud sedem aplicam committeremus, que hactenus istic heret
 non sine maximo dispendio et incommodo nostro. Miramur
 autem, ne mirari sufficimus, qd tandem differunt expedicio Suf-
 fraganeatus nri Crac, et unio ecclie parochialis in Vavrzniczicze,
 que dndum absolui poterant, per breue aplicum. Exsertim enim
 ia dndum pecuniam pro soluendis iuribus camere aplice missimus.

quam vos cum domino olim Nicolao Camerato Decano Ploceⁿ. a fugge-
ris accepistis. Cuiusmodi enim admodum iacturam sustinet vniuersa n^{ra}
diocesis absq^{ue} Suffraganeo, quandoquidem nos ipsi, magis resp^{ect}u
et negotiis districti, functiones Pontificias obire commode non
possumus, utrumq^{ue} nunc soli omnia facimus, que alias Suffraganei
n^{ri} et predecessorum n^{rorum} facere solebant. Sed certe dum hec
agimus, parum absint, quin nuper die c^{en}e domini, in sum^m vite disce-
men incidemus. Cum enim sanctum oleu et crisma consecrassemus
febricula catarrali, cum t^usi rebus affecti, ferme in m^ussu
medio, dum prefationem ante canonem maiorem cantarem^{us}
et sinopim et focis corporis debilitatem incidimus adeo, v^{er}o
post hac rem diuinam perficere potuerimus, p^{er}fecimus vero tan-
dem illam, cum dei auxilio, egre t^ui, rem ab egreditur n^{ra}, que
tunc gravis commota est, nondum sumus liberi. hec gratia refertur
nobis a sede ap^{osto}lica et ei presidentibus, pro n^{ra} in eam obsequia
et veneracoe q^{ue} etiam ea que ins^ussima sunt, et nemini negari so-
lent, per quindecim menses ab illa impetare non possumus, cogi-
musq^{ue} ipsi propterea cum magno salutis n^{re} periculo, omnia on-
era n^{re} diocesis que ut scitis satis ampla est, et in multis locis pe-
silencia in p^{re}sens insecta sustinere. Rogamus vos sacratis ope-
ram v^{est}ram apud R^{em} D^m Cardinalem S. quatuor, ut iam tandem
in n^{ost}ris postulatis n^{ost}ris, exaudiamur, vel saltem responsum habe-
amus, ut sciamus providere tempori necessitatibus eccl^{ie}, et
ep^{iscop}at^{us} n^{ost}ri.

Commendatis etiam eidem R^{em} D. Car^{li} S. quatuor nego-
cia D^m Georgii Mischkowski, omⁿi de Cant^u Eccl^{ie} n^{re}
Cuius per mortem olim doctoris Ioannis Salomonis vacante, qui
mortuus est de mense Februario proximius, et rogatis eius R^{em}
D^m curare dignetur sua auctoritate et gratia, qua plurimum va-
let n^{ra} et eccl^{ie} n^{re} causa, ut eadem promissio n^{ra} s^uu effect^u
sorteatur, et per S^{an}ctum D. N^{ost}rum confirmetur, dicitur enim
idem Doctor Salomon fuisse familiaris R^{em} D^m, quondam

Car. his Alexandrum, quod tametsi nos ignoremus, hoc tametsi en-
camus et optamus, ut menses nros liberos habeamus, et cum in eis
vacatio alienius sacerdotii occurrat, ut in eo libere conferendo non
impediamur.

(Etenim mandant non pridem Regia M^{tas} S^{mo} D^{no} R^{mo}, et
ipfi R^{mo} D^{no} Protectori regni sm D^m Doctorem Rzeceja
ad off^m penitencie inigne nre Slanowice vacantis, Rogamus
vos promoneatis etiam hoc negocium diligenter, et certo sciatis
q^d hec est voluntas et desiderium M^{tas} sue, ut idem doctor Rze-
ceja sit penitenciarum inigne et nationis nre, et nemo alius,
et si se ad illud Michael Rogawka, crimine falsi notatus et
convictus, suis artibus, aut quorumcumq^q dominorum regni nri
commendacionibus, ingerere velit, conatus eius, omnibus modis
impediatis, non enim est dignus tam sceleratus et infamis homo
ut aliquod off^m aut quodcumq^q minimu^m beneficium apud istam
sanctam sedem consequatur. Sed nec certe tollerari istic de-
bet, sed ita ut meritis est ultra sanromatas et glaccatem
oceanu^m perpetuo relegari in exemplum aliorum, qui malis artib⁹
fortunas aliorum, vexare solent, unde et sedes ipsa applica infama-
tur, et nos hic propter illoru^m improbitatem, multas obzectaciones
et odia cogimur sustinere.

Iste adolescens Lodlodoski, sermito^r noster habuit actionem
cum domino Felice Nazopmishi pro ecclia par^{li} in Sczrimno,
per mortem domini olim Chlericzki LL^{ti} Sandomizienⁱ vacante.
Verum procurator eius labefactavit eius iusticiam, quam habet
ad eandem eccliam, cum enim lata esset sententia Quesne con-
tra ipsum Lodlodoski, et in faorem eius partis adne^{re}se, domi-
nus Felice Nazopmishi, ab ea non appellavit. Quare profici-
scitur istuc bonus inuenis^{et} obtinere possit causam suam iustam,
et malicia procuratoris sm collapsam, restitui in integru^m, ut cora^m
comissariis de ea denno expediri, et ins sm clarum deducere possit.

Rogamus vos adiuuctis enim in actione et causa hac iusta consilio
et auxilio v^{ro}, ut in toto ab ea per iniquitatem adnexarum sui
non dejeratur, quo nobis rem gratam facietis. Bene valete
Datum in Bodzeczim. R^e.

Petrus Tomicius Ep^{us} Crac^{us} Vicecancell^{us}
~~Ductori R^{ec}ecic^{ia} p^{er}mitteciario Romano~~
Joanni Choienski Archidia^{co} Crac^{us}
Secretario regio

Venerabilis domine frater in Ch^{ri}sto char^{us} me^{us} Egm^{us} a quatuor
annis diligent^{er} et continue per l^{it}as Regias, et n^{ost}ras apud
Summ^{um} Pontificem, et R^{em} D^{omi}n^{um} Cardinalem. S. quatuor, ut
nos Ep^{us} et ordinarii Regni h^{uius}modi, liberas collaciones facer^e
docio^{rum} in mensibus sex, nobis concessis, habere possimus,
sic q^{uod} nullis gr^{atiis} expectatimis, nullis reservacionibus gene^{ralibus}
et specialibus, aut etiam mentalibus, nullis coadiutoris,
nullis accessibus, migressibus, regressibus, et aliis id genus nomin^{is}
ninentis, propter^{que} totus ferme orbis Ch^{ri}stianus nunc tumultu^{atur}
atq^{ue}, et Inqum sancte sedis aplice, que f^umentos auctoritatis
et Inzisdic^{ionis} sue, plus immo extendere videtur, exentere
contendit, e^{andem} n^{ost}ras collaciones, impediunt. Quia autem f^ument^{is}
hactenus id impetare nec possumus, prout vellemus, et prout res
n^{ost}ra eccl^{esi}a postulare videtur: Scripsimus iterum alias l^{it}as
in ea re ad R^{em} D^{omi}n^{um} Cardinalem Sancto^{rum} quatuor, quas
vos manu M^{ost}re Regie subscribi curatis, et simul cum aliis
p^{re}mis missis, q^{uod} p^{er}min^{us} ad nos remittatis.

Iterum scripsimus M^{ost}re Regie per Petrum Starezen^{ski} em^{is}
Cnbiens^{em}, commemorantes illi, et rogantes ut R^{om}o D^{omi}no
Cardinali S. quatuor, trecentos aut q^{uod}dringentos anteos mittere

dignaretur, nam ab eo tempore, quo illum .M^{as} sua protecto-
rem regni sui cooptavit, nullum ei nummulum misit. Ille vero
est in presens multum indigens, quia in excidio Urbis Rome
omnibus rebus suis spoliatus, atque ita merito esset in presens
liberalitate .Mis sue reserendus. Rogamus vos reducatis
in memoriam negotium hoc eiusdem R^{mi} domini Cardinalis
Mis sue, et si .M^{as} sua granaretur, illi quicquid nunc mittere,
mitteremus nos illi, de pecuniis denarii S. Petri, tantum quantum
M^{as} sua inberet. Qua in re, exquisitis mentem et voluntatem
Mis sue, et nobis illam per primum nuncium vestris significetis.
Et bene valete. Datum in Bodzancem die VI Sigismundi
Regis. Anno domini M^o D^o XXVIII°

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R Me in Christo pater et domine amice n^re charissime et honorande.
Miramur plurimum quod ad petitiones et postulata n^ra que pro ordi-
nariis regni n^ri et eorum liberis collacionibus pluries fecimus,
nihil hactenus a S^{mo} D^o X^{ro} fuerit nobis responsum, nunc vero
etiam D^{nis} V^{re} R^{me} in ea re moram et silentium admiramur
cum id cognitum, illi esse ex anterioribus scriptis n^ris, potuerit,
minime nos fuisse absentes, primum illi voluntati sue s^{is} que nos
veniebat ad compactata Germanie. Quippe quod et Germanorum
emulaci in his rebus consuetudinem fugamus, apud quos
recens et nefarium genus prevaricationis huiusce proxiis retro
temporibus in contemptum nominis salutis n^re salutis, et totius or-
dinis sacerdotalis dedecus, erat consensu multorum suscitatum,
et dissimilem esse n^ram cum illorum sacerdotia conferendi

+ auctoris

132
rationem indicemus. Nos etenim, cum illi ad arbitrium, et libidine
suam omnia vendiderit bona ducti conscientia, et apostolice sedis vene-
ratione, ad equanimitatem quandam et modum, etiam ea redeamus
que iure domini in nostra solus sunt posita potestate, et sane nos nihil
nobis, contrarium nostrorum scita, et consuetudines, videmus
postulare. Quinimo ea deprecamur ea mutari, abrogari, et
tollere, saltem in sex mensibus ordinarius regni nostri concessis optat
que per insolentiam, nec satis licita pluribus videbantur, gravem
in animis populi, commoverunt offensionem. Quare iterum
atque iterum rogamus D. Vram Be^{nam} ut in ea nostra petitione
assensum nobis sancte domini, ita preparet, ne amplius hec
res a nobis repetatur, et primo quod nunctio, lras et diplomata secundum
tenorem, et contentum supplicationis, manu nostra subscripte, ad nos
mittere velit, quem omnem in se immunitatem, ordinarius regni
nostri in sex mensibus, per vias ad eos pertinentes contineant
et prestant. Ne videlicet possit coadunari etiam de consensu
possessorum, preterea mentali vel generali aut speciali, et ex-
pressa gratiarum quarumcumque accessum, ingressum, regressum,
ceterorumque id genus inuentorum concessione libera eorum
collatio denique impedi.

Et etenim Bloceus et Premislius ecclesiarum Episcopi, qui nuper a
nobis fuerunt nominati, et similiter Suffraganeus Badi, D^m Episcopi
Cracoviensis, diplomatis suis sacris, et ex more sedis apostolice sibi
debitis, hactenus non sine gravi molestia carent, pro quibus
iam dudum ex consuetudine certam pecuniam cameræ apostolice
debitam, trapesite Fuggeri eorum nomine Romæ numerant.
Quorumquidem, cum honesta sit causa, gratissimum nobis Vra
Be^{ma} D^o fecerit, si eius quod iustam et celerem habuerit rationem.

Hic vero adolescens sacris iam iniciatus, nobisque ob generis nobi-
litatem, et maiorum suorum merita, plurimum gratus cum esset

istuc ad v. R^{ma} Item profecturus, multum se peciit a nobis
commendari, quem scientes nos nihil iniqui vel inbonesti ab illa
petiturum, magnopere illi enim commendamus. Rogamusq; ut
ei commissionem, prout res sua postulabit, concedi procuret, in qua
ille in integrum iuris sui propter absentiam, et procuratoris iniqui-
tatem, vel negligenciam amissi restituatur, sedisset autem ille
singula v. R^{me} D. in quibus adiumentum cause sue fore ne-
cessarium arbitratum, quod ut illi prestat v. R^{ma} D^o maiore
modum ab illa rogamus, quoniam etiam ea que supra scripsimus,
celexi uti res, optataq; nostra exigunt, diligentiq; cura exe-
quatam, rem sane nobis proculdubio gratam factura, quam
illi vicissim omni studio et benivolencia nostra referre stude-
bimus. Valeat optime v. R^{ma} D^o nosq; diligat, s^{mo}
D^{no} frequenter comendet

Cordiale nichilum in proximè precedentibus
litteris Regis ad Cardinalem S. Quatuor
scriptis

R^{me} domine. Intelligentes nos anni superioris, in rebus excidit
et direptionem, non parum in opibus et facultatibus Dⁿⁱ v^{re} R^{me}
detrimentum, et incommodum attulisse, ut aliquantulum lenetur sua
molestia, et iactura, mittimus illi trecentorum aureorum hungari-
calium munusculum eo maxime testificantes, non ingratum nobis
esse officium, et operam D. v. R^{me} quam apud s^{mn} D^{nm} nem
in promouendis rebus et subditorum nostrorum negociis, diligenter et
accurate prestare solet. Quod quidem munusculum exiguum licet,
et meritis illius impar videatur, Rogamus ut illud nunc grato
a nobis animo D. v. R^{ma} suscipiat, utaq; et nostrum in posterum
negocia habeat apud se commendata.

253
111

R^{ex} d^{ns} D^s Joannes Carnkowski electus et confirmatus Exemstien,
cui nupex promissionis et consecrationis littere sunt à D. V. R^{ma} al-
late, michiget adhuc h^{is} reservationis. Sacerdotiorum suorum de qui-
bus iam antea nos scripsimus, diligenter propterea quod intelligebat
illum absq^{ue} i^{is} dignitatem Ep^{at}us sui, cuius sunt tenues admodum
redditus, sustinere commodè, et cum decore non posse. Quare plures
eum rogamus D. V. R^{mam} ut easdem reservationis sacerdo-
tiorum h^{as} p^{re}nominate D. Joanni Carnkowski per p^{re}tem Ann-
ctum mittere velit, quo maxime expedit argumento, et caritatis scri-
ptas, et munus

Exigente autem necessitate et postulante id R^{do} D^{no} Ep^o Crac.
et Regmⁱ n^{ri} Vicecancell^o, ne in eccl^{ia} sua, que celebris est, et
varie condicionis hominibus referta, possit passim et sine illius
Canonica cognitione, eiusmodi demerps homines recipi qui pos-
sent aliquod nobis posthac uti alibi non multo ante factum est,
in religionis negotiū facessere. Proximū D^{nem} V. R^{ma}
rogamus, impetare illi velit nostro nomine apud S^{mn} D^{nm}
X^m reservationem septem infra scriptorum sacerdotiorū
in maiori sua, et collegiatis duobus eccl^{is}, ut de i^{is} si forte
in mense h^{ic} vacaverint, libere disponere possit, non obstan-
tibus, quibuscumq^{ue} gravior, reservationibus coadmoventis, etiam
de consensu, nominationibus, et nominandi facultatibus, vmo-
nibus, et ceteris concessionibus quibuscumq^{ue}, cuiuscumq^{ue} ordi-
nis status, et dignitatis hominibus concessis, vel concedendis.
prout id. D^o V. R^{ma} pro sua p^{re}videncia et eiusmodi h^{ic} max^{im}
conficiendam summa et singulari p^{re}sentia, melius obfirmare
et providere sciet et poterit.

Est etiam hic Antistes, ex dignitate et comodo Eccl^{ie} sue
personas, ad munus Canonatum, et templi curam subennenda
optatens, que et nobilitate generis et optime cuiusq^{ue} disci-

plurimae, eruditione praeditae, facile et dignitatem ecclesiae et bona
illius tueri et conservare poterunt. Sacerdotia vero, quae reser-
vati illi optamus. sunt ista scolasteria Cracoviae, Cantoria ecclesiae
collegiate Wislicienae, Cantus et prebenda ecclesiae collegiate Kiel-
cienae, quae obtinet Ven. h. Nicolans Bedlenski in spiritualibus Cracoviae
vicarius. Item Cantus et prebenda ecclesiae Cracoviae, quos
obtinet Felix Sirebowski. Item alter Canonicatus, et prebenda
eiusdem ecclesiae Cracoviensis, quos nunc possidet Venerabilis
Iohannes Jacubowski. Item Capellania seu altare in ecclesia
Cracoviae, quod obtinet Ven. h. Petrus Vapowski, eiusdem ecclesiae
Cracoviae Decanus. Item Cantus et prebenda ecclesiae collegia-
te Kielcienae, quam nunc habet et obtinet Ven. h. Jacobus
de Lublin.

Est autem nobis quod gratissimum ut v. Beata D. in unico
breve apostolico, omnem hanc impetracionem conscribi minimeque
et custodiri firmissimis quibusque cautelis, et verborum clausu-
lis, ac munimentis faceret, ut post modum illis cavillationi, et
curiositati, improborum remitti et resisti possit, et ut sanctus
et praevalens beneficiorum reservacionum supranominatorum
habeantur nunc pro expressis. Nos vero quantum diligencie,
et patrocinii sui in id D. Vra Beata contulit, Nra illi de-
inde plenaria benevolentia et gratificatione, per omne occa-
sionem referemus, non obstantibus quibuscunque gratiis expe-
ctatis, coadunatoris etiam de consensu possessorum nomina-
cionibus, et nominandi facultatibus, vniuersis ac mentalibus
vel generalibus, aut specialibus, et expressis reservacionibus,
item accessibus ingressibus et regressibus, ceterisque id genus
inuentis et concessionibus.

Petrus Tomieski Epus Crac. Vicecancell
Cardinali Protectori
Sigismundus Rex Poloniae.

Sunt in ciuitate nra Crac. aliquot viri prestanti et egregia doctri-
na, qui a Reo Dno Ep'o Crac. ad munus predicandi verbum dei
prepositi et collocati sunt/hii cum omni studio et diligencia con-
tendere et elaborare vellent, vt dogmata hereticorum nonorum,
qui religionis nre vicium pafferere, et sectas in illam varias
multo et periculo et tumultu hominum inducere conantur, confu-
tere, et animos labentis vulgi ab errore reducere possent. Sup-
plicauerunt Sti sue vt illis facere et concedere pstatem legendi libros
prohibitos Martini Lutheri, et hereticorum quorumcunque digna-
retur. Nam eos illi, pro sua exga stem Sedem aplicam pietate
et reuerencia missi attractare, neqz audent. Quare plurimum
rogamus V. Rmam D. vt de hac re cum Smo Dno Xro con-
ferat, vt prenomiantis viris Doctoribus et predicatoribus con-
cedere dignaretur, vt legere et versare possent libros hereticos
prauitatis, eos tamen quos illis legendos admiserit pastor illorum
Rdns Ds Epus Crac

Petrus Tomicius Epus Crac'
Senerino. B O N E R

GENerosse domine amice noster char^{me} Cum hinc in Lituaniam
sacra M^{tas} Regia discederet. Commiserat nobis conscribere
gratulationis lras, ad summum Pontificem mittendas. Audierat
enim M^{tas} sua, cum hic adhuc esset, captiuitate qua tenebatur

stem suam liberatam esse. que quidem liberatio non minus alit
lit voluptatis. et gaudii *M^{ti}* sue. quam attulerat quondam doloris
et molestia preterita captivitas. Nos vero *p^{ri}usq^{ue}* in eam *q^uo*
a multo tempore patimur. existimem micideramus. curavimus
iam pridem pro voluntate et mandato illius *M^{ti}* hanc ipsam
gratulationem conscribi. et *l^{ras}* *M^{ti}* sue *p^{re}scribendas* in Litua
miam miseramus. que nunc primum demiceps. propter loci distan
ciam sunt nobis relate. una cum *l^{ris}* ad *Vram D^{nem}* quas
mittimus cum *p^{ri}oribus*. In quibus *M^{tas}* sua dat *V^{re}* *Dⁿⁱ*
in mandatis. ut magnis itineribus. et pex dispositos equos. qui
nunc vulgo *Poste* dicuntur. Nunctum celerem Romam cum
h^{is} ad *summum D^m* *l^{ris}* mittat. qui celeritate sua hanc gra
tulationis sue *M^{ti}* *l^{ras}* *adjuvaret* et compensaret.
Nobis autem videretur commodissimum. et ita *D^{nem}* *Vram* *p^{ri}or*
rimum rogamus. ut Andreolum veterem et peritum tabellarium
ei negotio preponat. simulq^{ue} mandet et committat. ut recta ad aula
summi Pontificis. cum iis *l^{ris}* proficiscatur. Est enim res per
necessaria. enim qui *l^{ras}* tulit. presentem in aula esse illius
S^{ti} ut possit referre responsa. et *M^{ti}* Regia scriptorum. et *nr^{ar}*
l^{ras} quas iam plurimas et maximi momenti illuc dedimus.

Ceterum mandat *M^{tas}* Regia ut *D^o* *Vra* trecentos aureas
Hungaricales *R^{mo}* *D^{no}* *Cax^{li}* s. quatuor. per eundem tabella
rim. et Nunctum celerem mittat. seu dari illic faciat. quos illi in
compensationem. officiorum *p^{re}statorum*. *M^{tas}* sua donat libe
raliter. Nos ne in donata a nobis quoq^{ue} esset *sua R^{ma} D^o*.
adtingere etiam volumus munusculum opera *Dⁿⁱ*. *V^{re}* compa
randum. quo illius *R^{me} Dⁿⁱ* in nos benevolencia. et in pluris
rebus gratificatio remuneret. Quare plurimum rogamus *Dⁿⁱ*.
Vram. ut mandet procuratori suo hermano Venetis. vel *emp^{ia}*
alteri amico. cui et comparari nomine *nr^o*. craterem argenteum
quem Itali Taciam appellant. elegantem et politum elaboratum

et inauratum, valoris et estimationis 50. vel 60. aureorum, vel
etiam maioris, prout V. D. videbitur, eius iudicio et arbitrio
id totum committimus, quem idem Andreas in theca inclinet, et re-
positum Romam secum ferat, et Rmo Dno Cardinali nostro no-
mine donec, inscriptis primis in eo ipso exatere insignis et arcus
illis Rme D. vel per fermentationem amplificatis. Quam pecun-
iam, quanta in id inscribetur, nos hic V. D. cum alia gratissimo
animo disolnemus. Opexam vero quam illi illius mutua nostra gra-
tificatione et benivolentia officis illi referemus. Optime valeat
et sit felix cum suis omnibus V. D. et nos diligat. Dat.

+ permissa qua
illi debemus

P Tomicius Eps. Vicecancellarius
Stanislaus Borek de Craco D. Doctori
Canco Crac

Venerabilis domine frater in Christo charissime. Mittimus tandem literas
tam Regias quam nostras que ad sedem apostolicam per celerem postam
mitti debent, quas vos domino Zuppario Craco reddatis et tradi-
tis, et rogetis eum, ut illas celeriter per Andreolum mittat,
committatque ei, ut ipse met eas usque ad locum residence Summi Pon-
tificis perferat, et reddat, et responsa nobis referat ac reportet.
Mittimus preterea et alias literas regias ad ipsum Dm Zuppa-
rium, quibus illi precipit, et committit, ut literas suas ad
Summum Pontificem scriptas, quam proximam ad illius Sedem perferri cu-
ret, et Rmo Dno Cardinali sanctorum quatuor, trecentos au-
reos Ungaricales mittat. Id quod fecit Mater sua suam et inter-
cessionem nostram ab eo enim tempore, quo illius Rmam D. cooptavit
Mater sua protectorem regni sui, nullum ei miserat munus, quo
recognosceret, gratam sibi esse diligentem opexam et patrocinium
illis Rme D. quod assidue prestat in curandis negociis sue

M^{his} et subditorum suorum. Et quia nos quoque indigemus a^{bi}.
dne favore et auxilio illius R^{me} D. in nr^{is}, et eccl^{ie} nr^e ~~caus~~
negociis scripsimus et rogamus D^m Zupparim, per nr^{as} lr^{as}, quas ecia
cum p^{ri}stibus mittimus, ut committeret b^erm^{ano} suo emi Venetiis
vn^{am} Taciam argenteam manratam, et bene elaboratam,
valoris quinquaginta aut sexaginta aureorum, vel eciam ma
ioris prout melius illi videbitur, eius iudicio et arbitrio id
totum permittimus, quem vos eciam rogetis, nr^o nomⁱe ut ita fa
cere velit, et Andreolo committere, ut eandem Taciam simul cu
munere Regie M^{his} et lr^{is}, ipsi R^{mo} D^o Cardinali offerat
et p^{re}stet, quo ems R^{ma} D^o placatior et benignior sit in promo
uendis et curandis negociis nr^{is}.

Preterea prout n^{uper} vobis scripsimus, agatis cum domino Geor
gio Hegel ut per hanc postam scribat, factoribus domini smi, qui
apud sedem ap^{li}cam sunt, ut quantacumq^{ue} sum^a pecuniarum
opus erit, ad expedienda illic negocia nr^a tantam ad i^{us}sum
R^{mi} Dⁿⁱ Cardinalis s^{er}u^m quatuor, vel relationem domini
Jacobi Schntz, quam factur^{us} est nomine eius R^{me} Dⁿⁱ dent,
numerent, et expendant. Nos vero illud totum quod illi ibi ex
penderint, ipsi domino Georgio, istic disolnemus, cum gratifi
c^{ione} debita. Non solum enim lr^e Suffraganei nrⁱ, sed et alie
quedam, pro quibus nunc scripsimus expediri nobis illic in p^{re}
sens et afferi debent.

Sub aduentum plurimum medicorum ad nos tametsi nullum adhuc
ab eis firmamentum accepimus, cepimus melius esse habere.
Speramusq^{ue} q^{od} dominus Deus miseratus tandem nostri, resti
tuere nos c^{ris}to dignabitur, ad plenam ac perfectam sanitatem,
eius dⁱuinam clemenciam vos implorari et orari pro nobis
istic faciat. Et dominum Premisier^{um} admoneatis, ut lr^{as}
in negociis smi scriptas, per hanc postam mittat ad sedem ap^{li}
cam, aliq^{ue} et dominum Scholasticum, ac ceteros p^{re}latos, et

Canonicos Ecclesie vestre nomine et verbis vestris saluere iubetis. et
bene valete.

Petrus Tomizki eps Crac. Vicecancell.
Joanni Karnkowski epo Premisliensi.

R^{me} mi Chro pater, et domine fe et amice char^{me} ac honoran^t.
Lexperi ex lris D. V. R^{me} plurimum ^{can}angi et esse sollicitam.
q^d in his lris et diplomatibus, q^uo^d n^{on} p^{er} allata sunt, non fuerit
infecta reservatio sacerdotiorum suorum, quo quidem metu
vra R^{ma} D^o perculsa plena lra^m pagina disceptat et exag-
gerat, fore p^{er} necessarium ei infelicissimo negotio: nouo de-
inceps consilio occurrere. mitten^t v^{er}o celerem et proprium
in urbem nuntium, qui plenam eius rei, in nouis iterum
Pont: Maximi litteris ac diplomatibus, securitatem af-
ferat, intermisso interm. et pro rogato munere conse-
crationis sue, quam et cum episcopatu exiguo non
tanti esse putat, vt sacerdotibus suis longa cura con-
quisitis, illisq^{ue} satis amplis, cedere vel spoliari de-
beat, in qua tamen re precipue consiliu^m, et operam
meam requirit. Ego pro eo q^d d. v. R^{ma} plurimum
amo, exponam illi breuibus, in ea re id quod sen-
tio. Et ante omnia quidem non videri mihi Sa-
cerdotia D. vestra in aliquod esse coniecta peri-
culum, et propterea non esse de ijs ita dubitandum
vt consecrationis munus differatur, quippe q^{uod} credi non
possit. R^{mu} Dominu^m Cardinalem S. quatuor peti-
tionem Regiam in aliquo comminueri voluisse, quin
potius crediderim eum in negotio D. v. R^{ma}, pariter vt

fecit in ceteris: dum scedula pronuntiationis conficere:
 tur. Regia voluntati etiam quo ad reservationem be-
 neficiorum vestra Roma d. satisfecisse. cuius tamen sedu-
 lae fortasse tempore quo haec diplomata scriberentur
 quae recens allata sunt, cum non posset habere propter
 verbi distantiam presentem copiam, oblitus est inferi-
 bi mandare, id quod erat vestrae R. d. necessarium, de
 retentione beneficiorum ipsius. Quare ego bono animo
 D. v. Roma debere esse censeo, et ad suscipiendam quam-
 primum consecrationem plurimum hortor et moneo. Nam
 id quod per proprium nuntium Roma conficere D. v. v. v.
 Roma voluerat, curabo ego Regio quam citissimo nun-
 tio confici, brevis enim litteras mittam Regiae M. tis
 ad D. Bonae quibus illi mandatur, ut per dispositos
 equos Romam usque Andreolum cum litteris M. tis sua
 mittat, qui omnia de quibus scribemus, referet egre-
 gie confecta, et expedita, ubi ego etiam D. v. Roma ne-
 gotii diligentem habebo curam, et commendabo illud di-
 ligenter Rmo D. Cardinali J. quatuor Regiae M. tis
 et meis litteris, quem nihil dubito M. ti sua esse obtem-
 peraturum. Vestra autem Roma d. Si quas volet il-
 luc litteras mittere, interim illas scribat, et me vti
 debet amet, felixque sit, et incolumis, et ulterius se
 non afflicte, sed bono ac lato animo esse velit. Datu

R. Tomicius eps: Andree Riccio eps Ploren

R^{me} in Christo pater, et domini nepos char^{me}
 Magnopere me exhilararunt: et nuntius, et littere

O vix Rmæ, quibus me in hac mea diuturna iam et satis
molesta aggritudine nunc inuisit, quod illius in me officium
curabo vicissim illi omni studio amore, et benevolentia
mea semper referre. Est quidem hæc aggritudo mea tenax,
et quæ me iam magnopere debilitauit. Spero tamen cum
dei omnipotentis ope et auxilio cito me ab illa liberaturum
et pristinam valetudinem, et firmitatem recepturum.
Legi cum magna voluptate litteras, a Rmo, p. Cardinali
Sanctorum quatuor, ad D. v. Rmam scriptas, in illis enim
plurima continebantur, quæ ad cognitionem meam pertine-
bant, quæq; dum ignorabam carere magna sollicitu-
dine non potui. Illud tamen quod is idem Rmus d. Car-
dinalis in calice litterarum suarum in laudem D. vix Rmæ
auferpsit, cum legissem, præ gaudio a lacrimis tempe-
rari non potui, quippe q; perspexi ex illorum verborum
enunciatione, grandem esse apud illos Prælatos Roma-
nos, eruditionis et probitatis famam, de D. v. Rma
concitatam, quam cum ego illi libenter, et ex animo
iureo, plurimum illam rogo, ut hac eadem virtute,
et singulari sua eruditione, eam de se opinionem conce-
ptam in animis eorum firmaret et conservare curet qua
illam ab initio sibi egregie comparauit.
factum hæc est peregre, quod in his etiam litteris Rmi
D. Cardinalis, edocti sumus non esse obliuioni præterita
reservationem beneficiorum Rmi D. Premislensis, ob qua
ille mirifice iam ceperat esse perturbatus, scripsit si-
quidem ad me malle se Episcopatu carere, quam prop-
ter illum Sacerdotibus suis, quæ longa die, et diligen-
tia sua, quesunt exui, vel spoliari. Ego autem si-
mul atq; accepi has litteras, excepi illarum exemplum
et ad illum misi, scio enim id precipue sollicitudinem
et curam illius lenaturum esse.

Quod attinet ad sollicitatorem quem cupio Rmus. D. Car. nomine Regiae M^{tes} in Curia summi Pontificis haberi. Dabo diligentem operam ut prima data occasione cuiusmodi illuc mittatur homo: qui et in dignitate Regiae M^{tes} sustinenda et in negotiis curandis satisfacere omnibus possit.

De Jacobo Schue3 nihil est metuendum, q^d litteras Regiae et R^{lis} M^{tes} in contrarium priorum impetrare deberet. Neq^{ue} enim credi potest suas M^{tes} nouissimorum suorum scriptorum memores, id esse ad preces alicuius facturam et ego ne faciant accurate providebo.

Nicolaus Rudniczki Capellanus meus, fecit in manibus meis iuramentum nomine D. v^{re} R^{mae}, quod quidem legitime facere potuit, cum id in bulla expressum non esse v^{ra} R^{ma} significat ut presens illa id et in persona sua faciat. hoc autem iuramentum D. v. R^{ma} posthac signo suo obsignatum cum illi magis oportuna videbitur, et secundum Bullae tenorem R^{ma} mittet.

Spem qua tenetur adhuc ardore noster, et sui, vanam et inanem ego penitus esse credo. nihil enim dubito M^{tem} Regiam ea quae celari cupit, cum maiore fiducia mihi revelare solere quam illi. Sententia autem M^{tes} suae quam de hac re in Radom postremi mihi verbis suis aperuit, hoc est, constant^{er} se servare velle, id quod iam semel de ea re constituit in animo: et palam declaravit, egoq^{ue} ita M^{tem} suam procul dubio facturam esse credo.

De rebus Hungaricis multa nunc scribere D. v. R^{mae} nequeo. illud tamen quod est precipuum ignorare illa nolui, Turcarum Imperatorem dici cum maximis copiis, et instructissimis impedimentis bellicis, in Hungariam ad

ferenda subsidia S. mo Jo. Regi iam aduentare quod
etiam ego certis mīs argumentis iam ante sciebam futurum
esse.

Exitus itaq nos docebit quid deinceps de rebus Joannis
Regis sperare debiamus valeat et sit felix vna Roma
d. et me diligat. Datu.

P. Tomieki Eps Cracc. Vicecancell
Andree Riccio Epō Plocensi

R. me in Christo pater: et domine nepos char. me
Cum ab urbe redisset Lukomski: seruator vna R. d.
primū omnium me conuenit cum litteris quas secum attulit.
vna Rmus D. Cardinalis s. quatuor protector variarū pro-
uisionū litteras in vnum fascem coniectas: et obsignatas
mibi soli inscripsit: ex quibus eas: quæ ad v. R. d. et D.
Petrum Gamrath pertinebant eidem Lukomski perferen-
das tradidi. Est autem adnotatum desuper in litteris D.
Gamrathi, quæ sit illarū æstimatio: propter ea q. Rmus
D. Carolus fecerit propria pecunia omnem eius expeditionis
sumptū. Trapezarum fortasse fucarorū quos tunc graui
odio prosequeretur fugiens commercium. Cuius iterū pecuni-
æ hic exigendæ cum mibi curam demandarit: vna d. Roma
pro eo quanti me facit diligentem dabit operam vt D. Gam-
rath illam q. p. eidem Rmo d. Carli dissoluat: vel ad
transmittat. ita enim illius in me beneuolentia et opinio qua
de mea fide concepit: facile conseruabitur. Egritudo mea
adhuc me non deserit: commutata tū doloris speciei pro
tussi enim dextri cruris tumorem liuidū mibi induxit:

quem tametsi ingredi nequeo, propterea tamen fero aequius,
q̄ depulso ad exteriora membra afficiente humore. precordia
et stomachu' magnopere leuatu' izz existimem: cum tamen et
stomachi sit mira debilitas: ut qui cibum quem capio retineri
nequit. Spero tamen variatione cuiusmodi sequuta: me pri:
stina valetudinem cito recuperaturu'. Interim autem dum
hoc fit v. Rma' d' sanam et felicem esse vehementer opto.
qua me diligat ut consuevit. De conflagratione ferz me
medie ciuitatis Cracouien' totius ciuitatis Cleparz vici
mei Biskupie multarum sacraru' adiu' et aliquot centeno:
rum hominu' utriusq̄ sexus simul et Curiae Lrapositurae s.
floriam referet Lukomski vix Rma' d' qua iterum va:
leat fel. me. Dat. S.

Petrus Tomicius Epus Crac'
Andree Cricio Ep' Plocensi

R me in Christo pater: et domine nepos char. me
Scripsi alias d' v. Rma, quid adhuc residui in praesta:
tione Episcopatus D. v. Rma, Rmus d' Car. lis. s. quatuor
desiderare mihi videatur: cuiusq̄ verba quae ad hanc rem
pertinebant in socda descripta illi misi. Sinographam vero
subducte rationis in pecunia Romae data de qua Rmus
quoq̄ D. Cardinalis meminuit in litteris suis, mittere adhuc
non potui: cum nondu' sit ad me allata: sed cum affere:
tur dabo operam, ut absq̄ mora D. v. Rma copiam illius
habere possit. Cateru' Georgius Hegel cuius gracia has
ad D. v. Rmam scribo litteras, Maiorem in modu' me
rogauit ut eum in recuperanda a domino Gamzath

pecunia sibi et dominis suis fuccariis debita opera mea ad-
 iuuarem. Ego vero et ipsius precum gracia et quod aequum
 mihi quoque videtur: ut ipsi qui nobis in tanta rerum Roma-
 narum perturbatione et angustia pecunia commode in-
 seruiunt. hic a nostris satisfiat omnibus: recepi me ita
 esse non inuitum facturum. Quare D. v. Rmam plurimum
 rogo: ut adducat D. Gamrathum vel persuasione: vel au-
 thoritate sua ut fuccariis pecuniam creditam sine con-
 trouersia, et quamprimum dissoluat. ne in posterum illi isti
 usmodi officia sua nobis negare: et fidem nostrorum sus-
 pectam apud se habere possint. quo faciet d. v. Rma
 rem suo officio dignam: et publice utilem, mihi autem
 singulariter gratam. Hodie accepi litteras nostri domini
 Broderici: quibus significat se intra tres: aut ad summum
 quatuor dies, hic apud me futurum. is si quid attulerit noui
 faciam de hoc v. Rma d. certiozem quamprimum. Cuius amoris et
 beneuolentiae me ex animo commendo. Valereque illam et fa-
 licem esse vehementer desidero. Datur

Petrus Tomiczki eps Crac. Vicecancell.
 Petro de Gamrathis Decano Plocensi

Emendabilis domine: frater in Christo charissime
 Probamus factum vestrum quod pecunia Rmo d. Cardinali San-
 ctorum quatuor pro expeditioni bula vestra debitam in
 manus Ven. h. D. Doctoris Borek misistis. Non dubitamus
 enim illum diligentem operam daturum, ut ea pecunia in
 manus illius Rma d. cito possit peruenire.
 De domino Sbaszki etiam nobis placet vos polliceri prope:

diem mittere velle omnia causa et assertionis vestrae munimenta, ex quibus deprehendi et apparere posset veritas, mallemus tamen ut potius amice de hoc transigatis, quam debeatis lites aliquas ob quas deinde ad inimicitias et similitates descenditur exercere. Optime et feliciter valete. Dat. f.

Tomicius Eps
Senerino Boner Salinatori Crac

Generose domine amice char. me. Perperimus ex litteris v. v. quas proxime accepimus, gravem illi et molestam hanc rem fuisse, q. M. Regia litteris suis nuper ei mandavit, celeberrimam, nuntium in urbem mittere, et Rmo. Cardinali Sanctorum quatuor trecentos aureos numerare. Commemorat enim, et submonet v. v. ut rem suam, iam plurimum sibi in libris rationum debere. Denique q. M. sua fuerit iam pollicita non daturam se esse ullam ad v. v. quietantiam, et si quam dederit, impune illam non suscepturam illi prae-dixerit et permiserit. Ad haec etiam conquerens q. suorum meritorum et opera in negotiis M. sua praestita, non satis aequa ratio habeatur. Nos certe tantum nobis de prudentia, et iudicio v. v. vestrae persuademus, quod pro istis quae sibi molestae, et gravia videntur nolet M. Regiae gratiam et animum offendere, expendens et considerans summa clementia et favore sua M. esse factum q. tantis honoribus illam praesse, et tam ampla, et ardua sua negotia administrare eam posthabitis ceteris voluerit, id denique

certo sibi persuadens: et sperans se quandoque pro meritis suis a
 Alte sua remuneraturum, et omnis sui desiderii votum fieri com-
 petem. Ea est siquidem nostri principis humanitas et beni-
 gnitas, ut studiosos sui sequentes: et fidos servitores, in
 liberalitate, et munificencia sua decipi, et frustrari nullo
 unquam tempore sinat. Rogamus autem D. vram ut ei nun-
 tio quem missura est, vel iam misit D. vram ad sedem Apосто-
 licam mandet et iungat, ut donum hoc quod nomine nostro da-
 ri iubet Rmo D. Cardinali Sanctorum quatuor, sit et hono-
 rificum et eleganter atque faberzime factum, solusque illud eius
 Rma d. una cum trecentis aureis a Regia Alte missis det
 et offerat. Caterum ut illic apud Sedem Apostolicam tan-
 tisper sit et moretur idem nuntius donec omnium rerum pro
 quibus scripsimus, plena expeditio conficiatur illique trada-
 tur. Nos autem quantum ad id attinet quod nomine nostro
 pro hoc munusculo comparando erit expositum, hic D. vestre
 cum magna animi gratitudine dissolvemus, et officium ope-
 ramque nobis in hac re praestitam vicissim illi pari nostra
 gratificatione et benivolentia referemus.
 Jam Dei benignitate aegritudo nostra declinare et mitius
 agere nobiscum incipit. Speramusque nos brevi ad pristinam
 sanitatem redituros. Valeat et sit felix vram et nos di-
 ligat. Dat. 15.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Cardinali Protectori
 Petrus Tomic. eps Crae. Vicecancellarius

Rme in Christo pater, et domine domine edlen. me. Post servitu-
 tis et observantiae meae coita commendationem. Ingente m

profecto mihi affert admirationem q̄ tantisper Suffraganeo meo
littera provisionis non mittuntur. Cum tamen et ego plu-
ries ea de re vestra Rmā d. scripserim et iam multo ante
quod ad intra camera Apostolica attinet. Trapefitis Roma
interuenientibus omnia cumulate praestiterim. Et sane
pro eo quod ampia sit Diocesis mea quodq̄ ego grauissimis
omni tempore negotiis Reip: sim impeditus adiutoris eius et
Suffraganei opera summe hic est mihi necessaria. quo dum
careo ipsi mihi Episcopale est munus in variis magnosq̄ inter-
uallo a se distantibus locis subeundum. tametsi alioqui ma-
gis ut dixi negotiis impedito. et ingrauescente iam aetate
minime ad discurrendum apto. id vero me latius Rmā d.
vestra commemorare facit proxime praeteriti casus mei
recordatio. quem hic templi curam sustinens. non sine vita
periculo suscepi. et ut ex ordine res planior habeatur pro:
ut hoc contigit paucis enarrabo. Non habenti mihi quem
Rmē domine qui hic officio meo fungeretur. multisq̄ se or-
dinari flagitantibus cum esset visum operepretium et di-
rum me obsequi voluntati. et annuis sacrae hebdomadae mi-
steriis inservire Sacrumq̄ oleum et crisma consecrare pro:
dii utique tu ex grauedine corporis et pituita languens
in sacrificiis operaturus. quae dum non satis firmus aggre-
dior. subito quodam artuum horrore et incopi correptus pe-
cus altare concidi exanguis et conuolutus intraq̄ manus
ministrantium sacerdotum non paruo tempore astanti popu-
lo etiam factus spectaculum donec ad me rediens. sic tamen
adhuc vacillans. quod reliquum erat diuinorum peregi. quae
res vel sola certe deberet vram Rmā d. mouere ad curan-
dam et agendam. ut mihi Suffraganeus decerna-
tur. et confirmetur una cum vnioue Ecclesiae in vnam Bm:
officē et rogo maiorem in modum. eandem vram R. d.
ut eorum quae memini diligenti ratione habita. optatis

188
tandem meis respondere, et benigniorem deinceps precum mearum
respectum habere dignetur, qui solus hic cum paucis aliis, egre-
que tuorum, et sustineo Apostolicae sedis dignitatem et auctoritatem.
Ceterum adolescentis eius qui reddet litteras negotium et causam
v. R. d. plurimum commendo quae dubitatione procul, equam et
iustam in se habet postulationem, cui etiam redeunti suas ad
me de rebus meis dignetur dare litteras

Commendo etiam vestrae R. m. d. negotium Alberti Kyonjski, pro
quo M. tas Regia scribit, quo id quod petit, patrocinio, et be-
nigna opera illius consequatur. Id ego d. v. R. m. vna cum
ceteris eius in me meritis omni studio, et debita observantia
referre diligenter curabo, quam felicem et incolumem esse
summe desidero. Eidemq. ne rursus suppliciter commendo.
Datum in Castello meo Bodzanozsin xx Aprilis.

Petrus Tomiczki Epus Crac'
Cardinali Protectori

189
R. me in Christo pater, et domine domine colen. me
Post servitutis et observantiae meae debitam commendatio-
nem. Ingentem profecto mihi affert admirationem, q
tantisper Suffraganeo meo litterae provisionis non mittun-
tur. Cum tamen et ego pluries ea de re vestrae R. m. d.
scripserim et iam multo ante quod ad iura Camerae Aplice
attinet. Trapefitis Romae interuenientibus omnia cumu-
late praestiterim, et sane pro eo q. ampla sit Dioecesis mea
quodq. ego gravissimis omni tempore negotiis Reip. ce. sum
impeditus, adiutoris eius, et Suffraganei opera summe hic
est michi necessaria, quo dum careo, ipsi mihi Epate est

in variis magno interuallo a se distantibus locis subeundum
tametsi alioquin magnis ut dixi negotiis impedito, et magna
uescente iam aetate: minime ad discurrendum apto. Id vero
menculatus Rm d. vestra commemorare facit proximie pre-
teriti casus mei recordatio: quem hic templi curam sustinens
non sine vita periculo suscepi: et ut ex ordine res planior
habeatur: prout hoc contigit paucis enarrabo. non habenti
michi quengquam Rm domini: qui hic officio meo fungeretur
multisq. se ordinari flagitantibus: cum esset visus ope re-
pretiv: et istorum me obsequi voluntati: et annuis sacra heb-
domada mysteriis inservire, sacrumq. oleum et chrisma con-
secrare prodii uticunq. tum ex grauedine corporis: et pitu-
ita languens in sacrificiis operaturus, quae dum non satis
firmus agredior: subito quodam artuum horrore et sincope
corruptus, secus altari concidi exanguis et conuolutus, in-
traq. manus ministrantium sacerdotum, non paruo tempore
astanti populo eram factus spectaculum. donec ad me rediens
sic tamen adhuc vacillans quod reliquum erat diuinorum pere-
gi: quae res vel sola certe deberet vestram R. d. mouere ad
curandum et agendum: ut michi q. primum Suffraganeus decer-
nere: et confirmetur, una cum vnioue Ecclesiae parrochia-
lis in vniuersitate: et rogo maiorem in modum eandem vram
Rmam D. ut eorum quae memini diligenti ratione habita opta-
tis tandem meis respondere, et benigniorem deinceps pre-
sentiarum respectum habere dignetur qui solus hic cum
paucis aliis egregie tuorum, et sustinere Apostolicae sedis di-
gnitatem et auctoritatem.

pudore et verecundia agnoscere

Suffraganeatus autem mei negotium tanta cura esse D. vestre Rma plurimum letor illamq. enixe rogo, ut persistet in proposito de recuperandis prioribus litteris: quae tamen si reperiri nequeant, alias conferri et confici faciat, hic vero nuntius cum Domino Jacobo Schutz efficient ut Fuggari Trapezita sumptum ad id necessarium suppedient.

Sancti. mi domini nostri benignitas, et gracia singularis erga nos seruos suos declarata, mirifico me exhilarauit gaudio. Cuius Sanctitatis ego pietatem, et elementiam tametsi haecenus non satis pro merito officii mei sum assequutus, curabo tamen deinceps eam illi, et eius sanctae sedi omni studio, deuotione, obseruantia: fide deniq. et debiti cultus ueneratione semper demereri.

Quod attinet ad sollicitatorem, quem cupit Rma D. vram in Curia Sancti. mi domini nostri haberi, dabo diligentem operam ut prima data occasione, cuiusmodi illuc mittatur homo, qui et in dignitate M^{ti} suae sustinenda, et in negotiis curandis satisfacere omnibus possit. Interim vero curabit negotia M^{ti} suae, et nostra do. Jacobus Schutz.

De septem vero sacerdotiis michi a Sancti. mo domino nostro impetrandis, et seruandis, ut illa michi in Mense suae Sanctitatis vacantia conferre liceat: prout latius scripsit S^{emus} Dominus meus etiam ego plurimum in modum rogo D. vram Rma dignetur diligentem dare operam: ut et eiusdem S^{emi} domini mei Regis voluntati, et mearum precum in his benigna ratio habeatur. Illa enim reservatio: quam ad M^{ti} suae Regiae postulata D. vram Rma michi in sacerdotiis Bernardi wapowski impetrauerat, non est sortita effectum. ipse siquidem est sanus et incolumis factus, fruaturq. nunc optima corporis firmitate et valetudine.

Quamvis non putem necessarium esse exprimi in presens in lit-
teris seu breui Apostolicae sedis aetimationem, et verum an-
nuum valorem fructuum et proventuum eorum beneficiorum, quae
et Regia Altas, et ego reservari michi peto. In omnem ta-
men eventum, adscribi eundem annuum valorem in secunda presen-
tibus inclusa iussi.

Scholastria Ecclesiae meae Cracoviensis quae ibi dignitas, non ta-
men maior post Pontificalem existit, aestimatur communiter fructus "alias"
eius annui ad Sexaginta marcas argenti.

Cantoria Ecclesiae Collegiata vislicien, quae etiam ibi digni-
tas non tamen principalis existit, aestimatur ad sex marcas
argenti.

Canonicatus et prebenda Ecclesiae Collegiata kieleien, seu
fructus eius annui, aestimantur ad tres marcas argenti.

Hae sacerdotia Supradicta possidet in presens venerabilis Ni-
colaus Bedlenski vicarius in spiritualibus meus Cracoviensis.

Item Can. tus et prebenda Cracoviensis, seu fructus annui illius
quos obtinet venerabilis Felix Sirehowski, aestimantur ad
duodecim marcas argenti.

Item Can. tus et prebenda Cracoviensis, quos obtinet dominus Jo-
annes Jakubowski, aestimatur communiter alias eius fructus
annui ad sex marcas argenti.

Item Capellania seu altare in Ecclesia Cracoviensis, quod obtinet
Venerabilis Petrus wapowski eiusdem Ecclesiae decanus, seu
fructus annui illius aestimantur communiter ad quinq; marcas ar-
genti.

Item fructus annui Can. tus et prebenda kieleien, quos nunc ha-
bet et obtinet, venerabilis dominus Jacobus de Lublin, aestiman-
tur ad quatuor marcas argenti.

Expedire autem videretur, et ego ita rogo, ut haec in unico

breui omnia conferbantur, ita tamen formulis et clausulis necessariis munita et firmata sint, ut postea non reuocentur: neque aliqua alia interueniente fortiori reservatione, vel gratia impediri, vel impugnari quoquo modo possent.

Ego vero hanc operam et patrocinium vestrae Rmæ D. curabo illi singulari studio, obseruantia, seruitute, et omni denique facultate mea perpetuo promereri.

De rebus vngaricis multa nunc scribere nequeo vestrae Rmæ D. illud tamen, quod est precipuum, ignorare illam nolui. Thurcarum Imperatorem diu cum maximis copiis, et instructissimis impedimentis bellicis in Vngariam ad ferenda subsidia Serenissimo Joanni Regi iam aduentare. Exitus itaque nos docebit, quid deinceps de rebus eiusdem Serenissimi Joannis Regis nunc exulis et extorris in Regno Altissimi domini nostri receptum habentis, sperare debeamus. Me et mea seruitia iterum suppliciter comendo vrx Rmæ D. quam dominus Deus in sua gratia, seruetque diutissime sospitem et felicem. Datum in Castello meo Bodzanowiczi.

Petrus Tomiczki Epus Crac' vicecancell'
Iacobo Schuttz PP^{to} Vielmien' Can^{to} Gnes:

Venerabilis domine frater in Christo charissime. Fatigati sumus iam totiens scribentes, ad Rmæ D. Cardinalem sanctorum quatuor et vos, pro litteris provisionis Suffraganei nostri, quas semus ante vrbis Romæ excidium expeditas, et pro eis pecuniam numeratam fuisse. Sed nemini mirum esse debet, quod tantum de eisdem litteris sumus solliciti. magnam enim incommodum patimur cum vniuersa Diocesi nostra absque Suffraganeo. Rogamus vos, si reperi non possunt eadem litteræ in Registris, alias quæpiam ex

pediatis, saltem per breue Apostolicum, satis enim erit, ut declare-
tur prouisum esse de Ecclesia Laodicensi, et Suffraganeatu Cra-
coviensi, fratri dominico ordinis predicatorum quem nos Suffra-
ganeum nobis cooptauimus, et sanctae sedi Apostolicae commen-
dauimus, et ut concedatur facultas nobis illum cum aliis duo-
bus Episcopis Catholicis consecrandi. Curate etiam ut Eccle-
sia parolis in oppido nostro WawrZmici3e Suffraganeatui Crac.
perpetuo uniatur, et ea unio, quo firma, et deinceps nunquam
reuocabilis sit, consistorialiter decernatur: sicq; obfirmetur
ut et nunc: et in posterum nullis gratiis expectatiuis, nullis re-
seruationibus, coadiutoriis, et aliis quibuscumq; excogitatis
modis, impediri aut labefactari possit, hoc specialiter expre-
ssa, et non obstante, q; dominus Petrus Wapowski Decanus Eccle-
siae nostrae: qui eandem Ecclesiam nunc possidet, fuerit famili-
aris bonae memoriae Remi Domini Friderici sanctae Romanae
Ecclesiae in septem solius presbiteri Cardinalis, et q; idem as-
sumserit sibi coadiutorem ad eandem Ecclesiam nepotem su-
um dominum Bernardum Wapowski, quanquam quidem putamus
illum litteras ad ipsam coadiutoriam non expeduisse id quod
vos melius scire istis, et indagari potestis

Regia Altas suasu et intercessione nostra mandauit Suppazio
suo Cracoviensi ut daret, et mitteret, per hunc nuntium Rmo
Domino Car. li sanctorum quatuor trecentos aureos Hungari-
cales. Nos etiam testari volentes nostram erga illum Rma-
d. obseruantiam, mittimus illi per hunc eundem nuntium Regium
vnum Craterem seu taciarn argentum ac mauratum quod mu-
nus exile licet sit, vos cum eodem nuntio illius Rmo d. nro
nomine offeratis: et tam nos seruitiag. nra. quam etiam nego-
tia nostra illi diligenter commendatis. Scripsimus autem
nunc, scripsit et Regia Altas eius Rma. d. pro impetran-
da nobis reservatione aliquorum sacerdotiorum, in nra ma-
iori, et duabus Collegiis Ecclesiis, qua in re vos quoq; ad:

iunctis preces nostras, et omnem operam vram adhibeatis, ut
in eis benigne exaudiamur. nichil enim nisi quod equum et ho:
nestum est Ecclesiae nostrae: et ordini Ecclesiastico admo:
dum necessarium petere et optare videmur.

Iam ab aliquot annis Altas sua egit diligentissime per litte:
ras suas, cum apud Sanctissimum dominum nostrum: tum etiam
Rmum dominum Cardinalem, protectorem Regni sui, postulans
ut ordinarii Regni sui, liberae collationes haberent Sacer:
dotiorum in sex Mensibus sibi concessis vacantium, sic q nullis
graculis. Expectativis, nullis reservationibus generalibus,
specialibus, mentalibus, nullis coadiutoriiis etiam de con:
sensu possessorum concessis, et obtentis: nullis accessibus in:
gressibus Regressibus: et aliis id genus novis inuentis, pro:
pter quae orbis Christianus nunc tumultuatur: et Jurisdicti:
onem ac potestatem sanctae sedis Apostolicae imminuit, ac
contemnit demiceps impediuntur et perturbantur. fueruntq
signatae iam supplicationes aliquae, super ^{eadem re} ~~omnibus~~, et libera col:
latione ipsorum ordinariorum Regni. verum cum multum restrictae
et limitatae fuissent plurimaeq ab eis detracta et limitata,
Altas sua Regia, illas nullo modo acceptare voluit, nec
hactenus vult. Miserat vero novam suam supplicationem
hinc in eodem negotio manu sua propria subscriptam: ad
Rmum D. Cardinalem protectorem, quae si signata sit, et ad:
missa, hactenus incertum habet. Nunc autem iterum rogat
Altas sua, ut eadem sua supplicatio, manu sua ut diximus
subscripta, et iam dudum istius transmissa, iam tandem si:
gnetur absq ulla additione, limitatione, aut restrictione,
et ad se per presentem nuntium suum remittatur. Et quia
negotium hoc concernit omnes Episcopos huius Regni nostri
Regamus vos impendatis omnem operam ac diligentiam vram
ut ita absolvaatur, prout Altas Regia petit, et prout pntia

tempora postulare videntur, utq; dicta supplicatio iam tandē
absq; ulla limitatione, et restrictione signetur et per hunc
nuntium ad Altem suam vel ad nos omnino transmittatur.

Pro his autem omnibus supradictis negotiis expediendis Ban-
cus fuggazorum suppeditabit pecuniam necessariam
Idem numerabit etiam vobis nomine nostro viginti ^{aureos} mazaros Un-
garicales, quos vos grato animo suscipiatis, et negotia nostra
diligenter istis et fideliter curetis, ac bene, et pro desiderio
nostro expedita ad nos per hunc nuntium remittatis.

Petrus de Jo. Carnicowski electus Confirmatus Premislensis
nondum habet litteras retentionis beneficiorum suorum de
quibus est multum sollicitus. Mittit vero nunc ad vos de-
scriptum verum valorem eorum suorum beneficiorum, ro-
gamus vos sollicitetis Remum de Carlem: cui et Altas Regia
et nos in ea re scribimus, ut easdem litteras retentionis bene-
ficiorum suorum is bonus Prelatus: per hunc nuntium ad se
remissas habere possit.

Opera et diligentia vestra: quam in rebus omnibus, et negotiis
supradictis facietis nobis gratissima, quam vobis favore
et gratificatione nostra, per omnem occasionem referemus.
Bene valete. Dat.

Petrus Tomiczki Epus Crac' vicecancell
Georgio Hegel Notario domini Antonii
Fogger

Amate domine. Amice noster dilecte. Miramur plurimum q
littera Suffraganei nostri Cracoviensis hactenus allata non
fuit a sede Apostolica. Scitis enim q pro eis pecunia nu-
meravimus dudum, et certe edocemur q fuerint ante exordium

vrbis Roma expedita. Non minus autem miramur, qd domi-
nus vester, nihil nobis scribit, de iisdem litteris, si haberi pos-
sunt neque: ut sciremus quid tandem facere debeamus. Ma-
gnam enim damnum patitur nostra dioecesis ab ijs Suffraganeo
nos ipsi etiam magnos labores subire cogimur, exercentes
functiones Episcopales, quas facile vitare possemus, si Suffra-
ganeum haberemus.

Hesterno die allatae sunt nobis ex Litvania litterae domini
Joannis Pantischi: vobis inscriptae, quas mittimus vobis cum
presentibus. Et optamus vos bene valere. Dat.

Petrus Tomicius Epus Crac' vicecancellus
~~Doctori Rzesicza penitenciaris Romano~~
Joanni Chocienski: Archidiacono Crac'
Secretario regio

Venerabilis domine, frater in Christo char. me.
Accepimus praeteritis proximis diebus dominum Jacobum Schue-
viterbii in Curia summi Pontificis obuisse, pro cuius sa-
cerdotiis obtinendis quae in Gnesnem, et Posnaniensem Dioecesi
habuit in nostra enim nihil erat sui, Ad Pontificem, et san-
ctam sedem Apostolicam mittere volumus. Sed quia autho-
ritate et commendatione M^{te} Regiae, id nos celerius,
quam sola petitione, nostra obtinere et consequi speramus
conscripsimus M^{te} suae nomine, et ad Summum Pontificem
et ad R^{mum} D. Cardinalem Sanctorum quatuor, ea de re
litteras, quas vos subscribi manu M^{te} suae: et ad nos
proximum remittere curetis.

Ceterum scripsimus ad M^{tem} suam, ut iuberet capi illum
iurek nefarium occisorem domini Doctoris Nieskowitz qui
nunc ad dominum Jordan reuertisse, et curio esse dicitur.

Quare postulamus a vobis ut mandatu de illo capiendo
apud Mtem suam, manu M^{ti} suae subscriptu ita ut petimus
obtinere, et ad nos per primum nuntiu transmittatis.
Quod si facitis, plurimu nobis gratificabimini, et vos nobis
benivolentiores, et amantiores facietis. Optime et fal. me
valeatis. Dat^{us}.

Petrus Tomicius Ep^{us} Crace Vicecancell.
Sigismundo primo regi Polonie.

Sacra Regia M^{tas}, et domine domine clemen. me.
Post humilem servitutis, et orationu mearu commendationem
nunciatum est michi Jacobu Schue³. subditu vestre M^{ti}
nuper in Curia Summi Pontificis decessisse, cuius sacerdo:
tia, ob id in potestatem et dispositionem eiusdem Pontificis
^{revertuntur} ~~revertunt~~. quae quidem ego cum intelligerem me necessariu
et Servitoribus meis sola M^{ti} v^{re} commendatione quere
posse. scripsi et ad Pontificem: et ad Rmu³ d. Cardinalem
sanctoru quatuor, nomine M^{ti} v^{re} litteras, ut de ijs sa:
cerdotiis personis quas nominavero sanctitas sua prom:
dere dignaretur. quare supplico v^{re} M^{ti} S. mae, ut has lit:
teras, quas mitto cu p^{ri}ntibus subscribere dignetur. Ego
vero explorat^{us} interea sacerdotiis, quae hic defunctus Ja:
cobus Schue³ habuit, conscribam ea, et in sceda deinde
litterar^{um} M^{ti} v^{re} includam.
Ceterum S. me Rex audiri reuersum esse, diu nescio ubi
latitantem, illum nefariu homicidam Georgiu nomine,
servitorem domini Ioannis Jordan, qui q^{ue} Doctorem et
plebanu Mississippicenis, cum complicibus suis occidisse

crimnatus . et reperi tus fuerit . iam non est incognitu Mti vestra
ex relatione facta inquisitionis . per dominu Ch o iuski Ar
chidiaconu Ecclesie mee : et dominu MacBricowski iudi
cem Sandomirienu . quamobrem suplico Mti vrx . ut illu
domino Castellano Cracouienu . pro officio praefectura sua
capi mandet . et in carcere tantisper detineri . quo ad re
diens Mtas vrx . de eius audaci facinore . cognoscere . et
iusta animaduersione illu punire dignabitur . quo facile
iusticiam suam elazam . et amplam . apud omnes faciet
Mtas v. S.ma . et ego id Mti vrx . officioru sedulitate . et
seruitute mea . perpetuo promereri studebo . Cui hanc e
andem seruitutem . et me ipsu diligen^{te} et emixe comen
do . felicissimamq esse . et quam diut^{ius} me sospitem et in
columem . cum omnibus liberis . et S.ma coniuge sua ve
hementer desidero . Dat^{us} Cracouia

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici .

R^{Sanct^{us}}
me . in Christo pater . et domine domine clemen^{te}
Post humilem meam Regniq et Dominioru meoru comendatio^{em}
et oscula pedum beatoru . Accepi paucos ante dies Iaco
bum Schue3 . subditu meu . in Curia S. his vestra suu di
em obuisse : qui isthic propterea hoc tempore maxime a
gebat . ut mea . et subditoru meoru negotia curaret . quare
cum sit mihi exploratum S. tem vram . de sacerdotiis fami
liarum Rmorum dnozu . sanctae Romanae Ecclesiae Car^{li}
in Curia sua decedentiu cuiusmodi gratiam facere solere ut
de illis providere consueuerit personis quas ipsi Rmj domini

Cardinales nominaverint, et delegerint sibi gratos et acceptos
Supplico vestrae S^{ti}, ut me hoc loco inferiorem prae nominat^{is}
Rmis. D. Cardinalibus: et ceteris quibus id liberaliter et
pie concedere solet apud se non esse patiat^{ur}, verum hac
eadem ratione providere dignetur de Sacerdotiis subditi
et sollicitatoris mei ijs quos ex nomine Rmis. D. Carlis
Sanctorum quatuor exponet S^{ti} vestrae. Quare observatio:
nem S^{tas} v^{ra} me sibi et studia mea, in sanctam istam se:
dem Ap^{li}cam auctiora reddet, et ego me magnae pietatis et
clementiae significationem con^{gr}equatur existimabo, quam
una cum plurimis aliis beneficiis acceptis S^{ti} vestrae, omni
cura, offitio, et observantia mea promereri studebo.
Cui me Regnum dominiq^{ue} reliqua mea plurimum comendo
illamq^{ue} feliciam esse, et optime in multa tempora incolumem
vehementer desidero. Dat^{us}.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Sanctorum quor^{um} Coronator^{um}.

R^e me in Christo pater, et domine amice char^{me}, et hono:
ran^{te}. Multis iam argumentis experti sumus, qua fi:
de, et diligentia v^{ra} d. Rma res nostras apud Summum
Pontificem curare soleat, quo nomine plurimum nos illi de:
bere scimus, et magnas in presentia agimus et habemus
ei gratias. Cupimusq^{ue} dari nobis aliquam occasionem, qua
hoc offitium illi in referenda gratia rependere possimus.
Audimus iam e viuis indubie decessisse Jacobum Schue^z
subditum et inferuentem nostrum, pro cuius Sacerdotiis, et
ut de illis provideatur. Subditis et servitoribus de nobis be:
ne meritis, supplicavimus per litteras Sanct^{is}. mo domino

nostro : quam rem nos consequutur iri minime dubitamus , Si
D. v^{ra} opera , et solita in rebus nostris cura et diligentia
acceserit . Quare rogamus v. D. Rm^a , ut quemadmodum
ceteris rebus , in hoc etiam nobis impetrande et confici-
endo deesse nolit . Eorum vere nomina , quibus conferri cupi-
mus sacerdotia vacantia , ex sceda presentibus inclusa
cognoscat . ad cuius tenorem D. v^{ra} sacerdotiorum impetra-
tionem , et distributionem accommodare velit

Quam operam nos cum ceteris D. v^{ra} Rm^a in nos me-
ritis : gratificatione , benevolentia : et amicitia nostra
referre illi curabimus . Eamq. felicem , et optime incolu-
mem esse , paceq. iam et bona tranquillitate frui rebe-
menter optamus . Dat^o.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

R^{me} domine . Scripsit ad nos Rydus d. Episcopus Craco-
uien^s , in breui reservatorum sibi sacerdotiorum deesse adhuc
aliqua quæ addi cuperet et immutari . quare rogamus D.
v^{ram} Rm^a ut illi in hoc n^{ra} causa morem gerere , illudq.
ipsum breue prout ipsi expediet C. Scribet enim ea de re
suas ad D. v^{ram} Rmam litteras I corrigi vel emendari iu-
bere non grauetur .

Ceterum et breue illud , quo nobis datur facultas nominandi
denuo ad Ecclesiam Crac^o Joannem Słyszki Secretarium no-
strum cum Joannis Szboćki : qui ad eandem Cracovi^e Ec-
clesiam fuerat a nobis nominatus priusq. esset aliquid a-
deptus sit mortuus emendatione indiget.

Nam id in eo videtur oberratum esse, quod scribit Sanctus Sanctissimi
domini nostri seipsam ab initio hanc facultatem nominandi
nobis concessisse, cum tamen aliter se res habeat.
Leo enim felicis recordationis Pontifex, eam facultatem no-
minandi nobis concesserat, et exsecutorem eius rei deore:
uerat, D. Joannem Archiepiscopum Gnesnensem.
Nos vere nunc postulamus esse exsecutorem eius facultatis
nominandi Joannem Stanski, Dominum Episcopum Cracov.
Quare rogamus, ut D. v. r. Rma faciat hoc, ut res vide-
bitur postulare immutari, habita ratione personarum, et
concessionis praei.

Nomina eorum quibus de Sacerdotibus Jacobi Schueß provide-
ri cupimus sunt haec.

Stanislaus Slomonski Canonicus Cracov, cui cupimus provideri
de Canonatu, et prebenda Ecclesiae Metropolitanae Gnesnensis
cum derogatione privilegii Leonis Pontificis Decimi, quo in cor-
poravit hunc ipsum, et alium Can. tum, et prebendam eiusdem
Gnesnensis Ecclesiae, duobus Doctoribus, qui continue apud
Ecclesiam ipsam residerent, in causis diffiniendis Vicario
in spiritualibus, et officiali Gnesnensis assisterent, et paupe-
ribus consilia preberent. quoniam quidem hoc ipsum privile-
gium hactenus non fuit in usu, et in eo etiam excepta sit vaca-
tio apud sedem.

Eius autem Can. tus et prebendae Gnesnensis fructus annui quinq-
ue marcas argenti puri non excedunt.

Stanislaus Hofius clericus Cracov. Diocesis, cui provideri opta-
mus, de praepositura Ecclesiae Collegiatae Videlunensis, quae est
principalis dignitas in eadem Ecclesia: et cuius fructus an-
nui, quatuor marcas argenti puri non excedunt.

Andreas Przecławski, cui provideri cupimus de Ecclesia
parrochiali in Buk losnaniensis diocesis: Cuius fructus

annui sexaginta ducatos auri de camera secundum communem
astimationem non excedunt.

Samuel Macziciowski cui de Capellania, seu altari sanctae
Trinitatis provideri cupimus. Eius autem altaris valor an-
nuus est quatuor marcas argentii puri.

Baztholomeus Gandykowski, cui de Ecclesia parochiali in parsona
Gnesnen. Dioec. cuius fructus annui Septuaginta ducatos auri
de camera non excedunt: provideri optamus.

Petrus Porzembski clericus Crac. Dioec. cui provideri cupimus
de Canonatu et prebenda Ecclesiae Lanciciensis de quibus
fuit provisum dicto Jacobo Schueß post mortem Mathiae
rogalka: et quorum fructus annui decem et septem Ducatos
auri de camera non excedunt.

Joannes Sbański cui de aliis Canonatu et prebenda Eccle-
siae Collegiatae Lanciciensis provideri optamus: et cuius fru-
ctus annui, quadraginta quinque ducatos auri, de camera
non excedunt: eum autem Canonatu Lanciciensem: fer-
tur impetravisse dictus Mathias Rogalka: tanquam reservatum
sub Coslunita Doctore: de quo etiam Jacobo Schueß fuit post
mortem illius provisum.

Albertus Lubomiezki, clericus Plocen. Dioecesis, cui de Eccle-
sia parochiali in Gluchow. Cuius fructus annui, quattuor
marcas argentii puri non excedunt: provideri optamus et
rogamus.

Petrus Tomiczki Ep^s Crac. Vicecancell.
Joanni Laski Archiepiscopo Gnesnen.

R^e me in Christo pater et domine Maior honorari.
Cum allatum ad me de morte Jacobi Schueß fuisset.

supplicandum curaueram apud summum Pontificem: cum meis
tum etiam M^{te} Regia litteris: manu ipsius subscriptis: ut
San^{tas} sua Sacerdotia post mortem eiusdem Jacobi vacantia
nonnullis Scribis Cancellaria Regia, et seruatoribus meis
conferre dignaretur. Sciebam namq. ea, multis quidem ali
is de causis, ad ius, et prouisionem San^{ti}s sua pertinere, sed
maxime tamen propterea, quodam apud Sanctam sedem idem
ipse Jacobus, et in Mense Sancti^{is} sua, e vita sit sublatu^s.
Quare et ad postulata M^{te} Regia: et ad meam humilem
supplicationem dignata est Sanctitas sua, sacerdotia qua:
cumq. ex morte praenominati Jacobi vacabant, personis ijs
conferre: quas ego, et M^{tas} Regia litteris nominatim describi:
pseramus. Cuius quidem prouisionis, cum fuerit iam una
pars litterarum allata: ijsq. ad quos pertinet, ad accipiendam
possessionem sacerdotioru quorundam, se isthuc conferant
Rogo plurimu^m vram Rma d. ut illis pro iure et potestate
sua pastoralis, tradi possessionem in Sacerdotiis, ad eos, et
alios pertinentibus: sine controuersia faciat, quo et offitio
boni Archiepiscopi, et legati Apostolici satisfaciatur v^{ra} Rma
d. et illos quibus est prouisu^m maiorem in modu^m sibi deuinciat.
Cupio felicem esse, et optime incolumem vram R. d. Cui me
ex animo comendo. Dat^{us} Cracouia, feria 2. pascha

. P. Tomieński Ep^{us} Crac^o. Vicecancell.
Stamislao de Rzeszycza Poenitenti:
. oratio Romano.

Venerabilis domine frater in Christo char^{me}.
Cum allata huc essent, seruatoribus nostris diplomata: seu
bullae prouisionu, ad nonnulla sacerdotia post mortem Ja:

cobi Schut3 vacantia absq3 omni mora: ad accipiendā posses-
sionem: quisq3 in locum suū erant profecti. Sed tamen D.
Archiepiscopi Gnesnen inhibitione et opera: ac eorū qui
sunt in singula sacerdotia intrusi, non sunt ad aliquod illo-
rum admissi. Apellationeq3 omnibus intimata Roma pro-
uocant. quarū apellationū exempla nos vobis mittim3.
Mittimus etiam et mandata plura nostrorū seruitorū: ut
illozū nomine adueniente termino declarari faciat3, istos
temerarios occupatores: et qui litterarū sedis Apostolicæ
auctoritatem contempserunt.

Ceterū mittimus: ut expediantur litteræ provisionis nobili
Petro Porembski: seruitori nostro optimo adolescenti: ad
Can. tum, et prebendam Lanciciē: et Nicolao Gorzki ad
parrochiale in Sandziciowie3e. simul et monitoriū penale
contra intrusos. Sciatis autem q3 Canoniatu Lanciciē occu-
pauit Albertus Siemichowski: qui est Lataui: post mortem Sta-
chlewo: et Ecclesiam in Sandziciowie3e. Martinus Copalec3-
ki nepos domini Archiepiscopi.

De Ledlowski vero seruitore nostro: vos plurimū rogamus
ut consilio accepto ab aliquo iurisperito: et re eum Gandko-
wski communicata commissione illi rursus commoda narratione
obtinere curetis, secundum ea quæ ex instructiuncula in hac
causa scripta: et presentibus alligata cognoscetis.

Alia quæ vobis commisimus: cum hinc discederet3: rogamus
vos curetis diligenter pro officio, et industria vra, et Rmo
domino Car. li. sanctorū quatuor coronatorū, nos et serui-
tia vra comendat3. referat3q3 ems Rmo D. de hac difficult.
quam facit D. Archiepiscopus Seruitoribus nostris. et pa-
trocinium ac consiliū illius in ea re imploretis: provideat3q3
ne aduersarii nostrij de sua malitia commodū aliquod re-
portent. Nos vero vicissim curabimus, ut pro officiis vestris
bona gratia vobis referatur. Bene valete, et nos diligite. Dat3

Petrus Tomiczki Ep's Craçc. vicecancell.
Bartolomeo Gandkowski.

157

Honorabilis frater in Christo charissime. Scripsimus ad D.
doctorem Sta^m, quid sit factum in sacerdotis Jacobi Schueß
et quomodo intrusi ad illa dati a D. Archiepiscopo prohibu-
erint possessione seruitores nostros quibus est de illis promi-
sum: tibi etiam eadem scripsissemus: sed nunctius propera-
bat multum. Quare tu ex illius litteris, et ex ceteris muni-
mentis, quæ ad illum misimus, recognita: adiunabis illum
ita curare et facere, quæ ad tuendum jus nrorum pertinere
fueris arbitratus: quidquid enim diligentia, et opera in hoc
prestitueris, nos benevolentia nra, tibi referre curabimus.
volumus autem ut expedias litteras provisionis, ad Can^{tu}
Lanciciem Petro Lorembski: et ad Ecclesiam parrochiale
in Sandzicowie Nicolao Gorski. simul et monitorium pe-
nale: contra intrusos, ad ea beneficia, quod intimari cu-
ris, in primis Siemichowski, qui occupavit Can^{tu} Lanci-
ciem. Nam ille ut scis manet Patauii. Et bene vale.
Dat^{us} Cracoui^e die xx Maii ..

Petrus Tomiczki Ep's Craçc. vicecancell.
Cardinali Protectori.

R^{ex} me in Christo pater, et domine domine calen. me.

Salutem et seruitioꝝ meoꝝ comendationem. Litteræ D.
vrae R^{mae} quas ad me rediens attulit Regie M^{ts} tabella:
rui, qui paulo ante ad Sanctissimū dominū nostrū, et ad D.
vram R^{mam} cum litteris erat missus, fuerunt michi gratæ
et perueniendæ. perspexi enim ex illis non vulgarem esse D.
vrae R^{mae} benevolentiam: et animi propensionem. quam:
quidem, et humaniter scribendo, et diligenter quæ ad me
attinent curando, amplissime mihi et sepius declarare non
dedignatur. Nunc tamen potissimum in breuibus hic ad me
missis, altero reseruatorū mihi nonnullorū Sacerdotioꝝ,
altero autem quod summe necessarium mihi fuerat, ut scilicet
Suffraganeus meus sacre Episcopalibus initiari possit, cu-
mulari mihi satisfactum esse a d. vra R^{ma} existimo.
pro quibus omnibus maiores quas possum ago et habeo D.
vrae R^{mae} gratias. Et volo illi ex omni studio: et obser-
uantia mea: officiis denique ijs quibus in Regno maioribus
polleo D. vra R^{ma}: uti mereatur accepta referre et pro-
mereri.

Breue tamen reseruatorū mihi Sacerdotioꝝ non plane mi-
hi satisfacit cum in illo gratiis expectatiuis, ac omnibus
et singulis aliis mandat^{is} et litteris de providendo: quibus-
cunque aliis personis quomodo libet concessis: et alia quæ ego
adscribi cupiebam obliuione sunt præterita quare remitto
illius exemplū ad D. vram R^{ma}: et emixe illam obsecro
ut et addi faciat quæ opto: et diligenter atq; nominatim om-
nibus: quæ quandoq; obesse aliquid possent cauere.
Nam ego id vehementer laboro ut ijs quos nominare adhuc
ipsa sacerdotia mihi reseruata voluero, possit esse ex omni
parte prospectū. Sugeret autem D. vra R^{ma} nomine
meo Nobilis Bartholomæus Gandkowsky quid ego in breui
hoc addi cupiam cui ego omnium plenam dedi instructio-
nem.

Do^{to}. tamen v^{ra} R^gma pro singulari sua in me humanitate
et benevolentia, quidquid prae^{ter}ea in rem meam fore pu:
tauerit: et ut securitati, et firmitati ipsius brevis q^uo^optime
consulatur arbitratu suo plura adscribere: et brevis sen:
tentiam obfirmare dignabitur. Et adscribi quidem et re:
servari mihi in brevi praenominato: ego cupio Can^{tu}m
et prebendam Ecclesiae Collegiatae Vislicien^{sis}: et alteru^m
etiam Can^{tu}m, et prebendam Ecclesiae Vnicionien^{sis} quas
et quos obtinet venerabilis Nicolaus Bedlienski Scholasti:
cus Ecclesiae Crac^{oviae}. et meus in spiritualibus vicarius
cui narratione q^uidem Nicolaus Scholasticus fuerit fami:
liar^{is} R^gmi olim domini Car^{oli} Capuani de lupis. nam et
de ijs mihi una reservandis a M^{te} domini mei cupiebam
ego apud sanctiss^{imu}m d^{eu}m nostru^m commendari. Sed tunc cu^m
scriberentur litterae: et sacerdotioru^m nomina notarentur
per imprudentiam et mihi et illis qui scribebant e memo:
ria exciderant.

Ceterum et hoc praetermissu^m esse a me animadverti ut in eo
altari quod D^{omi}nus Petrus Wapowski, in Ecclesia mea^{Crac} obtinet
clausula haec inferatur non obstante s^{ed} illius familiarit:
tate, quam cu^m bonae memoriae R^gmo domino Frederico
sanctae Romanae Ecclesiae in septem solis presbitero
Car^{oli} contraxerat. quod ut etiam denuo emendetur
plurimu^m rogo d^e v^{ra}m R^gma. Nam ista quae semel mihi
sunt liberaliter a summo Pontifice concessa, et a d^e v^{ra}
R^gma impetrata, ita cuperem esse firma, et absoluta
ut in illis addubitare, et hesitare amplius nihil oporteat.
Exemplum illud ad supplicationem M^{ti} domini mei factu^m
et quo iam litterae ordinarius de semestri conferendoru^m
per vices in Regno cu^m Summo Pontifice Sacerdotioru^m
scribi deberent, est adhuc penes M^{tem} suam. Sed et
illud brevi ad E^{ve} v^{ra}m R^gma mittetur, et existimo

q[uo]d illud afferet cum cæteris rebus ille Doctor Stanislas
qui non multo ante est in minorem penitentiarum. Basi-
lica Principis apostolorum de urbe a d. v[est]ra Roma susce-
ptus.

Quod autem meminit Roma d. v[est]ra relatum sibi fuisse
a Jacobo Schueß: cum adhuc in humanis ageret. habe-
re se s[ibi] in mandatis debuisse, ut d. v[est]ra Roma aureos qua-
dringentos numeraret cum de sacerdotibus Martini Ram-
biefski fuisset provisus ipsos quos R[oma] p[er] litteras
suas d. v[est]ra Roma fecerat commendatos. plane ego
s[um] nescius unde hoc mandatum ipse Jacobus acceperit
et quo pacto in ea re se demum gesserit. Verum cum d[omi]natio
v[est]ra Roma bullas provisionis sacerdotiorum Martini
Rambiefski, et Nicolai de Gamzatis. huc ad me per
joannem Lukomski misisset, et singulis desuper suam
æstimationem adscripsisset. miseram tum etiam singu-
las cui pertinebant, et exegi ab omnibus æstimatio-
nem bullarum, prout desuper erat annotatum, et præter-
ea etiam a domino Petro de Gamzatis fratre defuncti
Nicolai etiam de Gamzatis exegi annuat pecuniam: a re-
liquis duobus annuat pecuniam nullam habui illud autem
totum quod exegi. faciebat summa Ducentorum aureorum mi-
nus duobus, quos aureos tulit et numeravit d. v[est]ra Roma
Regia^{ms} tabellarius, qui isthic paulo ante fuerat.

Residuum quod a duobus adhuc pro annuat debetur hæc est
a Labocßki domini Archiepi Gnesnen. nepote et Bene-
dicto domini Episcopi Losnamien fratre: ignoro quantum
sit futurum, quidcumq[ue] tamen iuste debitum ab ipsis erit
curabo ut exigatur, et ad d. v[est]ram Roma per occasionem mit-
tatur.

De Aureis ducentis quos acceperat Jacobus Schueß in sum-
ptibus bullarum, et litterarum Suffraganei mei, et aliarum l[itterarum]

si opus fuisset faciendos: audio ita accidisse, q̄ illos in mani:
bus domini Jacobi Cortesii reliquerit. idq̄ coram Secreta:
rio vestrae R^{mae} D. domino Motta: et quodam publico no:
tario, palam ante mortem suam recognoverit. quos ab eo:
dem domino Cortesio^h hactenus non fecit D. v^{ra} R^{ma} reci:
pere dignetur. Nam ego ei quem pro expeditione bullarum Sufra:
ganci mei, et unionis Ecclesiae parochialis in WawrZincie³
aliarumq̄ rerum breui mittam pecuniam aliam subministrabo.
Adolescens ille Stanislaus Połodowski: qui nuper istic erat
apud D. v^{ram} R^{ma} Supplicat sibi provideri, de quadam
parochiali, nuper in opido Skrzini vacante, cuius hoc negotiu
d. v^{rae} R^{mae} plurimu commendo. Insinuabit autem et id
et cetera omnia prout oportet D. v^{rae} R^{mae} praenomina:
tus Bartholomeus Gandkowsky, modo operam, et authori:
tatem suam in ijs d. v^{rae} R^{mae} adhibere et praestare non
dedignetur. Nam ego illam d. v^{rae} R^{mae} offitiis omnibus,
et observantia mea diligenti optime mereri curabo.
Et quia intellexi, gratos fuisse D. v^{rae} R^{mae} oratoris ar:
genteos per me illi dono missos. Dabo adhuc operam, ut ali:
quot vascula argentea illi breui mitta. quam interea tempore
salam esse, et optime incolumem vehementer desidero. illiq̄
me et studia mea iteru plurimu commendo. Dat^{us} Cracoviae
die xxv. Septemb^{ris}.

Petrus Tomiczki Ep^{us} Crac^{ensis} Vicecancell.
Cardinali^{us} Sanctorum q^{uor}

R^{ex} me in Christo pater: et domine domine honoran. me.
Salutem et humilem servitutis meae commendationem.

Cum allatum esset in ducatu Lituanie ubi M^{tas} domini mei
nunc est. De obitu Jacobi Schue³ qui Thomae in Curia San.
cti. mi domini multos annos versabatur. Scripsit ad me M^{tas}
sua litteras iubens et mandans quo d. vram R^gma^m meis
hinc celerioribus litteris facerem certiorum. Velle paulo
post suam M^{tem} supplicare Sanctissimo domino nro. ut sacer.
dotia eiusdem Jacobi defuncti, eis quos M^{tas} sua nominave.
rit conferantur. Siquidem ille istis, velut sollicitator.
et negotiorum gestor M^{ty} sue et subditorum eius sit mortuus.
Sanctissimus vero dominus soleat aque gracie, de cuiusmodi
personarum sacerdotiis pro postulatis principum quorum subdi.
ti erant providere, ut ex illorum Sacerdotiis providet et
cedit, ad optata R^gmorum dominorum Car. lin. qui sui fa.
miliarios quandoq. habebantur. quare ego d. vram R^gma^m
mandato domini mei, ita de hac re certiorum facio, et plu.
rimum rogo, ut interea qd. afferentur Sanctissimo domino, et
d. vre R^gma^m M^{ty} sue littere, rem hanc apud Sanctissimum
Dominum curet et suspendat, ne de ijs Sacerdotiis. Si forte
cui nolit M^{tas} sua conferrentur, aliqua deinde contentio
oriatum, tametsi contra M^{ty} sue voluntatem omnium cona.
tus vanos et inutiles, de hac re puto futuros. P^{ri}ncipio ta.
men vra R^gma Regia M^{ty} voluntatem, prout alias opti.
me et diligenter solet, tutari et promovere dignabitur.
quod procul dubio, illius M^{tas} benivolentia, sua Regia
gratificatione, referet D. vre R^gma^m, cui deo benivolentie
et amori me plurimum commendo, felicis. mag. esse, et diu. me
incolumem vehementer desidero. Dat^{us} Crac^{ie}. die ij Septem.
bris.

Petrus Tomiczki ep's Cracc. vicecancell.
Antonio Foker.

Spectabilis et generose domini amice noster charissime.
Tamen si nihil dubitemus V. vram ad priores litteras nostras
pecuniam factoribus suis suppeditare iussisse ad eximendas
litteras quas in plurimis negotiis nostris apud Sedem Apostolicam
expediri nobis fecimus. quia tamen et alia adhuc multa denuo
curare, et priora si non fuerint absoluta perficere apud ean-
dem sanctam sedem Apostolicam commisimus Doctori Stanislao
Rzeczka penitentiario Apostolico minori, qui illuc hoc
tempore est profectus. Rogamus plurimum V. vram. ut in ea
omnia, quae ille nomine nro curabit, pecuniam illi in vrbe suppe-
ditari faciat quanta ille opus dixerit. Namq. nos arbitramur
iam iterum V. vram rationes suas, et negotia Romae instauras-
se: factoresq. illic, et negotiorum suorum gestores constitui-
cum illuc et summus Pontifex, et multi insignes viri redierunt.
quidquid autem nos illic pro nobis numeratum esse cognoverim
id iterum V. vram apud D. Georgium Hegel Cracoviae multa cu
gratitudine dissoluemus. Nouarum rerum nihil est apud
nos in presentia, nisi q. audimus Regem Joannem in Hunga-
ria esse, et multorum procerum illius Regni fauore, et
auxilio adiuuari. ~~~~~
Quodq. iam cum Thureis fœdus et consilia micrit firmave-
ritq. ut coniuncti illorum secum viribus quosq. aduersan-
tes sibi a Regno Hungariae prohibere possit.
Audimus etiam S. mu. dominu. Regem Ferdinandu copias
non vulgares in Hungariam misisse, ut et ijs qui in fide sua

permanere auxilium ferat, et aduersario suo, ut caput bello
resistat. quae omnia nobis videntur ad illius Regni quondam
in Christianitate florentissimam et opulentissimam permicem, et de-
trimentum spectare, quod et D. vram, et alios omnes, qui recte
rem considerant, et quieti publicae student aequae sentire pu-
tamus. nos equidem, si quid possemus in medium pro bono pacis
consulere, neque opera, neque diligentiae nostrae parceremus. Sed
ad tanti momenti negotia: maioribus consiliis, et authorita-
te opus esse intelligimus. quare nos bona spe euentus ali-
quos bonos in omnibus rebus expectabimus, et D. Deum pro
communi Principum Christianorum concordia, et pace ora-
bimus, et diligenter precabimur. Cupimus esse D. vram in-
columem et felicem cuius benivolentiae et amoris nos com-
mendamus. Dat^h.

D. Tomicski Ep^s Crac^e Vicecancell.
Chortefio Scriptori Apostolico.

Rinde domine Amice char^{me}. Illo adhuc tempore quo D.
Jacobum Schue³ mortuum accepimus, ego fui factus cer-
tior Jacobum cum moriturus esset testamento suo declarasse,
q^d D. vram debitor illi existeret in sexaginta aureis illius
pecuniae quam tabellarius M^h Regis nostri, per errorem
ipsi dederat, cum tamen per me ad manus R^gmi domini Car-
dinalis Sanctorum quatuor Coronatorum fuerat missa.
Sed hac de re propterea hucusq^{ue} nihil D. vram scripsi, q^{ia}
confidebam illam sponte sua R^gmo domino Car^{li} San-
ctorum quatuor coronatorum, vel domino Penitentiario
nostro numeraturam esse. nunc tamen quia aliter eue-

misse quam sperabam video, et quia denique ab iis quorum
interesse admoner de pecunia integra prestanda D.
vram Rfnam plurimum rogo, ut Sexaginta istos au-
reos in manibus Rfmi D. Sanctorum quatuor Cardinalis
reponat, ne et ipsa deinceps per me, et ego per alias per-
sonas ratione huius debiti molestemur. Curet etiam, et
operam suam faciat D. vra, pro sua erga me benevolentia,
ut Do. quoque de Cappisuchis Sacri palatii auditor Septua-
ginta aureos in quibus Jacobo Schuc3 defuncto est obliga-
tus dissolvat, eosque ad prefatum Rfmu D. Cardinalem de-
ponat, faciet D. vra non modo rem equam et iustam, sed
et omnibus ad quos pertinet, michi vero in primis gratam.
qua bene valeat, et sit felix. Datu Cracoviae die ultima
Augusti. Anno d. M^o D^o XXX°.

Petrus Tomiczki Eps Crac. Vicecancell.
Antonio Foker.

Spectabilis domine amice char. me.

Proximis retro diebus. Allatum est nobis breve Summi Pon-
tificis: quo datur, et conceditur facultas Suffraganeo nro
munus consecrationis suscipiendi, ea tamen conditione inter-
posita, ut diplomata prolixa hoc est bullas: quae pro more
Episcopis futuris tribui solent, intra annum sibi conscribi
et redimi curet, cum prima bulla, quae nostro sumptu, iam
erant confecta, et expeditae, per illumq. tumultu, et ex-
seditionem Romanam amissae nusquam reperezantur. In quod
sane cum aliter non licet, necesse erit nos aliud sumptu
facere. Nunc quoniam incidit quiddam praeperum quod

post mortem Jacobi Schut3 nobis apud Summū Pont: curan-
dum foret. Scripsimus istas ad Rēmū D. Cardinalem sancto-
rum quatuor coronatorum litteras: interea quod reliquas
ad Summū Pont: conficiamus: quas quia celerissime ad illum
perferri cupimus: magnopere rogamus D. vram: ut illas per
primum nuntium: quem in Italiam: et Viterbiū mittet: perferri
ad eius Rēmam D. curet: quo faciet nobis rem plurimū gra-
tam: et quam illi vicissim benevolentia: et gratificatione
nra compensare libenter studebimus. Valeat optime: et sit
felix d. vra: et fruatur felici in rebus suis successu. Dat3.

Petrus Tomiczki Ep's Crac. vicecancell.
Nicolao de Nisizicze Castellano Sieprech.

Generosi domine Amice char. me. Recit a nobis vestro nomi-
ne: dominus Samuel Maczicowski ut in commendationem
fratris vestri Regias litteras: ad Rēmū D. Cardinalem s.
quatuor scribi faceremus: quod nobis visu non est: factu ne-
cessarium: quando iam semel a principio commendatus illi fuit
et non multū adhuc preterit tempus: ut illius d. Rēma
se in familiaritatem addixit. Sed ut commendationem inter-
dum repetere non noceret: Si mores fratris vestri ad digni-
tatem commendationis Regia: ut decet consentirent: verum
ut nobis ex urbe scribitur: longe moribus ab offitio: et de-
coro sui generis abscedit. Nam preter hoc q. familiaritate
solicitationis Regia M^h et nostri ^{preta} ~~semper~~ ita in socie-
tate infamis et improbi hominis Michaelis de Paczanow
aliorumq. nebulonū se tradiderit: certo edocti sumus: etiam
contractus quosdam de pensionē super Episcopatu Plocen

reſeruata cum Cardinali Gaetano illum facere. quæ res
cum ad offentionem domini Epiſcopi, et M^ſ Regiæ ſpectet. fa:
cile illi inuidiam, et veſtræ toti familiæ difficile aliquod nego:
tiū exhibere poſſet. quare vos hortamur: et rogamus, ut ſi con:
ſultum eſſe famæ fratris veſtri velitis, moneatſ illum, ne co:
mendatione M^ſ Regiæ: et offitio ſuo illic manens abutatur.
Veſtra enim omniū intereſt, illum Romæ honeſte, et quiete
vivere: ac in laude quæ nobilem adoleſcentem deceat verſari.
Cæterum poſtulavit a nobis, B^en^edⁱc^tus D. Cardinalis. ſ. quatuor
ut ei aliquem pulchrum equum gradarium mitteremus. id quod nos
libent^{er} modo facere volumus. Verum cum hactenus habere
hic non potuerimus talem equum qui nobis placeret: et qui tanto
Præſato cum dignitate nra mitti poſſit. rogamus vos pluri^m
Si iſtic eſt apud vos aliquis bonus, et pulcher equus gradari⁹
cum ematſ, et ad nos mittatſ. Nos vero pecuniâ quam pro
illo expendetſ vobis numerabimus et offitium hoc v^{obis} omni
benevolentia, et gratitudinē nra vobis per omnem occaſionem
referre curabimus. Bene valete: et nos diligite. Dat⁹

Sigismundus primus Rex Poloniæ.
Clementi Pape ſeptimo.

S. Anct⁹ me in Chriſto pater, et domine domine clemen. me.
Poſt humilem meum regnū, et dominiorum meorum commendationem
et oſcula pedum beatorum. Ingentis ago, et habeo Sancti
veſtræ graciâs, q^{uod} ad poſtulata petitionemq^{ue} meam. ſuſcipere
et designare dignata ſit Sanctitas v^{ra} in penitentiariū mino:
rem Illirice, et Polonice linguæ Doctorem Stanislau ſub:
ditum noſtrum, virum procul dubio probum et eruditum,

et qui pro laude istius sanctae sedis Apostolicae: et decore Regni
mei, hoc munere fungi facile possit. quem equidem Sanctus vester
paternum amorem: et singularem in me benivolentiam cum plu-
rimis ceteris in me collatis beneficiis diligentissimo studio, et in
sanctam sedem Apostolicam observantia ille bene mereri, ac
cum ipso quidem Doctorem Sta^m Sancti vestri iterum commendo
illis supplico: ut ea quae nomine meo istucum R^mo D. Cardi-
nale Regni mei protectore agat, benigna aures: et attentio-
ne excipere: et deinceps etiam in ijs quae illi agenda com-
miseris: clementem se et piam illi praestare dignetur: quo me
et Regnum meum sibi sedis sanctae suae perpetue devinciat
Sanctas vestras. Cui ego felices quosque successus exopto, et in
longissima tempora cum toto ordine R^morum D. Car^{lin} et
aliorum Pontificum, et sacerdotum suorum: optime sanam esse et
incolumem vehementer desidero. Dat^{us}.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali sanctorum quorundam Coronatorum.

R^m me in Christo pater, et domine amice charissime ac honorandi.
Dedimus per eum Doctorem Sta^m, et penitentiarium minorem
ad S^pu^m D. nostrum litteras, quibus Sancti sua magnas a-
gimus gratias, quod cum ad postulata vestra ei muneri praeficere
dignata fuerit, quod idem etiam D. vestre R^mae referimus
acceptum. namque scimus illam, in id quoque operam et diligentiam
suam non vulgarem contulisse, quam quidem operam, nos gra-
tissimo animo suscepimus, illamque volumus vicissim per occasio-
nem D. vestre R^mae plurima benivolentia, et gratificatio-
ne vestra referre.

Exemplum quo litterae Sanctiss. mi domini nostri scribi debeant
de plena et perpetua sex Mensiu immunitate qui ad ordinarios
Regni nostri per vices alternas legitime pertinent. bene nobis
placet, ob illudq. ita factu, et cu summa gracia atq. benignita:
te Sanctiss. mi Domini nostri impetratur^m, precipuas, et singula:
res D. v^{rae} R^mae agimus gracias / nihil enim dubitamus illam
in hoc vti in ceteris rebus amantez, et offitiose nobis opera, et
diligentia sua presto fuisse. Veru quoniam nos nodose consti:
tutionu Romanaru perplexitatib. et varietatib. ignari, dispi:
cere et animadvertere satis non possumus quod olim isti privile:
gio et impetrationi nostrae obesse vel obstare possit.

Industria in hoc et cura D. v^{rae} R^mae quam in eo cognitionis
genere, non mediocri peritia, et exercitacionis esse scimus
vti volumus, magnopereq. illam rogamus, ut nra causa pro
sua prudentia, absolutiss. ma omni ex parte, et offensionibus qui:
buscuq. vacuam hanc impetrationem nram reddere curet, atq.
diligenter omnia scribi, et inseri, in litteris faciat quae be:
ne firmu et tutu efficiant posteritati privilegiu, ita ut
Episcopi Regni nostri libere sacerdotia in sex Mensibus illis
concessis conferre possint, non obstantibus quibuscunq. reserva:
tionibus generalibus, vel specialibus, unionibus, regressibus
accessibus: coadiutorijs, et alijs id genus impedimentis. Nos
enim hoc vicissim D. v^{rae} R^mae, benevolentia nra, sedulo re:
ferre curabimus

Breue Suffraganeo R^mae di domini Episcopi Cracov. missu. qua:
vis propter egestatem suam et humilitatem tituli, sufficere
potuisset. ad absolundu et exequendu munus omne, ad quod est
vocatus et designatus, tamen quia D. v^{rae} R^mae visum est
ut in ceteris etiam diplomatibus expediendis vis et consuetu:
do Camerae Apostolicae servetur, amplecti mandata, et iussioni
summi Pont: parere, bullasq. sibi curare confici decrevit.

Quia autem, intantū est tenuis Suffraganeatus eius facultas

et functiones Episcopales graues, atq; supra modum operose.
Cupit D. Episcopus Crac. omnis istius grauitatem auctioris pro-
uentus commodo subleuare, ea vñ ratione, vt Ecclesia Parro-
chialis in oppido wawrzinczicze quam nunc obtinet Ven. l. s. Le-
tus Wapowski Decanus Ecclesie Crac. perpetuo Suffraganea;
tus offitio assignetur, et vniatur, quare nos plurimū rogamus
a d. vram Rfma, vt eius vniōis litteras, pro voto Domini E-
piscopi Crac. a Sanctissimo domino nostro impetret, et scribi
prout melius expedit faciat. In quo quidem negotio, et ipse
D. Episcopus cum d. vram Rfma, vel per nuntium vel per litte-
ras agat, et voluntatis suae sententiam abunde declarabit.
¶ Pauci autem praeterierunt dies q; ad d. vram Rfma. Exem-
pla breuiū duorum remisimus, vnius quidem de translatione ex-
Nominationis, quam habebat ventis olim Ioannes Saxoc3ki
penitentiarius premortuus in Ioannem Sba3ski Secretarium
nostrum; alterius vero de Sacerdotiis quibusdam domino Epi-
scopo Crac. reservatis, quae exempla si accepit D. vram Rfma
nihil dubitamus q; ad postulata, et desiderium nostrum (quod
ex litteris nostris tum etiam vna missis cognouit) mutari quae
oportebit faciet. Verum si contingat ea d. vram Rfma non
accepisse isti Doctori Stanislao dedimus negotium vt rem om-
nem ab initio D. v. Rfma exponat. Namq; in eodem ipso litte-
rarum fasce inclusimus etiam ad Sanctissimum dominum nostrum
litteras, quibus supplicauimus Sancti suae, vt Sacerdotia post
mortem Jacobi Schue3 vacantia, certis subditis nostris, et
a manu Cancellariae nostrae inservientibus conferre di-
gnaretur, quod nunc etiam denuo repetimus, et rogamus
D. vram Rfma, vt nostro nomine de hac re cum sua
Sancte agat diligenter, instruat autem D. vram Rfma
si opus fuerit, et de hac quoq; re copiosius praenominatus
Doctor Stanislauus, Sedis Apostolicae minor penitentiarius.
Ceterum de Michaeli illo de Pac3anow de quo, et alias

scripsisse nos ad D. vram R. ma' meminimus. Agit nomine no-
stro multa cum D. vram R. ma' is ipse Doctor Stanislaus ad
qua ut se pro voto, et desiderio nostro accomodet D. vram R. ma'
plurimum illam rogamus, homo enim nequam, et obscuro loco natus
non cessat hic per calumnia multos subditos nostris negotiis
faceffere, euocando hinc illos, et per edicta sedis Ap^{lice}
in contentiosas lites laccessendo, atq; extrahendo viros
alioqui simplices, et quietos, quiq; non satis queunt neq; valent
rabula istius inuolucris et iniquis criminationibus respondere.
Præterea et in nostri juris authoritatq; potestatem liberius
iam quam par est, et quam ferri a nobis possit committit.
Namq; contra edicta nra, et consiliariorum nostrorum decreta,
sequestratos legitime a nobis ad redditus suos intercipientes
datos, multis propulsat et impetit minibus, quos quidem re-
ditus ille ex constitutionibus Regni nostri, propter pluri-
mos excessus suos amittit, et illis iuste priuari debet.
Quare plurimum rogamus D. vram R. ma', ut ad improbos
conatus, cuius ipsius hominis qui crimine falsi istic notatus est
se opponat pro subditis nostris, et si aliquid contra illos apud
istam Sanctam sedem attentare, et moliri velit, illi resistat
neq; paciatur ad eam indignitatem iudicia fori Romani
declinare, ut nos per vnius vilissimi, et flagitiosi Subditi nri
audaciam in obseruatione Iurum, et constitutionum Regni nri
impediri debeamus. Namq; et a iudicio Romanorum iustitia
et honestate alienum esse videretur. Si hominem scelestum, et
quem ipsi etiam in nefariis criminibus deprehenderunt, et nota-
runt fouere, atq; ad id in quo est a nobis reus repectus et ju-
dicatus communi consiliariorum consensu, et decreto restituere
vellent. Sed hac ne videamur diffidere æquitati, et beneuo-
lentia D. v. R. ma' non exaggerabimus longius. Credimus
enim omnia ita facturam esse prout nos cupere ex Doctore
Stanislao qui presentes illi reddet intelliget. cui in omnibus

nostro nomine referendis plenam ac indubiam fidem adhibere
velit. et valeat fel. me vra R. ma. D. ac Sanctiss. mo domino.
nos frequenter commendato. Dat. Vilna.

Petrus Tomiczki Eps Craçe Vicecancell.
Doctori RzecZicZa Poemitencionario Romano.

Venerabilis domine frater in Christo char. me.
Non multo ante Aquilla attulit nobis litteras vras quibus ma:
gnopere fuimus consolati: q. vos in columem, et felicem isthuc
peruenisse intelleximus. fauimus enim vobis et salut. bonae in:
columitatem: et fructum cuiusq. secundi successus. Nihil qui:
dem dubitamus vos pro vra prudentia et virtute, negotia
omnia quae et M. Regiae: et meo nomine apud istam sancta
sedem curanda suscepistis: diligenter esse procuraturos. nunc
tamen iteru vobis omnia haec diligenter et ex animo comen:
damus: et rogamus a vobis pluzim, vt ita quemadmodu hinc
absentes recepistis: et prout postea vobis scripsimus et commi:
simus singula conficienda curetis, de hq. operam vt in omnibus
desiderio nro satisfiat.

Jam alijs litteris nostris vobis scripsimus Paulum de Chodow
attulisse nobis illas litteras provisionu in sacerdotiis Jacobi
Schue3 factas: cum multis alijs breuib. ad nos pertinentibus
Sed tamen Seruitores nostri quibus de iisdem sacerdotiis est
promissu, non sunt hactenus ad possessionem vllius admissi
cooperante hoc D. Archiepiscopo Gnesneu, et ijs, quos ad
singula sacerdotia intrusos dedit, et collocauit.
Intrusi enim et occupatores Sacerdotioru violenti, ab im:
tinatione litteraru a seruitoribus nostris sibi facta appella:
tionem

344
tionem interposuerunt : et Romam prouocauerunt termino sexage-
simo die praefinito . Nos vero . etsi terminum hunc obseruare aliis
litteris commissimus seruatorum nostrorum nomine . Nihilominus ta-
men monitorium penale contra contumaces hic extendi nuper fe-
cimus . quare nos ea . quae ad rem iuris pertinere videbuntur .
hic obseruabimus . vos vero istis curetis : ut in termino pro con-
tumacia et audacia sua intrusi declarentur .

Ceterum M^{tas} Regia scribit ad R^m . m^o . d^o . Cardinalem pro-
tecto^rem Regni sui litteras : ut unionem perpetua^m parrochialis
in Wawrzincice Suffraganeatus Crac^o impetret . et item etiam
ut Iussatronatus Praepositura^m Jslensis quam Michael opti-
net . ad Capitaneum castri Jslensis presentem : et qui pro tem-
pore illic erit . transferri^{ante} . sedis Apostolicae curet et obtineat .
quod utrumq^{ue} negotium nos uobis commendamus : et sollicitandum
apud R^m . m^o . d^o . Car^olem diligenter committimus . Nam utraq^{ue}
haec res in Episcopatu n^{ro} . summe nobis videtur esse necessaria .

Commendamus plurimum diligentiam vram . quam in negotio do-
mini Jsdbienski praestitistis . et q^{uod} aduersus Michaelis rationes
quibus in suam opinionem pertrahere R^m . m^o . d^o . Car^olem cona-
tus est argumentis his usi fueritis . quae nobis litteris perscri-
psistis . Namq^{ue} verum est dubio procul singulas prouincias .
priuatas suas habere leges . quas tenent . et obseruant com-
muniter . itaq^{ue} illis utuntur . ut ⁱⁿusu aliquo ab illis discedere
nephas et piaculum ducant esse maximum . ita et nostrum hoc
regnum priuilegio in omnibus Cathedralibus isto hactenus est
usu . ut nemo plebeius Canonicatum vel dignitatem obtinere va-
leret quod Michael multis suis conatibus violare vel infringere
utq^{ue} poterit . Nam et alii viri insignes . memoria ualidem
sunt conati . tamen nihil obtinere contra priuilegium et consuetu-
dinem in Regno diu seruata^m potuerunt .

Agat tamen quidquid velit Michael . priuilegium certe nostri . et con-
suetudinis diuturno usu firmatae rationem nunq^{am} immutabit .

Vos modo quantum in vobis est detis operam, ne quid illi in prae-
ditum D. Jsdbienski impetret, neue D. Car. li quid a veritate alie-
num persuadeat.

Cum missus istuc esset ante annum uti scitis Andreas tabellarius
Regius vivente adhuc Jacobo Schuc3 ducentos aureos, quos
Romo D. Cardinali Protectori dare debebat, Jacobo Schuc3
per errorem numerari fecit, quos nunc ducentos a nobis ipse
D. Cardinalis repetit. Nos autem rescribimus presentibus D.
sua Roma errorem commissum esse in reddendis aureis prae-
nominatis. Et rogamus ut Dnatio sua Roma, authorita-
tem suam in illis recuperandis interponat. Moriens enim
Schuc3 domino Jacobo Cortesio: et domino Paulo de Capisucis
auditori rotae ducentos supradictos, vel in mutuum vel in de-
positum dederat. Vos etiam rogamus ut ab eisdem, ducentorum
aureorum summa nomine nro et S^mi domini Regis nostri, si
fuerit opus repetat. R^moq^{ue} domino Car. li illos restituat.
Namq^{ue} hic ab heredibus Jacobi nihil exegi poterit, cum
sint mopes et miseri. Reliqua item negotia vobis commissa
exequi diligenter curetis, pro v^{ra} solita erga nos benivolentia
et propensione, et fel. me valeat. Dat^{us} Cracoviae die ii Maii.

Petrus Tomicius Epus Crac. Vicecan.
Stamislao de Rzecicza p^{re}sentiaro Rom

Venerabilis Domine frater in Christo char. me
quod praetermisimus alteris litteris scribere presentibus
a vobis rogamus, ut simul cum Bartholomeo Gandkowski
diligenter advertat, ne quid ex parte intrusorum contra
servitorem nostrum quibus est de Sacerdotibus Jacobi Schuc3

promissum isthic attentetur. Ceterum etiam causam plebanatus
in magna Skrzim opera et patrocinio vestro quo ad eius fieri po-
test tucamini. Nam D. Maczicowski in ius quod Stanislaus Pod-
lodowski habuit subrogari debet. In presens tamen per absenti-
am Podlodowski de constituendis procuratoribus ad cedendū
procurare nihil potuit. vestrum tamen erit hac quæ videbun-
tur necessaria isthic hoc nomine curare. interea dum aliquis
alius nuntius qui in urbem iret se illi offerat per quem vos
instruere in hac causa melius possit. Bene valeat. sitisq. fa-
lix semper. Dat. f.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Bartholomeo Gandkowsky

Honorabilis domine frater in Christo char. me. Ad diem f.
Bartholomei allatae sunt nobis per dominum Venceslaw Plebanum
Grodnen litterae tuae simul cum diplomatibus et breuibz
Apostolicis quae tu et D. penitentiarius mittere nobis curasti
ex quibus perspeximus singularem fidem et diligentiam tuam.
quam in procuracione rerū nostrarū isthic praestitisti quae
equidem magnopere nobis grata est. eamq. tibi vicissim omni
benivolentia et gratificatione nra referre ad omnem occasio-
nem curabimus.

De Plebanatu in Buk tametsi scripsissemus ad te. ut illo Przeds-
lawski seruitori nro concederes. quia tamen te et illo dele-
ctari. et litteras iam expeditas habere intelleximus nolumus
te illo iuvare. Namq. ubi fortunas tuas non adiuvare
mus. minuire certe et impedire illas nunq. tibi vellemus.
quare utaris Plebanatu illo pro voto tuo: et cum gratia ac

favore nostro. Si tamen ut audimus Scharowski, pro incerta qua-
piam re, illum abs te consequi debeat, gratum nobis feceris ut
Andreas Peczlawski illum habeat parochiali in Parznia
tibi concessa, quam et in prouentibus non exiguam esse scimus
et nulli alteri iuri obnoxiam futuram speramus.

De Parochiali in Sadzicowieze commendamus consilium tuum
et domini Penitentiarum. Nam et nobis idem videtur quod scri-
bis, sumptus eos in anis futuros fuisse, cum non constet Ja-
cobum Schuc3 illam impetrauisse.

Gratum est nobis te impetrasse, gratiam Expectatui ad Dio-
cesim nostram: per quam ut aliquid nancisci quandoq. valeas
te et patrocinio, et favore nostro uiuare curabimus. Pro eo
enim quod nobis officiosam et diligentem isthic prestas ope-
ram, libentius videbimus, ut in nra potius, quam in alterius
cuiuspiam Diocesi, domicilium tuum firmes et habeas.

Conditio pacti mihi cum Michaelis satis nobis placet, veremur
tamen ne ille nos artibus suis ducere, et fallere cupiat, cum
iura quae mittere propediem promiserat, in hunc usq. diem
mittere non curat. At si miserit nos pro officio nostro R. mi
domini Cardinalis voluntati in hac re satisfacere curabimus:
illumq. quadraginta marcis, vel amplius annui certi redditus
contentari faciemus. Si tamen res arbitrato nostro agi de-
beret, et non R. mi D. Cardinalis nos in hac parte auctoritas
et voluntas permoueret, adduci equidem non possemus, ut
compromissum hoc in nos factum susciperemus: cum et Michae-
lem Juris nihil habere, ut tu fortasse non ignoras sciamus
et non satis equum arbitremur: ut is beneficio et liberalita-
te nra utatur: qui non semel et contumeliosa temeritate
sua nos affecit, et plurimis maledictis lesit, et prouocauit:
nulla ratione et dignitate nostra, et sua dignitate igno-
bilis habita, quia tamen suspecta est nobis fides sua ut
D. Penitentiarum scripsimus, consultius esse arbitramur, ut

uterg instetis apud R^m D. Car^{lem} quo cessionem juris sui
isthic sine quavis dilatione faciat, in spem contentio^{ta}nis, per
nos sibi decernenda, hac enim illu minime fallat, ut scripsim⁹
D. Penitentiario.

Mittimus isthic cum presentibus exemplum unionis Ecclesie
P^{ar}lis in wawr³incie³ Suffraganeo seu Suffraganeatus
Crac^{is}, quam authoritate nra ordinaria, ut visum est R^m D.
D. Car^{li} fecimus, quare volumus ut diligentem adhibeas
operam: quo hac unio sufficienter: et valide confirmetur
ut in posteru nullis impedimentis obnoxia esse possit, curesq³
ut et narratio recte constituatur: et coadiutoris ac qui:
buscunq³ unionibus: et aliis id genus obstaculis deogetur.
Audimus em³ D. Petru Vapowski Decanu Ecclesie nostre
qui possessor est Plebanatus prænominati: quiq³ familiaris
quondam fuerat R^m olim D. Frederici Cardinalis in se:
ptem solis in coadiutoriam consensisse D. Bernardo Vapowski
nepoti suo et Cantori Ecclesie nostre, hoc idem etiam face:
re te volumus circa Præposituram Ißsen, cuius conferenda
ius patronatus concedi in perpetuum rogavimus Capitaneo
seu Castellano castri Ißsensis pro tempore existenti, ut
latius nunc et alias ad D. Penitentiariu scripsimus. Nam
fuerit necesse narrare Præposituram illam non esse princi:
alem dignitatem in Collegiata Ecclesia, sed ruralem Præ:
posituram, et ante vacantem, et nunc vacari, et ita provide:
re, ut ius presentandi ad illam sit apud Capit³ Ißsen fir:
mu, stabile, et perpetuo citra ullum impedimentu mansuru.
Non putamus autem necessarium esse, ut narretur in supplica:
tione, et petatur eum ipsu Capitaneu seu Castellanu Cas:
tri Ißsen debere presentare ad prædictam Præposituram
personam gratam Episcopo, aut quam Episcopus illi nomina:
uerit. Satis enim est, ut ille habeat ius et potestatem presen:
tandi Præpositu, et non relinquatur vlla in posteru occasio

izetanda presentationem ipsius. Sunt et alia quae Domino Penitentiario in negotio domini Georgii Miskowski et Doctoris Rame Phisici nostri scripsimus, in quibus volumus etiam te in parte operae et diligentiae tuae collocare. Si autem fortasse contingat nunc Summum Pontificem ex urbe Roma discedere, ubi Penitentiarius non adsit, tibi soli ad haec omnia supradicta curanda mandatum damus, et ut resignes litteras, quas ad Penitentiarium scripsimus admittimus. Namque celorem expeditionem omnium istarum rerum habere optamus. In quarum sumptum ducentos aureos domino Penitentiario apud Mensam Fuccareorum dari mandavimus, tametsi intelligebamus minori pecunia haec curari posse, tamen quae residua erit, servari ad alia quae occurrere poterit. De his quae apud nos et apud vicinos aguntur ex domino Penitentiario cognosces. Bene vale, sisq; felix et incolumis.

II
obilis et amplissimae domine Amice charissime. Jam pridem multa de tua virtute, et singulari erga gentem nostram humanitate audimus quodq; in causis quas in patrocinium et defensionem nostram suscipis, diligentem operam et curam impendere, et prestare soleas, quod quidem humanitatis vestrae officium plurimum in modum nos delectat: cum id non ex debito ullo, sed ex liberalitate animi vestri possumus vos facere intelligamus. Quare agimus, et habemus vobis plurimas hoc nomine gratias. Deinde etiam vos rogamus, ut in causa domini Benedicti Isabinski, servitoris nostri, quam istic ^{de} ~~ad~~ Can. ^{tur}

Craſ ager, et curabit D. Doctor Stanislaus Rzechieſa
ſedis Apoſtolice Penitentiarius, et Bartholomeus Gandko-
wſki, illis conſilium et patrocinium voſtrum impendere velitis.
Nam quidquid in ea re voſ officiũ et cura preſtitiffe cognoue-
rimus, noſtra id vobis beneuolentia et gratificatione re-
ferre ſedulo, et liberaliter curabimus. Cupimus voſ bene
et feliciter valere. Dat.

Petrus Tomicius Epus Craſ Vicecan:
Bartholomeo Gandkowski

Venerabilis frater in Chriſto nobis dilecte. Cum Varſonia
in Conuentu publico nuper eſſemus, Maximorum virorum et
procerum Ducatus Maſonia ordo: et corona fere totius Se-
natus, nos precibus adorti ſunt, vt pro noſtro patrocinio,
quo te proſequutos nos ſemper intelligebat, tibi perſuade-
remus, vel potius te adduceremus Authoritate nra, qua
te maxime facere putant: vt Golniſki aduerſario tuo de
jure Can. tus Plocen, quod per promiſſionem ſedis Aplice
poſt mortem domini Sabocſki aut Jacobi Schutz obtinere
cederes: et cum alio, iſtiusmodi lites exerceeres, quam
cum eo qui hic, et Domino Epifcopo Plocen charus eſſet
et magnam neceſſitudinem cum Primoribus eius Ducatus
haberet, in qua re cum nos diu illorum precibus relucta-
ti eſſemus, rationem adducenſ, q non liceret nobis jus a-
licuius iniurto ipſo eripere, ferre tamen ad vltimum illorum
importunas preces nequiuimus quin polliceremur ipſis
te adducturos nos eſſe, vt bona conditione Iuri ei quod
obtinere cederes. Et equidem veniebat tum nobis in
mentem, et cum domino Samuele MacZicionſki Can.

Eccl[esi]a n[ost]ra qui tuam causam tutabatur saepius conferebamus
te in magna inuidia et pertinatia potentium et contentiosorum
hominum non posse satis ius suum tutari. quare ex re tua fore ar-
bitrati concordiam et contractum eiusmodi hic fecimus nomine
tuo cum aduersario. ut vob[is] tu teneas iuri. litem et causa con-
cedere. ille vero tibi pendere debeat annua pensionem. viginti
et sex aureorum Hungaricorum. quos viginti aureos ita expedi-
tos et preter litem. magis utiles tibi futuros optinabamus
quam Can[onicu]m ipsum qui et litigiosus est. et non ampliores pro-
ventus quam octo sexagenarum habet.

Quare te hortamur ut hunc contractum per nos in commo-
dum tuum factum. grate suscipias et approbes. cedasq[ue] cum eius
requisitus omni iuri. quod ad dictum Can[onicu]m habere te pre-
tendis.

Ceterum agimus tibi gratias q[uod] litteris tuis feceris nos certi-
ores: de allato isthuc fasci nostro cum Regiis litteris. quas
M[agist]ras sua de reservandis. et conferendis Scribis Cancellarie
sue sacerdotibus post mortem Jacobi Schueß vacantibus.
ad R[omanu]m D. Cardinalem sanctorum quatuor scribere digna-
ta est. Solliciti enim per multum tempus fueramus. ne non amissa
vel aliquo pacto suppressa prænominata littera fuissent et li-
cet certo speramus R[omanu]m D. Cardinalem facturum esse om-
nia ex sententia: et ad postulationem M[agist]ri R[ectoris]. tu tamen
cum domino Doctore R[ector]ia. quem istic iam esse credimus
dabis operam diligentem. ut postulationi et desiderio M[agist]ri
sue et nostro fiat satis. Bene vale.

Petrus Tomicius Epus Crac' Vicecan:
Bartholomeo Candkowski

Honorabilis frater in Christo char.^{me}. Scribimus domino Peni:
tentiaro quadam qua in negociis nostris et nostrorum agere de-
beat, qua ne tibi repetamus ex his illius cognoscere curabis.
In quibus ut non grauetur ipse Dominus Penitentiarum, tu illu
opera, et industria, ubi oportebit adiuuabis: quod nos vicissim
gratificatione nra tibi referemus. Ceterum relatu^o est nobis te
in causa Domini Malechonski: quam et fidei, et cura tua miui:
cem cum Domino Penitentiaro commiseramus nescimus quid
astus interposuisse, et ex industria curam eius neglexisse causa
ut Michaeli gratificaretur, sententiamq^{ue} illum, et sequestrum
assequi te tacente patereris: quod cum non mediocri vicii et
notae existat, tacitu relinqueret, sub hac occasione scriben-
di volumus, quare te monemus ex hac criminatione te pur-
ges, ne nos in dubio simus, quo pacto in posteru, de tua fide
nobis persuadere debeamus. Namq^{ue} nos ut te in protectione nra
seruaremus, ab initio tui Romani aduentus: propterea te
coniunctu esse cum domino Penitentiaro volumus: ut omnem
Michaelis societatem, et peruersos mores illius effugere facili-
us potuisses. quem tu nunc plus quam dominu Penitentiaru dices
obseruare. Vale. Datus. De quo ita^o abste^o rethor^o fieri
volumus. *Dal*

Petrus Tomiczki Epus Crac' Vicecan
Bartholomeo Gandkowski

Honorabilis frater in Christo char. me
Accepimus tuas litteras: quibus hec in quibus propter cau-
sam domini Malechowski culpatus fueras excusas: quam
excusationem nos quidem in eam partem, ut scribis accipimus,
sed te hortamur: ut honori tuo, et nostrae benevolentiae qua
te prosequimur consulas: ac in posterum, non solum indigna qua-
uis facta, sed infames etiam suspensiones: quae tuo nomini office-
rent fugias, et quantum in te est diligenter auertas. Ita enim
et tuo honori, et amicorum tuorum de te expectationi prospicies
et nos in veteri erga te favore: ac benevolentia confirmabis.
De Plebanatu in Wawrzincieze: placet nobis consilium tuum, et
domini Penitentiarum. In quo iam firmavimus voluntatem nostram.
R. moq. domino Car. li litterarum nostrarum supplicavimus, et domino
Penitentiarum commisimus: ut dimissa unione, quae precio immodi-
co aestimatur, ius patronatus conferendi dictum Plebanatu
Vladario pro tempore existenti Cracoviensem impetrare procuraret
in quo et tu industria, et opera tua iustam petitionem nostram
adjuvabis: ut tandem desiderio nostro satisfiat. Bene valite
Dat. f.

Petrus Tomicijus Epus Crac Vicecan:
Matthie Episco Cuiaviensi
byzancio.

163

R^e me in Christo pater : et domine frater : et amice honoran.
Nocte praterita D. Hlabiowski . Can. eus Ecclesie D. v. Rma
e vniis decessit . Cuius quidem Can. tus provisio , in potestatem
et dispositionem D. vram R. ma rediit .
Nihil autem dubito D. vram R. ma hac oblata occasione
Maciejowski gentilis sui sponte sua habitura esse rationem.
Verum tamen ne ego , et opera , et adiutorio meo querenda ac-
cessions illi deesse videar : hisce meis litteris plurimum illum
commendo . Et vram R. ma , et rogo , ut illi hoc Sacerdotium li-
beraliter conferat : et sit hoc pacto mihi , et ceteris author il-
lum postea orfficiandi , et augendi fortunas suas . Etequidem
debet hoc plurimum D. vram R. ma facere ut cum quem
mihi saepius commendat : et aliis cupit charum esse : et
gratu : ipsa in primis diligat : et ditare , atq. promovere
exordiat . propterea hac habita occasione , et ipso in ma-
xima expectatione nunc promotionis sua constituto . quod
si ita fecerit L. vram , ipse , pater , et amici eius , qui illi pluri-
mus fauent D. v. R. ma hoc studiis suis : et officiorum suorum
sedulitate promereri studebunt . Ego vero maximas illi ob id
agam gratias . Cuius me beneuolentiae : et amoris fraterno
plurimum commendo . eff. q. felicissima et optime incolumem ve-
hementer desidero . Dat. f.

Sigismundus primus Rex Polonie
Mattheo Cardinali Sanchi Angeli

S. Anet. me . Mittit isthuc Romam in negotiis suis R^g. mus^{us}
Archiepiscopus Gnesen^{us} Primas Regni mei : hunc Venerabi-
lem Georgium Mischon^{ski} : quem vestra S. commendo . Supplicorq^{ue}
ut quae ab illa iusta videlicet , et impetrata digna petierit , in
illis ei gratiam , et benignitatem suam exhibere dignetur .
quo et officium optimi et clemen. miⁿⁱ domini faciet : et me hac gra-
tificatione plurimum sibi deumciat . Commendo me etiam atq^{ue} etiam
Regnu^m et Dominia mea vestra S. quam pro incolumitate rei
Christiane et optat^{is} meis . cupio quam diut^{ius} me incolumem et
felicem . Dat^{us} .

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R^g. me in Christo pater . Discedens hinc a nobis is Honorabilis
Leonardus Plebanus Vilnen^{us} notarius noster . petiit a nobis
se et negotia sua . quae isthic habiturus est v. R^g. mae D. Apo-
in qua plurimum confidit commendari . Commendamus itaq^{ue} po-
stulantes ab illa . ut eundem Leonardum in ipsius actionibus et
negociis ope , et patrocinio suo : quantum p^{ro}has iustitiar^{um} n^{ost}ra^{rum}
exegerit adiuuet . ut quod maxime sperat . sentiat hanc no-
stram comendationem sibi profuisse , resq^{ue} suas facilius Aucte
ipsius R^g. mae D. ad bonu^m et optatu^m finem perducant . In quo
facit rem , et humanitate sua digna . et nobis gratam eadem

eadem Re. ma D. quæ feliciter valeat: et sit felix. Dat. 16

Sigismundus primus Rex Polonie
Leoni Cape decimo.

S Anctissime in Christo pater: et domine domine clemen. me.
Post humilem mee Regniq. et Dominorum meorum commendationem.
et oscula pedum beatorum. Abbatiam Cirviniensem Ducos Ma:
sowie Subditi mei fundarunt: et dotarunt. Abbatemq. ab im:
tio semper presentare solebant. Tam ut intelleximus. v. r. S.
non pridem vacantem Re. mo domino Car. li. Sanctorum quatuor
conferre dignata est. quæ res ut insolita. sic et mihi Ducibusq.
ipsis Masovie: et omnibus Subditis meis esset gravis et molesta.
Et proinde supplico S. ti. vestre: nolit permittere modernum Abbatem.
hac ratione impediri. Satis enim oneris habet Clerus: et Mona:
storia Regni mei: in prestandis continue adminiculis mihi et
Reip: contra infideles: ne etiam contra consuetudinem. ad alia
impendia deducantur. Merito hanc gratiam v. r. S. ti. Cui
me etiam atq. etiam. et mea omnia commendo. Craes. xxv. Julii.

Sigismundus primus Rex Polonie
summo PONTIFICI

S Anctissime. Quamvis ad ea. quæ iam pridem S. tas v. r. mea
litteris. et nunciis suis: ac novissime per fratrem Nicolau. Schom:
bergum ordinis Predicatorum agere dignata est: abunde illi per
eundem fratrem ad omnia responderim tamen et hunc Orato:
rem meum Re. du. in Christo Patrem domini Erasmi Episcopi

Llocen: mittere ad S. vram volui: qui et eadem, et nonnulla
alia negotia, apud illam ageret, et tractaret. Et proinde com-
mendo eu plurimu S. vestre, supplicoq, vt et benigne eu suscipi-
at, et quæ in rebus nostris egerit, fidem illi, et gratia suam exhi-
bere dignetur tanq dominus clementissimus. Cui me regnuq, et do-
minia etiam atq, etiam commendo. ac fel. me illam valere desidero.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali PROTECTORI

R. me: Mittimus ad Sanctissimu D. nostru R. du D. Erasmus
Episcopum Llocen Consiliariu nostru: ad nonnulla negotia
nra, apud eius Sanctem obeunda: quem vestre R. mæ Pti com-
mendamus: vt illi in ipsis negotiis nostris consilio, et patrocinio
suo adesse velit, et nos vicissim quacunq, re vra R. mæ L. ti
complacere et gratificari poterimus id omni studio, et alacri-
tate semper faciemus. quam fel. me valere cupimus: et cui
nos ex animo commendamus.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali PROTECTORI

R. me in causa Canonatus Cracouien R. mi dñi domini E-
piscopi Llocen: delati sunt isthic in Curia Romana notarii
quidam. Alexius de Cracouia: et Nicolaus Clopoczki, quasi
falsa instrumenta confecissent. Citatiq, cum non paruissent, in
contumacia sunt condemnati de falso: honoreq, et beneficiis
priuati. Nos id intelligen commiseramus R. n do Domino Epi
Tominio

scopo Cracouien Regni nostri Vicecancellario: ut de hac re sedu-
lo disquireret: ne vel infantes plecterentur: vel si nocen' essent non
conseruarentur in Regno nostro: cuius P. facta diligenti examine
comperit ipsos notarios, non vlla contumacia: sed ex causis quibus-
dam rationalibus non potuisse isthic in vrbe comparere. Instru-
menta q. ab illis confecta, nihil cuiusmodi continere, quod anima:
dursione dignu' videretur, sed et reduxisse cuius Lateranitatem prin-
cipales eiusdem causae: et qui pro eodem ipso Can. tu Crac. iam
dudum isthic litigauerunt in concordiam: omnemq. controuersiam
soppiuisse. Quare rogamus v. R. ma. P. officere dignetur, apud
S. D. n. ut ipsos Notarios ad Statum pristinu', et eoru' dignitatem
et Sacerdotia restituere dignaretur, et ut iam isthic ea causa con-
quiescat. Nam nos vtriq. parti nollemus quicquam derogatu' iri
fuiusq. contenti, q. per concordiam ipsimet inter se negotiu' trans-
egerunt. Proinde faciet nobis vra R. ma. P. rem gratf. mam
si ipsa isthic huic Tragediae citra ullius dispendiu' finem im-
poni faciet. Cupimus ex animo, eandem R. ma. P. vram op-
time valere, et ei nos plurimu' commendamus.

Sigismundus primus Rex Polonie'
Summo PONTIFICI

Sancissime. Referet vra San. ti postulationem mea R. mus
D. Cardinalis. Sanctoru' quatuor, protector Regni mei, super
negotio quorundam Notarioz, qui isthic in contumacia con-
demnati sunt de falso, ut cum illos hic innoxios esse multis pro-
babilibus testimoniis cognoui, iubet eos vra Stas honori et
Sacerdotiis ipsoz restitui. Nam mihi nihil gracius fieri po-
test, quam maleficia corrigi, tantum abest ut illis patrocinari

vellem. sed infantes etiam puniri non libenter viderem. Quare
supplico v^{ra} Sancti. dignetur huic postulationi meae benigne
amovere. tanq^q D. clementius. Cui me Begnu^q mea etiam atq^q
etiam humiliter commendo: Et pro incolumitate rei Christianae
et optat^{is} meis fel. mi. et q^q diut^{is} mi. valere desidero. Dat^{is} Crac^{is}.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Sanctorum Quatuor

R^e me in Christo pater. Albinus subiectus noster idemq^q Vilnen^{is} Can^{on}
Cum in quadam causa iudicem delegatum ageret contra quendam
scholarem non modo furti. verumetiam sacrilegii accusatus. vi:
ctumq^q sententiam tulcrat: ut in perpetua vincula conjiceretur.
qui tandem elapsus Romam. ubi scelerat^{is} mi. cuiusq^q tut^{is} mu
perfu^{is} esse existimavit: se contulit. ubi improboru. et similium
consiliis id assequutus est: ut contra eundem. Albinu ex Moni:
torio penali. per audientia contradictaru. censuras cu ful:
minatione interdicti obtinuerit. Non possumus non iniquissimo
animo ferre. homines bonos. quietes. innocentes. ac officiales
Episcoporu n^{ost}ru: ut est iste Albinus. a vagis istis. et impuden:
tis nebulonibus vexari et turbari. Nihilq^q foret nobis faci:
lius: quam eiusce audaculozu temeritatem comprimere. nisi
Sanctae sedis Romanae quam iam ab initio venerari sumus
soliti. debitam rationem haberemus: cuiusq^q iudiciis. et pro:
cessibus obsecundaremus: nec tamen adduci possumus. ut ere:
damus ea: quae contra p^{ro}bas. et aequu isthic emanant. scien:
te. et coniuente eadem Sancta Sede fieri. Sed utcunq^q tanq^q
est. Roma^{is} D. v^{ra}m rogamus pro auctoritate sua qua illa
apud Sanctissimu D. nostru valere non dubitamus. agat perfe:
ciatq^q apud eius Sanctem. quo ipse Albinus Canonicus a talibus

Censuris, penitus absolueretur: et ne deminceps talibus Nebuloni:
bus, in innocentes et probos viros grassandi occasio et licen:
tia concederetur. Alioquin nunq̃ corrigere possent Episcopi
Regni nostri: aut eorum officiales, homines facinorosos pro
illoz excessibus. Si semper isthuc ad iudiciu evocari, et mo:
dis indignis molestari deberent. ~~non enim~~ ~~non enim~~ ~~non enim~~
Induximus quidem in animu nostru iam pridem pro dignitate
et Auctoritate sancte sedis Romanæ pro virili nra in:
sistere atq̃ aduigilare, idq̃ non verbis, sed re ipsa. Perfeci:
mus enim, ut declinantibus ab eadem sede vicinis nobis regi:
onibus, in Regno nro eadem ipsa Sancta sedes, suu decus
dignitatemq̃ obtineret. Acquid itaq̃ et iustu esse arbitramur,
ut ab illa id obtineamus, quod vicissim ad decus, et dignitatem
immo ad quietem Regni nostri, Cleriq̃ eius maxime conduce:
re perspicuimus. Comendamus nos causamq̃ hanc Reme co:
bra, eamq̃ quam diutius, nos valere optamus. Dat. f.

Petrus Tomicius Epus Crac' vicecancell
Andree Cricio Epus Posnamiensi

proposita hac v'dz. ut pro eo jure cederet illi, vel Luben:
da Sandecensi census annui decem octo Marcarum expe:
ditae pecunie, vel altare in Ecclesia mea sexdecim Marcarum.
Ego illius causa plurimum rogo D. vram R^{ma}, ut hanc rem D.
Gamzath ita persuadeat: ne alterutra conditionem ex istis
suscipere recuset. Nam quod auditur illu Lukomski, hoc ju:
re cedere velle frustra id acturi certu est: Cum dominus
Opalenczki se dicat praesensisse illu altero parente, non no:
bilem prognatu esse. Capitulu vero Posnaniu. iuxta Primi:
legiu Ecclesia sua, et Regni utrumq; nobilem requirat.
Et sane gratissimu mihi fecerit D. vru R^{ma}, si hanc rem
alterutra hac conditione: pro voto domini Opalenczki
transegerit cum domino Gamzath. quam etiam operam
ipse D. Opalenczki, sedulo offitio, et optimis meritis acce:
ptam feret vestra R^{ma} D. Quae optime valeat, et sit
quam diutius me incolumis et felix. Meq; mutuū diligat. Dat.

Petrus Tomicius Epus Crac' vicecancell[?]
Bartholomeo Randkowski

Honorabilis domine, frater in Christo dilecte. Accipimus
non pridem tuas litteras, quibus nonnihil de adversa valitu:
dine domini Doctoris Rzeczica, et moliminibus Michaelis, ad:
uersus D. Benedictu Jsdbienski perstrinxisti. Nos plurimu
dolemus D. Doctorem Rzeczica, viru probu, et integru male
affectum esse: et dominu Deu oramus: ut illu diu seruet nobis
salu, et incolumem. quod autem attinet ad D. Jsdbienski
rogamus te: provideas diligenter, ne technis adversarii sui
in causa sua periclitetur: quem, q non cohibuerit hactenus

R^o.mus D. Car^o.lis S. quatuor, prout id nos facturum illud certo
nobis persuadebamus, plurimum miramur, praesertim cum possit
eius R^o.ma D. stringere illud ad omnia quae vellet. Ita enim
nos edocti sumus, q^{uod} cum coniectus in carcerem fuisset Mi-
chael, prius q^{uam} liber inde mitteretur, constitueret Procurato-
res ad renuntiandum omnibus suis sacerdotiis ac etiam Juri
si quod ei competere ad Can^o.tum Domini T^had^o.ienski, ad ma-
nus et arbitrium suae R^o.mae D. quod si verum est q^{uod} videlicet
illius R^o.mae D. habet in sua potestate Sacerdotia Michae-
lis, et permittit illud libere in Seruitorem nostrum grassari, ne-
scio an in hoc recte agat. Speramus tamen nos q^{uod} R^o.ma
D. sua maiorem nostri, et tranquillitatis Ecclesiae nostrae
habitura est rationem quam unus mali hominis, qui ad
hoc solum natus esse videtur, ut seriat lites inter bonos ho-
mines, et quietem illorum perturbet. Reliqua negotia quae
tibi curanda dudum commisimus, fac ut etiam perficias
quam primum, et nos de omnibus, ut se habent, facias q^{uod}
diligent^{er} mi certiores. Et bene vale. Dat^u.

Petrus Tomicius Ep^{us} Crac^o Vicecancell
Stamislao de Rzeszicza penitentiario Romano

Venerabilis domine, frater in Christo char^{us}.me.
Dominus Episcopus Plocen^{sis}, nepos ex sorore noster, creavit in
Canonicum Ecclesiae suae Plocen^{sis} D. nicolaum Bedlenski, Sco-
lasticum et vicarium Ecclesiae nostrae hominem de se et de
nobis bene meritum, assignavitq^{ue} illi pro annuis Proventibus
decimas quasdam mensae suae, quare plurimum a vobis roga-
mus, ut hanc creationem, et donationem confirmari a Su-
mo Pont^{ifici} faciat^{ur}, secundum voluntatem, et sententiam d^{omi}nⁱ

Scolastici : quam ipse vobis litteris suis abunde perferibet. fa-
cietis nobis rem gratam, et quam vicissim vobis vna nobiscum
d. Scolasticus iusta gratificatione referre curabit. Bene
valeatq; sitq; felix. Dat^{us} Crac^{ie} penultima Octobry. Anno
D. M^o D^o XX° IX°.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali PROTECTORI

R^{ex} me in Christo Pater, et domine amice char^{me}, et honoran^{do}.
Etsi ante hac satis perspecta nobis fuit benivolentia, et officium
D. v. R^{oma}: quo nos, et omnia negotia n^{ra} prosequi consuevit.
In hac tamen proxima gracia jubilei, ad Viln^{am} et P^{ro}cc^{us}
Ecclesias impetratione, tantum nobis D. v^{ra} R^{oma} diligentia
suam comendavit, ut plane nesciamus illi ne qui concessit, vel
D. v^{re} R^{oma} quae cura et diligentia sua effecit magis debere
mus. Caterum et illud plurimum auxit nostrae de D. v^{re} R^{oma}
R^{oma} erga nos propensione fiducia, quod simul cum Jubilei
diplomatibus munus benedicti Agnus Dei, partim suo, partim
Sanct^{is} mi^{hi} D. nostri nomine mitti ad nos, et S^{er}z^{ma} Coniungem
nostrae curaverit: pro quo illius singulari, et amico officio,
plurimas illi agimus et habemus gratias. Illudq; cum ceteris
D. v. R^{oma} de nobis meritis ita coniungemus: ut quandoq;
occasione oblata D. v^{re} R^{oma} illud cumulate simul referre
possimus. ac ut ex hac humanitate D. v^{re} R^{oma} ubertate
serui quoq; nostri aliquem capiant fructum, plurimum ab illa ro-
gamus agere velit suo et nostro nomine, apud S^{um} D. nostrum
et venerabilem Stanislaum R^{eg}ie Ba^{ga} agenti, et sollicitatori
n^{ro}, gratiam, seu reservationem aliquam hic ad Ecclesias
Regni nostri singularem et munificam facere, et concedere

55
187
dignetur qua ille fructus sacerdotia ad summa quingentorum
ducatorum consequi et obtinere valeat nobisq post hac et sub:
ditis nostris paratioribus prestare possit operas. In quo nobis
rem singulariter gratam faciet D. v. R. ma. et quam
vicissim illi gratitudinis officio referre curabimus.

Præterea exposuit nobis. Redus in Christo pater D. Petrus
de Gamzatis Episcopus Cameracensis non satis secure reser:
uationi sacerdotiorum suorum esse promissum quæ cum ille ratio:
ni prouentuum maioris multo quam Episcopatu suo æstimet
firmiori seruandi modo communiri illa vehementer cupit.
Quare D. v. R. mam plurimum rogamus ut eius et nostro
solicitatores qui hanc rem curabunt patrocinio et consilio
suo isthic adesse velit: ut confici suum negotium et sacerdotia
in tuto collocari possint. Curabuntur etiam isthic negotia
nonnullorum Secretariorum nostrorum: quibus per hanc pro:
uocationem dominorum Episcoporum sacerdotia nonnulla iuris:
patronatus nostri contulimus: quæ simul omnia D. v. R. ma
patrocinio commendamus. precipue tamen ab illa rogamus ut
domini Joannis Tarnowski ad Cracouiensem. Domini Stanislai
Olesnicki ad Scharbimiriensem præposituras. et Domini Nic:
lai Bamowski ad Scolastriam Ecclesie Collegiate Lan:
ciciensem presentatorum negotia habeat apud se commendata.
fel. me valeat v. R. ma D. et nos diligat.

Sigismundus primus Rex Polonie
SUMMO PONTIFICI

S. Anctf. me ac beatf. me in Christo pater et domine domine
clementf. me. Post humilem mei Regniq. et Dominiorum meo:

rum commendationem, et oscula pedum beatorum. Transmisit
ad me ex commissione Sanctae vestrae. Remus in Christo pa-
ter dominus Laurentius et misericordiae divinae Episcopus
Praenestinus et Sanctorum quatuor Coronatorum Carolus. Regni
et Dominorum meorum protector. paxidem Agnus Dei sacra-
nam, simul cum diplomatibus Jubilei gratiae, tam ad Viter-
bensem ad Ploceam Ecclesias, per Sanctam vestram clementer et
munifice concessi: quae munera, etsi ipsa propter se, et ex
religionis ratione maxime ad me habeantur, ob eam tamen mit-
tendi illa ad me Sanctae vestrae benignitatem quam erga me de-
clarare sponte sua dignata est, fuerunt michi summe incun-
da et grata: quare pro illis simul, et pro ista Sanctae vestrae
liberalitate, ac paterni singularisq. sui in me amoris declara-
tione: immortales illi ago, et habeo gratias: quae etiam quo
ad vixero perpetua mea observantia, et studio, curabo Sanctae
vestrae semper referre ac demereri.

Ceterum est isthic apud istam sanctam Sedem, in officio Peni-
tentiariae Venerabilis Stanislaus Recicba, utriusq. juris
Doctor, et Subditus atq. agens, et curator negotiorum isthic
meorum. quem ego pro ipsius fide, et singularibus de me meri-
tis, aliquo gratitudinis et gratiae meae testimonio: remunera-
turus cuperem iri. Quare supplico, Sanctae vestrae, ut illi de
gracia Expectativa, seu reservatione aliqua singulari, et
graciosa providere dignetur. qua hic in Regno meo Sa-
cerdotia, ad Summam quingentorum Ducatorum consequi an-
te alios valeat. In quo Sanctae vestrae rem mihi gratam face-
re dignabitur, et quam ego illi, omni studio, et facultate
mea, demereri semper curabo. f. x. l. me valeat Sanctas
vrae, meq. cum Regno, et dominis meis solito favore, et
pietate Laterana prosequi dignetur.

Sigismundus primus Rex
Polonie summo Pontifici

Sanctissime in Christo Pater. et Domine domine clemen. me.
Post humilem mei Regniq. et Dominiorum meorum comenda-
tionem, et oscula pedum beatorum. Decessit hisce diebus
Reverendus D. Joannes ^{Lascki} Archiepiscopus Gnesnen. Consiliarius
et Primas Regni mei, ad cuius Archiepiscopatu ^{Dziewicki} e vestigio
sufficiendum putavi Rev. dominum Mathiam Episcopum
Vladislavien. Ad cuius vero Episcopatu Vladislavien. no-
minavi. Rev. D. Joannem ^{Garnkowski} Episcopum Premislien. ^{et ad Premislien}
Joannem Chocienski Archidiaconum Ecclesie Cracovien. Se-
cretarium meum. omnes singulari virtute et egregiis dotibus
præditos: ac erga me ^{zmeritum} et qui cum ad Reip. E-
meæ: tum etiam ad Ecclesiastica munera obeunda sunt
dignissimi. Quare comendo illos omni studio vre Sancti-
tatis et supplico ei, dignetur citra moram ac difficultatem ali-
quam dictos nominatos meos. videlicet D. Mathiam ad Archi-
epatu Gnesnen. D. Joannem ad Vladislavien. Joannem
vero Chocienski ad Premislien Episcopatus promovere: et con-
firmare, reservatis tamen ipsi Joanni Chocienski suis Sa-
cerdotiis, ac concessa illi de benignitate vre Sancti-
tatis, ut et alia quoque sacerdotia, quæ illi successivè conferentur,
obtinere cum ipso Episcopatu possit, nam sine illis in Epatu
Premislien. exili et lacero, et infidelibus penitus exposito,
statu suum cum debita dignitate sustinere non posset. Com-
mittatq. vra Sanctitas ne in amatis et expeditionibus suis
illi ipsi nominati mei, plus æquæ grauentur. Satis enim
superq. grauntur et impensarum ferunt Subditi et servi mei

†
et ad Premislien
Epatum

+
Fariet v^{ra} s^{tas} v^{ra} sua erga
me benignitate

in continuis bellis, quæ cum Infidelibus gerō dignam, et
mihi longe gratissimam, quam illi perpetua mea observantia,
et studio, curabo referre, ac demereri. Fac. me valeat v^{ra}
San.^{tas}, et me ac Regnū, et Domina mea, et q^{ue} omnes, et ne:
gotia mea, ac subditorū meorū, sua clementia, ac favore com:
plecti dignetur. Dat^{us} Crac^{ie} die Junii. Anno domini
M^o D^o. xxx^o 1°. Regni mei xxiii^o.

Sigismundus primus Rex Poloniæ
Lauren^{ti} Cardinali Protectori.

Sigismundus Dei grā Rex Polonia Magnus Dux Lithuania
Russia Prussia Masovia etc^{us}. Dominus et heres. Remo in
Christo Patri domino Laurentio miseratione diuina Episcopo
Prenestino. Sanctorū quatuor Coronatorū Cardinali sancto
Romana Ecclesia Summo Penitentiario, et Regni nostri
protectori amico char.^{mo}, ac honorat^o. Salutem, et felici:
tatem. Remo in Christo Pater, et domine amice char.^{me}
ac honorat^o. Excessit nuper ex humanis Remus D. Joan:
nes Archiepiscopus Gnesen^{sis}. Cuius Archiep^{atu} contulim^{us}
et vestigio. Remo domino Mathie Episcopo vladislauic^o
Ad cuius vero Ep^{atu} vladislauic^o nominauimus Rem. dum
D. Joannem Episcopū Premisllic^{um}, et ad Premisllic^{um} Ep^{atu}m
Ven. l^{em} Joannem Chou^{nski} Archidiaconū Ecclesia Crac^{ie}.
Secretariū nostrū, qui omnes virtute, et egregiis dotibus suis
sunt erga nos meriti^{ss}. mi, et ad obeunda, tum n^{ra}, et Reip.^{ca}
nostre, tum Ecclesia munera digni, et idonei. Comenda:
musq^{ue} illos. Sanctiss^{mo} Domino nostro, petentes, quo illos
vti a nobis nominati sunt prouidere, et confirmare digna:
retur. Vram etiam Re. ma^o D. ex animo rogamus,

agere pro suo erga nos, et res nostras favore. velit apud eius
Sanctem, ut eosdem nominatos nostros, citra ullam moram ac diffi-
cultatem promoueri et confirmare dignetur, reseruat tamen
Sacerdoti venerabili Joanni Choienski, quæ nunc habet
ac ut dispensetur cum illo, ut et alia Sacerdotia quæ illi suc-
cessiue conferentur in posterum, obtinere cum ipso Episcopa-
tu possit. Nam sine ipsis Sacerdotiis Episcopatu Premislien-
si ut exilem, et continuo discrimini expositum, cum dignitate
debita sustinere non possit. Efficiatq. Re. ma. D. v. r. a. ne in-
amatus, et litteris expediriendis, aliisq. extraordinariis so-
lutionibus plus æquo grauentur: et ut Breuia illis ad posse-
sionem capiendam, et jurisdictionem tam in spiritualibus
q. etiam temporalibus exercendam, quantoties fieri potest
mittantur. Nam sub huiusmodi vacationibus, solent bona Epis-
copatus ad magna venire detrimenta. Referemus hanc
operam, vestra Re. ma. D. omni officio, et gratificatione nra
quacumq. poterimus. Cui nos, et negotia nra commendamus,
et cupimus, ut fal. mi. valeat. Patu Crac. die Junii. Anno D.
M. D. xxx. 1.º. Regni xxxiii.

Petrus Tomicius Epus Crac.
Doctori Rzecizka

Venerabilis domine frater in Christo char. me. Dominus Jo-
annes Ploczki, Capellanus Ill. ma. domine Ducis Masouia
habiturus est isthic apud sedem Apostolicam actionem, cum
Luca de Ploczko de Plebanatu in officio: quem nos cum
propter Ill. ma. D. Ducem, tum etiam propter eius causæ
æquitatem, Re. mo. D. Car. li. Sanctorum quatuor litteris no-
stris commendauimus, quia autem et vos magno adiumento re-

bus et negotio ipsius esse posse scimus, illum etiam vobis plu-
rimo commendamus, et rogamus vos, ut cum vel per ipsum, vel
per quempiam alium Procuratorem cuius: requisiti fueritis, illi
operam et consilium vestrum praestetis, quod nos benivolentia
et gratificatione nostra vobis per omnem occasionem referre
curabimus. Bene valeatis, et de negotiis nostris, quo in statu
sint, et quam spem de conficiendis illis ex animi nostri
sententia habere debeamus, nos quam diligenter faciat certiores.
Datum Varsoviae, feria secunda proxima, post
Dominicam Reminiscere. Anno. 1529

Petrus Tomiczki Epus Crac'
Doctori Borek

V E n i s domine, frater in Christo charissime. Scripsistis no-
bis non multo ante, allatas esse isthuc bullas Suffraganei
nostri Crac. an vero una cum illis allatae sint litterae unio-
nis Ecclesiae Parrochialis in WawrZmicki, quam Suffra-
ganeo Crac. perpetuo uniri constituimus: et optamus, nihil
nobis significastis, neque etiam est nobis nunc quicquam ex urbe
Roma de ea re significatum. quare, ut eadem quoque unio
tempori impetretur, et expediatur, siquidem nondum ex-
pedita est, dedimus litteras, ad Dominum Doctorem RZeci-
cBa quas cum presentibus mittimus: quibus postulamus
ab eo, ut eandem unionem, citra ulla mora obtinere: atque ita
obfirmari, et omni ex parte provideri curet: ut deinceps
perpetuis futuris temporibus irritari inuvalidari, aut illi
quouis modo derogari non possit, et quoniam speramus, Ro-
pceB, et alios ituros esse ad urbem Romanam, priusquam nos isthuc

veniamus, praemittere eas ipsas litteras nostras ad vos volumus, quas vos illis detis et committatis. ut eas fideliter secum perferant, et domino Doctori R. Benc. Ba reddant. Bene vale. Dat.

Petrus Tomiczki Epus Crac' Vicecan:
Bartholomeo Candkowski

Honorabilis frater in Christo dilecte. Attulit nobis hic hester. no die Paulus de Chodow litteras omnes: quas te per fratrem tuum ad nos misisse scribis. In quibus quia perspicimus te naviter curam et operam tuam nobis praestitisse: commendamus studium et diligentiam tuam: quam sicubi opus fuerit benevolentia et gratia nostra tibi vicissim referre curabimus. Re. mo D. Car. li. Sanctorum quatuor: propterea nunc nihil scribimus, quod iter facientes non potuimus ad omnia illi prout expedit commode respondere, tum quia etiam M. H. Regiae non potuimus tam cito explorare voluntatem, quid ipsa quoque illius Re. max. D. referri iubere vellet, sine cuius quidem M. H. scientia aliquid rescribere suae Re. max. donationi integrum nobis non est, nec facere id consuevimus, quamvis vero improbi aliqui homines ausi fuerint isthic praedicare et asserere nos litteras pro beneficiis quae vacarunt, per mortem Jacobi Schueß, inscia M. H. sua isthic misisse, manus tamen propria, et subscriptio M. H. suae facile potest illos de manifesto mendatio convincere.

De Canonicatu Plocen iam prius ad te scripsimus, quo modo sit a nobis tua ex parte, cum adversario tuo transactum, quas litteras nostras una cum instrumento constitutae tibi

pensionis. nihil ambigimus ad te peruenturas. unde tu facile
perspicere poteris. quam diligenter fuimus in re tua patro-
cinati. Nam ad pensionem hanc xxvi aureorum. quae tibi
constituta est. aut constitui debet. nequaquam fuisset ex parte
contraria assensum. nisi auctoritas. et opera nostra accessis-
set. ita illi ius suum attollere. et ad litigandum propenso esse
animo videbantur.

Ceterum de Plebanatu in Buk. Sententia nostra mutare non
licet nobis. quam semel in promouendo ad illum Andream Przeci-
slawski coniunctim cum voluntate Regia fecimus. Instat
enim ille diligenter. et amici eius. cum apud Matrem Regiam.
tum apud nos quoque ne promissum nostrum in aliquo vel immutari
vel irritum fieri pateremur. quare tu feceris nobis rem grata
si Plebanatu in Buk libere. et absque vlla altera admonitione
ipsi Przecislawski cesseris. tuum vero. tibi designatum in Paroznia
ab illo accipias. Nam alioqui tu nequaquam possessionem Pleba-
natus Bukomien asssequi poteris. propter D. Episcopum Posnam-
ensem. qui fratrem suum qui nunc illum occupat. defendere se cum
illo velle praedicat. Preterea etiam Andream Przecislawski
et eius necessarios inimicos. tibi perpetuo paratos. Cum scri-
bemus Re. mo domino Car. li Sanctorum quatuor. tibi tum quoque
ad reliqua copiosius respondebimus. tu interea compara ani-
mum tuum. ut nobis obsequaris.

Nondum vidimus litteras. et bullas Suffraganei nostri Cracov.
quas scimus iam Cracoviae esse. Si tamen in illis non contine-
tur unio Ecclesiae Parochialis in oppido nostro wawrzincice
quam perpetuo uniri Suffraganeo Cracov pro tempore existen-
ti optamus. et pro ea obtinenda. et Matris Regia. et nos
San. mo Domino nostro. et Re. mo domino Car. li protectori
saepius supplicauimus. Dicis domino Doctori PrzecicBa
eumque rog. nomine nostro. ut eandem unionem. modo me-
liori ac firmiori. et prout instructio nostra sibi data continet

obtinere curet. Et bene valete. Dat.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell
Doctori ~~Przeclawski~~ ~~penitencionario Rom~~
Borek

Venerabilis domine. frater in Christo char. me.
Veniens huc nobis hesterno die Paulus de Chodow. reddidit
nobis multas litteras, et bullas missas nobis ex urbe Roma
reddidit et litteras vestras: una cum litteris domini Antonii
Fugger, quas legimus, et accepimus gratissimo animo. decreuimus
tamen non procedere ad executionem bullarum provisionis
de nonnullis Sacerdotibus quae vacarunt per mortem olim Ja:
cobi Schueß aliquibus Seruitoribus nostris factae. donec is:
thuc veniamus, et vobiscum quid facto opus sit consiliu ca:
piamus: et colloquamur. quia vero Bartholomeus Gand:
kowsky impetravit pro se Elebanatu in Buk. de quo, nos
Andreas Przeclawski notario nostro, provideri optabamus
sciens qd illum Gandkowsky non facili negotio euincere
possit a domino Episcopo Poseniensi. Scribimus illi, ut cum
Andreas Przeclawski dimittat, et Ecclesiam in Parznia.
de qua eidem Przeclawski est promissu accipiat, postula:
musq. a vobis detq. litteras nostras, quas cum presentibus
mittimus ^{Paulo} Copceß aut Stanislaus Czysch'kowsky de Ma:
sonia, qui propediem vadunt isthuc ad urbem Romam
ut eas secum illuc deferant, et Bartholomeo reddant.
Magnus error est commissus in reddendis pecuniis illis.
quas vos mittere debuisstis per Andream Romo D. Cardinale
Sanctorum quatuor pro bullis, et amatis exposistis per eum
super beneficiis domini Nicolai Gamzats: et Martini Ram:
biski. Non enim Romo domino Car. li ut scitis, sed Jarz:

bo Schutz redditæ fuerunt qui illas prius, q̃ discederet e
vita distraxit, et ne minimū quidem vestigiū apparet, a quo
essent repetendæ. Dominus vero Car^lus, vult pecuniam
sibi debitam habere, et ducentos illos aureos per Schutz re:
ceptos, scribit repetendos fore per heredes eiusdem olim
Schutz ab illius creditoribus prout ex particula litterarū
D. suæ Bema, quam exscriptam ad vos mittimus clarius in:
telligetis, quapropter rogamus vos deliberetis, quo modo cor:
rigendus erit error commissus, et a quo pecunia indebite
per Schutz recepta repetenda, quo Rymus D. Car^lus ha:
beat id quod ei debetur.

Ceterum mittimus ad vos breue Apostolicū, quod putamus
expeditū esse in causa Magistri Crabus Plebani Ecclesiæ
sanctæ Annæ Crac^{ie}, cui illud sine mora reddatis, tolerat
enim pauper Sacerdos censuras Ecclesiasticas a multo tempore
in spem eiusdem brevis. Bene valete. Dat^{us}.

Petrus Tomicius Ep^{us} Crac^{ie} Vicecan:
Arciem Mg^r Nicolao Crabus Plebano
Ecclesiæ sanctæ Annæ Craconien

VEniis domine, frater in Christo dilecte.
Mittimus vobis Breue Apostolicū, quod putamus expeditū
esse in causa v^{ra}, quam habetis cum domina Rambiſka
licet vero poteramus missionem illius differre vsq̃ ad no:
strum isthuc aduentū. Sciatis tamen vos illud a lon:
go tempore cum magno desiderio expectare, mittere illud
vobis per propriū nunctū volumus, ut illius rigore absolu:
tionem a censuræ Ecclesiasticæ adhuc ante Sacra Pascha
obtinere possitis. Bene valete, et dominū Deū pro vobis o:
rate. Dat^{us}.

Petrus Tomicius Epus Cracvicensis
Bartholomeo Candkowski

Hon. lib. domine, frater in Christo dilecte.
Miramur plurimum, quod omnia negotia nostra tardissime, et cum
magno dispendio nostro isthuc obeuntur, et expediuntur.
quod qua causa fiat incertum habemus. Cum autem certo
nobis persuadeamus, dominum Doctorem Rzecica. Peniten-
tiarum, ad hoc tempus, salum isthuc pervenisse, cui eadem
nostra, et Ecclesie nostre negotia curanda commisimus.
Postulamus a te, adiutarius omni ope tua una curipso, ut
omnia, quae obtineri isthuc optamus, pro voto, et desiderio
nostro, et quae citius impetrentur, et conficiantur. Tu quoque
de omnibus nos, et quid de Sacerdotibus Jacobi Schut3
sperare debeamus, faciamus quod primum, et quam diligen-
ter, me certiores, et bene vale. Datis in arce nostra Bodzancin.
x. Die Martii. Anno.

Petr. Tomicius. Stanislaus
Rzecicza.

Venerabili et egregio domine, frater, et amice in Christo char.
Fecit nos nuper suis litteris certiores D. Doctor Borek
diplomata seu bullas Suffraganei nostri, tandem per ban-
chum Fuccarorum esse allatas, non tamen sine magno dis-
pendio, et damno nostro, constare cum illas scribit, centum
vndeem aureos, prius autem dati, et expositi sunt pro

eis ante direptionem urbis Romæ ducenti viginti aurei.
Miramur certe plurimum q̄ nunc isthic omnia negotia nra. et
tardi nimis procedunt. et non nisi magna pecunia redimi
et expediri possunt. et cum ita sit curabimus deinceps
abstinere. a petendis aliquibus gracijs ab ista sancta Sede
cum in rebus iustis. et quæ passim omnibus concedi solent
tantas difficultates. et impendia. atq; etiam moras sustinea-
mus. Rogamus autem vos. ut in his quæ curanda. et agen-
da vobis commissimus. omnem operam. et diligentiam vram
adhibeat. et quid de illis pro bono. et stabilemento Ecclesie
nostre sperare debeamus. nos q̄primū faciat. certior.
Si enim nunc ea. quæ iuste petimus non impetruerimus.
postea pro illis istam sanctam Sedem. et eius presidentes
importunis. et frequentioribus precibus nostris. non fatiga-
bimus. nec illi erimus molesti.
Ceterum credimus vos ^{non} ignorare q̄ dominus olim Nicolaus
Gamrath. et Jacobus Schütz. habuerunt commissa sibi
multa negotia nostra. amicorumq; atq; seruatorum nostrorum
quorum scriptura cum facile illic reperiri possint. et forte
apud D. Jacobum Cortesiu. rogamus vos. facile operam
vram. ut illas habere. et revidere possit. ut quæ spe-
ctarent ad expedienda eadem ipsa negotia nra illis vti
et quæ pro instructione vram habere possit. sal. me valete.
et nos diligite. Dat. in Bodzancin x die Marcii.

Petrus Tomiczki Epus Crac Vicecancell
domino Doctori Rzeczicza

ms
V En. lis et egregie Domine. frater in Christo char. mi.

Mittimus ad vos exemplum brevis Apostolici, quo reservatur no-
bis libera collatio nonnullorum beneficiorum, quod quia in calce
sui continet quendam scrupulum, qui possit posthac invalidare
totam gratiam nobis concessam, Rogamus vos plurimum refo-
mare illud, et rescribi faciat, ita ut postrema eius clausu-
la, non solum deroget gratiis quibuscumque et nominationibus,
quo ad duos Can. tus, et prebendas, sed etiam ad omnia alia
beneficia, in corpore eiusdem brevis expressa, sic q. illa con-
ferre possimus, si in mense Papa vacaverint, non obstantibus
quibuscumque gratiis expectatiis, reservationibus, generali-
bus, et specialibus nominationibus &c. Præterea cum
D. Felix Sirchowski bona memoria mortuus sit in Men-
se nostro, nosq. contulerimus Can. tu Ecclesie Crac. per
eius mortem vacantem, ut scitis Samueli Maciejowski,
non videtur nobis, ut in eodem brevi, quod rescribi opta-
mus, scribatur is ipse Can. tus domini Sirchowski, cum iam
sublata sit illius expectatio. Non est etiam expressum
in eodem brevi singillatim, q. Can. tus Ecclesie Vnicio-
niensis, quem nunc obtinet D. Nicolaus Bedlenski, Schola-
sticus Ecclesie nostre sit Gnesnen. Dioc. Itaq. hac omnia
quæ reformatione indigent, reformari in eodem brevi faci-
at, et unionem Ecclesie Parochialis in oppido nostro wa-
wzincieze Suffraganeo nostro Crac. et pro tempore exi-
stentibus Suffraganeis Crac. impetrare, et ita obfirmare
curet, ut deinceps futuris perpetuis temporibus, eadem ipsa
unio sit firma, et solida, et nullo unq. tempore violari et
rescindi, aut quibuscumque derogationibus derogari illi possit
id quod industria vestra, et singulari fauori, et gratia
Rom. D. Car. h. Sanctorum quatuor curandum, et providendum
committimus. Vellemus enim, ut ea quæ pro bono Ecclesie
nostre petimus ita nobis concedantur, sicq. provideantur,
ut fiant in perpetuum firma, et non mutabilia. Nam mu-

tationes concessionum Apostolicarum . et rursus derogationes illarum . atq; alia id genus excitant hoc auro nostro . multas
benefic. magnuq; tumultu in populo Christiano sapienti satq;
Bene valete . Dat. Cracoviae ultima Die Martii . Anno domini
M^o D^o XX° IX° .

Petrus Tomiczki Epus Crac' vicecan.
Andree Przeczlawski

Nobilis grati nobis dilecte . Miramur plurimu q; dominus
Charbowski sit adeo meticulosus . ut etiam in re iusta noluerit
prestare tibi . et Stanislas Hosio officiu suu . quod quivis alter
absq; omni controversia ac remittentia prestaret . prestareq;
jure deberet . et molestissimo animo formus . q; Praelati Eccle:
siastici audent hoc turbulento tempore . deterreere minis
suis alios inferiores . ne procedant ad executionem litterarum
Apostolicarum . quia vero Troianus . qui se intrusit ad
Preposituram Vielnensem . et Ecclesiam tuam in Par3no in:
terposuit appellationem . ab intimatione litterarum Apostoli:
carum sibi facta . non videtur nobis . ut opus sit aliquid a:
gere contra illum coram subexecutoribus . sed ut omnia
jura vra mittantur q; primum ad urbem Roma . ubi facile
huic Tragediae imponitur finis debitus . Curabimus igitur .
ut

Cracoviae X Maii .

Tomicius Rzerice.

Venerabilis et egregie Domine, frater in Christo charissime.
Mittimus Seclam presentibus inclusam: in qua descriptus
est casus qui accidit per ignorantiam Jacobo clerico nostrae
Cracov. Diocef. Mittimus et supplicationem originalem Petri
Porambski Secretario nostri qua promissum est ei de Can. tu et
prebenda Ecclesiae Collegiatae Lanciciei per mortem Jacobi
Schultz vacantem, et rogamus vos, ut litteras dispensatio-
nis super irregularitate Jacobi praedicti per penitentiarium
et bullam provisionis Petri Porambski expediat, et ad nos
per primum transmittat. Beneque ac feliciter valeat. Dat.

Tomicius Doctori Rzerice.

Venerabilis ac egregie Domine, frater in Christo charissime.
Cum remissent servi nostri ad Dominum Archiepiscopum Gnesnensem
cum litteris provisionis suae, et postulassent admitti se ad
possessionem beneficiorum. De quibus eis est promissum parum
humaniter ab illo fuerunt excepti: questusque enim in primis
de nobis, quod Sacerdotia in eius Diocefi impetrassemus, res-
pondit Servos suos, et se melius et potius suos habere, ad
eandem ipsa beneficia, quae vacarunt per mortem Jacobi Schultz
qua quompiam alium, et provide noluit votis Secretario nostro

voluisse acquiescere: sed optavit ut ab eis, ut promittere, ut si-
stere se coram R^{mo} D. Cardinali Sanctorum & Coronatorum
prima Die Juridica, post festum s. Bartholomei proxime ven-
turi, ea lege, q. quicquid illa inter ipsos, et Seruitores suos
super eis ipsis beneficiis simpliciter et de plano decerneret,
et deffineret id illi absq. ulla remittentia, et prouocatione sus-
ciperent. Cum autem Serui nostri, nolentes ius suum clarum
reuocare in dubium conditionem sibi oblatam recipere noluerint,
sed ad possessionem beneficiorum suorum admitti se peccissent
ille nihil facere voluit: sed instruxit suos: ut mox appella-
tionem interponerent, ab intimatione litterarum Apostolica-
rum id quod illi alacri animo sunt exequuti.

Ad hoc scripsit domino Episcopo Iosnamiensi interminando
domino Joanni Charbonshi, quem serui nostri subexequu-
torem sibi delegerant, ut si quas censuras ille contra
seruitores suos decernere auderet, velle se hanc iniuriam
de eo modis omnibus vlcisci. Hoc cognoscatis quam obe-
dientem se praestet Praelatus ille primus in Regno, nem-
pe Archiepiscopus Gnesen^{sis} legatus natus, et primas
ad exequenda mandata Apostolica, et dignitatem illius
conseruanda. Idem minatur se nullo modo pati velle nepo-
tem nostrum Stanislaw Slomonski, in Can. tu Gnesen^{sis}.
De quo illi per sedem Apostolicam est promissum, ait enim
impetrauisse se eum ipsum Can. tu apud bonae memoriae
Leonem Pontificem Decemum pro Iurisperito, et ob hoc ius
hoc suum, et Ecclesia sua omnino tueri contendit. Nos
tametsi putemus eum non praualiturum esse aduersus
ius nepotis nostri, cui de Can. tu praedicto, ex vacatione
apud sedem, et cessione R^{mi} D. Cardinalis Protectoris
est promissum. Quia tamen ille procul dubio, pro peculiari
et fatali quodam, quo erga nos, et omnes bonos odio tur-
bare eum non desistet: Rogamus vos praemoneri de

118
hac re tempore: et instructis Re. mu. d. Car. lem Protectorem,
et cum opus fuerit, nepoti nostro, et eius iusticie adsit consilio
et patrocinio vestro, pro vra solita erga nos, et nostros beni-
uolentia: et propensione. Nos vero vicissim hanc vram o-
peram, omni studio, et gratificatione nra vobis referemus
Optamusq. vos bene ac feliciter valere. Dat.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecan
Cardinali Protectori

R. me in Christo pater: et domine Domine colen. me.

Post servitutis meae in gratiam vestrae Re. ma. d. commendationem.

Orta est hic iampridem controuersia de Plebanatu in o-
sicezko inter do. lura et honorabilem Joannem Ploczki ^{+ /} plebanum in
Capellani ill. ma. dominae Annae Ducis quondam Maso-
viae filiae. quam controuersiam, cum ego ex parte Ca-
pellani praenominati equiorem esse ex illius relatione
noscebam: fovi illam quantum licebat: et mihi quo ad eius
fieri poterat. Nunc vero cum eius cognitio sit ad istam
sanctam sedem deuoluta aequitatis et eius adiuuandae oca-
sio, non tam facilis iam mihi erit quam esse potuisset
si causa ipsa in Regno ageretur. quare cum D. vra
Re. ma. iuris et aequitatis in Regno nostro tuendi conser-
uandiq. sit isthic apud sanctam Sedem Apostolicam Preses
supremus, et precipuus custos: illi eam ipsam causam di-
ligenter comendo: et plurimum illam rogo: atq. obsecro, ut
Capellani supra scripti Honorabilis J. Ploczki partem, et
tueri, et promouere, ubi fuerit necesse dignetur. Nam
quidquid in ea re gratiose operae et beneuolentiae presta-
re dignabitur, hoc ego illi officiis meis et seruitute dili-

genti promereri curabo.
Commendo me rursus : et seruitutem meam vestrae R. ma. D.
quam sanam, et saluam esse : et in multos annos incolumem
vehementer desidero. Dat. f.

Petrus Tomicius Epus Crac'
Andreas Przeczlawski

Nobilis grato nobis dilecte. Nimis diu isthic manes, et pro:
pter tuam tam diuturnam moram res Hosii nostri negligitur.
quare si non potes tam cito ad nos redire mittas bullas
provisionis Praepositurae Vielunensis, ut nomine Hosii illas in
Ecclesia illa exequi : et cum ad illam recipi faciamus ad
quam q. tam diu receptus non est, non est bene factum.
Ceterum facias operam tuam cum domino Wolski, ut quae
nobis adhuc in Episcopatu Posnamensi debentur : iam tandem
exsoluantur. Alioquin ubi ^{non} ministrabitur in his iustitia quae
hactenus fuit dilata, nos aliam viam aggrediemur, qua
ea quae nostra sunt vendicabimus, et repetemus. Bene vale
Dat. f.

Petrus Tomicius Epus Crac'
Stanislaw Slomowski

Venerabilis Domine, nepos noster dilecte. Venit huc nuper doctor
Bolanczki, et tentavit patrocinio nonnullorum Dominorum impe:
trare a nobis hanc gratiam, ut eum in pacifica possessione Ca:
notus Gnesnen quem post obitum Jacobi Schut3 vigore

383
177
gracia sua expectatua acceptauerat quietu redderemus.
Cum autem nos respondissemus illi q impetrauerimus eundem
Can tu Gnesnensem pro te apud sedem Apostolicam, et propter ea
non esse nobis iam integru de illo quicq constitueri non
comparuit post hac apud nos, nec scire possumus, quid facere
intendat. putamus tamen illu non mituru esse tecu litem.
pro eo ipso Can tu, cum acceptare illum non potuerit gracia
sua expectatua: quae ad Beneficia vacantia apud sedem se
non extendit. volumus vero, ut vigore litteraru prouisionis
tuae, facias te recipi ad Ecclesiam Gnesnensem, et miramur q
tam diu id non feceris, cum receptio ipa non modo non inua:
lidabit, sed etiam firmitus reddet Jus tuu, quod alioqui fir:
missimu est, nec ullis cauillis infringi unq poterit. Bene vale
Dat.

Petrus Tomiczki Epus Crac Vicecan:
Sta de Rzeczica penitenciaro Romano
Andree Przeczlauski

M. itemus q citu me Romam iura vra. Nam nihil dubitamus
quod facili negotio erit ibi victores vos omnes quibus est pro:
uisum per sedem Apostolicam de beneficiis Jacobi Schut3
vestriq Intrusi, et eorum fautores non poterint praeualere
aduersus iustitia vram, quam clarissimam habetis, quod ve:
ro ad nos attinet, nos vobis non deerimus ope, et patrocinio
nostro, pro conseruandis, et manutendis Iuribus vestry.
modo vos quoq vobis ipsis non desit.
Veniit huc Doctor Bolanc3ki, et tentauit precibus suis, et
amicoru suoru impetrare a nobis ut eu pro Can tu Gnesnensem
de quo est Stanislas Slomonski nepoti nostro prouisu

per sedem Apostolicam impeti ac turbari non pateremur.
Cum autem a nobis id impetrare non potuisset non comparuit
postea apud nos. nec scimus quid facere cogitet in re sua. ut:
cunq; est. volumus. ut Stanislaus Slomowski. faciat se recipi
ad Ecclesiam Gnesnensem vigore litterarum provisionis suae. et
huc quamprimum veniat. cum quo. et tu quoq; venias confere:
re negotiis tibi commissis. ut hic rei. et iusticia vestra
tempori provideat. Dat^o Crac^o.

Petrus Tomicius Ep^{us} Crac^o Vicecan^o
Ioanni Volski Canonico Posnaniensi

V^o En. lis domine frater in Christo char. me.
Quemadmodum alias commisimus vobis curam et administratio:
nem altaris S. Trinitatis. in Ecclesia Posnaniensi siti. de quo domi:
no Samueli Macziszowski. per sedem Apostolicam est provisum
et simul et proventus ad illud spectantium. ita et nunc vo:
bis committimus. postulamusq; a vobis. ita provideat hoc
ipsu altare. ut et onera eius Ecclesiastica compleantur. et pro:
ventus ad illud pertinentis. integre. et sine vlla diminutione
exigantur. et percipiantur. Ambuerunt quidem multi provi:
sionem eiusdem ipsius altaris. verum nos fidem. et industriam
vram spectata. et explorata habentes. vobis illud pre:
ceteris committere volumus in curam. et provisione. Bene vale.
Dat^o Crac^o.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell
Bartholomeo Gandkowski

Hon. frater in Christo dilecte. Probamus consiliu. et factu
tuu: q litteras: ad duos Can. tus, et Prebendas Ecclesie Lan-
cien: et ad Ecclesiam in Sandzicowieze non expedire
De quibus tamen fuit Jacobo Schut3 promissu: post mortem
Mathie Rogalka: possessionem tamen illoru ^{et} certo edoce-
mur illum non solum non adisse: sed etiam omnia adisse eius
ac prefati Mathie Rogalka sacerdotia ex provisione
domini Archiepiscopi. per alias, occupata esse.
quia vero idem ipse Mathias Rogalka habuit ut audimus
unum Can. tu Lancien pacificu. De quo Petro Poramb-
ski Secretario nostro est nuper ² eundem Can. tu ³ per sedem
Apostolicam promissu. volumus ut ad ^{eundem Can. tu} litteras expedias: et
ad nos q primu mittas cum monitorio pnal. quod erit
summe necessariu. ad egiendos violentos occupatores eoru
Sacerdotioru. De quibus Cancellaria nostra scribis est pro-
missu. Ad aliu autem Can. tu Lancien. et Ecclesiam in San-
dzicowieze litteras non expedias. quoad plene de eis in-
formati. faciemus te post hac de mente et voluntate nra
certiorem. Ceterum facias omnem tuam operam. una
cum domino Doctore Rzecie3a. ut Suffraganeo nostro Crac.
et reliquis omnibus Suffraganeis Crac pro tempore exi-
stentibus Ecclesia parrochialis in Wawrzincieze. quam
nunc obtinet D. Petrus Wapowski uniatu. et ut ea ipa unio
fiat firma: et nullo unq tempore nutans. curate. ut conae-
latur consistorialiter. sicq obfirmetur: ut nunq postea
inualidari. aut illi quouis modo derogari possit.
Vedimus autem plures nostras. et Regia M^{te} litteras pro

impetranda eadem ratione . hactenus tamen . ne unum quidem ver-
bum Remus D. Car. lis sanctorum quatuor super illa nobis res-
pondit : aliis forte grauioribus curę districtus .
Non est adhuc redditum nobis diacimaton . cuius tres scatulas .
seu cisticulas . scribis te nobis misisse . Bene vale . Craco
Calendis Aprilis Anno

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecan.
Doctori Rzecicza penitenciaris Reao

V. En. lis Domini frater in Christo char. me .
Reddita sunt nuper nobis breues littere Bartholomei Gand-
konski : quibus nos certioris fecit de aduersa valetudine
vra . qua res affectit nos magno dolore . optamus enim vobis
et longam inoffensamq. valetudinem : ac vitam . et quosq. fa-
lices successus . Res . et negotia nra : quae hactenus isthic
haerent vobis curanda commendamus : rogamusq. ut eis ex-
tremam manu opera vĩa imponat. Præterea causam do-
mini Benedicti Isdbienski habeatq. commendata . curatq.
providere . ne aduersarius eius communis omnium bonorum inimicus
aliquid contra illu obtineat . habetq. plenam instructionem ne-
gocii . et causae domini Isdbienski . scitq. q. bonum Ius habet :
ad Can. tu Ecclesiae nostrae Crac. de quo nos illi prouidimus :
et proinde velis . et remis contendite . ut iustitia illius non ma-
neat indefensa . Ceterum commendamus vobis causam domi-
ni Joannis Nazampienski : quem cum nos reduxerimus ad
concordiam cum domino Petro Conarski . custodi Ecclesiae no-
stra . litemq. omnem inter eos composuerimus . rogamus vos
plurimum . operam vram faciat . ut ita pensio . in prouentib9

172
Canonicatus Ecclesiae nostrae Crac. pro quo erat inter illos lis
et controversia constituatur domino Conarski: prout Ius
et aequitas postulare videtur. et valetq. fol. me. et nobis sa-
pius scribite. Dat. Crac. xi Augusti

Stanislaus Borek Canonicus Ioanni
de Lasco Archiepiscopo Gnesnensi

N Azraui diligenter Remo domino meo Episcopo Crac. omnia
quae referre illi vra Rema D. mihi commisit. optassem vero
ex animo. ut quisquam alter hoc munus obuiisset. ego enim
non libens^{tubare} volui cuiusmodi rebus D. fratri Rema: in hoc
praesertim cuius luctu. et maxore in quem ex obitu char. mi
fratris sui domini Nicolai Thomie3ki Castellani Gnesnen
est coniuncta. Lazui tamen non grauatim mandatis vestrae
Rema D. et plene omnia quae illa voluit Rema D. sua
exposui. quae respondit mirari se in primis qd vra Rema
D. renocat sibi ad iniuriam q. sua D. Rema curauerit
impetrare^{Sacerdotia} Jacobi Schut3 apud sedem Apostolicam. dicatq.
et scribat illam id ex infenso et hostili erga se animo
fecisse. cum tamen ipsa nihil unquam hostile erga vram
Rema D. asserat se commisisse. sed et eam quoq. impetra-
tionem Sacerdotiorum quae vacarunt apud sedem. et in
Mense San. mi D. nostri iuste et citra ullius prauiditum
facere se potuisse. Explorati namq. juris est. q. nullus
ordinarius potest disponere de sacerdotiis vacantibus
apud sedem. et in Mensibus Romani Pontificis. et quomi-
am quiniis alter ea ipsa Sacerdotia petere. et impetrare
jure potuit. prout et vra quoq. Rema D. pro illis licet

sero diligenter supplicauit per Michaelē Paczanow. putat
sibi etiam id sua D. R. ma facere licuisse : alioquin non factura
si comperit habuisset, per cuiusmodi impetrationem sua Jura
vestra R. ma. aut cuiusquam alterius ordinarii : vel in mini-
mo detrahi : seu derogari debuisset. Cum igitur prouisus sit per
sedem Apostolicam nonnullis consanguineis D. sua R. ma. et
Scribis Cancellaria Regia de eis ipsis sacerdotibus ex cessio-
ne R. mi. D. Cardinalis Sanctorum quatuor Coronatorum, qui
illa ut vacantia apud sedem, et in Mense Summi Pontificis,
primus impetrauerat, non videtur D. sua R. ma. ut prouisi-
onem Apostolicam de beneficiis apud illam, et in Mense ei refer-
uato vacantibus et prouisionem vestra R. ma. D. utraque sit
melior et validior, ad cuiusquam arbitrium reicere deberet
cum clarum et manifestum sit D. vram R. mam de beneficiis
illis disponere iure non potuisse, et non sit etiam iam integrum
D. sua R. ma. de illis quicquam constituere, cum in eis sit
iam aliis ius quesitum : quod illi pro arbitratu suo prosecuen-
tur et defendent iustitia mediante. Rogat autem D. sua
R. ma. ut cum viam iustam non habeat impugnandi prouisi-
ones predictas Apostolicas : velit admittere seruitores et
consanguineos suos ad possessionem beneficiorum de quibus
illis est prouisus per sedem Apostolicam. Cum enim ipsa
sit Archiepiscopus, Primas : et Legatus natus : acquiesce-
rent D. sua R. ma. ut vram D. R. ma. pro sua prudentia
proque officio, ac debito suo : custodiat Jura, et dignitatem
Sanctae sedis Apostolicae : litterasque et prouisiones illius ma-
nu teneat, et executionem illarum non impediatur : nec quo-
uismodo suspendere contendat. Si autem Praelati Ecclesi-
astici impediant prosecutionem litterarum Apostolicarum,
facile homines seculares illorum exemplo sument audacia
longe maiora contra illam sanctam sedem, tentandi, et
moliendi. Quod attinet ad Can. tu Ecclesiae Gnesen. di.

xit D. sua Rē. ma se certo edoctum esse. quod Privilegiū bonae
memoriae Leonis decimi Romani Pontificis, cuius meminit in
suis litteris vram Rē. ma D. non se extendat ad beneficia vacantia
apud sedem. et preter ea. quod eidem privilegio sit iam
aliquoties derogatum. Nam Jacobus Schütz defunctus. neq. fu-
it Doctor. neq. unquam apud Ecclesiam Gnesnensem residebat
et proinde rogat D. sua Rē. ma vram Rē. ma D. admittere ve-
lit consanguineum suum dominum Stanisław Slomowski ad prose-
quutionem provisionis de Cantu Gnesnensi illi factae. Nam
aque servire ille poterit vestra Rē. ma D. et cuius Ecclesia
ut dominus Łopatecki. aut quicquid alius.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell
Cardinali S. Quatuor Protectori

R. me in Christo Pater: et domine domine colen. me.
Post servitutis meae humilem commendationem. Scripsi quidem
iam alias. v. Rē. ma D. redditas mihi esse bullas Suffra-
ganei nostri cum brevibus aliis. et provisionum litteris. quas
super Sacerdotibus post mortem Jacobi Schütz vacantibus
D. vram Rē. ma dari. et concedi apud sanctam Sedem curavit.
ijs quos Altas Regia: et ego per litteras commendaveram.
Ergo tum vestra Rē. ma D. ingentes ob humanitatem. et bene-
volentiam illius gratias: qua me isthic. meaq. negotia prosequi
et promovere amanter ac pie dignatur. Nunc tamen rursus
hanc occasionem scribendi nactus pro iisdem beneficiis vestra
Rē. ma D. et opera in petitionibus meis praestita: auctioris
adhuc multoq. cumulatiores illi ago et habeo gratias. pol-
liceorq. me mea vicissim servitute: et omni genere officiorum

summam istam illius in me benevolentia optime esse meritum.
Intellexi Be. mu. D. Archiep. Gnesen molestum admodum et
indigne ferre q. ego et M. Regia patrocinio: et diligentia
mea illu. praeuenire in impetrandis apud Sanct. mu. D. no.
strum Sacerdotibus post mortem Jacobi praenominati vacantibus
eandem rem cum in me ulcisci vellet, intrusos ad singula Sacer.
dotia dedit a quibus nunc Scriba Cancellaria Regia: et seruito.
res mei: quibus est de Sacerdotibus promissa possessione pellunt
contra omnem Iuris et aequitatis rationem. etenim cum Ser.
uitores mei ad loca Sacerdotiorum ad eundem possessionis gra.
tia accesserant, sunt ab illis prohibiti, ubi etiam ab intimidatio.
ne litterarum: ab illis sibi facta appellationem intrusi inter.
posuerunt, sola hac fortasse de causa, ut mihi et meis ne.
gotium facerent. Nam hoc scitum et exploratum est apud
omnes Iuris nihil alicui in huiusmodi Sacerdotibus competere
posse, quae in Curia et in Mense San. mi. D. nostri vacare so.
lent. Ut cumq. tamen ego mecum et cum meis, temere agi vi.
derem, ab Iur. forma illos digredi non sum passus. Sed sua.
si illis, ut ad terminum appellationis interpositae Romae se
sterent, et illic Ius suum prosequerentur, quamquid illorum
causam, quia ego cum scientia. v. Be. mu. D. agi isthic debere
certo scio, plurimum illam rogo, ut Ius M. Regia scribarum
et Seruitorum meorum, pro prudentia, et aequitate sua tueri
et defendere dignetur, declarareq. his occupatoribus Sa.
cerdotiorum, et intrusis dat. quam indignum factu videatur
D. v. Be. mu. quod D. Archiepiscopus, Primatus, et legatio
nis locum in hoc Regno optinens, sedi Apostolicae quae me.
rito debet obedientiam praestare non curet. Nam equidem
res est admiratione digna, et pessimi apud nos exempli
q. supremae auctoritatis antistes, tam audenter litter.
Apostolicis abutatur, neq. iussis illius obtemperet.

Supplicationem indulti Apostolici ordinarius Regni nostri con:
cessi remisi D. v. r. Re. ma per dominum Doctorem Stanislaw
Penitenciarium quam in manus D. v. r. Re. ma iam dudum perui:
nisse nihil dubito. Ea autem et mihi et ceteris ordinariis,
qui illam videre potuerunt. vehementer satisfacit et proba:
tur. quare ego D. vram Re. ma. omnium nomine plurimum rogo
ut in illa verba, et formam confici iam, et scribi diplomata
faciat. et si quid adhuc ad rem vram pertinere magis arbi:
tratur. adscribere pro sua benignitate dignetur: ut valida, fir:
ma, perpetuag nobis hac impetratio D. v. r. Re. ma esse va:
leat. nosq. possimus libere, et ab q. litu inuoluc. et perso:
nas nobilis, virtute et Doctrina praeditas in sacerdotiis
eiusq. convenientibus collocare. Namq. ex hac causa post. mu
ordo Nobilium fremebat in nos et concitabatur semper: q. in si:
mumquemq. hominem, sibi in obtinendis Sacerdotiis praeferr
videbant: cum nos ad impetrationem cuiusq. apud sedem
factam: non ad conditionem personae spectare, et sacerdotio:
rum possessionem illis tribuere cogebamur.
De ducentis aureis, qui D. vestrae Re. ma debebantur, non recte
accidit. Tabellarius enim Regius: qui ad Jacobum Schut
illos pertinere debere dixit, cum illos vestrae Re. ma tra:
debat magnopere erravit. Nam neq. aurei illi Jacobi fuerant,
neq. tabellario hoc erat commissum, ut diceret eos illius esse
debere. hoc enim ego ab his cognoui qui cum tabellariis
hinc mitteretur: et aureos, et litteras illi ferendas dederant.
Nam tum ego ipse Cracovia aberam, et ex mala valetudine
plurimum languebam: ob eamq. ipsam causa tum D. v. Re. ma
de his ducentis aureis nihil scripseram. Scire enim non pote:
ram quantum pecuniae esset huc Cracovia ab his comportatu.
qui D. v. r. Re. ma pro litterarum suarum expeditione illam
debent. Nunc tamen a Procuratoribus, qui hoc negotiu
curabant, probe didici ducentos illos: qui in manus Jacobi

Schatz peruenierant a D. Petro Gamzath, et alijs debitoribus D.
vrae R. mae collectos fuisse: et per tabellarium Regium ita mis-
sos esse, ut soli D. vestrae R. mae traderentur, cuius solius e-
rant proprii. At ille nescio quo errore: quauis ignorantia du-
ctus in differendo exequendoq; mandato est hallucinatus.
Quare ego plurimum rogo D. vram R. ma: ut operam, et au-
thoritatem suam interponere dignetur, in repetendis aureis
praenominatis, qui post mortem Jacobi Schatz apud D. Jaco-
bum Cortesium, et D. Paulum de Capisueis auditore Rotae
remanserunt. Verba enim testamenti a Jacobo facti, aperte
declarant, datos illi esse eosdem aureos, et tabellarius refert
Regius, qui tempore facti testamenti Viterbii adhuc erat
praesens, se audisse a Jacobo: tum adhuc viuente, q; hos du-
centos in manus D. Jacobi Cortesii tradiderit. Commisi ego
Doctori Stanislao penitentiario, ut hanc causam isthic agat,
et repetat aureos, qui D. vestrae R. mae dari debent, eum
modo vram R. ma D. consilio, et auctoritate sua adiuuare
dignetur. Nam ab illis pecunia D. vrae R. mae consultius
est repetere, penes quos relictam esse indubitate constat,
quam ab haeredibus Jacobi, qui ita sunt inopes, ut vix
habeant: quo vitam suam sustentare possint.

Retuli ad dominos Ploensem, et Premisliensem Episcopos,
q; D. vram R. ma ad me scripsit, non receptum vtz fuisse
amplius: ad utriusq; Episcopatus expeditionem: quam duo
millia aureorum, cum tamen multo maiorem pecunia,
haec expeditio Episcopatus, et Sacerdotiorum retentio exige-
bat, a quibus rursus cuiusmodi accepi responsum. D. Epis-
copus Ploen, nepos meus, primum scripsit haec duo millia
aureorum suo nomine isthic numerata esse, quae ipse ad
solius Episcopatus expeditionem sufficere debere existima-
bat, cum Sacerdotii reservatio, nulla esset illi adiuncta.
Si quid tamen ultra duorum millium summa adhuc expedi-

122
honi deberetur. quod ipse non credit, se non recusare illud sol:
uere. Propterea autem D. v^{ra} R^{em}.ma se rationem dignam vel:
le habere promisit. Dominus vero Premislens Episcopus,
cum quo in os sum loquutus, noningentos aureos suo nomi:
ne isthic ad expeditionem Episcopatus, et Sacerdotiorum reser:
uationem numeratos esse respondit: quod partim Jacobi Schu^z
partim etiam Fucarorum chirographus probat, litteras vero
Jacobi habet, in quibus ita est scriptum: q^d hi aurei no:
ningenti, ad expeditionem Episcopatus Premislens, cum
scientia, et voluntate D. vestra R^{em}.ma fuerint omnis e:
rogati. quare et D. Episcopus Premislens pollicetur
se refarciturum esse q^d ultra hos noningentos expediti:
oni suae debebitur. v^{ra} itaq^{ue} D. R^{em}.ma dignabitur mi:
facere certiorum: id quod supra duo millia: et noningen:
tos aureos restat soluendum.

Quod de Michaeli Lazbanow ad me scripsit v^{ra} R^{em}.ma
D. non esse illum hinc e Regno legitime proscriptum, et
quod authoris proscriptionis illius censurę Apostolicę mi:
nodati esse debeant, leges pat^{ris} huius, et consuetudo per
multas ætates hic in Regno sanctę observata contra id
quod ^{contra} illud decretum est exposcere videbatur. Namq^{ue} ut
multoties iam D. v. R^{em}.ma scripsi, firmissime hoc ab om:
nibus Regni ordinibus observatum erat semper ut hi qui
constitutionibus publicis parere, et obtemperare nollent,
vel contra edictum Regis quidpiam temere molerentur,
et attentarent, penam proscriptionis, et bonorum publica:
tionis sustinerent, quam quidem penam Michael, non vno
sed infinitis audacię, et temeritat^{is} suę excessibus incur:
rit. Nam non est tam insignis nomen cuiusquam in hoc Re:
gno, ex præclare gestis quam notus est Michael ex turpi
acta vita sua et flagitiis ^{dolis} v^{triusq^{ue}} multis, cum iniuria homi:
num perpetratis. quare ego vehementer admiror, tantam offi:

stoliditatem, et impudentiam hominis quod contra omnem ratio-
nem, contraque voluntatem Regis, et qui a Rege sunt premi.
Item etiam contra leges patrie, et privilegia Cathedralium
Regni se ad Ecclesiam meam Crac. insinuare conetur, cum ta-
men hoc nunquam viri insignes virtute, meritis, et doctrina asse-
qui potuerunt Privilegio communi omnium Cathedralium, per
sedem Apostolicam confirmato impediente quo expresse et
nominatim cauetur, ne aliquis ad Canonatus vel dignitates,
obtinendas admittatur: nisi qui familia nobili ortus, et utroque
etiam nobili parente natus esset. Michael vero noster quod
obscuris et plebeis parentibus sit natus, verum etiam mo-
ribus: vitaeque tota sua ita depravatus existit: ut etiam
si Privilegium hoc non esset, quod plebeios non admittit, ipse non
videretur dignus, ut in proborum hominum consortio, et soci-
etatem recipi debeat. Ac ego quidem illum amplius quid
agat non observo, scio enim illum nunquam tanti futurum cum
auxiliatoribus suis: ut contra Privilegia, et constitutio-
nes Regni communes quidquam hic assequi vel obtinere
debeat. Verum a D. vram Roma hoc maiorem in modum
rogo: ut ad presentis temporis conditionem, et statum intueri
dignetur diligenter, coherereque non Michaellem solum: sed
et omnes eius generis rabulas: qui odiosis litibus homines,
quietos: et pacis, omnique amatores turbant, et exagitant.
Namque nos eorum hac effrenata libidine: et temeraria
cupiditate, in magnam invidia secularium, et praesertim no-
bilium adducimur, ordoque omnis Ecclesiasticus propter pau-
corum inordinatam honorum et sacerdotum ambitionem
multa opprobria ac maledicta sustinet.

Scribit M^{tas} Regia ad D. vram Roma quod et antea
etiam scripsit: ut unionem perpetuam Ecclesiae Parrochi-
alis in Crac. Suffraganeatus Crac. et

793
Iuspatronatus: et conferendi Prepositura Iſſensis Capi:
taneo illic pro tempore existenti, impetrare, et obtinere,
apud Sanctiss. m. D. nostrum dignetur, quod ego etiam utrum:
q. a D. vram R. m. a maiorem in modum rogo. est enim utraq. hac
res in Episcopatu meo summe necessaria: cum et Suffra:
ganeus nihil hic certi habeat: quo se conditionemq. suam
sustineat, et prepositura Iſſensis ab eiusmodi hominibus
semper fuit possessa. Cui et nunc a Michaele possidetur
qui cura templi derelicta vagari malunt foris: quam offi:
tia ad se pertinentia exercere: unde occasionem nobis omni:
bus obtrectandi capiunt seculares, et in Episcopos negli:
gentiae: atq. malae coheritionis culpam rejciunt. hac au:
tem omnia quae ego scribo, suggeret vestrae R. m. a. Doctor
Stanislaus Penitentiarius, cui ego singula copiose scripsi et
commisi, ut apud D. vram R. m. a. sollicitaret, modo in his
illa favorem, et operam suam benevolentem mihi prestare
dignetur. Nam ego me omnia quae cupio facile consequuturum
arbitror, ubi voluntas et opera D. v. R. m. a. ad hoc acce:
det, et erit adhibita, ob quod ego illam etiam atq. etiam ro:
go, quidquid autem ex illius benefica opera consequutus
fuero: servitute mea diligenti, et officiorum omnium seduli:
tate referre et benemereri illi curabo. Commendo mi:
rursus: observantiamq. meam D. vestrae R. m. a.: quam sa:
nam, saluam, et in multos annos felicem ac incolumem esse
vehementer desidero. Dat. Craco^e die ii^a Junii. Anno
domini. 1529

Petrus Tomiczki Ep's Grace Vicecancell.
Cardinali Protectori.

Reme in Christo pater: et domine domine colen. me.

Post seruitutis et orationum mearum commendationem.
Ante duos fere menses, litteras domini Stanislai penitenti-
arii una cum diplomatibus et breuibus, quae et M^{te} Regis
domini mei clemen. mi, et meo nomine D. v^{ra} R^{ma} apud
San. mu^m D. nostrum impetrare: et obtinere curauit accepi.
ex quibus abunde perspexi, quanta cura: quantoque amore
et diligentia, non solum M^{te} Regis desiderio, sed et meis
etiam postulationibus omnibus, satisfacere studuerit D. v^{ra}
R^{ma}. Nam et diplomata ipsa ac breuia, summa bene-
uolentiam et sollicitudinem illius declarabant, et D. peni-
tentiarius scripsit, non potuisse haec ab ullo altero: vel a-
mantius, vel prudentius, tum denique etiam celerius procu-
rari, quam sint a D. v^{ra} R^{ma} confecta, et curata.
quare, quod ad me attinet pro tanta pietate, quam et in
meis, et in meorum omnium rebus praestare mihi solet D. v^{ra}
R^{ma}, immortalis illi ago, et habeo gratias, quam pie-
tatem quo ad vixero omnibus officiis, et obseruantia mea
item etiam seruitute diligenti, promereri illi semper stu-
debo, daboque operam, ut haec ipsa in me collata D. v^{ra}
R^{ma} beneficia quandoque illi sedulitate mea officia grata.
De Regia vero M^{te} id polliceri possim D. v. R^{ma} quod illius
officia, quae in multis quidem aliis M^{te} sua negotiis, tum
in proxime impetrato diplomate, pro semestri ordinariorum
collatione libera isthic diligenter praestitit, M^{tas} sua
et chara habebit semper: et perpetua beneuolentia gra-

187
tificatione sua illa prosequitur.
Ceterum Episcoporum ordo, et nobilium quorumcumque huius Regni
pro tanto munere, beneficio accepto, si nihil aliud prestare
gratum hic poterit, pius saltem supplicationibus pro D. vram Re^{ma}
ad Deum opt. Max. interpositis, gratitudinem animi sui testa-
bitur, illamque memoria sempiterna colet: et observabit per-
petuo.

In negotio servitoris mei D. Benedicti Jsdbienski, quod illi
importunitate sua de Canonatu Ecclesiae meae Crac. diu
et sine ullo iure Michael facessit; Scripsit mihi Doctor
Stanislaus Penitentiarius, ita constituisse D. vram Re^{ma}
ut compromissio a Michael super me de hoc fieret, utque
ego illi pro Jure, quod sibi competere, in eo ipso Canonatu
pretendit, contentationem equam, et honestam decernerem.
quae res, tametsi equidem propter insolentiam Michaelis et
illius contumeliosa facta, videri mihi ad praestandum diffi-
cilis esse debeat, quia tamen D. vestra Re^{ma} ita visum
est, cuius ego voluntatem observo, certum est me id susci-
pere, dareque operam, ut et decreto D. vestrae Re^{ma} et Mi-
chaeli, utcumque male de me merito satisfiat. Verum, quia
ego vereor, ne Michael, pro suo ingenio, simulata ista fa-
cilitate, et compromisso, simul et mihi, et D. vram Re^{ma}
illudere velit. plurimum ab illa rogo: ut ad cessionem i-
stam faciendam, et extinctionem litis, Michaeli in spem
contentationis suae adigat. Bona fide enim ego polliceor
D. v. Re^{ma} me curaturum esse, ut simul atque cessio facta
fuerit, ipse per servitorem meum dominum Benedictum Jsd-
bienski contentetur. Priusquam enim lis isthic extinguatur
et sopiatur, difficile est quidquam cum Michael constituerem,
cuius mores, et facta, dubiam, et varia nobis semper fi-
dem de eo faciunt.

De Plebanatu in oppido meo WawrZincieze, feci quod mi
hi suavit D. vram R^oma. uniu^{er}si enim illum Suffraganeatui
Crac^o perpetuo: cuius unionis exemplum mitto in manus D. v.
R^oma cum presentibus: illamq^{ue} maiorem in modum rogo: ut
confirmari illud: per S. D. et Sacrum R^omozum dominorum Car
dinalium consistorialiter congregatorum ceterum, ita curet, ut
hac res, et nunc, et apud posteros, firma et valida perpetuo
esse possit, non obstant q^{uod} modernus dicta Ecclesia possessor
D. Petrus wapowski Decanus Ecclesia mea Crac^o fuerit fa
miliar^{is}, et continuus commensalis. R^omi olim D. Frederici
sancta Romana Ecclesia in septem solius Presbiteri Car^olis
Cracoviensis, et quod idem assumpserit sibi coadiutorem: ad di
ctam Ecclesiam post mortem suam obtinenda, nepotem suum
Bernardum wapowski Cantorem Ecclesia mea Crac^o, et non
obstantibus etiam unionibus, et coadiutoriis etiam de con
sensu possessoris, et aliis contrariis quibuscumq^{ue}.

De Isslensi etiam Praepositura rurali cuius conferenda Jus
pationatus et facultatem concedi in perpetuum Capit^o Castri
Isslensi pro tempore existens pro tempore existens; et M^oti
Regia per litteras postulavit, et ego multis verbis a D. vram
R^oma contendi, nunc rursus illam rogo: ut id impetrari
et perficere dignetur; erit enim hac res illi Castro, et oppi
do vehementer utilis, et M^oti Regiae incolisq^{ue} illius loci
magnopere grata.

De hac autem re: et de aliis: admonabit sepius D. vram R^oma.
Doctor Stanislaus Penitentiarius, et Bartholomeus Gand
kowski, quibus plenam instructionem singulorum, et manda
tum ego scribi: et mitti curavi.

De Thuroorum aduentu in Lannomia: non dubito plena isthic
iam esse omnia, et quid agant, quidne moliantur crebro D.
vram R^oma, et ex vicinioribus locis, et ab expertis ma
gis hominibus cognovisse puto. Ego tamen etiam hic in pro

785
xmo agens : sentio, et intelligo rem hanc plane miseram esse :
et reip: Christiana plus quam perniciofa. Certum est eni su-
pra memoria hominu, nunq̃ auditum esse : vt tam ingenti ex-
ercitu, tamq̃ magno apparatu : et omniu reru copia, ali:
quod Regnu Christianu ab infidelibus oppugnetur :
Quanto nunc sumpta : et armoru facultate Regnu Hunga-
ria immanissimus hostis Turcus dicitur aggressus, affirmat
enim qui conspexerunt supra quingenta millia hominu bella-
torum : preter legas, et calones illum in Hungaria habere.
Naves etiam, et tormentis bellicis, et compectu onustas,
infinitas fertur aduerso Danubio inuexisse, cum quibus vna
et cum exercitu in Austriam usq̃ ascendit, expugnatis pri-
mo in Hungaria omnibus arcibus et locis, quae presidis
Ser. mi Regis Ferdinandi munita erant. In Austria vero
vicos, villas, castella, oppida, et incolae eoru, quae circum
circa Viennam et Nouam ciuitatem sita erant, igne, ferro
vastauit, et est depopulatus. Viennam ipsam obsidione
multarum dieru, et oppugnatione valida usq̃ in hunc di-
em pressit : cum tamen non succedere sibi circa id ani-
maduertisset, hiememq̃ instare videret, soluit illam obsi-
dione, castraq̃ retro mouit. Incertum an consilio domu
abundi, an hiberna faciendi in Pannonia, quam per
discordiam, et ambitionem duorum Regum, in potestatem
offitiuq̃ suu redegit, et per quam ad reliquas Christia-
noru prouincias, et amplissima regna occupanda, aditu
sibi patefecit, quod quidem, tametsi augurari, et diuinare
mihi piaculum fuerit, et nefas, presens tamen Christiano-
ru et immensa calamitas, atq̃ maximoru Principu dissen-
sio : pessima quaeq̃ in futuru sperare iubet, nisi forte Dei
benignitate, concordia, et animoru firma consensio, pro
pe diem, et in vniuersu Christianis iudicatur.
Sed de his quae sunt in coniectura : certius puto D. vram.

Re. ma qualia sint futura providere posse, quam et sum-
ma prudentia predictam esse, et magnam in rebus experi-
entia atq; usum tenere scio. quare hac illi cogitanda dis-
piciendaq; relinquo. Et quod restat me, et servitutem mea
itoru atq; itoru illi commendo. quam fel. ma esse, et qua
diut. me recte sana. salua. et incolumem. vehementer o-
pto. Dat. Cracovia die penultima Octobris. Anno Dni.
1529

Petrus Tomiczki Ep's Cracc. Vicerancell.
Doctori Rzeszicza Poenitencionario
Romano.

V. In. lis. D. frater in Christo char. me.
Cum ex urbe D. venceslaus Plebanus Grodnew redisset. at-
tulit nobis integre, et litteras vestras, et diplomata ac bre-
uia Apostolica omnia, cum tela etiam Flandren candida
quam illi ferendam dederat. Ex litteris autem vestris, et ex
ipsius D. Plebani verbis, intelleximus vos ad omnia negotia
que isthic, et nostro, et M. Regia nomine procurastis.
summam diligentiam, et curam adhibuisse, quae quidem res
cum nobis grata esset, illud certe fuit gratiss. mu. qd diploma
ordinarioru libera collationis, cu reliquis brevibus, et celer-
rimo expedivistis, et vram pecunia redemistis, ob quod offi-
tiu vestru, multas vobis agimus, et habemus gratias: il-
ludq; vicissim vobis per omnem occasionem benivolentia, et
gratificatione vram referre curabimus. Pecunia vestra ut
voluistis ad D. Doctorem Borg depomi fecimus, quam etia si
ex commodo vestro putaremus futurum Romam usq; deferri
vobis curaremus.

Quod Michael de Paczanow ^{su per vob adductus} ad compromittendu in nos, pluri.

mum nobis placet, tametsi maluissemus, ut R. mus D. Car. l. s.
 sanctorum quatuor contentationem isthic nominatim illi de-
 creuisset: ut tantus nebulosus qui nos temeritate, et maledi-
 ctiis suis mirifice lesit opera sua non ^{ura} uteretur, quia tamen
 ita maluit P. sua R. ma nos conditionem accepimus, et ex-
 pectamus ut illius iura ad nos afferantur, quae ipse huc se-
 breui transmissurum scripserat, hactenus tamen non pra-
 stitit, et sane ex eo quod tardius afferantur eadem iura
 veremur multum, ne ille et nobis, et R. mo D. Cardinali, il-
 ludere cogitet. Nam sex Menses, tantummodo, rei componendo
 et decernenda sibi contentationis praescripsit, quorum transi-
 integri sunt lapsi. Quare rogabit R. mu D. Car. lem, ut eum
 ad cedendum isthic iuri, liti, et cause adigat in spem contenta-
 tionis eius, quam nos illi dubitatione procul dari curabimus
 et decernemus, quod primum, et cessum ab illo, esse omni iuri, et
 cause, et litem prorsus extinctam intellexerimus: aliter enim
 cum illo facere non est tutum, qui ut homines fallat, mille pe-
 ricula adire non recusauit.

Commendamus industria, et consilium vestrum quod ab impetrando
 Plebanatu in Sadzicowieze abstineritis, et sumptibus ma-
 nibus peperceritis. Nam et nos in vram sententiam facile con-
 cedimus, frustra id futurum fuisse, cum nullum extet iudicium
 illam parrochiale a Jacobo SchueB impetratum fuisse.

Ex consilio, et persuasione R. mi Domini Cardinalis, unum
 Plebanatum in Wawrzincieze, Suffraganeo, seu Suffraga-
 neatus Crac. perpetuo, cuius unionis exemplum vobis cum patribus
 mittimus, rogamusque a vobis, ut hanc unionem confirmari
 curetis, si videbitur consistorialiter, seu modo quo pia al-
 tero, ut et firma, et perpetuo ab impugnatione quavis
 tuta esse possit, namque diligenter est vituendum ad id
 quod D. Petrus Wapowski Decanus Crac. possessor praeno-
 minatae Parrochialis, fuerit quondam familiaris R. mi D.

Frederici Cardinalis in septem foliis quodq; consensisse dicatur
in coadiutoria nepoti suo Bernardo Wapowski Cantori Ecclē:
siae nostrae, tametsi incertum habeamus expedita nec ne fue:
rint super hoc litterae. Consultuis tamen, et magis ex re nostra
et Ecclesiae nostrae fore arbitramur, ut in omnem eventum om:
nibus coadiutoriis unionibus, et ceteris id genus impedimentis
derogetur: utq; haec ex omni parte sit promissa, et munita
id quod prudentiae, et industriae vestrae: curandum, et prospi:
ciendum committimus.

Scriptimus alias ad vos, et ad Rē. mō. D. Cardinalem de Pra:
positura Ißsen quod nunc rursus sua D. Rē. mō. in memo:
riam scriptis nostris reducimus, vosq; iterum rogamus agat
diligenter, cum Rē. mō. domino Car. li, ut Iussu Patronatus
conferendi praenominata Ißsen Praepositura concedatur
et assignetur per Summum Pontificem Capitaneo seu Castel:
lano Castri Ißsen pro tempore existentem in perpetuum, et ut
ea res valida tutaq; esse possit, caute in narratione comple:
ctamini Praeposituram illam, non esse principalem dignitatem
in Collegiata Ecclesia, sed ruralem Praeposituram cui cura
animarum est adiuncta.

Alexii causam habemus nos quidem praeculis et cordi.
Verum quia difficilem probationem eorum esse intelligimus
quae in breui Apostolico narrata sunt, veremur ne non aequē
difficile fuerit illi ferre auxilium. Nam si non probatu fu:
erit, nobis non licebit finis mandati expedere. Si vero
probabitur, non deerit illi certe benivolentia, et fauor
noster, propter hanc tamen ambiguitatem maluissimus
ut isthic ex plenitudine potestatis, re de plano cognita
per Summum Pontificem restitutus fuisset.

D. Georgius Misconski Cancellarius noster: interposuerat
se fideiussorem quondam, cum tribus aliis pro trecentis
aureis quos D. Rabiniski isthic in urbe fuerat mutua

tus quos quidem trecentos iam in vrbe priusq^{ue} mortuus esset sol-
uerat D. Gorzecki sed exequutores illius qui obligationem
in forma camere : et in solidu factam fuisse sciunt : repe-
runt nunc rursus a domino Mischowski quod ultra partem
defuncti D. Gorzecki reliquu est . quare ne ad soluendu ul-
tra quartam partem cogatur opera v^{ra} erit adiuvandus.
Quo pacto autem id curare debeat ipse vos litteris suis
quas vobis mittimus cum presentibus copiose instruet .

Physicus noster Doctor Rawa, Subdiaconus Gnesen^{sis} Diocesis
cupit habere dispensationem de non promouendo ad bienniu
vel ultra : rogamus a vobis vt dispensari cum illo vt optat
faciat^{ur} et breue illius ad nos cum ceteris rebus transmit-
tat^{ur} . Vt autem ad sumptu in his rebus faciendu pecu-
niam presentem habere possit^{ur} mandauimus vobis isthic
ducentos aureos apud Mensam Fucaroru dari et numerari
ex quibus quod erit necessarium in negotia v^{ra} impende^{re}
reliquu ad illa si qua obtinent seruari^{ur} .

De Turcis . si non putarimus ab aliis vos intellecturos scri-
beremus vobis singula . Summa tamen haec est . Turcoru
Imperatorem a duobus supra Mensibus in Hungaria primu
deinde etiam et in Austria : cum ingenti exercitu : et cu
inaudito partim navali partim terrestri apparatu descen-
disse vbi omnia loca igne ferro et gentili crudelitate va-
stare et depopulari curauit : nisi quae in potestatem sua
sponte se dederant . Nunc Vienna obsidione tenet et oppu-
gnat : tametsi spes est illum diu perseuerare in oppugna-
tione non posse : si vt ceperunt fortiter in defensione per-
stabunt qui Viennae sunt Praepositi . Cetera aquila
verbis coram referet . Nos cupimus vos felicem esse
et quam diut^{us} m^o hospitem ac nicolumem . Datu Craco^e
penultima octobris . Anno dⁿⁱ M^o D^o xxix^o .

Præmissa hinc discessisset aquila. Nuntius hic iam de discessu Turci ex Austria. et de soluta obsidione Viennæ acceptemus. ex qua re non minori gaudio. et lætitia perfunsi sumus quam ex aduentu illius territi. et perturbati fueramus. Sed de his rebus copiosis vobis aquila adueniens verbis edideret. Nos quia metuebamus. ne forte litteræ nostræ ab aliquo interceptarentur: duplicatas vobis et Re. mo domino Car. li scribi fecimus: quarum paria per bancum Fucarorum ad vos misimus. ut saltem una: si utraq. non possant vobis perferantur. quarum acceptis quibuscumq. ex paribus. Curabit ut secundum ea quæ scripsimus omnia conficiantur. Et bene valeat. sitq. felix.

Petrus Tomicski Ep's Craçc. Vicecancell.
Doctori Rzeczicza Poenitencionario Romano.

Venerabilis domine frater in Christo char. mo.
Intra hosce aliquot Menses. ternas vel quaternas litteras vras accepimus. ex quibus perspeximus. diligentia. et obsequium vestrum non vulgare quod in curandis negotiis nostris præstare isthic solent. pro quo vobis multas agimus gratias pollicemurq. nos vicissim id vobis. benivolentia et gratificatione cumulata referre. Bulla super Iure Patronatus præpositura. Iſſen. est nobis reddita. ob quam missam. et tam bene expeditam agimus vobis gratias.
Ceterum. quod attinet. ad Elebanatus. WawrZincicZew cum Suffraganeatu unionem probatur nobis supplicationis

tenor nisi quod addi oportere existimemus: ut omnibus
coadiutoribus etiam de consensu possessoris obtentis, ac gra:
tius expectatius quibuscumq; derogetur: utq; tollatur im:
pedimentum familiaritatis R^e.mi D. Frederici in septem so:
lis Cardinalis erat namq; eius familiaris D. Petrus Va:
powski possessor modernus Illebanatus in wawr3incie3e.
De compositione facienda institutum nobis non probatur.
quippe quod indignum putemus nos pro paupere Suffraganeo
nostro Episcopo titulari, de sacerdotibus quae collationis no:
strae sunt, quaeq; nondum vacant, cum officialibus Summi Pon:
tificis pacisci, quare a vobis rogamus: ut cum D. Pantisco
apud R^e.mum D. Car.lem Regni protectorem agat, ne nos
ad cuiusmodi insolitas aestimationes adduci permittat. Si
autem id non potuerit obtinere, differat potius negotium
quam q; componere debeat, sola supplicatione in promptu
habita, si vero compositiones remittentur, litteras expedia:
tis pro quarum expeditione iam pridem ducentos aureos vo:
bis a Fuccariis dari fecimus: quos vobis iam numeratos esse
non diffidimus. Nunc etiam per D. Dabrowski mitti vobis
curavimus, quod in negotia nra expendisse vos declare:
rat, hoc est aureos triginta tres.

Lubowie3ki scriba noster indiget dispensatione de non
promouendo, quare a vobis rogamus: ut de ea illi pro:
videat.

Loremb3ski etiam causa sua instructionem, iam pridem
ad vos misit, quam si accepistis rogamus a vobis, ut
perspecta necessitate sua, consilium, et patrocinium pre:
sens causa illius adhibeat, et non faciamini vlla in re
ab adversario suo illi opzimi, id enim quod diligentia
in causa servitorum nostrorum praestabit, nos benivolentia,
et gratificatione nra vobis referre curabimus.
Valeat felix et incolumis. Datu.

Petrus Tomicki Epus Crac. Vicecancell.
Doctori Rzeczysa. Poenitencionario Rom.
Bartolomeo Gandkovski.

Venerabiles domini fratres in Christo char. mi.
nichil dubitamus vos adhuc memoria tenere, quid actu
sit isthic in vrbe, ex parte Petri Lorembfski Seruitoris no-
stri: ratione Canonatus Lancicien. hic autem quid sit
hac in re actu ipse Lorembfski vobis presenti nuntio com-
ose scribet. quare nos non putauimus necessariu hac
vobis in presens iterare: presertim cum nuntius festinet
discedere: et nos vix adhuc ex itinere respirauimus.
Verum a vobis diligenter rogamus: vt hanc causam in pa-
trocinu vestru suscipiat, et seruitorem nostru cum a-
pud Ro. mu. D. Cardinalem protectorem, tum etiam apud
alios quosuis Iudices, contra quemcunq illius aduersariu
defendat, atq tueamini. quidquid enim opera: et officii
vestri in hanc causam praestiterit, nos beneuolentia et
gratificatione nra vobis referemus. Bene valeat. f. f. f.
Jalix. Dat. Crac. xxi. Ianuarii. M. D. xxx.

Petrus Tomicki Epus Crac. Vicecancell.
Cardinali Protectori.

Ruezen. me in Christo pater, et domine domine colen. mi.
Post perpetuae seruitutis meae commendationem.

Magnas ago et habeo gratias vestrae Re. m^o D. pro ta
sedula, et clementi opera quam praestare in negotio
seruitor^{is} mei: domini Benedicti Isabien^{ski} dignata est
quam ego benevolentia: et humanitatem singularem D. v^{ra}
Re. m^{ae} perpetuo semper illi mereri curabo. Maluissem
ego quidem D. vram Re. m^{ae} cum Michael negoti^{um} ser:
uitor^{is} mei praenominati isthic pro prudentia, et autho:
ritate sua transigisse. Verum quia ita illi visum est
ut partes in me compromitterent, egoq^{ue} sententia arbitra:
lem inter eos ferrem, magis voluntate vestrae Re. m^{ae} D
quam Michaelis studio, vel merit^{is} permotus causa eius
cognitionem suscepi, sententiamq^{ue} tuli. Deniq^{ue} Michaelis
contentationem cuiusmodi decreui qualem neq^{ue} eius in
me merita: neq^{ue} Jus quod se habere ad Canonicatum
Ecclesiae m^{ae} postulare videbantur, sicuti hoc ex verbis
D. Penitentiar^{is} qui per me subtilius de hoc instructur,
clarius, et magis plane cognoscat D. v^{ra} Re. m^{ae}. Cui
ego summo pere supplico: ut quod per me decretu^m est
a Michael irritum fieri non paciatur, quin etia^m ita
curare pro auctoritate sua dignetur: ut Michael ce:
dat Iuri suo, utq^{ue} lis et omne quod erat in controuer:
sia extinguatur.

Ceterum etiam D. vram Re. m^{ae} ^{circ}: quod saepe rogavi: munc
iterum diligenter rogo: ut ^{circ} Parochialis in Waw^{er}im:
Bie^{re} ^{rum} Suffraganeatu Cra^{sf} vno iam tandem
ad supplicationem meam decernatur, pudet enim iam
toties de eodem negotio ad Re. m^{ae} D. vram scribere
quam arduis negotiis impeditam esse certo scio, hoc etia^m
negoti^{um} D. Penitentiar^{is} D. v^{ra} Re. m^{ae} in memoria
reducet, modo illi benevolentia, et auctoritatem su:
am accommodare in hoc dignetur: ut confici et expe:
diri res cito possit quod ego perpetuo cum ceteris

D. vix Re. me in me collatq. beneficiis . bene mereri illi cu-
rabo. Cui me seruitutemq. mea iteru atq. iteru diligen-
ter commendo. fal. manq. esse . et optime incolumem summe
desidero. Dat^o

Sigismundus primus Rex Polonie.
Summo Pontifici.

SAn. me et beat^o. me pater.
Post humilem mei Regniq. et dominioru meoru commendatio-
nem . et oscula pedu beatoru. Magno cum dolore . et ver-
boru querimonia . detulit nuper ad me Abbas Lubmen^{is} . se
et fratres suos iniuste isthic accusatos esse . ob res quasda
parui momenti . euocatos esse e Regno meo . ad iudiciu
Sacro sancte sedis vestre S. tis per Mathew loci preno-
minati Lubmen^{is} . et Czirvinen Plebanu . quæ quidem res
quia et propter loci longinquitatem . et propter infesta
ubiq. itnera non potest esse Abbati nisi molesta . et ad
prestandu difficilis . Sancti vestre supplico . ut hanc eius
causam ad Regnu meu remitti iuberet dignetur . et illius
cognitionem Re. me D. Archiepiscopo Gnesnen committere
ut hic sine multa molestia . et non necessariis sumpti-
bus accusatori respondere . seq. et Conuentu iustificare
atq. in otio . sicut eu dicet cum fratribus suis Iusta Do-
mino Deo sacrificia facere possit . ego vero eam clemen-
tiam sancti vestre vna predicto cum Abbate diligen-
tissimis officiis perpetuo bene mereri curabo . Cui me rur-
sus . et Regnu cum ceteris subditis meis suppliciter comen-
do . et Sanctem vram sanam saluam et fal. ma. esse
semper vehementer cupio . et opto. Dat^o.

R^e me r^eq.

Supplicauimus litteris nostris Sanctiss. mo domino nostro.
ut causam Abbatis Lubmici qui est per Mathiam plebanum Lu:
bmici per confectas contra eum accusationes haud necessa:
rio e Regno nostro ad iudicium Romana Curie personali:
ter euocatus ad Regnum rursus remitti iubere dignaretur
eiusq. causae cognitionem Re. mo D. Archiepiscopo Gnesnen
demandare. In qua re tametsi nihil dubitamus Sanct. tem
suam nobis assensum facilem prebituram. D. vram tamen
Re. ma plurimum rogamus: ut sicut in ceteris negotiis et
petitionibus nostris accomodare nobis operam suam dili:
gentem consuevit ita et in hac quoq. accomodet et praestet
ut et nostrae commendationis: et Abbatis necessitatis et condi:
tionis, iuxta ratio a Sanctiss. mo D. nostro habeatur quam
nos operam et officium D. vestrae Re. ma, vna cum ceteris
de nobis meritis: omni beneuolentia et gratificatione Re:
gia, referre illi curabimus. Bene valeat D. vra Re. ma
sitq. semper felix et incolumis et nos diligat. Datu Crac:
ouiae vi Februarii

Sigismundus primus rex Polonie
Doctori Rzetysza Poemtencio:
nario ROMANO.

V. En. lis deuote nobis dilecte. Delatum est ad nos euocatu
esse personaliter Abbatem Lubmici e Regno nostro ad

juditiu Romana Curia per Mathiam loci illius Lubinen
Plebani. Cuius causae cognitio, cum non tanti esse dicatur
ut et Abbas periculoso itinere. Quod nunc ubiq; ex bellis
infectum est. Id se committere, et sumptus non necessarios
facere debeat. volumus ut et apud Sanctissimū D. nostrū
et apud Rē. mō D. Cardinalem Regni nostri protectorem
diligenter agas, quo haec causa ad Regnū rursus nostrū
remittatur, et Rē. mō D. Archiepo Gnesnen cognoscenda
demandetur. rem gratam nobis factur. Datū. Cracō. vi
Februarii

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

Rē. mō in Christo pater.
Proficiscens isthuc frater Felix de Cracō ad procuranda
sua quaedam, et communitali fratru suoru negotia. petiit
si a nobis apud D. vrām commendari, ut patrocinio illius
adiutus, facilius res quarum gratia est missus absoluat.
Nos itaq; perspectam habentes humanitatem D. vrā Rē. mō
qua nostra, et subditoru nostroru negotia solet prosequi
simulq; scientes illam ordinis Dñi dominici protectorem
esse. illam plurimū rogamus, ut fratrem Felicem pra:
nominatū sacra Theologiae pōfessorem, in postulationibus
aquis et Justis, protectione, et patrocinio suo adiuuare
velit, quod nos vicissim. beneuolentia vrā Regia D.
vrā referri curabimus.
Ceterum ad eam scribendi oportunitatem, commendamus
etiam diligenter D. vrā Rē. mō. negotiū Samuelis
Maczickowski Canonici Cracō. et Secretariū nostrū
sincere nobis dilecti, quod quale sit, et is ipse frater

387
194
Felix, et Doctor Stanislaus Penitentiarum D. vestrae Re. ma
verbis exponant. Rogamus vero d. vestram, ut intellecta
illius causa patrociniū consiliūq. sibi cuiusmodi praestare ve
lit, ut ipse id quod habet opus in re sua obtinere possit id
enī quod illi adiumenti consilio et opera sua attulerit d.
vra Re. ma, nos inter reliqua illius de nobis merita con
numerabimus, omniq. beniuolentia et gratificationis Regiae
genere referre illi curabimus. Cupimus felicem semper
et recte incolumem esse d. vram Re. ma.

Sigismundus primus rex Polonie
Dominicani Generali.

R. n. de pater.

Proficiscens isthuc Doctor Felix de Cracovia Sacra The
ologiae professor, retulit nobis se pro fratribus suis, qui
in Regno nostro habitant quendam apud sedem Apostolicam
et apud vram P. curare debere, in quibus, ut ille fauore
maiorē vti possit P. vestre, peccit se apud illam his litteris
nostris commendari, quare nos precibus illius, quem aliqui
probum virum, et ab illicitis rebus continentem audiebamus
Amuentos, illum cum negotiis quae curaturus est, P. vestrae
commendamus. hortamurq. illam, ut commendatione vram
se suaq. negotia apud se constituat grata. Datu Cracov
xij Martii.

Sigismundus primus rex Polonie
Cardinali & Rotatori.

R. me in Christo pater.

Hinc iam supra decennium, cum profecti essent Hierosoli:

nam quidam proceres Regni nostri, in reditu illinc suo
nauigatione absoluta, pars illorum Romam tunc visendi
loca sacra diuertebant, ex quibus unus nomine Jaroslanski
certam summam pecunie apud Lodouicum de Caponibus, et
socios eius negotiatores, et Argentarios Florentinos mutuo
acceperat. pro qua pecunia, ad certum tempus soluendum
fideiussores intercesserant ^{assumptis} officiales quidam Sancti. mi
Domini nostri Itali, sibi ad se releuandum aliquot Polonis qui
tunc Romae agebant, qui quidem Poloni, quia ob insperatam
mortem praenominati debitorum principalis adueniente
tempore solutionis, satisfacere creditoribus, nisi pecunia
propria (quod vitabant) non poterant, et ipsi de solu
tione a creditoribus Romae conueniebant, et rursum hic
haeredes conueniebant, non sine magna et ignominia sua
et molestia nostra, atque ita hoc negotium, in hoc usque tempus,
inter ipsos manet in controuersia, quippe quod haeredes, de re
siduo adhuc solutionis supra nominatae sollicitantur neque
se amplius debere quicquam. In qua re cum nos utriusque parti
iustitiam aliter hic administrare non possumus, nisi, et a
mercatoribus, et a fideiussoribus principalibus, primum
edocti fuerimus, quid sit persolutum, vel quid sit ad solu
dum residui. De vram Re. ma plurimum rogamus tanquam
protectorem Regni nostri, et singularem subdito nostro pa
troni ut accersitis ad se mercatoribus, et fideiussoribus
diligenter rem quo modo se habeat, et ex eorum rationibus
cognoscat, nosque post modum de hoc litteris suis faciat cer
tiores. Nam priusquam id cognitum nobis fiat, decernere ni
hil in hac re poterimus. Nomina autem fideiussorum, et
creditorum, et eorum qui fideiussoribus accesserant in sub
sidium De vram Re. ma presens nuntius, et alii sollicitato
res copiosius exponant, modo illis, et attentionem, et be
neuolentiam prestare velit De vram Re. ma. Nam nos id

193
quod opera in negotiis subditorum nostrorum praestiterit, be-
nevolentia, et gratificatione nostra Regia vicissim D.
vestrae Ro. ma referre curabimus, quam et felicem,
et q^d diutius me incolumem esse optamus. Datu Cracovia
ii Aprilis. Anno M^o D^o xxx^o

Petrus Tomiczki Ep^s Crac^o Vicecancell.
Cardinali sanctorum quor^{um} Coronatorum

R^e me res.

Tametsi sciam Alt^{er} Regiam domini mei clemen.^{ti}
fate diligenter per litteras rogasse, a Ro. ma D. v^{ra}, ut ne-
gotium quorundam subditorum suorum quod, et hic inter se, et cu
creditoribus Romae habent in controuersia, cognoscere ita
dignaretur, ut tandem post longum tempus, ex rationibus
mercatorum, et testimonio fideiussorum apparere vere, et dino:
sci inter illos possit, quantum alteri adhuc teneatur, quan-
tumq^{ue} et quo tempore, iam ex summa principali creditoribus
sit numeratura, ego tamen pro officio quod actori eius
causae, qui est custos Ecclesiae meae, et Regiae MS Secreta-
rius debeo. D. vram Ro. ma ex illa parte benevolentiae
qua me complecti dignatur, vehementer etiam oro, ut
se facilem, et graciosam praestare dignetur in exaudiendo
procuratore illius, cum de principio, et progressu eius cau-
sae pecuniariae documenta et probationes dare in pre-
sentia D. vestrae Ro. ma voluerit, ego enim omnem hanc
benevolentiam, quam erga praenominatum D. Custodem vel
eius procuratorem declarare dignabitur, D. v^{ra} Ro. ma
vicissim illi cum ceteris in me collatis beneficiis perpetua
seruitute mea optime mereri curabo, quam seruitutem
meam cum me ipso D. vestrae Ro. ma commendo, feliciter

esse, et optime incolumem vehementer opto. Datu Cracovia
ij Aprilis M^o D^o xxx^o.

Petrus Tomiczki Ep^s Crac^o. Vicecancell^{us}.
Nicolao Episcopo kiouien^{si} et electo Medunien^{si}.

Rex me in Christo pater, et domine frater, et amice char. me^{us},
quando mihi litteras Dⁿⁱ vestre Be. ma^{ie} adolescens illius So-
leznicki Piotrkowice reddidit, iam tum et M^{aj}tas Regia, et
nos omnes ad iter fuimus accincti, quare cum illic ego de
litterarum commendationibus, de quibus ad me scripsit, satisfacere
Dⁿⁱ vestre Be. ma^{ie} non potuissem, simulatq^{ue} huc in bona Epi-
scopatus mei veni. Scribi illas diligenter curavi, et Crac^o
ubi erat Soleznicki, ad obsequiandum, et subscribendum
M^{aj}ti Regia^{ie} misi. Interea vero dum haec agerem, Alla-
ta sunt mihi nova ex urbe Roma a Doctore Stanislao
Rzeczka^{to} litterarum penitentiario Apostolico^{to}, quibus ad
me scribit pecuniam Dⁿⁱ v. Be. ma^{ie}, et litteras omnes quas
Salomon tulerat a Duce Urbini ad dominum Episcopum
Eugubien^{sem} missas eo consilio esse, ut in manus Dⁿⁱ Car.^{li}
Sanctorum quattuor, tanq^{ue} Regni Poloniae protectoris cer-
tius pervenirent, de qua re accepisse litteras ab ipso Dⁿⁱ
Episcopo Eugubien^{si} domini Car.^{li} etiam scribit, unde in-
dicat dominus Doctor expeditionem Dⁿⁱ vestre Be. ma^{ie} re-
cte processuram, ad quam ipse omni cura, et sollicitudine
ut officium suum commendatum Dⁿⁱ vestre Be. ma^{ie} faceret
incumbit, et pro recuperanda pecunia hortatu domini
Cardinalis, solus etiam ad Dⁿⁱ Episcopum Eugubien^{sem} descen-
dere instituit, quod si faciet, ego nihil dubitabo recte

191
successura omnia esse in expeditione D. vestra. quin etiam
non censebo necessariam Solce3mie3ki adolescenti in vr-
bem missionem. Nam cum ita in tuto pecunia sit posita
et dominus Penitentiarius scribat se et de illa recipien-
da et de expeditione procuranda curam habere velle
frustra alios sumptus D. vram in mittendo hoc adolescen-
te seruitore suo faceret. ex quibus aliquam partem pro-
munezando D. Penitentiario qui in hac necessitate et ne-
gotio D. vestrae R. ma. fidem et officium suum singulariter
probavit impendere magis conveniret. quod tamen ego
prudencia D. vestrae committo. sed tamen illam rogo. ut
illius probi hominis virtutem. aequa gratitudinis sua pro-
sequi velit. In his autem. et si ea fuerit mea sententia
ut superius scripsi. nolui tamen. inconsultis aliis amicis
D. vestrae. ut D. Chotec3ki. et Doctore Borck. authori-
tate mea aliquid statuere. sed ad illos Crac3 scripsi. ut
si idem illis videretur remitterent adolescentem ad D.
vram R. ma. sui minus facerent quod ex commodo illius
magis futurum arbitrantur. quid illi facient. ex eorum
litteris D. vram R. ma. cognoscat. et ego per occasionem plea
illi declarabo. Interca me illius amori. et benevolentiae
fraternae commendo. et eam felicem esse semper atq. inco-
lunem vehementer opto. Datus in kiele3e xvij^a Janu-
arii Anno dñi M^o D^o xxx. 1.

V^{En} lis domine frater in Christo char. me. Misimus ad
Do. Choienski Archidiaconum Ecclesiae nostrae Crac3. litte:

ras scriptas nomine Regis ad Sanctissimū Do. nostrum,
et ad Rē. m. D. Cardinalem S. quatuor et dominū Du:
cem Urbini in negotiis Reuerendi Domini Episcopi Kio:
nien. et electi Mednicen. postulamusq. ab illo, ut eas
manu Regis subscribi et obsignari faciat, vobisq. tradi
quos vos seruitori domini Kionien. Paulo Soleznicki
qui iam isthic est, consignetis una cum nostris litteris.
quas presentibus annexas ad vos mittimus
Commendauimus autem eundem Paulū, et negotia per
eum curanda apud Sedem Apostolicam, et Regis, et
nostrę litteris, litterasq. passus illi etiam scribi manda:
uimus, et ad Do. Chocienski subscribendas, et obsignan:
das cum aliis misimus. Nos ista hebdomada in Bodzan:
Bin concedemus: si mitior aura aspirauerit, optamus
autem vos bene ac feliciter valere, et ut cum domino
Scolastico, et alijs amicis, lete et feliciter vinaris, ex
animo cupimus.

Sigismundus primus Rex Polonie
Duci Urbini.

Sigismundus Dei gra. Rex Polonie etc. Ill. Vis Princeps et
domine amice char. mi. Redarauit nobis Rē. dñs pater
dominus Nicolaus Episcopus Kionien. et Electus Medni:
cen. seruitorem suū autumno præterito quando iter
Romam versus in Ducatu Ill. f. vestre faciebat, in qui:
busdam aquis apud Cantianū, late tum ex inundatione
diffusis, submersū esse, eumq. presentibus itineris comitibus
opera loci illius Ill. f. vestre prefectorū una cu Sarci:
nis, et sexingentis viginti nouem auris ac numismate
viginti duos aureos ponderante extractū, quos aureos

perfecti in custodiam, et curam suam receperunt: fortasse
propterea: ne per quempiam cum iniuria proprii domini
distraherentur, in quo nos officium illorum plurimum laudamus:
quoniam tamen scitum est, et exploratum nobis eam aureorum
summa, prænominati domini Electi Mednicen propriam esse
quam ille ad expeditionem Episcopatus Mednicen, per nos
illi colati, Romam miserat. Illi. tem. vram. rogamus: ut ei
nuntio, qui presentes illi litteras nostras reddet, aureos
supradictos restitui, et integre numerari faciat. Nos enim
fidem facimus hunc esse, ad hanc rem veri domini volun-
tate isthuc missum, et honestatis, atq. juris publici rationes
exigere noscimus, ut unicuique quod suum est, sine impedi-
mento, et difficultate restituatur: faciet in hoc Ill. tas
vra, rem Principis Christiani digna: et nobis singulariter
gratam: quam eodem æquitatis modo pro Regio nostro offi-
tio, et benevolentia, gratificationeq. mutua in omnibus re-
ferre vicissim Illi vestra curabimus semper, quam et
bene valere et felicem esse optamus. Datur Cracoviae die
xix Januarii. Anno dñi M^o D^o xxx^o 1°.

Sigismundus primus Rex Poloniæ
Cardinali Protectori

Rex mi in Christo pater etc. Cepta est inter Ser. mu
/ Sigismundum filium nostrum, et filiam S. mi. D. Ferdinandi
Ro. Hungaria, et Bohemia Regis tractari conjugalis
affinitas: quæ cum transigi vel concludi, sanguinis libe-
rorum nostrorum conjunctione obstante: sine auctoritate et
dispensatione S. mi. domini nostri nequeat: D. vram Ro. ma
plurimum rogamus: ut a Sancto sua: nomine nostro im-
petrare velit, super vinculo agnationis, ac etiam super

etate S. mi filii nostri : cum Ill. ma. filia Ser. mi Roma:
noru Regis predicti dispensari . Nata est eni puella dicti
S. mi D. Ro: Regis , ex nepte ac fratre germano nostro
procreata . quam nos opera D. vestra Be. ma. cum ceteris
illius de nobis meritis , mutua nra benivolentia . et gra:
tificatione , referre semper curabimus . Bene valeat D. ve:
stra Be. ma . et sit semper incolumis . et felice . Datum
Cracovia die xij Julii . Anno domini M^o D^o xxxi^o .
Regni nostri Anno xxv. to .

Sigismundus primus Rex Polonie
Doctori Rzecicza penitenciaro . R.

Venerabilis deuote nobis dilecte . Scripsimus ad Be. mu. Domi:
nu Sanctoru quatuor Coronatoru Car. lem . et Regni no:
stri protectorem . vt Ser. mo filio nostro Sigismundo .
et Ill. ma. dñe. Elisabethe Ser. mi D. Ferdinandi Ro. Hun:
gariae . et Bohemiae Regis filiae . qui sibi tertio consan:
guinitatis gradu iunguntur : suntq. adhuc in minori etate
constituti . dispensationem Apostolicam : apud S. mu. D.
nostru impetret : quo inuicem contrahere . et connubio
iungi possit sibi . nam etsi ad desponsationem hanc faci:
endu tractatum est utrinq. inter nos : et S. mu. D. Ro: Re:
gem : concludi tamen nihil potuit : nisi dispensatio predicta
afferatur . quare D. tuae committimus . vt sollicite . et dili:
genter apud Be. mu. D. Cardinalem Protectorem : nomine no:
stro agat : quo hac dispensatio . tam super consanguinitate
quam etiam super etate : et concedatur . per S. mu. D. nos:
tru : et celeriter expediatur . pro qua impetranda agat etia
isthic Orator Ser. mi D. Ferdinandi Ro. Regis : cum quo tua
D. mutuam habeat intelligentia . factura pro gratia nra .

105

Datu Cracovie . die xij Iulii . Anno dñi M^o D^o xxxi^o
Regni nostri xxv^{to}.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali S. Quathor

Reme in Christo pater . et domine amice char. me ac honoran.
Scribimus in presenti ad S^mu D. nostrum litteras : illius
S. li supplicantes : ut nobis facultatem concedere dignetur no:
minandi : certas personas nobis gratas ad sex Ecclesias
Regni nostri Cathedralis : videlicet Gnesnen Metropoli:
tanam . Cracov. Cuiavian. Posnamien. Plocen. et Varmien.
ita ut in singulis Ecclesiis bñis personis : tam de dignita:
tibus . seu de Prælaturis : quam etiam de Canonicatibus
et Præbendis . in Mense S. tis sue vacantibus provideri
possit : quod tametsi S^mem suam : ad petitionem nram fa:
cturam esse confidimus : quia tamen ob multa maiory mo:
menti S^mis sua impedimenta : rem hanc sollicitatione ege:
re intelligimus . D. vram R^ma plurimam rogamus . inter:
ponere velit operam : et diligentiam suam apud eum
Sanctum . ut hanc petitionem nram elementer admit:
tere : et illi secundum desiderium nostrum subscribere
dignetur . quod cum factum erit nos et acceptum id
D. vestre R^me referemus . et benevolentia
gratificationeq^{ue} nra compensare illi curabimus .
Bene valeat D. vra R^ma . et sit semper felix
dñq^{ue} salua et incolumis . Datu.

Petrus Tomiczki Epus Crac Vicecancellarius,
Georgio Crupski Castellano Leopoli^{ci} et Capit^o
Hrod^{lensi}

Uenerose domine amice char. me. Vrgens et ardua ne-
cessitas me coegit, ut nunc ad vram D. hunc eius filium
mittam. Scripsit namq. michi Re. mus D. Cardinalis
sanctorum quattuor Coronatorum, magnus fautor, et pa-
tronus meus: ut ei mitterem equum gradarium bonum et se di-
gnum quem cum neq. ipse habeam, nec in multis locis ques-
tu inuenire illum potuissem. Sciens vero vestram D. ha-
bere equum gradarium bonum et pulchrum donatum sibi a domi-
no olim Janussio Swierczowski Castellano Wislicen.
et Capitulo Lublino, rogo plurimum illam, mittere mi-
chi illum velit. Cum pudore quidem magno, id a vram D. peto
nam non soleo molestus esse amicis: nec ab eis quidquam pe-
tere consuevi. Necessitas tamen ut dixi me compellit,
ut mutare rogatus animi mei institutum. Non opto autem
ut vram D. donet michi eundem gradarium, sed ut illum sol-
uere ei possim, et certe, si aliunde alium gradarium bonum
et pulchrum habere possim. Nunq. a vram D. hunc equum
habere postularem, quam iterum rogo, mittere michi illum
velit, per hunc eius filium, ego vero solvam eum libenter
et hanc vestra D. erga me beniuolentia, omni studio
et gratificatione mea, referre illi semper curabo.
Cetera referet Ioannes filius vestra D. quae valeat et
sit felix, neq. habeat sibi charum et comendatum.

84

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell
Abbati in Czirwiensko

R^ende pater frater in Christo char. me.
Decrevimus in animo. mittere in urbem muneris loco
Re. mo Domino Car. li. sanctorum quattuor Regni huius Prote:
ctori. equum aliquem gradarium optimum. sine successatura
incedentem. quem cum ubiq. iam quesitum. non potuerimus
satis formosum reperire: ut sciamus vos ex equitis vestro.
quod laudatum vobis est. et copiosum. equos ad hoc munus
aptos habere. plurimum a vobis rogamus. ut unus equum
gradarium. quem meliorem vel elegantiorum habere potueritis
nobis sine dono pro pecunia quam primum mittatis. quacumq.
enim ratione: id a vobis factum fuerit: nobis erit su:
mopere gratum. quod non solum gratitudine animi: sed
mutua vicissim gratificatione. et remuneratione vobis
per omnem occasionem referre curabimus. feliciter va:
leatis. et sitis semper sanus. et incolumis. Datur Crac.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell
Bartholomeo Randkowsky

H^onorabilis frater in Christo char. me.
Intelleximus ex tuis litteris. quas nobis Paulus de Cho:
don attulit. te circa res. et actiones nostras. isthic
diligentem esse. quae res nobis plurimum fuit grata. qua:
re pro hoc agimus tibi gratias. teq. hortamur. et rogamus

ut deinceps te cum nobis praestes: qualem praestare cepisti.
quidquid enim opera, et studii, in rebus nostris collocaveris
nos gratificatione nostra tibi referre vicissim curabimus.
Sententiam, et desiderium nostrum, de pacificando domi-
no Isidoriensi, deq. compositione circa unionem Vaurjini-
censem, ex litteris D. Doctoris R. Jecicza intelliges
De qua re, et aliis quas scribimus, operam, et officium
tuum ubi oportebit interpones. Rem nobis gratam fa-
cturus. Bene vale. Datu Cracoviae vi Augusti, M^o
1777.

Petrus Tomicius Epus Crac. Vicecan:
Bartholomeo Gandkowsky

Honorabilis frater in Christo char. me. Scribimus do-
mino Penitentiario quaedam, quae in negotiis nostris
et nostrorum agere debeat, quae ne tibi repetamus
ex litteris illius cognoscere poteris. In quibus ut
non grauetur ipse Penitentiarius, tu illius opera, et
industria ut oportebit adiuuabis, quod nos vicissim
gratificatione nostra tibi referemus. Ceterum relatu
est nobis te in causa domini Malochowski, quam fidei
et curae tuae iunctam: cu domino Penitentiario commise-
ramus: nescimus quid astus interposuisse, et ex industria
curae eius causae neglexisse, ut Michaeli gratificaretur,
sententiamq. illam et sequestrum assequi te tante patere
quod cum non mediocri vitii et notae existat, tacitum re-
linquere sub hac occasione scribendi noluimus. Quare
te monemus, ex hac criminatione te purges, ne nos
in dubio sinis: quo pacto in posterum de tua fide nobis per-

393.
194
suadere debeamus. Namq[ue] nos ut te in protectione n[ost]ra seruare:
mus: ab initio tui Romae aduentus propterea te coniunctu[m] esse
cum D. Paenitentiar[um] volumus: ut omnem Michaelis societa-
tem: et peruersos mores illius effugere facilius potuisses.
quem tu nunc plus: quam dominu[m] Paenitentiar[um] diceris obser-
uare. De quo etiam abs te fieri certiores volumus. Vale. Dat[um].

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R[ex] me[us]. Commendare solemus frequentius vestrae
R[om]ae. cum nra tum subditoru[m] nostroru[m] negotia: for-
tassis ad molestiam usq[ue]. facit tamen hoc partim officiu[m]
nostru[m]: partim etiam singulari beniuolentia: et studiu[m]
erga nos R[om]ae. vestrae quod ad eam fiduciam nos pla-
ne incitat. quare et hunc venulem Franciscu[m] Golinski Cano-
nicu[m] Illoren. ex familia Regni nostri erga nos bene merita
commendamus R[om]ae. vestrae: rogamusq[ue] illam plurimu[m]
ut illi in negotiis eius iustis. et honestis suo patrocinio et fa-
uore adesse isthic dignetur. et presertim q[uod] exhibetur illi ne-
gotiu[m] ratione beneficioru[m] eius: quae per commutationem pro
sacerdotib[us] juris patronatus nostri obtinu[it] et quasi promi-
deri de illis per ordinariu[m]. veluti de reservatis ex familia:
citata R[om]ae. vestrae non potuerit. cum tamen resi-
gnatio et promissio illi facta est in Mense ordinario. quae si
non valeret. iam privilegiu[m] quod pro ordinariis medio R[om]ae
D. vestrae nouissime obtinuimus infirmaretur: quod non
libenter videremus. Proinde ut R[om]ae. vestrae hoc ne-
gotiu[m] de conservando ipso Privilegio in vigore suo cordi
habere: et ipsum Franciscu[m] tueri dignetur. illam pluri:

mu' rogamus. Factura pro sua virtute: et solita erga
nos benevolentia: quod inter alia R. ma D. vestra erga
nos officia prestita, non postremo loco connumerabimus
Et omni benevolentia nra illi referemus. Fel. me valeat
R. ma D. nra, et nos habeat sibi commendatu. Datu Cra:
comu' Die xxv^a Augusti Mo D^o xxxi^o Regni nostri
xxv^{to}

Petrus Tomicius Epus Crac' Vicecan;
Doctori Rzecicza pēnitenciaro Roao

Venerabilis domine frater: et patre in Christo char. me
Scripsimus R. mo domino Cardinali, nos non multu cura
re de ea facultate: quæ nobis in alioru Diocesisus concessa
est ad visitanda religiosa et exempta Monachoru et fra
tru Monasteria. quare vos agat, ut post annu in nra
tantu Diocesi ad vitam nram; aut saltem, ad aliquod lon
gum tempus facultas detur nobis corrigendi licentiosoru
Monachoru excessus, de quibus nos tantu pro officio
nostro pastorali curam habemus. Nam exemptione sua
et ad turpitudinem vite, et ad alienanda Monasterio
rum bona illos valde propensos esse videmus: et nisi il
los admonitione contineremus, hactenus plura distraxis
sent: quod tum facilius nos facere, et continere illos
poteremus: cum authoritate Apostolica fungi nobis lice
bit.

Quando ita credit, q̄ revocari debeant per Summu
Pontificem gratia in universu concessa. Agatis dili
genter: ut ante tempus, concessionibus, et reservatio
nibus nostris, et alioru, quæ ad intercessionem M^{ss}

Regia in hoc Regno factae sunt providentiae. ne inter re-
uocatas conseruantur gratias. De qua re et Altas Regia,
et nos H. mo. domino Car. li. Protectori scripsimus.
Ceterum cum retulisset nobis D. Samuel Maczicowski op-
tate vos asseribi in familiam nram. et nobilem creari. fe-
cimus id non grauatum: perspectu habentes. virtutem:
doctrinam: et singularem erga vos animi vestri propen-
sionem. operamq. fecimus apud Matrem Regiam. vt vos
cum nepotibus vestre auctoritate sua Regia nobilem
crearet. quod fecit Altas sua liberalissime: et cu summo
affectu: litterasq. Nobilitationis vobis dari iussit: quas
nos cum presentibus mittimus: vt sciatis. et cognoscatis
nos gratam habere vram. erga nos obseruantia: simul et
studiu ac diligentiam: quam prestare non pretermittitis
istis nostris et nostrorum negotiis. fac. me valete. et nos
diligite. Dominuq. Deum pro nobis orate. Cracouie Die
xi Septembri. M. D. cccc. lxxi.

Sigismundus primus Rex Polonie
Chortefio scriptori Apostolico

Sigismundus Dei gra Rex Polonie et
Reuerende nobis sincere dilecte. Tabellarius noster
qui superioribus annis Romam a nobis missus pecuniam
quarundam Amictuaru. quae in manus H. mi. domini Car. li.
Sanctoru quattuor. a H. do. domino Episcopo Cracouien
missa fuerat: per imprudentia Jacobo Schut3 defuncto
tradiderat. questus est a nobis molestari se: ob eius pecu-
niae sua culpa distractionem. vrgereq. vt vel de suo re-
fundat pecunia ijs quoru interest illam non amitti. vel

personas in quarum rem versa sit declaret. quoniam vero
ipse certo sciat partem eius pecunie ad manus vestras
peruenisse, supplicauit: ut auctoritatem nostram interponere-
mus: quo hac pecunia a nobis aliqua iuris ratione exigatur.
quare nos eius precibus permoti priusq[ue] aliquid in hac re
fiat: scribere ad vos presentes litteras nostras statuimus.
quibus vos hortamur: ut pecunia defuncti Jacobi: quan-
tuncq[ue] penes vos: et dominu[m] de Capisachis Sacri Pala-
tii auditorem sit, ad manus Re. mi. Cardinalis Sancto-
rum quatuor Coronatorum: aut venerabilis Stanislai Pa-
nitentiarii minoris Basilice beati Petri de vrbe depo-
natis: ne tabellarius noster amplius ob hanc molestetur
et illi quorum interest damnarum subeant. In quo rem
nobis in primis gratam. Deinde et officio vestro dignam
faciet. Dato Cracoui vltima Augusti. Anno domini
M^o D^o. xxxi. Regni nostri. Anno xxxv.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecan:
Chortefio scriptori Apostolico

R^x n. de Domine amico char. me. Illo adhuc tempore quo do-
minu[m] Jacobu[m] Schut3 mortuu[m] accepimus: ego fui factus cer-
tior Jacobu[m] cum iam morituru[m] esset: testamento suo declara-
se: q[uod] D. v[est]ra debitor illi existeret, in sexaginta aureis il-
lius pecunie: quam tabellarius M^{ts} Regis nostri: per
errorem ipse dederat: cum tamen per me ad manus Re. mi
domini Car. lis sanctorum quatuor Coronatorum fuerat
missa. Sed hac de re propterea hucusq[ue] nihil D. v[est]ra
scripsi: quia confidebam illam sponte sua: Re. mo domino
Cardinali Sanctorum quatuor Coronatorum, vel domino Pa

intentionis nostro numeraturam esse. Nunc tamen quia aliter
evenisse quam sperabam video. Et quia demum ab ijs quorum
interest admoneretur de pecunia integra praestanda. De vram
plurimum rogo: ut sexaginta istos aureos, in manibus R. mi
domini sanctorum quattuor Cardinalis reponat, ne et ipsa
denique per me: et ego per alias personas ratione huius
debiti molestemur. Curet etiam, et operam suam faciat
vestra D. pro sua erga me benevolentia: ut dominus quoque
de Capisuchis Sacri Palatii auditor septuaginta au:
reos in quibus Jacobo Schueß defuncto est obligatus dis:
soluat: eosque apud praefatum R. mi D. Cardinalem reponat,
faciet vram D. non modo rem equam, et iustam:
sed et omnibus ad quos pertinet, mihi vero in primis
gratam, quae bene valeat: et sit felix. Datur Cracoviae
ultima Augusti. Anno domini. M^o D^o XXXI°.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R. mi in Christo pater: et domine amice char. me ac hono:
rante. Agitur secundus hic Mensis, quod permissu
omnipotentis Dei Ecclesia Cathedralis Vilnen: simul cum
media parte illius urbis sit exusta: quam nos Ecclesia
vbi et urbem, in Ducatu Lithuaniae: ante omnes alias
magis amore: et veneratione colimus: cum ob alias
multas causas: tum maxime q. ad cultum omnipotentis
Dei: egregius ornamentis: et insigni structura erat pra:
parata. Ad cuius restorationem: cum nunc curam
intendere cepissemus: incidit nobis in mentem utile
fore, si ad hanc templi insignem quam meditamur

reparationem. Christianorum acolarum subsidium accedat,
Quare a D. v^{ra} R^{oma} plurimum rogamus: ut Sanctissimo
domino nostro supplicare velit nomine nostro: quo ad ma:
gnum Ducatum nostrum Lituanie gratiam Jubilei: in plena
forma concedere dignetur. Cuius nos freti adiumento
celerius in opere: finem facere pro laude Dei possimus
in quo rem nobis supra modum gratam faciet D. v^{ra} R^{oma}
quam nos vicissim illi omni benivolentia: et mutua gratifi:
catione cumulate referre semper curabimus. Bene va:
leat D. v^{ra} R^{oma}: sitq; quam diutius in cunctis. et
felix: et nos Sanctissimo Domino frequenter commendat.
Datum Cracovie ultima Augusti. Anno domini M^o D^o
xxxv. Regni nostri. xxxv.

Petrus Tomicus Ep^{us} Crac^{ie} Vicecan^{onicus} Ioanni
Dantisco Ep^o Culmen^{is} ori^{gine} Regio apud Coesare^m
Carolus quintus

Reme in Christo pater, et domine frater, et amice char. me.
Mirum vel alienum hoc videri non debet D. v^{ra} R^{oma}
q; ego (rarus ad illam scribam. Atas enim Regia pau:
cos admodum mittit isthuc nuntios, a quibus cum ego dis:
cedo, nescio cui tuto litteras meas committere ad vram
R^{oma} possem. tametsi hoc tempore nichil habeam quod
scribendo ad illam secretum esse oporteat, sed utcumq; est
de silentio meo velim ut me habeat familiariter excu:
satum, et illud a qui, boniq; consulat. Non fit enim vel
negligentia vel obliuione, sed quia ita res est, ubi enim id
vel honor vel utilitas D. v^{ra} R^{oma} exposceret, non
silem profecto, vel si quotidie scribendum foret.

Hic apud nos proxime preteritis diebus in personis publicis
ordo commutatus est. Mortuo enim domino Archiepiscopo^{Laski}
Gnesnen. cum ego ex certis honestis rationibus, noluissem
hinc Gnesnam me transferre, subrogatus est in locum illius Remus
dominus Mathias^{Dęgieński} Episcopus Cuiavian. ad eius vero Cui-
avian Episcopatu. dominus Ioannes Czarnecki Episcopus
Prenslavian^{Premyślan} suffectus / Prenslavian Episcopatu ad dominum Jo-
annem Chotenski Archidiaconum translato, cui omnia sa-
cerdotia cum Episcopatu reservabuntur. Ex sacerdotibus autem
e qua habuit D. Czarnecki Episcopus Prenslavian, Preposi-
turam Crac. ad quam Inspectatus habui. ego contuli
domino Joanni Tharnowski^{filio} / domini Palatini Russia / Scarbi-
mizien vero Preposituram Mtas Regia contulit. Domino
Stanislao Olesniczki / Scolastria Sandomizien Contulit
etiam Mtas sua. domino Stanislao Tarlo. adempto illi pli-
banatu Sandomizien, quem Mtas Reginalis Italo cuida^{Scripiani}
impetrauit. Scolastriam autem Lancicien, insignis sacer-
dotum. quam dominus Episcopus Cuiavian Archiepiscopus
Gnesnen designatus. hactenus tenuit, et possedit, Mtas
Regia contulit domino Nicolao Samoszczki. qui Preposi-
turam Voimiczen resignavit domino Vilhelmo Jaroczeki
Reginalis My^{ms} seruitori. de quibus omnibus, in urbem
pro confirmatione, magnis itineribus missus est nuntius.
Sapienter contuli, cum Mte Regia. de reditu D^{ms} v^{ra} B^{ma}
quam cupio ex animo tandem videre incolumem. sed
Mtem suam adducere non potui, ut ad revocationem
B^{ma} D^{ms} v^{ra} B^{ma}. hoc tempore consentiret. Nam cum
ita factum est, q post missum in Hispanias dominum Lewiczki
tamdiu a Cesare non discessit D^{ms} v^{ra} B^{ma}, quoad in
Germania descenderet, Arripuit occasionem Mtas
sua, propter multa ardua Reip^{re} negotia D^{ms} v^{ra} B^{ma}
B^{ma} isthic retinendi, quam scit pro honore. et ex

dignitate sua istis omnia curare. Nunc etiam et aliud in
prospectu habet Altas sua. Si enim concilium generale forte
celebraretur, adiuncto quoque alio Oratore ad latus D.
vestrae Re. ma. nemo melius et mandata referre: et locum
M. Regia cum dignitate sustinere praeter illam posset: quae
per tot annos optime didicit, quid in istis excelsis locis, et
Aulis, facere et dicere cum decore conveniat. Quare ego
D. vram Re. ma. plurimum rogo, non fastidiat aliquantisper
muneris istius sui curam. paulo enim tempore adhuc exacto
cum Caesar Germaniam relinquet. D. vram Re. ma. cum summo
omnium plausu, et suo ingenti honore, ad cumulata M. Regia
et R. lib. gratiam huc revertetur felix. Ceterum
comendo ex animo, vestrae Re. ma. D. filium D. Petri Pluski
mei boni servitoris. Et cupio illam bene, et feliciter valere.
Datum Cracoviae Die xxv. Julii M. D. xxx. 1.

Petrus Tomiczki Ep's Crac. Vicecancell.
Cardinali S. Quatuor Coronatorum protectori

Rex me in Christo pater, et domine colen. me.
Post servituti, et orationum mearum, humilem commendationem.
Agitur hic tertius Mensis, q. Reverendus D. Petrus
Suffraganeus Plocen, subita quadam aegritudine correptus
et viuis excessit, qui in Ecclesia Plocen Archidiaconatu ob-
tinuit. Post cuius obitu, quando de more, et Privilegio pro-
vincia Gnesnen a sede Apostolica concessa, pro eligendo
novo Archidiacono dominus Episcopus Plocen nepos meus
Capitulum ad se convocavit. Electus est per D. Episcopum, et
maioris partem Capituli, in Archidiaconum D. Paulus
Popielski, Canonicus Plocen, et servitor ipsius domini

407
Episcopi, viz equidem omni commendatione dignus, quonia
vero aliquot Canonici ei electioni contradicentes protestatio:
ne facta, negotium ipsi electo exhibere parant. Dominus Epi:
scopus, Electi rationibus et quieti consulere cupiens, pro:
spexit ad Ius ipsius Electi magnopere conducturum. Si D.
vra Ius suum, quod post mortem D. Nicolai Gamzath. in di:
reptione urbis Romae mortui, Servitorum et familiae suae, si:
bi competit, favere illi dignaretur. Defunctus enim D. Ni:
colaus mouerat litem praedicto Suffraganeo, et habebat
introducendam causam in Iudicio rotae, super Archidia:
conatu supra nominato. Quare ego D. vestram R. ma
plurimum et meo et nepotum mei D. Episcopi Plocen nomi:
ne rogo, ut id ipsum Ius, quod sibi ratione ista supradicta
competit, ipsi domino Popielski favere, et gracie con:
cedere dignetur, quod ego cum nepote meo domino Plocen,
omnibus offitiis et servitute nostra D. vestre R. ma per:
petuo merito curabimus. Cuius gratiae ego me et servitutum
meam diligentem rursus comendo. Dominum Deum rogo, ut
diutius me nobis D. vram R. ma sanam, saluam, et felicem
conseruet. Datu.

Petrus Tomiczki Ep's Crac' Vicecancell.
Joanni Vilamowski Romam misso.

Vilamowski reddidit nobis litteras tuas Rakz:
owski ille, ex Ducatu Masoniae, quem non longe ab urbe
Roma obuium habuisti, et retulit nobis, te comitesque tuos
et equos sanos, et in habitudine corporis integra traductos
esse, quod nobis, et gratum et auditu incundum fuit. Si
omnia, quae tibi sunt commissa iam curasti ex sententia

probamus diligentiam tuam. Sin autem impediatur aliqua
adhuc difficultate, optamus ut ingenio, et persuasionibus
ad rem utilibus impedimenta vincas, habuisti quidem
amplam instructionem ad singula quae tibi agenda sunt
commissa. Sed vellemus ad negotium denarii sancti Petri,
hoc vniuersum ad persuasionem/commulanda esse cognitum tibi,
quod in toto Regno Angliae negari ceperit non pridem Au-
thore Rege solutio eiusdem denarii sancti Petri, quae a
quolibet ^{fumo} erat instituta, et excedebat summa 40 milli-
um Ducatorum. Ita enim orator M^{ty} Regiae Reuerendus
dominus Ioannes Dantiscus Episcopus Culmen qui apud Ca-
sarem M^{tem} nunc agit, proximis diebus ad M^{tem} su-
am Regiam scripsit. Quare fore melius et honestius de-
clarabis, si id quod retineri per Summum Pontificem non
possit, ad postulata Regiae M^{ty} concedatur. Alia ex prio-
ri instructione tua persuasionem tibi ad res bene gerendas
suppeditabunt. Cum autem negotia omnia, tua cura com-
missa perfeceris, Skorky ad nos cum aliquo Iuvene sutorum Ita-
lo remittas. Et per eos nos de omnibus quae egeris, et im-
petraueris, facias plene certiores. Et bene vale. Ex Cra-
covia die xij Julij. M^o D. xxxi^o.

Petrus Tomiczki Ep^s Crac^o Vicecancell.
Cardinali Protectori.

Rex me in Christo patet, et domine domine colen. me.
Post seruitutis meae humilem commendationem. Quando
hic relatu audiui D. vram Re. ma^o illo tempore, quo nun-
tius M^{ty} Regiae isthic fuit ex aegritudine decumbere

maiores in modum fui perturbatus, et non minorem ex hoc
nuntio cepi dolorem, quam si de mea mihi aegritudine, vel
aliquo gravi morbo dolendum foret, quod ipsum, et nunc doleam
vehementius, nisi confiderem D. vram R. ma iam hucusque
in pristinum valetudinis statum restitutam esse. quare hac
ipse bona fructus D. vestra R. ma ob recuperatam sanita-
tem presentibus gratulor. Cui nihil minus quam ipsi mihi
et optimam ac diuturnam valetudinem: et sal. mu. vitae
cursum fauco, et opto.

Declaravit mihi nuntius M^{ty} Regia, equos, quos D. vestra
R. ma dono misit, fuisse illi gratos, unde ego non mediocre
cepi voluptatem. Nam cum intelligo munuscula mea grata
esse apud D. vestram R. ma, facto ipse meo plurimum dele-
ctor, et desiderio quo ad deprecanda mihi illius gratia
teneor, satisfacio.

De unione Ecclesiae Parochialis in Wawrzincieze Suffraga-
neo meo Cracov, de miror tam crebris precibus meis non
subscribi hactenus. Spero tamen, q. D. vram R. ma pri-
stina sua valetudine recuperata: quae sola negotio perficien-
do obstabat, non paciatur diutius me, tanta expectatione
eius expeditionis torqueri. cui Dr Doctor Stanislaus Pa-
mitentiarum, quoties opus erit illam in memoria redu-
cere non praetermittet.

Scribit ad D. vram R. ma M^{tas} Regia, quod et per nun-
tium apud illam nuper egit, ut operam suam interponere
velit, apud Sanctiss. mu. D. nostrum de extendenda bulla
sive privilegio ordinariis ad semestre ~~per~~ concessa, ad
alias Praelatorum, Abbatum, Praepositorum, Capitulorum, Comuni-
tatum, et Collegiorum Regni huius Ecclesiasticas collationes
quod ut facere dignetur, ego etiam quantum apud illam pre-
cipue valeo, magnopere rogo, non minus enim expedit Prae-
latos supra scriptos, quam ordinarios Privilegii concessi

prærogatiuis uti, ut aliquando litibus soluti sibi gratas
et utiles Ecclesiis personas in locis suæ collectionis præfi-
cere, et collocare valeant.

Fama huc ad nos delata est. Sanctissimus Dominus noster gra-
cias: reservationes: et alias concessionis suas revocare
decrevisse, quod si futurum esset. Concessionibus in hoc Re-
gno ad intercessionem M^{te} Regiæ factis consulere in
tempore conducere. quare rogo plurimum D. vram R^m ma
dignetur in hac parte consilio et auctoritate ^{sua} non desisse
ut firmitati concessionum mihi, et aliis factarum providea-
tur, quo aliquando fructum illarum consequi possimus.

D. Georgius Miskowski. Ecclesia mea Crac^{ie} Canonicus,
et Cancellarius meus adiit possessionem Ecclesiæ Parrochi-
alis in bonis meis Piotrawijn, post mortem venerabilis Ra-
phaelis Cotecki vacantis, vigore gratiæ expectatiuæ
dudum a S. mo domino nostro sibi concessæ, quem prote-
ctioni D. vestre R^m mæ comendo, et ab illa rogo: ut si
quispiam de parrochiali prædicta: negotium sibi facessere
vellet, auctoritate et consilio suo adiuuare illum dignetur.

Comendo præterea negotium nobilis Nicolai Boguschi Ma-
gistri domus et Curia mea: quod isthic apud vram
R^m ma D. Dominus Penitentiarum est sollicitaturus.
Cæterum redditum est mihi breue Apostolicum, quo facultas
mihi datur ad unum annum, in toto hoc Regno Religioso-
rum Monasteria visitandi, et excessus eorum corrigendi.
pro qua concessione licet ut debeo gratias agam D. vestre
R^m mæ, cuius patrocinio impetratam esse credo, quia
tamen non tanti me esse puto, ut aliorum Pontificum onera
sustinere possim aut debeam. D. vestra R^m ma maiorem
in modum rogo, ut me ab aliena cura liberet, et post exa-
ctum presentem annum, in mea tantum Diocesi, cuius ego
dignitati, et religioni pro officio meo consulere laboro

facultatem hanc quo ad viuo, aut saltem ad aliquod longu
tempus concedi michi procurare dignetur. Nam in tanta
iam licentia prolapsos exemptos omnes religiosos hic video,
ut nisi in tempore coeercantur, facile et Religionem,
et bona Ecclesiarum suarum sint pessundaturi, quod ego meo
tempore precauens, ne contingat, quantum possu provideo.
et D. vram Be. ma rogo, ut me in hac parte Consilio, et opera
sua adiuuare dignetur. Hec autem, et alia negotia mea
curabit apud D. vestram Be. ma D. Doctor Stanislaus Pa:
nitentiarum. Cui ut in omnibus patrocinium, et authorita:
tem suam accomodare dignetur, ab illa vix peto.
Commendo me, et officia mea iterum atq. iterum, vestra Be. ma
D. et opto: ut Deus Omnipotens illam adhuc in multas
annos protectorem nobis, et huic Regno, in optima va:
letudine seruet fel. ma. Datu.

Petrus Tomiczki Eps. Crac. Vicecancell.
Doctori de Rzeczica Poenitencionario Rom.

Venerabilis domine frater in Christo char. me. Jam ab a:
liquot supra annis dederat M. as Regia. Be. mo domino
Joanni Czarukowski Episcopo Vladislauen designato simul
cu Mag. cis dominis, Crac. Sandomirien. et Radomien.
Castellanis Jus patronatus, seu Jus presentandi ad Scola:
striam Ecclesia Collegiata Lancicien, pro una vice dunta:
taxat, ea conditione: ut aliquem ex nepotibus Be. mi domini
Archiepiscopi designati ad illam, cu per cessu, vel per de:
cessu vacaret presentarent. Cuius concessionis iure: quia
nunc primu post mortem Be. mi do. Jo. de Laske Archiepi
Gnesnen vsi sunt vlt. 3 presentando Do. Joannem Dremiczki

ad dictam Scholasticam Administratori In Archiepiscopatu constituto per cessu R. mi domini Archiepiscopi vacantem. quando iam Mtas Regia dato Archiepiscopatu R. mi D. sua nominarat ad dictam Scholasticam D. Nicolau Ramosecki. quare cum ita facta sit. sczo hac ipsa resignatio, et Mtas Regia mutare de domino Ramosecki voluntatem sua nollit. resignatio facta est dictae Scholasticae domino Ramosecki coram domino Administratore Gnesnen, etiam est illic institutus aut breui institutus. non oportuit siquidem resignacionem hanc in urbem transferri. Cum Scholastica non sit principalis dignitas in Ecclesia Lancicieu. Veru quia ex concessione Sedis Apostolicae rex noster est illic Patronus videtur necessarium, ut noua provisionem pro ipso domino Nicolao Ramosecki impetret, taxam et valorem annui prouentuum dictae Scholasticae expruendo. trecentorum sexaginta Ducatorum. cuius taxa amata ipse D. Ramosecki mittet postea, quando illi erit commodum. Vos vero cum Bullis Episcoporum mittere supplicationem nouae provisionis. huc ad nos curate. Mittat et pallium R. mo domino Archiepiscopo. sine quo functionem dignitatis Archiepiscopalis habere non posset. Et fact. m. valeat et nos diligite. Datu Cracou die xii Julii. Anno M. D. XXXI.

Petrus Tomiczki Ep's Crac. Vicecancell.
Bartolomeo Gandkowski.

Honorabilis frater in Christo dilecte. Mittuntur isthuc

in urbem plurimae expeditiones, tam Episcoporum quam Secretariorum Regionum quarum curatio, quia et laboriosa est, et acceleratione eget. Committimus tibi, ut simul cum domino Penitentiario pro virili tua cures: quo et cito, et secundum cuiusque desiderium expeditio fieri possit. Cognosces autem ex instructionibus, et litteris ad D. Penitentiarium missis, quid in qua re facere expediat.

Ceterum relatum est nobis quosdam isthic audaces, et turbatores esse, qui vaniloquio et petulantia sua dominum Penitentiarium contumeliose solent ledere, quam rem quia nos gravissimo animo ferimus, committimus tibi, ut istis quos noveris iniuriosos, temerariosque adversum dominum Penitentiarium fore: nomine nostro denunties, nisi se contineant intra fines modestiae, et nisi D. Penitentiario qui Regio loco isthic est honorem exhibeant, nos curaturos auctoritate Regia, ut vel isthic exigantur omnes, vel penes suam temeritatem et audaciam dignis afficiantur.

D. Carolus Antonius M^g Regialis Secretarius, non est receptus ad Cancellariam Posnamensem, post mortem domini Charbowski vacantem, vigore nominationis suae quondam tui Procuratores prevenierunt — illum receptione tua vigore gratiae expectativae. quare te hortamur, ut si Ius aliud praeter gratiam Expectativam non habeas, vel isthic cum Procuratoribus Caroli componas, vel te super hac re ad cognitionem nostram remittas. Nolleamus enim ut te in invidia M^g Regiae inducas, si Ius non habens, nominato — illius negotium exhibere velis. Bene vale.

Datum Cracoviae die XII Mensis Julii M^o D^o XXXI°.

Petrus Tomicius Cys Crac. Vicecancell.
Cardinali Protectori.

Reme in Christo pater. et domine domine colen. me.
Post Seruitutis et orationum mearum humilem commendationem.
Non putet obsecro D. v. r. B. r. m. a. meum studium. et obseruantiam
honori et dignitati Sanctae sedis Apostolicae illo tempore
defuisse cum ad illam ea scripsi. quae me difficultatibus ex-
peditiois Ecclesiae Parrochialis in WawrZincioBo plurimu
torserunt. Nam etsi ego confidentia benignitatis erga me
D. vestrae B. r. m. a. fructus. cum illa expositulare quae angere
bant expectationem meam non erubui. ledere tamen San-
ctae sedis dignitatem nunquam cogitavi. Cuius authoritas
tanti apud me semper fuit. ut non modo detrahere illi
ipse vitauerim. sed etiam detrahentium impiis conatibus
cum maxima mea inuidia. saepe etiam cum periculo. viri-
liter resistere nunquam dubitavi. quare si priuata mea scri-
ptura aliquid D. vestrae B. r. m. a. praefereere visa est quod dis-
plicere possit. confidentiae id de se mea attribueri. et boni
consulere dignabitur. Certo autem persuadere sibi velit
v. r. B. r. m. a. D. q. ego. si quid erit in quo meum officium inter-
esse aliquando necesse sit. nunquam fide. et obseruantia
mea. honori et dignitati Sanctae sedis Apostolicae sicut
consueui deo. modo ei mea cura ac diligentia vi-
cissim officialium Romanorum modestia deesse noluerit.
Quod vero ad optionem attinet. quam mihi B. r. m. a. D.
detulit. malim me unionem istam Ecclesiae Parrochialis
in WawrZincioBo diu petitam. vel confirmationem

donationis Jurispatronatus Vladario bonorum Ecclesiae meae
per me factam expediri. Ago quidem et habeo D. vestrae
Re. mae pro hoc honore mihi delato magnas gratias. Sed cum
id tamen quod necessario et ad utilitatem Ecclesiae meae
petebam difficulter et post longum tempus obtinere debeo
a meo paruo iudicio ad D. vestrae Re. mae liberum arbitrium id
referre malo, quam plurimum rogo: dignetur id pro parte mea
eligere: quod et firmitus et diuturnius magis esse possit.

De Michaelē ut ad curam et gubernationem Sacerdotiorum
suorum plane desertorum remitteretur, crebro iam ad D. vram
Re. mae et Mtas Regia et ego scripsi, non tam id propter
vindictanda malefacta eius, quam propter amovendas a Regni:
colis lites: quibus ille eos involuit postulantes. Verum hactenus
nescio qua gratia Michaelis impetrare id pro dignitate
sua: et Regni necessitate Mtas sua Regia nequivit. Quod
tamen auctoritate fieri do. vestrae Re. mae, magis expe:
diebat, quā patrius Regni legibus, quas Mtas sua in illud
non expectata amplius alia Jurisdictione, extendere indi:
gnabunda decrevit. Viderit tum ipse Michael, conducet
ne illi magis adversus Mts suae voluntatem a Sacerdotibus
non alia causa quā ut turbet homines abesse.

Per id omne tempus, quo istuc ad obsecrandum munus suum, et
curanda Mts Regiae negotia Ven. lis D. Stanislaus R. Dr.
cieba, utriusq. Iur. Doctor et penitentiarius missus est,
nulla occasio se obtulit per quam illius merita remunerari potu:
issent. In qua expectatione, ne ipse spem imprudens eludat sua
Mti Regiae visum est a Sanctissimo domino nostro per litteras pe:
tere: ut illud gratiose aliqua et ampla reservatione, ad obtinen:
da Sacerdotia in Ecclesiis Regni huius ad Summam quingentorum
curatorum providere dignaretur. In qua re, quia etiam Mtas
sua D. vestrae Re. mae scripsit, ego plura non scribam, saltem
id D. vestrae Re. mae significo, ea me in dictum Doctorem Sta. m.

esse voluntate, ut non secus arbitror beneficium, quod illi a
D. v. r. Be. ma factum fuerit quam si in me ipso collatum esset.
Quae michi nomine D. v. r. Be. ma Doctor Stanislaus apud
Mtem Regiam agenda, et dicenda iniunxit, fideliter prae-
sti: et operam, studium, diligentiamq; singularem, qua D. v. r. Be. ma
negotio M. H. suae, et subditorum eius accomodare solet: multis
verbis commendavi, neq; minus id M. H. suae gratum esse cognovi
qua vel D. v. r. Be. ma ipsa vellet, et expectaret.

Agnus Dei, quo me munere dignata est D. v. r. Be. ma distri-
bui in partes eorum, qui ab illa erant designati, qui procul du-
bio sciunt, quantum D. v. r. Be. ma, pro tanta illius erga se bene-
volentia debebunt. Ego certe, pro hac particula mea, qua
summe, vel hoc nomine delector, quod a D. v. r. Be. ma michi mu-
neris loco in vita contigit: immortales ago, et habeo illi gra-
cias, curareq; vicissim volo, ut illa tantum munus, non in ingra-
tum hominem se collocasse aliquando experiri possit.

Translationes dominorum Episcoporum, quae in id tempus morte
Be. mi D. Archiepiscopi inciderunt, commendatione mea post
scripta M. H. Regiae non egent, quia tamen ~~Scriptura~~ Eccle-
siae meae Crac. ad intercessionem meam, et Iure quod mi-
chi competebat, cessit spectabili domino Joanni Tharnow-
ski, adolescenti summe nobili et locupleti, michiq; sanguine
iuncto. D. vestram Be. ma summo rogo, ut quae ad
illius expeditionem spectabunt, auctoritate, et consilio suo
adjuvare dignetur. Ceterorum etiam ~~Sacrorum~~ Secreta-
riorum negotia, qui sunt, ad Sacerdotia Iuris patronatus Re-
gii prouecti, ad me non attinet commendare, quando illa
M. H. Regiae litteris fuerunt commendata, sed tamen ego
inter ceteros dominum Stanislaw Oleschmicki, qui ad
Praeposituram Ecclesiae Collegiatae Szasbimiriensium, est prae-
sentatus, et dominum Nicolaw Bamosicki, cui Scholastia
Ecclesiae Lanciciensium cedere debet, patrocinio D. vestrae

Ry. ma adiutos iri vehementer precor.
Dominus Deus seruet & diutius me. vestram Ry. ma D. sanam
et felicem. Cui me et perpetua mea seruitutem, rursus
suppliciter comendo. Cracouia Junii M^o D^o xxxi.

Clausula ex lris Petri Tomini Epi: ad doctorem
Rzeszyslam scriptis.

DE Michaelis Paczanow nescimus, quid M^{ts} Regia littera
adhuc effecerunt. sed si nichil, siq. plus fidei habeat isthic ho:
mo nefarius, qua M^{tas} sua Regia, et nos. Sciatis deinceps
M^{tem} suam, ne verbum quidem vllw ea in re apud istam San:
ctam sedem factura. Sed iam non expectat aliorw decretw
legibus propriis, in illw turbulentw, et inquietw hominem, par:
tim pro veteribus illius nefandis excessibus, partim pro nouo
crimine laesa M^{ts}, ob litteras sua M^{ts} false criminatas
et sigillatas animaduersura.

Petrus Tomjcius Epus Crac Vicecancell.
Sta de Rzeszicza Doctori penitenciaro R^o

Venerabilis domine frater in Christo char. me.
Pluries ut scitis de vnione Ecclesie Parrochialis in Waw.
Rzeczicze Suffraganeo Crac, frustra isthuc scripsimus.
qua quidem res, etsi nobis molesta est, q. tanto tempore pro:
trahitur, longe tamen illud molestius, q. Spirituales gratias
et concessiones pontificalis officii, pecunia apud Data:
riw emere oporteat. Nam et Pontificia Authoritas, et
nostra Episcopalis dignitas, sola ista venditione Iurw
Spiritualiw, apud seculares homines, valuit multw: et

vilescit indies magis, si tempore officialis Romani non
reducerint ad modum immensam istam suam ad exigenda
pecunia cupiditatem. Nos ut aliis litteris vobis scripsimus.
finem aliquem in ea re habere cupientes, detulimus arbitrio
Romi D. Cardinalis Protectoris, velit unionem vel Juspatrio-
natus pro Vladario nostro Crac. expediendi mandare. Ta-
met si, et unionem ipsam Authoritate nostra ordinaria potu-
issemus hic obfirmare, Si in concedenda Plebanatus va-
cacionis possessione dominus Wapowski Decanus paulo
tractabilior esse voluisset.

Habuit Juspatriatus Abbas Regialis ad presentandum ex no-
mine dominum Joannem Czarukowski Episcopum Premislensem qui
nunc est designatus ^{Episcopus} Cuiauiensis ad Decanatum Crac. post mortem
domini Petri Wapowski, quae vacatio quoniam hactenus non
obtigit, et dominus Premislensis locupletis Episcopatu iam est
provisus. Abbas Regia denuo Ius ipsum Patronatus ad pre-
sentandum dominum Stanislaw Oleschmicki Secretarium suum Ab-
Regiali donavit et concessit. In qua concessione quoniam in-
tervenerat ab initio authoritas: et confirmatio sedis Apostoli-
cae. nunc etiam permutatione personarum facta. necessarium
erit domini Oleschmicki securitati providere. quare a
vobis rogamus: ut ita rem hanc cum Be. mo domino Cardina-
li Protectore curetis, ne aliquod impedimentum tempore
vacacionis Decanatus Ecclesiae Crac. nostrae occurrente
dominus Oleschmicki habeat. facietis enim rem nobis
et eidem domino Oleschmicki. precipue tamen Regiali
Abbi plurimum gratam.

H

Post mortem domini Juliani Chelmski, D. Okon impetra-
vit se per Abbatem Regiam nominari ad Ecclesiam Ploceam
vigore illius Juris quod in persona domini Juliani non erat

sortitu effectum: quod revalidari isthic apud Sedem potest Re:
gia commendatione intercedente, quam in altera Cancellaria ob:
tinuit. hic opus erit providere, ut in revalidatione illius ex:
presse provideatur, ne noceat Iuri Stanislai Gorzki, quod iam
ut speramus Vilamowski noster pro illo ad eandem Ploccensem
Ecclesiam obtinuit. Nam et Regialis M^{tas} id ad vos scribi
mandavit: ut omnibus nominationibus suis eadem ratione
in ista revalidatione nominationis R. okru, provideatur.

De Monachis exemptis, neq. vos: neq. R^mus D. Cardinalis
aliquid nobis respondistis, et hic in Regno multa enormia
et grauissima ab illis crimina publice committuntur, qua
si Authoritate Episcopali: non cohercebuntur, meturndu
est, ne aliqua perturbatio in Regno culpa istoru exempto:
ru oriatur: quoru iam ante licentia in alijs provincijs
hereses perniciosas excitant. ~~nam in unum. in~~
Namq. ante paucos dies hic in Miechow, et ulterius in Po:
krziniow Monachi conspiratione facta alteru ex Pra:
latijs suis iugulare contenderunt. alteru omni pecunia spo:
liarunt. Quae vos diligenter apud R^mum D. Cardinalem
exponetis, et curabit oportunis remedijs malo impendenti
providere. Nos enim priusq. data sit nobis potestas. Mo:
nachos istos, et fratres mendicantes exemptos, qui etiam
multa scandala continue committunt corrigere non pote:
rimus. fax. me valete, et nos diligite. Ex Cracovia die
Xij Julij

Domine mi Penitenciarie, ut propensiozem animi nostri
erga dominu Tharnowski Palatinu Russie, et Exerci:

tum Regni Capitanum generalem consanguineum nostrum de-
clararemus, recepimus nos expedituros esse isthuc litteras
provisionis Præpositurae Cracoviensis domino Joanni filio ipsius.
Quare nos easdem litteras pecuniis nostris quæ apud vos sunt
expediat, et illas simul cum diplomatibus seu bullis domini-
um Episcoporum ad nos transmittat.

Sciatis autem quod valor annuus proventus eiusdem Præpositurae
Cracoviensis centum triginta aureos non excedit, estque Præpositura
ipsa dignitas in Ecclesia nostra non tamen maior post Pontifi-
calem, ad quam litteræ provisionis expeditæ erant domino
Joanni Czarkowski octoginta octo aureis, prout ex calculo
illi isthuc misso cognovimus.

Post mortem domini Juliani ref.

Sigismundus primus Rex Polonie,
Doctori Rzecizja penitenciaro Regio

Sigismundus.

Venerabilis devote nobis dilecte. Comendasti iam nobis
pluries fidem et diligentiam tuam, in expediendis curandisque
negotiiis isthic apud istam sanctam sedem nostris et Subdi-
torum ac servitorum nostrorum præstitam, qua re te quoque nobis
charum reddidisti, et ut tibi plura committimus invitasti.
Nunc erunt multa negotia, tam Episcoporum quam Secretario-
rum nostrorum, per nos ad novos Episcopatus, et Sacerdotia pro-
uectorum, quæ tibi curanda et promouenda, tam apud S. mu-
D. nostrum, quam etiam apud R. mu. D. Cardinalem Regni
nostri protectorem committimus. Nos vero, ut tuam fidem
et merita, gratia et gratitudinis Regali remuneremus
scripsimus ad Sanctum mu. D. nostrum, et R. mu. D. Cardinalem

207
Regni nostri Protectorem committimus. Nos vero ut tuam fidem
et merita, gratia. et gratitudine Regali remuneremus. scripsi-
mus ad Sanct. mu. D. nostrum, et R. mu. D. Cardinalem Regni nri
protectorem, ut hic in Ecclesiis Regni nostri, reseruentur sibi sa-
cerdotia aliqua ad Summa quingentorum Ducatorum. Ad quod
si te ita ut cepisti diligentem, et fidem negotiis curandis presta-
bis. gratia tibi nostra semper sumus adfuturi. Datum Cracovie
die viij Julij. Anno domini M^o D^o XXXI. Regni nostri
Anno XXV. to.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

S. Auct. me

Scripsi aliis litteris Sancti vestra; R. mu. D. Joannem Archiepm
Gnesnensem. diem suum obuisse, meq. ad Archiepiscopatum Gnesnensem.
R. mu. dominum Mathiam Episcopum Wladislaviensem. et ad Episco-
patum Wladislaviensem. Reuerendum D. Joannem Episcopum Premisli-
ensem, nominaſſe: quibus quonia erant nonnulla Sacerdotia cum
Episcopatibus reseruata: Archiepiscopus vero. et Wladislaviensem
Episcopus. ita sint redditibus. abunde prouisi, ut non egeant
aliorum Sacerdotiorum prouentibus subleuari. ad Scholastriam
Ecclesie Collegiate Lanciciensem. quam designatus Archiepiscopus
cum Episcopatu Wladislaviensem. et ad Praeposituram Ecclesie Ca-
thedralis Cracouiensem. atq. aliam. Ecclesie Collegiate Scarbi-
miciensem. quas designatus Episcopus Wladislaviensem. cum Pre-
misliensem Episcopatu obtinebat. presentandum. et comendandum
duxi. presentog. et comendo vestra S^{ti}. alios Secretarios
meos. quorum nomina. ad R. mu. D. Cardinalem Regni nri

protectorem descripsi : et supplico S^{ti} vestre : ut istis ipsis Secretariis, et Seruatoribus meis, clementer et paterne de Scolastia Lancien^{si} et Preposituris Scarbimurien^{si} et Cracouien^{si} providere dignetur : quod ego S^{ti} vestre perpetua obseruantia et deuotione referre, et demereri semper curabo. Dominus Deus seruet Santem vestram : et saluam semper, et optime Salua et incolu- mem. Cui me vbi patri clemen^{ti}o rursus etiam atq^{ue} etiam commendo.
 Datu Cracouie viij Iulii. Anno domini M^o D^o xxxxi^o. Regni nostri xxv^{to}.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Regentibus Austrie

Spectabilis et Mag^{ci} Sincere nobis dilecti. Mittimus in urbem Roma cum litteris ad Summu Pontificem, et R^{em}u^m D. Car^{lem} Sanctoru quatuor Coronatoru Regni nostri protectorem, nobilem Ioannem wilamowski^{qui cum} per sti^{am} iter est factururus, postula- mus a S^{ti} vestris, ut illu necessarius litteris provideant, quo et ipse cu comitatu suo, sine periculo transire : et equi, quos R^{em}o domine Cardinali supra dicto mittimus tuto traduci possint. In quo, rem nobis gratam S^{ti} vestre facient qua vicissim gratificati- one nra Regia referre illis curabimus. Et bene valeant vestre S
 Datu Cracouie Die xxviii Aprilis. M^o D^o xxxxi^o. Regni n^{ostri} xxv^{to}.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Cardinali Protectori

R^{em}e. Commendauimus negotiu Canonisationis Beati Patris fratris Jacobi de Marchia ordinis fratru minoru S^{ti} Francisci de obseruanc.

109
cuius corpus Neapoli requiescit. Sanct. mo domino nostro: ut scilicet
in illa progredi, et ad effectum illam perducere dignaretur, quod
idem negotium D. vestre R. ma. commendamus: simul rogantes, ut ope:
ra, et patrocinio suo: quantum res postulat adiuuare illud: et apud
Sanct. mu. Do. nostrum commendare dignetur. factura D. v. r. R. ma.
rem non tam nobis gratam quam piam: et ad augendam religio:
nem Christi fidelium necessaria, quam vicissim et beatus supradic:
tus intercessione sua et Deus omnipotens ampla mercede D.
vestre R. ma. cumulate referet. Bene valeat D. v. r. R. ma.
Cracoviae die xxviii Aprilis. M. D. xxxi. Regni nostri
xxv. lo.

Sigismundus primus Rex Polonie
Clementi Pape septimo

Sigismundus.

San. mo. Declaravit nobis minister generalis ordinis fratrum mi:
norum. s. Francisci de observan. a. promotum esse iam pridem negotium
Canonisationis apud S. tem vram. beati patris ordinis illorum fratris
Iacobi de Marchia: cuius corpus Neapoli requiescit. quae Canoni:
satio quoniam q. perfecta non sit. fratres istos multum sollicitos
reddat: Sancti vestra, ego illorum. et beati supradicti causa
supplico. ut Canonisationem istam. cito inchoare. et confirmare
dignetur. ut pia deuotio Christi fidelium. in occasione nuncupandi
vel concipiendi sua vota. sancto illi non remoretur. quo et michi
rem gratissima faciet. S. tas vestra: et fratres omnes eius ordinis
ad sui venerationem. et iugem in domino vigilantiam. provocabit.
Commendo me rursus Regnum. et dominia mea Sancti vestra
quam Christus Iesus pro incremento sanctae fidei Catholicae
et singulari consolatione mea. diu seruet sospitem. et felicem.
Datum Cracoviae xxviii. Aprilis. M. D. xxxi. Regni mei anno xxv.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecan:
Doctori Rzeczyca pemitciario Romano

Venerabilis domine frater in Christo char. me
nimia reditus Jacobi Kopecz expectatio fecit q̄ tardius
quam cogitamus Joannes Vilamowski. Regia M^{te} nūn-
tius isthuc sit missus. Cupiebamus enim prius quam disce-
deret de statu Italiae conditionisq̄ itineris. et negotiis nostris
ex Kopecz cognoscere. qui quando tantisper venire tardavit
tenenda amplius profectio Vilamowski non videbatur.
Quare ut sciatis. ipse Vilamowski a M^{te} Regia propterea
isthuc mittitur. ut reddat litteras M^{te} suae quibus de gene-
rali concilio: et aliis rebus expeditionem generalem spectan-
tibus. Summo Pontifici respondet: et ut nonnulla minutiora
negotia quae in instructione habet. curet. et sine mora expediat
quem vos in omnibus quae isthic. vel M^{te} Regia. vel nostro
nomine aget. consilio. et opera vestra iuvabit. Dedimus enim
illi in mandatis. ne quid in aliqua re sine consilio vestro isthic
faciat. Mittimus tandem dominis Archivistis pecu-
niam. quam ex denario sancti Petri. dudum mitti sibi opta-
bant. cuperemus tamen ut non integra illis redderetur.
multum enim is denarius nunc est imminutus. eo q̄ illud uni-
versae Slesia. Cassubia. et magna pars Prussiae propter lu-
teranismum non soluat. Quare agatis vos. cu^m R^{mo} domino
Cardinali. S. quatuor. ad quem ea de re scribimus. ut quanto
minus possit illis numeretur. dummodo nos Sinographas de
soluta illis pecunia sufficientes habeamus. Instruct autem
vos Joannes Vilamowski noster. quibus rationibus defende-
re poteritis pecuniam ex integro ad dominos Archivistas

Procurare

hoc tempore non potuisse. Vos vero vestram etiam in hac parte
industriam et diligentiam accommodabitis quam in omnibus no-
stris negotiis accommodare et prestare soletis.

Mittimus autem ut polliciti vobis sumus ad persuasionem ve-
stram equos gradarios duos R^{mo} domino Cardinali Regni
nostri Protectori quos dⁿⁱ reddet Vilamowski nostro nomi-
ne: vos muneri nostri parvitatem verbis et oratione v^{ra}
ornabitis.

Commendastis nobis multum vestram operam quam fecistis in
non admittendis isthic provisionibus Sacerdotiorum quae vaca-
runt post mortem D. olim Stanislai Mielinski et circa re-
servationem domino Sobek factam. ita enim et in provisioni-
bus Bullae ordinariorum et in reservatione Sobek priori
Iuri nostro derogari non permisistis. id quod a vobis gra-
tissimo accipimus animo rogamusq^{ue} vos ut in posterum similem
rationem bullae praedictae et Iuris nostri haberi curetis.

Pecunia Amatarum quam Andreolus tabellarius Regius
in manibus Jacobi Schueß deposuerat dilapidatio multum
nos angit: cum et repetitio quam denuo de eadem pecunia
soluenda crebro apud nos facit R^{mus} D. Cardinalis Sancto-
rum quatuor sit molesta nobis et dilapidatio vel distractio
illius turpis admodum videatur. quare scripseramus ea de re
ad D. Jacobum Cortesium litteras in cuius manibus mutui bo-
nari eius pecunia esse dicuntur ad quas neq^{ue} per se neq^{ue}
per vos nobis hucusq^{ue} respondit. Nunc iterum litteras domini
Doctoris Joannis Andreae Phisici Regiae et Reginalis
M^{ajestatis} tanquam sui necessarii et amici ad illum super ea re
mittimus quas vos illi reddetis et curabitis pro virili v^{stra}
ut pecunia ista tam ab ipso domino Cortesio quam ab
domino auditore de Capifuchis et aliis debitoribus repetita
in manus R^{mi} domini Cardinalis restituatur.

Ceterum de reservatione Decanatus Poseniensis pro nobis facta

multas vobis agimus . et habemus gratias . sed Decanus adhuc
vixit . et valens esse dicitur . In omnem tamen eventum nos face-
remus operam nostram ut vos prebendam Crussicensem . quam is ipse
Decanus Posnaniensis obtinet haberetis . verum certo edocti sumus
non ad collationem Summi Pontificis . Sed domini Capitanei
Crusvicensis . ex donatione Regie M^{te} illam spectare . utcuq;
autem est cum prebenda illa Crussicensi . nostra esse non possit .
nos cogitabimus ut pro virtute v^{ra} . et fide erga nos singulari
occasione se offerente maioribus vos ornemus Sacerdotibus
modo ita ut soletis nostra negotia curare non cessetis

[Pensionem . quam domino Staphileo . dum viveret dominus Casper
Podlanczki Canonicus Ecclesie nostrae soluebat . nequaquam
soli legataria permittet M^{tas} Regia . nam soli Staphileo
hanc gratiam M^{tas} sua facere dignata est . ut ad vitae suae
tempora pensionem hanc capere potuisset . alius autem non
solum ista turpi successionis ratione . sed ne vlla alia qua-
vis honesta . nunquam amplius huic pensionem . capere . vult
permittere M^{tas} sua ~~~~~

Quare agitis cum Vilamowski ea de re nomine M^{te}
Regie . apud R^{om}u^m D. Cardinalem . quae ad negotium commo-
de . et necessario spectare videbuntur . idq; efficere curabitis .
ut D. Casper ab eiusmodi obligationibus . cum Canonicatu etiam
et Prebenda suis . liber omnino fiat .

[Quae de Niscie3ki nobis scripsistis . scripta etiam erant . iam
aliunde aliis . nos tamen illa ad fratrem eius dominum Cas-
tellanum Siemce3ensem retulimus . quem putamus istum qui ma-
lorum societati se tradidit . pro eo quod meretur . oburgan-
dum esse : cohibeturq; ab his . quae et illi . et familiae
eius . magnam difficultatem . et damnum afferre possunt .

[De Michaeli de Paczanow . commissimus ita agere nomine Re-
gio . et nostro . apud R^{om}u^m D. Cardinalem Joanni Vila-
mowski ut omnino istius exigatur . Quare vos Con:

silia dabit in hac parte, et Vilamowski negotium promouebit
ut effectus forciatur. Alia quae scriptis non potuimus declarare
referret vobis Vilamowski nomine nostro, in quibus pro solertia
vestra operam nobis vestram, et consilium praestabit. Bene va:
leatis et sitis felix. Datus Cracouiae xxviii Aprilis. M^o D^o
xxxix^o

Commisimus huic Joanni Vilamowski ut expedit dominis Archi:
uistis, confectisq; aliis negociis sibi commissis, det vobis, et nu:
meret nostro nomine, viginti aureos, quos vos in praesens gra:
to animo suscipiatis, et operam vestram faciat, ut in rebus
Regis et nostris desiderio, et postulationi nostrae fiat satis.
[pro expeditione litterarum gratiae Jubilei ad Ecclesiam Vilnensem,
et negotiorum quorundam domini Episcopi Vilnensis, quae Vilamowski
nobis exponet, Dabit hanc pecuniam] quanta erit
necessaria, quam vos ab illo accipietis, vigore litterarum cam:
bii quas cum presentibus ad vos mittimus.

Ceterum si equi omnes nostri gradarii, quos mittimus, salui
isthuc peruenierint, et Romanus D. Cardinalis S. quattuor duos
tantum sibi retinuerit, volumus ut vos tercium qui supererit
habeatis, et accipiat, quem vobis liberali animo donamus.

Petrus Tomicius Epus Crac' Vicecan:
Cardinali Protectori

R^e me in Christo pater, et domine do. colen. me.

Post seruitutis meae humilem commendationem. Vtcumq;
longe absim corpore a d. v. r. Roma, mente tamen, et ani:
mo nihil propinquius, et magis praesens complector, quam be:
neficia ista, quae per Romanam D. vestram amplissime in me

et liberali manu continue conferuntur. In quibus etsi pro
magnitudine respondere D. vestrae R. ma factis non valeo. ani:
mo tamen nunquam in referenda et declaranda gratitudine quiesco
cogitatione mea occasionem aucupans. per quam et me et officia
mea reddere possim D. vestrae R. ma commendata.

Et quoniam a state praeterita committus fueram per D. Docto:
rem Stanislaw Penitentiarum minorem et Regiae M^{ty} sollici:
tatozem D. vestram R. ma gradatim equo indigere duos ex
multis quos et Romae acceptiores et pro D. v^{ra} R. ma magis
idoneos meo et mangonui iudicio fore putavi delegi feci quos
per presentem Regiae M^{ty} nunciu nobilem Joannem Vila:
monski D. vestrae R. ma mitto quam plurimum rogo: ut in
accipiendis illis non muneris ^{di}utilitatem sed animi et volunta:
tis mea rationem spectare dignetur: qua nichil potest esse
ad praestanda D. vestrae R. ma officia observantius et magis
paratum.

Scribit ad D. vestram R. ma M^{tas} Domini mei de Bulla
ordinariis Regni ad immunitatem sex Mensium suorum concessa
ad alios Praelatos et personas Ecclesiasticas extendenda
quod ego repetere nunc non puto necessarium. Nam ultra M^{ty}
Regiae scripta: data est super hac re et aliis rebus nuntio
huic copiosa instructio: qua ille fretus omnia isthic apud
D. vram R. ma et San^m Dominu nostru curare pro volun:
tate et desiderio M^{ty} suae recte poterit hoc saltem celare
nolo D. vestram R. ma. Sacram M^{tem} suam Regiam gra:
uatim admodum admisisse michi: ut pecunia de parte denarii
Sancti Petri isthuc dominis Archiepiscopis mitteretur ablata
enim parte hac pecuniae parum M^{ty} sua emol^{tu} exinde pro:
venit. Quare D. vestra R. ma rogo plurimum ne in
impetratione futura eius denarii s. Petri aliquos contractus
vel ad minima pecuniae partem inferi permittat. Scio enim
M^{tem} suam propter honestatem et dignitatem Regiam sustinen:
lam

425
dam partitas istas concessionēs . cum officialibus Romanis non
suscepturam . quod autem me iterum ^{vi} Mtas sua praefici . Colle-
ctura postulet . non fit hoc mea aliqua ambitione : sed M^{ti} sua
spontanea voluntate : quae scit me non egere . neque optare ullum
ex hoc Collectionis officio commodum vel emolumentum .

Ceterum quando tradetur pecunia nomine meo ab Argentariis
apud quos illam rescripsi Dominis Archiepiscopis . D. vestrae Ro^{mae}
rogo : interponere velit auctoritatem suam . ne plus illi exigant
quam ad illos de equitate pertinere debet . Est enim iam multus
minutus Denarius istius proveniens . propter multorum in Sle-
sia Prussia . et Cassubia . in fidem Luteranae perversionem .
qui nondum denarium solutionem negant : sed maiores etiam Eccle-
siasticas praestationes . supprimunt et vi occupant .

Ceterum . commendo hunc Nuncium Regi D. vestrae Ro^{mae} . cui etiam
commisi nonnulla meo nomine D. vestrae Ro^{mae} . de exemptis
fratribus . De Plebanatu Waurzinczyensi : et aliis domesticorum
et familiarium meorum negotiis referre . in quibus ut illum audire
et gratose exaudire dignetur . illam maiorem in modum rogo
quidquid enim consilium . patrocinium . et gratia in rebus his . quae mi-
hi dicet ^{mihi} . declarabit ac praestabit D. vestra Ro^{mae} . non permittam
ego . ut in ingrato hominem id collocasse videatur .

Commendo me rursus . et servitutem meam D. vestrae Ro^{mae} . quam
Dominus Deus servet diu sanam . saluam . et felicem . pro nostri
ordinis hominum consolatione : et necessitate singulari . Datum Crac.
XXVIII Aprilis . M^o D. XXXI .

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Sanctorum Quatuor

Sigismundus Dei gracia Rex Poloniae magnus Dux Lithuaniae.
Russiae. Prussiae. Masouiaeque. Dominus et haeres.
R^m in Christo pater, et domine amice noster char^m. Salutem
et plurimam felicitatem. Paulo ante hanc Romanae urbis cala-
mitatem, intelleximus Joannem Rambozki Basilice beati Petri
de urbe Penitentiarii ex hac vita ad superos migrasse, quique-
dem a nobis fuit nominatus ad Ecclesiam Cathedrali Crac^{ae}.
qua Can^{tu} et Prebenda in dicta Ecclesia acceptauerat. Sed
eam illi Florianus Czurilo: idem quoque Polonus: ac R^mae P.
vestrae familiaris, et cubicularius: iure, ex manibus ipsius
Penitentiarii eripuit, atque ita per Sententiam diffinitivam nomina-
tio fuit purificata, unde liberum fuit ipsi Joanni Rambozki pe-
nitenciario, alium Can^{tum} et Prebendam, quae primu vacarent
in dicta Ecclesia acceptare. Sed cum interim (ut superius com-
memorauimus) mortuus sit: neque nominatio nobis, a Sanct^{mo}
Domino concessa effectum suum consequuta est. Integrum nobis fore
existimamus, aliam quamcunque personam nominare, modo gracia
et consensus eiusdem Sanct^{mi} Domini nostri accederet. itaque no-
minamus venerabilem Joannem Sbarski Secretarium nostrum, ob
generis nobilitatem: vitamque ac morum integritatem nobis charum,
et R^mae P. vestram plurimu rogamus: agere velit, apud
Sanct^{mu} D. nostrum: ut eundem Joannem Sbarski, vigore eius-
dem nominationis: qua Penitentiarii iam vita functu nominau-
ramus, sub eiusdem nominationis data nominare valeamus:
aut denuo aliam facultatem nominandi illum, cum suspensione
graciarum expectantiarum: et reservationu quarumcunque, qua
eum nominemus, nobis concedere dignetur, nec dubitamus

221
id D. vestram R^oma^a, pro sua Auctoritate, et gracia qua pluri:
mu^o valet esse obtentura. Nos vero hanc eius operam, quam in ea
re presterit, volumus illi vicissim omni studio, et gratificatione
nostra semper referre. Valeat fal. me^o v^ora R^oma D. et nos San.^{mo}
Domino frequenter commendat. Datu Crac^o.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Sanctorum Quatuor Coro:
natorum Protectori regni

Cum unus duntaxat annus iam supersit eius decenniū ad quod
felices me. Leo Pontifex nobis denarium Sancti Petri concess:
serat, Scribimus Sanct.^{mo} Domino nostro, petentes ut ipse denarium
vel donare perpetuo, vel ad prolixius aliquod tempus nobis con:
cedere dignaretur, quæ res cum pia sit, nempe ad reficiendas
arces infidelibus confines, cum non emolumentum causa, quod exi:
guum est: sed magis deuinciendi Subditos nostros eius Sancti
et rei Ecclesiasticæ id petamus, Dignetur vestra R^oma D. sua
operam et commendationem adhibere: ut eius Sanctitas huic
petitioni nostræ tam decenti, et piæ non abnuat, et quod fa:
ctura sit eius Sanctitas, pro nobis, id ut solidum fiat, non partitu^m
cum Archiepiscopis. Nam et in expediendis graciis, pro reficien:
dis Ecclesiis Ploceu, et Vilneu audimus Clericos Cameræ Aposto:
licæ etiam intercessisse, expeditionemq^{ue} ipsam remorari, volen:
tes hinc etiam emolumentum habere. Vnde in tam remissa homi:
nū religionem, et de Indulgentiis fiducia, vix speremus sump:
tu in tam difficili expeditione factum rependi posse. Quæ res
est nobis profecto, magna et admirationi et molestiæ, rogam^{us}
vestra R^oma D. agat apud eius Sanctitatem, ut benignius libe:
raliusq^{ue} se aliquanto erga nos exhibere velit, in ijs præsertim
quæ nullius vel paruæ sint iactura, quæ antecessores sui apud

quos tot insignibus legationibus . non solum nichil magis . quā ista
minuta impetrare solebamus . sed etiam ex hoc mittendorū lega-
torū officio : non modicam difficultatem et dispendiū nos subire
oportuit : in tuendis . et conseruandis Iuribus nostris : et sancta
etiam apud offeras quoq; gentes legatorū immunitate . quod ve-
stra Ro. ma. D. cognitu esse satis arbitramur . Cui nos et negotia
nostra diligen. m^r commendamus . et illam optime valere ex ani-
mo cupimus . Datū Cracouiae die
Regni nostri xxxv. ^{to} M. D. xxxi

Sigismundus primus Rex Polonie •
Cardinali Protectori

R Sigismundus r^{us}
me in Christo pater . agimus ingentes gratias D. vestre Ro. ma
q; ad postulationem nostram tam singulare Priuilegiū ordinariū Regni
nostri de faculte libera . in sex Mensibus illorū sacerdotia conferen-
apud Sanct. m^o Do. nostrū impetrare curauerit . q; illius in hac parte
studii et operam diligentem . et commendamus et amamus multū
illamq; inter precipua illius de nobis merita connumeratu gra-
tificatione qua poterimus maxima : referre illi viciissim curabi-
mus . Quonia vero Abbates . Praelati . et reliquae ordinis Ec-
clesiastici personae . in collationibus adhuc suis multas difficultates .
molestias . et prauidicia . propter Coadiutoria^z reservationū . re-
gressū . et id genus excogitati Iur^z concessionē sustinent . D.
vestra Ro. ma plurimū rogamus . ut apud Sanct. m^o Do. nostrū
impetrare velit . quo hac semestris ordinariorū liberatio . et
immunitas extendi ad reliquas personas Ecclesiasticas Regni
nostri possit : ut saltem in sex Mensibus libera suarū collationū
Iura habeant . et illis deinceps sine impedimentis . quae hactenus

ptulerunt utantur. In quo erit nobis et impetratio, et opera D.
vstra R^{ma} aequae ac superior grata.

Ceterum retulit ad nos Reuerend^{us} dominus Ioannes Electus, et
confirmatus Vilnen^{sis} superiore anno, quando et Ecclesia, et do-
mus Episcopalis, cum maiore parte ciuitatis illius conflagrarent
absumpta fuisse sibi incendio consecrationis suae Diplomata, quae
dudum ab ista sancta Sede obtinuit: sine quibus dubitat, an tuto
consecrari possit. Quare Item vstra rogamus: ut in hunc ca-
sum illi consulere, et de opportuno breui apud Sanct^{am} Do-
nost^{ram}, providere velit: quo et munus consecrationis eius primo
quoque tempore suscipere: et ad omnes sacros ordines, extra
tempora a iur^{is} Statuta promoueri possit et valeat, quod ille
bene mereri semper D. vstra R^{ma} curabit.

Scriptimus aliis litteris ad D. vstra R^{ma} rogantes, ut in impe-
tratione denarii Sancti Petri in Regno nostro solui soliti, inte-
gram nobis Sanct^{ae} Mi^{sericordiae} Do^{mini} nostri, et non partitam, ut ante cum
Archivistis gratiam praestari curare vellet. Quod nunc iterum
repetimus, et rogamus, a D. vstra R^{ma}, ne in tam exili-
te obaudiri postulata nra permittat. Nam nunc primu intel-
leximus parum nobis ex prima concessione commodi cecisse
cum Reuerendus dominus Petrus Episcopus Cracovi^{ensis}, id
quod a summa ex dicto denario collecta pro Archivistis
detraxerit nobis declaravit, quod nos nequaquam illis dari
concessissemus, si non habenda nobis illorum aliqua ratio
propter Dominu Episcopu in praesens videretur. Quare D.
vra R^{ma} curare id etiam in noua hac impetratione velit
ut rursus potestas colligendi nouu denariu, preter omnem ex-
ceptionem, vel conditionem circumscriptam R^{eg}do Domino
Episcopo Cracovi^{ensi} concedatur.

Insuper rogamus a D. vra R^{ma}: ut ei nunctio nostro
Ioanni Vilamowski, reservationem alicuius Sacerdotii in
Gnesnen: et Posnamien: et alteri Amannensi Cancellaria

nostra Stanislas Gorski in Ploceu Ecclesia in Mensibus App^{is}
vacaturi obtinere apud Sanct^m D^m nostru velit.

Commisimus autem eidem nuncio nostro nonnulla alia nostra
et subditoru nostroru negotia . D^m vestra R^{ma} verbis exponere
qua dum ipse referre voluerit illa rogamus . ut fidem indubia illi ha-
bere . et in eis consiliu patrociniuq suu accommodare liberaliter
ut solet velit . quod nos vicissim D^m v^o R^{ma} gratificatione nra
Regia cumulate per omnem occasionem referre curabimus .
Fel^{me} valeat nra R^{ma} P^{tas} et nos diligat . Datu Cracovia
Die xxviii^a Aprilis . M^o D^o xxxi . Regni nostri xxxv^{to}.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Reme Domine . Supplicarunt nobis Consiliarii nostri : ut Andre-
am Czarnkowski Consanguineu illoru : et unu ex proceribus
Regni . vestra D^m R^{ma} commendaremus . quod nos illoru causa
facimus : et rogamus D^m vestram R^{ma} . ut si quando Bononia
ubi litteris dat operam se isthuc transtulerit . vel etiam Bono-
niæ agens . patrociniu D^m v^o R^{ma} eguerit . illu causa nostra
deferere nolit . Et insuper apud Sanct^m D^m nostru impetrare
velit : ut ad Gnesnu Cracovienu . et Posnamienu Ecclesias ali-
qua singulari gracia Sacerdotioru expectatiua cum clausula
anteferri . vel reservatione in Mensibus Sanc^{tis} sue : cum
sufficientibus : et necessariis derogationibus illu providere
dignetur .

Ceterum . quia euocatus est in urbem . per causa devolutionem
nobilis Ioannes Sdzarowski . ratione Canonatus Posnamienu
per quendam Lukomski ignobilem hominem . quales ad istas
primarias Ecclesias suscipi . ex Privilegio non possunt . D^m
vestra R^{ma} plurimu rogamus . ut aliqua ratione provideat

275
ne ipse in hac causa molestetur. Hoc autem negotium cum ceteris
aget nuncius noster apud D. vestra Roma. Quam iterum atq. iterum
fel. me valere optamus.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici
Clementi Septimo.

S Anct. me res. Non dubito meminisse adhuc vestra S. ex multi:
plicibus meis querelis quanta me antecessor eius olim Adrianus
Pontifex iniuria, et contumelia affecerat. ut cum ego pro mea or:
ga sedem Apostolicam obseruantia: illiusq. honoris causa misis:
sem isthuc insignem Oratorem R. du olim D. Erasmu Episco:
pum Ploccn. ac ille fato isthic functus fuisset illius Sanctas,
non expectata ulla mea significatione: nullaq. ratione ha:
bita iuris mei: quo Episcopatus Regni et Dominiorum meorum
ad collationem mea pertinent non adeo q. maiorum meorum
fundationis: et Jurispatronatus mei sint. quam q. Senatorum
munus coniunctum habeant. et Primas Senatus mei Sedes obti:
nent: nullius item pensi habita sacrosancta ubiq. legatorum
immunitate qua Orator meus Roma in serui^{meo}cio existens
non secus quam in Aula mea mortuus censeri debuit. non tan:
tum contulerat Episcopatum ipsum preter scientiam et volun:
tatem mea, sed etiam pernicioso Juribus meis exemplo pen:
sione illum inuoluerat. quae res. ut merito debuit me et Regni:
colas meos magna molestia exagitaueat. quam eius Sanctas
denu sciciens. et iniuria meam agnosceus. prouiderat ipsum
Episcopatum ei. quem tum presentauerat. nulla prorsus pensionis
mentionem facta. quae si quomodolibet facta fuisset. neq. ille ele:
ctus meus Episcopatum suscipere hac conditione ausus fuisset

neq; ego ullo modo admittere potuissim aduersus Iura Regni hac-
 tenus in hac parte nunquam violata. Idem factum esse in promo-
 tione modernⁱ Episcopi ex Procuratoribus illius cognoui qui-
 bus hoc providere diligent^{er} me fuit commissum. Hac cum ita fa-
 cta sint demeror q; Remus D. Cardinalis S. Sixti non cessat
 hoc vulnus animi mei reficere, hancq; michi molestiam, et forte
 etiam vestra Sancti exhibere in exigendo eo, quod neq; domi-
 no Episcopo prestare licet, quocunq; nomine vel modo id fieret
 neq; ego ullo modo admittere possim, si et debito meo satisfacere
 et rem Ecclesiasticam saluam in Regno meo esse velim. Noui
 enim vestra Sanctas, q; et in Regno Sueciae, hac potissima fuit,
 collapsa Religionis, et status Ecclesiastici causa. Quare
 supplico vestra Sancti, ut pro sua prudentia, et benignitate,
 qua me complectitur, et secum uti est expensa, continere di-
 gnetur ipsum Remum D. Cardinalem ab huiusmodi postulatis, in
 quibus neq; nepoti meo, cui Episcopatus ipse collatus erat grati-
 ficari potuerat. In aliis rebus, si quid commodare possim illius
 Remi D. facturum sum commendationi vestrae Sancti, et illius causa
 libent^{er} me. Commendo me rursus Regnum, et Dominia mea
 in gratiam vestra Sancti, quae ad omne illius obsequium offero para-
 tissima. Cupioq; ut vestra Sanctas, pro incolumitate rei Christia-
 nae, et optat^{is} meis valeat, et praesit fal. me. Dato Cracouie
 die xii Iulii. Mo. D. xxxxi. Regni nostri xxxv. to.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Cardinali Prætori
 Caetano

R^e me in Christo pater. Cum nobis initio, vestra Rema P
 scripsisset, constitutam sibi pensionem, in Episcopatu Ploccen

216
deferendo eam rem arbitrio et voluntati nostrae. rescripsimus
illi tum. si recte meminimus. fauere quidem nos ei. ut hoc emo-
lumentum ex Regno nostro habere posset propter doctrinam. et
virtutem suam: quae nobis non vulgariter. est commendata. sed
rem esse merè aduersus Iura et constitutiones Regni nostri. quas
tueri et manutenere iurando sumus obstructi. putabamusq[ue]
vestram R. P. tem hanc iustam rationem nostram. in eam partem ac-
cepturam fuisse. Verum cum eadem postulata sua denuo repetit.
forte vel oblita responsionis nostrae: vel q[uod] litterae nostrae. non
fuerunt illi redditae. non habemus quod etiam illi respondeamus.
nisi id q[uod] per constitutiones Regni. neq[ue] domino Episcopo
Ploccen. licet pensionem ipsam. vel soluere. vel quocunq[ue] nomine
redimere. neq[ue] nos admittere possumus. nisi vellemus. et fidem
nostram. et rem Ecclesiasticam huius Regni in discrimen ponere.
Nam et ipse nepos noster. in eo Episcopatu. repulsam a nobis pati
coactus est. q[uod] res esset aduersus iura et Constitutiones Regni.
Quare rogamus plurimū. vestram R. D. ut cum sciat ab amicis
honesti peti debere. honestū autem esse nequit. quod est aduer-
sus fidem. et Ius alterius. aequi boniq[ue] faciat. quod hac in re illi
gratificari non possumus. neq[ue] et ipsum D. Episcopum. excusatos
habeat. Alio modo si quo R. mae D. vestrae commodari. et gra-
tificari possumus. nichil facere grauabimur. Feliciter valeat
vestra R. P. et nos diligat. Datū.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

S Auct. me. Authoritas. Sanctis vestrae. tanti ponderis et
venerationis apud me semper fuit. ut non nisi de magnis. et graui:

bus negociis aliquid cum illa prolixis litteris agere dignum arbi-
 trarer. Sed si quae michi essent de meis vel subditorum meorum ne-
 gociis petitiones private apud Sanctam vestram faciendae.
 illarum curam malui. Re. mo domino Sanctorum quatuor Coronato-
 rum Car. li. Regni mei Protectori committere. et mandare. quia
 aures S. tis vestrae arduis. et magni momenti rebus intentus impedire.
 Quare. et nunc mittens isthuc cum litteris ad Sanctam vestram
 hunc nunciu. Cancellaria mea amanuensem. de pluribus rebus
 michi. et subditis meis necessariis mandata illi dedi. utq. Re. mo
 D. Cardinali. Regni mei Protectori illa exponat precepi.
 in quibus. cum meo quid nomine ipse Re. mus D. Cardinalis
 apud vestra Sanctam agat. Supplico illi diligenter dignetur
 et quae loquatur piis auribus excipere. et quae ego peto. pro
 liberali sua clementia exaudire. quidquid enim meis petiti-
 bus concedere dignabitur Sanctas vras. hac ego vicissim illi
 officiis meis. et observantia debita referre semper curabo.
 Cui me iterum cum Regno. et dominis meis ex animo comendo.
 utq. sit quamdiutius me felix salua. et incolumis. vehementer desidero.
 Datu Crac. die xxviii Aprilis M. D. xxxi. Regni mei
 xxxv.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Summo Pontifici

S. Auct. me. Arbitror vestram S. tem. satis per hac omnia
 tempora considerare potuisse. quia paucus modestusq. fuerim. in
 petendis ab illa. et antecessoribus eius aliquibus graciis in pri-
 vatu meo commodu. quam per tot legationes insignes quas
 ad honestanda istam sanctam sedem Apostolicam vestrae Sancti

faciebam nichil aliud impetrare potuerim ultra indulgentias et Pri-
uilegia quadam in usum Status Ecclesiastici quæ a Prædecessore
vestra S. his felicitis memorie Leone Pontifice denarium sancti Petri
ad decennium pro restaurandis arcibus meis in finibus infidelium
constitutus quod emolumentum ut exiguum est ita non adeo utili-
tatis causa per me petitur quæ ratione conservandi subditos
meos in officio erga vestram Sanctitatem et statum Ecclesiasticum
qui ijs temporibus more aliorum vicinorum suorum gestiebant et
gestiunt etiamnum semper ad usurpandos et retinendos pro-
ventus Ecclesiasticos eos præsertim qui de Regno asportari so-
lent. Accedit ad hoc quod ipse denarius S. Petri non solui-
tur a Slesia Prussia Cassubia et alijs terris finitimis labe
Luterana infectis: Archiépiscopi tamen vestra Sanctitatis magnam
sibi partem detrahebant quo fit ut paululum admodum hinc
michi commodi ad tam pium et toti Christianitati necessarium
opus prouenire potuit. Utcumque tamen est quando iam unus
duntaxat annus superest cuius decennium ad quod mihi denari-
us iste concessus fuit ut habeam hoc testimonium apud subdi-
tos meos pietatis vestra Sanctitatis erga me defudantem in tu-
enda re Christiana unde illi tanto alacrius mihi obsequantur
in ijs quæ ad observantiam vestra Sanctitatis et bonum statum
Ecclesiasticum pertinent. Supplico vestra Sanctitati dignetur ipsum
denarium pro reficiendis arcibus meis in finibus Infidelium per-
petuo donare. Vel si id facere in presens non dignaretur
saltem ad aliquod prolixum tempus concedere. Et cum res sit
ut vestra Sanctitas intelligit perexigua: gratia quam mihi fa-
ctura est non sit cum Archiépiscopis partita sed integra.
Audio enim ut gratias illas quas pro restaurandis Ecclesijs
Plocen et Vilnen a vestra Sanctitate petui non posse hactenus
expediri propter clericos Camere Apostolicæ etiam
hinc partem aliquam sibi venientes cum hac tempestate adeo
refigerunt hominum animi aduersus Indulgentias et alias

huiusmodi gratias, ut ex tam prolixa et difficili isthuc ex-
peditione haud sperem emolumentum quod inde venturum sit sum-
ptum resarcire posse. Quare cum vestra Sanctitas plane cognoscit
quam res istae quas postulo, et piae sunt: et non in meum, sed in
Ecclesiarum, et rei Christianae profectum, Supplico illi etiam atque
etiam: ut neque in concedendis illis difficilis esse dignetur
neque ea quae concessura mihi sit parciatur cum quoquam alio ut
integrum habeam beneficium a vestra Sanctitate, non mutilum.
Et quemadmodum nunc maior est ipsius beneficii necessitas, quam
ante decennium fuit, cum minus res Christiana laboraret, ita vestra
Sanctitas sit in ea gratia mihi concedenda suo antecessore,
et necessario Leone Pontifice, alioqui erga me perbenigno, prom-
ptior et liberalior. Qua re optimi Pontificis, ut est officio
fungetur, et me Regnumque, et Domina mea sibi non parum
multum deinceps. Dominus servet vestram Sanctitatem diutius me
sospitem et semper felicem clementer pater, ad cuius beatos
pedes me rursus humiliter commendo. Ex Regia mea Crac.
Die Aprilis M^o D^o XXXI. Regni mei XXXV°.

Petrus Tomicius Epus Crac. Vicecancell.
Stanis^o de Rzezicza penitenciaro Romano

Venerabilis Domine frater in Christo charissime. Habemus vobis ma-
gnas gratias quod vigilanter, et industrie provideritis, ne Sacrodotia
domini Jacobi de Lublin, contra reservationem nostram, et domini
Stanislai Mielnski contra Privilegium ordinariarum Regni isthuc
alicui concederentur, quod vestrum diligens officium, volumus ali-
quando vobis cumulate gratificatione nostra referre. Sed ta-
men rogamus a vobis, ut et in posterum eadem vigilantia

217
Iuribus nostris privatis : et communibus bullis ac Privilegiis
cum oportuerit non desitis . Certo enim edocti sumus . qd et D. Vi:
siec3ki . qui isthuc non pridem profectus est . et D. Stanislaus
Tharło : facturi sunt isthic nunc omnem operam suam pro obti:
nendis coadiutoris ad Cantus Ecclesie nostrae Crac3. alter ad
Cantum domini Nicolai Bamose3ki . alter vero ad Canonicatum
domini Raphaelis Chotec3ki : qui est multu valitudinarius . et
diu durare non potest . quorum conatibus . et ambitioni . vos una
cum Pp.mo domino Protectore . pro virili vestra obsistat3 . et ne
hii ipsi Canonicatus irretiantur . quo minus nos de illis cum
vacauerint providere libere possimus . diligenter provideat3 .
De Bartholomeo Gandkows3ki pluri^m miramur : qd contra vo:
luntatem . et scripta nostra . ausus sit in personam suam :
non in personam D. Samuelis Mac3ivion3ski Canonicatu Ecclesie
sancti Michaelis impetrare . qui istiusmodi ipsius moris . vacuu
eum mala suspitione esse hic non permittunt . Quare agat3 cu
illo . ut se non intromittat ad hoc Sacerdotiu . quod impetrare
isthic non potuit . cum non fuerit affectu . neq3 reservatu sedi
Apostolice . sed illud domino Mac3ivion3ski liberu dimittat
Cuius rei vos simul cum Kielcen3 Prebenda expeditionem . vacua
omnibus nodis Romanis transmittet3 . ut ab omni suspitione
litu3 . securus dominus Mac3ivion3ski esse possit .

Caterum quia Doctores et Magistri . Gimnasiu Crac3 queruntur
de Michael3 Pac3anow . quod de altari in Ecclesia . s. Anna
Crac3 illoru collationis litem doctori Mathia Lanc3ki nepoti
domini Doctor3 Tre3viss3ow officialis nostri Crac3 . quem ipsi
presentarunt intentare vellet . ratione . impetrationis in urbe
pro quodam seruitore suo Jacobo Bled3ownik facta . Alias
Regia scripsit ad Pp.m^u D. Cardinalem Protectorem . ut illos
turbari . et indebite contra eoru Iura molestari non permit:
tat . Quare vos quoq3 isti negotio . opera . et diligentia v^{ra}
adsit3 . Scripsit etiam Alias sua Regia diligenter ad

R^o. m^o D. Cardinalem . ut nomine M^h suæ apud Summum Ponti-
ficem impetrare velit . quo Michael Paczanow probos ac quietos
homines turbare . ac lites ferere ulterius isthuc non permittat^o
et ab urbe Roma . intra certum tempus ablegetur : ad faciendâ
residentiam in sacerdotibus suis . quæ malo ordine non sine scandalo
labuntur quottidie in deterius . compellatur . quam rem vos
solicitatione diligenti . et persuasionibus quibuscumq^{ue} verisimi-
libus ad effectum perducere curetis . secreto id tamen ne im-
probis homo de se ita statui debere præfenciat .

Miramur vehementer quomodo vel si per imprudentiam vestra
acciderit . q^{uo} D. Nicolaiowski Vicepropositus Ihsensis ad
instantiam Michaelis fuerit ad hoc sacratu quadragesimal
tempus declaratus . qui ut scitis . et mandatu isthuc miserat
et Michaeli nullam unquam causam adversu se agendi dedit .
Pecunia enim . ex Prouentibus Propositura collecta . mandato
Regiæ M^h cui remitti non potuit . non voluntate sua . apud
sequestru ex brachio Regali datu deposuerat . a quo illa
integra Michael rursus recepit . Nos hic de absolucendo illo
inhibemus rationem aliqua apud istos Michaelis Procuratores
sed si forte hii non habeant facultatem illu absolucendi . ro-
gamus vos ut in omnem euentu illi de subsidio aliquo Iur
ad absolucendû provideatis .

Decreuit M^{tas} Regia . citto isthuc . tabellariu suu mittere
per quem vobis . et R^o. m^o domino Cardinali . copiosius scri-
bere volumus . quare expectabitis litteras nostras . et interim
dominu Deu pro nobis orabitis . Bene valeatis . sitisq^{ue} semper
felix . Datu Craç^{ie} xxv. Februarii M^o D. xxxi^o

Petrus Tomiecki Ep's Crac' Vicecancell.
Cardinali Protectori.

R me in Christo Pater et domine Domine colen. me.

Post servitutis et orationum mearum humilem commendationem.
Magnas et immortales ago et habeo D. vestrae Be. ma' gratias.
q. et mearum primatum reservationum et Bullae Apostolicae: ad
Menses ordinationum concessae memor curare et providere di-
gnata sit, ne post mortem D. Stanislai Mielzinski et Jacobelli
Lublin. sacerdotia in praedictum tam meum privatum: quam om-
nium coepiscoporum Regni isthic impetrentur, et diriperentur.
Quam ob causam multum omnes, sed maxime ego D. vestrae
Be. ma' debere nos fatemur: et per omnem occasionem ser-
vitude et officiis nostris promereri curabimus.

Doctores et Magistri Universitatis Crac'. solemniter congre-
gati, Maest' Regiae pro tribunali sedenti: acerbis et gravi-
ter sunt questi de Michaelo Paczanow quem adversus Priuile-
gia et veterem suam consuetudinem audiunt litem movere
velle illorum Gymnasii alumno et Doctori promoti domino
Mathia Lanczki quem ipsi adducere in Ecclesia S. annae
Turis suo presentarunt quae res Mtem Ram vehementer
commovit, sicut ex litteris quas ad D. vestra Be. ma' scribi
mandavit intelligere dignabitur. Ego profecto rebe-
menter doleo q. per licentiam unius infimi vilis et abiecti
hominis ordo hic noster tam crebro in invidiam secularium ad-
ducatur, et scandalum ex bonorum Ecclesiasticorum per pote-
statem secularem sequestrationem proueniat, res plane pessi-
mi in posterum exempli, tamen quando malignitate temporum

et ineffrenata malorum hominum libidine, istis fluctibus obiecti
sumus. tolerando omnis quesita molestia superanda nobis re-
mict. Bene autem agendo, et salubriter consulendo, a futuris
temporibus auertenda. Quoniam vero iste Michael, nequam fa-
ctus, et nomine infamis, solus sit hoc tempore, qui potest mul-
tibus hic in Regno ferendis, Secularium contra nos maledi-
cta, et contumelias ^{pronunt} proponat. Nam et hoc tempore sacro
missis huc contra quasdam personas potentibus gratas, censu-
ris Ecclesiasticis plurimam maledictionem, et perturbationem
in populo excitauit. D. vestra R. Ma. supplico, ut ordinis
Ecclesiastici rationibus consulere, et ita ut M. as Regia po-
stulat Michaellem istinc ad Sacerdotia ablegare dignetur.
Qua re perpetuam laudem apud omnes Ecclesiasticos sibi
comparabit D. vestra R. Ma. et M. etiam Regia, qua
nimium contentiones, et litigia Ecclesiasticarum personarum
abhorret, maiorem in modum gratificabitur. Commendo me
rursus in gratiam, vestra R. Ma. D. Quam Christus D.
noster, qua diutius me saluam et felicem conseruet. (Datum)
Crac. XXV. Febr. M. D. XXXI

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

Rex me in Christo Pater, et Domine amice honoran. me
Concessa nobis fuit adhuc a viuentis Sanctissimo domino Le-
one Pontifice, et ab hoc etiam presente beatissimo Patre, et domi-
no domino Clemente Septimo confirmata facultas nominandi
duas personas nobis gratas: ad Ecclesiam Cathedralis Crac.
Qua nos freta facul. te, nominaueramus ad vnius Canonica:

226

tus et Prebenda futuram vacationem R^odm Patrem D. Ioan:
nem Electu et confirmatu Culmen. quæ nominatio nostra quia
hactenus et ante assentionem Episcopalis dignitas in domino Io:
anne Electo et confirmato supradicto non est aliquem sortita offe:
ctum cupimus per hunc ampliorz prouectionis suæ occasionem
et euentu ab ipso ad aliam personam nobis gratam dicta nomi:
nationem transferre. Quare D. vestram R^oma plurimum roga:
mus, ut nomine nostro apud Sanctissim^u Do. nostru concedi
nobis supplicet facultatem, ut de persona præfati Ioannis Ele:
cti Culmen, transferre ad aliam personam nobis gratam nomi:
nationem nostra possimus, quæ in omnibus et per omnia perinde
valeat ac si is quem nominare decreuimus et non præfatus
dominus Electus Culmen ab initio ad vacaturos Can. tw. et Preben:
dam Ecclesiæ Crac^o. R^odm Dominico Petro Episcopo Crac^o nomina:
tus per nos fuisset, prouiso insuper eo, ne quid obstet vacatio
seu obolitio nominationis per prouisionem de Episcopatu Cul:
meni ipsi domino Electo posterius factam. Acquid est etenim
haberi eam rationem nostri apud Sanctissim^u Do. nostru, ut Con:
cessionis nobis factæ et aliis omnibus præferantur, et pri:
usquam effectus sui capiant euanescere, et aboleri non permit:
tantur. In quo D. v^{ra} R^oma faciet nobis rem singulariter
gratam, quam multa semper gratificatione prosequi et referre
illi diligenter curabimus. Cupimus autem ut D. v^{ra} R^oma
sit semper fel. ma, et per Dei omnipotentis gratia in multos
annos uiuat salua et incolumis. Datu Crac^o. xxiii Februarii
M^o D. xxxi.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici.

SAn. me in Christo. Pater. et domine Domine de. meum.
Post humilem mei Regniq. et Dominiorum meorum commendationem.
et oscula pedum beatorum. Jam dudum supplicaueramus Sanc.^{ti}
vestra per litteras. ut religiosum fratrem Andream ordinis
Predicatorum Electum Episcopum titulum Ennensem paterna
benedictione confirmare. Bullasq. consecrationis dari illi
mandare dignaretur. In qua petitione mea tametsi nichil du-
bito pio assensu Sanc.^{ti} vestra presto mihi fuisse. miror tamen
vehementer. q. ea sit. vel meorum in sollicitando negligentia.
vel Sanc.^{ti} vestra officialium in expediendo difficultas. ut non
possit tanto tempore pauper Electus ullum munus sui finem
consequi. Quare iterum vestra S.^{ti} presentibus supplico. ut
in ista exigua. et honesta petitione mea. ita mihi authorita-
tem suam accommodare dignetur. ut et Religiosus predictus
Confessor meus. plus nimio per officialis non extrahatur. ut
ego cognoscam petitionem meam. tanti quanti merito debet
apud S.^{tem} vestram valere. Commendo me rursum. Regni et
Dominia mea in gratiam Sanc.^{ti} vestra. Cui et vitam diuturam.
nam. et felices omnes successus a domino Deo concedi ex ani-
mo precor. Datus Crai. xxiii Februarii. Anno Domini M.^o
D. xxxi. Regni mei. Anno xxv.

Sigismundus primus rex Polonie
Cardinali Protectori

Rex in Christo pater. Postulavit a nobis S. ma coniunx nra.
ut D. vestra Ro. ma admoneremus, nominationes M. ti sue
ad Ecclesiam Cathedralē Crac. factas nondū effectū suū sorti:
tas esse. in quibus ea facult. et authoritate fungi cuperet. ut
a nomine alio in conferendis Canonicatibus. et prebendis præ:
ueniretur. Quare D. vestra Ro. ma rogamus. ut hoc M. ti sue
negotiū memoria retinere velit. et non permittere quibus:
cūq. volentibus subditis nostris aliqua ratione Juri et autho:
ritati Serenitat. sue permutationibus. sine resignationibus
sue Coadiutoris excogitat. præiudicari. Nolle mus enim
sicut in aliis ita etiam in ista nominandi facultate posteriorem
haberi rationem S. mæ Coniugis nostre. quàm aliorū quo:
rumcūq. subditorū nostrorū. tametsi petitionibus illorū etia
annuent. s. sæpius illorū negotia D. vestra Ro. ma commende:
mus. Datū Crac. xxij Februarii M. D. xxxi. Regni
nostri xxv.

Petrus Tomicki Epūs Crac. Vice cancell.
Doctori Rzegiza Poemencionario Romano.

Venerabilis domine frater in Christo char. me.
Quando ex urbe rediens Aquila Crac. applicuit. Erasmus
nos tum in conventionē publicā Piotrkowin. quo tum litteræ
quas a vobis attulerat. simul cum dispensatione Pauli Piasceſki
ad contrahendū in tercio gradu consanguin. matrimonium concessa

fuerunt nobis transmissæ . ex quibus litteris . q̄ in primis
sedulitatem . et officium vestrum in curandis cum nostris . tum seruito-
rum nostrorum negotiis perspeximus . grat. mo id accepimus animo .
et pro eo quidem magnas vobis ut solemus vicissim gratias agimus
et habemus .

Intelleximus etiam ea quæ prioribus litteris . iam ante amissis . et
interceptis . secretis nobis scripseratis . Et agimus etiam vobis
hoc nomine gratias q̄ in reservatione domino Sobek concessa . pro-
videritis . ne prioribus reservationibus nostris aliquid nocementi
afferre possit . Rogamusq̄ vos pluri.^m ut deinceps etiam in simi-
libus prudentiam . et solertiam vestram nobis prestetis . ne quid
per imprudentiam vestram . et ingenia aliorum . negotiis no-
stris impedimenti afferatur .) Quod ad Alexium attinet

iam et ipsi vos intelligere potestis : quàm non liceat nobis fines
Mandati Apostolici egredi : ut illum iuvemus . Verum si fieri
posset ut absoluta non limitata potestas in causa illius nobis com-
mitteretur , Vteremur equidem : et illius . et vestra causa in
illum liberalitate . et clementia humana . quantum vel honestas . vel
ipsius rationes postulare viderentur . At cum ita in præscriptis
mandatis hæreamus . ab officio nobis discedere . et facultate con-
cessa nequaquam licet .) In causa unionis Ecclesiæ in Vauzinci:
Ede pudet nos toties frustra scribere . præsertim cum gratia
quæ gratis . et pro meritis concedi debeant : turpi abusu . ad
intolerabilia venditionis pacta promiscue declinentur .

Videant tamen isti . quibus præ avaritia . communis hominum sa-
lus . et honestas parua admodum cura est . Nos quantum nostra
interest . consiliis vestris acquiescimus . ut non amplius unio sollicitetur .
quæ tam magno pretio æstimatur . Sed hac ratione quam
nobis scripsistis Ius patronatus conferendi ipsam Parrochiam
Vladavio Crac. pro tempore existenti impetretur quod quan-
do impetratum fuerit . nos contenti non minus erimus . quàm si unio
ipsa fuisset concessa . in qua re etiam R. mo domino Cardinali

228
Protectori idem scripsimus.

Vidimus litteras quas Michael ad D. Archidiaconum Crac. in excu-
sationem suam de his quæ nobis obiectatus esse dicitur scri-
psit: sed illa excusatio parum nobis fidei facit, a tam peruerso
et nequa homine scripta, plus enim nos ipsi credimus, qui ab illo
audierunt multa ad ignominiam nostram protulisse, quam illius
quibusvis factis excusationibus. Et tametsi quidem temporis pre-
sentis rationes, et modestia nostra a vindicta in eum institu-
enda nos retrahat, erit tamen aliquando occasio, cum licebit
nobis malignitatis, et improbitatis suæ pœnas ab illo repetere,
quod quanto diutius per nos differitur, ita grauius illi ad feren-
dum procul dubio continget.

Quod queritur ipse ad iniuriam illius a nobis factam, quod ex per-
ceptis fructibus Canonicatus domini Isidorienski nihil illi decre-
uerimus, et quod contentationem propter vexationem redi-
menda pronunciauerimus, minimi est apud nos momenti,
vobis enim est cognitum nos compromissum hoc, ubi illius persona
intercederet vitauisse, illudque nequaquam suscepturum fuisse
nisi auctoritas et voluntas in hoc R. mi D. Cardinalis in Pro-
tectoris intercessisset, cui nos satisfacere volentes contentationem
ampliozem adhuc decreuimus, quàm fuit nobis a D. sua R. ma
prescriptum, cui contentationi quod ille renunciet, nobis nichil
officiet, et domino Isidorienski plurimum commodabit.

In impetratione Iubilei ad Ecclesiam Vilnensem, quod pactiones
interueniant dolemus vehementer, et miramur, quod dignitas
Majestatis Regiæ, nulla habeatur ratio, quæ si sciret ista fieri
nunquam cum Iubileo peteret, quin etiam vereretur, ne concessum
ista ratione non suscipere. Quare agatur apud R. mu D.
Cardinalem, ut liberaliter, et sine ulla diminutione, aut tem-
porum praesumptione, ad unum annum integrum Iubileus concedatur.
De quo etiam Altas Regia iterum R. mu D. Cardinalem litte-
ris suis admonuit, quas is adolescens D. Electi Mednicen

reddet : quem nos vobis vna cum negociis domini Episcopi sui ex
animo commendamus . Rogamusq; vos plurim^m . vt illi in omnibus
quae isthic egerit adsit consilio . et patrocinio vestro : quo rem
admodum gratam nobis facietis . Fel. me valete . et dominum Deum
pro nobis orate . Datu in Kielee Die xv. Ianuarii . M^o Do
xxx. i^o .

Sigismundus primus rex Polonie
Summo Pontifici.

S Auct. me ac beatif. me in Christo Patz et domine Domine clemen^{te}
Post humilem mei Regniq; et Dominiorum meorum commendationem
et oscula pedum beatorum . Mortuus est Mense praeterito Rydus Do.
Joannes Episcopus Culmen^{is} . integer . et fidus Regni mei consilia:
rius . cuius virtutem : et totius vitae rationem . cum ego non michi
solum . sed etiam Ecclesiae cui praeebat magnopere utilem noscerem .
non magis de illo amisso molestus . quam de sufficiendo simili in lo:
cum eius viro fui sollicitus . quare cum meorum subditorum de me me:
rita : et cuiusq; mores meum perreosorem . ex omnibus ad obeun:
dum hoc Episcopale munus . optissimum magisq; meritum Joannem
Dantiscum Oratorem iam pridem apud Caesarem Matrem meam indi:
cavi . quem in praesens ad hunc ipsum Episcopatum nominis . sanc^{ti}q;
vestrae gratum michi esse . et ad sustinendum Pastorale officium idoneum
declaro : ac testificor . simulq; illi supplico . vt citra moram . et difficul:
tatem . praenominatum Joannem Dantiscum Secretarium meum . ad
vacantem Episcopatum Culmen^{is} promouere . et confirmare dignetur
cum reservatione Sacerdotiorum . quae hactenus obtinuit . ne Epi:
scopatu illi dato . et ablati Sacerdotis . permutationem tantum:
modo . et non liberalem concessionem illi fecisse videremur .
Quo ego S^{ti} vestrae perpetuo studio . obsequanciamq; mea bene

mereri diligent. me curabo. Cui me et Dominia mea iterum atq;
iterum tanqua Patri clemen. me commendo. illamq. fel. mam esse. et
supremo cui praest munere quam diut. me fungi ex corde desidero.
Datum Craſ. die v. Maii. M. D. xxx. Regni mei xxxiii.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.
Joanni Dantisco Epō Culmensi.

R. me in Christo Pater: et Domine Amice char. me.

Cum nondum hinc discessisset frater vester cum litteris: quas de
rebus omnibus ad vos scripsi. nuncijs huc ad nos de morte R. mi
domini Episcopi Culmensis est allatus. quonia vero id accidit sub ab:
sentia Regiae et Reginalis M. quae voti solvendi causa E. et
stachowam concesserant: ego simul cum domino Lodovico Secre:
tario R. M. ut amici officium faceremus: celerem cu litteris
nostre nuntius ad illas misimus. Supplices: ut vestrae fidei
servitiorumq. cum summa diligentia impensorum: rationem habere
dignarentur. in qua re successit quidem ex nobis ex voto. et
sententia nostra. Sed id re perspecta non tam ad postula:
tionem nostram: quam ex mera liberalitate erga vos. et gra:
cia utriusq. M. evenisse comperimus. Palam enim sunt testa:
te id apud se constitutum habuisse: ut vos per occasionem hoc
Episcopatu ornassent. qui equidem tanto charior iucundiorq.
vobis esse debet. quanto magis ex proprio iudicio: munificentiaq.
M. tum suarum vobis collatum esse agnoscat. Ego hic quoq. pro meo
erga vos affectu gratias egi utriq. M. q. hac munificent. ma
designatione: gratos sibi fore labores vestros declararunt.
Vobis autem presentibus litteris ex animo ob amplam istam
dignitatem gratulor: summopereq. opto. ut illi felix. et inco:

lumis . diu praesse : et cum laude possit .
Mittuntur vobis litterae : quas ego diligenter . et quantum rei vestrae
expedire videbatur : ad Summum Pont. et R^m.m^o D. Cardinalem.
Protectorem scribi curavi . quas cum vos mittere Roma volu-
eritis Caesaris M^h. et dominorum Car^l.m^o quorum copiam isthic
habebitis litteras etiam in commendationem vestram vobis im-
petretis : ut minore impendio . et quamprimum confirmationem
obtineri possitis . vel si forte id per breue . sine pluralitate di-
plomatum . quae magni constant impetrare valeat .
Ceterum quod ad bona Episcopatus attinet . dubitare vos non
oportet . iam nobis in integro conservata . Quod restat vos
felicem : et recte incolumem esse opto . Datum Crac^{iae}.

Sigismundus primus Rex Polonie
Doctori de Rzecicza poenitenti:
enatio Romano .

Venerabilis deuote nobis dilecte . Comendauimus nuper litteris
nostris . R^m.mo domino Sanctorum quattuor Cardinali : et Regni
nostri Protectori negotia Abbatis Lubin^{ensis} : quae ipse ad utili-
tatem monasterii se curare isthic apud sanctam Sedem debere
promiserat ignari tum morum . et vitae ipsius . in qua cum nobis
per D. Episcopum illius Dioecesis sit declaratum illum licentiose
et culpate nimium vixisse . et destitutione dignum esse : cepit
nos commendationis nostrae permittere . Quare vobis committi-
mus : et R^m.mo D. Cardinali exponatis . surrepticia a nobis
Abbatem praenominatum commendationem obtinuisse . suamque
R^m.ma^e D. rogetis : ne illum aliquem fructum sentire : ex
commendatione nostra permittat . facturum pro officio et fide
erga nos vestra : ac gratia nostra . Datum .

Petrus Tomiczki Ep^s Crac. Vicecancell.
Stamislao doctori Rzeszicza. Poemiten:
cionario Romano.

Venerabilis Domine frater in Christo char.^{me}. Cum non multo
ante hinc discederet Jacobus Copce³ dedimus illi ad vos litteras no:
stras quibus super his quæ ad nos scripsistis diligenter vobis
respondimus. Nunc tamen iterum scribendi occasionem nacti,
facere vos de his certiores volumus: quæ post obitum apud Co:
pce³ acciderunt. Quinta Mensis presentis: cum accepissemus
dominũ Jacobellũ de Lublin. ex hac vita sublatũ esse Canoni:
catum sanctæ Mariæ Kielcen³: quem ipse defunctus obtinebat
contulimus Venerabili D. Samueli Maciejowski. vigore reser:
uationis nobis per sedem Apostolicam nominatim super hac Pre:
benda: et nonnullis alijs Sacerdotib³ factæ. In quo quidem Can.^{tu}
et si ipse D. Samuel possessionem apprehensam teneat. nichilo:
minus tamen aduersarios quosdam propositos habet.
Stephanus enim ille Grabia: qui in Lithuania agit. per Pro:
curatorem suũ Nicolau Grabia domini Castell. Crac³. notariũ
deuoluit illi causam ad auditoriũ rote: cum præfixione ter:
mini sexaginta dierũ. Idq³ idem etiam fecit in prebenda: et
Canonicatu sancti Michaelis. ad quem Canonicatu³ est etiam
ipse D. Maciejowski. post obitu supradicti Jacobelli institutq³.
ad presentationem D. Episcopi Premisliẽ. Cui pro vna vice
tantũ Ius presentandi suũ dominus Episcopus Cuiaviẽ detu:
lerat. Verum quemadmodũ in utroq³ prænominato Canonica:
tu. diuersa ratione legitimũ Ius domino Maciejowski com:
petit. ita ex contrarijs ijsdem causis Grabia inamte³ et in:
portune quod nobis est molestũ negotiũ sibi facessit. Namq³

in Prebenda Kielen. reservatio nobis concessa sibi obstat.
In altera vero Prebenda Septembri Mensis ratio, qui domino
Episcopo Cuiavien. tanquam Patrono, et in aliena Diocesi presen-
tati pro tercio Mense ex Regulis Cancellariae Romanae,
patronis concessio computari debet. Quare plurimum a vobis ro-
gamus: ut in istarum Prebendarum causa per contradictas
nihil induci permittat: sed consilio accepto, et Patrocinio
R. mi D. Cardinalis nostri implozato, audaciam istarum ra-
bullarum, et importunorum hominum, aliquo modo cohercere cure-
tis. In quorum etiam manibus q. perierint litterae vestrae,
impunito esse non paciamini pro industria vestra. Namq. ut
antea scripsimus litteras illas vestras: cum secretioribus re-
bus non accepimus, quas vos tamen aliis litteris a vobis co-
gnosceret expectamus.

Ceterum certo edocti sumus XIX Martii omnes reservationes
Bononiae, per Summum Pont. fuisse revocatas, quod si ita est,
et si vos hactenus reservationibus nostris non consulistis,
rogamus a vobis: ut curetis per Breve subvenire reservatio-
nibus nostris, ita ut Sanct. mus D. noster declarat mentis
suae non fuisse reservationes nobis concessas revocare, vel
alio modo meliori, qui videbitur R. mo D. Cardinali ma-
gis ad rem nostram pertinere. Cuius reservationis exem-
plum, cum presentibus nos vobis mittimus.

Scripserat Mtas Regia litteras in commendationem nego-
ciorum Abbatis Lubnien. quae apud sedem curare se pro bono
monasterii falso, et simulate declararat, cum tamen longe
diversa, et ab utilitate monasterii aliena, ut post illius iam
discessu Mti Regiae: et dominus Castell. et do. Episcopus
Posnamien. scripserunt, mente agitabat. Nam cum per in-
quisitionem D. Episcopi, in multis enormibus reus depre-
hensus, ac ita Monasterio inutilis repositus esset: ut desti-
tuti merito deberet ipse ne ignominia afficeretur, impetra-

125
uit a domino Episcopo : ut ad certum tempus sponte Abbacia
se abdicare posset : relicta pro se unica villa : vel predio . quod
cum domino Episcopo illi concessum esset : et tempus resignandi
Abbatiā datum : illi non expectato tempore : in seculum etiam
Monachis se huc contulerat , et a M^{te} Regia litteras in com:
mendationem sui obtinuit : quas nunq^m obtinuisse . si de eius
moribus mature fuisset M^{ti} sua nuntiatur .
Quare voluntas hac est , et mandatum M^{ti} Regia , ut vos
R^{mo} D. Cardinali ista referat^s . simulq^e illius D. R^{mo} Maroget^s
ne quid isti homini ad commendationem M^{ti} Regia concedatur .
In quo faciet^s rem officio vestro dignam : et cum M^{ti} Regia tu
nobis etiam gratam . Bene et feliciter valeat^s : pro nobisq^e
Episcopo vestro aegrotō . Deū et sanctos eius isthic oratis .
Dat^s Crac^e xxi Septemb^{is} . Anno domini . M^o D. xxx^o .

Letrns Tomiecki Ep^s Crac^e Vicecancell.
Doctori Rzeczicza Poenitencionario .

V^{er}is Domine frater in Christo char^{me} . Ostendit nobis
dominus Archidiaconus Crac^e Piotrkowia litteras Micha:
elis Paczanow quibus inter alia declarat quibus causis ad:
ductus : noluerit . neq^e velit suscipere . id quod nos dari illi
per vos in contentationem pro Iure . q^d se ille ad Canonicatu
vestro Cracoviens^e habere iactabat . decreuimus eas litte:
ras videre , vos cupiat^s . ut sciat^s consulere rebus . et com:
modis vest^{ris} . Nos hic in Bodzanc³ paululu^m immorabim^{ur}
ut et curemus valetudinem nostram . et a curat^{is} turbatio:
nibus . quas multas . et graues Piotrkowia sustinui^mus .
paulisper respiciemus . Causa Dumini et eius vxor^{is} . qua:

Literae actae est : et cur ad alium generalem Regni conventum
suspensa : ex aliis qui presentes interfuerunt intelliget
Bene valete . Datum .

Letms Tomicki Ep's Crac' Vicecancell.
Doctori de Rzeczica .

Venerabilis Domine : frater in Christo charissime
Non diu est : quod per Aquilam qui isthuc est profectus litteris
vestris responderimus . In quibus inter alia scripseramus
nos mituros esse : aliquam rationem . qua pecunia quae
ex denario sancti Petri domini Archiepiscopi debetur : mittere
illis possimus : volebamusque eam pecunia mittere : per
D. Sbaszki : verum illius iam profectio in urbem : in dubio est rur-
sus posita : et nobis vicissim difficultas mittendi eam pecunia
intercessit . Quare conveniet per occasionem D. Archiepi-
scopi : et exponet illis quod negligentia nostra non fit :
quominus pecunia illis debita mittatur : sed quia neminem
habemus : cui tuto perferenda committere possimus : et per
manus Argentariorum illam describere : vel cambire : sine
illorum consensu nolumus . nam in singulis centum aureis
octo pro opera sua detrahunt : qua iactura illos afficere
sine consensu illorum nolumus . Nostros autem proprios im-
pendere : non sumus ad hoc obligati . Quare conferat cum
illis super hoc negotio : et faciat nos ab illis instrui : quid
facere debeamus . Nos enim parati sumus pecunia numerare
cui ipsi numeranda commiserint : modo id quod numeratur
nobis : bitur : scripto suo fuerant acceptum .

De confirmatione unionis Plebanatus in Wawrzincieze

227
etsi res nobis sit molesta et gravis : quod ad compositionem
adigamur : quia tamen ita res et istorum mores : quos mutare
debuerunt : et propter quos orbis Christianus tumultu-
atur : et exarscit postulant : Damus vobis facultatem
et mandatum componendi cum illis . si aliter fieri non poterit
ad medietatem illius Summæ : de qua nobis scripsistis .
pecunia autem ex banco Fucarorum accipiat : et litteras
unionis bene obfirmatas : in optima forma : et prout melius
ac securius videbitur expediat

Alexii negotium propter vestram commendationem . magnæ
nobis curæ est : sed nulla ratione ex tenore Brevis ad
nos missi iuvare illum possumus . salva et conscientia . et
honore nostro . namq. circumscribitur nobis significanter
et specificè cognitionis istius ratio : a qua nos si discedere
vellemus : iudicaremur ab omnibus Justicia neglecta : in
favorem partis declinasse : quod profecto : honor noster
facere nos non permittit . presertim cum multorum ob hanc
rem oculi . tam amicorum . quam inimicorum sint intenti : qui
aliquid vituperatione dignum : in odium nostrum . admitti cu-
piunt : et optant . Quare vos rogamus : equam nostri
atq. Alexii honorem : rationem habeatis . namq. nos omnia
quæ salva dignitate fieri possunt : vestra causa libenter
præstabimus . modo in hac etiam causa velit id a nobis
quod facere licet . Nobis videretur ut isthic prius . a Summo
Pont. de plenitudine potestatis . se absolvi Alexius : et rea-
bilitari curat deinde hic nos : quod ad Sigismundum attinet
facile curabimus .

Andimus Michaelem Patavii apud Abbatem Ploceum fuisse
unde intelligimus illum ab omni aegritudine liberum esse .
quare curatis . apud Romanum D. Cardinalem officere : ut
ad confessionem faciendam Domino Iſidoriensi illum compellat .
ne in hac causa differatur amplius . quæ diu terminari

si Michael non fuisset proteruus debuit. Si vero ille: ut
scribit contentationem per nos decretam acceptare re-
cusauerit. D. Iſidorienski grato id feret animo: et non
curabit ista ratione Michaellem vindictam a se petere.
Ceterum ad illud quod agrefert sibi nihil decretum esse
ex Prouentibus Can. tus Crac. perceptis. Sciat nos pro-
pterea id fecisse: q. certi fuimus ad eundem Can. tu.
nullum Ius illi compeccisse: et contentationem ipsam non
Michaelis: vel Iuris ipsius causa decreuimus: sed ut
R. mo D. Cardinali nostro: in hac parte gratificaremur.
Porembski noster: suspiratur aduersarium aliquid contra
se moliri. quare et de eius causa curam isthic habebit.
ne quid contra illud dolo fiat.) D. Maciejowski: etiam
rogat: ut causam suam tueamini: et consiliu: vel ab ipso
R. mo D. Cardinali petatis: quid facere debeat: si ali-
quis alter non est. qui integre: et commode in rem eius con-
sulare velit.

Scriptimus: ad D. Jacobum Cortesiu Regia M. H. et nostras
litteras: Scripsit et D. Joannes Andreas de Valenti-
mis Pbificus Reginalis M. H. ut illos 60 aureos: quos a
defuncto Jacobo Schue3 ex pecunia amatarum acce-
pisse scitur: ad manus R. mi D. Cardinalis: aut vestras
reponat. In quo et vos operam vestra accommodabit: ut
exigi tandem pecunia debita ab illo: et domino de Ca-
pisuchis Sacri Palatii auditore: ut istius debiti negotium
ad finem deduci possit.

Frater Adrianus: designatus ad Suffraganeatu Posnamien.
molestus fert: non expeditas illi fore bullas hactenus.
quod et nos miramur. Namq. audimus, minori pecunia
solutum expediti antea Suffraganeatu. quod nunc ab illo
detur. Quare et eius negotium: sit vobis commendatum.
quod etiam R. mo D. Cardinali Regius: et nostris litteris

commendauimus.

Albertus Kienski : consequutus est Canonicatu Varmien.
vigore illius reservationis : quam R. mus D. Cardinalis
vobis sollicitantibus : ante annum illi exposita miserat, quare
cupit sibi in dicto Canonicatu et Præbenda de nouo prouideri
quod vos nostra : et illius causa efficere apud R. mu D.
Cardinalem curabit.

Ceterum post mortem domini Joannis Ferber : qui hunc Ca-
nonicatu obtinebat. Vaccat etiam Decanatus Varmien.
super quo Ius domino Simoneta sacri Palatii auditori com-
petere dicitur. Prænominatus Albertus Kienski vel-
let de hoc Iure, cum domino Simoneta transigere, si illud
sibi cedere vellet contentari. Quare a vobis rogamus
ut cum illo ob eam rem conferat : et tractatibus diligenter
offeratq. illi nomine Alberti Kienski tantam pensionem
quantam illi defunctus Ferber solueri consueuerat, nam et
Kienski tantundem illi præstare : et pendere vellet.

Si litteræ vestre maturius nobis allata fuissent, curauissemus
equum R. mo D. Cardinali procurare, et cum presentibus litteris
mittere : sed cum in discessu fore istorum : qui hoc tempore, in
Italiam abierunt, litteræ vestre nobis redditæ essent, et
nos in promptu talem equum non haberemus : qui R. mo D.
Cardinali conueniret, distulimus id in aliud tempus : et
occasionem mittendi, qua simul atq. nacti fuimus : R. mæ
D. suæ equum illius honori dignum mitemus. De quo interea
ut bonus reperiat, solliciti erimus. Bene valeat, et felix
sit. Datu.

Petrus Tomicki Ep's Crac Vicecancell.

Doctori Rzeczicki

Venerabilis Domine frater in Christo char.^{me}
Paulus Piascedki, nobilis ex Russiae terrarum antiquus serui:
tor noster: ut rem domesticam: et fortunas suas auget
consilium cepit ducendi in uxorem filiam domini Hinc'k de:
functi ex nomine Annae quae quoniam sibi tercio consan:
guinitatis gradu attinet, dispensari sibi propterea a Summo
Pontifice cupit: quare a vobis rogamus: ut illi dispensa:
tionem eiusmodi per Penitentiarium obtineat: et pecunia
nostra redempta ad nos quaprimo remittat.
Ceterum delatum est ad nos Michaelem: quibusdam suis litteris
ita de nobis ad multos homines huc scripsisse: q. s. iniqua
et iniustam inter se: et D. Isidorienski tulorimus senten:
tiam: quodq. ipse propterea facta cessione Iurij sui coa:
ctus per R. m. D. Carlem Protectorem: contentationem
sibi decretam acceptare noluerit, ut postea occasionem
nactus, lites denuo excitare possit. Adscripsit enim in
iisdem litteris se fecisse protestationem de se grauato:
quam se tum prosequuturum iactitat: cum vel Asinus, vel
Rex moriatur. In quibus verbis, quid lateat, per vos fa:
cile ipsi suspicari poterit. Et equidem nos utcumq. et ab initio
munus hoc decernendi: inter illu. et D. Isidorienski inuiti
et solius tantummodo R. mi domini Cardinalis causa sus:
ceperimus: miramur tamen vehementer istu. nebulonem
secloratu. et infamem: tam audacem esse, in vellicanda
nostra dignitate: ut ea quae ipse per improbitatem, et
recordia mente concipiat, litteris committere et affirmare

226
de nobis non veretur. Quod certe si dominus Deus nos
servabit incolumes impunitum non foret: ut sibi persuadet.
namque nos querimus rationem quo pacto ille gravissimas sue
malignitatis luctu penas: et experiatur nos non ita oblitos
honoris et dignitatis nostrae: ut impudentissimas criminationes
ferre tacitas deleamus. Haec autem vobis propter ea scri-
psimus: ut si quando de hac re sermo vobis cu aliquo in-
ciderit: memoriam istarum rationum in promptu habeatis.

De domino Sboxski: ut vobis eius designationis in orato-
rem ratio cognita fiat: ita factum accipiat. Cum illo
tempore: quo Summus Pontifex: cum Caesaris M^{te} Bono-
niae adhuc agebat. Dominus Dantiscus Ser.^{mi} domini
Regis nostri Orator: mandato R^p.^{mi} domini Cardinalis
Protectoris monitorium contra dominum Archiepiscopum Gnesnensem.
in manus huc suae M^{ti} misisset. M^{ti}q^{ue} suae non visum esset
illud: ex hac causa executioni mandare: quod et dominum
Archiepiscopum Senatorem Regni primum molestare vole-
bat: et eiusdem ministerii officium: a Regia sua dignitate
alienum fore arbitrabatur. Rescripserat M^{tas} sua R^{mo}
D. Cardinali S. quatuor: remisso etiam in manus eius
predicto monitorio: quod ex certis rationibus executioni
mandare illud non potuerit, postulatum a D. sua R^p.^{ma}
ut hoc factum suum: et ipsa boni consuleret, et apud Sanct:
D. nostrum excusaret. Super qua re cum M^{tas} sua res-
ponsum a D. sua R^p.^{ma} expectaret quod etiamnum expec-
tat. Rogata fuit per R^p.^{mu} D. Archiepiscopum Gnesnensem,
ut per Oratorem suum in eiusmodi facto apud Sanctiss.^{mu}
D. nostrum illi patrocinari: et adesse dignaretur: ne in
hac senecta periculum aliquod honoris et dignitatis suae
adire cogatur. Cuius precibus permota M^{tas} sua
etsi iam mittendum in urbem D. Sboxski ab aliquot Men-
sibus designavit: mittere tamen illum prius non vult: quia

a R^{mo} D. Cardinali. responsu super prioribus litteris habeat. Quare nos R^{mo} D. Cardinalem de hoc admonebit, ut rescribere M^{ti} suae super hoc negotio: non grauetur, et pertentabit animu D. suae R^{mae}, si illi fore videatur necessarium: ut Orator ad excusandu D. Archiepiscopu, et placandu animu Summi Pont: de illo mittatur. Namq^z M^{tas} sua si hoc negotiu D. Archiepiscopi per se quiescere posset, libenter se a missione hac Oratoris sui contineret, ut suspicionem apud Caesarem, et Regem Ferdinandu, deuitari possit, et ne fauorem prestare: parti illoru aduersus se putaretur. Et quidcuq^z in ea re R^{mus} D. Cardinialis responderit, nobis per primu nuntiu, quem nacti erit, diligenter rescribat. Scribit M^{tas} sua R^{mo} Domino Cardinali: ut gratiam Iubilei, ad Magnu Ducatu Lithuaniae, nomine M^{ti} suae, apud Sanctiss. Do: nostru obtineat, ut Ecclesia Cathedralis Vilnen, quae nuper conflagrauit, restaurari facilius, et citius possit, de quo sua D. R^{ma} sollicitabit, et cum erit expedita eadem gratia Iubilei in manus nostras mittat. Interea bene valeat, et felix sitis. Datu Crac^e vltima Augusti. M^o D^o xxx

Petrus Tomicski Ep^s Crac^e Vicecancell.
 Doctori Rzezcicza Coemitorio Rom^o.

Venerabilis Domine frater in Christo char^{me}. Paulus de Chodon: simul atq^z huc venit. Litteras vestras nobis reddidit, ex quibus diligentiam, et sedulitatem vestram, quam praestatis negotiis nostris perspeximus, pro quo officio agimus.

vobis multas gratias . illudq; vobis per occasionem . ut refera-
mus dabimus operam . quia vere scribitis hactenus vos Michael-
lem adducere non potuisse ad cedendum de Jure suo . domino
Isdbienski . rogamus a vobis : ut iam omni studio ad id in-
tendatis : quo Michael non expectato isthuc aduentu sui
fratris . et domino Isdbienski . in cessione facienda : et
nobis in decreto nostro suscipiendo satisfaciat . Nam
hæc illius tergiversatio . et protervitas . non modica digni-
tati et officio nostro . quo functi sumus leuitatem afferre
videtur .

Ceterum quod ad Alexium attinet . affirmare possumus nos
plurimum optare . ut illius causa bono fine terminetur . neq;
esse impedimento . ut ad pristinum gradum . famæ suæ restituatur
At hoc in potestate nostra nunq; fuit . scire potestis ut illi
vel condonare errorem . vel moderari penam potuissemus .
Namq; in Breui ad nos de hac re dato . certa ratio cogno-
scendi est nobis præscripta : ut neq; eius fines nobis egredi
citra conscientiam liceat . neq; Alexium sub probationibus .
quæ contra illum fiunt absolvere . Quare libenter viderem
ut ipse se a Summo Pontifice . de plenitudine potestatis Apo-
stolicæ absolui . et restitui curet . cum enim id erit factum nos
ceterum quod ad Doctorem Sigismundum attinet componere
bono modo curabimus .

De unione Ecclesiæ in WarrBincieBe : cum aliter fieri non potest
nisi ut componatur . assentimur . et permittimus vobis . ut ad
mediocritatem 130 auroz tractetis . et iam negotium aliquan-
do absoluat . ad quam rem pecunia illam . de qua dudum scri-
psimus . a factoribus Fuccaroz accipietis . quam vobis
haud dubie . absq; vlla difficultate : et dilatione ulteriori
numcrabunt .

Breuiæ quedam . et litteras de secretis quibusdam : quas vos
misisse nobis scribitis . non accepimus . vnde suspicamur

illa furto sublata esse. Quare vos monemus. ut deinceps
videatis: cui committere. vel credere litteras vestras debeatis
et rursus de hisdem secretis. quae illis scripseratis. nos certio-
res litterarum vestrarum: per primum nuntium faciatis.

Postremo quod ad exactores amatarum attinet: scire debetis
nullam causam iustam de nobis querendi illos habere. cum
nos non animo retinendi id quod ex denario sancti Petri
illis debetur. hactenus non miserimus: sed quod neque tutum erat
his suspectis temporibus. pecuniam transmittere: cum Domini
Fueri per multum tempus: nullos suos factores isthic habue-
rint: neque etiam ex Prussia. et Slesia. propter sectam Luth-
eranam exigere aliquid eius denarii potuerimus. Verum ta-
men. intellecta voluntate M^{ti} Regiae. iubimus aliquam ra-
tionem: ut id quod iuste ad illos pertinet citto accipiant.
quod vos illi referatis. Aliud nunc non est. quod vobis scri-
bamus: solum ut nos. et obsequia nostra R^{mo} D. Cardinali
S^{ti} quattuor commendatis: et ipsi bene valeatis felix sitis.
Datum Crac^{iae}. vi Augusti. Anno D. M^o D^o xxx^o.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici.

S Auct. me. vacat iam dudum Episcopatus Cameracensis Regni
mei. in quo conferendo propterea usque huc cunctatus sum.
quod discipiebam cum ex re. et dignitate sedis illius non so-
lum inopis: sed etiam in extremis oris Regni: et in fauci-
bus infidelium constitutae rectius conferri posset. visus est
tandem idoneus: et conducibilis venerabilis Petrus de
Gamrathis Decanus Ploren: cum ob generis sui nobilitatem
et viciniam: tum etiam ob merita. et industria: qua pre-

ditus est. Itaq; commendo illud ex animo vestrae Sancti
et precor illam dignetur cum ad ipsam sedem Cameracensem.
promovere: reservasse tamen sacerdotibus ipsius sine quibus
neq; dignitatem hanc sustinere: neq; eidem sedi lacere: con:
tinuisq; periculis expositae ullo ex usu esse posset. Quicquid
autem vestra Sanctitas gratiae illi in huius negotii expeditione
ostendere: et exhibere dignabitur, in re mea exhibitum
putabo. Dominus Deus servet vestra Sanctitatem pro salu:
re rei Christianae, diuissimè sospitem et semper felicem.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R^everende. Contulimus Episcopatum Cameracensem dudum vacantem.
venerabili Petro de Gamrathis Decano Ploren, virtute et
meritis eius id exposcentibus et commendavimus illud Sancti
nostro. Rogamusq; etiam vestram Romanam operam sua
adhibere dignetur: apud eius Sanctitatem, ut considerata ipsius
Episcopatus inopia et discrimine cui semper est exposi:
tus: et sacerdotia sua illi reservare: et gratia quae
maior fieri posset, illi in ea expeditione exhibere di:
gnaretur. faciet nobis vestra Romana Deum multo
gratissimam et suis erga nos amicis officiis non postre:
mam quam optime valere ex animo desideramus. Datum
Cracoviae Die prima Augusti. Anno Domini M^o D^o xxx^o.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

S Anct. me 28. Declarabit vestra Sanc. ti nomine meo Romanus D. Cardinalis . sanctorum quatuor . Protector Regni mei . et is meus Secretarius : et nuntius . necessitates Ecclesie Cathedralis Ploce . ictu fulminis combusta : et conquassata . quam restaurari eo diligentius curo . quod Dno Sigismundo Patrono meo peculiariter sit nuncupata . Suplico itaq. omni studio . vestra Sanc. ti . ut quia ipsi Romanus D. Cardinalis . et nuntius meus . in subsidium ipsius Ecclesie . ab illa verbis meis . is precetur . concedere non grauaturn dignetur : quando quidem id ab illa . tantum postulo : quod citra dispendium suum prestare potest . Faciet mihi rem eam grata . ut gratiorum facere hoc tempore nullam possit . Commendo me etiam atq. etiam bonae gratiae vestrae Sanc. ti . et ut fel. me valeat . ex animo cupio . Dat. .

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Rome . Conflagrauit non ita pridem icta fulmine Ecclesia Cathedralis Ploce . nobis vel ob hoc char. ma . quod Dno Sigismundo Patrono nostro sit dicata . ad cuius restorationem . cum Episcopus cum Capitulo suo par esse non potest . et nos aliis magnis sumptibus obuiamur . visum est pro subsidio ad Sanctiss. mu D. nostrum confugere . qua

467
211
pro sua benignitate et favore, quo nos complectitur, proq;
rei facilitate, quæ absq; aliquo incommodo præstari potest
Speramus non negatura nobis, talem Jubilei ac indultui
graciam, pro restauranda ipsa Ecclesia, quæ et non vul:
gare esset: et hoc tempore quo deuotio humana refugit
commodum, et utilitatem aliquam afferre possit. Prout hoc
vra R^{ma} D. pro sua erga nos benivolentia, melius
reperire: et Sanc.ⁿ suæ proponere poterit. Itaq; ro:
gamus illam plurimum, non grauetur causa nostra, et
ob rem tam piam, operam suam apud eundem Sanc.^m im:
pendere, quo ipsa gracia quanto uberior esse possit, ipsi
Ecclesie concedatur. Nam et Diua Memoria Leo Ponti:
fex, licet tum illa non adeo indigebat, multa tamen
nobis etiam postulantibus concessurum se receperat do:
mino olim Erasmo Episcopo, in ipsius Ecclesie commodum,
et ornamentum: quæ utriusq; morte euauerunt. Nulla
profecto res est, qua magis hoc tempore gratificari nobis
possit vestra R^{ma} D. quam si opera sua, nos huiusmo:
di desiderii nostri compotem efficeret, quam illi referre
curabimus; mutuis amicitie nostræ officiis. Fel. me valeat
vestra R^{ma} D. et nos diligat: habeatq; commendatos.
Datum Craef. prima Die Aprilis. Anno Domini Mill^{mo}
Quingentesimo. tricesimo.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R^eme in Christo Pater, et Domini amice noster char.^{me}
et honorand. Communitas Gimnasii Ciuitatis nostræ Crag.
cuius nos tutor, et protector Predecessorum nostrorum

more sumus . detulerunt ad nos q . cum secundum Præiudicia
et veterem consuetudinem suam presentassent . ad Altare
in Ecclesia s . Amæ Crac . post mortem eius ultimi possessoris
Joannis Albini in tumultu . et excidio . urbis Romæ . misere
rabiliter interfecti . quendam vniuersitatis suæ alumnus : et
in gradu Doctoratus promotus : ex nomine Mathiam Lan-
ecki : Michael Paczanow illud ipsius altare . impetrare
isthic . apud sanctam sedem . in Præiudicium Præiudiciorum
suorum : et grauiamen dicti presentati . pro quodam Iaco-
bo Sledzownik homine ignobili debuerit . quæ res . ut
minimè est iniqua : ita nobis etiam vehementer molesta .
existit : quippe quod indignum nobis videatur ab homine
nequa : et infami . quicquid . et studiosis personis . totiusq
iuuentutis Regni nostri . et nostris quondam ad virtutem
monitoribus . et Magistris : quicquid negotii et difficultatis
facessi . et excitari . Quare D . vestram R . ma plurimum
rogamus . ut rationibus . et ocio Gimnasia eius nostri . ita
providere . apud istam sanctam sedem velit . ne vel ipsi
vel eorum presentatos ob supradictum altare . aliquid vel
turbationis : vel iacturæ sustineant .

Ceterum quia admodum crebris subditorum nostrorum obtundi-
mur querelis . quod iste scelestus . et iniquus Michael .
illosum quicquid . Iura . et consuetudines . variis . et intollega-
bilibus iniuriis : atq continuis euocationibus . et litigiis
contra æquum . et honestum turbet . D . vestram R . ma serio
et cum summa diligentia . rogamus . ut nomine nostro . ita
agere . et constituere . apud Sanctissimam D . nostrum velit .
ut ad principium futuri Mensis Septembris Michaeli . omnino
ad sacerdotia sua reuertere . et in illis residere mandet
ita enim in hoc publico proximo præterito Conuentu Re-
gni nostri . Consiliarii nostri a nobis afflagitarunt . postu-
lantes . ut si intra hoc tempus non reuerteretur . prouentus

illius sequestrari auctoritate nostra mandavimus : et illos
potius ad restorationem ædium et templorum : quæ ipse de-
servit : quam ad illius abusus : et licentiam irritandi homi-
nes cupiditatem converteremus : quorum nos partim suasioni-
bus æquis : partim querelis multis permoti : scribere hæc D.
vestra Roma volumus : quam iterum rogamus ut nostra
et bonæ quietis conservanda causa id ita ut nos cum subditi-
postulamus curare velit : ne et nobis deinceps querelæ Subdi-
torum et Michaelis iniuriæ : subditi nostri tot molestias
afferant : quibus nos vicissim onerare D. vestra Roma
cogeremur . Faciet in hoc nobis D. vestra Roma rem summe
gratam et subditi nostri non minus utilem quam necessariam .
Bene valeat D. vestra Roma : et sit quemadmodum maxime
optat semper felix et incolumis . Datu Crac. xxv.
Februarii . M^o D. xxxv. 1. Regni nostri xxxv. to.

Sigismundus primus Rex Polonie
Auditori Camere

Reme in Christo pater : et Domine amice char.^{mo} et
honoran^{do}. Reddita sunt nobis litteræ D. vestra Roma
quibus simul et de sua ad Cardinalatus dignitatem provectio-
ne nos facit certiores : et quo studio : quaque observantia
nos prosequi velit declarat : quæ utraq; res cum sit nobis
gratissima D. vestra Roma in primis de assensu am-
plissimis honoribus gratulamur . Deinde illi pro amanti
sua voluntate et propensione erga nos significatione
non vulgares agimus gratias : vicissim id illi de nostra
benivolentia pollicentes : qd nichil sit nobis tam difficile futu-
rum quod non libenter ad commodum et dignitatem illius

augendam prestaremus. modo illa exemplo patrum sui despi-
deret. mi amici nostri. nobis. Regnoq. nostro favore. opera.
officijsq. suis desse nolit. quoniam vero. et nunc quedam cura:
ei: et impetrari. a Sanctiss. mo D. nostro. pro ordinarijs
Regni nostri. et alijs subdijs cupimus. Postulamus a vestra
Ro. ma D. patrocinari in his nobis. apud Sanctiss. em suam
velit. et simul efficere: ut Sanctiss. sua petitionis nostra
rationem habere dignetur. De his autem quae agenda
erunt. singillatim D. vram Ro. ma ven. lib. Stanislaus R. Ec-
clesia Penitenciaris minor: utriusq. Iur. Doctor: et sollicita-
tor noster docebit. in quo rem gratam nobis prestabit D.
vestra Ro. ma quam illi nos vicissim omni studio: et grati-
ficatione nra referre per occasionem curabimus. Dominus
Deus servet D. vestram Ro. ma diu sanam: et semper fa-
licem. Datu Crac. Die xxii Februarii Anno Dni Mo
D. cxxxii. Regni nostri Anno xxvi.^{to}

Sigismundus Rex Polonie
Epo Vigornien

Sigismundus.

Ro. me in Christo Pater Amice sincere nobis dilecte.

Declaravit nobis Venerabilis Stanislaus R. Ec-
clesia: utriusq. Iur. Doctor: et Basilica beati Petri minor Penitenciaris
ac sollicitator isthic apud sanctam sedem noster. P. v. stram
in expeditione extensionis Bullae ordinariorum Regni nostri
in favorem nostrum concessa: studium et propensionem suam.
erga nos declarasse. pro qua. ut eius officii gratos nos
esse cognoscat. agimus. et habemus illi gratias non vulgares
benivolentiaq. et gratificatione nostra Regia. id quod eius
in nos propensionis agnovimus: cumulate illi. per occasionem

referre curabimus. modo illa hunc quem cepit affectum.
gerere: et operam nostrę negociis accommodare non desinat.
Bene valeat P. vestra. et sit semper felix. Datu Crac. Die
xxii Februarii. M^o D^o xxx^o ii Regni nostri xxvii^{to}.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell^{us}
Sta Rzeczyca Doctori penitenciaro Romano

V. En. lis Domine. frater in Christo char^{me}.
Cum huc venisset D. Stanislaus Dambrowski. et Palliu cu
ceterę dominorū Episcoporū diplomatibus: et litterę attu:
lisset. reddidit etiam nobis Breve extensionis Bullę ordina:
torū. ad alios Regni Prælatos Ecclesiasticos. per Sanct^{mu}
D. nostrū concessam. in quarū expeditione. quia facile
perspicimus. vestram emere sedulam diligentia. pro illa
vobis agimus. et habemus magnas gratias: et relaturi vo:
bis illam sumus benevolentia. et gratificatione nra semper.
Quod de Protectore diligendo nobis scripsistis. expendim⁹
diligenter. et cu advertimus vobis videri cum futurū. et
commodissimū. et Regno utilem. qui in R^omi Domini Prote:
ctorę locū mortuū et honores successit. Persuasimus M^{ti}
Regis consiliū vestrū esse amplectendū: quæ etsi ad Summū
Pont: id pro more suo: et ut aliorū R^omorū Dominorū Car^{lū}
per intercessionem Regis Protectorę manus petentū: invidi:
am evitaret: id retulit. ab illiusq^{ue} Sanc^{te} nominari sibi Pro:
tectorem petuit. Significavit tamen in litterę R^omi Domini
Cardinalis Pistorien. personam sibi inter ceteros fore accep:
tissimā. quare vos consulē D. suæ R^omæ: ut se per Pontifi:
cem nominari procuraret. Nam quod ad M^{tem} Regiā attinet
dubitandū non est facturam esse omnia: quæ et nos suaserim⁹

et sua D. R^{ma} optabit. Graciam vestram ad bene-
ficia Regni vobis datam: in oblivionem non ponemus. Sed cura-
bimus sedulo: ut in his quae et Iuri: et virtuti vestrae de-
beantur sacerdotibus: nemo vos praevaleat.

De Plebanatu in Becicda: id quod nobis scripsistis: cum do-
mino Archiepiscopo: non gravatim contulimus. Cuius D. R^{ma},
respondit se non posse in hoc aliquid statuerre: donec a vobis
super litteras suas responsu accipiat: Dixit enim aliam se
vobis conditionem obtulisse: quam utrum acceptare velisset
hactenus dubitat. speramus tamen quod amoveat tandem pre-
cibus et desideriis vestris facultas de visitandis: et corri-
gendis excessibus Religiosorum in hoc Regno exemptorum
nobis ad annum concessa: nihil ad rem quam cogitabamus per-
tinere nobis videtur: nos enim visitationem vnicui concedi
nobis postulamus. sed potestatem in vita dari: ut licentia
male vivendi: in quibusvis Religiosis pro tempore depre-
hensam coherere: et corrigere in Diocesi nostra possemus
ne in bonestate et turpitudine vitae illorum, probare: et in-
nocentes Ecclesiasticæ personae in invidia secularium per-
trahantur. At cum ita Praelati et Proceres Ecclesiae
male volunt rationibus nostris prospectu: ipsi viderint quid
vigilantia vel negligentia sua boni maliue non in nostro so-
lum: sed in suo etiam statu inferre poterunt: vos si absque
magno negotio. hanc facultatem: ad vitam nobis impe-
trare poteritis. facite operam in hoc vestram: sine minus.
R^{mu} D. Cardinalem Historien: admonebitis et rogabitis no-
mine nostro: ut priusquam grave aliquod scandalum ex licen-
tia exemptorum contingat: curare velit de illorum rationibus
per Sanctissimum Deum nostrum providere.

Mittimus vobis exemplum litterarum: quas ad nos Michael
Pactanow scripsit: ex quibus intelligitis: quorsum tendat illius
consilium: et qua ratione se innocentem esse adversus nos

declaret : Sed nos eius mores dudum experti : non id quod
fortasse volebat : sed quod dignitati : auctoritatique nostrae
conuenire videbatur : admodum breuiter : et laconice illi
respondimus . Scripta enim illius : nos a recta sententia
abstrahere non poterunt : nisi illud quod de praetermissis
utilibus clausulis : in bulla ordinariorum scripsit : non me-
diocriter animum nostrum perculit : in hoc enim : quod ad re-
formationem bullae attinet : recte sentire : et non incommo-
de praemonere nobis videtur .

Religiosus pater Doctor Felix ordinis Praedicatorum opta-
tus : et vocatus : per R. mu. D. Episcopum Vilen. ad Suffra-
ganeatus officium . Cui quia necesse est per sedem Apostolicam
de titulo : quem de mortuis Suffraganeus obtinuit Episco-
patus Caphensis provideri : agere nomine Regio : cu. R. mo
Domino Cardinali Pistorien. : ut illi : et graciosè provideatur .
et in expeditione onus quod ferre : ut pauper religiosus mi-
nime posset : non imponatur .

Ceterum D. Nicolaus Ramosedki : mittit in manus vestras per
manus domini MacBicionski . centum viginti aureos Hunga-
ricos : qui pro amata Scolastica Lanciaen . Camera
Apostolica solui debent . quare curabitis illos ubi debent
numerare : et chirographa redditae pecuniae accipere .
Pecunia etiam Domini Ioannis Nazopinski . quae penes vos
est Camera Alp. soluat . et quantitas de illis solu-
accipiat . et ad nos transmittat .

Quare cum id illius
consilium legisset : quod ille ut vestram negligentiam accuset .
ad nos scripsit , Perpendatis vobiscum , et cum peritis aduocatis
consilium capiat . quid in hac re sequi debeatis : ut Bulla ordi-
narium debita firmitate muniatur . quidquid autem fu-
erit factu necessarium : ad R. mu. D. Cardinalem Pistorien.
Regio nomine referat : et impetrare apud Sanctiss. mu. D.
nostrum curabitis . Exemplum autem litterarum Michaelis .

nemini ostendat: nec legendum prebeat. ne per nos ille
post hac calumnietur et accuset, de proditiis et inuulgatis
his quae ad nos secretius scripsit. Datum Crac. die xxij^a
februarii. M^o D^o xxxii^o.

Leonus Tomicius Epus Crac. Vicecancell^r

~~Doctori Rzeszega penitenciaris~~

Bartolomeo Gandkowski

Venerabilis frater in Christo dilecte. Cum intelligeremus
te Jure tuo contra Carolum non posse subsistere: et fau-
orem tibi Cancellaria Posnamiensis titulum honoratum: vi-
gore compromissi in nos et Dominum Episcopum Premislensem
per tuos procuratores et Carolum facti, Decrevimus: ut
tu sis Cancellarius Posnamiensis, ille vero habeat abs te loco
contentationis Psalteria in Ecclesia nostra Crac. et altare
in Ecclesia beatae Virginis: et ultra haec ut tu in expe-
dienda nominationis suae revalidatione opera praestes:
ille vero impensa faciat, quae tibi presentibus declarare
voluimus: ut tu intelligas: quid pro te in hac causa fecerim^{us}:
et quid tu sequi debeas. Communicabit tibi D. Le-
onenciaris: quae illi curanda in praesens commisimus.
in quibus quidquid tu poteris opera impendere: impendas
non gravatim: quo nobis rem grata facies. Bene vale
et sis felix semper. Dat^{us}.

Sigismundus primus Rex Poloniæ
Summo Pontifici

Beatissime Pater : et Domine Domine clemen.^{te}
Post humilem mei Regniq. et Dominiorum meorum commenda-
tionem : et oscula pedum beatorum . Cum nuntiatus mihi
esset : de morte Beati D. Laurentii Sanctorum quattuor
Cardinalis grauitor admodum et molesto animo illius hunc
casum : utcumq. legi naturali subiectum tuli : cum propter illius
virtutem : et singularem in rebus dexteritatem : et periti-
ciam qua Sancti vestre : et isti Sanctæ sedis fuit semper
utilis. tum etiam propter mea : et Regni mei negotia
quorum ille curam isthic : apud vestram Sanctam gessit. non
piè solus. sed amanter et officiose . Verum quia id quod a
Deo fit Christiano homini culpare vel fastidire non con-
uenit . desiderium illius optimi patris : feram eo quo acquie-
re potero animo : et studio obseruantiaq. erga me illius
memoria retinebo sempiterna ! At sicut pro illo tam gra-
to et commodissimo mihi dato Protectore . Sancti vestre
ego me semper debere confiteor : et acceptum referre volo.
Ita nunc vicissim supplico : ut in locum demortui ipsa iterum
Sanctas vestra aliquem . ex Beatorum dominorum Car. l.ii
Collegio nominare mihi in Protectorem dignetur : qui
et Sancti vestre gratus esset : et negotiorum meorum curam
suscipere et gerere : cum sua et mea dignitate valeat .
Mihi quidem inter ceteros . si idem Sanctas vestra iudi-
cavit acceptissimus foret . Beatus dominus Antonius
Car. lis Pistoriensis : quem et patruus moriens . mihi commenda-
uit . et Sanctas vestra amplissimis honoribus suo merito
dignata est post mortem latrui : exornare . Sed cum mea
sit consuetudinis : neminem mea sponte mihi optare Protecto-
rem

is certe mihi futurus est gratissimus : quem auctoritas . et
voluntas Sanctis vestra designabit . Ceterum quia interim
et ego . et subditi mei egimus . relatores . et commendatores
negociorum apud Sanctum vestram . Postulavi a Ep. mo
Domino Listorien. ut ille operam suam in his : quae illi cui-
randa commisi . vel sum commissurus praestaret . Et Sancti
vestra supplico . ut illud de omnibus nomine meo agentem
audire : et pro sua erga me benignitate exaudire dignetur
Cui me Regnum . et Domina mea rursus diligentissime comen-
do . et sanam Sanctam vestram . atque semper felicem esse
vehementer opto . Datum Cracoviae die xxij Februarii
Anno Domini Millesimo . quingentesimo . tricesimo secundo .
Regni vero . et Dominiorum meorum . Anno xxxvi. to

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Sta Rzecicza penitenciaris Romano

Venerabilis Domine frater in Christo char. me. ~~quod de illa pecunia~~
Putamus vos non esse oblitos . quam Dominus Episcopus Medm-
cen. cum servitore suo in Italia amiserat : non sit persolutum
quod ipsum tenet etiam : is domini Medmceci adolescens .
hanc . quia repetitum mittit dominus Episcopus : rogamus a
vobis . ut illi consilio . et opera vestra adsitis . ut id quod
in residuo est . recuperare possit .

Ceterum . et de expeditione Electi Kucovien. eidem ado-
lescenti patrocinabimur : ut et citto absolui : et non magnis sum-
ptibus possit . Est enim Episcopatus . non solum in prouentibus
admodum tenuis : et ferme titularis : sed infidelium hostium peri-
culo expositus . quo facietis nobis rem gratam : et vobis
non incommoda

Turbatur D. Jacobus Episcopus Chelmen. a quodam sacer-
dote

dote vago : quem dum ob eius graves . et enormes excessus coru-
gere vult : ille fuga ex eius Diocesi clapsus isthuc se contulit,
et litteras citationis fertur contra illum obtinuisse : quæ tametsi
non dum ad eiusdem Domini noticiam Episcopi Cholmen perue-
nerint . veretur tamen . ne ille eo infcio : in alia vicinia qua-
piam : aut etiam remota Diocesi . exequuta citatione sua
per edictum . illi istuc negotium facessat : et in contumacia
illius censuræ Ecclesiasticæ cum inuoluat . Quare commendamus
vobis negotium hoc domini Cholmen Episcopi : et rogamus vos
obseruatis diligenter : ne is ipse temerarius sacerdos aliquid
isthic in audientia contradictarum contra illum obtinere possit
Cum primum aliquid de citatione contra se exequuta : de qua
hactenus nihil penitus scit præ^{sen}terit . mittet Mandatum
ad causam : cum instructione sufficienti . Interim autem mittit
vobis decem aureos : ut causa . et innocentia auctoritatemq-
eius periclitari : et in aliquas difficultates conici istuc non
permittatis . Rogat vos Albertus Kiciowski Decanus
Sandecen : et Scriba noster : ut ei dispensationem ad duo
incompatibilia signari facias . Nos etiam . ut id facere : et
impetrare non grauemini : a vobis rogamus : et optamus
vos bene . ac feliciter valere . Dat^{us}

Sigismundus primus Rex Poloniæ
Cardinali Protectori

Reme in Christo Patet :

Ioannes Rdzarski : Canonicus Posnaniensis . cum aliis si-
bi coniunctis laicis personis subditis nostris : molestantur iam
aliquoties : auctoritate : et edictis Iudicialibus : auditorum
Camera Apostolica de quadam vana suspitione . qua contra
illos concepit . Reuerendus in Christo Patet Dominus Episcopus

Posnamien. nunc vero sunt in urbem Romam ad certum tempus
comparendi euocati. quæ euocatio cum nobis temere fieri
videatur: comparendiq; potestas propter infesta reddita a
Turcis ubiq; itnera. sit prorsus subditis nostris sublata. Postu-
lamus a D. vra Bp. ma. velit nomine nostro. et opera sua
efficere: ut hi subditi nostri liberi fiant a termino illis isthic
in urbe dato. et hic in Regno nostro: ubi sunt Prælati viri
docti se iustificare valeant: quo nobis rem grata: et aquita-
ti communi dignam præstabit D. vestra Bp. ma. quam nos
illi vicissim benivolencia: et gratificatione nostra referre
curabimus. Bene valeat D. vra Bp. ma. et sit semper
felix. Dat^o Crac^{ie} xix Augusti. M^o D. xxxii.
Regni nostri xxiii^o.

Petrus Tomiczki Epus Crac^{ie} Vicecancell^{us}
Summo Pontifici

Venerabilis Domine. frater in Christo char. me.
Putamus non esse vobis incognitum. quid agatur contra Do-
minum Joannem Radzowski. Can. cu Posnamien. et quod in-
digne negotium laicis etiam personis: ob suspensiones quas-
dam vanas facessatur. super his scribit M. tas Regia.
ad Bp. mu D. sanctorum quattuor Car. lem. Regni eius
Protectorem. postulans: ut illos euocari in urbem non per-
mittat sed efficiat: ut hic in Regno se iustificare coram ali-
quo Regni Prælato possent. Quæ res ut magis celerem
expeditionem habeat: vobis illa committim⁹: et rogamus
ut opera vestra illi diligenter pro officio vestro subseruiat.
Rem nobis gratam facturum. Bene et feliciter valeat.
Datum: xix Augusti. M^o D. xxxii^o.

Petrus Tomiczki Ep^s Craconien
Antonio Cardinali Pistoriensi
protectori.

V. En^{lis} Bartholomeus Gandkowsky, qui isthic in curandis
et expediendis negotiis, Dominum Doctorem Sta^m Lenitencia:
rum opera, et sollicitudine sua iuvare solet, Fuit Aulae pa:
trui D. vestrae R^{mae} cum vinceret addictus: et ex Regia atq^e
mea commendatione, servitor illi geatus. Is ut eadem comoditate
qua prius, Mis sua, et meis negotiis inservire isthic possit,
magnopere desiderat, ut in servitium Aulae D. vestrae R^{mae}
succedere, et adduci possit. Quare ego D. vram R^{mae}
plurimum rogo, ut illum numero servitorum suorum ascribere,
et gratia ac protectione sua complecti dignetur. Rem
procul dubio M^{ti} Regiae gratam factura D. vram R^{mae},
et quam ego omni studio: atq^e officio referre, ipse vero Bartho:
lomeus, servitute sua promovere illi curabit: Commendo me
et officia mea. Crac^{ae} die xii Julii. M^o D^o xxxii

Petrus Tomicinus Ep^s Cra^c Vicecan:
Doctori Rzeszicza penitenciaro Romano

V. En^{lis} Domine: frater in Christo char^{me}. Binas litteras
vestras sub uno tempore accepimus quarum postrema diem
datæ xxij Junii continebant. Ex his intelleximus: quid
de ratione nominationum: tam M^{ti} Regiae, quam R^{li} M^{ti}
concessarum isthic fiat. Nos hic providim⁹ de Can^{tu}: et Pr:
benda Ecclesiae nostrae Crac^{ae}, post mortem Venerabilis
domini Nicolai Ramoski vacante, domino Joanni Sbaszki
vigore Juris novissime ad nominand⁹ M^{ti} Regiae concessi.

Quare cum iam sit Canonicus D. Sbaszki : non putamus
fore necessarium : ut Summus Pontifex : vel R^omus D. Car-
dinalis Protector scribant aliquid in persuasionem R^o
M^o quomodo vos cogitastis. Nam cum de breui : et facul-
tate sibi recens concessa : ad nominandum Dominum Sbaszki & lib
M^otas hactenus omnes celat . veremur . ne scriptis eiusmodi
irritata : in vos suspensionem : et indignationem concipiat . hoc
tamen necessarium fore putamus : ut quanto magis fieri
possit : in longum trahatur revalidationis nominationum . quae fieri
deberent in personas Domini Sbaszki : et Domini Naropin^oski
Tam tamen : quae data erat Domino Sbaszki revalidari faci-
at : in persona Andree Czarnkows^oski . Nam ita cum Domino
Sbaszki convenimus : sicuti ex litteris ipsius quas ad vos
cum presentibus mittimus cognoscetis . Mittimus etiam vobis
Breue reservationis vestrae : quod reformari faciat . Interim
quod nos hic Citationem exequi : contra D. Naropin^oski
facimus . faciemus autem illam exequi citra omnem moram
et instrumentum executionis : ad vos transmittere : per pri-
mum quem nanciscemur Nuntium curabimus : omniq^{ue} opera :
atq^{ue} auctoritate vos iuvabimus : ut hunc adversarium vestrum
hominem omnibus molestissimum superetis . modo et vos Iure
Romano vobis non desit . et breue vestrum reformatum ad nos
cum primis transmittat

Litteras Regiae M^o ad Caesarem : in commendationem R^odi
Domini auditoris Camerae scriptas : iam pridem ad vos : per
hunc misimus : et alias per primum Nuntium : ad R^omu^m D.
Cardinalem . sanctae Praxedis de Medicis : in eodem nego-
tio mittimus . Scientes enim hunc hominem : magna virtute
humanitate . doctrina . et auctoritate praeditum : libenter in
his . et aliis maioribus officiis . illi gratificari volumus .
ut benevolentia illius deorari possimus .

De Turcis : quod prioribus litteris scripsimus : nunc etiam

157
vobis confirmamus. Demiserunt se enim cum instructo et præ:
grandi exercitu: iam prope fines Austriæ: progressuri semper
longius: in viscera Christianarum provinciarum. In quibus quæ
vel quanta habeantur presidia: et vos scire potestis: et nos
ex R^{mo} Domino Dantisco Episcopo Culmen: qui heri ad
nos rediit intelleximus. Nulla enim uspiam Germanorum copia
hactenus. simul coactæ de quibus a multo tempore multa
iactabantur. Reliqua vobis dominus Doctor Borek suis
litteris perscribet. Et nos per primarium nuntium amplius scri:
bemus. Interea vos et felicem: et incolumem esse optamus.
Datum Crac. Die xxx. Julii. M D xxxii

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Sta. Rzecicza penitenciaro Romano

Commendat R^{mo} D. Carli R^{mo} M. tab. duorum adolef:
centum negotia. facit autem hoc crebro: et aliis: non tam ob
affectionem aliquam illorum quàm quod et ipsi se petant comendari
et intercessores Dominos de consilio habeant. Quare propter
comendationem Regiæ M^{aj}. ut vos illis adsist: ubi æquum
et iustum videbitur: et quod ipsi commendatione hac non abu:
tentur. Nam si aliquis insolentiorum se vobis: et inofficiosum
exhibuerit. liberum erit illis operam vestram negare: et R^{mo}
Domino Carli persuadere: ne noxiis: et petulantibus homi:
nibus patrocinetur.

Redditæ sunt nobis non pridem litteræ Michaelis Laczanow
quibus se purgare nititur de ijs omnibus: de quibus existimat
se esse apud nos accusatum. quam autem validæ et iustæ sint
excusationes ipsius postea ex nobis cognoscetis. et id quoque
quod ille huiusdem suis litteris: et vos et nos non levis accusa:
sat. Ad quæ omnia nos ille alio tempore respondebimus et rescri:
bemus.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell
Stanislaus Rzeczica penitenciaro Romano

Felicem Naropinski : cum sit homo temerarius : litigiosus : ac
violentus : et qui multa negocia Capitulis Ecclesiarum quo-
rum membrum est facessere solet : non libenter haberemus in Eccl.
nostra : obstat tamen illius ambitioni palam nobis non licet
propter Regiam : quam ille suis largitionibus eo perduxit : ut pro-
missa Domino Joanni Sbarski nominatione morte Hieronimi Okon
extincta : quæ petitur revalidari sibi gratia nominationis quæ
fuit ante aliquot annos : in persona eiusdem Domini Sbarski : ve-
stra opera : et nostra intercessione translata : cum revalidaretur
dare et impetrare promiserit . Id quod nobis summe displicet :
et multum est molestum . Si enim nominationes dudum extin-
ctæ : tociens revalidabuntur : nunquam nos habere : et
videre poterimus effectum gratiarum : et reservationum : nobis .
et nostris gratiis servitoribus : a sede Apostolica concessarum .
Accedit quod nobis valde indignum videtur : ut gratia Summo-
rum Pontificum dudum defunctorum : longo tempore antiquata
resuscitari et revalidari debeant : in præiudicium : et damnum
novarum gratiarum : a moderno Summo Pontifice gratiose concessarum .
quæ nunquam effectum suum sortiri hoc modo possent . Quare vos
plurimum rogamus : agatis diligenter : caute tamen ac secreta : ut hæc
nominatio : quam habere debet Felice Naropinski : nullo modo
revalidetur : cum sit dudum antiquata : et iam aliæ novæ gratiæ
subsecutæ : et concessæ sunt : quibus præiudicare non licet .
neq. est cum dignitate sedis Apostolicæ . Satis erit quod nunc re-
validetur nominatio . et gratia quæ fuit data . domino Okon
quam habiturus est Dominus Sbarski : Alia vero uti antiqua obli-

terata : et pluries iam revalidata, sit cassa irrita et abolita.
Domine Remitenciarie : nos confidenter hac ad vos scribimus : ite:
utq; vos monemus : et rogamus : caute et secrete impediall re:
validationem illius antiquae nominationis : quam concedi sibi
procuravit Felix Naropinski : ut nemo intelligat : q; hoc impedi:
mentu ex nobis procederet, forte autem opus erit commoni:
care hanc rem R^{mo} Domino Carli Listorien : ut ille iustis
rationibus illa : apud Regia et Regiam M^{tem} excuset.
Id tamen nos industriae : et prudentiae vestrae committimus .
ut ita hoc negotiu instruall et agatis : prout vobis melius : et
honestius videbitur . utq; nemo id praesenciat : et nichil fiat cu
indignitate nra. Crac^{ae} vi Maii . M^o D. xxxii .

Petrus Tomicius Crac Vicecancell^{us}
Cardinali Protectori

R^eme in Christo latez : et Domine domine colen^{te} . me . humi:
lem commendationem . Quamvis certo mihi persuadebam .
quod fauor omniu ordinu Regni huius . in suscepta D. v^{ra}
R^{ma} ad manus protectionis declaratus , futurus erat illi gratus
et acceptus : Cum tamen ipsa vestra R^{ma} Dominatio hoc de se
suis litteris : quae nudiustertius sunt mihi reddita testari dignatur
et mihi et ceteris operam : et praedicationem : quam pro illius
virtute fecimus . nunc quam ante efficit graciosam : et iucundio:
rem : Quando autem Deus . et fortuna propensionem D. v^{rae}
R^{mae} cum benevolentia Ser^{mi} D. Regis nostri ita coniunxit
facile nos subditos suae M^{ti} quod reliquu est consequuturos
confido : ut sc3 ad exemplu desiderat^{is} . mi patris sui nobis nego:
tiisq; nostris D. vestra R^{ma} afficiatur . et illa patrioci:
nio et auctoritate sua apud istam sanctam sedem uiuet

et promoueat. Quare magnam sibi procul dubio in primis
apud Regiam hanc M.lem beneuolentiam. Deinde apud om-
nes Regni ordines et status gratitudinem D. vestra Bp. ma com-
parabit. Quando nunc litterae isthinc sunt allatae. M. tas Re-
gia nonnihil est admirata qd petitionibus suis de concedenda
Scholastria et Can. tu Ecclesiae Crasf. in Ius patronatus per-
petuum Capitaneo seu Ionomo 'Bodzanczmicu' quas vestra Bp. ma
D. scit illius M.lem apud S. mu D. nostrum iampridem fecisse
non sit subscriptum et expeditio illarum hactenus non missa
praesertim cum M. tas sua nihil nisi honestum et pro ordine Eccl-
siastico recte conseruando utile ac necessarium a se peti cognos-
cat. Quare ego D. vestra Bp. ma plurimum rogo: ut authori-
tate et patrocinio suo ita uiuare apud Sanct. mu Dominum no-
strum velit desideria M. l. suae omnia ac ea etiam quae nunc
suis litteris declarat de concedendo vob. iur. patronatus per-
petuo omnium dignitatum et Prebendarum in Ecclesiis Collegialibus
Kielcen. et Viflicen. Capitaneo seu Ionomo Kielcen. et
Dobrouoden. ut et concedantur liberaliter quae petit: et
expediantur celeriter. Inter alia enim celeritate expedi-
endi negotia: officium suum D. vestra Bp. ma. M. l. suae prae-
cipue commendabit.

Post discessum Turcarum Imperatoris ex Austria: et deducta
Caesarea et Catholica M. l. copias. In vicinis nobis provin-
ciis nihil aliud nunc fieri audimus nisi qd in Hungaria
quotus quisq. est potencior debiliorem opprimit. Factio una
aduersus aliam passim dimicat: paruis quidem copiis sed pube
tamen quieti et tranquillitati: admodum noxiis et molestis.
M. tas autem Ser. mi Domini Regis mei: quae publico otio et
paci communi magnopere studet: nacta occasionem sub hac
bellozum interapedine persuadendae inter Principes de Re-
gno Hungariae diffidentes concordiae et pacis. Oratores
suos ad utrumq. illorum misit: suadens rogans et obtestans.

ut se honestis medijs ad concordiam reduci paciantur. prefertim
cum et ipsi intelligunt. nulla re potissimum quam pace Remp:
Christianam. a tot tamq. grauib. calamitatibus. et imminenti
prope exitio liberari. et seruari posse. a quibus. quando ali:
quid responsi super hac re afferretur. D. vestram R. ma. pro
officio meo. quod illi modis omnibus ^{gratu} efficere cupio. de hoc fa:
cere certiorum curabo. Cui me et officia mea rursus dili:
gen. me commendo. et Deo opt. Max. sedulo precor. ut
illam nobis diu. me sanam. et semper fel. ma. seruari
dignetur. Dat. Crac. 1. Decemb. M. D. xxxii

Sigismundus primus Rex Polonie
Cornelio duplicio Scerpero Coesare
Mysecretario T. Oratori

M. Agnifice sincere nobis dilecte. Cum sciamus S. tuam isthic
nunc in Aula Ser. mi. Do. Ro. Regis esse. mittimus in manus
illius litteras nostras presentibus alligatas. quas in commendati:
onem R. n. di. Domini Camere Apostolicæ auditoris de nobis
bene meriti. cum ad Casarem M. rem. tum ad R. mu. D. Hippo:
litu. S. Prædix. Cardinalem legatu. Apostolicu. scribimus:
hortamurq. tuam S. ut vel ipsa si citto isthinc se absoluet illas
defferat. et reddat: vel per aliquem certu. in Aulam Casarem
My. transmittat: rem nobis gratam: et officio suo digna. S.
tua factur. Dat. Crac. Die xx. Decemb. M. D. xxxii
Regni nostri xxvi^{to}

Petrus Tomicius Epus Crac' Vicecancellus
Andree Cricio Episcopo Posnamiensi

R^everende in Christo Patre : et Domine nepos char. me. Mitto
D. vram R^everende diplomata expedita pro confirmatione do-
mini Suffraganei Plocen. et Jubilei prerogatione simul cu litteris
domini Doctoris R^everende quas nudius tercius ex manibus
eorum qui praesunt banco Fuchazorum accepi pro quibus quid
qua ratione sit impensum ex D. Doctoris Borek litteris singilla-
tim D. vram R^everende cognoscat. Is enim totius accepti et expen-
si rationem retinet expeditam : et illam procul dubio D.
vestra R^everende accurate perscribet.

Inter cetera : quae nunc ex urbe Roma ad me scripta sunt
precipue et multum me angit quod Privilegium nobis ordinarius
Regni huius nuper concessum : ac mea opera : non sine magno
impendio impetratum in articulo de Coadiutoribus sine consen-
su Regis nostro et Capituli non admittendis per nonnullos
impugnari audiu. Namq. iudicio meo assiquor illorum rationes
quibus nituntur neq. vanas neq. infirmas esse. Dicunt siquidem
Ius Coadiutoriae questum, tum demum sine consensu personarum pra-
dictarum ex Privilegio concessio non valere : Cum vacatio cu-
iuscunq. beneficii Coadiutoriae Jure legati in Mense ordinario
contingat. quando autem eadem ipsa vacatio in Mensem
Summi Pontificis incidat valere et firmum esse. Ius coadiuto-
ris neq. illi Privilegium obstare posse quominus in sacerdotio
vacanti defuncto suo Principali succedat. quibus rationibus
cum ego animaduertam et Privilegio nostro C si res in di-
sceptationem veniat facile derogari posse : et Dominum
Sbanski. cu domino Jarosci. nobiles. Sonostos. dignosq.
viros : quorum alter Domino Ramosci : alter Domino Ckieski

in Canonatu successit ab Ecclesia mea nisi oportuno remedio
et mature his provideamus repellere. D. vestram Ro. ma regis
concipere aliquod efficax argumentum et exemplum conscribere
quo lre et Summo Pontifici: et Ro. mo D. Cardinali Protecto:
ri: ac Ro. mo Domino auditori Camera Apostolica nomine Re:
giae M. H. scribantur. Commemorando imprimis M. km Ram
quae cum suis Praedecessoribus a multis annis Regnum et Dominia
sua hostibus Christiani nominis obiecta: absq. ullius Principis
Christiani auxilio, strenue defendit: ac etiamnu defendere
non desistit, haeresimq. Lutherana: in Regno: et Dominis
suis: radices agere non permittit. ea post. mu ratione per:
motam a. S. sua Privilegium nobis ordinariis concessu impe:
trasse: ut in finibus abiectis et vilibus: atq. genere et Do:
ctrina contemptis personis: quoru odio, vniuersus ordo
Ecclesiasticus, varias seculariu persecutiones sustinere
consueuerat, via praeccluderetur ambiendi, et impetrandi
sine discrimine quauis magna pro nobilibus et dignis perso:
nis in hoc Regno fundata sacerdotia. In quo Privilegio si
id deesse debeat, q. sine consensu Regiae M. H. Dominoruq.
Episcoporu, et Capituli, non possent sibi beneficioru possessio:
res, etiam in Mensibus Apostolicis, coadiutores assumere
qui semper ex affectu: non ex commodo pub. co, vel seruos
personas inhonestas, vel amicos, iniuencs, bastardos, notos
vanos indoctos in successores sibi eligunt, et optant: et
ambitioni praedictaru personaru, ampla fenestra relin:
queretur: ut M. tas sua parum vel nihil se impetrasse a
sua Sancte existimaret. Et proinde petere M. km suam
a sua Sancte, ut si gratiam suam, et concessione, fa:
ctam integram esse velit, dignaretur Privilegio dato ita
subuenire: ut in quibus dubitabile aliquid^{ab} videretur, per
suam Sanctem apertius declararetur, et interpretaretur
ut etia ad Menses suae San. his consensus praedictaru perso:

narum ad querendum Ius Coadiutoriae : requiri debere in-
telligatur . nulleg coadiutoriae etiam de Consensu possesse-
rum . in Sacerdotibus Regni . et Dominorum suae M^{te} absq^{ue}
consensu suae M^{te} loci ordinarii et Capituli firmas : et va-
lidas esse possint . Quod tamen aptius pro sua prudentia
D. vestra R^{ma} . et copiosius . cum suo inuento argumento con-
iungere poterit .

Ceterum R^{mus} D. Episcopus Vigorien : auditor Camerae
Apostolicae : in cuius commendationem D. vestra R^{ma} litteras
ad Caesarem M^{tem} nomine Regiae M^{te} scripserat per interpo-
sitas personas apud me agit : ut a M^{te} Regia adhuc illi inter-
cessionis litteras ad Summum Pontificem impetrarem , quo
S^{tas} sua illi ordini : et numero R^{morum} Dominorum Car^l
adscribere : et hac dignitate persona sua exornare dignaret^{ur}.
Cuius probi . et laudati viri desiderio : ut ego certius facere pos-
sem : rogo pluri^m D. vestra R^{ma} ut Regia M^{te} nomine
singulares aliquas ex ingenio suo commendationis : et inter-
cessionis litteras ad Summum Pontificem conficere : et ad me
cum aliis de quibus supra scripsi mature transmittere velit.
Puto iam audisse D. vestra R^{ma} q^{ue} nepos meus maior natu
Petrus e vivis excessit . hunc ego non doleo q^{ue} mortuus est .
ut homo . sed doleo . quod puer . et in ingressu vitae mortuus
Deniq^{ue} q^{ue} illius solius : proba . et spectata indoles : post fata mea
ad ampliand^{um} familiae nostrae nomen : ap^{er}ta esse videbatur
Commendo me amoris : et benevolentiae fraternae D. vestrae R^{ma}
quam sanam : et felicem in multa tempora esse ex toto pectore
meo vehementer opto . Dat^{um} Craes^{ie} die prima Decemb^{ris}
Anno Domini . M^o D^o . xxxii^o

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

Reme in Christo Pater et Dominus
Magna animi molestia nos afficiunt quidam audaces temerarii
et petulantes subditi nostri : qui isthic in Curia Romana agentes
pro libidine sua excoctatis litibus : quietas et dignas personas de
eorum sacerdotibus : quæ obtinent vexant , et ab eorum officiis cul:
tui diuino attributis sine discrimine auccant . Ecce enim quidam
Simon de Bickari iam a xxxiii annis Præpositura Ecclesiæ
Parrisiensis in Bielianensi possessor pacificus : anno proximo præ:
terito : a quodam Golebenski Canonico Plocen consilio isto:
rum qui in urbe a multis annis , sacerdotibus hic curas relictas
sedem sibi pro aucupandis : et inducendis litibus statuerunt ; est de
eadem Præpositura in Ius vocatus , nulla alia id suadente necessita:
te : quæ ut hominem simplicem litibus expertem : laqueis Juris irre:
titum : spoliare in quapiam re : et emolumento possint . Hoc
autem cum et iniquum . et a dignitate ordinis Ecclesiastici alienum
videatur : curam nostram intendere duximus : ut repulsis lupis
et turbatoribus pacis communis : facultatem viuendi in quiete Deo
deuotè personis faciamus . Verum ne in Ecclesiastico ordine : aliquid
præter morem nostrum inconsulto Summo Pontifice velle agere vi:
deamur . P. tem vestram rogamus . ut hanc animi nostri acerbi:
tatem : qua nos clerici subditi nostri irreuerenter afficiunt . ad
aures Sanct. mi Domini nostri referat , et nomine nostro impetret
ut infra certum tempus in primis Michaeli Laczanowi qui . et
Præilegiu ordinarius Regni nostri . ab ista sancta sede liberaliter con:
cessu infringere : et attenuare contendit : et in multis rebus
ipsis ordinarius : et eorum seruitoribus atq amicis . negocium fa:

cessit . deinde alios quos molestatores bonorum quies Sollicitator
noster . Ven. li. Stanislaus R. Becica designabit . urbe exce:
dere : et in patria ad curam Sacerdotiorum : quae tanto tempore
deseruerunt . reuerti mandet : ne et populus hoc tempore in
religione vacillans : absentia Pastorum suorum amplius scan:
dalisetur : et negligatur : et nos tam crebris querimoniis . de
iniuriis ab istis rabulis procuratis molestemur . Alioquin si S. tas
sua id facere vel distulerit vel neglexerit nostri Regni con:
stitutionum penas in illos extendere : et non solum sacerdotia
sed bona etiam eorum omnia hereditaria pro illorum perpetratis
sceleribus : sequestrare et confiscare : personas vero exilio
perpetuo damnare cogemur . Quae tamen pro nostro in reli:
gionem perpetuo Bono . mallemus non attingere . si S. tas sua au:
thoritate propria id quod ad bonum in Regno statum et ordinem
conseruandum sicut superscriptum pertinet . officere dignaretur .
Ceterum rogamus plurimum vestram R. ma. D. operam suam facere ve:
lit : ut hoc quod de nonnullis Sacerdotibus in Insurrectionibus per:
petuam Capitaneis quibusdam . B. ndi. Do. Episcopi Crac. conce:
dendis . Prioribus litteris nostris petuimus . a Sanct. mo Domino .
et ista sancta Sede . sine ulteriori dilatione : et impedimento . im:
petremus et obtineamus . Res enim iusta ac honesta est qua petimus .
Commendamus nos amori res . Datum in Liotzkow . Ianua:
rii M. D. xxix. in Regni nostri xxvi.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R. me in Christo pater res
Nominatus iam pridem fuerat . Venerabilis Felix Nazorniski
ad Ecclesiam Cathedralen Wladislauicam . per Ser. ma. domi:

nam Bonam. Coniugem nostram char.^{ma} : ea facultate : qua illi in
Mensibus suis. Sanctus Dominus noster dudum concesserat : vigore
cuius nominationis. cum predictus Felix ante annum Can.^{tu} in ipsa
Ecclesia Vladislavien^{em} vacantem acceptasset : et illud tamen aduer:
sus Venerabilem Sta.^m de Rzecieba Iur^{is} utriusq^{ue} Doctorem. et
Basilicæ S. Petri Lemtenciarum minorem : sollicitatoremq^{ue} nostrum
qu^{is} Iure amplissimè Summi Pont.^{is} reservationis Can.^{tu} hunc eiecit,
obtinere non potuisset, nominationem suam in acceptione predicta
mutiliter collocavit : quæ res ne illi dampno. et fraudi fieret
D. v. R. rogamus : ut eand^{em} facultatem nominandi dicto Felici
Nazopien^{ski} per S.^{ma} Coniugem nostram concessa a Sanct^{is}. mo
Domino nostro revalidari : et in integrum restitui impetrare velit.
In hoc enim nobis rem gratam faciet D. v. R. quam vicissim illi
gratificatione nostra referre curabimus. Commendamus vero
nos amori. et negotia Regni nostri diligenti protectioni D. v.
R. quam sanam. et felicem semper esse optamus. Dat^{us}.

Sigismundus primus rex Polonie
Antonio Mussetula Cesaree civis apud S.
Sedem Aplicam Oratori.

Spectabilis. et Magnifice. Sincere nobis dilecte. Declaratum
est nobis S. tua isthic mandato Cesareæ. et Catholicæ M.^{aj}
munus Orator^{is} obeuntem. partim ex auctoritate S.^{em} Domini
sui. partim ex industria propria multum gratia apud S.^m D. no.
strum valere. quod illi nos. et fauimus ex animo : et diuturnum
esse optamus. Cum vero nos hoc tempore isthic Oratorem. non
habeamus. rogamusq^{ue} ad expedienda nostra negotia. de qui:
bus Sanct^{is}. mo Domino nostro supplicauimus. viri industrii
et cum auctoritate op^{er}a. S.^m tuam compellare : et negotia
nostra illi commendare duximus. sicuti presentibus comenda⁹.

ab illa postulantes : ut pro virtute sua : et pro eo necessitu-
dine atq; benivolentia vinculo : quo nobis invicem cu Casarea
M. te iuncti sumus consilio opera : et necessario quovis adiuven-
to Sollicitatoru negotioru nostroru : ven. li Doctori Stanislas
R. Becieba Basilice beati Petri de urbe minori Penitenciario
cum apud S. m. d. nostru : tum apud illius charos Consiliarios
adsit : ac pro auctoritate vel gracia qua isthic valet admitti
ut omnia quae petimus : et quae honesta esse putamus : ex sententia
nostra conficiantur : quo nobis rem gratam et acceptam faciet.
S. tua quam illi vicissim omni benivolentia nos et gratificati-
one nostra Regia referre curabimus. Bene valeat S. tua
et sit felix. Datus Cracoviae die iii Maii Anno Domini . 9.

Letrus Tomicki Ep's Crac' Vicecancell.
Andree Cricio Ep's Locensi.

Reme in Christo Patet : et Domine nepos char. me.
Cum venisset huc dominus Nicolaus Niszecki, Castellanus
Sierpceu : cum reliquis terraru nunciis : qui ex Conventu Co-
len. ad M. tem Ram fuerant missi inuit concordia cu domino
Episcopo Cameracen fratry sui nomine de Can. tu Ecclesia S.
Michaelis Locensy. Nam constituta certa pensione D. Epus
renunciare Iuri suo debet, et Canonatu praedicto domino
Bartholomeo Niszecki cedere. In quo ut tandem tutus, et
securus esse possit. D. v. Roma plurimu rogo : ut ad pre-
sentationem Domini Sierpceu : qui Ius presentandi pro una vice
ad dictam Ecclesiam, et ad unu Can. tu a M. te Regia ha-
bet concessu illud instituire sine ullo negotio velit.
Ceteru quia Privilegiu quod pro nostro omniu Regni or-
dinarioru semestri, apud Summu Pontificem auctoritate

147
M^{ys} Regia : et opera ac impensa mea impetrari curavi : a plerisq;
fidelibus et versutis rabulis varia interpretatione in dubium
multis vocatur . Q. vestram R^{ma} rogo : conficiat argumento
quo novit meliori litteras nomine M^{ys} Regia ad Summum Pont.
ut S^{tas} sua extendere aperta interpretatione sua Ius L^{vi}.
legi nostri dignetur, in his omnibus, in quibus extensione : et in
interpretatione indiget : ita ut nullae gratiae : reservationes ge:
nerales aut speciales : accessus : regressus : Coadiutoriae : et
id genus retiacula : et laqueorum recens inveniendi nodi officere
quidpiam nostro Iuri conferendi possint . neque istis inveniendis no:
uis ad illaqueanda Sacerdotia : et veluti successionem haere:
ditaria in illis faciendam institui, aliquis uti possit, etiam si
Sacerdotia ad quae datae essent Coadiutoriae etiam de consensu
possessorum in Mense Summi Pont^{vacantur}, quae nemini obtinere liceat
~~vacantur~~² . nisi qui consensu Regiae M^{ys} Episcopi ordinarii
loci . et eius Capituli habeat . Expediit enim hoc maxime
tempore Ecclesiarum Regni huius rationibus . ut Coadiutoriae
etiam si Sacerdotia ad quae eas concedi contingerent in Men:
sibus suis Sanctis vacarent . locum et effectum non habeant
sine voluntate : et assensu Regiae M^{ys} . Episcopi et Capituli
praedicti : ut illi, quos personarum doctrina : virtus . et morum
honestas non latet . pro bono Ecclesiarum statu : et ordine id qui:
bus dignum : et aequum censerent admittant : et quos indignos
viles : inutilesq; et ignobiles noscerent repellant : et ad cuiusmo:
di occupandorum sacerdotiorum facultatem non admittant hoc
addito : et repetito : q; M^{tas} Regia miratur . et dolet . ex
animo . quod ea quae postulat a Sanct^{mo} Domino : et Sancta
Sede Apostolica . pro conservando bono . et tranquillo statu
Ecclesiarum Regni sui : gravatim : et non sine maxima diffi:
cultate : ac impendio conceduntur : praecedq; eius iustae : et
impetrabiles non admittunt . iterum atq; iterum supplicat : ut
Sanctas sua : certa sacerdotia Kielien : et Vistlicien :

Ecclēsia : duobus meis : et Episcoporum Crac̃ pro tempore exi-
stentium Capitaneis in Iudpatronatus perpetuum : et conferendi
concedere dignetur . Nam id ad conservandum in tranquillitate
Ecclēsia huius statum magnopere conducere poterit .
Hæc omnia in hunc etiam modum ad R^{mos} Hippolytum Vicecan-
cellarium : et Antonium Protectorem Sanctæ Romanæ Ecclēsia
Cardinales : describendo : et admonendo : rogandq̃ suas D.
R^{mas} : ut pro officio . et auctoritate sua M^{ss} Regia desi-
derio : ac honestis eius postulatis adesse operamq̃ diligentem
adhibere velint : ut illis a Summo Pont^e subscribatur .
Insuper rogo : ut iterum atq̃ iterum scribat D^o . vestra R^{ma}
M^{ss} Regia nomine speciales litteras ad Summum Pontificem
et ad D. Hippolytum nepotem S^{his} suæ sanctæ Romanæ Ecclē-
siae Car^{lem} : et Vicecancellarium : ceterq̃ omnibus illi charissim^{is}
Deniq̃ ad R^{mum} Dominum Sanctorum quattuor Cardinalem : cui
nihil ea in re adhuc scriptum est : ut facere . et operari vellet
quo R^{ndus} dominus Episcopus Vigornien^{is} auditor Camere
Apostolicæ : vir dignus laudatus : et ipsi Summo Pontifici cha-
riss^{us} : ad dignitatem Cardinalatus euehi et promoueri possit .

De his quæ alibi aguntur : incerta multa : certi autem nihil
habemus . Domestica hæc certa sunt . Dominus ^{Jo^s de Tazuro} Palatinus
Russiæ : frater meus : nescio qua acerbitate animi commotus
contra omnium amicorum suorum : et mea sententia . Magno Capita-
neatus Exercituum . Regni officio se abdicauit : et licentiam
discedendi a Regno impetrauit . R^o vero M^{tas} Capita-
neatus Crac̃ officium domino Marchalco Regni contulit .
Palatinate Crac̃ . Dominum ottam de Chodce^z ornauit : cui in
Palatinate Sandomiriens^{is} dominum Leksorunski sufficere de-
creuit . Ad Palatinate Podoliæ : dominus Palatinus
Belsensis subrogabitur . Belsensis Palatinus : domino Cru-
pski conferetur . et Castellaneatus Leopoliens^{is} : domino Stra^o
Odrovysch . Hæc sunt ad presens quæ scribenda censui

Alia quæ occurrunt post hæc scribam. Interim me amari : et be-
nivolentiæ fraternæ D. vestræ R. mæ commendo : quam recte
sanam semper felicem : et læticia mensis abundanter esse ex
animo opto . Datu Cracoviæ Die quinta Aprilis . M^o D^o xxxij^o .

Sigismundus primus Rex Poloniæ
Summo Pontifici.
Clementi septimo

S Anct. me . . . Scripsi iam aliquoties : et supplicavi diligen. me
vestræ Sancti : ut Privilegiu quod in gratia mea : ordinariis
huius Regni mei de libe^z collationibus in ipso^z Mensibus con-
cessit . in his reficere et clarius interpretari dignaretur : in
quibus claudicare : et ansam rabulis : et turbatoribus hominu
adhuc Sacerdotia indignis modis aucupandi prebere vide-
atur . Nempe ut reservationes . regressus : Coadiutoria : et
alia id genus Sacerdotioru relictacula : non valerent tam in
Mensibus vestræ Sancti : quam etiam in Mensibus ordinario-
ru : nisi quibus meus : ordinariis : et Capituli : quibus personæ
gentis nostræ cognitiones sunt : consensus accederet . Indignu
siquid videtur : ut hæc rei Ecclesiasticæ dehonesta : unde
potissi. hominu detestatio manat , præcisa in Mensibus ordina-
rioru : in Mensibus vero vestræ Sancti unicuiq libera esse deberet .
Supplicavi præterea vestræ Sancti : ut Sacerdotia in Kiöleen : et
Villicien Collegiis Ecclesiis assignare dignaretur Jurispa-
tronatus perpetuo duobus Economis : seu Capitaneis . R. n. di
Domini Episcopi Crac. pro tempore existent : quod expediret
non solum huic sedi quæ in loco : totius Regni mei Principe
sita est : sed etiam omnibus aliis sedibus Pontificalibus : ha-
bere seculares officiales : talibus Privilegiis dotatos : quibus et
amicis suis viris dignis commodare possent : et ipsi rebus Eccle :

siastias : cum ipsis amicis suis essent dominiores .
Has : et alias cuiusmodi meas precos : non privata mea alicuius
rei causa : sed certa pro bono rei Ecclesiastica ratione to:
ciens factas . alias cum magna difficultate : et impendio impe:
tratas alias nequaquam a vestra S^{te} susceptas : et concessas mira:
res vehementer : planeque desperarem de vest^{ra} S^{te} cura : et ami:
mo ; in reficiendo bono statu Ecclesiastico ; et abusibus qui
omnibus offendiculo sunt rescandis : nisi alias explorata Sa:
berem virtutem : et prudentiam : singularemque erga me benivo:
lentiam vestrae S^{te} : unde potius interpretor meas istas pre:
ces : vel non perlatas omnino ad vestra San^{cti} : vel inter ali:
as summas illius occupationes excidisse . Proinde repeten:
das illas de novo non dubitavi . Supplicoque vestrae Sane^{ti} etiam
atque etiam : ut ipsas meas precos : quae merito apud illum magis
impetrabiles esse debent : quae magis est rei Ecclesiasticae bene
gerendae obnoxia : tandem admittere : et illis amittere di:
gnaretur . Neque rogo vestra S^{tas} paciatur me amplius hoc sup:
plicando repetere : praesertim tam exigua tamque iusta : et do:
nesta : ne fauorem vestrae Sane^{ti} et animi : non solum in me
sed etiam in rem Ecclesiasticam : remissionem arbitrari cogar .
Commendo me rursum : Regnumque et Dominia mea : in gratiam
vestrae Sane^{ti} . quam dominus Deus servet : semper sospi:
tem : et felicem . Crac^{iae} vi Maii . M^o D^o xxx in Regni
mei xxvii

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Hipolito

R^{ex} me res. Tsi nulla inter nos noticia : vel amicitiae officia
hactenus intercesserint . tamen cum audiamus de Ro^{ma}

vestra : bona omnia predicari : multisq; illam ob egregias eius
dotes ab omnibus commendari animu induximus ultro illa ad amicitia
nostram invitanda . sperantes R^mae D^m vestrae : amicitia nostra
non ingrata futura : nobisq; vicissim in amore responsura . Nam quod ad nos
attinet : curabimus ut omnibus in rebus : amicis officiis : et bene
meritis ei placeamus . quod cum aliqua idonea occasio data
fuerit : re ipsa potius : quam verbis declarabimus . Ceteru ser-
pimus : et supplicauimus multociens S^{mo} Domino nostro diligen^{ter}
ut priuilegiu ordinarius Regni mei concessu : de libera in Men-
sibus eorum collatione ita S^{tas} sua reficeret : et interpretari
in locis ubi claudicaret dignaretur : ut tabulis : et Ecclesia :
sticæ tranquillitate turbatoribus : omnis ansa illud inuertiendi
et sacerdotia indignis modis aucupendi in posteru sit adempta .
et ut regressus : Coadiutoria : reservationes : et alia id genus
inuenta : quibus beneficia irretiri solent : tam in Mensibus
Sanc^{tis} suis : quam ordinarioru nichil valerent : nisi quibus
noster , Episcopi , et Capituli consensus accederet . Maxime
enim ex re Ecclesiastica esse censemus : omnem via indignis præ-
cludi interceptorum Sacerdotioru . q; non alia ratione moderna
Ecclesiæ pestis magis orbem conturbat . Ea vero fenestra : qua
indigni homines sese ad Ecclesias ingerunt : cum in Mensibus
ordinarioru sit preclusa haud quaquā dignu videtur : ut in
Mensibus Pontificis : summi Ecclesiæ Dei Principis patere
debeat . Supplicauimus præterea eius S^{ti} : ut dignitates
ac Canonatus : et Prebendas Ecclesiaru Collegataru :
Kielen . et Wislicien : perpetuo Jurispatronatus ascribere
dignaretur duobus Economis seu Capitaneis : R^mae D^m Domini
Episcopi Crac^{ie} . quam rem tanto facilius impetrabiliorē cre-
didimus : quanto magis expedit non huic solū sedi : quæ
Principem in Regno nostro locu obtinet : sed aliis omnibus
Ecclesiis Cathedralibus homines seculares huiusmodi Pri-
uilegiis esse dotatos : quo et amicis suis viris bonis : et idoneis

commodare possent : et ipsi una cum ipsis amicis suis rei Eccle-
siasticae eam ob rem reddantur obstructiores. Atq; haec cum
non privatae rei nostrae causae : sed studio commoditatis : et
tranquillitatis Ecclesiasticae : a Sancto sua petamus. Mira-
mur vehementer : quam ob rem ea in re eius S. tem. non perim-
de ut sperabamus : facilem experimur. At tametsi de Sancto
suae erga nos animo : multis aliis argumens nobis compertissimè
nichil adversi suspicari possumus. Proinde rogamus plurimè
R. m. d. vestram : ut pro sua qua apud Sanctum sua multum
valet gratia : nostras istas preces eius Sancti commendatas
efficeret. et quo tandem illis amuat auctoritate sua adiuvari
dignetur. Quod illa pro virtute sua speramus facturam osten-
suramq; q. et amicitia nostram : nostramq; Sancti primam peti-
tionem acceptam habeat. Cui nos ex animo commendamus.
rogamusq; ut nos mutuo diligat. Valeatq; fac. me. Datu
Cracov. Die vi Maii. Mo. D. xxxv. Regni nostri xxxv.

Sigismundus primus rex Polonie
Summo Pontifici.

S. Auct. me. Supplicavi antea Sancti vestrae : pro Bon. do
latre Domino Hieronimo Episcopo Vigornien Camera
sanctae Sedis Auditore. non privata aliqua affectione : sed
amore virtutis eius : et celebri fama adductus : et q. intelli-
gebam Sancti vestrae hominem gratum esse : et bene meritum.
Nunc vero quia dignitas illius valde mihi est cordi. iterum
Sancti vestrae commendatum efficeret volui. Oroq; ut quem ego
quem alii omnes ordine Cardinalitio dignum arbitrantur.
vestra Sanctitas : cui praeterea addictus est. et meritis
illius hoc honore non dedignaretur. quod S. tem. vestram :

49
pro sua prudentia : et solita erga me benignitate factura non
dubito . Cuius gratia me Regnum et dominia mea etiam atq. vna
commendo . Cupiens ut sit diu. me sospes incolumis et felice Dat. .

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali protectori .

R. me . quamuis iam antea commendauimus : Sanctiss. mo. Domi:
no nostro : E. du. Patrem dominu Hieronimu Episcopu
Vigornien : Camera Sanctiss. sue auditorem . Supplicantibus ut
eum sua Stas sacro Cardinalium numero ascribere dignaretur,
nec dubitamus : quin precor nostre locu et pondus : apud S. em
suam sint habiturae : ut qui hominem optimu : et communi om:
niu commendatione hoc honore dignissimu : cum deniq. Sancti
tuae benemeritu ei commendauerimus , tamen : et nunc itoru
apud S. em suam : ut vel inde intelligat dignitatem viri illius
nobis cura esse , Supplicationem nostra repetimus : non ducti
priuato aliquo affectu : qui nobis fortasse imponere posset ,
sed constanti fama hominis : quam sibi vir ille egregia apud
omnes comparauit permoti : persuasum habentes illu : et Sacro
vestro ordini . et nobis amicis suis dedecori non futurum . Tum
quoq. E. mo. D. vestra ex animo commendamus : et rogamus
plurimu : ut hanc ipsam supplicationem nostra : patrocinio et
Suffragiis suis apud ipsu Sanctiss. mo. D. nostru adiuuare dignetur .
Deumciat sibi perpetuo E. mo. D. vestra : viru uti persuasum
habemus optimu : et nos quoq. magno beneuolentiae nexu ob:
stringet . Qua valeat fel. me .

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

R. me in Christo laetor &c. Miramur vehementer quod cum
iam antea scripsimus aliquociens Sanct. mo Domino nostro
magnopere Sanct. supplicantes de Privilegio ordinarius Regni
nostri concessio : in commodiorem formam redigendo : et ita re-
formando : ut nulla peruersa interpretatione labefactari possit
hactenus tamen preces nostrae : non iuste solum : sed etiam neces-
sariae : et rei Ecclesiasticae valde utiles . effectum non sint sortitae
Praesertim cum non priuata rem nostram agamus . Nam hic nobis ni-
hil fertur neq. metitur . Sed rei Ecclesiasticae cuiusq. tranquilli-
tati in Regno nostro cuperemus ex animo quoad optime esse con-
sultum : maxime : q. videamus tam vel ob hoc passim male audiri
et ad grauissimas perturbationes deuoluisse : q. hominibus indi-
gnis : per artes indignissimas : ad Ecclesiasticas dignitates
aditus pateat : bonis viris qui illarum arcu ignari sunt exclusis.
Nam ut nunc sunt mores : et ingenia hominum : per regressus is-
tos : coadiutorias : et alias id genus technas : non solum illa quiescunt
et irrequiescunt sacerdotia : sed mi. q. quibusdam inueniunt : nonnulli
veluti successionem hereditariam in eis sibi parant et struunt.
neq. alia qua haec commodior via est perueniendi hominibus
indignis : ad capessendas functiones Ecclesiasticas : quae cum in
Mensibus ordinariis sit praecclusa magna cum utilitate . et ho-
nestate Ecclesiastica : minime nobis dignum videretur : ut in Men-
sibus Pontificis : cui in primis Ecclesiae dignitas cura esse debet
in eumq. fere solum inclinata recumbit patere debeat. Proinde
nos rebus istis obuiantes ; supplicauimus iam alias ; et nunc
quoq. supplicationem nostram repetendum duximus S. mo D. nostro :
ut Privilegium istud ita emendare : et commoda in interpretatione

281
sit exemplum : utq; nullo de hinc succo : nulla arte : inuentog; : etiam si for-
te aliqua in illo contineantur : quæ in supplicatione originali non vide-
antur esse expressa deprimari possit : abrogatq; regressibus : et co-
adiutoribus : ac reservationibus quibuscumq; : tam in Mensibus Pontificiis
quàm ordinariis : quæ nostro ordinarij : et Capituli consensu non
essent approbati . Scribimus item Sancti sue petenti ab illa : ut
dignitates : Canonicatus : et Prebendas : apud Ecclesias Collegi-
atas : videlicet Kiölcensem : et Vislicien : duobus Economis
seu Capitaneis pro tempore existentibus . Eandem Patry Domini
Episcopi Cracovien perpetuo Jurisdictionatus ascribere dignaretur
Existimamus et rem esse impetrabilem : et ex usu rei Ecclesi-
astica : ut huiusmodi Privilegiis : et donationibus homines secula-
res Ecclesie deumctiores reddantur : quod cum omnibus alijs Cathe-
dralibus Ecclesijs : tum huic sedi Principe in loco Regni nostri
sitæ multum expedire censemus . Itaq; rogamus plurim Bp. ma-
jo : vestram : ut apud eius Sanctam precos nostras : sententia
nostra iustissimas opera sua adjuvare dignetur . quo tandem a
sua Sancte benigne illis annuat . Tal. meq; valeat . Bp. ma-
jo : vestra : et nos quod facit diligat : habeatq; commendatos .

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

S Anct. me : et beatus pater : et Domine Domine clemen. me
Post humilem mei Regniq; : et Dominorum meorum commendationem
et oscula pedum beatorum . Decessit non pridem Reverend. Dominus
Nicolaus Episcopus Mednicen : in Ducatu meo Lithuanie .
ad cuius Episcopatum sufficiens putavi Reverend. Dominum
Georgium Episcopum Kiövicen : quem offero : et presento vestre S^{ti}
persuasum habens cum tum illi Ecclesie : tum etiam reipub^{li}ce

conducibilem futurum. Supplicoque vestre Sancti dignetur
eundem Dominum Georgium : ad Episcopatum ipsius Mednicen : promo-
uere : et transferre : et sacerdotia omnia quae habet pariter
illi reservare : propter exiles proventus ipsius Episcopatus : et
statum talem qualem locus ille requirit commodius et decen-
tius sustinendus : committereque velit vestra Sanctitas : ne in Ama-
tis et expeditionibus plus a quo emungatur. Satis enim superque
gravitatis : et impensarum ferunt Subditi mei : in continuis bellis
quae geruntur cum infidelibus. Faciet vestra Sanctitas rem suam erga
me benignitate dignam : et mihi longe gratissima. quam illi vi-
cissim volo perpetua mea observantia et devotione referre
et demereri. Fac. me valeat vestra Sanctitas : et me : ac Regnum
ac dominia mea : resque omnes : et negotia mea sua clemen-
tia : et favore compleri dignetur. Cui me etiam : atque etiam
qua diligentissime me commendo. Dat. 15.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Rex me in Christo pater : et Domine amice char. me ac Sonoran.
Vacat in presens Episcopatus Mednicen : in Ducatu nostro
Lithuanie. Ad quem promotum iri cupientes. Rex. du. Mo. Ge-
orgium Episcopum Kiiouien. nobis sua virtute : et meritis acceptum
commendamus cum Sanctissimo Domino nostro. Vestra Sanctitas Rma
D. ex animo rogamus : agere velit apud eius Sanctitatem : quo ipse
dominus Episcopum Kiiouien. ad eundem Episcopatum qui vacat
prouehere : transferre : et confirmare dignetur. Reserua-
tamen ei omnibus Sacerdotiis quae habet : sine quibus Episcopa-
tus Mednicen : ut exilem : et in finibus Lutheranzorum situm.
cum dignitate debita sustinere non possit. Reseruemus hanc
operam vestre Beati. D. omni officio : et gratificatione vestra

nostra quacunq̃ poterimus. Cui nos : et negocia nostra commen-
damus : et cupimus : ut sal. me valeat. Datu Cracuiæ die
viij Aprilis. M^o D. xxxij. Regni nostri xxvii^o.

Sigismundus primus Rex Poloniæ
Summo Pontifici

S Ancill. me in Christo later : et domine domine clemen. me.
Sublato ex humanis. Beato olim Domino Nicolao Visgal Epif:
copo Mednicen. commendavi : et nominavi ad eius Episcopatu.
vestrae Sti. per alias meas litteras. Reueren. Dominu G.
orgiu Episcopu Kiouien. viru virtute et meritis nobis gratu.
Ad eius vero Episcopatu Kiouien. qui situs est in extremis fi-
nibus mei Ducatus Lituaniae : et confiniis Tartaroru : et
Moscoru : proindeq̃ totus lacer et deuastatus. offero et pre-
sento vestrae Sancti Ven. lem Viceflau. Secretariu nostru
viru dignu : et idoneu. Supplicog illi. dignetur ipso ad eun-
dem Episcopatu Kiouien. prouehere : ac promouere. cu
reseruatione tamen suoru sacerdotioru : qua nunc habet.
sine quibus nullo pacto sustinere hanc dignitatem possit.
Digneturq̃ Sanctas vestrae de sua benignitate : et Sabita-
ratione tam exilis : et penitus destructi Episcopatus : facere
illi expeditionem gratuito per Breue : cuius vigore conse-
crationis munus. et Episcopatus possessionem accipere possit.
ac ut dispensaretur cum illo : ut et alia sacerdotia : qua illi
successive conferrentur. in posteru obtinere : cum ipso Episcopa-
tu possit. Exigit enim locus ille inscure. mus : et semper
predis : et excursionibus expositus : ut qui illic agere
deberet : possit sibi commode de victu et vita providere.
Faciets vna Stas rem iuxta piam ac mihi gratiss. ma'. quam

Christus Dominus : pro incolumitate rei Christianae : et optatiss
meis : seruet diuſ. me sanam sospitem : et felicem . Et cui me
itorum : et mea omnia : uti patri clemen. mo ex corde commendo.
Dat. .

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

R. me in Christo Pater etes. Commendauimus Sane. mo Do.
mino nostro ad Episcopatu Mednicen : in magno Ducatu no.
stro Lituaniae vacantem . Ben. du Dominu Georgiu Episc.
pu kiiouien. Ad kiiouien vero . Ven. lem Vencoslaw Secre.
tariu nostru : virum probu : et rei Ecclesiasticae ac Regno
et dominis nostris conducibilem : et supplicamus eius S^{ti} : ut
quoniam alter horu Episcopatuu . hereticis : Lutheranis : et
Scismaticis : alter scismaticis et infidelibus vicinus est : ut
illius Sane. tas ipsos presentatos nostros : quae celestius con
firmare : et prouehere : ac sacerdotia quae obtinent : illis
reseruare dignetur . Vostiam etia Ro. ma. D. plurimu ro
gamus : ut his nostris postulatis solitu patrociniu : apud illius
Sane. lem impendere velit : et diligenter agere : ut illius Sane. tas
Ven. lem Vencoslaw Secretariu nostru non solu sufficere ad
Ecclesiam kiiouien. sed etiam sacerdotia ipsius quae pauca
admodu obtinet : quaeq obtinere in futuru possit : una sibi ad vita
reseruare dignetur . Siquid adeo tenuis : et attriti sunt pro
uentus eiusdem Episcopatus kiiouien. per continua illic infide
liu incursionu : ut absq illis . nec onera Episcopalia : cu de
bita dignitate sustinere : nec ipsi Ecclesiae cu sua ac Ducatu
nostri Lituaniae honestate praesse possit : nec etia in aliq
sinistro casu : qui locis illis impendat semper : haberet : q^o se con

ferret. Rogamus item vestram R^{ma} D. facere velit opera
suam: apud Sanct. mu^{do}. nostru: ut illius Sanctas habita ratio:
ne desolationis ipsius Episcopatus Kiouicnd: gratiam sua huic no:
uo Electro facere: et expeditionem illi gratuito: per Breue conce:
dere velit, cuius vigore munus consecrationis: et possessionem
Episcopatus accipere valeat. Speramus: q^d vestra D. R^{ma}.
pro sua erga nos benivolentia: et affectu operam in ea re ta:
lem qualem cupimus et speramus impendet. Quam illi etiam
vicissim pari benivolentia: et gratificatione nra referemus.
Valeat fal. me in longu^m cum vestra R^{ma} D. et Sanct. mo
Domino: nos frequenter commendet. Datu Cracouie Die viij Apr:
lis. M^o D^o xxxiii. Regni vero nostri. Anno xxvii^o.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici
Clementi septimo.

Ago et habeo gratias: quas possu^m maiores vestre S.^{ti}: q^d haec:
nus in meis postulatis: et precibus ad commodu: et bonu Statu
Ecclesiasticu pertinentibus: semper se mihi benigna: et vere ele:
mentem exhibere consuevit. Veru^m cu^m petuissem a vestra S.^{te}
Præuilegiu illud: quo libera esset per omnia collatio ordinariu
Regni mei: in alternatis eoru Mensibus: erat et hoc meo insti:
tutu: et sic haetenus a vestra S.^{te} concessu michi arbitratus
sum: Ut Coadiutoria: regressus: accessus: ingressus: et alia
id genus. quibus sacerdotia uiuentibus possessoribus captantur.
nisi cu^m meo: et successoru meoru: ordinariisq; et Capituli in Re:
gno meo. consensu: nullius unqua essent momenti et roboris prop:
terea: q^d hac ite^r est potissimu omnibus indignis ad sacerdotia per:
ueniendi. Nunc audio nonnullos: ad labefactand: et aliter inter:
pretand: ipsu Præuilegiu: rimas querere: afferereq; consensu

ipsum : quo ad Menses vestre Sanctissimae minime requiri. Et quia ego non in aliud obtinere curavi istud Privilegium : nisi ad manutene-
nendum in Regno meo statum Ecclesiasticum in suo robore : et
dignitate . hoc unum semper agens : et cogitans : ut fidem san-
ctam Catholicam : in his depravatis temporibus : non solum
ab impetu Laganorum : sed etiam a veneno hereticorum illibata
conseruarem . Intelligam vero Privilegium ipsum : et acceptum :
omnibus probis moris regnicolis : et multum rei Ecclesiasticae con-
ducere : Supplico Sanctissimae vestrae : ut non solum providere dignetur :
quo ipso Privilegium : a nemine infringi : aut illi derogari possit .
sed etiam talem declarationem : extensionem : ampliationemque
ipsius facere velit : ex qua dilucide constare possit . Coadiuto-
rias : regressus : accessus : ingressus . in quibuscumque dignitatibus
etiam post Pontificales maioribus . et Principalibus . Canoniciis
et Prebendis . omnium Metropolitanarum Cathedralium . Collegiatarum
ac Parochialium Ecclesiarum . ad quoscumque collatores . etiam laicos
eos . et Collatores . Regni mei . pertinentium . neque in vestra Sanctissimae
neque in ordinariarum Mensibus quidquam valere : nisi quibus meus
et successorum meorum ordinarius et Capituli sui consensus : qui di-
gnis . et probis nunquam denegabitur accesserit . Indignum enim
videtur nomine et Mente Sanctissimae vestrae : ut quae viam impro-
bis et indignis hominibus Sacerdotia occupandi in Mensibus
ordinariarum recte praecloserit : in suis patefactam esse velit .
Proinde supplico vestrae Sanctissimae : ut habita ratione propensissime
devotionis meae erga Sanctissimam vestram . et istam sanctam sedem
his precibus meis iustis : et Statui Ecclesiastico conducibilibus
annuere dignetur : et praesertim cum pro sua prudentia scire : et
considerare potest : quali vicinia Regnum meum : undique sit cir-
cundatum . Nempe hereticis multiplicibus : Scismaticis . et infi-
delibus . ut mirum videri possit : et mirum omnino sit plerisque
ipso Regno meo : in tam propinqua circumquaque contagione : in
tanta hominum licentia . tamque depravatis per omnia tempora

hactenus in veteri suo ritu : et religione : inq̃ obediencia : et ob-
servantia singulari : erga sedem Apostolicam constanter persistere.
Et quamvis pleriq̃ secularium : cu vicino exemplo . tum peculiari
odio : quo flagrant in Ecclesiasticos : conati sunt frequenter . et
statum Ecclesiasticum labefactare . et religionem perturbare
composcit tamen : et moderatur illos : cu Auctoritas mea :
tum ordinum Regni mei . Praelatorumq̃ existimatione . et
genere insignium : cura et sollicitudo : cumq̃ illi vituperent : et
traducant abusus : et indignitates : quas diligenter me notant .
tam in aliis rebus Ecclesiasticis : quā etiam in Sacerdotum pro-
visionibus . et personis ad Ecclesias quomodo libet se se ingeren-
tibus : hii contra : non solum se tales praestant . quales huiusmodi
aculei non ledant : sed etiam tales ad Ecclesias promoveri curant
qui et virtute doctrinaq̃ sua : et claritate generis : suorumq̃ pro-
pinquorum adminiculo : rem Ecclesiasticam manuteneri . et defen-
dere possunt . Hinc nascuntur istae precēs meae : apud vestram
Sanctam . cum pro aliis id genus rebus : et graciis . tum vero pro
ipso Privilegio : de libera ordinum aliorumq̃ collatione . sal-
tem in ipsorum sex Mensibus collatione : et praeccludenda via
his : qui Sacerdotia : cum per virtutem non possunt . variis
artibus illa praecupant . quasi Jure haereditario consequi in-
tendant . Quo quidem Privilegio : si concessu a vestra Sancta .
sic observetur : et interpretetur : ut et ego peto : et res Eccle-
siastica : ac dignitas vestrae Sanctae postulat : nihil efficacius
futurum arbitror : cum ad hostium : censorumq̃ Ecclesiasticorum ora
comprimenda : tum ad religionem existimationemq̃ ac obser-
vantiam debitam erga vestram Sanctam . retinenda . Quare
ut tandem votis meis vestra Sanctitas : in reficiendo inter-
pretando : ac ampliando ipso Privilegio annuat : et subscribat
etiam atq̃ etiam supplico . ac me Regum . et Dominum meum
illi rursus uti latui clementer omni devotione commendo .
Optoq̃ ut Christus Dominus : pro incolumitate rei Christianae

et optat^{is} meis . servet quādiū . me p^{er}stra^{ta} S^{an}c^{te}m sanam sospi-
tem : et felicem . Datum Vilnæ Die Septemb^{ris} . M^o D^o . xxx
ij . Regni mei xxvii^o .

Sigismundus primus Rex Poloniæ
Cardinali Protectori

Scribimus Sanct^{is} . me Domino nostro . petentes ab eius Sanct^{is} .
ut Privilegiū ordinariis Regni nostri concessū : ita providere di-
gnaretur : ne illi ab aliquo derogari : aut aliter interpretari
possit . De coadiutoriis enim : et regressibus : accessibus : ingressi-
bus : alijsq^{ue} modis : quibus Sacerdotia irretiuntur . sic petuimus .
et intelleximus : ut proptus nullius essent momenti : nisi noster
ordinarij : et Capituli in Regno meo consensus accederet .
propterea q^{uod} nulla via commodior est indignis hominibus : ad
Sacerdotia perveniendi : et probos : ac quietos homines turbandi
quāmodi rei acula . Hæc tamen audiimus ita isthic in-
terpretari ut obtenta absq^{ue} consensu nostro . ordinarij . et Cap-
tuli . valere nihilominus possint in Mensibus Pontificiis : cu-
res proptus esset indecens et indigna : ut quam fenestram eius
Sanctas talibus Sacerdotiorum aucupibus recte occluserit in
ordinariorum . in suis patefactam esse velit . Quare plurimum
rogamus vestram Pl^{en} . agere dignetur apud eius Sanct^{is} .
ut Privilegiū ita interpretari ampliare : et obfirmare dignaret^{ur} .
ut neq^{ue} ab aliquo infringi possit in posterum : neq^{ue} coadiutorie
regressus : accessus : ingressus : in quibuscunq^{ue} dignitatibus : etiam
post Pontificales maioribus : et Principalibus Canonatibus .
et Prebendis omnium Metropolitanar^{um} Ecclesiar^{um} . Cathedrali^{um}
Collegiatar^{um} ac Parochialium : ad quoscunq^{ue} collatorum : etiam

583
laicos : et Collaticos Regni nostri pertinentium : aliaq omnia qui-
bus viventium possessorum sacerdotia praecipantur : tam in
ordinariorum : quam etiam in eius sanctis^{iss} Mensibus quidq valeret
nisi cum nostro : ordinariis et Capituli sui consensu . Cum autem
nos id non nobis . sed pro religione : pro rei Ecclesiasticae commo-
do : ac ornamento : proq existimatione : ac observantia debita erga
illius Sancti^{ss} commendam petimus merito eius Sanctitas concedere
nostriq iustis precibus annuere debet non grauatim . Quod ut Stas
sua faciat : vestra Be. ma D. operam suam adhibere velit .
valeatq fel. me et negocia nostra : et subditorum nostrorum : habeat
semper commendata . Datum Vilnae Septemb. M^o D.
xxxij .

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici
Clementi vij .

S Anct. me . Acepi tandem litteras Breuis Sanctis^{ss} vestrae :
quibus elementer : et paterne annuens precibus meis : de refici-
endo : et in locis ambiguis declarando Privilegio ordinarius Re-
gni mei concessit . Scribit Sanctitas vestra : se id iam mandasse
Datario suo : ut in ea re desiderio meo satisficeret . Pro qua illius
benignitate . semper quidem michi perspecta et cognita : sed
nunc plane confirmata : quantum possu : maximas ago et habeo
vestrae Sancti^{ss} gratias : eamq vicissim omni veneratione : et
observantia mea : quod et hactenus erga sanctam istam sedem
semper feci . mereri curabo . Sed quia hinc natae fuerunt
tot preces meae apud vestram Sancti^{ss} . q Privilegium ipsum
variis isthic interpretacionibus . et inuersionibus arctatur . et
labefactatur . non modicas difficultates et impendia pariebat .
quod non fuisset . si ita plana . et extensa essent omnia :

ut vestra Sancti persuaderetur : nulla alia interpretatione : et deda-
ratione indigere . Proinde posteaq. Sanctas vestra : ut Privilegiu
ipsum reficiatur annuere : idq. negocii Daturio suo est dignata : Suppli-
co illi : ut iam tandē : quod ita fiat mandare dignetur : ne michi sit
necesse : iterum Sancti vestra molestiam exhibere . quod nisi vide-
rem valde utile : et honestum esse rei Ecclesiasticae : infiq.
metuerem : ne si Privilegiu istud : ita imperfectu : et ambiguum
relinquatur : errores prioribus peiores : in Regno meo pariat :
nunqua id a Sancti vestra : tanta sedulitate peterem . Metuo
enim : ne qua in posteru difficultas : et contencio : ratione ipsius
Privilegii : inter Ecclesiasticos : et seculares contingat : neve
successores mei causam aliquam haberent : minus reuerendi .
observandiq. sedem Apostolicam : quā ego consuevi . Vbi concessi-
siones huiusmodi : pro bono statu : ac dignitate Ecclesiaru impe-
tratas viderent his impetrationibus : et cavillis . quibus hoc tempore
fuerunt obnoxias . Quo fit : ut cupiam vehementer Privilegiu
ipsum : ita uti opus est : et rei Ecclesiasticae expedit : planu : et
firmatu : quasi monumentu aliquod : et meae honestat. meae voluntat.
erga rem Ecclesiasticam : et Sancti vestra perpetuae erga me
pietat. posteris meis relinquere : qui nescio an tam benignos
postea habituri sunt Pontifices Romanos quam ego sanctam
vestram erga me experior . Quare nunc iterum Sancti vestram oro : ut me in re tam utili : et honesta : veli competem
esse velit : utq. vestra Sanctas hoc ipsu Privilegiu ita refici : et
interpretari iubere dignetur : ut Doctor Stanislaus Lemnecia :
quus : et Ioannes Vilamowski : quibus id negocii apud vestra
Sancti : curandū mandavi declarabunt . Quod vero quidam
ex ordinariis Regni mei : apud vestram Sancti sit delatus .
nomine venditi consensus in Coadiutorias : et regressus .
Id si ita esset minime probare : neq. ferre possem : sed michi id
nunqua est auditu : neq. quod sciam arbitror esse aliquem in-
ter ordinarios ipsos : vel tam turpiter lucri cupidum : vel

vel tam egenum : ut id facere necesse habeat . unde confectum
 id esse arbitror a quopiam improbo homine , qui ut impediret
 Præiugii expeditionem : non veritus est apud Sanc.^{te}m vestra
 rem impudentissimè comminisci . Quod si tamen ea ipsa res
 vera esset : ut nusquam non sunt vitia : idem contingere posset .
 in sacris : et prouisionibus ipsorum : tamen ob vnius : aut duorum
 culpam : facultas : et Præiugia aliis omnibus merito diminui .
 non debent . Sed neq. Camera : neq. officia vestra Sanc.^{ti}s
 quidquam emolumenti decederet : cum consensu quocumq. modo
 hic obtento , Nichilominus tota res isthic esset expedienda :
 idq. quo cauetur : ne homines indigni se se ingerant ad Eccle:
 sias : non esse contra libertatem : sed esse in commodum : et orna:
 mentum Ecclesiasticum conferri debet . Quare ut non obstantibus
 omnibus istis commentis . et difficultatibus : quæ hæc in re inge:
 runtur : vestra S.^{tas} mandare dignetur pro meo desiderio Præi:
 legii firmitate : declarationem : et extensionem oportuna : et
 quæ non esset temporaria . facere . Id a vestra Sanc.^{te} : omnibus
 quibus possum precibus rogo : et obsecro . Eiq. me Regnum : et Do:
 minia mea rursus quam diligentissimè commendo . Valoreq. illa .
 et præesse fac. me desidero . Datu Vilnæ Die
 M^o D^o xxxij^o Regni mei . Anno xxvii^o

Sigismundus primus Rex Poloniæ
 Summo Pontifici

S Anct. me. ref. Luderet me commendare totiens vestra . S
 Reuerendū Dominū Episcopū Vigornien. non solū sine fru:
 ctu : sed etiam sine responsione aliqua : nisi hoc ipsum : quod
 vestra Sanc.^{tas} : nihil respondet : spem nonnullā mihi præ:
 beret : illam silere potius in ea re : ut oportune faciat :

quam ut meas precos non admittat. Cum vero me moueat eu-
 virtus: tum propensio erga me: et mea gentem ipsius D. Epi-
 scopi: ut a cepto officio non desistam. Supplico vestrae Sanc.^{ti}
 ut iam tandem rationem tot meorum precum habere dignetur
 hominemq. sibi aliqui meritisq. promouere: ad Sacrum Car.^{li}
 ordinem non grauetur: in qua dignitate commodius utiuisq. et vestra
 Sanc.^{ti} miserare: et nobis beniuolentibus commodari et gratifi-
 cari possit: quam gratiam ego inter alias per Sanc.^{ti} vestra
 in me prestitas: non postrema reputabo: ac omnibus modis ob-
 sequiis: quibus potero demereri erga vestra Stem. diligen. me
 curabo. Cui me etiam atq. etiam ex corde commendo. Datu.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Hippolito Cardinali s. Laurentii in
 Damaso

Sigismundus Dei gratia Rex Polonie Magnus Dux Lithua-
 nie Russie Prussie Masovie etc. Dominus et haeres.
 R. mo in Christo patri domino Hippolito: miseratione diuina
 Sancti Laurentii in Damaso Diacono Carli Medices, Sanctae
 Romanae Ecclesiae vicecancellario: amico char. mo: ac honorat.
 Salutem: et omnis felicitatis continuu incrementu. R. me in
 Christo pater: et Domine amice char. me ac honorat. Decla-
 rauit nobis venerabilis Doctor Stanislaus Basilicae beati Pe-
 tri de urbe minor Penitenciarum: et negotiorum nostrorum: apud
 istam sanctam sedem curator et gestor: diligencia: et operam
 vestrae R. mae D. quam in aliis rebus et negociis nostris: tu-
 de ampliando: et in locis ambiguis illustrando Privilegio or-
 dinariis Regni nostri concessio: apud Sanct. mu. Do: nostru adhi-
 buit: ut eorum sententia: quibus Sanctas sua Privilegiu ipsu
 reuocandu et executiundu dederat. qui quamuis planu esse neq.

299
ulla vel ampliatione : vel declaratione indigere censeant : res
tamen : et difficultates : quæ isthuc ex varia eius interpretatione
per hoc tempus ingeriebantur , Satis arguunt tale non esse : quale nunc
ipsi asserunt : neq. ad perpetuitatem saltem momenti : firmitatq. habere
potest. breue istud. quod ipse Sanct. mus. D. noster nunc misit.
Proinde cum iam tandem eius Sanctas precibus nostris annuerit :
ut ipsu Præilegiu. et claru sit per omnia , et firmu. idq. negotii
ut desiderio nostro satisficeret. Datario suo dederit : rogamus pluri-
mu. Ro. ma. D. vestram efficere dignetur : ut iam tandem hoc
ipsu Præilegiu. ita extendatur : et reficiatur . Sicuti Doctor Sta-
nislauus Penitenciaris : et Wilamowski Ro. ma. D. vestre expo-
nent : quo et perpetuo sit firmu. et nulla demceps peruersa inter-
pretatione labefactari possit . Quod nos vicissim D. m. vestre
Ro. ma. omnibus amicitie officiis referre curabimus . [De vendi-
tis hic consensibus : nos nichil audiimus : neq. factu credimus .
Sed id commentu appareret ad impediendam Præilegii ipsius am-
plicationem . quod si tamen ita esset : ut nusquam non inuenitur
hæc labes : idem in Sacry et prouisionibus committi posset .
non esset tamen æquu. : ut ob vnius vel alterius culpam cæteri
facultate et Præilegio suo fraudarentur . Proinde rogamus ite-
rum Ro. ma. D. vestram : ut Prælatos Regni nostri hac sus-
pitione : apud Sanct. mu. Do. nostrum liberare : et quo iam
tandem hoc negotiu. non obstantibus commentis istis effectui
soriatur impetrare dignetur . Quod adeo non erit aduer-
sus libertatem Ecclesiasticam : ubi præcludetur via hominibus
indignis ingerendi se se ad Ecclesias : quemadmodu isthuc præ-
textitur : ut etiam cessu sit in magnu rei Ecclesiastica
commodu et ornamentu. Felicissime valeat vestra Ro. ma.
D. et nos diligat. Datu. Vilnæ die Octobry . Anno Do-
mini M. D. xxxij.º

Tomieus Eps Crac
Cricio Eps Plot

R^{me} Domine. R^{mus} D. Hippolitus Sancti Laurentii in Da:
maso Diaconus Cardinalis: et sancte Romanæ Ecclesiæ,
Vicecancellarius: adeo charus esse dicitur Summo Pontifici,
ut eum non minus amet illius Sanctitas quam seipsum. Quare
admonitus sum: ut scribi facerem ad illas litteras Regias
quo suo patrocinio efficeret: apud ipsum Sanctissimum Dominum: ut
ius patronatus perpetuum nonnullorum Sacerdotum: in Kielen:
et Viflicien Collegiatis Ecclesiis duobus Capitaneis Episcopatus
mei pro tempore existentibus: concedere illius Sanctitas: et
R^{md} Dominum auditorem Camere Apostolicæ: ad Carlem
prouehere dignaretur. Audio enim quod multum delectatur
Sanctitas sua: cum ad eum scribunt Reges: et Principes Chri:
stiani: et opera illius in suis: et suorum negotiis deprecant.
Spero quod per eius intercessionem obtinebimus id quod optamus.
modo ipse solus priuatim non in publica signatura: det ad
signandum supplicationem: quam litteris Regiis includam.
Et proinde: ita ei scribat R^{ma} D. v. ut primæ preces Regiæ
habeant apud eum suum effectum.

Sigismundus primus rex Polonie
Summo Pontifici.

S^{anct}me. Habeo non paucos: in Aula: et Cancellaria
mea Secretarios prouectæ ætatis: et adolescentes nobiles

quibus : in officio scribendi dictandiq non incommode vtor
His quoniam est animus Ecclesiastici ordinis professioni se addi:
cere : et ego in Ecclesijs Cathedralibus : et earum Diocesis
pauciores collationes habeam : quam ut omnibus de mei Juris:
rationatus sacerdotiis provideri possit . Supplico vestrae Sancti-
tatis dignetur mihi concedere facultatem nominandi : certas per:
sonas michi gratas : ad sex Ecclesias Regni mei Cathedralis
videlicet : Gnesnen Metropolitana : Cracovien : Vladislavien :
Lesnamien : Illocen : et Varmien : ita ut in his singulis Ecclesijs :
bimis personis : tam de dignitatibus : seu Prælaturis : quam de
Canonicatibus : et Prebendis : provideri possit : quo eadem per:
sonæ per me nominandæ : institutu professionis Ecclesiasticæ
melius in animo firmare : et ardentibus studiis ordinem hunc
prosequi valeant . In quo Sanctitas vestra : non tam personis
nominandis commodare : quam rem longe michi gratissimam
præstare dignabitur : quam vicissim illi officiis omnibus :
et observantia mea diligenti : mereri semper curabo . Com:
mendo me rursus : Regnuq : et Domina mea : in gratia
vestra Sanctis . Cracov. xx octobris 1531 . Regni
mei xxv .

Ex Lris Tomicii ad Cricum

DE inscriptione : quæ in monumento meo insculpi debet : ne:
scio quid aliud ex meo iudicio D. vestrae Re. mæ scribere debeat.
quam : q illam centum : et octoginta tantummodo litterarum
esse velim : et non carmine numerosam : sed prosa oratione
simplicem : et ad veterum inscriptionum puritatem accedentem .
Hæc autem in lapide tumbe : vel in lapide supra sepulchrum
insculpetur : sicut commodius architecto videbitur
Mitto autem D. vestrae Re. mæ id quod vel quidpiã aliud ad
hunc sensum : et morem sculpi posse videtur in lapide sepulchri
quod vestra D. Re. ma : pro suo ingenio : et prudentia emendare

vel aliud quod ei magis sculpendu videbitur concipere : et ad
me scriptu : quaprimu mittere velit. Crac. xx m̄ Maii
M^o D. xxxii^o.

Petrus Tomicius Ep^s Crac^o Vicecancell.
Stamislao de Rzeczica Poenitencionario
Romano.

Expectamus declarationem voluntatis . Sanct. mi Domini nostri
quem in Protectorem Regni huius a Regia Mte recipi vellet
quam nos declarationem : pro nostra erga R^m Do. Cardinalem
Sanctoru quattuor defunctu obseruantia : ad viuentem illius
nepotem . R^m Do. Antoniu Car. lem Pistorien traduci : et
accomodari magnopere optaremus : idq̄ ita futuru esse non
diffidimus . Cum primu autem nobis : de volun. te . Sanct. mi Domi:
ni constiterit : facile quod reliquu est : in confirmando Prote:
ctore perficere curabimus

M^o Enimisse vos putamus : q^d M^{tas} Regialis nominandi facul:
tate : per Sanct. mu olim Leonem Papam x. sibi ad hanc nostru
Cracouien Ecclesiam concessa : et per hunc S^m Do. nostru Cle:
mentem reualidata : nominauerat Do. Hieronimu okun : qui quo:
niam non sortito effectu eiusdem nominationis suae ex hac vita de:
cessit . iterum M^{tas} sua petit facultatem sibi dari : aliam perso:
nam nominandi . Iusq^{ue} primae nominationis reualidari : et M^{tas}
Regia scribit ea de re : ad R^m Do. Cardinalem litteras . Scri:
bit etiam : et illud Ius nominationis : quod post mortem domini Jo:
annis Szamboc3ki Poenitenciaru reualidatu erat ad persona
domini Joannis Szaski : quodq^{ue} propter non acceptam Prebenda
cum vacatio per mortem domini Raffaelis Cotec3ki contigerat
evanuit . reualidetur . In qua expeditione : quia celeritas obesse
posset Iuribus nostris : cum duo Canonici Ecclesiae nostrae : nunc

nutent : rogamus a vobis : ut earum revalidationum expeditionem :
quanto ingeniosius potestis ; cunctacione, in longum trahatis : idq; in
primis curetis : ne quis cognoscat : ex composito id vos facere .
De Monitorio penali per Do. Episcopum Posnaniensem : contra quasdam
sibi suspectas personas de nece Lukomski expedito, non visum est
nobis : ut illud retinere deberemus : sed tamen per interpositas
personas providimus : apud ipsu Do. Episcopum : ne quid iure Monitorii
contra decorum : et dignitatem suam : et omnium nostrum agi per-
mittat . Sed si forte obaudita admonitione nostra : aliquid in
urbe institueret : contra aliquos ex nostris addictis ceperit
curae sit vobis illius institutum pro virili vestra impedire : et illi
resistere usq; de hoc certiores facere . Nam cum intellexerimus
quid ille molietur, litteris Regis : et nostris vos instruemus
quid deinceps facturi eritis .

Interim vobis negocia quae occurrerent nostra imprimis : et de-
inde servitorum nostrorum Macziciowski . Isdbienski : Lubowiezki .
et kijewski commendamus . De quibus ipsi per litteras suas
facient vos certiores . Bene valeatis : et nos diligatis . Cracoviae
vi Maii . M^o D^o XXXII° .

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori .
Pistoriensi .

R^eme in Christo Pater . Concessa fuit a Leone Summo
Pontifice . Ser.^{ma} dominae Bonae Coniugi nostrae : facultas
nominandi aliquas personas : ad nonnullas Ecclesias Cathe-
drales Regni nostri . haecq; eadem facultas : quo ad Ecclesiam
Cracoviensem : certo modo antiquata : iterum ab hoc vivente San^{mo}
Domino nostro : per revalidationem non multo ante fuit restituta
Cuius vigore : cum M^{tas} sua Hieronimus okun , Secretarius

nostram secundo nominauerat ad ipsam Ecclesiam Cracouien.
et ille prius quam vacatio occurrisset mortuus sit. iterum facultas
illa dicitur extincta. Quare D. v. R^{ma} rogamus: velit à
Sanct. mo Domino nostro impetrare: ut hæc facultas iterum reuoluto
et Ser. me Coniugi nostræ potestas denuo tribuatur: gratam sibi et no-
bis personam nominandi

Ceterum erat adhuc anterior penes nos facultas: ad aliud vnu Can. tu
et Prebendam Ecclesiæ Crac. personam nobis gratam nominandi: quæ
primò in nomine Joannis Lambceſki morte. Deinde nunc in Joannis
Sbaſki: certa negligencia nullo defectu gratiæ accepto: extincta
habetur. hanc etiam: ut in integrum a Sanct. mo Domino nostro resti-
tui: et in felicem Nazopiński transferri D. vestra R^{ma} impetret
ab illa rogamus: ita tamen ut primo loco sit ea facultas quæ
Ser. mæ Coniugi nostræ concedetur. Faciet in hoc nobis D. vestra
R^{ma}

Petrus Tomieſki Ep^s Crac. Vicecancell.
Cardinali Protectori.

Rex me in Christo Salu: et Domine Domine colen. me
Gratam esse operam D. mⁱ vestræ R^{mæ} quam in promouenda
illa hic: apud Regem meum præstiti: vehementer lætor: et simul
gaudeo: meo me officio D. vestræ R^{mæ} voluntati satisfecisse
erga quam Patrii eius summa pietatis: nullum me patitur studii
laborisq. munus: aut tempus prætermittere. Cuius tanta est. tamq.
iucunda: apud omnes eius Regni ordines memoria: ut vel ob hanc
solam: eciam si nullæ causæ accederent: nihil dubitarem D. v.
R^{ma}: fore omnibus grat. mæ. Cum vero cognosceret illam prout
ego confido: ad exemplum desiderat. mⁱ Patrii sui, amanter se in
omnibus Regni publicis: et personarum priuatis. negociis accomo:

dare : polliceri aſſim illos eadem obſervantia : qua patrum D. nſ
veſtrae R. mae ſacris coluerunt, illam quoq; veneraturos eſſe.

De me autem affirmare hoc certe poſſum : q; omnem operam mea, laborem
curam ſtudium, ſim libenter ad illius augendam : amplificandamq; di-
gnitatem ſemper accommodaturus.

Cum vero M. tas Regia inter cetera negotia : qua nunc : et ad Su-
mum Pontificem : et ad D. veſtram R. ma ſcribit, hoc vnu etiam Ecce-
ſiae meae negotium commemoret : et commendet : ut ſcilicet duo ſacerdo-
tia Eccleſiae meae Cathedralis Craſſ, hoc eſt Scholaſtria : et unus
Canonicatus ac Prebenda : quam ego dote carentem dotare vellem.
in Juſpationatus Capitaneo Caſtri mei : et Eccleſiae meae Bedzan-
oſmieu perpetuo conferantur. D, veſtram R. ma maiorem in mo-
do rogo, dignetur operam ſuam diligentem : in ea re ita impendere
ut ego voti mei compos eſſe poſſim : et per hoc quod prius precibus
meis a D. v. R. ma petita obtinuerim : omnibus declarare valeam.
cum apud illam : tum apud iſtam ſanctam ſedem, de qua aſſidue in
hoc Regno optime mereri non ceſſo : mei : et precum mearum iuſtam
et piam haberi rationem : preſertim circa quae ego poſtulo : non ad
vllu priuatum meum commodum : ſed ad firmandas recte in hoc Regno
communes Eccleſiaſticas rationes conuertere intendam, ſollicite pro-
ſpiciens : ut per promotionem ad Sacerdotia eorum : qui et dignitate
eminent : et authoritatem habent : futuris temporibus Eccleſiaſtica
bona firmitus et facilius in hoc Regno defendantur. Quod ego pa-
trocinium et operam : quam in hoc negotio D. nem veſtram R. mam
praſtitiffe cognouero illi viciffim omni ſtudio : induſtria : et fa-
cultate mea demereri ſemper curabo. Cui me et officia mea
diligen. me commendo, et De. Deum precor : ut illam loco patri
diutius mi nobis ſanam : et ſael. ma ſeruare dignetur. Dato Cracouiae
xii Julii. M. D. xxxii

Petrus Tomicki Ep^s Cra^c. Vicecancell^r
Hieronymo Ep^o Vigornien Camera^r
App^{ce} Auditori.

Rende in Christo Pater: et Domine honoran. me. Cum declarasset
michi D. Stanislaus Rzecie3a Regis M^{ts}: apud istam sanctam
sedem negotioru sollicitator: quo affectu: quaque animi propensi-
one: et Regis M^{ts} negocia: et gentem hanc Poloniam. R. D.
v. suo loco quem isthic pro virtute: et meritis suis insignem ob-
tinet prosequatur; adamavi equidem ego hanc singularem R^{de}
D. vestrae benignitatem: eamq^e M^{ts} Regis domino meo clemen.^{mo}
declaraui: ut non incognita illi esset spontanea R. D. vestra
humanitas: pro qua ut aliquam gratitudinem M^{ts} sua Ser.^{ma}
cognoscere inciperet R. D. vestra: obtinui illi litteras sua
M^{ts} ad Caesarum et Catholicam M^{tem} commendaticias.
De quibus Do. Doctor Stanislaus Penitenciarum per litteras mo-
nuerat: quas nunc presentibus annexas: simul cum illarum
exemplo D. vestrae R.^{ma} mitto: nihil diffidens hanc quantu-
lancunq^e operam meam: gratam et acceptam illi futura. quam
ego amplioribus adhuc officiis et commendatione auctiore pro-
movere et cumulare apud Ser.^{mu} Regem meum non desinam.
Ceterum cum michi ipsi: non modo incundam sciam benevolentiam
R. D. v. sed etiam illius patrociniu isto in loco summe necessariu
cognoscam. maiorem in modu ab illa rogo: ut me et benevolentia
sua prosequi: et negocia quae isthic nomine meo intercurrerent: pa-
trocinio suo subleuare velit. Dabo enim ego operam: ut omnia be-
neficia: quae in me contulerit: in gratum hominem contulisse. R.
D. v. experiatuz. Cuius benevolentiae me commendo. Cracoviae
xii^o Julii. M^o D. xxxxiij.

515
Petrus Tomicius Ep^s Crac^c. Vicecancell.
Antonio Cardinali Historienⁱ Protectori

R^e me in Christo pater: et Domine domine colen. me. Post servitutis
meae humilem commendationem. Magnū quidem attulerat mihi do:
lorem mors R^omi D. Laurentii. miser. di. Sanctorū quattuor
Cardinalis: quem in me semper graciosū: et singulari pietate pro:
pensum agnoscebam in vita. Sed cum D. vestram R^{ma}: et vir:
tute: et doctrina laudat^{is}. ma: in locum illius non solum dignitatis
sed etiam felicitatis qua in vita fruebatur successisse audiui: non
minus cepi ex accessione D. vestrae R^{ma} voluptatis: quam
ex morte illius Patris contraxeram doloris. Quare gratulor
plurimū D. vestrae R^{ma}: ob hanc suam: in amplissimos honores
et officia prouectionem: et eam ipsam precor illi esse faustam
et diuturnam. Non dubito enim illam: si patris consilia: et totius
vitae rationem sequi voluerit: omnium de se expectationi: et de:
sideriis nostris satisfacturam esse. a qua ego pro parte mea
nihil optauim magis: quam ut patris exemplo me gracia et
beneuolencia sua complecti: meisq^{ue} officiis ita ut ille est usus uti
dignetur. Certo enim hoc de me D. vestrae R^{ma} polliceri ausim
q^{uod} nihil sit tam arduū: tam difficile: quod non libenter eius
causa subirem. ut saltem eius gratiam in loco patris promerear.

Scripterat ad me Stanislaus Recieba: Mandato R^{mi} Domini
olim Cardinalis: iam tum fore morientis: ut operam meam: apud
Ser. mam Domini mei Mtem facerem: ne cuiusdam alteri preter
D. v. R^{ma} munus Protectoris Regni huius committatur. quod
ego non minus diligenter: quam officiose praestiti: et dubio procul
pro desiderio illius D. R^omi perfecissem: nisi M. tas sua
partim ut consuetudini suae satisfaceret: partim ut R^{mo} do:

minoru Carliū idipsum per intercessionem Sor.^{mae} Coniugis suae
dominae Reginae potentius displicentiam deuitaret: maluisset rem
hanc de protectione: ad arbitriū iudiciūq; Sanct.^{ti} Domini nostri
deferre: sicut ex litteris M.^{ti} suae ad Sanct.^{tem} suam scriptis
planius cognosceat D. v. R.^{ma}: quae si rem: et M.^{ti} suae: et nobis ex-
terius gratiam facere velit: se nominari a Sanct.^{mo} Domino nostro
curare dignetur. Et ego quod reliquū erit apud M.^{tem} suam fidi-
sime et sinceriter exequar. Commendo me gratiae: et paternae
beneuolentiae D. vestrae R.^{mae}. quam semper sal.^{mam} esse: et
multos in annos: recte saluam: et incolumem vehementer desi-
dero. Datus Crac^{ae} octobris. M^o D^o. xxxi.

Sigismundus primus rex Polonie
Summo Pontifici.

S^{anct.} ^{mo}. quam mihi in modernis deprauatissimis temporibus
cordi sit et curae status Ecclesiasticus. arbitror vestra Sanct.^{ti}
satis constare: vel ex ipsis meis petitionibus: quas frequenter
non in aliud facere soleo: apud vestram Sanct.^{tem}: quam ad
rem Ecclesiasticam Regni mei vel ornandam: vel roborandam.
cuius mei studii magno mihi est adiumento, Ro.^{mus} Dominus
Petrus Episcopus Cracouiensis. et Regni mei vicecancellarius
inter publicas functiones vndequaq; prospiciens: quid poss. mul-
tū ipsi rei Ecclesiasticae conducat. Arbitratur iō non vulgari orna-
mento: et utilitati futurū Ecclesiae suae: quae in loco est totius
Regni digniore: ut Scholastrua ipsius Ecclesiae Cathedralis.
et Can.^{tus}: ac Prebenda: quae monettaria dicitur: et quam do-
te cassam ipse dotare vellet: Capitaneo suo Bodzancznicen^{si} iure
patronatus perpetuo ascribantur: quod et mihi valde plane
probatum: videturq; rebus ipsius Ecclesiae non parū multū expe-

dicere : ut deinceps Capitaneus Episcoporum : qui rerum temporalium
Ecclesie curam et tutelam gerit : ut honoratior habeatur apud
alios seculares : et sit Ecclesie cum amicis suis deuinctior .
Quare supplico vestre Sancte . h . ut cum id illi : et leue sit concessu
et absq[ue] ullo detrimento : cedat vero in utilitatem : et ornamentu
Ecclesiasticum : et status Pontificalis eius Ecclesie : dignetur
huius petitioni ipsius domini Episcopi : unaq[ue] et mea non grauatim
annuere . Eaq[ue] duo Sacerdotia : hoc est Scholasticam : et Can[onic]u
ac Prebendam : eius Capitaneus Bodzanczmiu in iusp[er]at[ur]ona :
tus concedere : quo et ipsum Do. Episcopu reddet vestra Sanctitas
in eius cura : de rebus Ecclesiasticis alacriorem : Et mihi rem
faciet gratissima . Dominus Deus seruet vestram S. sospitem : et
semper felicem . Beatissime Pater . Cui me meaq[ue] omnia : etiam
atq[ue] etiam diligent[er] me commendo . Datu Cracovie xii die Iulii
Anno Domini . M^o D^o xxxii .

Sigismundus primus Rex Polonie
Antonio Cardinali Listerien[si] Protectori .

R^eme res . Inter huius tempestatis undas : quibus fluctuat et
g[ra]ssat Ecclesia . nihil arbitramur magis conducere quam Statu
Pontificiu : quae rem Ecclesiasticam manuteneat undiq[ue] fulcire
et ampliare : quo fit ut nos quibus potissima cura est : statum
Ecclesiasticu . Regni nostri incolumem conseruare , Solcamus
plerumq[ue] a Sanct[is]mo Do. nostro petere : quae ad augendam digni
tatem et auctoritatem ordinariu huius Prouinciae pertinere
videntur . Quibus propter Romana impedimenta . et raro fa
cultas datur viros idoneos ad Ecclesias suas permouendi . et
multum illis plerumq[ue] molestie et negocii etiam per leuissimos
homines exhiberi solet . Quare cum huiusmodi preces nostrae

preferrentur isthuc ad Sanc.^m Dominu nostru ref. vestra R^{ma}
P^{tas} pro sua virtute : et prudentia : proq^a qua in nos est propensi-
one illis patrocinari dignetur . Impresens autem hoc ab illa
postulamus : ut quod eius San.^{ti} scribimus de iure patronatus
Scolasticæ ac Canonatus : et Prebendæ Ecclesiæ Cathedralis
Cracoviensis conceden Capitaneo Castri Bodzanow , R^{di} Do:
Episcopi Cracoviensis : et Vicecancellarij Regni nostri : qui Can.^{tu}
ipsum et Prebenda quæ monetaria dicitur : fundo suo caren-
tem dotare vellet : operam faciat R^{ma} D. vestra : ut illius
Sanctas annuere dignaretur . hac enim re . et nihil deccedet : et
statum ipsius Domini Episcopi : et successoru eius non mediocre
ornabit . et iuvabit . Referemus hanc operam vestre R^{ma} P^{ti}
nostra vicissim gratificatione : et officiis amicitie nostræ mutua
Cui nos ex animo commendamus . Et valore illam fel. me deside-
ramus . Datu Crac^{ie} . Die xii Julii Anno domini . M^o D^o . xxxii^o

Bernardo Maciegiowski Judici
Petrus Tomczki Ep^s

Generose Domine amice char. me . Obliti fuimus vobis presenti
committere : ut ageretis nostro nomine : cum R^{mo} Domino
Mathia dyvizki Archiepiscopo Gnesnen designato . ne quid negotioru in vrbe Mi-
chaeli Paczanow committat . quem M^{tas} Regia litteris suis
ad Summu Pontificem : et ad Dominu Car.^{lem} Protectorem
datis , ex vrbe exigi : et huc ad sacerdotia sua remitti postu-
lavit , nolens enim tum propter illius scelerata facta . in qui-
bus est cum turpitudine sua reprehensus : tum etiam propter
ceteras litiu quas in Regno excitat turbas ulterius in vrbe
ferre . Quare presentibus id a vobis rogamus : ut P^{tem} sua
admonitis . ne factis vel scriptis suis in ea re cu voluntate

170
M^{ris} Regia diffenciat : quinetiam litteris suis expresse viro
docto et probo Doctori R³ecic3a : et M^{ri} Regia grato decla-
rare velit ; nihil sibi deinceps commune esse cu Michaelo velle .
neq illum pro sollicitatore suorum negotiorum reputare . ut ista do-
mino Cardinali Protectori ostendere doctor R³ecic3a possit .
Valeatis felicissimus et incolumis . Meq domino Archiepiscopo
designato commendatis . Datu .

Petrus Tomiczki ep^s Crac^o. vicecancell^{us}
vicar^{ius} ecclⁱe Collegiate kielcen^s.

Honorabiles domini , fratres in Christo dilecti . Mortuus est
hac nocte precedenti venerabilis dominus Petrus Br3efek
Canonicus istius Collegiate Ecclesie kielcen^s . Cum autem
is Mensis Martius sit Summi Pontificis . nos non nostra ordi-
naria : sed eiusdem Sanct^{mi} Domini nostri Summi Pontificis
auctoritate nobis concessa ; de Can^{tu} istius kielcen^s Ecclesie
vacante . venerabili domino Stanislao R³ecic3a juris utri-
usq Doctori . et Basilica beati Petri : de urbe penitenciar^{io}
vigore reservationis illi factae providimus ; volumusq ; et
mandamus vobis . ut eundem dominu Doctorem R³ecic3a
ad Cantu hunc nunc vacantem recipiatis p^{ri}mu . et nullu
aliu preter illu : cum sciamus illum potissimu Ius habere : re-
cipere ad Ecclesiam audeatis : et aliter non faciatis . Et be-
ne valete . Datu Cracoviae v. Martii . M^o D^o xxxij .

P. Tomicki Ep^s Crac^o Vicecancell.
Steffano Visenski Capit^o kelcensi.

Stephane . hac nocte Dominus Petrus Brzosek : Canonicus San.
domizien^{is} . excessit e vita . Cum autem vacauit Cantus istius
kelcien^{is} Ecclesie . per illius mortem . nos de illa Domino Docto.
ri Brzezieba . Penitentiario Apostolico prouidimus auct^o Apo.
stolica : et vigore gratie et reservationis illic concessae . cuius
nos sumus exequutor . Mandamusq^{ue} tibi ut illu^m in Ecclesiam
recipi . et ad possessionem Proutum dicti Can^{tus} admitti in.
beas : ipsumq^{ue} contra alios quoscunq^{ue} expectantes Apostolicas
in possessione eiusdem ipsius Can^{tus} . tueris . et defendas .
nam scimus eum ad eundem Can^{tum} melius et potius suu^m quam
quicumq^{ue} aliu^m habere . et aliter non facias pro gratia nostra
datu^m .

Petrus Tomicki Ep^s Crac^o Vicecancell.
Stamislao de Brzezieba Penitencionario .

Venerabilis Domin^{us} : frater in Christo char^{us} .
Quod Mense Septembri proximo lapso litteris nostris pollici.
ti sumus : nos missuros esse litteras Regias in manus Ioannis
Wilamowski : quibus . et apud Summu^m Pontificem : et apud
Re^mos D. Cardinales negotiu^m extensionis : et interpretatio.
nis Priuilegii nostri promoueretur : hoc etiamu^m mente re.
tinemus : damusq^{ue} operam . ut hae ipse litterae quam diligen^{ter}
et efficaci in rem nostram argumento conficiantur : et
manu Regia subscribantur . Quas ut primu^m nobis ex lith.
uam^a allatae fuerint isthuc in manus Ioannis Wilamowski

et vestras mittere curabimus, Interim vestri erit officii: rem
hanc pro ingenio: et industria vestra: apud R. m. D. Cardinalem
Hippolitum de Medicis promovere: et supplicationem ad eas
clausulas: quae interpretatione: et extensione indigere videntur
scribi facere.

Reservatio Juris patronatus et presentandi Sacerdotiorum in Kiell:
cen. et Viglicen Ecclesiis duobus Capitaneis nostris concessa:
simul et id bullae exemplum quod huc misistis in omnibus no:
bis satisfacit et bene placet: quod cum litteris: quas per
primam occasionem mittere erit commodum vobis remittimus.
Mandatum autem Procuratorum: ad consensendum M^{ris} Regiae
et nostro nomine: in praedicta Juris patronatus et presentan:
di reservationem. simul cum litteris ad D. Philippum de Senis
Clericorum Camerae Decanum: non longe ante ad vos per Ban:
cum misimus.

D. Czernijewski satagit multum et nos urget de Custodia Kiell:
censi: in qua ut Coadiutor deputatus fuit: ostendat consensum
a Domino Rajske praestitum dudum in vita fuisse: et se admitti
ad possessionem dictae custodiae necessanter petit. Quare
rogamus a vobis ut provideatis: ne consensus praedictus in librum
Camerae aut Cancellariae apostolice inscribatur: nec alius
quispiam quam cui nos providimus ad Custodiam Kiellensem
Jus obtinere possit.

De Scholastria Ploccen: res sic habet: Gorski noster: ab illa est
repulsus nulla data contentatione: hocq non alia vlla ex causa
nisi quod Juri Gorski dicunt obstare regressu: domini ^{Ganyah} Episcopi
Camernacen: pro quo regressu D. Episcopus Ploccen illi hunc:
stam dedit contentationem: utcumq regressum ipsum dominus
Camernacen: nondum expedivit: neq expedire intendat: vi:
dens nullum sibi obstare competitorum. Quod iam aliquoties
scripsimus, nunc repetimus: et a vobis rogamus: ut Elegia: et
inscriptiones domorum hostiorum fenestrarum: et aliarum parciu

domus vel civitatis nobis quamprimum transmittatis.

Mortuo Plebano Ecclesiae in oppido nostro Jasthrambie: nos putantes de eadem Ecclesia disponere potuisse: Plebanumque illius Mensae nostrae ordinario: mortuum fuisse. providimus de illa domo Nicolao Mikolajewski probro: et nobili sacerdote: et qui multis annis servivit: cum magna hominum gratia: et favore: in Ecclesia Tyssew. is cum cunctatus sit nuper: ad instantiam cuiusdam Bonicezki pro ea ipsa Ecclesia: nos vero non libenter videremus: ut quispiam nobis ignotus illam obtineret: habet enim admodum exiles Proventus: et continua Plebani residentia requirit. rogamus vos plurimum defendatis causam domini Mikolajewski praedicti et diligenter provideatis ne quid contra eum per audientiam contradictarum obtineatur. Cum enim trahetur isthic ea causa. poterimus interim claudere os dicto Bonicezki: obiecta ei aliqua offa: seu contentatione: ubi constare nobis poterit de Jure ipsius. Rem nobis in hoc gratam facietis.

Cum sint isthic nunc boni frigiones: seu rechematores: ut nobis scripsistis, nos vellemus ut cum aliquo eorum magis in arte hac perito conveniretis: ut faceret nobis clipeum ferreo: et auro elaboratum posterioris pluvialis Ecclesiastici appendicem: facturum posthac et alia plura: ubi labor et ars illius nobis placuerit. Postulamusque a vobis: exploretis animum alicuius frigionis: an hunc laborem suscipere voluerit necne. Nos autem mittemus ad vos per alium nuntium Mensuram eiusdem clipei: et quas imagines in illo habere cupiamus vobis perscribemus. Cracoviae die xiiii Octobris. M^o D^o xxxiii.

102
Petrus Tomieski Ep's Crac' Vicecancell
Antonio Cardnali Historiensi Protectori.

R^everende. Accipi ex litteris nostrae R^{omae} d. et aliorum quibus ite-
rum novis cunctis rem agunt isti qui Privilegiis ordinariis
huius Regni concessis oppugnant : et quo minus oportuno modo ex-
tendatur : aut interpretetur obstant : et impediunt. Ego vero
plurimum miror : ut cum unusquisque recta ratione considerare
potest : hic nihil aliud agi : cum a nobis : tua Principe nostro
nisi de conservanda dignitate : et bono statu ordinis hic no-
stri Ecclesiastici : neque hinc Camera Apostolica quidquam de-
trahi : cum non tollantur Coadiutoriae regressus : et hoc genus
alia : neque aliis praeccludi aditum ad Sacerdotia : cum viris bo-
nis consensus nunquam denegabitur : quam his : qui Eccl-
sias nostras de honestate ; extimationem sedis Apostolicae
minuunt : et materiam secularibus inaccessendi et contem-
nendi nos praebent : qui cum alia via nequeunt hic ubi cogniti
sunt : coguntur illic ubi ignorantur se se indignis artibus
ad sacerdotia ingerere, habeant tamen isthic tantam
fidem : tantamque facultatem et nostras : et Regias preces
et quidem iustas : et rei Ecclesiasticae conducibiles : impe-
diendi : et irritandi : praesertim artibus tam indignis. Quod
enim aiunt Episcopum quendam Regni nostri centum aureos
a consensu extorsisse, commentum esse impudens adversus
honorem et dignitatem nostram minime dubitari potest.
Nullum enim ex nobis scio tam egentem : tamque cupidum, qui
hinc lucra aliqua venaretur, cum hic ea res celari non pos-
sit : et esset contra honestatem et bonos mores. Sed etsi
maxime id aliquis committeret : ut fieri non potest : quin
sint in omni ordine hominum vicia : nihil hinc tamen Camera.

Apostolicæ decesseret. Quocumq; enim modo hic consensus obtine-
retur: nihilominus ut Romæ compositio: et expeditio fieret: ne-
cesse esset. Quare plurimū rogo vestram Rmā D. agere velit apud
Sanct. mō Do. nostrū: ut eius Sanctas attendat deuotionem erga
se Principis nostri: cum suapte natura optima tum nostra cura: et
persuasione insitam: q̄ra quæ alibi: et his maiora tolluntur: pro-
hibentur: et abrogantur. hoc aduersissimæ Ecclesiæ tempore
ipse ab eius Sancto humiliter duntaxat petat: et petat non
in aliud: quam in commodū et dignitatem Ecclesiasticam: ne
ubi consideraret Mtas sua pluris valere apud eius Sanctum
artes et conatus leuiū et improborū hominū: quā suas preces
suamq; de re Ecclesiastica curam: hunc animū et studiū suū
proptus remitteret: ordinemq; nostrū tantis periculis: totq; odiis
seculariū bona nostra inhiantiū expositum desereret. quod ego
qui propius considero: quid nobis potissimū sit metuendū: pro
meo debito: magis summa de re Ecclesiastica sollicitudine: vestra
Rmā D. scribo. ut illa quod pro officio suo debet: ac pro sua
virtute facit: de ampliando declarandoq; opportuno modo
ipso Privilegio nostro: facere: et curare apud eius Sanctum
non desinat: quo et religioni Statuq; nostro Ecclesiastico: non
vulgariter commodabit: et Principem nostrū: nosq; omnes
ordinarios: hic sibi plurimū deuinciet. Cupio demū Rmā
D. vestram valere fel. mō. Cui me: et mea obsequia ex
corde commendo: Diē secunda Decembris. M^o D^o 1600. m.

L. Tomicski Ep^s Craç. Vicecancell^r
Cardinali Protectori

R^x. me ref. Quas gratias agam vestrae Rmā D. pro sin-
gulari eius erga me beniuolentia: quam michi tot argu:

mentis declarare, et exhibere non cessat: pro quo studio: et
patrocinio: quo res meas Ecclesiasticas inuare: et promouere
apud Sanct. mu. Do. nostrum dignatur, equidem non reperio
verum emitar vicissim omni studio: et facultate mea: tam pro:
pensu eius in me fauorem semper referre. ut autem hanc
animi mei intentionem: et gratitudinem erga se vestra R. ma
D. clarius cognoscat: impetram a M. te sua Regia: ut mittere
ei iusserit in presens dono trecentos aureos, non dubito quin
et munus hoc licet exiguum a M. te sua: et meum studium gratum
sit habitura. Quam plurimum rogo adhibere velit opera sua
ut Priuilegium ordinariis Regni huius concessum per Sanct. mu.
Dominum nostrum ita interpretetur: amplietur: et extendatur
ut deinceps nullo unquam tempore cauillari: et infringi possit.
nosq. ordinarii liberam collationem sacerdotum: in sex Men:
sibus nobis reservatis quocumq. modo vacantium habeamus.
Sunt enim et nunc non nulli: qui hoc ipsum Priuilegium nostrum limi:
tare: et cassare: in nonnullis articulis in eo descriptis conten:
dunt: quorum temerariis et improbis conatibus: ut R. ma D.
vestra sua auctoritate obsistere: magis et Ecclesiam meam in
sua protectione commendatam habere dignetur. etiam: atq.
etiam plurimum rogo. Non agitur enim hic ullus privati affectus
negotium: sed facit hoc: et pietas Principis nostri: et summa
mea aliorumq. Ecclesiasticorum sollicitudo de statu nostro in
hoc Regno conseruando. qui acriter quassatur cum domi a
plurimq. seditionem in nos molientibus: tum ab externis cir:
cumquaq. nostris: seu exemplo corrumpentibus, quibus nos
quidem pro virili nostra obstatimus. Sed si decrit nobis gratia
et fauor ipsius Sanct. mi. Domini nostri. metuiamus. ne non
tempestatibus istis perualere possimus. Curandum est enim
potius: ut osores nostri quod turbent: quodq. merito vitupe:
rent non habeant: quam ut non vituperent, sed: quod diffi:
cillimum est, prohibendum. Iterum me ne potemq. meum Dominum

Episcopu Ploren: bonu meum seruitorem Rma Do. vestra plurimu
ei ex corde commendo. Quam Christus Dominus seruet qua:
diutissime sospitem et felicem. Datu Cracoui Die Decembris
Anno Domini M^o D. xxxij.

Sigismundus primus rex Polonie
Antonio Cardinali Historien Prote:
ctori.

Sigismundus Dei gracia. Rex Polonie Magnus Dux Lituanie:
Russie: Prussie Masouie etc. Dominus et haeres.
Re. me in Christo Patri domino Antonio: miseratione diuina
tituli Sanctoru: quatuor Coronatoru Cardinali Historien: San:
cta Romana Ecclesia: Summo Penitentiario: et Regni nostri
Protectori: amico char. me: ac honoran. Salutem et omne
bonu. Re. me in Christo Patre: et Domine amice char. me
ac honoran. Commendamus pluribus iam nostris litteris.
San. me Domino nostro. Reuerenda domini Hieronimu: Epi:
scopu Vigorniu: et Camera Apostolica auditorem: De
cuius preclara virtute: et meritis: multa pradicari: au:
diuimus: ac etiamnu audimus. Supplicauimusq illius Sanc.
ut illu ad Sacru Cardinaliu ordinem prouocare: et illi hanc
graciam vel nostra causa exhibere dignaretur. Quamuis
autem non dubitemus eius Sanctem: id non grauatum: ad
preces nostras esse facturam: et q sciamus ipsu Do. Episcopu
Vigorniu: esse gratu illius Sanc. ti: et benemeritu: cupi:
entes tamen ut vestra quoq Re. ma Do. in hac petitione
nostra nos adiunct: et calcar sua persuasione addat:
plurimu illam rogamus: et ipsamet etiam illu Sanct. me
Domino nostro diligent. me commendet. Quo beneficio quan:
tum illu Rma Do. vestra sibi obligatu reddet: quantu

ordini suo commodabit: ipsa quæ propius hominem noverit me:
lius intelligere potest. Nobis certe rem faciet longe gratius. ~~ipsa quæ propius hominem noverit melius intelligere potest. No:
bis certe rem faciet longe gratius.~~ quam illi vicissim omni
studio et gratificatione nostra referre curabimus. Valeat et
sit felix vestra Rma D. et nos diligat: ac Sanct. mo Do.
mino nostro frequenter commendat.

Sigismundus primus rex Polonie
Antonio Cardinali Pistoriensi
Protectori.

Sigismundus Dei gratia Rex Polonie Magnus Dux lithe:
ranie: Russie. Prussie. Masovie etc. Dominus et haeres:
Rmo in Christo Patri Domino Antonio miseratione divina
tituli Sanctorum quatuor Coronatorum: Cardinali Pistorien.
sanctæ Romanæ Ecclesiæ Summo Penitentiario: et Re:
gni nostri Protectori amico char. mo ac honorat. Salutem
et omnis boni continuu incrementu. Rex mo in Christo
Pater: et Domine Amice char. mo ac honorat. [Lata est
hic non pridem: per Reuerend. dominu Andream Epis:
copum Ploer. pro nobili Nicolao Gorski sententia in cau:
sa Ecclesiæ Parrochialis in Gorra: contra Bernardu eius
aduersariu: qui et suapte natura ad litigandu propensus
et inquietoru hominu suasionibus animatus: eam sententia
contra se late acquiescere nollet: ab ea provocavit: eam
saneq isthic ad Curia Romana deuolui procuravit: ut
illum litibus: et impensis implicaret. Is Nicolaus Gorski
cum sit iam a pluribus annis seruitor et scriba Cancellariu
nostre: et ad tuendu sus sum isthuc proficiscatur. Postu:
lamus a D. vestra Rma: ut illu et eius causa commen:

datam apud se habere: eiq; authoritate: et patrocinio suo ita
 adesse velit: ut et sententia ipsius Reuerendissimi domini Episcopi
 Plocen: de consilio primariorum hic apud nos Jurisperitorum
 iuste ac legitime lata approbetur: et ille malis articulis
 aduersarii sui in causa sua iusta non periclitetur: neque ob mo-
 ras et dilationes ad graues impensas deducatur. Et quia
 existimamus eundem Bernardum principaliter super attentatis
 acturum et processurum esse: quo Ecclesia in Gora: et Pro-
 uentus eius sequestrantur. Postulamus a Vo. m. vestra Rma
 operam suam facere velit: ne Sequestrum contra Notarium
 suum procedatur. Nam ille, si quid contra eum deinceps
 poterit satisfacere eidem aduersario suo: de Prouentibus
 aliorum Sacerdotiorum: et patrimonii sui. Faciet nobis in
 hoc rem gratam Vo. vestra Rma: quam illi vicissim bene-
 uolentia: et gratificatione nostra Regia referre curabimur.
 et optamus vestram Rma Vo. bene ac feliciter valere.
 Datus Vilnae Die xxix. Nouembrii. Anno domini. M.
 D. xxxij. Regni vero nostri anno xxvii.

L. Tomieski Ep's Crac. Vicecancell.
 Cardinali Protectori

R. m. Declarat michi per litteras suas Doctor Stanislaus
 Penitenciarum Apostolicus: iniuriam et contumeliam, Ben. d.
 domini Episcopi Sidonien: quam molesto admodum accepi: ani-
 mo: cum ob veterem meam erga illum beneuolentiam, tum q
 addictus sit R. m. Vo. vestra: cui erga propter eius eximias
 virtutes: et dignitatem: cupere in rebus omnibus infer-
 uire: et gratificari. Egiſſem igitur e vestigio: cum Regia: et
 Reginali M. h. ut haec ipsius domini Episcopi Sidonien

inimica : sarcinetur ex eius sententia nisi M^{tes} sua procul
hinc abessent in lithuania : regi tamen per litteras diligen.^{ter}
neq^{ue} dubito : quin ea res non sit M^{tribus} suis placitura : sintq^{ue}
factura id quod et ipsas deest : et Roma D^{ominus} postulat : qua
plurimum rogo : ut domiceps iam uti velit meis obsequiis : qua
cumq^{ue} in re illa ex usu suo fore putabit : quae comperit : ad
minima quamq^{ue} significatem semper promptissima. Ac digno
tur vicissim me : et mea Ecclesiaeq^{ue} meae isthic negotia : quae
illi declarabit : et proponet Doctor Stanislaus Lemnicensis
arvius Polonus ut commendata habere : et ubi opus esset
sua auctoritate : suaq^{ue} patrocinio adiuuare : quod illam pro
eius benignitate : quae ab omnibus praedicatur facturam
confido : ac pro eo me illius bonae gratiae dedico : et com
mendo : Valeatq^{ue} illam fel.^{icitate} me desidero . Crac^{oviae} Die
Decembris . M^o D^{ominus} . xxxix

Petrus Tomieski Ep^{iscopus} Crac^{oviae} . Vicecancell.
Joanni Vilamowski nuncio suo Romam
misso.

Vilamowski . Etsi meminimus nos ad te dudum scripsisse
nos mittere propeere velle : in manus tuas . Regias quasda
litteras . Summo Pontifici : et nonnullis R^{omae} m^{inistris} Dominis Car
dinalibus ferendas : tibiq^{ue} ut illas Latavii expectares man
dasse . hoc tamen ut nisi nunc praestaremus , Summi Pontificis
fecit ab urbe discessio . audientes enim illius Sancti . tem
in Liguriam seu Sabaudiam : ut cum Christiano Rege
Galliae conveniret profectum esse : non expedire putavimus
ut litterae in absentia sua Sancti . ad te deferrentur .
Quamvis vero de reditu eius Sancti . etiamnum nihil certi
habeamus : nacti tamen certum hunc nuntium D^{ominum} Joannem

Olantise Pharmacopolam Ploren: litteras omnes de quibus
tibi dudum scripsimus: ferendas illi tradidimus: quas cum tu
de manibus eius accipies: mox cum illis Romam proficiscaris
et ita ut inscriptas munitis tam Summo Pontifici: quam aliis
dominis Cardinalibus una cum domino Doctore Bociaba
reddere curas: ubi vero necdum reuersus sit in urbem Roma
Summus Pont: et Doctor Stanislaus illius Sanctis aulam
sit sequutus: curas easdem litteras: ad manus illius trans:
mittere. Ceterum si nec Pontifex redit: nec D. Doctor
illu sit sequutus: consules cum ipso domino Doctore: an in ma:
nus R. mi D. Cardinalis Protectoris litteras ad Aulam Su:
mi Pontificis mittere: an vero reditu Summi Pont: cum
illis expectare debeas: expendens inter alia: quam diffi:
cili sit omniu reru in urbe absente Summo Pont: expeditio.
Reddet etiam tibi D. Joannes aromatarius Ploren: tre:
centos aureos Hungaricales: quos ad intercessionem nostra
Mtas Regia: R. mo Domino Cardinali Protectori mitti
dono mandauit. quare tu illos ita integre: et in eodem auro
simul cum Doctore Stanislao D. sua R. mae offeres: et tra:
des: vel si et ipse absens fuerit: consules ab eo per litte:
ras: aut dominus Doctor Bociaba consulat: cui illos
numerari: vel quomodo ad se transmitti cupiat.
Præterea domino Lasaro Bonamico: litteras Regis Iuuenis
et aureos centu reddes quos illi mitti nos impetrauimus bo:
nam rationem suæ singularis virtutis et erga nos non vulga:
ris propensionis habentes.
Commendauimus causam tuam: R. mis Dominis Sanctoru
quatuor Cardinali: et Vigornien Episcopo: auditori Camera
Apostolicæ: apud quos: si tu tibi deesse nolueris: bonu te
patrocinu habituru nihil dubitamus.

Petrus Tomicius Epus Crac' Vicecancellus
Cardinali Protectori

R^everende in Christo Pater : et Domine Domine colen. me.
Humilem commendationem | D. Samuel Maciejowski
Ecclesie mee Canonicus : et Regiae M^{aj} Secretarius
inter omnes optime de me bene meritus : commisit Domino
Doctori Stanislawo Penitenciarie : et Joanni Vilamowski : ut
necessarias sibi dispensationes : et reservationem aliquam
sua persona dignam : apud sanctam sedem Apostolicam obtine-
rent. In qua re : cum Joannes Vilamowski patrociniu R^{mae}
D. vestrae postulabit : illam plurimum rogo : dignetur illi ex
affectu adesse. Nam quidquid ea in re vel consuluerit vel
praestiterit domino Samueli praedicto : in me collatu arbi-
trabor [hoc loco etiam et Joannis Vilamowski causam : qua
ratione Canonatus Gnesnen : cu suo adversario est ha-
biturus. D. vestrae diligen. me commendo. Et ut patrocinio
suo illu sublevari dignetur : magnopere ab illa rogo.
Quod vero reliquum est : me amoris et benevolentiae D. vestrae
R^{mae} commendo. quam Christus Dominus : servet quoadiu-
t. me sanam et felicem : Datu Crac^{iae}. die v. Decemb^{ris}
M D XXXIII.

Petrus Tomicius Epus Crac' Vicecan-
Cardinali Protectori

R^everende in Christo pater : et domine domine colen. me.
Humilem commendationem.

Ante duos Menses dedi et scripsi litteras : ad D. vestra R^{ma}
de multis rebus : et aureos Hungaricales trecentos a R^a
M^{te} ad memorandam illam impetratos misi : quae cum sperem
reddita iam esse integre : vestrae R^{mae} D. coram qui illic scripta
sunt in presens nichil repeto, Hoc tantum ab illa impense rogo
ut in extendenda : et interpretanda Bulla ordinariarum opera
et patrocinio suum : cum M^{te} Regiae domini nostri postulatione
ita coniungere dignetur : ut et secundum ea quae prius M^{tas}
sua scripsit : et secundum hanc minutam : quam presentibus in-
clusam mitti mihi mandavit : et Bulla ipsa interpretari : ac
extradi et M^{tas} sua : quae non nisi res aequas et honestas pe-
tere solet : a Sanct. mo Domino nostro exaudiri possit. Hanc
enim minutam M^{tas} sua Regia cum omnibus Regni Prae-
latis vidit et probavit.

Amplius etiam rogo : a vestra R^{ma} D. dignetur domino Sta^o
Pacemenciarie homini tam apud M^{tem} Regiam : quam apud
Praelatos et Proceres Regni grat. mo. supplicationes super
sacerdotia : quae vacarunt per mortem olim Nicolai Popla-
wniecki signatas : citra aliquod solvenda pensionis onus
restituere. In posterum vero eam curam pro sua Protectio-
nis officio adhibere quam defunctus : et desideratissimus Patrum
sui in sacerdotibus Regni huius adhibere solebat : nemini
externo reservari pensiones in Proventibus Sacerdotiorum
Regni huius vestra R^{ma} D. paciatur. hac enim re. sicut
et illius olim Patris multam sibi cum apud Regiam M^{tem}
tum apud omnes Regni ordines gratitudinem comparare
poterit. quod ego pro mea erga illam observantia : atque animi
propensione. et affectu expressis optarem. Alia quae longum
videbatur in litteris D. vestrae R^{mae} annotare id D. Stanislas
Pacemenciarie : et Joanni Vilamowski Secretario Regio per-
scripsi. In quibus cum illi opem D. vestrae R^{mae} implora-
rent. plurimum illam rogo : adesse illis non dedignetur. Cuius

ego me benivolentia iterum atque iterum commendo : et ut sit
quod dicitur me incolumis et felix a Deo optimo Maximo precor.
et opto. Datum in oppido nostro kieleze. Calend. Februarii.
Anno domini M^o D^o XXXIII.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Stanislaus Ruziczka penitenciaro Romano

Venerabilis domine : frater in Christo char. me
Acceptis iam ante aliquot Menses litteris vestris : quas Seruito :
ri domini Decani Gnesnen^{se} ferendas ad nos dederatis : et
intellectis ex eis rationibus : et causis : quibus vos adducti
litteras M^{tas} Regiae quae visae sunt vobis durinsculo scriptae.
reddere Summo Pontifici : et R^{mo} Domino Car^{li} Protectori
non censueritis : diligentissima tum fecimus operam : ut
denique litterae secundum annotationem suasionemque vestram
nomine Regio confectae ad nos mitti potuissent. Quas sane
iam dudum misissemus : nisi allatae interim aliae a vobis ex
urbe Roma litterae : una cum brevi Apostolico negotium
Privilegii ordinariorum Regni continente nos in eam delibe-
rationem adduxissent : ut uno negotio : et quas prius para-
ueramus litteras : et quibus nunc iterum M^{tas} Regia
super Breui ad se dato Summo Pontifici responderet absol-
uamus et simul ferendas committamus : quo magis animus
Summi Pontificis : omnis de eodem negotio litteris acceptis
permoneri possit : ad id sine cunctatione praestandum.
quod M^{tas} Regia de interpretando : et ampliando
ordinariorum Privilegio toties postulat : et non sine sua indi-
gnitate petit
Et tametsi quidem incertum habeamus : an sit Romae

Summus Pontifex : vel si non sit : quam cito sit illuc reditu-
rus ut tamen ulteriori vos expectatione responsionis no-
stra : et earum litterarum de quibus quod mitti per manus Vi-
lamowski debeant scripsimus non teneamus : mittimus illas
in presenciarum : una cum exemplis litterarum : quae exem-
pla vos simul cum Joanne Vilamowski perlegatis : et litte-
ras obsequatas Summo Pontifici : et Rmo Hippolito de
Medices : ac Sanctorum quattuor Cardinalibus : et Rmo
domino auditori Camerae reddetis . Agentes tum : et
quolibet alio tempore summo studio : et cura vestra : ut
M. h. Regiae postulatis in ampliatione : et interpreta-
tione Privilegii : tandem sine ulteriori dilatione satis-
fiat : quod qua ratione : et in quibus Privilegii locis fieri
debeat : vos accepto : et communicato Consilio : cum Rmo
domino Auditore Camerae et Domino Lāberto : refe-
retis : et declarabitis . Nam ut videbitis in exemplo
litterarum M. h. Regiae se refert : ad Joannis Vilamo-
wsky : et vestram relationem .

Ceterum etiam cognoscetis ex praedictis litterarum exem-
plis : quod M. h. Regia postulat a Summo Pontifice : con-
cedi : et indulgenti prerogationem Jubilei prius : ad Vilnam
et alios Ecclesias : ut se post conflagrationem repara-
re possent concessi : ad quam rem etiam vos et industria
vestram ita accomodetis : ut M. h. sua voti sui in hoc
compos esse possit .

Cognovimus ex litteris vestris : et relatu D. Bartholomei
Gandkowsky . R. m. D. Cardinalem Protectorem alio-
natu ab hoc esse : ut Privilegium nostrum interpretetur
ac extendatur ubi opus quippe qui hoc Breui quod nu-
per M. h. Regiae per Summum Pontificem est missum
et quod nobis non satisfacit rem omnem absolui : et rebus
nostris bene consuli posse censet : et M. h. Regiae ac no-

261
bis persuadet. Quare ut nos animus illius conciliatum : in hoc
et in aliis quæ occurrerent nobis faciamus. Impetramus a
Regia Mte ut illi trecentos Aureos Hungaricales munitis
lece : nunc dari mandaret : quos nos a Domino Boner accep-
tas : vobis cum presentibus mittimus : ut illos vicissim vos
et Joannes Wilamowski D. suæ R. mæ reddatis per nomine
Regiæ Mte : et nostro illam rogetis : ut patrociniis suis quanto
magis intendat : ne non sit nunc iam tandem aliqua difficultas
interpretationem : et ampliationem Præilegii nostri : simul et
prærogationem Jubilei ad Ploceum et Vilnensem Ecclesias obtinendi.
Arbitramur vos exemplum Brevis quod Summus Pontifex nuper
ad R. m. Mtem misit habere non potuisse : quoniam illud nobis
non miseratis : quare illud nos vobis nunc mittimus : ut cognosca-
tis Præilegium nostrum : hoc ipso Breui : et nunc et in posterum
tutum esse : ab impugnatione tabularum non posse.

Persuademus enim nobis id vos quoque de invaliditate ipsius
Brevis sensuros esse : quod nos et reliqui domini Episcopi Re-
gni atque prudentes viri sentiunt.

Cum Supplicatio reservationis et donationis Jurisdictionis et
presentandi duobus Capitaneis nostris : ad duas Collegiatas Ec-
clesias iam dudum signata sit : ex qua diplomata et litteræ
Summi Pontificis ad perpetuitatem confici debent : rogamus
a vobis ut illa ipsa diplomata conscribi facere : iuxta exem-
plum a domino Lamberto confectum quod vobis ^{re}mittimus : et
cum diligentia expedire curetis : quibus caveatur : ne ullo
viqua tempore Capitanei nostri in collationibus Sacerdotiorum
tam Kielceum : quam Vislicienam Ecclesiam quovis exquisito co-
lore impediantur : et ut ipsa Juris Patronatus illorum : et
presentandi reservatio : firma semper : et inviolabilis per-
maneat : pro quibus diplomatis : ut in meliori qua possint
forma expediantur : Mittimus vobis cum presentibus
centum quindecim aureos Hungaricales / mittimus etiam

et mandata cum instrumentis quæ ad consuecundum in
reservationem Juris Patronatus prædicti nomine Regiæ
Majestatis : et nostro facta sunt . quæ tametsi iam ante semel vo-
bis miseramus : ob varios tamen casus : qui ut non reddantur
litteræ contingere solent iterum mittere volumus : ut ad rem
bonam et celeriter conficienda : nihil proorsus nobis deesse
vel impedimentum afferre possit .

R^{alis} Majestas nostra contendit ut D. Felix Naropiński præ-
feratur Andreæ Czarnkowski in assequendo Canonatu hic
in Ecclesia nostra : et propterea nominare non vult vigore Bre-
vis Apostolici ad se missi ipsius Andreæ Czarnkowski : quo
ad felix Naropiński revalidatam habeat suam nominationem .
Cum autem ut scitis Majestas sua Reginalis post mortem Ra-
phaelis Cotheński : repulso domino Sbański : qui priorem no-
minationem Regia nomine habebat . Vilhelmus Jarocński vi-
gore posterioris suæ nominationis : per auctoritatem in Ca-
nonatu collocavit : in contentioneque lesi animi domini Sba-
ński de reliquis sua et ipsius Sbański nominationibus : quæ
tamen adhuc ad Ecclesiam nostram exstabant : hanc dispositio-
nem fecerit : ut Sbański commutatis seu nominationibus ex
Iure nominationis qua ipsa sola Majestas Reginalis revalidare
potest esset vel ipsemet solus : vel cui Jus suum fauere primus ad
Canonatum vacaturum expectans : non sine iniuria equidem
hoc foret : si nunc Czarnkowski cum Sbański Canonatu a
nobis post mortem domini Samoszeński accepto . Jus suum fauit
repelli : et posterior contra promissionem factam in assequen-
do Canonatu haberi debeat . Quare a vobis plurimum regimus
ut per patrociniū domini Auditoris Camere officium curatio-
ne nominatio Felicis Naropiński : tam citto revalidetur .
Nunc per cuiusmodi revalidationes nominationum R^{alis} Majestas
quæ dudum aliquoties contentationibus acceptis sunt ab-
sumptæ : aliorum reservationibus et gratiis iniuria : et impe-

documentum afferatur. Tactat quidem dominus Nazopinski
missam sibi esse supplicationem signatam super nominatione re:
validata: et iam patrocinio R^{lis} M^{tis} procuravit se a Rege
nominari. hanc tamen nos supplicationem non credentes ex:
peditam nominationem de illo factam admittere nolimus
praesertim cum sciamus M^{ti} Regia: hoc tempore nullum ius
ad nominandum aliquem competere. Post mortem enim
Joannis Sabiecki Penitenciarum: nominaverat M^{tas} sua
Regia dominum Sbascki. qui nusquam adhuc expresse ei sibi fa:
ctae nominationi cessit neque cessurus est nisi coactus: vel cum
viderit Czarnkowski in Turis suo: secundum R^{lis} M^{tis} pro:
missionem non impediri. quae tamen translatio ex persona
D. Sbascki: in personam D. Felicis Nazopinski ne fiat invito
et non consensiente Sbascki. totis viribus et quantum maxime po:
testis impediat.

Dominus Czizmienski praedicat se plenum ius habere ad Custo:
diam kielcensem: post mortem domini Joannis Baiski in Mense
Pontificio vacantem. fortasse exinde opinionem concipiens
q^d sit factus certior supplicationem suam: et consensu a Do:
mino Baiski in vita adhuc praestitu: apud Dominum Datazum
inter supplicationes retentas esse. Nos tamen nobis persua:
demus illum Custodiam praedictam evicturum non esse. partim
q^d dominum Philippum de Senis: ad quem paulo ante scripsimus
credimus non permissurum ut Consensus domino Czizmienski
ad coadiutoria in custodia kielcensi: et Domino Gamzath
Episcopo Cameracensi: ad regressum Scolastriae Plocensis pra:
stitos: ad iniurias servitorum nostrorum extendantur: et
in libros Camerae iam post mortem eorum: quorum nomen
sunt praestiti inscribantur. partim vero: q^d neque dominus Epi:
scopus Cameracensis: neque Czizmienski ad ea obtinenda R^e
M^{tis} ordinarii: et Capituli consensu habuerunt.

Utique tamen est a vobis emixe rogamus diligentem faciatis

operam : ne provisio per nos de custodia kiłceń facta irri-
ta fiat et inanis . nunc Stanislaus Gorski seruitor noster in
Scholaſtria łłocęń : ad quam sibi ſoli ante omnes Jus melius
competit alia ratione periclitetur . preſertim cum dominus
Gamrath nihil aliud producat : niſi verba de regressu : quem
non habet : neq; ut credimus etiam exempla supplicationis
habere poterit . Summus enim Pontifex : in litteris et breui
ſuo ^{qđ} Regiæ Mti præterita æſtate miſit . declarat ſe man-
daſſe Datario : ne coadiutorias regressus : accessus : ſi qui
forte per imprudentia ad importuna cuiuſcunq; inſtantiam
concederentur emitti permitteret . niſi in quibus Regis or-
dinarii et Capituli accederet conſenſus . Cuius rei custodem
et obſervatorem diligentem dominum Datarium credimus futurum .
Coadiutoriam quam in Parrochiali Wawęimicęń ſcribitis do-
mine Bernardo Wapowski . Cantori Eccleſiæ noſtræ de con-
ſenſu poſſeſſoris ſignatam eſſe . ſciatis . indebitam eſſe . Namq; nos
iam pridem : quod non ignoratis vniū illam curavimus : non
ſine magna ſollicitudine . et ſumptu noſtro Suffraganeo in
Craç. Episcopatu pro tempore exiſtenti . quare a vobis roga-
mus : ut omni diligentia expeditionem litterarum prædictarum
coadiutoriarum impediatis : ne poſtea aliquod negotium : cum qui-
busvis moroſis . et importunis hominibus habeamus .
Habuiſtis per non modicum tempus pacificam in koſlow poſſeſſio-
nem : qua nuper . nulla legitima de cauſa : nullog; iure exhibi-
to : ac oſtenſo : ſed absolute de facto : et iuſſu : ac mandato
domini ^{Jo. 2. d. 17. 18.} Episcopi Poſnami : in fauorem Michaelis eſtis ſpolia-
tus . Quare veſtrę erit : ut in iudicio rotę ita ſuper ſpolio
et iniuria veſtra agatis : ut et aduerſarium perniteat tentaffe : et
dominum Episcopum pudeat amiſiſſe : vel impeſaſſe poſſeſſionis
veſtrę ſpolium .
Cæterum et a poſſeſſione Eccleſiæ Parrochialis in Gora . poſt
mortem domini Poplańniczki vacantis . repulſus eſt per Bar .

tholomew Gantbkowski : qui sibi nullu aliud Jus ad illam
competere affirmat : nisi q sperat Regnu d. Cardinalem Prote-
ctorem sibi de illa cum vos illi renuntiaveritis : et obtinere
illam, prefertim sub grani pensione annua . non curatis prom-
suru esse . Quare declaratis nobis velitis nec ne . vestro no-
mine hanc parrochiale accepit . Nam ubi ~~duy~~ — in hoc ani-
mi et mentem cognoscemus : facile pœnali Monitorio quos-
cunq occupatores a possessione repellamus . Suademus tamen
vobis . ne vos ad solvenda quancunq vel minima pensionem
de Preuentibus prædictæ Ecclesiæ submittatís . Nam pœnas
graves in Statuto Regni contentas evadere nequaquam posse-
tis . Cum Summus Pontifex . Mti Regia in suo Regno
et universa Gnesurw provincia Preuentu' denarii sancti
Petri ad certu tempus donare . pro reparandis Castris ho-
stiu finibus adiacentibus . dignatus sit , Plane non vult Mtas
sua . ut vel minima pars ex hoc preuentu clericis camera
tribuatúr : Quare nos Mandato suæ Mti's parentes ,
et ad illud etiam advertentes , q Summus Pont : in litteris
donationis suæ . nihil pro clericis camera reservavit : non
retinimus pro illis hactenus . ex præteritis contributioni-
bus quidqua . Veru ut demceps . quid sumus ea in re facturi
melius deliberare possimus . a vobis rogamus prescribatis
nobis : quid vos factu optimu : et necessariu sentiatís
Dominus nicolaus Mikolaiowski . qui in civitate nostra Ilsen
per multu tempus viceprepositurae officiu sustinuit : et cum
nos de parrochiali in oppido nostro Jasthzbabie proximius
credentes illam in Mense ordinariu vacasse : vocatus
est in Jus a quodam Bomiecki : quem nos propter mores
eius incognitos . habere illic nollemus . quare a vobis ro-
gamus : ut illu in iudicio rote : et in audientia contradi-
ctaru . ita defendatis . ne adversarius quid contra illu
obtinere possit . quo illu possessione prædictæ Parrochialis

deturbaret.

Cupientes declarare observantiam, et
propensionem nostram, erga R. m. D. Auditorem Camerae:
impetramus deum, in commendationem D. suae, ad Summum
Pontificem a Regia Mte litteras, quas et illarum exemplum, cum
presentibus, et illi, et vobis mittimus. Satisq. confidimus q. cum
D. sua R. ma illas cum prioribus coniunctim Summo Pontifici
offerre dignabitur: ea quae optat: et virtus eius mereatur
nosq. ardenti animo desideramus, consequi facile poterit.
Nos vero, ex illius D. accessione letabimur multum: et pro
cul dubio: et Mtas Regia: et R. mi. D. Regni Episcopi
omnes letabuntur. cui vos per omnem occasionem: res
et negotia nostra Ecclesiae nostrae, simul et officia: vires
et facultates nostras, quae diligen. me commendare curetis.

~~2^a Supplicationes signatas restituere dignaretur: et ut eam ra-
tionem circa sacerdotia Regni retineat: quae scilicet defunctum
olim patrem suum observasse: qui non permittebat vana pen-
siones hominibus externis: in sacerdotibus Regni huius reser-
vare: et hac re se et suam protectionem cum Regiae Mti-
tuti omnibus Regni incolis: faciebat gratam: quibus meis
litteris D. sua R. ma permotam nihil dubitamus in omnibus
vestrae voluntati satisfacturam esse. At quoniam vos alias
iam duas parrochiales obtinere: non ingrata: equidem
rem nobis faceretis: si domino Bartholomaeo Gandkowsky
Parrochiale in Gorra, quae in praeiudicium tenuis est fa-
ueretis: qui etiam se et suas rationes protectioni nostrae
dudum tradidit: ubi tamen id contra mentem vestram
esse debeat adversari voluntati vestrae: in id in hoc ve-
rum et in aliis quibusvis fortunarum vestrarum occasionibus
volumus: quin etiam ut solemus Jus vestrum pro viribus de-
fendimus.~~

~~Cum nuper in conventu Piotrkowiae ecto essemus: contulim⁹
cum R. mo domino Lesnaw Episcopo: quid faceret in~~

271
causa q possessionem Parrochialis in Coslow adimi vobis iussit.
cuius D. R. ma pro more et consuetudine sua id se vngua
fecisse constanter negavit. quin ex contrario testatus est
se multum vobis debere propter humanitatem quam fratri
suo domino Georgio isthic declarastis ac exhibuistis. Ac
tum e vestigio Capitano suo Coslowien aduocato dedit illi
in mandatis: ut de preuentibus Parrochialis predictae nemi
ni preter vos responderi permittat. Vnde iam persuadere
vobis poteritis q in possessione predicta nihil sit impedimenti
intercessorum: sicut et in parrochiale in Crobia: liberam etia
et a nemine impeditam possessionem habetis.

Munita interpretationis bullae ordinariorum: et nobis. et
ceteris dominis Regni Episcopis ac Prelatis bene placet. qua
de consilio vestro litteris nostris inclusam ad R. mu D. Cardina
lem isthic mittimus. in qua tametsi non displiceret: ut Sacerdo
tia etiam apud sedem vacantia inclusa fuissent. quia tamen id
aliter. R. mo D. Auditori: et domino Lamperte videtur nihil
repugnamus illorum sententiae subscribere: ut quidquid hac
in re factum fuerit: boni consulemus.

De inscriptionibus hostiorum. fenestrarum: et variarum domus
partium. item de Elogiis in sepulchris in fontanis excisis ite
rum vobis

Domini Episcopi Sidonici iniuriam quam se accepisse a do-
mino Lodouico Alipho gubernatore Ducatus Baroni scribit
multum doluimus: et ut tantam illius Dⁿⁱ contumeliam multam
M^{tas} Reginalis non praezmitteret multum ab illa per litteras
rogauimus. Sed heu quid nobis hic procul sit a quouis tem-
perario nebulone metuendum: cum talia in fauoribus pene et
sub aliis Apostolicae sedis impune in Episcopos patzari au-
diamus: et cum iam etiam in his: quae vel princeps noster
pro nobis: proq^{ue} tranquillo statu Ecclesiarum Regni sui: apud
sedem Apostolicam impetrat impediamur. Ut enim tamen est
nos tu amore domini Episcopi Sidonici: et illius Praelati
R^{mi} D. Cardinalis Ternoii: ad quem etiam prout consu-
tibus litteras nostras dedimus, ^{tum} tamen odio tyrannidis quoti-
es opus fuerit scribemus: et intercedemus apud Reginalem
Mtem: ut hoc grande nephas iusta animaduersione expi-
etur: et de illata contumelia domino Episcopo satisfiat.

Accepimus R^{lem} Mtem nos criminari et accusare: q^{uo} no-
stratos Cortisanos impediamus: apud Summum Pontificem ne
gracias: reservationes obtinere possint: quia in re: etsi nulla
iniuria affici R^{lem} Mtem videamus: non interest Ecclesiasti-
cas nostras rationes curare: ea tamen re non mediocriter
permouemur: cum intelligamus: non abs alio nisi a Michaeli
Paczanow hac in nos ad Mtem Reginalem scripta esse
eius enim opera Mtas sua tam in suis: quam in clientum suo-
rum negociis vtitur: ut tamen nos non videamur Michaeli
cedere velle: et eius ^{iniquitate} benignitate a nostra sententia depelli
rogamus a vobis diligenter insistatis: ne gratias: et re-
servationibus multis onerentur Ecclesiae nostrae: et ne
M^{tas} Reginalis nominationes: toties iam per contentatio-
nes: a nominatis acceptas consumptae: ad iniuriam aliorum
reualidentur: praesertim cum Mtas sua: non sponte sua
sed ad importuna petitionem: nonnullorum interdum reua:

lidationibus eiusmodi a sede Apostolica petere soleat: et plu-
rimi adhuc sunt servitores nostri: qui gratias reservationes: et
nominationes: quae non sunt sortitae effectum obtinent. Est autem
non parva iniuria: cum vno et eodem iure reuocato: et in integrum
multoties restituito. Succedentes expectantiae locis suis extur-
bantur: sicut nunc et Joanni Wilamowski: et Andrea Czarnko-
wski contigit: qui revalidatis nominationibus: et pro quibus
iam accepta est contentatio in assequendis vigore suarum graci-
arum: et reservationum sacerdotiis impediuntur. Vidimus litte-
ras: quas Rex. mus Dominus Cardinalis. Sanctorum quatuor R^{li}
M^{ti} scripsit: et quibus certiorum facit suam Mtem. q^d a Summo
Pontifice impetravit: ut facultas nominandi a Bonae Memoriae
Leone Pontifice: M^{ti} Regiae concessa revalidetur: qua M^{tas}
sua: ad instantem petitionem Regialis M^{tis}: vellet Felicem
Haropinski: ad Ecclesiam nostram nominare: et efficere: ut in
assequendo Canonatu vel Praelatura, Andrea Czarnkowski
preferatur: de qua re litteras hactenus non esse expeditas
nos speramus: Et propterea rogamus a vobis: operam fa-
ciatis: ut expeditio illarum impediri possit: ne tam aper-
ta iniuria Andreas Czarnkowski afficiatur: et nos
exinde aliquod quod nollemus negotium habeamus.
Dominus Maciejowski indiget dispensationibus: ad incompati-
bilia: cupit etiam impetrari sibi reservationem aliquam singularem
ad aliquot Dioeceses: tam propter se: quam propter aliquot fratres
nobiles adolescentes: qui initiari sacris cupiunt. In hoc vos cum
Joanne Wilamowski: ita illi inferuiatis: ut cognoscat et nostra
commendationem: et operam nostram fuisse non vulgarem. pre-
sertim cum et ipse omni genere officii vos sibi studet devincere
et nihil praetermittere: quod ad cumulandum honorem: et dignita-
tem vestram pertinere possit.

Petrus Tomiczki Eps Crac' vicecancell.
Doctori Stanislawo de Rzeszicza Poemiten:
cionario.

V In his domine frater in Christo char. me. Tametsi paulo ante
scripserimus ad vos: tam de litteris Jurispatronatus ad duas
Collegiatas Ecclesias: quam de bulla ordinariarum interpre:
tanda: et expedienda: quae scripta nostra: simul cum auro:
is trecentis per nos Rmo Domino Cardinali Protectori: a Ra:
Mte impetratis: et cum fasciculis litterarum isthuc missis:
vos iam accepisse nihil dubitamus. Nunc tamen nuntius iterum
nactus: rem hanc quam cordi habemus repetere volumus.
Rogamusq; iterum a vobis: ut litteras reservationis Jurispatrona:
tus: secundum minuta quam vobis remisimus: et Bullae interpre:
tationem: atq; extensionem: secundum minuta: quam mittimus cum
presentibus utramq; a domino Lamperto conceptam et scriptam
expediri curetis.

In negotio Stanislawi Gorzski: Seruitoris nostri quid agi debeat
plane nescimus. Dominus enim Episcopus Plocen: nepos noster
data non mediocri contentatione domino Episcopo Cameracen
pro iure regressus: quem ad Scolastria Plocen ipse se habere
pretendit: vosq; de illo nos pluribus litteris nostris fecistis cer:
ciores ad aliam contentationem Gorzski faciendam adduci
aliter non potest. Domini Samuelis Macziciowski amici vestri
negotia: quae prioribus litteris vobis commendauimus nunc
iterum diligenter commendamus: et postulamus a vobis ita
vos in illis recte curandis geratis: ne et in expeditione: et in
amico vestro erga illum officio: desiderare quidquam nos et ille
possimus.

nisi prius rogatus
sit et exploratum
vel regressum expe:
diti non posse: vel
Ius Gorzski in Re:
gressus peruenire.
Actum sigdem xpe de
Eps ne cum Nepote
suo iure Gorzski in
Scolastia firmare
vellet: aliter appiam
Ius a dno Cameracen

Eps consuevit, ut cum ab ipsa Scolastia petatur. Ceterum et de iure Nominationis
Angeli Bazan q^o m^r do^s Corzibog Scolastriam acceptauit: plus sibi do^s Eps plene p^radit
q^d de iure Gorzski p^rsertim cum se eodem esse dicat: q^d nominatio illa n^oq; r^esumpta est
n^oq; reuocata. In his cum nos cum nos ita dubiis h^oeamus ad eos totum r^ese h^oeamus
referendum duximus, ut eos p^rsertim a r^esumptis o^mn^{ib}us r^econuentionibus iuribus nos p^rsertim
quid vel tuto et iuste in utramq; partem duplici possit vel statui debeat. Nos
enim interea et s^oz noster quiescit, et r^esolutus v^oz p^restare deuenit. b.

212
Aduocauimus ex Gymnasio Patauino : Doctore legu. quem in
studio Crac^{ie} impensis nostris fouere et tenere volumus : vt Institu-
tiones Iustⁱⁿⁱ Imperatoris primu. Deinde leges profiteatur .
Quia vero vt scitis pauci apud nos sunt Scholares : qui non sint
clerici : et sacris iniciati : Rogamus vos impetretis M^{te} Regia et
nostro nomine indultum Apostolicu per Breue : vt omnibus etiam
clericis : et in sacris ordinibus constitutis instituta Iustⁱⁿⁱ : et
leges audire in studio Cracoui^o. liceat . Cupimus enim ex ani-
mo : vt hic quoq. in Regno nostro Iuuentus nostra Polona : cu
in legibus in quibus ciuili prudencia consistit : tum etiam in
aliis ingenii disciplinis erudiatur : ad quod nos operam et im-
pensem nostram impendere non grauabimur .

Caputinu ad pluuiale secundu formam quam vobis misimus la-
borati et eleganti . Phrigio labore : et arte faciatis : et cu per-
fectu fuerit . ad nos transmittatis .

Cum vacasset nuper Canonicatus in Ecclesia Wladislauic^o
per mortem domini Erasmi medici : acceptauit illu Alber-
tus Kiic^oski : Seruator noster vigore nominationis Regia
ad quem cu dominus Rylski vigore nominationis Regia
Ius se habere prætenderet : inuit concordia cu illo Kiic-
owski : promisitq. se obtenturu : et impetraturu illi : apud
sedem Apostolica translationem ^{nominationis} nominati Regie de Wla-
dislauic^o ad Posnamic^o Ecclesiam . Quare vos rogamus
plurimu : vt eandem translationem nomine Regie impetrare
curetis : ita tamen vt ea nominatio domini Rylski : cu tran-
slata fuerit non præiudicet seruatoribus nostris : qui ad Eccle-
siam Posnamic^o. per Regiam M^{tem} sunt non pridem nomi-
nati . Et bene valete . Datu in Kieleze Calend. Februarii
Anno M^o D^o . xxiii

Petrus Tomicki Ep's Crac' Vicecancell.
Doctori Stanislaw de Bieczicza.

Venerabilis domine frater in Christo charissime. Accidit nuper qd
Valentinus de Paczanow vicarius quondam Ecclesie Sandomiriensis
de homicidio manifeste accusatus et condemnatus vel per alterius
cuiuspiam subnationem, vel sponte sua ad lacessendos iniuria
hominis incitatus citari fecit nuper dominus Joannem Osmolski
consanguineum D. Samuelis Maciejowski ut sexagesima die in Urbe
respondens contra se agentibus compareat quae citatio per quon-
dam clericum facta est in Ecclesia parrochiali Lublensis et non in
loco alicuius ipsius domini Osmolski beneficii, praeterea Citatio
non fuit valvis Ecclesiae affixa neq; illius copia relicta.
Qua in re utcumq; nihil periculi nos aduertamus cum et
omnes tres Parrochiales quas obtinet dominus Osmolski
sint Juris patronatus laicorum et super illis retinendis est
sufficiens a sede Apostolica dispensatus, tametsi bullam
dispensationis hactenus non redemerit. Quia tamen ipse
Osmolski metuit ne per praedictum homicidam nequam sacer-
dotem in aliquam non necessariam difficultatem coniciatur.
A vobis rogamus ut nomine ipsius Osmolski cum Mandato
quod vobis cum presentibus mittimus ante iudicem compa-
reatis et curam habeatis ne per contradictarum iudicium
aduersus illum procedatur. Vbi vero quod non credimus
res haec serio et non in terrorem tantum agi incipiat nos cer-
tiores de hoc facere non negligatis. Dabimus enim opera
ut et pecunia et instructio necessaria ad causam hanc
vobis mittatur. Interim sanam et felicem esse optamus.
Datum in Paczanow Die xxij Februarii Anno 1534

Letrns Tomiczki Eps Cracc. Vicecancell.
Cardinali Protectori.

Rme in Christo pater. et Dominus dominus colen. me. humi:
lem commendationem. Dominus Abbas Tmecen ordinis
sancti Benedicti. Prælati in mea Diocesi. ut loci amplitu:
dine ita Principis eius regni gracia. inter ceteros sui ordi:
nis excelsior. nuper per religiosum quendam eiusdem professi:
onis fratrem suum. ad Rmum dominum Cameræ Apostolicæ audi:
torem inique delatus. et subinde litteris monitoriis ad res:
pondendum in urbem vocatus. Iermoliste ferens se iudici:
aria contentione. cui non asuevit. preter spem et preter
omnem causam prouocari. ad me quem superiorem suum
profitebatur confugit. simulq; postulauit. ut in tuenda inno:
centia. et quiete sua consilio et opera illi non dessem.
cuius ego probitatem cum non minus quam istius delatoris
contumaciam et peruersitatem nosssem. ad ea quæ a me postu:
lauit præstanda. et quæ vel tacente illo sponte mea facturum
esset. facilem et promptum me obtuli. Quare D. vram Rma
obmixe rogo. ut Monacho isti insolenti. et qui ob multa scel:
era perpetrata. et licentem supra modum vitam suam. Præpositura
regulari in Tuchow per sententiam vicarii mei Cracoviensis
generalis. est priuatus. et ad fratres in Monasterium redire
frustra iussus. fidem non habere dignetur. neq; permittere
ut D. Abbas vir aliqui. quieti et paci deditus ab Mona:
cho nequam. vage. et per inobedientiam. aliq; improba fa:
cinora religionem contemnente turbetur. ~~in~~
Vbi enim hoc tempore coherctio sceleratorum monachorum
vel impediretur. vel adimeretur. Prælati. et regularis

disciplina facile concideret, et per rem tam mali exempli scandalum in populo angeretur. Qua in re quidquid D. v. R. ma ita egerit, ut dominus Abbas ab impetitione in qua et non necessaria absoluitur, hoc ego officiis et obsequio meo referre et mereri illi semper curabo. Cuius fauori et benivolentiae me et eadem ipsa officia mea diligenter commendo, optans ex animo, ut Deus omnipotens vestra R. ma D. in recta valetudine, et multa felicitate, quam diutius me servare dignetur Datu.

Petrus Tomiczki Cps Crac. Vicecancell.
Stanislaus de Rzeczicza Paenitentionario
Romano.

Venerabilis domine frater in Christo char. me. Accepimus non pridem litteras vestras datas Romae xxiii Januarii quas attulit Cracovia ex Venetiis Joannes Atlense Aromatarius Ploccen. ex quibus gratum et iucundum fuit nobis cognovisse quod litterae Regiae et nostrae quas per eundem Joannem Aromatarium miseramus, sint ad vos perlatae et vobis redditae. Quod autem non bene speratis quod prorogatio gratiae jubilei ad Ploccen. et Vilnen. Ecclesias, igne absumptas impetrari possit absque litteris Regiis ad Summum Pontificem, quae non sunt missae. Nos cum morem hactenus observamus quod non de omnibus negotiis ad Summum Pontificem nomine Regio scribere solebamus volentes illius Sancti magnis alioqui et continuis curis distinctam lectione litterarum occupare. Sed pleraque ad R. m. D. Cardinalem referebamus, quae ille demum cognita mente et voluntate M. R. Regiae curare solebat. Quando vero vos putatis et consuetis litteras Regias ea in re necessarias esse, nos illas quamprimum mittere curabimus.

Interim tamen vos non desistatis petere dictam Jubilei prerogative:
nem. simul et alia curare. de quibus prioribus litteris abunde
scripsimus.

Sciatis autem quod alia fuit Supplicatio ex qua formata et scripta
fuit Bulla ordinariis Regni huius concessa. quae illa quae nobis
per D. Bartholomew Gandkowsky misistis. Cum enim prima illa
Supplicatio quae dominus Gandkowsky attulit et reddidit nobis et
aliis Prelatis Regni. ac etiam ipsi Regio M. h. non placuisset.
scripta fuit isthuc alia et ad nos transmissa. quam cum nos posthac ma:
nu Regia subscripta. ~~quae~~ ad Summum Pontificem misissemus
et vestigio fuit signata. et secundum illam litterae expeditae. eam
supplicationem. seu potius verum illius exemplum. nos mittimus vobis
cum presentibus ex qua cognoscetis vanos ac inutiles esse conatus
illorum qui bulla et gratiam ordinariis regni huius concessam. in:
fringere et irritam reddere contendunt.

Queritur Dominus Gandkowsky quod excommunicantur Procura:
tores ipsius. qui praeventus ecclesiae in hora eius mandato sine
omni iure. et iusto titulo occuparunt. et distraxerunt. adornatque
propterea protectionem sua Roma. sperans quod eandem Eccle:
siam sit a Rmo domino Protectore impetraturus.

Scripsimus vobis de rebus aliis per dominum Noskowsky qui circa
initium quadragesimae Cracovia discedens. recta isthuc est pro:
fectus. per quem minuta reformationis bullae ordinariorum
misimus per dominum Lambertum abbreviatorem confectam. quae no:
bis satis placet. cum Rmo domino Auditori. cuius iudicio nos mul:
ta tribuimus. ac ipsi quoque domino Lamberto et vobis bene. et
pro rei necessitate scripta esse videatur.

Evocatus est dominus Abbas Tmizeu. per quendam fratrem sui
Monasterii ad iudicium Rmi domini Auditoris. Camero et mi:
nus iuste. is enim frater propter eius grandes excessus et mul:
ta crimina. ammotus est a Praepositura Regulari in Thuchon

instituto contra eum legitime processu per vicarium nostrum
Cracovien generalium . nunc vero criminatur Abbatem suum
et accusat de multis . volens obtere sua malitia . et subtrahere
se ab eius obedientia . Rogamus vos . suscipiatis patrocinium do-
mini Abbatis Thimiceni . et simul cum Rmo domino Protectore
diligentem operam faciatis . ut absolatur ab impetitione mona-
chi sui . et Monachus de sua malitia commodum non reportet .
Si enim Monachis patebit via ut exequantur obedientiam . et in quibus
suorum Prelatorum brevia Monasteria erunt deserta . et Monachi
perfractis repagulis Monasteriorum suorum . fuga ex eis elabentur .

Dederamus et miseramus litteras Regiae Altis ad Ser. mu et Chri-
stianissimum dominum Regem Galliae in commendationem Rmi domini
Auditoris quibus nostrae quoque litterae erant annexae . quae si reddi-
tae sunt vobis . aut Rmo domino Protectori necne . nobis persequi
batur .

Promiserat nobis D. Episcopus Posnaniensis cum Piotrkovic nuper
essemus restituere vos in possessionem Ecclesiae in Koslow . quae
vobis eius mandato est adempta . verum nihil prestavit eorum quae
promisit . quare vos ius et iusticia vestra in Dei nomine prosequi
quamini . et discatis posthac non conferre beneficia et officia ve-
stra in homines vanos et ingratos .

Intra paucos dies Deo bene iuvante . scribemus vobis de rebus
aliis per alium nuntium . Fel. me valeat . Ex Cracovia die xxix
Marcii Anno Domini M D xxxiii .

Petrus Tomiczki Ep^s Crac^o Vicecancell.
Joanni Vilamowski nuncio suo Romam misso.

Vilamowski. Boni consulimus et tibi non imputamus, quod non expectatis nostris et Regis litteris Romam te contuleris ita exposcentibus tuis priuatis rationibus. Gratum etiam est nobis quod eodem Regia et nostra litterae sint ad vos oportune perlatae. In quibus si tibi aliqua non arrident praesertim quod non precierit. Multas Regia ut et Episcopus qui pro consensu ad vna Coadiutoria praestite centum aureos accepisse dicitur simul et ille qui eam fabulam isthuc inuulgauit indicarentur suae. Multi mirari non debet. Decet enim Principes Christianos scribere cum modestia et honestate ad sedem Apostolicam ut se ad non necessarias atque indignas expurgationes non submittere quisque namque prudens et Actionum Romanarum non ignarus satis intelligere potest quod etiam si aliquis Episcopus Regni venderet consensum suum et Capituli sui nihil propterea deperiret officialibus Romanis apud quos petenda est compositio pro Coadiutoris et litterae redimenda annataque soluenda. Atque ideo non fuit visum nobis rem per malum ac sceleratum hominem confictam multis excusationibus elidere.

Litteras Regias ad Summum Pontificem pro petenda prorogatione gratiae Iubilei ad Vilnensem et Ploccensem Ecclesias non minus quidem quoniam necessarie non videbantur cum Rmo domino Protectori ea de re fuerit scriptum. Mittemus tamen illas per primum Nuntium.

Tui et fortunarum tuarum cum se offerret occasio benigna rationem habere volumus. haec enim est precipua cura et sollicitudo nostra ut multis bene faciamus eorumque fortunas alleuimus. Non semper vero datur nobis potestas et occasio

ut id facere possimus. Quare tu expectes tempus tuum. et esto bo-
no animo. et Deum precare pro longa valetudine nostra. Curabimus
enim ut te quoque non negligamus et fortunas tuas suo tempore auge-
amus.

Evocatus est ad iudicium R^{ex}mi Domini Auditoris camera Apostolice
Dominus Abbas Thimicu per quendam fratrem sui Monasterii.
qui per gravia sua scelera et excessus fuit per vicarium nostrum
generalem Cracovicu ammotus a Prepositura regulari Tuchemini
et ad Monasterium redire iussus. querit nunc modos et vias quibus
se a coercitione. et obedientia sui Abbatis subtrahat. et libere
absq Monasterio diuagari. et genio suo indulgere possit.
Commendamus tibi hoc negotium domini Abbatis. volumusq ut
una cum domino Doctore R^{ex}ecieza cures. quo a falsa crimi-
natione sui Monachi absolatur. et potestas illi relinquatur
corrigenendi illum et alios Monachos. Alioquin sublato hoc unico
retinendi Monachos in officio et obedientia vinculo. breui peri-
bit et dissolvitur omnis ordo et congregatio Monachalis. Bene
vale. Datu Craco die xxix Martii. Anno Domini M.D° xxxiii

Petrus Tomieski Ep^s Crac^o vicecancell.
Andree Cricio Ep^o LLOCEN.

R^{ex}me in Christo pater. et domine nepos char. me. Proficis-
cente isthuc ad D. vram R^{ma} Alberto Lubomiczki servitoru
meo. committere nolum quin illa eo internuntio. et verbis et litte-
ris viserem. Et quidem que ipse dicenda accepit. verbis co-
ram explicabit quae vere litteris congruant. ego scribe presenti-
bus. et primu D. vstra R^{ma} fraternu atq amice vti nepotem
charissimu saluto. illiq omnia fausta et ampla a Deo opt. Max.
precor. Deinde illam certiore facio q recens ex vrbe Roma

a Doctore Rzeicza litteras accepi quibus scribit se nihil posse
in impetranda prerogatione jubilei ad Ecclesia D. vestra Rma
et Vilnen. officere, cum hac de re M^{tas} Regia ad Summum Ponti-
ficem litteras non habeat quare D. vestra Rma rogo ut b^{nas}
litteras ad sanctum suum de nomine Regis scribere velit vnas
de sue prerogandi jubilei negotio hoc argumento conceptas.
q^d M^{tas} sua primu agat Sancti suae gratias pro Jubileo tu
ad Vilnen tu ad Ploccu Ecclesias igne absumptas et quaru
restaurandaru M^{tas} sua summo studio et devotione tentur
concesso, et ante bienniu prerogate. Deinde q^d supplicet Sancti
sua ut cum ipsa M^{tas} sua in predictaru Ecclesiaru repara-
tionem magnam partem proprii sui sumptus fecerit. S^{tas}
quoq^{ue} sua sedis Apostolicae liberali concessione et preroga-
tione gratiae suae ipsius favore illam adjuvare dignaretur.
Nam tametsi M^{tas} suae nihil possit contingere optatus quam
ut predictas Ecclesias suo tantu sumptu pristinae integritati
et decore restituat quia tamen continuis bellis ab annuere-
sario hoste Tartaro et aliis quamplurimis hostibus impedita
est impendit in re utraq^{ue} tam magnu suppeditare simul nequit.
Alteras vere pro meis rationibus quibus certo iudicio prospicere
studeo in hanc sententia confectas. q^d cum M^{tas} sua
in Sacerdotiis et praesertim insignioribus in Diocesi Cracoviensi
ubi potissimu immorari solet consistentibus, magnam per sepe a secu-
laribus hominibus adversus cleru hoc tempore furere quoda meen-
sis et a militibus in bellu proficiscentibus magnam vim iniuria
atq^{ue} rapina committi advertat propterea q^d cum domino Episco-
po tanqua ecclesiasticae Praelate contentionibus violentis se im-
miscere non liceat aliis nemo sit qui seculari potestate et vim
dicere manu rem Ecclesiasticae tucatur. Supplicandu suae M^{tas} Sancti
duxerit prout in presentiaru supplicet ut S^{tas} sua duos San-
domirien Collegiatae ecclesiae Canonicatus et prebendas et
duas parochiales ecclesias in bonis Episcopatus Cracoviensi con-

sistentes . scone et praefecto seu Castellano Arcis et bonoru
Episcopi Cracouiensi Illensi nunc et pro tempore existenti . in
eius patronatus perpetuum concedere et reservare suo Privilegio
dignetur qui hoc beneficio et gracia auctus adversus violatores
libertatis Ecclesiasticae . et praeventum occupatores atq; raptos
se opponere et sacerdotia more alioru seculariu patronoru ami-
ciosius et maiore affectu tueri atq; defendere possit . quod M^{tas}
sua omni studio observantia et facultate sua illius Sancti sem-
per mereri curabit .

Excessit nuper ex vniis dominus Palatinus Crac^{us} probus et inte-
ger regni consiliarius et singularis meus amicus cuius utcumq;
ex mortem deploram . et illius amicitia desiderem . nolens ta-
men domini Palatini Russiae fratris mei rationibus sub hac occa-
sione vacationis deesse decreui post paucos dies propriu meum
ad Regia^m Altem mittere nuntiu . per quem pro viribus agam
et contendam . ut M^{tas} sua in illo consolando et ornando be-
nigna rationem habere dignetur .

Mitto D^o vestrae R^{mae} exempla litteraru . quas a domino Cas-
tellano Cracouiensi ex Constantinopoli recens accepi . ex his
D^o v^{ra} R^{ma} intelliget omnia quae nunc in illis aguntur regi-
onibus . Praeterea etiam illi mitto commentariolu D^o Joannis
Campensis in epistolam beati Pauli ad Romanos et proverbia
Salomonis nuper adita

Rogo autem plurimu vestra^m R^{ma} D^o . ut in eam sententia qua
scribit Summo Pontifici pro concedendo et reservando iure pa-
tronatus ad duos Cantus et prebendas Ecclesiae Sandemiriensis
et ad duas ecclesias parrochiales in bonis Episcopatus mei con-
sistens Capitaneo seu Castellano arcis Illensi scribere etiam non
graueatur litteras ad R^{mu} D^o Protectorem Regni . et nonnullos
Cardinales . qui autoritate et gracia valent apud Summu Pon-
tificem ut suo consilio et patrocinio iuvant petitiones et iusta
desideria M^{tis} Regiae .

Ceterum scripsit mihi Doctor Rzeccia non habere se copia
bullae concessionis iubei et prerogationis illius posthac
factae et proinde mittere velit ad me vestra Rma D.
sub manu publica transsumptu bullae suae et brevis Aposto:
lici quo prerogata fuit gracia iubei ut nihil sit quod nos in
eo quod petimus et optamus impedire et remorari possit.
Quod reliquum est me amoris et benivolentiae fraternae vestrae
Rmae D. commendo quae ut sit felicissima et qua diutius me
sospes atqz incolumis ex animo opto. Datu in Arce mea Bodzan:
ezinow die xvij Marcii Anno M D° xxxij.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo PONTIFICI

S Anctis. me ac Beatis me pater et Domine Domine clemen. me.
Post humilem mei regniqz ac Dominioru meoru commendatio:
nem et oscula pedu beatoru gracia iubei quam vestra S.
ad restorationem Ecclesiaru Ploccen et Vilnen. primu per
annu unu certis diebus concedere Deinde ad alteru per
dies duntaxat quadragesimalis extendere dignata fuit
meae petitionis causa non cum quem sperabam successu habuit.
Primu eni tardius allata fuit qua ut debite publicare potuerit
Deinde superuenit generalis iubilus vestre S. adversus Thuz:
ces qui sub ipsa quadagesima in illis Diocesibus inciderat
quem ut cetera vestre S. mandata ordinarii regni et Do:
minioru meoru sunt diligentiff. me exequuti. Proinde Supli:
co vestre S. ut quu ego gravissimis alioquin sumptibus cu
ad alia tum ad defensionem subditoru meoru ab incurfi:
omibus infidelium obrutus. tunc tamen fabricam ipsaru Eccle:
siaru non vulgariter vestra etia S. non grauetur de me ex:
hausto

inexhausto isto fonte gratiae suae. huic tam pio operi subueni-
re et opitulari. gratiamque ipsam jubilei ita ut primum concess-
erat adhuc ad duos duntaxat annos extendere. quo ipsarum
Ecclesiarum fabrica cum ea qua cepta est dignitate perfici pos-
sit in honorem Dei. et vestrae S. memoriae quo faciet vestra
S. vere et clementis. et summi Pontificis officium.
Ceterum quum nusquam istis praesertim temporibus desint homines
prophani. qui bonis Ecclesiasticis valde inhiant. etiam Ecclesias
hinc regni mei. praesertim sub tempus bellicae expeditionis ma-
gna negotia ab hominibus militaribus exhibentur. bonaque
illorum et miseri caelesti vexantur ac iniuriis afficiuntur. quod
cum alibi saepe in aliis Diocesisibus contingat. tum vero in Cracoviensi
sepius. Illic enim et sacerdotia sunt ampliora magisque insignia
et impetui praedaeque militum magis obnoxia quam illae potissimum iter
est bellis. Et si ego ad defensionem Ecclesiasticam debitum meum
scire et praesto sedulo illud. quia tamen nec ubique custodes habere
possum. neque facile in tumultu bellico huius coherceri possunt. qui
ad cohercendos hostes variis locis proficiscuntur. Non video
aliam firmiorem continendae licentiae militaris rationem
quam si contra illa vicissim praesidia secularia parentur. et
habeantur. quibus auctoribus domini Episcopi. cui violenter
aliquid agere phas non est sit suffulta. quare magnopere vestrae
S. supplico ut tres Canonatus et Lebendas apud Ecclesiam
Collegiatam Sandomiricam. item parochiales Eccle-
sias in bonis Episcopatus Cracoviensis Aeconome seu praefecto
arcis ipsius domini Episcopi Cracoviensis pro tempore exis-
tenti. donare et. ^{m.} ius patronatus perpetuo asseribere dignetur
quo Ecclesia ipsa semper habeat virum aliquem non vulgaris
auctoritatis. quem tanto beneficio tantaque. v. S. gratia auctum
et obstrictum. temeritati violatorum libertatis suae opponere
possit. qua benignitate vestra Sanctitas non parum multum con-
sulet ipsius Ecclesiae tranquillitati atque in turbis belli

quando incidere certissimè ei profectum parabit. Et neque semper
per alioqui eidem deditissimè. vnaque et Erclatos omnes regni mei
perpetuo sibi deuinciet. Dominus Deus diu seruet incolumem
et felicem vestra Sanctam pro incolumitate rei Christianae.
Cuius clementiae merito regnumque et dominia mea humiliter com-
mendo. Datum Vilnae die Maii Anno domini M^o D^o XXXIII°

Sigismundus primus Rex Polonie
Alexandro Ep^o Ostiensi Cardinali
Farnesio

Sigismundus Dei gratia Rex Polonie Magnus Dux Lith-
uanie Russie Prussie ac Masovie us Dominus et
Saxo. R^gmo in Christo Patri Domino Alexandro misera-
tionem diuinam Episcopo Ostiensi Sanctae Romanae Ecclesiae Car-
dinali Farnesio amico char^{mo} ac honoran^{mo}. Salutem et
omnis felicitatis continuu incrementu. Reuerendissime in
Christo Patri et Domine amice Sax^{mo} ac honoran^{mo}. Conces-
serat iam pridem Sanctissimus Dominus noster ad preces no-
stras gratiam Iubilei Illeensi et Vilnensi Ecclesiis exuisti,
quod vestra^{R^{mo}} D^o scimus esse non ignotum. Rogamus plurimu
vestra R^{ma} D^o. ut in primis eius Sancti amplissimas gratias
nostro nomine agere dignetur. pro summa ista illius erga me
benignitate. quam quantuncunq; sepius interpellamus nunq;
tamen in petitionibus nostris apud eius Sanctum frustramur.
Deinde quonia illa Iubilei gratia prius per Sanctum suu
Ecclesiis ipsis concessa non perinde atq; sperabamus illis com-
modo fuit. tum q; seruis allata erat. quam ut debite potuerit
publicari. tum petiam vel fore temporis. sub quadrag^{smi}.
ipsam alia Iubilei gratia aduersus Turcas in illis ipsis Dio-
cesibus incidere. Non mediocri vero studio et desiderio tenem^{us}

ut eadem Ecclesie quam honorificentiss. me restaurarentur atq;
pristinæ dignitati et decoro restituantur. Ad quod et nos quoq;
non parvū impendū fecimus de nostris facultatibus. Licet aliis
gravissimis sumptibus in propulstandis infidelium incursionibus. a
finibus Dominiorum nostrorum nunquam non destitucamur. Preinde
supplicamus Sancti sue ut quo fabrica ipsarū Ecclesiarū ea
quæ iam cepta est dignitate perfici possit. Graciam Jubilei ita
uti initio Sanctus eius concesserat ad biennium adhuc extendere
et prorogare dignetur. quæ in re promovenda ut vestra R. ma.
pro sua solita erga nos benevolentia dignetur nobis apud
eius Sancti patrocínio suo non desisse magnopere rogamus
Supplicamus item eius Sancti de tribus Ecclesiis Collegiatis
Sandomiriensibus Canoniciis et prebendis ac
parrochialibus ecclesiis in bonis Episcopatus Cracoviensis Aconon-
mo seu Castellano arcis Iſtrem qui nunc est et pro tempore
existens in iuspatronatus perpetuo ascribendis. Videmus
enim quantum sit ex re Ecclesiastica secularis homines
cuiusmodi beneficiis reddere Ecclesiis devinctos. ut viros ido-
neos habeant. quorum patrocínio in rebus dubiis et turbulentis
quæ nunc sunt si unquam alias turbasse me videntur. et qui bona
illarū ab iniuriis rapinisq; hominum militarium vindicæ manu tu-
cantur et defendant. Id vero maxime in Diocesi Cracoviensi est ne-
cessarium quæ et optimioribus sacerdotibus est ornata. et per eam militi-
bus quoties itur ad bellū semper est protectio. quare plurimum
rogamus vestram R. ma. ut hoc ipsum quoq; negotiū commendatū
habere et nostras preces apud Sanctissimū D. nostrū quo effe-
ctū sperantur adjuvare dignetur. faciet nobis vestra R. ma.
D. rem multo gratissimā quam illi vicissim omni benevolentia
et gratificatione nostra referre curabimus. fœl. me valeat
vestra R. ma. D. et nos diligat. habeatq; nos et negocia nostra
commendata. Datus vilnæ Die Maii Anno Domini Mo
D. xxxiii Regni nostri xxviii

Petrus Tomicius Epus Crac' Vicecancll
Cardinali Protectori

Rome in Christo laet et Domine domine colen. me. Post sui hu-
miliem commendationem. Ferme duo effluxerunt anni. q
Venerabilis D. Joannes Szarowski Canonicus Posnamiensis vir
generis nobilis et amicis potens cum ita apud suum Episcopum
et venerabilem confratrem Capitulum insinulatus esset quod quidam
homicidium in illa Diocesi Posnamiensis per nonnullos eius necessa-
rios infelicias perpetrari consensu esse deberet multa et prima-
tim et publice in hoc regno egit, quibus et suspicionem male-
ac per invidia de se concitata abolere. et famam integritatemque
sua tueri ac defendere posset. qui quidem cum ante annum mino-
rentiam suam certis documentis prefati suo declarasset remque
de qua cum omnibus transegerat sepositam omnino credidisset
Ecce sibi nihil tale operanti per inimicorum ut arbitratur
iniqua subornationem denovo ea de re ab ista sancta sede
negotium exhibitum esse comperit. Nam et officio fisci Apostolici
Procuratoris se per edictum in urbem personaliter evocatum esse
certior est ab amicis factus. qua in re cum ipse a me ad tu-
endum honorem suum patrocinium postulasset. egoque videndum non
tam in hoc rebus aliqua castigationis necessitatem. quam vindictam
ex odio parari. negare illi operam meam non potui. quam ob rem
D. vestra Romana obnixi rogo dignetur cum Rmo Domino Audi-
tore Camere penes quem cuiusmodi iudiciorum est potestas super
hoc re colloqui et efficere ut homo innocens non necessaria de
honore suo impetitione absolatur. vel si id tam facile fieri ne-
quit saltem impetrare ut hic in regno et praesertim in mea
Diocesi eius negotii cognitio committatur. Nam ad malivolorum

accusationes et iniqua nocendi studia. Somini innoxio iter
tam longum subire et sumptus non necessarios facere durum ad
modum et plane difficile videtur. quo rem pia suo officio digna
et mihi apertim gratam D. vestra Rma facere dignabitur
quam ego illi omni benemerendi officio et sedula seruitute
referre curabo. quam seruitutem et me ipsum D. vestre Rme
ex animo commendo. simulque opto. ut Deus omnipotens
D. vestra Rma diu sana et semper feliciter servare di
gnetur. Datu Cracoviae Die v. Septembri Anno Domini M^o
D. xxxiii

Petrus Tomicius Epus Crac' vicecan:
~~Cardinali Protectori~~
Auditori Camere apostolice

R. me in Christo Later et Domine Domine colon. me. Cum nunc
Mtas Regia a regno absit et ego sum in presens solus qui offi
cium Cancellarii regni sustineam. curitur sepe ad me a plerisque qui
vel consilio vel patrocinio ad explicanda et sublevanda negotia
sua indigere solent. De quorum numero etiam unus est venerabilis
D. joannes Sdzarowski Canonicus Posnaniensis qui nuper edicto Judi
ciali D. vestre Rme ad instantiam Phisici Apostolici Procuratoris
est in urbem personaliter evocatus de re hic in regno multis sub
sellis contra se criminaliter acta et non solum transacta verum
etiam in Iudicio Episcopi sui ante annum definita. Is cum et ipse
certo sciat. et ego coniectura perspicua malevolos suos qui eu
detulerunt: non id requirere et castigatione facinoris. de quo
insimulatus existit rationibus communibus consulatur. sed ela
borare ut alieno iudicio et per calumniam ei noceant. in quem
sui concepti odii domestico iudicio citra infamiam animaduer
tere non potuerunt confugiendum ad D. vestra Rma ea in re

exquid putauimus ea qua ego et Canonici praedicti nobilis be-
neq; morati vizi et meo nomine plurimum rogo ut iudicio suo isto
ad quod homo innocens delatus est causam iudicatum liberare
dignetur, vel si fortasse malit illam deinceps cognitione exeatere,
committere id negotium alicui in mea Diocesi non grauetur ut
Canonicus qui nihil eiusmodi difficultatum meruit simul et sum-
ptibus non necessariis, et longi itineris molestia, liberetur, ego
vero habeam quo illi ex humanitate et beneuolentia D. vestra
Rma intercessione mea commodare et prodesse possim / quo rem-
pam et mihi plurimum gratam facere D. vestra Rma dignabi-
tur quam vicissim illi omni studio et gratificatione amica re-
ferre curabo. Cuius me amoris et beneuolentiae commendo.
et ut illi Deus omnipotens longam vitam et summa in re-
bus omnibus felicitatem tribuere dignetur. ex animo opto
Datum 1559.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici

S Anctiss. me ac beatiss. me in Christo Patres et domine Domine clemen-
tissimi humilem mei Regni et Dominiorum meorum commendatio-
nem et oscula pedum beatorum. Mortuus est Mense praeterito
Radus Dominus Iohannes Episcopus Culmen. integer et fidus
Regni mei Consiliarius cuius virtutem et totius vitae rationem
cum ego non michi solum sed etiam Ecclesiae cui praesent magno
perce utilem noscerem. non magis de illo amisso molestus qua
de sufficiendo simili in locum eius viro fui sollicitus. quare cum me-
orum subditorum de me merita et cuiusque meritis meum perce-
serem ex omnibus ad obsequium hoc Episcopale munus ap-
magisq; meritu Iohannem Danyscw oratorem campensem apud
Caesarem M^{ad} ipsum Episcopatu nomino. Sane q; vestrae gratia

memor iudicavi. quoniam
in presens ad huc

michi esse et ad sustinendu officiu pastorale idoneu declarare
ac testificor. Simulq; illi supplico ut citra mora et difficulta-
tem praenominatu Joannem Dantiscu Secretariu meum ad va-
cantem Episcopatu Culmensi promovere et confirmare digni-
tur cu reservatione sacerdotioru quae hactenus obtinuit. ne
Episcopatu illi dato et ablati sacerdotiis permutationem
tantummodo et non liberalem concessionem fecisse illi vide-
re. quod ego Si vestrae perpetuo studio observantiaq; mea
bene mereri diligen. me curabo. Cui me et Domina mea ihru atq;
iteru tanqua patri dlemen. me commendo illamq; fac. ma. ffe.
et supremo cui praest. munus quod dui. me fungi ex corde de-
sidere. Datu Crac. v Maii Mo D xxx Regni mei xxiii.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Rme in Christo Later et amice domine noster char. me ac So-
norande. Audita morte Rdi Domini Joannis Episcopi Culmen-
Probi et officiosi Regni nostri Consilarii Nos providere cupientes
ne Ecclesia illa pastore suo diu careat. Nominavimus et comenda-
vimus ^{nostre} ad Episcopale munus Sanct. mo Domino Joannem Dantiscu
Secretariu nostru. et qui Oratorem nostru iam pridem apud
Caesarem Mtem agit. vizu non plus nobis gratu quia istius
modi dignitate dignu. quare D. nem vestra Rma rogamus
ut illu San mo Domino nostro commendet nomineq; nostro illius
Sancti supplicet ut cum citra mora ita ut nos per litteras
petimus confirmare dignetur cu eius etiam sacerdotioru re-
servatione quae hucusq; undecunq; quesita obtinet. In hoc
enim S. tas sua. et D. vestra Rma plurimu nobis gratifi-
cabitur cuius nos operam sicut diligentem agnoscimus ita
etiam cumulado studio et gratificatione nostra referre cura-
bimus.

Valeat optime et sit semper felice D. vestra Rma et nos mu-
tuo sicut facit amet. Crac^{ie} v. Maii M^o D^o xxx Regni
nostri xxiii

Petrus Tomcius Epus Crac Vicecan:
Andree Cricio Ep^o Pasmawensi Plocen

R^{me} in Christo pater et Domine nepos charp. me nudi^{us} tertius
primo ad me rediit puer meus. filius Domini Castellani visnen
cu litteris D. vestre Rma. ex quibus cu cognovi illam exem-
plu litteraru lasari Bonamici ad Ser. mu^m regem juvenem ser-
ptaru non accepisse illud nunc ad illam mittendu duxi ut
si illi visu fuerit. perspecto illius litteraru instituto et argu-
mento latius super his quae scripsit. pro honore et dignitate
Ser. mi Regis juvenis respondere possit.

Ceteru his diebus accepi a R^{mo} Domino Cardinale Prote-
ctore et Doctore r^{ecic}ba litteras quibus significarunt mihi
id maxime obstare quominus Privilgium nobis ordinariis con-
cessu extendatur et interpretetur. quod fama non obscura
sit in urbem perlatus quendam ex regni Polonie Episcopis pro
consensu in coadiutoria praestito centu aureos exegisse et re-
cepisse. quae res cu multu Romanos officiales propterea offen-
dat q praecipui sibi a nobis lucra dudum usurpata moleste ferant
A. D^{ne} vestra Rma plurimu rogamus conficere velit ad R^{mu}
D. Carlem Protectorem nomine meo litteras quibus excusam
confictam hanc de nobis calumniam. et persuadeam ab hiis hoc
adversu honorem et dignitatem nostram excogitatu esse quibus
id maxime curu est. ne Privilgium nostru ad hanc interpreta-
tionem quae nobis prodesse illis vero obesse perpetuo possit
perducatur.

Posteru scripsit ad me Doctor r^{ecic}ba q R^{mus} D. Carlis

Fernesus ostendit Episcopus illi ad se vocari commissumque ut
mihi perscriberet atrocem iniuriam. R. d. Domini Cipriani Epis-
copi Sidonien. Praelati sui domestici qua a domino Lodovico cui
eius Mandato per satellites captus et carcere detentus esset
paucis retro Mensibus est affectus simulque a me postularet age-
rem apud R. l. m. M. l. m. ut illi pro tanta contumelia illata sa-
tis fieri mandaret qui R. mus D. Cardinalis Fernesus quonia-
m in urbe multum auctoritate valet. et est Collegii R. morum Domino:
rum Car. l. u. Decanus. rogamus a D. vestra R. ma ut ad illum
etiam nomine nostro conficiat litteras declarari illi quod Doctor
r. Becicza mandata sua R. ma D. nobis perscripserunt. et quod
ego casu R. mi Domini Episcopi Sidonien. molestus fero animo.
Denique quod non grauatim operam et patrocinium meum apud R. l. m.
M. l. m. impendam ut illi pro hac iniuria satisfieri mandet.
sed et in quacunque alia re possim illius R. ma D. aut eius serui-
toribus sic seruire et gratificari offero me paratum et beneuolum.
rogo autem eius R. ma D. ut illa vicissim mea et Ecclesiae meae
negotia habere dignetur apud sanctam sedem Apostolicam com-
mendata

Quae D. vestra R. ma optauit de prorogatione Iubilei in Regia
M. l. s. litteris adscribi feci non grauatim et eius rei expedicio-
nem Doctori r. Becicza sollicitandum commisi.

Magnopere mihi displicet et molestum est quod contributio quae diu
collecta esse debuit culpa opulentiorum et cum auctoritate Prae-
latorum in Diocesi D. vestrae R. mae hactenus collecta non est
pudor est enim haec quae vniuersa decreuit synodus tanto tem-
pore non reddere et metuendum in posterum ne non consenciant
Capitula ad instituendam tum Contributionem cum et nobis et
reipublicae maxime videbitur expedire. quare D. vestra R. ma
rogo ut operam faciat quo suae diocesis diuites Sacerdotum
possessores iuste et cito id quod debent contribuant. Nam ubi
ipsi Praelati vel absint. vel sint negligentes, eorum factores et

negotiorum gestores censuris Ecclesiasticis ad solvendum Contributio:
nem D. vestra Roma cogere poterit. Cuius amor et benivo:
lentia me commendo. diu is. meqz illam sanam et semper feli:
q. ma. esse ex animo opto. Datus in Kielesse xxvii Augusti
M D xxx iii

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici
Clementi septimo

Quia est nunc temporum ratio ut non desint homines prophani qui
bonis Ecclesiasticis valde inhiunt. ex quo fit ut Regni mei clero
presertim sub expeditionis bellicae tempus. et multa et magna
ab ordine militari negotia facessantur. bonaqz illius et miseri
Coloni hostilem prope in modum vexentur. Id tu alibi saepe tu
in Cracovien Diocesi contigit sepius, in qua sacerdotia in
pressioni praedictae militum magis sunt obnoxia. qz per eam ~~ita~~
~~esse~~ fieri, militibus consuevit. Neqz vero vel quid mei sit in de
fendendis Ecclesiasticis officijs nescio. vel illud sedulo presta
re non conor. sed cum nec Custodes ubiqz possim collocare. neqz
liceat bellico in tumultu in quo ad multa commovere necesse est
satis in eos severe animadvertere. qui ad coercendos et pro
pulsandos Christiani nominis hostes variis ex locis proficiuntur
Alia michi via est et ratio excogitata. qua tantis malis mederi
possim. Visum est enim ad rem vehementer pertinere. ut ad se
cularum licentiam refrenanda et milites in officio continendos
ab ipsis potissimum secularibus satis firma praesidia compara
rentur quibus domini Episcopi auctoritas mihi possit cui vi et az
mis contendere per leges Ecclesiasticas non licet. quo vero li
bentioribus animis propugnationem istam bonorum Ecclesiasticorum
susceperint atqz ad eam rem obstructi essent quodam modo et ob
ligati

† obligatus

fuit michi deliberatu. Jus patronatus Ecclesiarum quarundam eis
concedere. qua de re nihil statuendum tamen putavi. nisi pro meo
amore proq; perpetua mea erga sedem Apostolicam observantia
prius de ea ad S. vestram retulissim cui magnopere supplico. ut ami-
mi mei prepositu confirmare velit. ut tres Canonatus ac Prebendas
Ecclesie Collegiate Sandomiriensi oppidi. cuius ad me proprietates
pertinent. tum nonnullas etiam parrochiales Ecclesias in bonis Epis-
copatus Cracoviensi exconome seu Praefecto Arcis Iſſzen donare
et in Jus patronatus sempiterno tempore adscribere dignetur
Ad multa id et Sancti vestre et ordini Ecclesiastico Regni mei
pertinebit. quid enim ordini Ecclesiastico usu venire potest utilius
quasi habeat aliquem hominem secularem. et magni bus claru
et auctore predictu non vulgari. qui S. vestre meoq; beneficio
auctus atq; ita sit Ecclesiis obstrictus ut bona earu ad Mensam
Episcopalem. et alioru pertinentia. contra omnes improboru
impetus qui iura Ecclesiastica violare audeant tueri sibi
necessario et defendenda existimet. Tum autem tranquillita-
ti Ecclesie hac ratione consulatur. habitura enim est et certu
et firmu presidium. si quando belli tempestates impenderent
quae solent in regno meo esse frequentiss. me propter crebras So-
stiu infidelium in finis meis incursiones. Me vero Sancti vestre
aliqui dediſſent. atq; una Praelatos regni mei omnes in per-
petuum sibi hoc beneficio devinciret atq; obligabit. Dominus
Deus diu servet incolumem et felicem vestra Sanctam
pro incolumitate recip. Christianae. Cuius clementiae me
Regnuq; et dominia mea Sumiliter commendo. Datu vilnae
octobris M D XXXIII. Regni nostri XXVIII

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori.

Sigismundus dei gracia Rex Polonie Magnus dux Lithuanie
Russie Prussie Masovie etc dominus et haereditarius.
Rome in Christo pater. Supplicamus Sanctae matris Domini nostri ut
tuus Canonicatus ac prebendas Ecclesie Collegiate oppidi
Sandomiriensis, cuius ad nos proprietates pertinet, tu et parochia
les nonnullas Ecclesias quae partim in nostris regibus partim
in Episcopatus Cracoviensis bonis sunt, Economo seu Praefecto Ar
chiepiscopatus Jslaw: dignitatis vero Canonicatus ac prebendas Ecclesie Ca
thedrales Scarbimiriensis: et item nonnullas parochiales Eccle
sias Economo seu Praefecto Archiepiscopatus Slawkoviensis, in ius patrona
tus impetrare tempore velut alicubi. Id quod ut nos faceremus
qui sumus coram laicis et temporalibus dominis quibusdam in locis
dam in locis non alia vlla re adducti sumus, nisi quod Ecclesias
tici commodi rationem nobis esse ducenda existimavimus.
Esse enim id ex re videmus Ecclesiastica, ut homines secu
lares, id genus beneficiis deinceps reddantur Ecclesiis atque
obligati, ne desint vinctis Domini viri idonei quorum instabilis et
turbulentis rebus. quales si unquam antea nunc vel maxime
esse videntur. fide et patrocinio. ut liceat. qui bona earum
ab iniuriis et rapinis militum. sicubi res flagitet vi et manu
asservare et vindicare non dubitent. quod in primis in Craco
viensis Diocesi necessarium est. per quam militibus transitus esse
solet quod ad bellum proficiuntur non sine magna bo
norum Ecclesiasticorum calamitate et ruina. quare quo acquie
ra petimus non private nostrae utilitati. sed publicae Ecclesias.

honoru commoda et emolumento prospicere cupientes, hoc
nobis molestius accideret, si quemadmodum in interpretando
Privilegio ordinarius Regni nostri concessit alijsq nonnullis
in rebus, repulsam saepe passi sumus, ita hanc quoq tam
instam rem a Sancte sua precibus nostris impetrare non
possemus. Neq satis mirari possumus, si non perspicit Soc
Sanctas sua de his quae precario postulamus, posse nos in re
nostro quidquid voluntas nostra tulerit nullius consensu re-
quisito statuere. Nos tamen ita ut a maioribus nostris fa-
ctitatu, et nobis quasi per manus traditu esse scimus cum
Honorem Sedi Apostolicae semper voluntarii detulimus, ut
singulis de rebus Ecclesiasticis ad eam possimus referre
neq factu mutamus, atq adeo facimus id, et facturi deinceps
sumus perlibenter: sed eum qui nobis vicissim debetur
Honorem nobis isthic non haberi, id vero quin graviter, et
iniquo feramus animo obscure ferre non possumus, nisi forte
solis id vobis licere existimatis, ut eum Consulem esse
negotii cui Senatoris ipsi non sitis. Ita ad nos allatu est
non solum iustis nostris atq suis Honorariis precibus locum
isthic per sepe non esse, sed nuncios etiam nostros contem-
nam et pro nichilo haberi, id quod a quavis potius alia
qua ab ea gente factu oportebat, ubi non orta salu esse, sed
unde ad alios quoq pervenisse dicitur humanitas. Est id
nobis valde molestum, sed et hoc minime gratum, q quae paulo
ante nobis et Episcopis Regni nostri, beneficio Sanctis
suae Privilegia sunt concessa, de eorum postea auctoritate
subito detrahi audimus: et quae hodie rata sunt cras irru-
ta fieri, ut his quae ^{ab} illius Sancte indulta sunt niti satis et
confidere nemo possit. Videtur in ea re Sanctas sua, pace illius
dixerimus, et sui et nostri decori obliuisci.
Quamobrem vestra R. D. etiam atq etiam redimentes
petimus, primum ut Honorem nostru et dignitatem curae pbi

265
velit esse: Deinde quā potest maxima opera nunc. ut
quod tantis precibus contendimus id primo quoque tempore a S.
D. n. optatum feramus. Privilegia postremo ut a Sancto sua
nobis concessa, firma et stabilia nobis maneant: ne paulo post
derogatum illis velit quæ semel ei auctoritate sua sancire pla-
cuit et decernere. Sed et hoc silentio preterendum non du-
ximus: ita nos accepisse, solum R. D. vestra non solum non pro-
uehere negotia nostra apud Sanct. mo Do. nostrum sed petiti-
onibus etiam nostris interdum aduersari. Nos vero quis nobis
cuius Protectoris usus esse queat non videmus qui contra
rem nostram ipse venire audeat. necdum propugnanda illius
ac defendenda curam gerat. Rogamus itaque R. D. vestram
officii ut sui meminisse velit atque patri sui Rmi Domini Laur.
cui Cardinalis in cuius demortui locum successit vestigia perse-
quatur. quem singularem in nostris rebus nostris negotiis
tuendis fidem neque vulgarem diligentiam adhibuisse cognouimus.
Factura est vestra R. D. rem et virtute sua digna et nobis ita
gratam. ut eam omni amore nostro et benivolentia vestra
R. D. referre curaturi sumus. quæ fac. me valeat. et nos ac
negotia nostra habeat commendata. Datum Vlnæ Die
octobris Anno Domini M^o D^o CCC^o Regni nostri XXVIII

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali protectori
Datarlo App^o co.

Suplicamus Sancte. mo D. nostro ut tres Canonicatus ac prebendas
Ecclesie Collegiate Sandomiriensis oppidi, cuius ad nos propri-
etas pertinet, tum et parochiales nonnullas Ecclesias quæ
partim in nostris Regibus partim in Cracoviensi Episcopatus bonis

sunt Acconomo seu Praefecto Arcis jßlzen dignitatis vero et
Canonicatus ac Libendas Ecclesiae Collegiatae Scarbimizien
et nonnullas parochiales Ecclesias Acconomo seu Praefecto Ar-
cis Slawcomien in Inspectationis sempiterno tempore vel ad
scribere. Neque vero temere nullaque legitima ratione addu-
cti nobis id a S. sua concedi postulamus. Sed quia cleri ratio-
nibus non alia re provideri posse rectius videmus quam si non
concilianda sibi solus secularium studia verum etiam nonnullae
officiorum genere deinceps eos curet atque obligandos. Nullum
autem vinculum excogitare potuimus arctius quo secularium animi
qui quae est temporum iniquitas vel potius pravorum quorundam
dogmatum peruersitas magis nunc quam vix antea abhorre-
a clero videntur coniungi cum eo possint et connecti firmitus.
Quod si hunc eis honorem Sabitu velint Ecclesiastici, ut confe-
rendorum aliquot sacerdotum potestatem penes eos esse paci-
antur. Incredibile est quantum sit ea res ordini Ecclesiastico
commoditatis allatura. Nam cum obnoxia sint maximeque opor-
tuna iniuriis et rapinis nobilitum bona Ecclesiastica, qui ferre im-
pune grassari in ea hactenus videbantur quod per leges Eccle-
siasticas vim vi repellere Episcopis non liceret. futurum est ut
cum ad homines aliquos et natalibus claros et vitae integri-
tate spectatos, Sonos is delatus fuerit, quoniam iniuria cleri ad
suum aliquod incommodum redundare existimabunt. cuius bona
non minus quam sua ab omni incommodo detrimendoque facta li-
cta conservaturi, atque iniuria sacerdotum manu quoque si res ita
flagitet propulsi futuri sint. Cum autem nos tanta cura cleri
rationibus prospicere cogitemus. satis mirari non possumus
vos isthic non solum pari studio in utilitatem eius non incumbere
cum tamen proprius ad vos ea res pertineat, verum etiam tam-
pud nostros conatibus vehementer obstare. Neque vobis cuius
interim res in mentem venire. si quae res magnopere am-
mo nostro incedisset, posse nos praecipue magna Regni utili-
tate

urgente, Sonorarius istis precibus posthabitis id quod commo-
du nobis videretur arbitrato nostro de ea statuere. Nisi forte
quid Juris nostri sit et potestatis Regiae nos ignorare putatis.
Nos certe morem a maioribus nostris quasi per manus nobis
traditum libenter observamus atque habemus et habituri su-
mus demum sed Apostolicae cum honorem, ut singulis de re-
bus Ecclesiae ad eam referamus. sed nostri quoque honoris et
dignitatis rationem istis vicissim non haberi, et totius iam nos
sonesta petentes, repulsa passos esse. a quo animo ferre non
possumus. Primum Sonimus patientia si saepius ledatur in fu-
rorem verbi amant. quid Regi fieri existimatis. quare D. vram
petimus demum contra rem et petitionem nostram ne veniat
quin potius cum et aqua esse quae postulamus videat. et cleri ratio-
nibus vel maxime conducere, tam pios nostros conatus provide-
re et adiuuare velit. quare ita nos sibi demerebitur ut omni
gratia et benivolentia nostra Regia D. v. id referre cura-
turi sumus.

Petrus Tomicski Ep^s Crac^e vicecancell.
Doctori Sta.^o de Necijsa Poemencionario.

Venerabilis domine frater in Christo char. me. Rediit ex urbe
Roma Joannes Wilamowski. saluus quidem et incolumis. sed va-
cuis manibus. quippe qui nichil obtinuit eorum quae habuit sibi
commissa in Regia M^{te} et nostris negotiis. certe non bene da-
bet animus suae M^{te} q^{uod} tam parva et prope modum nulla ha-
beatur istis eius ratio, vultque adhuc sua M^{tas} Summo Pontifi-
fici et Rmo Domino Carli Protectori litteras de hac re suas
quae posteaq^{ue} conficiuntur nos ad vos mittere curabimus.
Bulle reservationum ad Scholasticum et prebendam monetariam

Ecclesie nostrae ac item ad duas Collegiatas Ecclesias cum non
nullis aliis rebus per vos missae sunt nobis reddita.

Scrupsimus nobis iam aliquoties ut dominis Archiepiscopis ex dena-
rio sancti Petri Mti Regiae concessio quidpiam mitteremus id
quod tametsi non videatur Mti suae fore necessarium et alioquin
in brevi prorogationis donationis eiusdem denarii illi factae
non continetur quod decidere illis pars cuius aliqua debeat ad
conciliandos tamen eorum ammos praesertim vero domini Epi-
scopi de Senis. Nos etiam non explorato in hoc animo suae Mti
non nichil eis utique mitteremus id quod brevi facimus multum
tamen eis mittere non poterimus. propterea quod denarius ipse
valde iam decurrit et certe si in urbem Romam perferri de-
beret et non pendi hic Regiae Mti omnis solutio illius denega-
rent cum in multis iam locis Regni vi pene extundi illud opor-
teat.

Nescimus quo errore accidit quod dominus Nicolaiewski insufficientis
et non bonum Mandatum vobis misit. utcumque tamen sit factum
nos aliud Mandatum illius brevi ad vos mitteremus. Siqz adversa-
rius eius Bolanczki huc venerit concordiam inter eos faciendum
tentabimus. vos tamen in omnem euentum curate et observetis
diligenter ne quid contra dominum Nicolaiewski in audientia
contradictoria agatur.

De Phrigione seu reboatore ac scuto ad pluviale nobis faci-
endo non bene intellexistis id quod vobis scripsimus. Nam nos
non ideo picturam scuti vobis misimus quod simile habere vellemus
sed ut Phrigio ipse in scuto quod nobis facturus est non aliam
picturam depingat quam quae in scuto per nos misso est depicta
quare curate ut ipse Reboator elaboret et faciat nobis
totum scutum cum figura sanctorum trium Regum iuxta formam suam
quam elegantissimam habere se dicit per egregium et primi no-
minis pictorem depictam. Nos vero pro labore ipsius id totum

quod equum et iustum ei videbitur liberaliter ei solvemus. aliter ita
ut optat, scuta xxx, modo sit labor singularis.

Nominatio Andreæ Czarnkowski valde est iracunda per hoc quod
breue Apostolicum nominandi illum priorem ad Ecclesiam nostram
quod Dominum Karampinski, datum est ad Regiam. quæ nominare eum
non vult. sed contra nititur magnopere. ut dominus Karampin:
ski illi præferatur. In quo agitur certe ipsi Andreæ Czarnko:
wski non parua vis et iniuria sed nos excoitare non possumus
quoniam pacto retinere illum debeamus. Si tamen vos scire poteris:
his modum quo iuvare posset. postulamus a vobis ut nobis suggere:
ritis. habebimus autem in bona consideratione et aduertentia
ad quod Dominus Lambertus consulit faciendum quodque vos nobis
prescripseritis

Causa Domine Crupczina Cuius Cracoviensis vobis singulariter
commendamus quæ cum sit iusta non libenter videremus. ut hæc
bona matrona iniuria et gravamen aliquod sustineret. atque
ideo postulamus a vobis ut iuvandæ et promovendæ eisdem causæ
sue curæ et diligentia vestra non gravatim accommodetis
In quo rem gratam nobis facietis.

Jam tandem fecimus concordiam inter dominum Cordzbock et Ser:
vitorem nostrum Gorski occasione Scholasticæ Plocen. licet quid
Gorski parva pro suo iure admodum contentationem acceperit
declinans tamen litem quæ subeunda illi fuisset cum suo Episcopo
conditioni sibi oblate acquievit eamque suscepit. quibus autem
conditionibus ea ipsa concordia confecta sit id non erit postea
vobis incognitum.

Cum Dominus Datarius adeo mordicus teneat iura et consue:
tudines Romanas etiam contra preces Regis Alti. nos cura:
bimus ut illi sua Alti scribat et quemadmodum consuleris
mitteremus illi pellicam marduzia bonam ac elegantem quam fieri
iam mandavimus

De pecunia in prerogationem jubilei ad Ecclesias Vilnensem et Plocensem

per vos exposita impendimus libenter omnem opera nostra
ut vobis solvatur. et cum primum huc ad nos missa fuerit. eam
vobis illico transmittemus. Mittimus quoque vobis propedem de-
bitum quo vobis obligamur hoc est ducatos xxv silios octo. Joan-
nem vero Wilamowski cui quadraginta aureos mutuali estis
in parte aliqua solutionis per vos vobis faciendi etiam iuvabimus.

Placet nobis quod super parrochiali in Koslow concordia interitis
quae duris quidem conditionibus vobis constat id quod non acci-
disset si dominus Episcopus Poznaniensis praestitisset id quod factu-
rum se nobis promiserat. quando tamen fieri aliter res non potuit
non nisi ex quo animo vobis ferenda est vos vero sciatis quo pacto
postea erga eos qui fortunas vestras impediunt gerere vos debe-
atis.

Scriptimus vobis antea qualiter dominus Gantzkowski excusabat
se apud nos in suis de quibus contra eum quæsti estis. Scriptimus etiam
ut illi parrochem in Gora fauere velis id quod tanquam rogati per illum
feceramus. Cum autem ipse ut scribitis se se non bene vobis con-
servavit. qui eorum quorum potuit odia in vos excitavit. nos non
solum non pulsabimus vos amplius ullis precibus. ut illi iure ve-
stro super parrochem in Gora cedatis. Sed favorem quoque et
patrocinium nostrum omne ab eo subducemus ex eo quod ipse non stu-
duerit morem gerere et conservare se his qui nobis sunt grati
quorumque opera et servitius nos utimur in conficiendis rebus et ne-
gociis nostris.

Allatus fuerat hic rumor. primum de aegritudine. deinde etiam
de morte Summi Pontificis. posteaque vero vos scripsimus Sanctum
illius convalescere. fuit nobis hoc nuntium perquam gratum propter
eo domino Deo summas gratiarum actiones referimus.

Rogatis nos ut rationem habeamus diligentem et laborum ve-
strorum per vos in curandis istis rebus et negotiis nostris
exhaustorum id quod nos ut faciamus in bona memoria et

178
consideratione. Sabeze semper volumus. tam pro nostra in vob
propensione. quam multis nominibus vobis car. demeritis. tum
etiam pro fide et diligentia vestra. quam in conficiendis recte
ac sedulo omnibus. de quibus vobis committimus. namque prestare
hactenus non destitistis. sed nichil esse potest nisi cum tempore.
quare sine bono animo et in aliquantula mora patientia ve-
stra obfirmatis. habemus autem nob nominationem ad Ecclesiam
Gnesnam quam pro vobis destinavimus etiam a M^{te} Regia ob-
tinuimus id. ut vob secundo loco ad illam Ecclesiam nominaverit
nam ut scitis propter pacificandum Dominum Szanki in Can^{tu}
Ecclesie nostrae Dominum Wjoc3ki nominari primo loco oportuit.
Processus nominationis vestrae erit hic circa Dominum Doctorem
Borek qui illud non segmter exequi curabit modo occurrat vaca-
tio quae caderet sub gratias Apostolicas quod si potestis istud
obtineret ut domino Wjoc3ki anteferamus id nos vobis libenter
favemus atqz die demum pro vireli nostra sus vestru^m iuvabim^{ur}.

Volebamus in hoc gymnasio Cracovien^{si} instituire lectorem qui sal-
tem instituta Imperialia legeret in legibus. quae quia non so-
lent audire. Sic apud nos layci: sed solum audiunt eas clerici
quibus auditio illarum ex sacris canonibus vetita est. Derupperam^{us}
vobis ut obtinuissetis istud apud sedem Apostolicam indultum quo
mediante clericis ipsis facultas audiendi leges Imperiales per-
mitteretur. Verum cum domini officiales illud tam magno aesti-
mant ut scripsistis et non perpendunt. q non dant nobis gratias
vel quod ipsi non gratias acceperunt. valeant cum hoc indulto suo
quod dare tantopere degnantur. Si tamen vob per penitentie
viam seu per breve aut aliquo alio pacto expedire illud posse mht^{ur}
legitis. postulamus a vobis ut in hoc operam vestram facialis no-
bisqz deliberationem et consilium vestrum perscribatis.

Quod litteras Regiae M^{te} Summo Pontifici et nonnullis Dominis
Cardinalibus scriptas permoti rationibus non inefficacibus

non reddideritis. nos factu hoc vestrum boni consulimus. alias
vero litteras in eam sententia qua retulit nobis Vilamowski con-
scribi. Sic curabimus quas accedimus quanta mispergemus vobis qz
postea mittemus.

+
et Archid. Crussini
i. e. p. Quia vero
Benedictus do. Ep. Wlo.
Disflamici

Mortuus est hoc Mense Septembris dominus Stephanus Loebowski
Can. cus wladyslaw. Valde cupit Francisci de Sandomina Secretoris
sui fidissimi fortunas augere. postulamus a vobis ut eidem Francisco
Arcidiaconatu Crussiniensem vacantem apud sedem Apostolicam mox ac-
cepis his litteris impetris. verum quidem est qd dominus olim Ar-
chiepus Gnesen expedivit bullam generalem qua mediante
Arcidiaconatus Ecclesiarum omnium Regni Cathedralium et College-
atarum, Beneficia electiva censentur, et non nisi personae ad Do-
ctoratu promotae ad eos vocandae declarantur. sed ipsemet D. Ar-
chiepiscopus illam non observavit neqz in vsa habuit. utcumqz
vero sit nob negotium Francisci Secretoris Rmi Domini Episcopi
wladyslawi industriae diligentiaeqz vestrae commendamus
et postulamus a vobis ut securitati ipsius ab omni parte de-
bito modo prospiciatis sic qd Arcidiaconatu ipsu Crussiniensem
securae et citra ullu impedimentu obtineat neqz electivitas bene-
ficii neqz etiam id qd ipse Doctoratus titulo non est insignitus
obstare ei quidpiu possit. In quo rem gratissima nobis facietis.

Mortuus est hoc eodem Mense plebanus in villa Colaciedze
domini Abbatis Thimiceni. itaqz postulamus a vobis ut pleba-
nia mortui illius vacantem Sonorabili Joanni Guadi clerico
nepoti ex fratre praefati domini Abbatis impetris. et ut
in impetrandis his ambobus beneficiis non anticipemur summa
curam et operam vestra adhibeatis. Hoc autem impetratio
eoru erit commodior et efficacior qd in praesentia gratia omnes
pendent revocatae.

Translationem nominationis domini Rylski de Tschysia wladyslawi
ad Losnamien expedire memineritis, prospiciatis tamen ut

non officiat quidquam furi seruitorum nostrorum ad eandem Ecclesiam
non pridem nominatorum.

Est Hispanus quidam isthic Genuis Sepulveda qui scripsit librum
contra Erasmus Rotterodamum quem rogamus vos ut cum ipsius
librum quamprimum nobis mittatis quo rem valde grata nobis facietis.

Non erit bene contenta Alas Regia postquam intelliget Rmum
Carlem Protectorem regni sui non solum non curare diligenter res
et negotia sua et Praelatorum ac subditorum suorum verum etiam non nun-
quam illis impedimenta ingerere id namque de sua Roma sic passim
iam praedicatur. De hoc tamen quina fuerit animus et mens
suae Alas vobis alias perscribemus. Bene valete Datum Cracov
Die xx Septembris. Anno M D xxxiii

Non placet nobis quod nimium solliciti estis de prouidendis negotiis
vestris ad sacerdotia Ecclesiarum ad quae obtinenda per hunc
aetatem nondum sunt satis apti, facite opera vestra ut erudiantur
bonis litteris, et moribus dum iuuenes sunt. Si enim profecerint in
litteris, et tales se praestiterint quales vos illos habere et videre
optatis, tum demum poteritis cogitare de augendis illorum for-
tunis.

Retulit nobis Joannes Vilamowski datam esse isthic contra vos
ac etiam contra nos supplicationem quandam, qua utrumque nostrum
sigillari deberet de qua vos quoque litteris vestris ad nos datis
non nihil attigistis. Postulamus a vobis ut exemplum seu copia
illius ad nos per hunc nuntium Moisiecha transmittatis.

Ceterum nemini recitatis litteras praesentibus nostris annexas
priusquam impetraueritis Arcidiaconatum Cracouensem, et Ecclesiam
parochialem in Colaciczke, propter quae potissimum has litteras
celeriter ad vos mittere curauimus, quas scribi fecimus dupli-
catas ut si vix interceptentur, aut quouis casu deperirent
alterae saltem ad vos perueniant.

Crac. xx. Sept. 1534.

Petrus Tomicski Epus Craçc. vicecancell.
Cardinali Protectori

Rex me in Christo pater et domine Domine colen. me. Post officioru
meoru commendationem. Reddidit michi joannes vilamowski
Ser. mi regis mei nunctius litteras a R. ma D. v. cu humanitatē
plenas tu insignis amoris in me notis. In quibus R. ma D. v.
stra omne studiu suu. et benivolentia omnemqz cura et diligentia
in omnibus suis quae a Sanctiss. mo Domino nostro impetrata volum
conficiendis ad me deferret. Dicit non potest quā grata michi et in-
cunda acciderit tam singulari humanitas R. D. vestrae. quo-
minus enim meritū me esse scio ut tanta voluntas inclinatione
in me propenderet. Hoc me magis ob insignem istam gratia
debere R. D. vestrae proficere et prae me fero. Cogit itaqz
me incredibilis amor meus et observan^a ut quae vel ad R. ma
D. vestra. vel ad sanctam sedem Apostolicam pertinere existimo
ea libere in hisce litteris perscribam. Is enim sum semperqz fui
qui pro eo atqz me facere debere intelligo. omnem curam meam
et cogitationem in eo semper fixi atqz locavi ut et sedi Apосто-
licae ea quae debetur veneratio a Ser. mo Rege meo praestaret
et ad amorem eius ac benivolentia quo R. ma D. vestra com-
plecti intermisit nunquam. maior in diis singulos fieret accessio
ac Deo sit gratia immortalis. cuius id potius beneficio. et mi-
sericordia singulari. quā vel meritis aliquibus nostris vel opera
nostra et labore contigisse arbitror. Sabemus Regem cuiusmodi
qui et vitae sanctimonia. et erga sedem Apostolicam observantia
et erga ordinem Ecclesiasticum studio et benivolentia cu
quovis Principu Christianoru certare. aut absit verbo invidia

inuidia palma potius omnibus praeferre possit. In vestra vero
Roma non ita videtur voluntas illius immutata. ut aliquid
de studio illo suo remisisset existimandus. quare quo sanctior
est Rex. quo nominis Apostolici observantior. quo totius cleri
studiosior. quo vestrae etiam Romanae dilectior, hoc mihi di-
ligentius a vobis ipsis fovendus esse videtur. ut eum quem cepit
cursu teneat. atque institutum illud suum moremque laudabilem sibi
iam inde ab amicis proavisque suis quasi per manus traditum. dum
spiritus artus eius regerit. firmiter et mordicus quodammodo
retineat. Ita enim mihi me ^{ante} animi mei coniectura fallit intellige-
re videor. sanctae sedis Ap^{ostolicae} ex eo maxime pendere. si ea
qua par est veneratione. Regibus. et Principibus prof. quantu-
m id si facere supersederant conuelli eam et labefactari ne-
cessum est. Merito itaque foret consilium ut omnes omnium Regum
gracias non retinendas solum. verum etiam aquirendas sedi
Apostolicae curare his. Nunc contra fieri video. atque id pro-
mea incredibili erga sedem Romanam observantia rebe-
menter dolere. Nam ut de aliis rebus taceam. quorum postu-
lationibus iustis fortasse de causis locus datus non est. Rex
meus quae in aequa petitione superioribus temporibus repul-
sam tulit. atque eam animo tulit valde acerbo. Multo autem
id acerbius quod quae paulo ante concessa ei fuerat a S. mo. Dno
nostro Privilegia. ea non multo ita post abrogata. et antiquata
inducta. esse intellexit. Acciderunt ei Saec. valde molesta.
Ioculante enim seculi agi existimat. Est tamen adhuc ea
qua semper fuit in sedem Apostolicam observantia. atque iterum
ea quae iuris sui esse existimat. Recario tamen a San. mo
D. nostro postulat. quae si quod Deus omen obuat optata
non tulerit. ne multo magis animus illius regis repulsarum
impolens exacerbetur cautio est. precipue. circa quae petit
non ut suis. sed ut cleri rationibus consulat impetrata
velit. videt optimus Rex iustos esse praedix. et ut ve-
rui

dicam latrociniis quorundam agros Ecclesiarum, videt flagrare
illos magno odio atque invidia apud seculares, qui bonis nostris
insidiant, defendit et tuitur quantum potest. Sed an idem stu-
dium ad vindicandas ab iniuriis multorum possessiones nostras
filius allaturus sit, aut posteri eius certum non habet, neque
id prestare potest. Cupit itaque prius quam ex hoc corporis sui
domicilio migret, memoria nominis sui nobis relinquere sem-
piternam, et viam quandam ac rationem excogitare, qua bo-
na nostra ab omnis generis hominum iniuriis, strata lecta con-
servari queant. Ad ingens certe ordinis nostri dedecus, et
infamia pertinere videbitur, si in tuendis nostris commodis
nobis ipsis seculares principes diligentiores esse iudicentur.
Essetque maxime miserandum, si quos a nobis adiutos oportuit
ipsos nos nostra relictalia tueri nostris commodis prospicere
cupientibus aduersari vellemus. Quapropter etiam atque etiam
R. D. v. vehementer oro ad tam iustam rem R. M. t. no-
mine impetranda quam ex eius M. t. litteris cognoscet, toto
quod ament pectore ut incumbat tui ne circumscriptum atque
oblitterentur concessa R. M. t. et Praelatis regni sui a S. mo
Domino nostro Privilegia, summa cura provideat. Iude et
ad sedem Apostolicam maior accedet veneratio, et ad clorum
Ecclesiarum mearum non mediocri redundabit utilitas, ac ad amo-
rem R. M. t. in R. ma. D. vestra ingens addetur cumu-
lus. Commendo me rursus ex animo vestrae R. me. D. m.,
qua Dominus Deus quae diu. m. seruet incolumem florentem
et felicem. Cracoviae Die vii Octobris. M. D. xxxiii.

Petrus Tomicius Epus Crac' vicecancellus
Datario P A P E

Rede domino amice et maior Sonorande. Cum peruenisset
ad aures Regie M^{ti}s domini mei, preces eius apud s^{ct} sedem
Apostolicam desertas neq^{ue} eis quidquam loci datum fuisse, optimo
omniū maiorem cepit dolorem. neq^{ue} adeo se rerū esse imperitū
dicebat. ut quid miris esset, potestatisq^{ue} suae regie, non intelligeret,
negabat se vlla religione impediri quominus de regni sui negotiis
eius arbitratus suo ea quae vellet precipere aequa et Sonesta
statueret. durius fortasse id accepit quā vobis istud fortasse
creditis. Non solum irritas apud sanctam sedem Apostolicam preces
suas cadere, sed usq^{ue} eo se iam contemni et pro nihilo duci,
ut si quae sint Sodiis a se impetrata Privilegia, eas antiquen-
tur illico. Ego vero quāvis M^{ti}s eius animū non mihi exulcer-
ratū quoad eius a me fieri potest lenire coner et mitigare,
merito se tamen succensere magna q^{ue} istud affici iniuria que-
ritur. Nam q^{ui} totius repulsa paciatur, dignitatem suam et M^{tem}
ledi putat. quod vero quae modo S^{us} D. noster concessit
ea paulo post abrogat ea se non solum de sua veritate de
S^{us} suae auctoritate permultū detrahi et imminui. Decere
enim eius decreta qui Christi in terris agit vicariū fixa esse
et stabilia. et diuturna. atq^{ue} adeo si fieri possit sempiterna
neq^{ue} subinde mutari. quae res, ut contemnantur efficit, dū
quae quis Sodiis impetravit ea non sint in crastinū duratura
certū non habet. Mea est opinio, ad multa San^{to} Domino
nostro pertinere. Regū ut studia conciliata sibi habeat.
Neq^{ue} occasionem eis praestet qua merito possint voluntates
eorū a S^{us} sua abalienari, cū inde fere sanctae sedis

Apostolica auctoritas pendat, si Reges cum Christiani
agnoscant, atque ea qua pars est venerationis prosequantur.
qua in re Rex meus nemini Regum et Principum Christianorum
concedit. sed se propterea minoris fieri oportere equum esse
non putat. si sancta sedem Apostolicam pro eo atque Regem deat
Christianum facit maximi: verum ne benivolentia id magis
quam iudicii testimonium meum esse videatur. neque minorem ideo
auctoritatem habeat. quod illi eius debeo. sed cum certe Regem
meum esse statuo. qui ut vel maxima eius ipsius a vobis ratio
habeatur. multo sit dignissimus. Est enim antiqua virtute ac
fide et pietate princeps, vitae sanctitudo singulari. nostro
vero ordinis ita studiosus nihil ut ei curae praeroganda parat
qua de nostris commodis non tuendis solum verum etiam augendis
et amplificandis dies noctesque angitur. cuius rei vel proxi-
me documentum dedit singulari. Nam cum ^{non} ignoraret Princeps
prudens. noster ordinem nostrum in summo apud Seculares odio
esse et invidia. qui fortunis nos nostris cunctos se vero auctos
illis cuperent et locupletatos. curavit quid pro virili. ne
quid ab eis detrimenti acciperemus. sed quod certe illi est
summo esse erga nos odio propter ordinem inflammatum. Ita
Soc est incertum an pari sit in nos voluntatis inclinatione pro-
pensurus. an idem studium ad nos ab eorum iniuriis vindicandis
allaturus aut filius adolescens Rex iam designatus. aut qui
cum tandem filio successurus est. precipue si senum in locum
ita ut solet fieri. Consilarii quoque succedant adolescentibus. quo-
rum quo sunt corpora firmiora. Soc esse consueverunt animi vi-
res magis imbecillae. quare pro virtute sua et probitate singu-
lari. pro summa in ordinem nostrum benivolentia. patet verus
noster rex optimus beneficentissimusque dum multumque medi-
tando viam tandem et rationem excogitavit. qua conciliatis
nobis secularium animis. bona nostra ob omni periculo
sarta quod ament et lecta conservaret. Neque nobis solum

481
172
verum etiam posteris nostris non vulgarem in nos animi sui pro:
pensionem testatam faceret tempore sempiterno. quodlibet
hoc res pia sit. et ad inexcusabilem totius cleri Regni sui
utilitatem pertineat: facit tamen hoc eius religio singularis
ut ne tam quidem sancta de re statuere quidquam velit nisi de
ea ad San mu. D. nostrum prius retulisset. Cui supplicavit dili:
genter ratum ut esse velit quod de tuendis nostris commodis
animo cum suo statuto habet et deliberatum. Totam autem
causam D. v. ex litteris illis suis ad se datis ac ex domino
Doctore Sta. Regni nostri Penitentiario cognoscit quod ut di:
ligenter sibi habeat commendatam maiorem in modum peto. Scio
enim quantum D. v. pro virtute sua et prudentia atque usu rerum
non mediocri apud S. D. nostrum gratia valeat et auctoritate
atque in ea fere omnia posita esse non ignoro quare ut in hac
petitione quae propter summam aequitatem facile debet obtineri
Regem meum D. vestra velit adiutum etiam atque etiam rogemus.
Ite rogo. Ita enim de liberalitate hac vestrae D. interpretabimur
ut summo nos ab ea beneficio affectos indicaturi sumus. Hac
vna et D. v. et sibi gratiam Regiam non mediocrem conciliabit
et apud nos ac clerum nostrum maxima sibi laudem et gloriam
comparabit. et Regium animum S. D. X. observantissimum multo
et magis addictum reddet et consecratum. Alioqui magni im:
pendere video periculum ne si frustra se ad sanctam sedem
Apostolicam Reges confugerent intelligant a iure suo et potestate
Regia presidium potius incipiant. Commendo me benevolenti:
ae vestrae D. qua dominus Deus diu servet. in sua gratia
sospitem ac felicem.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell^o
Stanslas de Rzecicza Doctori penitenciaro Rom^o

Sigismundus primus Rex Poloniæ.

Venerabilis devote nobis dilecte. Rationes ex urbe joannis
vilamovius nihil earum rerum in quarum desiderio et expecta-
tione fuimus nobis attulit. quæ res valde nobis molestæ accidit.
Ista enim ad nos perferitur non solum precibus ipsius nostris atque
iis quidem Sonorazius. loci nihil esse apud Sanctam sedem Apo-
stolicam. verumetiam impetrata aliquando a nobis Privilegia
induci iam rursus et antiquari. Adco nec sui decori. nec no-
stri Sonoris rationem vllam. S. D. N. ducere videtur. Etenim
quæ sit Sonori nostro adversarium totius nos repulsa pati
idque Sonora potentes nos intelligimus. Sit ne vero personæ
et dignitatis Pontificiæ quæ paulo ante auctoritate eius
sancta sunt. non ita multo post abrogare. Sanctas sua videant.
Non adeo sumus nulla in rebus intelligentia. ut hoc non per-
spiciamus quæ in beneficii loco a S. D. N. concedi nobis postu-
lamus. ea posse nos nullius voluntate requisita pro potestate
nostra Regia nobis ipsis concedere. sed quia mos ipse a ma-
ioribus nostris per manus nobis traditus est. de rebus Eccle-
siasticis ad sedem Apostolicam referendi. nollemus nos quidem
a maiorum nostrorum instituto deflectere. sed id quoque æquum di-
cimus nostræ ipsius etiam dignitatis ratio ut Sabratur.
Nunc iterum Sancti suæ supplicamus ut tres Can. lus et Pre-
bendas Ecclesiæ Collegiati Sandomiriensis et nonnullas
parvas Ecclesias Economo seu Praefecto Arcis ipsius. et
item duas dignitates. C. scis enim quæ Praepositura spectat ad col-
lationem nostram Regiam. Fac Can. lus et Prebendas Eccle-

Collegiatus Scaebimiriensis et nonnullas parochias Ecclesias econo:
mo seu Praefecto Arcis Slanconio in Inspectronatus perpetuum concedere dignetur?
Tuum erit ea in re summo studio contendere et elaborare ut
voti nostri compotes efficiamur atque una verbis ipse declarabis
cum S. D. N. in R. D. Cardinali Regni nostri Protectori
quod iniquo feramus animo et precibus nostras repudiari et
irrita fieri quae paulo ante concessa nobis fuerunt Privilegia
Facturus pro fide tua et gratia nostra. Datum Vilnae
octobris M D XXX inij

Sigismundus primus Rex Polonie
Pavlo Lape' tercio noniter electo

Gratulatio

Quoniam agra esset et prope desposita Christiana res. Principi:
bus eius misera sic ambitione sedente mutum in exitum immi:
nentibus vulgi atque secularium animis multo maxima partem
incredibili Cleri odio inflammatis novis subinde Scelerum emez:
gentibus generibus atque his tam firmas radices agentibus ex:
tirpari ut vix posse viderentur adeo ut sempiterna plerique rebus
Christianorum offusa esse noctem indicarent in caelum manus omnes
sustulimus latrem celestem totius misericordiae fontem precibus
subinde nostris fatigavimus lucem ut sua oboriri nobis faceret
qua calligo illa in qua demersa prope fuerunt omnia discerneretur
atque inclinatis et lapsis prope iam rebus spes aliqua et prope:
diu salutare adferretur. Ecce autem clemens et misericors
Dominus qui opem suam neminem unquam frustra passus est imple:
rare, respexit vota precantium et Sanctum vestrae celsitudinis
nobis demisit quae sapientiae suae luce, procul pulsas tenebris
omnes orbis Christiani partes illustraret. quae ex re cordi
non potest. quanto fuerim elatus gaudio. Nam qualem votis

concepiebamus talem Sanctum vestrum Pontificem nobis designatum esse intellexi. Cum enim ad tres istas pestes sedandas et opprimendas quarum contagione totus fere Christianus orbis affectus est, bella Principum, odia et discordias hominum, Scelerum nova genera, tres essent res maxime necessariae, pacis et tranquillitatis amor, vitae morumque integritas, et doctrina coniuncta prudentia, eas in sancto vestro singulas ita esse ad nos perlatum est, ut qua una sit praeter ceteris Sanctorum virtutum insignis, Sancti facile iudicari queat, dum Principem in singulis locis obtinere dicatur. Jam ergo dubio procul bello, et plus quam civilium vel seditionum potius restinguentur incendia, cuius qui Christi in terris agit vicarium, ad illius cuius typum gerit imitationem, pacis sit rei unius omnium maxime expetenda amator, mus eius inter principes Christianos conciliando cupidissimus, ad hoc connectendam inter eos voluntatum artifex optimus. Jam inter sacrum et profanum ordinant omni deposita similitudo maxima futura est animorum coniunctio, atque ut odium paulo ante ita amor deinceps ac benevolentia certabitur, cum virtutis et probitatis vis esse dicatur tanta, ut eam odisse ne hostes quidem possent, non possent non amare, cuius cum omnes propemodum numeri extent in capite, fieri non poterit quin ad cetera quoque membra partes illius inde aliqua deriventur. Ex quo futurum spero est, ut qui modo, sua fortassis aliqua culpa in summo versati sunt odio et invidia, et virtutum suarum splendore omnium in se iam sint ora atque oculus sui admiratione commoti, et maiore sui quam dici queat omnes amore inflammantur. Jam postiferae Sacerdotum linguae conticeant, cum cum vnde salus pendet Ecclesiae, et ipsarum armis prudenti armis doctrinae instructi, esse audiant, et eos in consilium adhibere, qui sunt Byzantium cunctandorum peritissimi. Merito itaque Sancti vestri, qua summa possit animi nostri

alacritate gratulor. quam Deus tot corporis. tot animi dotibus
ornata ad summum dignitatis euexit fastigium. vel quod multo
est rectius Ecclesiae potius. totiq; gratulor orbi Christiano. cui
calamitatum tandem aliquando pater ille misericordiarum mis-
tus cum pastorem dedit. qui tranquillandis principum animis.
conciliandis ordinum studiis. extirpandis e mentibus hominum
pravis opinionibus. in florentissimo statu mansuetudinis sua.
integritate. prudentia. comp. am sit Christiana felicibus auspi-
ciis collocaturus. id quod ut S^{tas} vestra. primo quoq; tempore
facere adgrediatur. ut naturae suae bonitati obtemperet. ut
eam ducem sequatur. etsi currentem procul dubio. Sortor
tamen et rogo plurimum. Nam et laudi Sancti vestrae fauere
et eorum iam propemodum deducta esse video. ut nisi tot
vulneribus Rerip. Christiani iustis et praesentia et maturi-
fuerint adhibita remedia. vix ullus postea medicini sit lo-
cus futurus. Tam itaq; id ardentius cupio. ut corpus etiam
meum libens obtulerim. si representari morte mea pax et tran-
quillitas Ecclesiae poterit. Equidem quod meum regnum attinet
totius in hoc seculo. ut postea istas paulo ante a me memoratas
procul repellat neq; eas in mea vniq; Dominia penetrare faciat etc
finem huius Epistolae. vide in Epistola sequenti. penes tale signum

Sigismundus primus Rex Polonie
Paulo Papae T E R C I O

Epistola praecedens: non fuit missa
ad papam:
Sequens vero Epistola erat missa

Um allatum ad nos esset. ad Sanctum vestra. totius reip. Christi-
stiani gubernacula esse delata. credibile non est. quanto
fuerim gaudio delibatus. Nam quo maiora orbi Christiano
pericula impendere videbam. regibus et Principibus Chri-
stianis. misera sic ambitione suadente mutuum in exitum
imminentibus. vulgi et secularium animis multo maxima

partem incredibile cleri odio inflammatis. Scire con nois
subinde generibus emergentibus atq; altius radices agentibus
qua ut extirpari facile possint. Soc su recreatus magis et
exsilaratus cu cu Ecclesie pastorem celitus esse datum intel-
lexi. qui cu sit pacis amator. mus omni genere virtutis orna-
tissimus. armis doctrinae. armis prudentie instructus. mus non
ita magno negotio reip. ex pectus omnes resecare. atq; ea
florentiss. mo in statu Christo Duce. et auspice collocare possit
Merito itaq; S^t vestra. ea qua summa possu animi mei
alacritate gratulor. qua Deus tot corporis. tot animi dotibus
ornatus ad tantu Soc quo manus in terris nullu esse potest
dignitatis euexit fastigiu. quanq; multo me magis Eccle-
sie gratulari conuenit. cuius calamitatem tandem aliquan-
tate ille misericordiaru misertus cu dedit Pontificem
qui ad statu illius reformand. non minorem sit volun. tem
qua facultatem allaturus. Neq; ei rei prouertendu quidq;
putabit. ut Principu animos tranquillare. ordinu studia
conciliare. prauas ex animis. hominu opinionum possit ex-
tirpare. Id quod ut Sanctas vestra primo quoq; tempo-
re facere aggrediatur. atq; in ea cura et cogitationem
toto quod auit pectore incumbat. Offi currentem procul
dubio. non possu tamen non sortari. et rogare plurimu
Nam et laudi Sanctis vestre fauco. que tanta futura est
vix ut caelo capi posse videatur. Et eo iam rem propemo-
du deducta esse ut nisi tot et tantis. vulneribus reip. ex
Christiani iniustis. et presentia et mature fuerint adhibi-
ta remedia. vix ullus postea medicinu sit locus futurus
Tam ardentem rationibus Ecclesie prospectu cupio. ut cor-
pus etiam libens obtulerim. si re-presentari morte mea pax
eius et tranquillitas possit. Equidem quod meum Regnu
attinet totus in Soc su ut pectus istas paulo ante a me
memoratas procul repellat. neq; eas in mea unq; dominia

penetrare patiar, cum Christiani nominis hostibus michi per-
petuo res est a quibus minus impenderet periculi. si qua fieri
posset inter Principes Christianos concordia. tu ne quod Scru-
tici venenatus virus subditis meis afflare possint. ne pravis
animos eorum ac peruersis opinionibus imbuant. qua summa
possidenda et diligentia prospicio. In primis autem ea michi
res cura est. ordinum ut sunt voluntates coniunctae. quod ut
confici possit facilius via quaedam et ratio est a me excogita-
ta. qua de aliis in litteris ad S^{tem} vestram scripsi. qua ut
iudicio suo confirmare. et preces meas precors benigne vo-
lit exaudire. ea qua par est animi mei demissione Sancti
vestrae supplico ad cuius me fidem et auctoritatem confero
illi me. illi filium meum unicuique michi q³ edar. meum Regem iam de-
signatum. illi Regnum meum et dominia mea omnia Summi l^{te}
commendo. Denique precor ut Sanctam vestram in singularem
Ecclesiae suae consolationem diu seruet sana et incolumem.
Nam aut ea clauis tenente petri nauicula cum quem volumus
cursum tenebit. aut si quod Deus omen obzuet. Sacce nos
tanta sp^s frustrata fuerit. Acta iam et transacta erunt
omnia. Vltimo die vltima Octobris M D XXXIII Regni
mei XXVIII

Petrus Tomiczki Epus Crac Vicecancell^l
Philipo de Senis Prothono^{rio} App^{co}: Clericoru Camere
app^{ce} decano: et scriptoru Archiuu Curie Roman^e
Correctori.

Rede Domine Amice honorande. Miratur forte vestra D.
illi et dominis Archiuistis nihil pecunie ex denario
Sancti Petri est missu. sed certe non miraretur si sciret
quantum is ipse denarius decreuerit. Decreuit namq³ adeo
ut ne Alii quidem Regia in eam necessitatem ad qua est

concessus vñi esse potest. Cum em̃ in tota Silesia et magna
parte Prussie solui iam dudum defuerit. Nobilitas quoq; Re-
gni huius adducta exemplo illarum Provinciarum sibi vicina-
rum solui illud a subditis suis pro sibi nec procul dubio id
solueretur si non ad necessitatem finitimarum Arcium Regni
Mti Regia cederet. Ego tamen volens gratificari D. vestra
ceterisque dominis Arciducibus mitto illis vel multa et in-
scia Mti Regia ex eo ipso denario nonnihil pecunie qua
nummabit ipsi dominus Doctor viceda penitenciarum
linguae nostre Sclauonice. rogog; D. vestras et id quod mitto
grato animo suscipiant neq; de quattuor annis praeteritis
quittent. ego vero curabo vt de annis quoq; consequentibus eis
aliquid numeretur et mittatur. valeat Felix vestra D. R.
et me negotiaq; mea et Ecclesie mea ac meorum Sabrat
sibi commendata. Crac. Die viij octobris M D xxxiii.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Paulo Papae tercio Pontifici Maximo

S. Auct. me ac beaff. me in Christo pater et domine domine
clemen. me. Post pedum oscula beatorum. Et si pater beaff. me
per magno spm. a Sancte vestra locorum intervallo diiunctus
tanta tamen est omnium mortalium letitia. tanta omnium ordi-
num gratulatio quod tandem innumerabiliu Reip. et Christiani-
tate calamitatu. uberimus ille clementis fons et misericor-
diae Christus Iesus misertus stem vestra. quae ad illius
gubernacula temporibus huius periculosisimis sedet
delegit. vt eorum clamor et plausus. qui exorsis illis
atq; illustribus in locis fiunt et excitantur, apud nos

quoque sint sonitus exauditi. quo me tenere minus potui. quin commu-
ni ista omnium in letitia et gratulatione, quae tanta est. ut post
hominum memoria nulla fuisse maior videatur. ipse quoque pro eo
atque officii mei ratio postulat. Sane. si vestro gratularetur. atque in-
credibilem animi mei letitia quando quidem coram non possum
per litteras saltem illi meas declararem. atque utinam vel per
viziū mearum imbecillitatem quae mihi longo sunt et diuturno
morbo vehementer accipe. vel per senectutis onus gravissimum
quam morbum ipsam esse verius quam vellem dictum esse compe-
rior aduolare istud michi et ad Sacrae. mos S. v. pedes
accipere. eosque quae par est veneratione deosculari liceret.
nichil est quod facturum essem libentius. Ex vultu enim. atque
ex oculis et fronte ut aiunt. perspicere Sanctus. v. posset quae
faciem admirabili gaudio delibutus. Nullum certe michi in
vita diem illuxisse memini letiorum quae quo primum ad me
optatum de Ste. v. ad summum hoc humanarum rerum fastigium
euercta nuntius est allatus. In spem namque certis. maiorem
bam, fore ut auctoritate, prudentia. gravitate Sanctus. v. v. re-
cessit. Cuiusmodi constitueretur, atque illi ac prope depositum me-
dicina per Ste. v. fieret, cuiusmodi, nullum ut ei periculum
esset gravis perimere. Cui enim dubium esse potest quin de
sanandis primo quoque tempore vulneribus, quae et multa sunt
ei et gravia superioribus annis imposita, curae sit Ste. v. fa-
tum maxime, quae in conciliandis Principum animis pro dolor
multos iam annos hostilem plane in modum mutuum in exilium
imminentibus: in coniungendis ordinum studiis. magno inter
se odio dissidentibus: in extirpandis atque eruellendis radici-
bus pestiferis ac impiis erroribus quibus complurium iam sunt
mentes imbuti, defixas cogitationes suas est omnis habitura,
ut michi non tam Sancti vestra gratulandum, quam Deo optimo
Maximo gratiae videantur agende. quem, cum nostri iam curam
abiecerint putarem, nos adhuc elementer respicere viderem.

In ea omnia tempora Pont: Sanctis v. incidit. ut non tanti ex
eo fructus quanti laboris et sollicitudinis ad Sanctum v.
sunt praeuentura neque paulo plus seuerioris quam honoris alla-
tus videatur quae tamen omnia et labores pro suo in Ecclesia
Dei amore non minus est libens Stas v. susceptura quam si optimis
temporibus ad eam dignitas allata fuisset. Ea est enim magni-
tudo animi Sancti v. id robur, ea constantia ut nullum sit onus
declinatura, nullum discrimen adire recusatura si possit la-
boribus suis et vigiliis recipere Christianae salutem et praesentare
eius clauum. Sancti v. tenet, spiritus est in Christo Iesu sopitis Prin-
cipis discordis, extrinsecus ordinis, dissidis, euulsis hereticorum
Bibaniis, meliora fore omnia et tranquilliora atque antea illa
Saturni saecula longo tandem intervallo reditura. Id quod
ut facilius Sanctus v. confectum nobis dare queat. summis
Dei precibus una cum clero meo vniuerso fatigare nunquam inter-
mitta. ut Sanctum v. sanam atque incolumem multis in annis
velit esse superstitem quo possit ex animi sui sententia recipere
Christianae rebus tranquillandis atque optimo in statu collocandis
tanto cura et diligentia impendere maiorem. Ipse vero qua
summa possit animi mei demissione Sancti v. supplico. ut me
clerumque meum clementer respiciat. negotiaque mea omnia com-
mendata sibi habeat quae cuiusmodi sunt D. Stanislaus Rze-
cieba penitentiarius Polonus Sanctis vestrae Capellanus, meo
nomine fusius istud explicabit. Hoc praeterea Sancti v. maiorem
in modum quoque ut munus a me Sancti v. missum paruum quidem et
exile. sed ex abundantia quadam amoris mei et beneuolentiae
erga Sancti v. profectum grato atque hilari animo accipiat. neque tam
muneris paruitatem quam promptam animi mei voluntatem
intueri dignetur. Christus Dominus noster seruet quam diu Sancti v.
Sanctum pro incolumitate recipere Christianae ac optatis
meis sanam et felicem. ad cuius B. pedes me rursus supplici-
ter ac humiliter commendo. Datum oppido kielese Die xvi
Ianuarii M D xxx v.

Petrus Tomicius Ep^{us} Crac^{ensis} Vicecancell^{arius}

Hieronymo Ep^o Vigornien^{si}: camer^e
App^{os} Auditori.

991
191

Reme in Christo pater et domine frater et amice char^{issime}.
ac honorande. Is est amor meus erga R^{oma} d. v. et
gratificandi illi voluntas, ut simul atq^{ue} per eum qui in fide mea
est et clientela, Joannem Vilamouiu^m postulata michi sunt R^{oma}
d. v. v. exposita, nihil ei curae pervertendu^m putavimus, qua
de satisfaciendo illis agebam, neq^{ue} conquirere prius poterim^{us}
q^{uam} litteris a M^{ajest}ate Regis mei impetratis per propriu^m eiusdem
nunctiu^m ad potentissimu^m Anglice Regem nulla mora interpo
sita perforandas eas curassem. Ecce autem hoc mora tam
plena officii sedulitas parv^{um} michi feliciter accidit. Factus
enim su^per postea certior, per Doctorem Stanisla^{um} Lemnitentia^m
riu^m pericul^{um} esse, ne qua ratione profuturu^m me R^{oma} d. v.
speraba^m ea rationibus illius maxime viderer obfuisse. Id
adco Vilamouii fortasse mei errore accidit, a quo ut erat
causa apud me informata ita ea^m Ser^{en}issimo Regi meo per
scripsi atq^{ue} in ea^m sententia^m litteras a M^{ajest}ate illius abstuli.
Cepi igitur maiorem q^{uam} credi queat animo dolorem, cu^m
contra a nobis q^{uam} rationibus R^{oma} d. v. conducere videretur
factu^m esse intelli^{xi}, et certe, si quid me proficere posse
sperassem nullis sumptibus pepercissem si qua ratione qui
missus fuit a M^{ajest}ate Regia nunctius, & cursu suo revocari
potuisset. Sed quo tempore de errore michi nostro signi
ficatu^m est, nihil dubito quin ea^m ille Regis Anglice deli
onem attigerit, et mandata fortassis exhausserit. Dabo
tamen nihilominus opera, ut errori huic nostro mederi

ad hoc possumus. Sed fieri prius a nobis nihil poterit
 quam nuntius is cuius creditus in propinqua est expectatio:
 me, responsum nobis a Rege Anglia retulerit quo prospecto
 atque vix nata capto consilio cura mihi futurum est. ne
 fraudi sit. R. D. v. ista mea tam ardens gratifican-
 di illi cupiditas / si offensum Regem videro atque illius vo-
 luntatem erga R. D. v. immutata, agam summo studio
 et diligentia. nullumque non mouebo lapidem quo repo-
 ni in illius gratia R. D. v. possit. neque alia in fortunis
 illius defendendis cura et diligentia adhibebo quam si mea
 ipsius fortunae agerentur. Id sibi ut firmiter de me per-
 suasum habeat R. D. v. vehementer peto. Atque ut ha-
 beat aliquid quod mei subinde memoria apud illam refu-
 care valeat. mihi superioribus Mensibus. R. D. v. amo-
 ris erga illam mei pignus vestem de pollicibus et dorso
 variollarum quam ut eo quo datur a me animo accipiat
 vestra R. D. plurimum illam rogo. neque illi omni quo possum
 studio commendo. Et valere eam ac felicem esse summe
 desidero. Datur in oppido meo kiele 30. Die xvi Ianuarii
 M. D. xxxv

Petrus Tomicius Epus Crac. Vicecancell.
 Antonio Card. Ristorien. Regni Pol.
 protectori

R. me in Christo pater et domine frater et amice Bar. me-
 ar Sonorau. Paucis ante diebus de summo amore et be-
 nivolentia R. D. v. in me, per multa dominus Stani-
 slaus R. Becieba penitentiarius Polonus ad me perferri
 pfit, neque tanto vicissim D. v. R. studio inflammant
 nulla ut cura magis animam meam sollicitum habeat, quam

qua possim ratione mutui mei erga R. D. v. animi propen-
sionem declarare, quae tanta est, verbis ut ea exprimere satis
nequaquamis cum te qua amore a quoqua vinci Sonstus
semper duxi. In hoc itaqz pulcherrimo certaminis genere
me posterius ferre viderer, summa est a me contentione
semper elaboratum. Sed cum D. v. R. ma te ipsa declara-
rit, quanti me precibus meas fecerit, atqz omnia mea
meoruzqz negotia, tanta cura et diligentia curaverit,
ut beneficio D. mis v. R. votorum meorum omnium compos factus
sim, pudet me videretur qz qui te michi bene fecerit, ei
verbis conor satisfacere: ut gratum tamen me et memorem
D. v. R. cognoscat. cuius rei signum foderat de pellibus mar-
durinis D. mi v. R. muneri mitto: parvum quidem munus,
valdeqz exile, cum magna illius in me consistit merita: ipsi
est tamen in humanitate R. D. v. quod non tam muneris
parvitate qz amoris magnitudinem. ex quo profecta est
considerare vult. quogo autem D. v. R. ut eodem quo co-
pit amore in me semper esse perservaret, meaqz et meorum
negotia omnia habeat sibi commendata. Cuius fra-
ternitatis benevolentia me ex animo commendo et valere illa
fel. me desidero. Datu in oppido meo kielce die XVI
januarii M. D. XXXV.

Petrus Tomicius Epus Crac' vicecancellus

Ant^o Car^{li} Historien Protectori.

R. me in Christo pater et domine domine cum primis
observan me, officiosissimum me et observanti me com-
mendationem. Etsi meqz de gracia et clementia in se

Sanctę mi domini nostri neq; de fide et diligentia Rmę D. nris
vstrę M. tas regia dominus meus quidq; dubitat atq; futurę
omnino confidit. ut quibus de rebus paucos ante dies ad Sanc^{mu}
Dominu nostru scripsit. eas sit non ita magno negotio impetra-
turus. quo tamen id cupit ardentius. Hoc minus esse potest
animo prozsus ab omni metu vacuo. precipue quoties ei venit
in mentem, se superioribus temporibus in petitione corrigē-
dę interpretandę et extendendę bullę ordinarię regni
sui concessę, repulsę esse passu. quę pectori illius altius
est infixę, quā ut evelli facile possit eius memoria / quare
solicita M. tas sua Regia, m; quod in illa petitione priore
evenit, idem nunc quoq; ei accideret. Mandavit michi ut
hunc eius servitorem nobilem Andream Pręcezlawski ipsuc
mittērem. qui daret opera, ut quibus de rebus San. mo domino no-
stro supplicavit, eas primo quoq; tempore anferre possit et obti-
nere. quęcunq; itaq; vel regio vel meo etia nomine Rmę D.
vstrę idem nuncius nunciauerit. iis fidem ut adhibere ve-
lit quęso. atq; illi opera sua et patrocinium omnibus in rebus
pręstare. Futuru est enim ut ea r. M. tem regia plurimu
sibi sit demeritura. Huic etia dedi negotiu. ut omne studiū
meū et benivolentiā ad Rmę D. v. meis verbis deferret
eę et intētiōem. Sunc annu, et multos alios insequentes fa-
licissimob precaretur. Et quonia non desunt homines. qui cu
iuris nihil habent. cui inuiti possint, propinquis tamen meis
et necessariis, dominis Samueli Macziciowski, et Stanislaō Li-
leczi. sacerdotioru quorunda nomine negotiu isthic facessere
conantur. etia atq; etia Rmę D. v. vehementer peto. ut. ob
patrocinio suo subleuatos, et ab omni aduersarioru impetu de-
fensos velit et protectos. quo magis cui rationes coru curę
mibi sunt. eo sw D. mi. v. Rmę plus debitorus. si illius be-
nefitio ab omni cuiusvis iniuriā facti lecti fuerint conservati
atq; in eo opera mea omnem consuma, magis ut in dies letari

possit R. ma D. v. se tantu hoc in me meosqz offitium collo-
casse. In presentia pignus amoris et observantiae meae erga
R. ma D. v. mitto illi munusculu quoddam, tenue quidem
et exile, sed quod si eo quo datur animo R. ma D. v. accipe:
re voluerit, ita su interpretaturus, ut me non mediocri
benefitio ab ea affectu sui existimaturus. Christus Dominus
Datum in oppido nostro Kielec Die xxviii Januarii. 1535.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Lasaro Bonamico Lectori Patavino Thi:
Iosopho

Si tuis ad nos litteris serius respondemus non modo negli-
gentiū id nostrae, sed ne occupationi quidem tribus, quae cu
summa sit semper, nunquam tamen esse tanta poterit, nostri
ut amoris in te atqz officii cursu interrumpat: veru cui pro:
cul dubio minime velle, aduersae nostrae valetudini assignabis
qua totos sex Menses tam grauior, tantoqz vitae nostrae cu
periculo conflictati sumus, passim iam ut deflecti fuerimus
et conclamati, vix ut etiam persequeremur sibi nonnulli paci:
antur adduc nobis diuina benignitate lucis huius usura esse con:
cessa, quare cu gratia sit superis, ex graui et diuturno morbo
refecti tandem sumus et recreati committere nolimus, ut
te responsi nostri expectatione diutius teneamus.

Quoniam Hosius istius nostru tam fueris suauiter affusus, non solu
ex litteris tuis, veru etiam ex sermone illius et praedicatione
abunde intelleximus, fuitqz nobis id gratus quā ut verbis
consequi possimus. Probari tibi moris illius neqz ingenui,
difflicere, valde nobis fuit cognitu incundu. Itaqz quanqz
antea quoqz fuerit semper nobis comendat. mus, tamen iudicio

Sic de illo tuo commendatione ista tua minime vulgari tanto
accessit ad nostra in illa gratia et benevolentia ut augendi
illius nullus iam locus esse videatur quin etiam quo est nobis a te
diligentius commendatus. Sic adduci minus possumus ut cum
in Italia remittamus cum praesertim ipse quoque ita sibi a nobis
satisfieri dicat ut facilius Italiae se quam nostri desiderium ferre
posse affirmet. Deinde vero negat ille se in Italia redire cu-
pere: sed te videre: te audire: te praesentem complecti dese-
rat: cui si cum in patria sibi sua potestatem futura speret
Italiae se compotem factum putabit ubi praesentis tui potestas da-
ta illi fuerit. Nos autem ne spes cum hoc frustratur cum opor-
tunum esse nobis videbitur summo studio contendemus et ela-
borabimus.

De libello nobis a te dono misso magnas tibi agimus gratias
cum per adversa valetudinem nostram nondum nobis perlegere
licuit: nunc argumentum operis nos ad legendum invitat et allicit.

Incredibile est quam nobis gratum id acciderit quod Nepoti nostro
Bonaventurae Svidue opera tua non defutura polliceris
neque ambigimus quidquam quin si uti illa voluisset consiliisq; tuis
fidelissimis atq; amantissimis parere in annum induxisset suam
in Italia commorationem te sibi tanto viro praesente fructum
aliquem non permitendum capere potuisset. Nunc ita adfertur
ad nos cum istis aliis res agere a litterarum studiis recemen-
ter abhorere magnoque istis cum vitae tuae discrimine morum ver-
sari quam obrem illum quidem proximo vix revocare statuimus
et te vero magnopere contendemus ut quam illi opera nava-
re volueras ea Andreas isthic noster uti possit. De quo quod
meliores ad nos rumores perferuntur non minori nobis stu-
dia illius et rationis quam Nepotis nostri curae futurae sunt
ut qui quod probatus quisque hominum iudicio discedat non per arcta
nobis necessitudinem attingat considerandum nobis potius ducimus
Quidquid itaque in eo officii contuleris id ita accipimus in nob

568
ut collatum ~~illis~~ existimari^{tu} simus: deqz referenda tibi gra:
cia perpetuo cogitabimus vale. Ex arce nostra Bodzancinew
die viii Februarii M D XXX. v.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Paulo Tercio

S Anctiss. me ac beatiss. me pater et domine domine clementiss. me
Post pedw oscula beatorum. Non ita multi Menses intercesserunt
cu. S. v. per litteras gratulatus su. quod ad summum hoc in quo nunc
est dignitatis fastigium admirabili consensione omnium. incredibili to:
tius populi Christiani gaudio et letitia, singulari Dei optimi Max:
erga sponsam suam Ecclesiam clementia et misericordia. Sanctas
vestra evocata sit et cuncta. sed quo plura fuerunt ad me allata
de noua quadam et inaudita omnium Principum precipue Christiana:
norum letitia et gratulatione. deqz praeclaris et prope diuinis
Sanctis vestrae virtutibus. hoc mihi temperare minus potui
quin non per litteras solum. verum etiam per nuntium meum iterum
atqz iterum illi gratularet. tanta su admiratione. tantoqz
amore virtutum S. v. incensus atqz inflammatus. ut cu id
mihi ipsi facere minimu sit integrum. seruitorem Sunc saltem meum
Nobilem Andream Przeczlawski mittendum putauerim. specta:
torem plausus et letitiae. spectatorem laudis et gloriae S. v
atqz eandem rem gratulatorem qui vna quodamint voce
et animi mei letitia qua ex ista S. vestre in tantum honoris
gradu euectione concepi verbis illi. meis declararet. et stu:
dium meum omne atqz obseruantiam ad illam deferret. hoc cum
istud mittendi causa mihi fuit poss. ma obiter. vero certis
quibusdam de causis de quibus antea me ad S. vestra
scribere minimu, supplicando, ut iustaret ei mandari. quare

ut in his quae Sancti vestrae dixerit quaeque meo nomine
petierit verbis eius fidem habere et postulata precibusque me-
as clementer exaudire dignetur quae summa possum animi
mei demissione Sancti vestrae supplico omni officio omni-
bus studio meo et observantia obnixae opera daturus ut gratum
me et huius Sanctis vestrae beneficentiae memorem esse
omnes intelligant. Christus Dominus noster servet in mul-
tos annos vestram Sancti sospitem et felicem. Cuius be-
nignitati me rursus omni quo possum studio commendo. Datu
Vilvae Die vi Februarii M D XXXV. Regni vero mei
Anno XXXIX

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Summo Pontifici Paulo TERCIO

SAncti. me ac beati. me in Christo pater et domine Domine
clementi. me. Post humilem servitutis meae et orationum com-
mendationem. produxit oscula beatorum. Simulatque ad Serenissimum
D. Regem meum. fuit allatum. S. vestra divina quaedam provi-
dentia et misericordia Summum fuisse Pontificem designata
nulla mora interponenda putavit quin ad S. v. nuncium suum
cum litteris mitteret. quibus illi gratularetur quod in hoc fu-
erit amplissimo dignitatis gradu locata. verum nescio quo fa-
cto illius evenit ut medio in cursu. nuncius is gravi morbo imple-
catus ita totius corporis doloribus opprimeretur. ut ne dum pro-
gredi longius non posset. remedia vix ulla recuperanda spes
salutis subesset. factumque est praeter sententiam et voluntatem
M. his Regiae ut ad eam litterae. quas ad S. v. scripserat
referrentur. tulitque eam rem gravissimam. Nam cum de studio et

101
obseruantia erga S. vestra nulli principum Christianorum concedat
veritus est in tempore quidem scripta, sed sezius ipsa perlata
gratulatio secus de se existimandi copia S. v. dedisse videre:
tuz. quapropter e vestigio easdem ad me litteras Vilna, quae
ab oppido Soc meo quingentis passuum millibus abest. remisit
michi mandauit. ut eas primo quoque tempore ad S. v. perfe:
rendas putarem atque eadem morae huius et cunctationis causas
prescriberem. oraremque ne diuinus id acciperet. quod aduersa
quodam fortuna. non M. his illius negligentia aliter quam volumus
accidit. id quod ego apud S. vestra obtinere facile michi posse
persuadeo. cum pro prudentia sua animique aequitate, eorum quae
casu quodam fortuito acciderunt, culpa non putet praestare
quoniam oportere. Sed et Soc. S. v. significandum putavi.
(Nos quoque nunc verum esse verbum illud experiri. aliquid mali
esse propter vicinum malum. Cum enim vicini nobis Germani prau:
tatis erroribus pestilentissimis mibuti sunt nulla cura nostra
et vigilantia providendi potest. ut non ad nostra quoque pro:
uincia eadem paulatim errorum serpat contagio: precipue cum
illi summo studio nostris hominibus ad se venientibus. virus
suum afflare curent. neque ei curae quicquam praecurandum existiment
Ex quo fit ut nisi Regem haberemus: tanta pietate. tanta religio:
ne. tanto erga ordinem nostrum studio. ut de caelo quodammodo dela:
sus ad nos videatur. effugere nulla ratione possemus. quin eundem
in locum res nostrae reciderent. in quo nunc bona Germaniae partem
esse videmus. Sed est. quod Deo gratias agamus immortales. qui
nobis eiusmodi Regem dedit et dominum. cui nostra commoda
non minori quam nobis ipsis curae sunt. qui se non satis suo functum
munere putat. si a Regno ditioneque sua nos arceat: qui pra:
uis erroribus eorum qui in fide sua sunt et potestate. mentes in:
ficere possunt. sed cum videat Princeps optimus. vel parens potius
noster indulgentissimus. beneficentissimusque magna nos apud
multo maxima propdum ordinis partem inuidia flagrare

Hostilemque prope in modum illum nos edisse, adeo, ut si quando de-
lectus daretur militum atque hiis per bona nostra sit transcendendum
non domines iter per ea fecisse, sed calamitosa quidam tempe-
stas peruasisse videatur. Sane cum videat Princeps piens, mus
tantumque nos quorumvis iniurie magis oportunos esse intelligat
quod per leges nostras vim vi repellere non licet, nostram vicem
pro sua dolet iniuria, vi tamen istis malis obsistere non posse, neque
pro imperio cogere sibi quicquam licere, ut alia quae velit sit in nobis
voluntate facile perspicit: itaque ad contraria sibi remedia
confugiendum esse putat, et quos metu in officio contineri non
posse videt, eos ut officiis nostris liberalitateque nobis adiun-
gamus, et quasi devinctos reddamus, auctor nobis est. Nullum
autem vinculum credit esse aptius ad eorum nobis voluntatem con-
iungendas, neque aliam rationem potiorum, qua possint a perda-
rapinisque militum bona nostra defendi, quam si ius conferendi ea
precipue sacerdotia, quorum fructus praecipue a militibus consu-
verunt, ad eos transferri patiamur, qui sunt vicinis oppidis atque
arcebus praefecti. Ita enim futurum ut hoc nostro beneficio obstri-
cti perpetua sint nostrorum commodorum propugnacionem susce-
pturi. Id quod ego in mea Diocesi non solum paciaz libens
sed etiam magno meo beneficio affectum interpretabor, si res erit
cum quem speramus et optamus exitum consequuta. Nihil enim
video quod cleri mei rationibus conducere magis possit.
Quamobrem Sanctae vestrae qua summa possum animi demissione
mei, supplico, cum tantum Serenissimi Regis mei erga ordinem no-
strum studium perspiciat, qui non ipsis finibus beneficentia in
nobis sua, quibus vita cupit terminari, verum etiam in superos
relatus, gratam nobis beneficiorum suorum memoria relinquere
cogitat, ut primas illius preces deventer exaudire dignetur.
Factura enim et excellenti sua virtute digna, de qua mira
ad nos perferuntur, et qua omni studio suo et obsequio, Serenissimus
Rex meus totusque in Regno illius ordo Ecclesiasticus referre
semper curabit.

661

Tantum hoc Ser. mi. Regis mei studium in eleruationibus adiu-
uandis, meas quoque sollicitudines acuit, quibus angor, quotidie
dum et ipse rationem studio reperire, qua propdani ordinis in nobis
odiu mitigetur, et publica Ecclesiae tranquillitati consulatur.
Vides autem non sine magno animi mei dolore, nostra propemo-
di culpa euenire, ut offensus nobis secularium animos habeamus.
Nam cum ad indignissimos quosque insignium Ecclesiarum dignitates
deferuntur, tantum ob eorum vitae turpitudinem secularium, non
in eos solum, verum etiam in cunctum ordinem nostrum odium conci-
tatur, ut neque eundi neque dici satis possit, cum ego malo fa-
cile obuia, et potero, si me S. tas v. auxilio suo noluerit, effe-
destitutur. Plerumque enim impurissimi quique ad Sanctam sedem
Apostolicam confugiunt, ubi de vita eorum et moribus iudicium fe-
ci nequit, atque inde quas optant dignitates optatas ferunt
cum magna totius ordinis nostri infamia. Quare S. ti. v.
suplico, ut michi quatuor aut quinque modo Ecclesiae meae Graef.
ubi regia est sedes, Canonatus sine dignitate concedat
et reuertat in Mensibus suis Pontificis quo possim meo iudi-
cio viris dignis eas conferre. Spes est in Christo, si libera-
litate S. v. consequutus id fuero, facile me clerum cum propda-
no ordine in gracia positurum, quamprimum enim in ea luce
hominum viros, vitae dignitate conspicuos versari videbunt
Ecclesiae honoribus auctores et honestatos, ut odio nunc, sic
denique amore ordinis nostri ardere incipient. Quare quo res
huc ad maiorem Ecclesiae cum utilitatem tuam dignitatem per-
tinet, hoc sibi S. tas v. diuina gracia deinceps videretur
si tam pio conatus meos adiuuare dignabitur. Pro cuius
salute et incolumitate, rebusque omnibus in agendis felicitate
Dei opt. Max. una cum clero meo vniuerso precibus fatigax
nunquam intermittam. Neque et seruitutem meam S. v. qua summa
possum animi mei demissione commendo. In Bodzancin xxiii
Aprilis. M. D. xxxv

Petrus Tomicinus Epus crac' vicecancell.
Datario P A P E

Rme domine amice char.^{mo} et honorande. Que Ser.^{mus}
Rex meus magnis precibus a San.^{mo} Domino nostro
contrudit. ea ut impetrare possit R. D. v. curd ut sit vede-
menter rogo neqz cui fieri quidqz possit indignius quā et
regias et primas preces. et non ad eius aliqua primatū sed
publica Cleri mei utilitatem pertinentes ab eo negligi et
repudiari cuius hoc propriū esse videtur officium et peculiare
ordinis nostri rationibus ut prospiciat, illius utilitates augeat,
illud ab omni vi et iniuria cuiusvis factū quodamint et techū
conseruet. quo plura ad nos de Sanctis eius virtute et inte-
gritate semper afferuntur. Hoc in spem venio certiorum non
solum Mis regie Domini mei sed meis etia primatis quidem
precibus sed incredibili cleri mei cu emolumento coniunctis
apud Sanctū eius locū futurū. quo nunc tempora sunt diffi-
cilia. turbulentioraqz quo magis infensos atqz infestōs no-
bis habemus animos ordinis propiani. Hoc nobis qui sumus
in hac quasi vigilia collocati providendū est diligentius. atqz
omni cura emendū et elaborandū ut restitui cu is in gratia
possimus qui nostro certo merito nos tanqz alienos contemnit
et hostili prope odio prosequuntur. Nisi dubiū non est. quin
ubi viderint iidem qui tanto nunc in nos odio feruntur ad
optimū quemqz dignitates Ecclesiasticas in ea precipue urbe ubi se-
des est regia deferri. facile sint voluntatem suā immutaturū
nobisqz pro inimicis amicis. mi conuictis. miqz futuri. Hec ergo
sola fuit causa. cur ego Sanctis. mo domino supplicauerim ut

quatuor aut quinque Cantus in Ecclesia mea Cracouica mihi con-
cedere et reformare dignaretur quos ego sub Sanctis eius Men-
sibus viris iis quorum spectata virtus est et probata meo iudicio
conferre queam, cum de vite cuiusque dignitate non equum possit in
Romana curia atque sic a me cui moris nostrorum Dominum per-
specti sunt et explorati iudicium fieri. Si R. D. vrad quod ea fa-
ctura nihil ambigo cum Ser. mi Regis mei tu meas preces ea
qua valet plurimum apud Sanctum meum Dominum gracia et auctoritate
adiuuare dignabitur et a M. te regia summa inibit gracia et
me de iunctis. mo sibi reddet deuotionem

Petrus Tomicius Epus Crac' vicecancell.
Philippo de Senis Decano clericorum
Camere ap^{ce}. Archiuu Scriptoru Romanu
Curie Correctori

Rme domine amice char. me ac honoran. Accipi litteras
vestras et sinigrapha vna qua satisfactum esse sibi suisque collegis
dominis Archiuistis de donatio sancti Petri quadriennio, D. v. fa-
cturum, mihiq. cauit. nomen amplius eo nomine cuius petito sit
petiturum, facturum essem libenter ut plus centum aureis D. mi vrad
de quadriennio exacto et praeterito misissem, sed propter tempo-
rum iniquitatem permultum de ea pecunia diminutum, quae nomine
denarii sancti Petri confertur. Nam tres populosissimae provinciae
Prussia Pomerania et Slesia quoniam ab auctoritate summi Pont.
deseruerunt, vixit etiam hoc pendere iam inde ab annis pluribus
desisterunt, quin et nobiles Regni huius neque ipsi adduci facile
possent qui aliqua ut tribuerent, neque colonis vel suis essent facere
permisuri, nisi scirent ad arcendos a finibus Regni Christiani
nominis hostes, ea pecunia utcumque modica conuertere: quare
quod a nobis datum est, boni quoque consilio, quod certe insciente
Regia M. te Domino meo datum est.

Quod tam officiose studiū ad me suū D^o v^ora deferret est mi:
Si grat^{ie}. m^u. de meo vicissim erga se amore et benevolentia doc
sibi velim persuadeat. omnia me quaecunq^{ue} potero causa R. D. v.
facturū semper libent^{er}. m^u. Hoc tempore aliud non habui quo
meū in illa animū testari possem. quā vestem hanc pellicea
de dorsi variollarū. quā ut grato animo suscipiat rogo. meq^{ue}
mutuo amor. suo prosequi nunq^{ue} intermitat. resq^{ue} ac negotia
mea. servitorūq^{ue} meorū habere velit istis commēdata.
Bene et feliciter valeat D. vestra. Datū in aere mea Bedzanci:
m^u Die Mensis Aprilis. Anno Domini M D. XXXV.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Lasaro Bonamico Lectori Patanino Philosopho

Qui fuit a nobis superioribus diebus in urbem missus is ad
nos Latavio multa de singulari tua humanitate scripsit quem:
admodū cū nepotem istis nostrū videres. et ex morbo. et ex
rei nummarie difficultate. vel potius penuria gravissimū labo:
rantem. opem ad illū tuā et liberalitatem ultro detuleris.
gracior quā cūdi possit nobis accidit. voluntas ista tā prae:
clara. erga nos nostrosq^{ue} tua dabitur a nobis opera. ut eius
nos memores fuisse. et ipsa quandoq^{ue} experiri. Nunc ei cui⁹
curae nepotem nostrū resq^{ue} eius omnes commisimus negotiū do:
dimus. ut si quā adolefcenti pecuniā tradidisti. ea tibi nulla
mora interposita persolvat. Nos autem reddita licet pecunia
pro isto tamen tuo officio. et habituri tibi semper sumus gra:
cia et debituri. Vale.

Petrus Tomicius Epus erat Vicecancell
Cardinali PROTECTORI

109

Reme in Christo pater et domine domine observandissime. officii
osissima obsequiorum meorum commendationem. Est isthic homo
natura contrarius Michael qui non alia ex re maiorem capit
voluptatem quam ex vexandis dominibus vitamque suam omnem
in suis artibus consumpsit quibus quod velit possit circumferre
et fortunis suis atque donis euertere: is ne ab ingenio suo
naturaque discedat olim sopitos nunc suscitavit ignes.
Fuit ei ante decem plus minus annos lis et controversia cum D.
Benedicto Isdbienski qui in fide mea est et clientela, de Can. tu
Cracoviensi, cuiusque pars in me compromississet ^{lucibus} iustis utriusque per:
species cum viderem nihil Michaeli juris daberem, contra eu
sententiam tuli. Can. tuque Cracoviensi domino Benedicto ad iudicium.
cui sententia cum stare Michael non recusaret: factum est post ea opera
R. m. D. Cardinalis patri R. m. D. vestre, et omni lex iureque
caderet. Ne siominus fuit causa hanc extra rotam iudicio disce
ptata et lis secundum D. Benedictum pronuntiata. silentiumque
Michaeli presenti et iudicium illud accipienti indicium: qui
solemniter promisit non se necesse amplius. Can. tu istius
Cracoviensi nomine ullum D. Benedicto negotium exditurum. neque
a lata iam sententia appellaturum. quae omnia clarius R. m.
D. v. cognosceret ex processu Iuris qui a domino Benedicto Ro:
ma est missus. securus id esse is videbatur. cum nomen de repente
necundum a Michaeli excitatur atque nova Canonici eius
nomine actio ei intentatur. Ea enim est hominis natura ut
vita sibi putet acerba si sit ei a litibus quiescendum et a vexandis

hominibus superaddendum. et ne nulla prorsus adductus causa vi-
deretur ad nouum, veteri de re, domino Benedicto negotium facer-
endum quod tot annis quicquisset, quod nichil sibi amplius Canonatus
sui nomine controuersie cum domino Benedicto futurum promissis.
Sed quod omni iure cessisset, ea se omnia vi et metu coactum fecisse
committitur quasi vero aut possit vis vlla et metus in eos ca-
dere qui Romae degunt, cum ea urbs commune sit omnium eorum
asylum, quibus vis aliqua maior aut metus alicuius periculi
impendit aut causam adferre queat vlla qui minus hoc tempore
quam antea metum sibi putet. Aliud agit astuta vulpecula,
aliud simulat, sperat homo in vexandis et spoliandis hominibus
exercitatus aliquid se terrore litum abradere posse. Pensionem
qua debet D. Benedicto sibi remissa ire ab eo confidit, si iudicii
denuntiatione eum terreat. Videt Roma D. v. importunita-
tem hominis, ne dicam improbitatem, qui non ad aliud a natura
factus videtur quam ad turbas et seditiones inter homines concu-
tandas, quod eius tanta importunitatem, ut reprimat R. D.
vestra, ut eum visis bonis nulla de causa negotium facessere ne-
paciatur, maiorem in modum quapro. Est enim incredibile quantum
sit hominis istius controuersi cunctorum apud nos odium: qui suis
istis moribus importunis Romanæ quoque Curiae magna confla-
uit inuidia, cum non desint qui non alios Romae graciosos esse
dicant, quam id genus homines, qui pericula quibusuis creant
innocentibus, et malis istis artibus suis Curiam locupletant
nostrosque homines sumptu exhaustos atque manibus misere
cruciant et affligunt, ut ferre se iam posse nequeant. Sed eorum
rapinas et crudelitatem, de qua ratione aliqua incunda co-
gitent, qua possint tot et tantis super malis se liberare.
Si quisque in toto Regno hoc, ego sum Romanæ Curiae commo-
dorum studiosissimus quanto diligentius R. D. vestra com-
mendanda esse duxi, ne per quos homines, magnas Romanæ
Curiae utilitates importari pleneque existimant, per eos multo

per eos multo plus detrimenti q̄ emolumenti curia accipiat
 Mouet nostros homines vicinorum exemplū. q̄ cui Michael nouū pe-
 riculū denūciat. est quidem in fide mea et clientela. sed idem
 ante annos complures Regia M. ti fuit a me cōmendatus. cuiq̄
 sit homo naturali quada' solertia preditus iuris imprimis peritus
 sui nostri presertim. Regia M. tas illius opera sepe multūq̄ vitū
 est apud illam bono loco numeroq̄. tantaq̄ in eū voluntatis in-
 clinacione propendit. ut ad quod faciendū. multi eā suis co-
 hortationibus impellere conantur. a iure suo et potestate Regia
 praeiudiciū sit petitura prius. q̄ ut seruitorem suū a postremo bo-
 mine summa per iniuriā vexari paciatur. quare R. D. vram
 iterū atq̄ iterū maiorem in modū hortor et oro. ut Romane
 Curiae rationibus diligentius prospiciat. quae ut salua diu esse
 possint merito. si tanta haec perditorū et profligatorū hominū
 audacia compressa non fuerit. Urgent multi atq̄ instant.
 ut Regia M. ti persuadent. quo prauos istos mores vlcis-
 cendo de suo more decedat. Sed quo minus id facere in animū
 inducat. eū naturae illius bonitas impedit. tu meas quoq̄ fa-
 cit paucorumq̄ aliorū ab ea ad quā cohortantur plurimi re fa-
 cienda dehortatio. Verendum tamen est ne fiat aliquando quod
 dicitur in furorem verti huius sepe patientia. Me gratia R.
 D. v. commendo. quā ut Deus in multos annos incolumem
 seruet et felicem. ex animo precor et opto. Dato ex kilce
 die X. Maii M. D. xxxv.

Petrus Tomicius Epus Cuius Vicecancell
 Cardinali ~~PROTECTORI~~
 Hieronymo de Genutiis epo Vigormien
 Auditori Camere apce

R. me in Christo pater et domino amico davi. me et obseruan-
 Iterū homo importunus Michael meis facisset negotio

qui qua est ingenui . peruersitate . mortis instar esse putat a libris
quiescere . Itaque olim restructum incendium de nouo excitat . et quem
multis annis quiesce possedit D. Benedictus Isabicensis Can. Curia
comitum . cum per iniuriam eripere ei contendit . Non esse puto opor-
tet . ut aliis omnia R. m. D. v. domini Benedicti iusta
reputa . cognoscat omnia facile ex processu juris in hac causa
quem ipse Roma misit . Neque id necessarium esse puto . multis
ut precibus a R. D. v. contenda morum ut iustitia adiuuare
dignetur . cum hoc et pro virtute sua . et pro amore in me mu-
tuo non vulgari exque factura sit libenter . atque peti potest a
me et postulari . Sunt fortasse . qui a perditis et profligatis
hominibus cuiusmodi cuius generis est Michael magna ad Ro-
mana Curia commoda redundare sibi persuadent . sed in mea
sententia plurimum errant . tanto cum sunt apud nos omnes
aduersus id genus homines odio inflammati . ut periculum esse
videat . ne magno sui Romana Curia detrimento afficiant . dum
improbitate sua nostros homines illius quoque incredibili odio
incendant . qui non alia cogitatione magis versantur . quam
ut ab eorum se rapinis et crudelitate vindicent . et quasi in li-
bertatem afferant . Est vero istud ferendum . ut postremo homi-
nes honores iis praeripere vel potius eripere conentur . ma-
lis artibus suis . qui bene nati . sunt . beneque morati . bene de pa-
tria mereri semper studuerunt . laboribusque et vigiliis suis eos
sibi pepererunt . cum isti contra cuiusmodi sint . ut neque genere .
neque moribus . neque meritis in patria . qui vel conferri cum his
possint digni videantur labores vero suos et vigilias non in
utilia re consumpserint . quod in vexandis deglubendis et spoli-
andis hominibus . qui quo maiorem rebus iis Romana Curia
inuidia conflant et odio . hoc ut evitatur quicquid diligentius
R. D. v. ut eorum audacia comprimatur . et dominum Bene-
dictum Isabicensis . qui in fide mea est . et clientela . Regiae vero
M. h. a me commendatus . honestum apud eam locum obtinet . contra

Michaelis importunitatem et dominum Davidem Poniatowski
Custodem Gnesen contra clementis Rudnicki audacia qua
bullas ordinariarum Regni nostri infringere vellet. tuendos sus-
cipiat et defendendos quod quanto fecerit studiosius tanto
me beneficio hoc suo sibi magis deinceps.
Joanni quoque Zdzarewski Canonico Lesnaw negotia quibus
dam facessitur non quod causa sit ulla cuius iure molesti ei
esse possint sed quod preter meritum eius magno erga eum odio fe-
runtur. Is iam se de omnibus sibi obiectis expurgavit et cum
adversariis suis amice transiit neque quidquam eius rei nomine de-
qua fuit controversia petunt ab eo amplius cum in gratia et con-
cordia sint cum eo reducti sunt tamen qui cum Roma personate
ut proficiscatur ad eam causam dicendam quae transacta iam est
cogere velint quod cum absque magna illius molestia sumptusque
fieri non possit quare ut vestra R. D. commissionem dare velit
qua facultas certis Prelatis sic eam rem cognoscendi concedatur
expurgaverit ne se sic de obiectis sibi criminibus imputa-
ab eo cum adversariis concordia et recte ne atque ordine nil
ut non opus illi sit et sumptibus exauris et tanta etiam
molestia perpeti. Faciet v. R. D. rem et virtute sua digna
et mihi valde grata. Totam autem causam ex Bartolomaeo
Gantzkowski v. D. melius cognoscet.
Ceterum commisi D. Stanislaw Penitentiario non nulla referre ve-
stra R. D. ab illaque postulati meo nomine. Et proinde illa
rogo plurimum ut in his quae retulerint plena illi fidei adhi-
bere velit non secus ac mihi ipsi coram loquente. Commendo me
fraterno amori R. D. v. Deum precor ut ea plures in annos
incolumem servet ac felicem. Datu.

Paulus Papa Tercius. Petro Tomicio Ep^o
Craconiensi Regni Polonie Vicecancellario

Venerabilis frater. Salutem et Apostolicam benedictionem. Dehi-
notur ut audiimus in quodam Lituanie Castro captum & dilectus
filius Joannes Jacobus de Affatatis Baro patricius olim Czar
in Christo filice nostre Regine vestre generalis in Italia que-
stor. qui cum anno elapso visitatum ad eam venisset amulorum ut fertur
infidiis et fraude oppressus. In dicta causa in vincula coniectus
est. nec liberari obtinuit usque in hunc diem. Nos itaque non
nullis insignibus viris rogati litteras Regi et Regine propterea
scribimus. Sortamur in domino ac magnopere eos rogantes ut
in cuiusmodi hominem mitiori sint animo ac miseri senem tandem
libertati restituant. In quo et frater. his tuæ opera desideramus
ut litteris si se nostris utriusque redditis pro effectu identidem
hominis absolventi insistas. tu ut responsum quoque mature ex-
quiras. et honeste petitionis compotes nos fieri studeas
quo industria et solita sua sagacitate curato. prudentibus
et mature ad finem deducto eximie profecto nobis gratifi-
caberis. erimusque propterea quicquid ex occasione incide-
rit. ad quaecumque commoda propensiores. Datum Romae
apud Sanctum Petrum sub amulo piscatoris. Die xxvi. Fe-
bruarii. M^o D. xxxv. Lon^o nostri Anno primo.

641

Grinnaldus
Cardinalis Petro Tomicio Epo Crac
Regni Polonie Vicecancellario

S. Ane vellem ut michi quodcumq; aliud ad R. D. V. scribendi
initium se se obtulisset. Nil profecto accidere potuisset, quod
non equiori animo tulissem. Nam quod ita acciderit ut michi
vestra opera et gratia sit utendum id quidem est michi pergra-
tium, perq; incundum, cui cum quibuscunq; rebus gratificari cupio
eidem plurimum debere gaudeo. s; q; vir optimus quo cum michi
summa amicitia ac peructus intercedit maximis obzuetur
calamitatibus id vero vehementer doleo. Is autem est Jo. Jacobus
de Affatatis Patricius Baren, qui in Italia superioribus annis
fuit Ser. ma Reginae vestrae questor, qui omni antea vita vir
bonus ac innocens apud omnes semper est habitus. tum vero sane
questura ac omnia quaecunq; ad Ser. ma Reginae pertinebant
singulari fide ac studio administraffe possim ipse verissime
testificari cui hominis integritas perspecta multis annis sit
ac cognita. vir talis tamen ut solet invidia contra optimos
quosq; veros ac viros exercere calumnias ut creditur ac
fraude maleuolorum quorundam ac perditorum hominum in suspi-
cionem meo cuius criminis atq; in odium apud Ser. ma Reginae
adductus in dicta causa in carcerem in quodam Libuanie castro
coniectus est, cuius iussu quae summa semper observantia coluit, dili-
gentiq; observavit. id quod planissime vel inde potest intelli-
gi senex officiosissimus affecta iam aetate. ne minime iuvenit, aut
cogente iter per longum, difficile. nec satis tutum suscipere non
dubitavit, ut quo vno desiderio tenebatur, anteq; vita
migraret Ser. ma Reginae longo intervallo viseret, et ut

se debere putabat propius coleret. quæ quidem omnia cum
intellexissem tanta me molestia affecerunt. quanta ex pro:
batiss. mi. viri meiqz amantiss. mi. ac studiosissimi misericors acci:
pere debui. quare cum non sim misericors quanta apud M. hem
Regis et Regina. vestra R. D. pro sua incomparabili vir:
tute. sit et auctoritate et gratia. illa etiam atqz etiam ro:
ganda existimaui. ut quicquid pro mea in ea benivolentia
adduci possit ut faciat. id omne ad tuendum et ex tali
calamitate excitandum Jo. Jacobum conferre velit quod cum
fecerit pro certo habeat. se nihil mihi graciosius facere potu:
isse eoqz nomine me sibi semper obligatum fore. Virum pro:
terea boniss. mu. et grate hominem tali ac tanto beneficio
sibi in perpetuum demunerit. Hac ipsa de re ad eosdem
Ser. mos Regem et Regina. hasce litteras do. quas per:
velim ut et fideliter redderentur. et eam occasione de miseri:
tunatiss. mi. amici salute serio ageretur. Valeat felix. v. R. D.
cui me plurimum commendo. Romæ iiii Calendas Marcias
M D xxxv.

Quinnensis Cardinalis Petro Tomicio Ep^o Crac^o
Regni Poloniæ Vicecancellario

Rme in Christo pater et dominus exopt. me. Hortatur nos
tuae virtutis et humanitatis celeberrima fama ut in nego:
tis vel amicorum vel nostris in Regno isto peragendis ad te qui
ingenio et auct. plurimum vales confugiamus. cum itaqz diebus
elapsis quidam amicus noster Cuius Barum nomine Joannes
Jacobus de Affatatis sicut accepimus in Polonia se contulisset
ut de rebus Civitatis Bari ubi Regius quæstor ipse fuerat.

M. h. m. Regia informaret, indeq; reuertens non procul ab Aula
Regia captus et carceratus, ac ita male tractatus fuerit, q; de
eius vita non modicum dubitatur, sed certus nuntius haberi
non potest. Nos pietate moti, quia iam dudum de homine notitia
habuimus, ac inter non infimos seruitores Bo: m: dominae
ducissae Isabellae matris reginae vestrae illum nouimus, cupient
si fieri potest laboranti succurrere, scribendum duxim; ad Re:
gem Reginae, pro illius liberatione, et ad patriam reductione
M. h. s. suas suppliciter deprecantur. Scribunt etiam pro eo
Sanctissimus D. noster et plerique alii S. Romanae Ecclesiae
Cardinales, verum quia spes omnis in presidio patrociniog;
D. v. R. mae posita est, illa quantum possumus rogamus
et obsecramus, q;ts. apud Regias istas M. h. s. ita velit agere
et operari, p; amice in columis et liber sine mora reuertatur
in patriam. Erit profecto Regibus ipsis non inutile nec
indecorum, quia propriis Regum et magnorum Principum et sub:
ditis suis fidelibus ignoscere. Erit praeterea domino nro
Lapae et R. mis D. Car. bus praefatis valde gratum et mihi
praeceteris grass. mu'. Valde D. v. R. cui negotium hoc
ex animo commendamus et nos offerimus, ad maiora.
Roma xxvi Februarii. M. D. xxxv.

Protector.
Antonius S. Quatuor Coronatorum
Cardinalis Petro Tomicio Epo Crac
Regni Poloniae Vicecancellario

R⁷ de in Christo pater amice noster salutem. Sanctissimus D.
noster, sicuti est natura et animo mitis ac prouus ad mis:
ricordiam ita etiam p'is operibus libenter intendit. Scribit itaq;
S. sua ad Ser. mos istos Regem et reginam dominos ac patro:
nos nostros paterno affectu. Scribimus et nos pro libera:

hunc ex carceribus cuiusdam Johannis Jacobi de Affatatis. qui als.
questurae officium pro ipsa domina Regina in Regno Neapoli:
tano exercuit. licet suis amicis id sibi coisse videatur
prout ex tenore brevium. R. P. v. latius visum non dubi-
tamus. Et quia cupimus S. D. n. per M. h. m. sua pluribus
respectibus in hoc gratificari. nullumque medium magis aptum
magisque idoneum ad S. suae desiderio satisfaciendum q. h. m. ta-
l. v. nominamus, cui apud Regias M. h. s. et auctoritate pluri-
mum valeat et gracia. Ita propter si quid exiguitas mea pro
S. D. n. petitioni adicere potest. ut amicorum etiam precibus
faciamus satis. ipsum ex animo rogamus. ut amore etiam nro
hominem ipsum liberationemque suam favore ita tueri suo. et
amplecti dignetur. q. gracia hanc medio post. mu. R. P. v.
si consequitur fuisse agnoscat. quae bene et feliciter valere
optamus. Roma die xxvii Februarii. Anno M. D. xxxv.

Cardinalis Petrus Tomicius Epus Crac'
Regni Polonie Vicecancellarius
Jo. Andree de Valentinis Medico regine.

Rnde domine frater et amice in Christo char. me. Nuper
a deo venit ad nos ex Italia quidam quoniam n. de nomine
n. de facie novimus unum. et nobis litteras reddidit
a San. mo D. nostro et a quinque R. mis Cardinalibus scri-
ptas quorum nos nonnullos ante hunc diem in natos quidem
sciebamus. Ab illo nobis mandatur. ab his magnis a no-
bis precibus contenditur. ut quae scriptae sunt ab eis ad utri-
usque M. h. m. litterae hae autem et reddantur per nos. si pri-
us adsumus. aut nostra saltem opera ad utriusque M. h. m.
perferenda curentur. Sunt autem hae litterae scriptae
liberandi causa e vinculis in quae coniectus est domini

185
Joannis Jacobi de Affatatis. Pauci Menses intercesserunt cu
R. his M. his gracia unde deturbati iam esse videtur no
bis reconciliata est. nunc mutuius ne res ista nouu apud illa
odiu nobis confluet. nouamq. pariat offensionem. Itaq. magno
libenter empturi fuisset. si honesta aliqua ratione tam
molesto hoc tamq. nobis inuidioso onere leuari potuisset. D. vram
Sed querimus ex D. ne vram. si res hac ad eand. delata fuisset
quid factura fuerit? certe si recte animu illius nouimus
sanctae sedis Apostolicae auctoritatem nunq. defugisset. hoc
nobis quoq. necessarium fuit faciendum. Nam cu omnibus Chri
stianis tu nobis precipue qui aut Episcoporu aut sacerdotu
nomine consuemur. summa esse debet religio capitis nostri.
hoc est Summi Pontificis iussis non obtemperare. precipue
in re aequa et honesta. Quid enim habet iniquitatis magno
ru viroru litteras ad magnos principes mittere? cu pre
sertim eius generis litterae sint. quae non minas aliquas in
tendant. non formidines opponant. non pericula vlla de
nuntient. sed tantu non suppliciter petant. vt Principes
Christiani. Christiani hominis misere afflicti. misericordia
aliqua capiant. speramus equidem Reginaldem M. tem. vt
et prudens. ma domina. factu hoc nostru boni consultura
cu videat nos inuitos et necessitate coactos fecisse. Sed si
qua grauiorem animo contra nos offensionem accipere ut quosum?
D. v. cu nullus nos prorsus affinis esse culpe videat. vt di
ligenter apud illa purgatos nos velit et excusatos. Factura
rem et sue erga nos studio digna et a nobis vicissim omni
officioz genere compensanda. quae bene ac feliciter valeat
nob. charos sibi et commendatos habeat. Dato ex oppido
nostro Kieles. die v. Junii Anno dñi. M D XXXV.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell

Cardinali ~~P~~ROTECTORI

Vincentio Carrafa Cardinali Neapolit^o

Reme in Christo pater et Domine domine observandissime
officiosissima obsequiorum meorum commendationem. qua de re
scripsit ad me R. D. v. ea mihi curae sunt maxime.
Quod summum potui studium navavi in liberando e vinculis in qua
comiectus est D. Joanne Jacobo de Affatatis. Itaque nunciū ex urbe
missū qui cum ad Regiam Reginalēq. M. h. s. tum ad me litteras
fereret per famulū quendam meū deducendū ad illas vias. et
ad me reducendū curavi et per dispositos quos eo proficiscendi
potestatem vis feci. tantūq. studio et diligentia causā D. Jacobi
utriusq. M. h. commendavi ut maiore non potuerim: ut nullū
in me fidelissimū deprecatoris diligent. miq. officium desiderari
merito possit aut debeat. Sed a Regia M. h. responsū
doculi dixisse Ser. ma Reginalē coniugem eius D. Jacobū
cuius causa tantopere laboratū est. naturā iā concessisse ita
ut vita functus libertati iam restitui minime possit.
facta sunt a me omnia quae fieri ab illo potuerunt. qui in
gracia R. D. vestrae miserū et calamitosū hominem. ex
animo voluit sublevari et in libertatem vindicari. Si co:
natū meū fortuna non adiuvit. si quā in re magnopere contem:
di et elaborari eam ita ut volui ad exitū perducere non
potui. quoniam per me non potuit. quo minus R. D. v. desiderio
satisficeret. queso ut voluntatem meā. studiumq. illi gratificandi
omniq. meo obsequio illa demerendi boni consulat. Si qua
alia deinceps in re R. D. v. opera mea vbi volet in qua
par animo facultas suppetere possit. dabitur a me opera ut
quicquid cuiusmodi postulaverit id optatū ferre queat.

516
Nec dubito quin quo me animo R. D. vna in se esse perspexerit
eodem in me quoq. vicissim sit futura. magis sibi et barum et com:
mendatum habitura. Opto R. D. v. quod diuis. me ex animi
valere sententia: cui secunda et felicia comprecor omnia.
Datum ex oppido meo

Petrus Tomicius Epus Crac' vicecancellus
Cardinali PROTECTORI
Paulo S. Eustachii Carli de Cesis

R^e me in Christo pater et domine domine observando. officio:
sissima obsequiorum meorum commendationem quo fuit a me dili:
gentius laboratum in causa D. Joannis Jacobi de Affatatis mihi
per R. D. v. commendata. hoc lausi dolorem acerbiorum in cassu
cecidisse conatus meos omnes et labores. Cum venisset ad me cum
litteris Apostolicis et aliquot R. morum Car. ludo: ex urbe nunciis
quonia litteras ad Regia Regiamque M. h. s. scriptas, propter
ingens locorum intervallum quo per hoc tempore ab illis disjunctus,
reddere ipse non potui: feci tabellario Suo potestatem per dispo:
sitos quos ad Principes meos proficiscenti et quo tutior esset in
itineris seruum ei meum adiunxi qui et duceret eum et redu:
ceret. Causa D. Jacobi qua summa potui fide et diligentia utriusque
M. h. commendavi. verum hoc a Ser. mo Rege meo responsi tuli
elocutus a M. h. Regnali coniuge sua cum cuius causa labora:
uimus vixisse. A me nihil est praetermissum quod ad liberandum
miserum hominem et calamitosum pertinere putarem quod si cona:
tu fortuna destituit. mihi dubium non est quin R. D. v. non mi:
nus grata sit futura voluntas mea hoc desideriumque postulata
illius perficiendi quod si is quem sperabam et optabamus
eventus fuisset secutus. Si qua alia in re cuius conficienda
facultas esse possit maior. R. D. v. opera mea vbi volet,

summu illi studiu meo diligentiaq polliceor et defero. ut
facultas desit. animus nunq deest ad informandu R. D. vram.
promptissimus. quam queso atq obtestor. ut me vicissim edaru
saberet velit sibiq commendatu. Deu precor ut R. D. vram
multos in annos incolumem esse velit et felicem. Datu ex oppi-
do meo kielce ultima Junii M. D. xxxv

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Capitulo CRACOVIE NSI

Venerabiles Domini fratres in Christo carissimi. Quos sunt
per litteras fratres quatuor ordinu Mendicantiu de Cracovia
D. Thomas Rosdocanski Canonice Ecclesie nostre Cracoviensis.
et officialem nostru non habita eius ratione quod fuit ab
ordinarioru iurisdictione exempti. censuris Ecclesiasticis prio-
rem Conventus Dominicanoru sancte Trinitatis innotasse.
Nos quanq officialem nostru iure id fecisse intelligimus, neq
licere fratribus Dominicis aut cuiq alteri hoc primu ex-
ceptione uti aliqua. et iudiciu commutare velle. cu sententia
pronunciata est, tamen ne quae novae Tragediae excitarentur
a censuris Ecclesiasticis illos absolvimus. ita tamen ut cu
muliere cu qua lis eis est et controversia concordia inirent
et quindecim marcis si fieri posset cu ea transigerent. Et
haec quidem fecimus pacis et tranquillitatis amore cuius in pri-
mis sumus studiosi. quonia vero deteriores omnes sumus li-
centia: exemptio autem qua fratres isti gloriantur, impu-
nitatem eis et licentia, magna ad peccandu illicet bra pro-
mittit. Vbi Christo adiuvante Cracovia in conspectu vestru
reversi erimus. deliberare vobiscu et rationem aliqua
iure statuimus. qua fratres isti ab iurisdictione ordinarioru

non prorsus exempti esse queant. cum a quorundam inre-
petunt presidium eorum eorum parere sententiae. Bene ac feliciter
valete. nos in orationibus vestris commendatos habete.
Datum ex oppido nostro Die xxv. Junii M. D. xxxv.

Petrus Tomicinus Epus Crac' Vicecancellus
Monachis Sancte Trinitatis et aliis

Rendi et religiosi patres. fratres in Christo dilecti. Red-
ditae sunt nobis litterae vestrae. quibus querimini. magna vobis
ip[s]e ab officiali nostro affici iniuria. qui, ea, quae vobis asse-
ritis non habuit, iurisdictione, contra vobis. vel potius contra pri-
orem Conuentus Dominicanorum sanctae Trinitatis usus est,
quod vobis ab ordinariorum iurisdictione exempti sitis. Si li-
te non contestata. Haec a vobis in medium prolata fuissent. ali-
quid tamen dixisse videremini. Licebat enim tunc priori
fratrum Dominicanorum haec exceptione uti. sed postquam iudicium
semel ille accepit. a sententia contra se lata appellavit.
appellationem non prosequutus in censuras Ecclesiasticas
incidit, tum primum exceptione cum uti velle novum nobis vi-
detur et inusitatum. neque juri solum verum etiam aequitati con-
trarium. Semper enim litem contestata praecedit exceptio
post latam vero sententiam excipere non licet. nisi forte tu
denuo valere vultis iudicium cum secundum vobis lis data est.
Sed contra nostram voluntatemque vestram pronuntiatum sit. re-
spondi vultis rem iudicatum. sententiamque latam induci et an-
tiquari. Videte ne imperiosius hoc sit. quam vel mendicantium
ordini. cuius summa virtus est animi demissio, convenire
videatur. quid enim aliud hoc fuerit. quam prescribere iustici-

quid sit ei iudicandum? Hoc enim dicere videmini. Iudicem
te sumo. sed secundum me iudices volo. aliter si feceris irritum
erit iudicium. Ergo soli vobis futuri estis qui ea tantum conditi-
one iudicium accipietis. si secundum vos iudicatum sit.
Perpendite ipsi et considerate cum animis vestris quid sit ea
res aequa et honesta. nobis contra jus contra aequitatem honesta-
statemque niti. et contendere non licet. sed pro ea tamen qua
in vobis minime vulgari propendimus inclinatione. fecimus
non iniiti. ut a Censuris Ecclesiasticis Priorem Conuentus Do-
minicanorum sanctae Trinitatis absolueremus ea lege et condi-
tione. si a fratribus illis. ita ut cum Provinciali eorum egimus
et se facturum ille recepit. concordia fuerit cum muliere nita.
et quindecim ei marcae fuerint numeratae. Cum autem.
exemptio ista vna a Iurisdictione ordinariorum gravis sit
ordinariis. Nam et in conciliis de abroganda illa saepius actu-
sse seruius. ubi Christo adiuvante Cracovia incolunt re-
uerse fuimus. de communibus Pralatorum et Canonorum Ecclesiae
nostrae Cracoviae sententia aliquid de ea statueremus. aequum
ne sit vobis. quum bona et censurae habeatis. neque raro actiones
et controversiae cum hominibus vobis accendant. si quando ne-
cessitas postulat a Iure ordinariorum proferendum. potere
sed eorundem tamen iudicio si non ad nutum voluntatemque
vestram factum sit parere recusare. aut non implorare vobis
aequum fuerit ab eorum iure auxilium. aut eis Ius dicentibus
obtemperare. sed haec postea videbimus. Nunc vobis bene vale-
amus et vestris nos orationibus commendamus. Kielesse
xxv. Junii M D XXXv.

Petrus Tomicius Epus Cmc^{us} Vicecancell^{us}
Paulo Tercio Pontifici M A X I M O

691
312

S. Anctf. me ac beatf. me in Christo pater. et domine domine
clemen. me. Post humilem perpetuae firmitatf. meae et ora:
tionu commendationem. peduqz oscula beatoru. qua grata
fuerit S. r. mo Regi meo liberalitas ista Sanc. h^{is} vestrae
in iis de quibus M. tas eius supplicabat. ei maiori ex parte
concedendis ex litteris eius. Sanc. tas vestra cognoscere pot:
uit. quae qz meas quoqz simplices preces non est aspernata.
atqz ea quae meo nomine petui, omnia, plura etia qz petere
fui ausus, plena quod auiant manu michi largiri dignata est.
credibile non est. quanta ex benignitate ea S. h^{is} vestrae
voluptatem acceperim. Quis enim ego sum cui San. tas vestra
tanta gratiae suae et clementiae signa dari in animu indu:
xit suu? in dignus certe. qui corrigia calciamenti S. h^{is} v^{est}rae
soluere quaram: ne du ut incredibile Sac eius beneficentia
dignus iudicari possim. Itaqz pro beneficio isto Sanc. h^{is}
vestrae. cui I apud me memoria nunqz est inermoritura. cu:
perem quidem ita ut debeo. gratias illi agere: sed verba
quibus id facere aggrediar inuenire nequeo. Neque eni ora:
tionu vlla consequi unqua potero. quantum sibi me^{us} S. vestra
liberalitate ista sua deuinxerit. Et si nullu ex ea ad me
primatu peruenit commodu. tamen cu Ecclesiae meae rationu
primaf meis rationibus longe antepona. plus inde su exhi:
laratus. q illius cu dignitati. tu tranquillitati. paterna cura
S. vestrae promissu esse video. qz si magna ipse ab ea fortuna:
ru honorisqz accessione auctus essem et boni status.

De diuinis virtutibus S. his vestrae crebra ad nos atq; ingens
fama peruaserat: sed ea nunc magis indies atq; magis
omniu iudicio confirmatur: cu providentia S. his vestrae pra:
clusu Sarpius ad honores Ecclesi. aditu esse vident:
viamq; viris dignis ad eos consequendos esse patefactam
Soc illius ornanda Ecclesiae Dei studiū in caelo laudibus,
ferunt omnes. Deumq; supplices orant ut Sanc. hū vestra
multos in annos incolumem seruet ac felicem, quae non
ipsa solu viros dignitate praestantes ad Summū dignitatē
fastigiū prouedit, sed aliis quoq; de minoribus dignitatibus
idem faciendi potestatem permittit: fieri ut non posse sibi
cuncti persuadeant, quin Sanc. hū via clarū tenent. Petri
nauicula decumanis quibusdam fluctibus, maximisq; procel:
lis et tempestatibus propemodu oppressa tandem aliquando
riam emergat, et ad optatu portū feliciter perueniat, id
quod prestare nobis dignetur Christus Iesus, in quo solo.
spes est summa Reip. & Christianae constituendae, quam:
quidem rem non solu precibus ab illo fonte misericordiae
conor impetrare, verum etiam pro tenui mea et infirma parte
emitor ipse quoq; ut Ecclesiae huic meae michi Dei Sancte
sedis Apostolicae gracia concessae quantum possim opis adferā.
Itaq; et ea petendi, quae diuino atq; immortali beneficio
Sanc. his vestrae nuper adeo su consequutus, non alia michi
causa fuit, quā ut labantem Ecclesiam meā bonis et dignis
viris fulcire possim et sustentare: Et hoc tempore multo
animum meū cura maior sollicitat. Fratres enī qui Men:
dicantes vocantur eam cui consultū maxime cupio Eccl:
siae meae tranquillitatem impediunt. Nam cu domos posses
sionesq; certas habent, saepenumero usu euenit ut et
vocent ipsi et vocentur in iudiciū, utiq; cu iis quibus:
cu aliquid eis controuersiae intercedit experiantur.
fit autem ut si quam sibi iniuria ab aliquo facta puenit

ad me currunt & vestigio. aut ad eorum aliquem quorum in co:
gnoscentis causis vicaria vtor opera, iurisq; a nobis profidui
postulant. quod quidem vis nunq; negatur. Sed si ipsis quoq;
dies a quopiam dicatur, aut non contestata lite negant se ad
sistendum cogi posse. q; nostrae Jurisdictioni non submitt. aut si
iudiciu acceperint ita demum iudicis decreto parent. si
contra eos lis data non sit. Sini autem contra nutu volun. temq;
eoru iudicatu sit. illico Privilegiu exemptionis proferunt, atq;
backnus valore iudicis sententia volunt. si qua ex pra:
scripto eoru lata sit. Aliiter si factu sit. prolato exempti:
onis Privilegio. perinde quasi scuto quodam obiecto facile
se putant cuiusvis quiclibet iustu impetu se posse sustinere.
et cu impune sibi peccare liceat intelligunt, sp. s. hac impu:
nitatis, maxima vis illecebra sit peccandi. Quotus quisq; eni
est? cui suppetant facultates, Romae cu eis iudicio experi:
endi? quae ut suppetant nonnullis tamen quae res in dis:
ceptationem plerumq; veniunt. leuioribus sunt q; ut tanto
sumptu ius aliquis suu velit obtinere: quae tamen pauperi:
bus. non perinde levis parvique momenti videntur.
Quare supplico Sancti vestrae. ne paciatur fratribus istis
apertam esse diutius fenestram ad iniuria hominibus faci:
enda: sed certis hominibus in Ecclesia et Diocesi mea
si minus in vita eoru et moris inquirendi quod et ipsu
in primis esset necessarium. saltem de civilibus causis. quae
cu hominibus eis quandoq; intercedunt. cognoscendi pot:
statem faciat. Jam enim miserozu quorundam pletatus et la:
mentationes ferre diutius non possu. qui magno suo cu dolore
queruntur: si quid sibi cu Regia M. h. cui Imperio subsumt
negocii sit. facilius ius suu se impetraturos qua si cu fra:
tribus istis mendicantibus disceptandum sit. adeo plusq; Ty:
ramnicam potestatem eos sibi usurpare deplorant. quamq; vero
haec fere inter obscuras personas agantur: tamen cu ad multorum

Nobilium aures perueniant. precipue ut nunc sunt tempora
dici vix potest. quantopere ea re animi eorum offendantur.
Nunc cum ego propterea ordinis odia erga nos mitigare studeam.
quæso cura sit S. vestrae. ne hæc exemptorum fratrum tanta
licentia toti ordini nostro. apud omnes mortales. ingens odium
et inuidia conflare possit.

Quamquam vero acta michi iam prope modum est ætas. neque longo
abesse tempus illud oportet. quo me ex corporis huius diuiciis.
foris æterna illa in domum migrare. Deus est iussurus. michi.
lominus eo cura mea referuntur omnes in eo consumuntur.
ut Ecclesiæ meæ rationibus. non solum eo tempore quo super istis
facere prodesse. verum etiam posteritatis otio et quieti providere
possim. Itaque cum ad tuendum statum Ecclesiæ pertineret pluri-
mus videatur. ut qui ex cælo loco nati sunt. ipsi honores
Ecclesiastici mandentur. data est a me opera. ut magno loco
natus adolescens Stanislaus Lilecki. Can. tu Cracouiæ orna-
retur. quem quidem S. vestrae debet poss. mu. ut quæ Co-
ronationis suæ tempore Nominationem Regiam cuiusvis Can. tu
hunc adeptus est confirmare dignata est. Sed habet aduersarium
hominem. ut natalium splendore minime sibi parem. ita natura
controuersus. qui cum Ius cui possit iniri nullum habeat. Principum
gracia et potentia Canonicatum hunc expugnare conatur. atque
exturbatum eius possessionem cupit adolescentem et claris maio-
ribus ortum. et quem ab eorum virtute non degeneraturum certa
spes sit. quamobrem S. vestrae qua summa possu animi mei
demissione supplico. ut munus et beneficium suum in adolescente
luatur. neque potentia cuiusvis ad quod clementia S. vestrae
consequutus est eripi ei paciatur. cum præsertim interesse ma-
gnopere videatur ad conservanda bona Ecclesiæ. ut sint
in ea ex Procerum filiis aliqui. quo facilius postea coniuncta
nobis procerum studia habuerimus eorum opibus bona Ecclesiæ.
contra vim atque impetum cuiusvis defendi queant. quare.

Quare commendata sibi quæso habeat S. tas vra adoleſcen:
tis sui causa, cui me quoq; ſervitutemq; mea ſumiliter cõ:
mendo. Deu precor vt S. tem vſtra, cui prudentia con:
ſtituta iri Remp: Chriſtiana ſumma ſpiſ eſt, complures
in annos ſuperſtitem atq; omni felicitatũ genere velit offe:
cumulata. Tulii xx M. D. xxx v.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Ant. Cardinali P ROTECTORI

R. me in Chriſto pater, et domine, domine obſervan. me.
Officioſiſſima obſequiorũ meorũ commendationem.
quam R. D. vra opera navavit, in exequendis eſt hic M. his
regia negociis, ea fuit illi gratia quemadmodũ ex litteris
M. his cuius R. D. vra abunde cognoscere poterit, quæ ſi
quæ de immutata erga ſe M. his cuius voluntate opinionem acco:
pit, eam vt iam omnem ex animo ſuo deleat licebit, deq; re:
gia erga ſe gratia et benevolentia optimè ſibi perſuadeat
Nam et ſuperioribus temporibus non ita graviter animi
cuius fuit offenſus, quemadmodũ R. ma D. vra forte ſſe
ſuſpicatur. Et nunc ſi quid erat offenſionis id omne ſubla:
tu eſt. Poſteaq; certior eſt facta M. tas Regia de ſtudio et
diligentia quæ adhibuit R. ma D. vra, in impetrandis
hiis, quæ a San. mo Domino noſtro M. tas cuius petierat, quæ
ſi non omnia conſeſſa fuerunt, boni tamen conſulit: neq;
minus gratam habet voluntatem et conatu hunc, R. ma
D. vſtræ quæ ſi cuncta ex animi ſententia cecidiſſent.
Ac quod ad Regia quidem M. tem attinet ita ſe res habet
vt ſcripſi.

Quantum vero ego R. mae D. ni vestrae debeam, q. mris quoq;
in negotiis tantum studium collocaverit. patrocinioq; suo adiutu
me voluerit. ut plura etiam quam optare fui ausus Sanctiss. mi do:
mini nostri liberalitate mihi concederentur verbis expri:
mere nequeo. Itaq; pro tanta illius in me gracia. et bene:
volentia quod unum posse videor. et ago et habeo R. mae D. ni
vestrae gracias immortales. Si quid apud Ser. mu Regem
meum gracia et auctoritate valuerit. id omne. ut vestrae
quoq; R. mae D. ni valuisse videar contenda et elaborabo
et quibuscunq; rebus poterit. me gratum esse et memorem tan:
torum beneficiorum R. mae D. vestrae declarabo. quae ut hac
quoq; in re. de qua nunc scripturus sum. patrocinium mihi suum
accommodet. magnopere quiesco. Fratres enim quos mendicantes
vulgus appellat. mihi plurimum negotii faciunt. Nam quum
multa cum multis contrahant. quum domos possideant. quum ex
bonis quae habent certa vectigalia percipiant. fit ut fre:
quenter et adducant alios ipsi. in iudicium et ab aliis addu:
cantur. et a me. et ab his qui in iudicandis controuer:
sis vicem meam funguntur. ius dici postulant. et praesidium
nostrum implorant. si quid iniuriae sibi factum esse putent.
sed si ab aliis in ius ipsi vocentur. aliquando iudicium non acci:
piunt. q. ab Iurisdictione nostra exemptos se esse dicant. aliquando
contestata lite. contra quam vel iure cautum. vel moribus. et
receptum. tum primum exemptione uti. et exemptionis pri:
vilegium proferre incipiunt. cum sententia contra eos lata est.
quasi praescribere iudici volentes. quid sit ei iudicandum
sententia illius ratam non habituri. si secundum eos pronun:
ciatum non sit. queruntur itaq; miseri homines. non ha:
bere se ubi ius contra illos suum obtinere possint. nam
Romae cum eis experiri qui possunt his quorum tenues sunt
facultates? quae vero res in controuersia evadunt. ex:
tanti non sunt. ut eadem causa tanti sumptus fiant.

Me certe miseret egestas morum hominum qui querimonias suis
aures meas obtundunt. dum quotidie fere de tanta fratrum
istorum mendicantium tyrannide queruntur: quod cum ab aliis
omnibus liceat, a solis illis quod eorum est iudicio auferre
non liceat. Itaque R. ma. D. vestra magnopere queso
quandoquidem hac ipsa de re Sanctiss. mo domino nostro supplicavi
ut adiutus me patrocinio velit quo supplicationi meae sub-
scribatur. Hoc autem est quod impetrare cupio. ut Sanctitas
eius certos sic homines constitueret in Diocesi mea quibus
potestatem daret. de Controuersis quae fratribus istis cum
hominibus intercedunt iudicandi. atque utinam huiusdem po-
testatem facere ne grauaretur. in vita quoque et moribus fratrum
inquirendi. Nam si quae res. hac certe in primis esset neces-
saria. Spes enim impunitatis. dum hii quos sibi ipsi praefecer-
unt. ad scelera eorum conuincunt. maiorem opinionem dant
in eis aliter peccandi licentia. Quo res hac ad vitandas offen-
siones hominum. ad Ecclesiae tranquillitatem conservanda. ad
calamitosorum quo cuncta iniurias propulandas pertinere
videtur vehementius: hoc ut maiori cura sit R. ma. D. vna
plurimum oro: tam bonis precibus meis et postulationibus
apud sanctam sedem istam Ap. cam loci aliquid ut detur.
Sed et propinqui mei et necessarii Stanislai Lilezki causa
R. ma. D. vestrae diligenter commendo. adolescens exco-
lo nati. qui beneficio San. mi. Domini nostri eo ipso die quo
Sanctitas eius fuit coronata. Can. tu Crac. obtinuit. ex quo
deturbare eum conatur homo litigandi cupidissimus Felix Na-
ropniski. qui quid sub nullum habeat cui possit in iuri. hoc agere
dicitur. ut quod Iuris propinquo meo a San. mo Domino nro
concessum est. idem ipse a Sanct. h. eius impetrare possit. quod
cum ab omni iustitia et equitate sit alienum idem duobus Ius
concedi. hoc est duobus inter se committere. Spes est in eximius
virtutibus Sanct. his eius. nullis cum hoc allegationibus impetra-
turu

Quonia[m] vero allatu[m] fuit ad me: Principu[m] nostroru[m] litterar[um]
causam illius isthic commendari, non possu[m] interdum non sub:
uereri me Principu[m] gracia et autoritate quod pugnat aliqu
expugnat, quamuis Regia M. his animu[m] in propinqui mei
causa propensio[n]em esse persuasu[m] Sabca, cui 9 maioru[m] pra:
clara constant in M. km cuius maioru[m]q[ue] eius merita: cu[m]
aduersarius me de facie quidem illis notus sit, tamen
propter mea[m] ab aula absentia[m] multa secus fieri video.
(Vestra) R. D. oro atq[ue] obtestor, det isthic opera[m] me commu[n]e:
dationis ista aduersarii inopportunitate expressa atq[ue] ex:
torta, plus apud sancta[m] sedem valeant, qua[m] certu[m] Ius
necessarii mei. Et me sibi R. D. v[est]ra beneficentia sac
sua deuincissimu[m] reddiderit, et Ecclesia[m] mea[m] rationibus
belle prouiderit, ad cui[us] bona tuenda et conseruanda plu:
rimu[m] interesse videtur, ut ex Regni procerib[us] aliqui, so:
noros in ea obtineant, quoru[m] opibus si ferat usus contra
cuius inuictu[m] defendi possint, quanto plus opera[m] studi[um]
et diligentia[m] positu[m] fuerit a R. D. v[est]ra, in tuendo pro:
p[ri]o meo, tanto et de referen[da] gracia magis ero sollicitus,
et Deu[m] precabor diligentius, ut multos in annos, R. D.
vram incolumem seruet et felicem, cui 9 me gracia et bene:
uolentia commendo. Datu[m] ex Kieleze Die Julii. M. D. xxx.

Petrus Tomicius Ep[iscopu]s Crac[oviensis] vicecancell[us]
Contarreno ~~CARDINALI~~
Cardinali Ep[iscop]o Vigormensi

Gratuler me prius R. max D. v[est]rae an potius gracias agat?
Cum merita illius in me maiora q[uam] qua[m] vlla oratione con:
sequi possint animo reputo, nihil gratia[m] actioni esse preueni:

tendum esse existimo. Sed facit ingens gaudium quo fui elatus
cum optatissimum nuntium accepissem. R. D. v. in sacrosanctum Car. luum
Collegium, ab omnium quos nostra vidit aetas Sanctiss. mo atq; op-
timum Pontifice cooptatum esse, nihil ut prius facere in animu
inducere possim qz fuerim R. max. D. v. de honoris ista accessio:
ne gratulatus. Quo maiore namq; studio superioribus annis con-
tendebar ut quo tempore in viuis adhuc erat Clemens se-
ptimus Pontifex Max^s, suffragatione Ser. mi Regis mei in
eo quem nunc obtinet R. ma. D. v. dignitatis gradu collocari
potuisset: Hoc maior mihi nunc est obiecta letitia q; illiorem
cum laude sua et gloria hunc ipsum honorem qui meritis et
virtutibus R. max. D. v. vestris olim debebatur, nunc est consequuta.
In ea enim sua sententia et opinione, ut ad laudem alicuius plu-
rimu interesse putem: ab hoc an ab illo, honore sit aliquo dignus
iudicatus. Nam qui a turpi atq; aliqua ignominia macula
notato, honore est alicui delatus, contaminare magis eum cui de-
latus est qz honestare videtur. Ita si quis cui a vero virtute
prestanti honore est mandatus, eum ego vere dici honestu et
honoratu posse. magis nomen tantu et insigne honoris, veru
ipsum esse honorem consequutu existimo. tantoq; clariorem esse
statuo et magis illustrem q; virtutis suae premiū ab eo meruit
accipere qui cum ipse virtute praeditus sit. de virtute alterius
optimu minimeq; fallax iudiciu facere possit. Illu vero is su
qui de prioru Pontificu existimatione quidq; esse volui deli-
batu: sed quo minus tamen quod sentio dica, tenere me non possu
Talis et tantus is esse videtur Pontifex quem de caelo ad nos de-
lapsu esse putamus, nullius ut fuerit in discernendis viris di-
gnitate dignis iudiciu cum sui iudicio comparandu, duplici ut
nomine gratulandu sit his qui per eum aucti sunt et honestati.
tu q; Cardinales facti sunt tu vero q; Paulo tercio Pont:
Max: Hoc est ab optimo virtutis cuiusq; et meritoru aestimatore
Car. les facti sunt. Est itaq; quod ego gratuler R. max. D. v.

est quod ipsa quoque gauderet immortaliter. vel propter hono-
rem qui collatus est. vel propter prius qui contulit. vel propter
Collegarum. sociorumque et participum eiusdem honoris dignitatem.
Nam si soli R. max. D. vestre viro vni dignissimo. tantum Sono-
rem hunc contulisset inueniri non nemo potuisset. qui non tam
iudicio id contulisset. quam casu in virum tanta dignitate dignum
incidisse arbitrantur. Hunc ita vno omnium ore ad nos perferitur.
omnes eos quos vni Sanctissimus Pontifex in Car. linc. alb. supe-
rioribus hisce diebus retulit. cuiusmodi esse. ut doctrina virtute
atque omni laudum genere non sciat totus terrarum orbis vllis eis
præstantioribus. ut non aliud sit de cuiusque virtutibus iudicium ferre
necesse. quam quod Sanctissimus fructum illis tribuendo tulit. Jam
vero si quis de optimo isto et maximo Pontifice cognoscere cupiat
qua prudentia. quibus moribus præditus sit dictum ac factum
cognoscet omnia. cum acceperit quos ille viros in amplissimo digni-
tatis gradu posuerit. qualium enim quisque Sonori studet talis ipse
quoque esse iure optimo existimatur.

Sed ego dum gratulari cupio R. max. D. vestre. longius amore su-
per et benivolentia prouectus. quam initio fuerat michi propositum.
quo circa finem iam gratulandi facio. si prius Deum fuero pre-
catus. ut honorem hunc R. max. D. mi vestre fortunet. mul-
tisque omnibus eo perfructui potestatem faciat.

In agendis vero gratus pro eo studio quod michi superioribus his
diebus isthic nauauit. tanto minus esse verborum infumendum
arbitror. quanto magis constituta et confirmata est inter nos
amicitia. et malim si quando usus ita ferret animum in R. max.
D. vestra meum benivolentissimum illi declarare. quam me operam
meam pluribus verbis vendicare. Hoc R. max. D. vestra pluri-
mum rogo det opera ut quæ liberalitate S. mi Domini nostri
vel Regia M. ti vel michi sunt concessa. ea firma esse possint
et ad diuturnitatem stabilia. Alioquin si donatio nunc facta
paulo post inducatur. illud sibi M. tas Regia existimabit.

63

Denique vero periculum est. ne contemni Pontificum ista liberalitas incipiat. cum eos ipsos auctoritati suae derogare et irritum facere quod ratum paulo ante habuerunt, homines cognoverint. Sed hanc curam futura R. D. vestra pro gratia illius in me et benivolentia singulari nihil dubito.

Hunc facere non possum quin illi. querar de fratribus istis quos Mendicantes quidem appellat. sed intra mendicantis suae finis se non continent. Sui enim cum domos habeant. cum et ex illis. et ex aliis possessionibus fructus percipiant. cum multa cum multis contrahant. fit ut saepe litem aliis intendant. et ipsis vicissim lis ab aliis intendantur: sed non aequa tamen conditione. Nam si vocent alios in iudicium. iudicatum eos facere cogi volunt: Si citentur ipsi. aut non sistunt se. neque iudicium accipiunt. aut accepto iudicio litaeque contestata. tum primum exceptione utuntur. tum exemptionis Privilegium proferunt cum contra iurum voluntatemque eorum sententia lata est. Ita exempti sunt. quoties contra eos est pronuntiatum: si secundum eos lis data est. exempti esse definiunt. suntque iidem et exempti volunt. et non exempti. Indignum id esse. minimeque ferendum clamant omnes et vociferantur gentes precipue et calamitosi homines. quibus cum fratribus istis. res esse potissimum confuevit. quare maiorem in modum peto R. D. vestra obtinere ut dignetur apud Sanctissimum Deum nostrum ut constituantur aliqui in diocesi mea qui potestatem habeant. et causas istas fratrum cognoscendi. et in vita eorum inquirendi videntur cui ab officii sui religionem plurimum declinare.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell

Simonete Cardinali

Quo firmitus persuasum est omnibus Paulum hunc tertium Pontificem Maximum virtutis et meritorum cuiusque longe optimum esse atque prudentissimum aestimatorem, neque post hominum memoria fuisse Pontificem ullum apud quem maiora virtuti premia posita essent: hoc magis R. Ma. D. n. vestrae gratulor cui tantus a tanto Pontifice honos est delatus, ut ea digna iudicauerit, quam in Cardinalium numerum cooptaret. Et si enim allatum est ad nos R. Ma. D. vestra regis istius petitionibus esse aduersatam non tamen ideo minus gaudemus fructum esse virtuti R. Ma. D. n. vestrae: quem olim mirebatur tandem aliquando tributum, quin potius quod contra Serp. mi. Regis mei rem venerit id ignoratione magis voluntatis Regiae quam ulla aliam ob causam factum esse putamus. Nam si scire potuisset R. Ma. D. vestra quo animo Regia M. tas sacerdotum istorum de quibus Sanctiss. mo D. nostro supplicavit Ius patronatus certis certarum artium praefectis concedi voluerit: procul dubio quae virtus est illius et integritas non solum Regiae petitioni non intercessisset, sed obnixae opera datura fuisset ut tam piis et honestis postulationibus nihil a Sanctiss. mo domino negaretur. Quicquid enim eius factum est a M. te Regia, propter hanc solam causam factum est, ut commoditati tranquillitatiq. Ecc. con- suleretur. Nam nihil ei hac in parte, vel sentitur vel m- titur, publica haec est Ecclesiae non privata ulla Regiae M. tis utilitas, quae cum videret oportuna esse cuius praeda atque iniuria bona Ecclesiae, eo precipue tempore quo ad bellum milites proficiscuntur, miserta calamitatum quae per

impios et infarios homines nostro ordini importantur. Sane
vna rationem reperit tantis hisce malis succurrendi. ut quorum
sacerdotiorum bona praeter ceteris essent iniuriis istis obnoxia, eorum
ius patrenatus proximorum arcum praefectis donaretur, ut sui
sacri nostri ordinis beneficentia devincti propugnationem bono-
rum Ecclesiarum tanto libentius suscipiant. Quia quum autem sit
eum Regia M. tas cleri rationes ex animo velit adiutas ad
quos eius propugnatio propius pertinet. eos prius prius conatibus
Regis. vel maximo esse impedimento. vestra R. D. d. l. i. u.
dicendum relinquo. Mea sententia rectius res ageretur. si
Regiarum precum maior ratio habeatur. cum persuasum Reges ha-
beant. preces suas honorarias esse tantum, non autem neces-
sarias. licereque sibi putant. suo iure et potestate uti. si eorum
quae postulant. potestatem eis facere sancta sedes apostolica recu-
set. De meo rege. possum hoc affirmare quod tamen bona cum ve-
nia Regum aliorum dictum volo. non esse quumque principum Chri-
stianorum erga superos pietate. erga sanctam sedem istam fide
et observantia. ei praefendum. Sed tamen virtutem atque
integritatem fraudi esse cuique non oportet. Neque ideo mino-
rem eius rationem haberi convenit quia maiore prope mo-
do quod alius quisque erga Sanctam Do. studio est et obser-
vantia. quare Reg. ma. d. vestra maiorem in modum peto
det deinceps opera potius. ut honestis postulationibus
Regis plus loci detur. quod ut eas impugnare in animum
inducat. ita et Regia sibi M. tem demerbitur. et me
clerumque fidei meae commissum ingenti beneficio sibi deum-
cunt. Peti autem nunc M. tas Regia. ut dux tantum
Ecclesiarum parvulos. certis duarum artium Praefectis in Jus pa-
tronatus dentur. quam petitionem si R. D. v. dignabi-
tur adiuvere grata esse et memoriam Regia M. tem co-
gnoscat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Anto^o Cardinali PROTECTORI

Sigismundus etc. R^g.^{ma} etc. Studiu R^g.^{ma} D. vestra.
et diligentia in obtinendis his quae superioribus Mensi-
bus a San.^{mo} D^o nostro petieramus valde gratu nobis ac-
cidit. et si non omnia impetrauimus quae volebamus ta-
men hoc tempore liberalitate hac Sanc.^{his} eius facile futuri
sumus contenti. modo faciliorem se nobis eius S^{tas} probe-
at. In conferendo iure patronatus perpetuo duarum Eccl-
siarum parrochialium alterius in oppido Czeladz Capitano
Slaukomiu alterius in villa obrzazow Capitano Castri
Isthen quae in re apud Sanc.^{hm} eius impetranda. ut dili-
gens sit R^g.^{ma} D. vestra et sollicita plurimum rogamus
pro ea vero quae paulo ante nobis nauauit opera agimus
illi gratias. Et quauis idem fecerimus in litteris, quas
ad San.^m D^o. n. scripsimus. postulamus tamen a
R^g.^{ma} D. vestra. ut ipsa quoque vna quod aiunt voce
nomine nostro. gratias illi agat diligenter. Delatu quid
ad nob fuit R^g.^{ma} D. vestra in expediendis istis me-
gocis nostris. minorem spe et expectatione nostra cura
impendere. neque inficias ire possumus quin graue id et
molestu auditu nobis fuerit. nunq^q tamen his qui hac de
R. D. vestra nobis retulerunt. firma fide habuimus.
Quoq^q maiorem hoc tempore vestra R^g.^{ma} D. in confi-
cendis. rebus nostris fidem et diligentia persequimur
hoc facilius in animu inducimus. ut falsa ea credamus
quae de minus diligenter a R. P. vestra curatis nostris

111
iſſe negotiis delata nobis fuerunt. quare non ſolu immu-
tata non eſt noſtra erga R. D. v. voluntas aut quicqz de
ea imminutu. Verum acceſſit etia permultu ad ea. qua
vob antea proſequuti ſumus benivolentia cu tanto R. ma
D. v. ſtudio oſſe et diligentia in rationibus iſtis noſtris
adiuvandis nobis eſt renunciatu. Non eſt itaqz q ſollicita
ſit R. ma D. v. quin potius quod noſtru erga ea animu
attinet. in utramqz aurem vt dormiat licebit. deqz nobis per:
ſuaſu hoc ſibi ſabeat. nullo in loco fauorem illi noſtru. et be:
nivolentia deſutura. qua bene ac feliciter valeat San. mo
D. noſtro. nos caros reddat et commendatos. Datu

Sigismundus primus Rex Polonie

Datario

R. Eueren in Chriſto pater. Amice ſincere nobis dilecte.
quo plura nobis renunciata ſunt. de ſtudio et diligen-
tia v. ſtra. in curandis ſuis. qua a San. mo D. noſtro pete-
bamus. Hoc illi de tanta in nos benivolentia maiores agi-
mus gratias. et ſi non omnia de quibus ſuplicamur a nobis
impetrata ſunt. tamen cu^{per} v. ſtra l. non ſtetiffe acceperim. I
quo minus voti noſtri omni ex parte compotes fuerim. non
tam caſu et euentu rei qz voluntatem. l. v. ſtra nobis oſſe
ſpectanda duximus. cui ſi par facultas non ſuppetebat. non
ideo minus nobis animus iſte l. v. ſtra gratus eſt futurus.
daturoqz nob opera pollicemur. vt ſi quando noſtri uſus
aliquis oſſe poterit. apud gratos et memoros opera hanc ſua
ſe collocari intelligat. Quin de Sanct. mi D. noſtri erga nos
benignitate nichil querimur. vt cumqz non omnia nobis

nobis concedenda .S. sua putaverit .satisfactum tamen
nobis ad illa indicabimus . si duas Ecclesias Parrochiales
altera in Cieladz Slaukomiu, altera in Obrzaow
jssow Capitaneis . in Jus patronatus perpetuum concedere di-
gnabitur . quod cum nobis a Sancto illius petamus . non ad pri-
vata id utilitatem nostram aliqua referentes . sed cleri Craco-
niensis diversis rationibus consulere . illius tranquillitati pro-
spicere cupientes . speramus non ita magno negotio . apud
Sanctum illius obtineri posse . qua in re . ut opera studiumque suum
P. vestra navare nobis non gravetur plurimum rogamus . illud
autem imprimis curari a P. vestra postulamus . ne quae aut
concessit . aut concessura semel est Sanctus eius . ea paulo post
antiquentur . decet enim Sanctis eius donationes . ratas esse
et firmas . atque ita sanctas . ut ne ab ipso quidem Sancto . mo-
domino nostro violari eas liceat . Alioquin si semel scripta
et collata nobis donationes inducantur . quid aliud . quod illud
nobis a sancta sede ista cogitare poterimus : dabiturque no-
bis secus de illa existimandi occasio . neque liceret nobis ceteri-
us quo id ferre animo . cum sine aliquo nostri contemptu fi-
eri id non posse videatur . quare P. vestra etiam atque etiam ro-
gamus primum ut precibus nostras apud Sanctum Deum nostrum ad-
iuvet . Deinde ut operam det . quae aut impetramus . aut
impetraturi sumus . ut ea nullo unquam tempore fieri possint
irrita . quo maius exstabit studium . P. vestrae in his quae pe-
tinuis ex animi nostri sententia . conficiendis . hoc maio-
ra a nobis gratiae et benevolentiae officia expectabit .
Bene valeat . P. vestra .

Sanctus . m .

Sigismundus primus Rex Polonie
Paulo tercio Pontifici maximo.

Sanctissime. Quod vestra Sanctitas tam se benigna et libera-
lem præsiterit in suis mihi concedendis quæ magno studio
impetrata cupiebam. et ago et habeo illi gratias immortales.
et si non omnia quæ optabam optata tuli. tamen hæc ipsa quoque
mihi gratissima acciderunt. quæ su beneficio Sanctis vestra
consecutus. quare quamquam et antea semper in sancta sedem Ap. cum
pro eo atque Christiani Regis officium postulat. summo fui studio
et observantia. tamen tanto nunc maior ad solita illa cumulus
accedet. quæ cum Pontificem constitutum in illa accipio quem et di-
vinitus esse virtutibus ornatum audio. et tanta in me voluntate
inclinacione propendere video. ut non minima precum mearum
rationem habenda existimet. quod si nunc desiderio meo. non
omni ex parte fuit satisfactum. tanto spes animi meum tenet
maior. pauca illa a Sanctis vestra. facile me auferre posse
de quibus ut illi nomine meo supplicavit. Re. mo Domino Car. li
Protectori meo dedi negotium. Sed cum ingentem ex eo volu-
ptatem cepissem. quæ quæ a Sanctis vestra precario postulabam
eorum maiore ex parte compotus factus sum. non minori certe
fui gaudio delibutus. Posteaque ad me est allatum Re. n. dum
dominum Episcopum Vigornium. beneficentia Sanctis vestra in
Re. morum Car. lium albi. esse relatum. Atque de hac Sanctis vestra
stræ liberalitate ita su interpretatus. ut me singulari
ab ea benevolentia affectum indicarem. et hanc illius dono-
ris accessionem. ad meum aliquem honorem redundatura
existimarem. Nam cum publice tuum primatum mihi cuncto ne-
cessitudinis causa plurimæ intercedunt.

Quo plura michi sepe commemorata fuerunt. de pru-
dentia illius et doctrina singulari cum singulari vita in-
tegritate coniuncta. Hoc fui semper in eum suavi et effusus
Vbi vero accessisse ad hoc intellexi studium illius in me non
vulgare. cui magna iam et multa aliquoties dedit argumenta
facere non potui. quin quo me plures ab eo fieri viderem. Hoc
eum maiore benivolentia prosequeretur. Itaque talis viri. tanta
virtute preediti. michique ob eam causam amicum. a Sanctis viri
rationem esse habitum. magnopere gaudeo. Sanctis quoque vestra. eo
nomine magnas ago gratias. Quod si multi futuri sunt
eiusmodi Ecclesiae Cardines. in magna spem venio. firmio-
rem eam fore. meliusque constitutam. quod ut conuelli possit sta-
tus illius a quoque et labefactari. id quod prudentia Sanctis
vestra promissum iam non dubito. Cui me. Regnumque ac domina-
miam ex animo commendo. Et eam compluribus in annis inco-
lumen esse ac felicem cupio. quod id ad tranquillitatem
felicitatemque reipublicae Christianae vehementer pertinere per-
suasum habeo.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali de Ginutiis.

Magnam ex eo et solidam cepimus voluptatem. quod Rex. magis
vestra ad Cardinalium honorem euectum esse accepimus
quanto eum studio maiore contendimus. ut opera nostra. et
patrocinio dignum Sanctae Romanae Ecclesiae vestra consequi po-
tuisset. tanto nobis auditu incundius accidit. ultro illi ab
optimo Pontifice tantum honorem esse delatum. quamquam itaque Sanctis
eius magna apud nos et preclara fama est. ea tamen in-
dicio nostro plurimum confirmatur. cum eo hominum genere

delectari ea intelligimus qualem esse R. D. vestra multorum
predicatione cognovimus non potest enim ille non esse laudatus
qui eos quorum commemoranda virtus est augendo et bonestando
quasi praescribit aliis quam sibi ad consequendos summos
quoque honores via munire debeant quare et San. mo D. nostro
per tal digno tantum beneficio dedit gratias agimus et R. mo D.
vestra de tanta hac honorum accessione vehementer gratulamur
atque ut eo multos in annos feliciter fruatur ex animo precamur.
Quod autem tanto fuerit studio et diligentia in impetrandis
illis de quibus Sanct. mo D. nostro superioribus Mensibus
supplicavimus, magna illi habemus gratia si qua ratio
ne rationis R. mo D. vestra vicissim a nobis adjuvari po-
terint, nihil est quod nobis quicquam facere gratius quam si opem
nostram et presidium confidenter poposcerit. Neque nos vlla in
re R. mo D. vestra de futuros pollicemur.

Petrus Tomicki Ep's Crac. Vicecancell.
Stamislao doctori de Rzeszicza Poemiten:
cionario.

Venerabilis domine, frater in Christo char. mo. Cum ad nos
in hiolode redisset Andreas Rzeszlawski postmodum duci
Joannes Baptistex, paucis post diebus dedimus ad vos litteras
per Italiam quendam manum qui missus erat liberandi causa
e vinculis D. Jacobi de Affatatis, olim questoris Baren et
cum ad nos tum ad M. tem Regiam Summi Pontificis R. mo Do.
mini Cardinalis Gemenensis Hispani et aliorum quatuor R. morum
R. morum Dominorum Car. lio litteras attulit per eum itaque vo-
bis scripsimus, etsi non omnia concessa sunt quae et Regia M. tem
et nos petebamus, tamen quando aliter fieri non potuit

grata nobis ea accidisse quæ S. D. N. largiri dignatus est
Scripsimus etiam aliis de rebus strictim et breviter
Quin et Regia M. tem litteris nostris e vestigio fecimus certio-
rem. cum de reditu ex urbe Przeczlawski nostri. tu de iis
quæ per eum ibi fuerunt impetrata. Gratulor id fuit. M. ti Re-
gia cognoscere. agitque nunc suis litteris. S. D. N. gratias
pro hac illius erga se benignitate. si non omnia quæ postula-
bat obtinuit. æquiore tamen animo se latens id scribit.
modo duorum adhuc sacerdotiorum perpetuum Jus patronatus
impetrare possit Ecclesie parrochialis in Czeladz Capitano
Slaukonien. et Ecclesie in obrzazow. quæ opima est. et fru-
ctuosâ Capitano Jssensi. vestrum erit dare opera. ut quod
petit M. tas Regia consequatur. Pro ea vero opera quam
navastis in impetrandis tribus Canonicatibus et prebendis
Ecclesie Collegiate Sandomiriens. et sex Ecclesiis parrochialibus.
in Jus patronatus perpetuum. duobus Capitaneis nostris ma-
gnam vobis habemus gratiam.

Scripsimus litteris quibus gratulamur. R. mo D. de Gemtis
q. per S. D. N. in Car. l. Collegium est cooptatus atque id ipsum
ut faceret M. tas Regia curavimus. quin et Sanctiss. mo D. no-
stro illa gratias agit. q. tanta habet dignissimorum virorum ra-
tionem; quodque hunc quovis honore dignissimum. ita voluerit
honestare. quemadmodum ex litterarum Regiarum exemplis
quæ vobis mittimus plene cognoscetis.

Sed et R. mo D. Car. li. Simoneta gratulamur. tametsi is
petitiones Regias et nostras est impedire conatus. spera-
mus tamen mitiorem eum deinceps et benignior futurum.

Supplicamus etiam S. D. nostro ut fratres istos mendicantes
qui quia sunt humilitate. ab Episcoporum jurisdictione volunt
esse liberi. coercerent neque pro libidine sua agere omnia pa-
ciatur. sed certos aliquos in diocesi nostra delegatos. seu

651
120
commissarios . ut Abbatem clara tumba . et nostrum in spiri-
tualibus vicarium Cracoviensem, cum clausula, quod si non ambo
deligat, quibus controuersias quae cum hominibus, fratribus istis,
intercedunt . liceat iudicare .

Providete qua summa potestis diligentia ne Regina reserua-
tiones aliquas beneficiorum in Ecclesia nostra istis impe-
tret . quis enim esset usus diplomatis . nobis a . S . O . H . concessi
si nihilominus ipsa aut alius quisque reservationis obtineret .

Reuolutionem causae per appellationem Felicis Warampinski
Stanislaw Likowski nostro personaliter denunciata et intimata
non esse, certum habetote . Nunquam id probare Felix poterit se
eam illi denunciasse .

Promissum est a nobis diligenter . ut omnium possessio decimarum
sit penes Stanislaw Likowski . neque vlla vel minima eorum
pars ad aduersarium perueniat .

Etiam de singulari virtute . atque integritate domini Jacobi
Cortefii nihil dubitamus . tamen ne Doctor Joannis An-
drea suasu . et impulsu in aduersam partem pertrahatur . cu-
ra vobis sit .

Scripsimus I . O . Datario, atque illi pro operam nauata nobis gra-
cias agimus . Idem facit M . tas Regia inductu nostro
postulatque ut eandem praestet opera in impetrandis apud
S . O . H . duabus Ecclesiis parrochialibus in Ius patronatus
perpetuum duobus nostris Capitaneis .

Nobis non placet nimis familiaritas quae vobis cum Michaeli
Paczanow intercedere dicitur . qui cum totus ex fraude falla-
cus mendaciis constet . cum dolo sit plenus . et astutia . cum
aliud in corde gerat . aliud in lingua promptum habeat
veremur ne vobis imponat atque in fraudem vos aliqua in-
ducat . semper enim ille circummit . tanquam leo rugiens qui
quis quem deuoret . neque alterius rei studiosior esse dicitur
quam ut arcana cuiusque expiscetur et exploret . exploratque illis

consilia et rationes eius impediatur et perturbetur. Caute itaq;
vobis ab hac peste, ne suum vobis virus afflet, quod si nihil ali-
ud vobis ab eo periculi impenderet, tamen vel hoc solo nomine
vitandus est vobis, ne similes eius iudicemini. Talis enim esse
quisq; existimatur, quales ii sunt quorum consuetudine et fa-
miliaritate utitur.

Mittim⁹ quatuor mandata et instrumenta ad consentiendum
Regio et nostro nomine in reservationem Jurispatronatus
perpetui nonnullorum beneficiorum duobus nostris Capitaneis
concessa. Cur autem quatuor miserimus ex Przeczlawski
cognoscetis, quem istuc M. tas Regia mittit, cum ut visat
eius nomine S. D. N. litterasq; ei reddat, tum ut opera det,
ne quid mora interponatur perficiendis eius postulatis.
Cum domino Thesaurario egimus de pecunia, qua eius filio
credidistis, gratum ei accidit hoc officium vestrum, curavit ea
ia domino Doctori ^{Borch} numeranda.

Librum Joannis Gensii sepulveda contra Erasmodum, et alte-
rum de libero arbitrio contra Lutherum mitti nobis cupimus.

Mittim⁹ S. D. N. duas pellicias elegantes una de pellibus
hermineorum, altera de dorsis albularum. R. mo quoq; D.
Cardinali de Gemitiis mittim⁹ dono, quinque orbis argenteos
speramus fore, ut his muneribus et S. D. nostri et eiusdem
R. mi D. Cardinalis de Gemitiis gratia et fauorem nobis
conciliemus, vos una cum Przeczlawski hac munera nostra
verbis quantum poteritis, ornanda curabitis.

Tam proculdubio perlatus est ad vos D. Mattheus Dreucius
Archiepiscopus Gnesenensis decessisse: vacabunt itaq; Episcopatus
aliquot quos pro more suo, Regia M. tas non ita cito vi-
detur esse collatura, sed ea de re bis iam vobis copiosis scri-
psimus.

Dedim⁹ negotium Andreae Przeczlawski, ne quid studii pra-
termittat istuc, in impetranda reservatione nobis, quinque

beneficiorum in Gnesen ac Posnaniensi Ecclesia et diocesi
nam et necessarij, et serui complures nobis sunt, quibus
benigne facere eorumque rationibus providere et fortunas augere
cupimus, rogamus vos ut in eo diligenter elaboretis, quo reser-
vationis istas obtinere possemus. Nos cuius opera et laborum
quem nostra causa ceperitis, memores sumus futuri, dabimusque
opera, ut neque vos neque Præseslawski nostrum, negotiis istis
nostris conficiendis, et mandatis exsauriendis, tantum
cura diligentiaque impendisse possit pariter.
Mittimus per Andream Præseslawski ad causam Stanislawi Li-
lceski, tum pro expeditione diplomatis, scilicet bullae promi-
ssionis ipsius 22 aureos. Pro annata solum misimus vobis
ante 5 aureos. Pro frisis, scilicet fratribus Ecclesiasticis
mittimus 130 aureos. Pro redimendo diplomate reservationis
omnis trium Canonatum Ecclesie Sandomiriensis, et sex seu
octo Ecclesiarum parvolorum in Ius patronatus perpetuum duobus
Capitulis nostris 92 aureos. Pro brevi reservationis
aliquorum Canonatum, et beneficiorum, quae petuntur per
Andream Præseslawski 8 aureos. Pro indulto, scilicet potes-
tate promouendi Stanislawi Lilecki concessa, pro minutis
pro supplicationibus, et aliis quae vos expendisse scribitis
22 aureos, verum nisi nos fallit memoria, bis vobis iam
istud indultum Stanislawi Lilecki concessum solvimus. Nam
in priori calculo estimationem scilicet taxam eius vos adscri-
psisse scimus, pro qua pecunia vobis misimus, quanti autem
nos facitis, tantum ut opera deus rogamus, ut victoria sit pro
nobis propinqua et necessarij nostrum Stanislawum Lilecki
valde cum eo adiutu cupimus, estque nobis haec illius causa
cura vel maxima, quare et Summo Pontifici et Romanis
Dominis sanctorum, et de Gemitis Cardinalibus et dili-
genter commendamus. Maiorem a nobis gratiam in re
non potestis, quam si in tuendo propinquo hoc nostro, nihil studii
diligentiaque praetermiseritis.

Sedula ad Rytziziam d. 1172011

D ubium nobis non est quin D. e. Sournski Episcopus Premislens
maior sit Episcopus futurus. ita vobis cedet Kieler Deca-
natus optimus sacerdotum. cui 9 annui redditus Ducentos flo-
renos excedunt. Misimus vobis litteras presentationis Ca-
pituli nostri Kieler ad hunc Decanatum. (videtis fidem
nostram et diligentiam in augendis fortune vestre. dake opera
ut nob vicissim vestra isthic fidem et diligentiam. in curan-
dis negociis nostris ne defideremus. Dat. Crac. Die xxviii
Septembry. M D lxxxv.

Constitutio Procuratorum a Rege. ad expediendum
Ius Patronatus apud Sedem super certa sacerdotia.

In nomine Domini Amen. Per hoc presens pub. Instru-
mentum. cunctis evidenter pateat. et sit notum. q. anno a Nati-
vitate Domini. Millesimo quingentesimo trigesimo quinto:
Iudicione octava. Pontificatus Sanctiss. mi. in Christo patris.
et domini Pauli divina providentia Papa tertii anno eius
primo. Die vero decima sexta Junii. in Civitate Magni
Ducatus Lithuanie. in Castro inferiori eiusdem Civitatis. in
stuba eius maiori: In mei Notarii publici et testium infra:
scriptorum ad hoc vocatorum et rogatorum presentia personaliter
constitutus Ser. mus Princeps et dominus. dominus Sigis-
mundus Dei gra Rex Polonie, Magnus Dux Lithuanie

Russia, totius Russiae ac Masoviae etc. Dominus et Sacerdos.
Principaliter pro seipso citra tamen quoruncumque
Procuratorum suorum per eum hactenus constitutorum revocationem
omnibus melioribus modo, via, in re causa et forma, quibus me-
luis et officatius potuit et debuit, fecit constituit, emanit, et so-
lemniter ordinavit, in suos veros et legitimos procuratores
actores, factores, negotiorumque suorum infra scriptorum gestores et
nuntios speciales ac generales, ita tamen quod generalitas spe-
cialitati non deroget nec e contra, et quod unus eorum incepe-
rit, id alter mediare, finire et terminare possit et valeat.
Specialiter et expresse, videlicet Egregii et Venerabiles dominos
Jacobum Chortosin scriptorem Apostolicum, Stanislaw de Rzeszowa
Wladyslawem, et Kielecem Ecclesiarum Canonicum Basilicam
Beati Petri de urbe marenem penitentiariam, quatuor Gallie
absentes, tanquam presentes et quemlibet eorum in solidum ad ipsius
Domini constituentis nomen, et pro eo in Curia Romana in Can-
cellaria, et in Camera Apostolica, ac ubi opus fuerit, et ne-
cessario comparandum ibidemque expeditioni litterarum donatio-
nis seu concessionis et reservationis perpetuae Jurisdictionis
et presentandi tunc Canonicatum, et Prebendam, videlicet
Owieskosska, Midlowska, et Krokonowska Ecclesie Colle-
giatae Sandomiriensis, ac parvulum Ecclesiarum in Piotrowic
Obrzadzow, Swiebow, Biech, Radlow, Dzierzazna
Cieladz, Slawkow oppidis et villis respectu Cracoviensis Diocesis,
per praefatum Sanctissimum nostrum Paulum tertium feliciter
modernum, Tyszen, et Slawkonien Capitaneis modernis
et pro tempore existentibus perpetuo factae et indultae
ipsius concessionis et reservationis perpetuae Jurisdictionis
et presentandi nomine quo supra omni meliori modo con-
sentient, ac Juramenta quaelibet licita et honesta circa
cujusmodi actus fieri solita et necessaria in anima ipsius
Domini Constituentis prestanda, aliisque omnia et singula

faciend¹ gerend¹ et administrand¹ quae circa talia nenerint neces:
saria et oportuna etiam si talia forent quae Mandatu¹ exigere^{nt}
magis speciale q³ presentibus est expressu¹: vnu¹ quoq³ vel
plures procuratorem vel procuratores loco sui substituend¹.
Promittent¹ ipse Ser. mus D. Rex constituent ratu¹ gratu¹ atq³
firmu¹ se perpetuo habere et tenere velle quicquid per dictos
procuratores suos constitutos et substitutos actu¹ factu¹ ordi:
natu¹q³ fuerit in praemissis. Releuans ipse Ser. mus domin¹
Constituens predictos procuratores suos constitutos et substi:
tuendos ab omni onere satisfaciendi iudicio sibi et iudicatu¹
solui sub omniu¹ bonoru¹ suoru¹ mobiliu¹ et immobiliu¹ obliga:
tione pariter et hypotheca de et super quib¹ omnibus et singu:
lis praemissis praestatus Ser. mus D. Constituens voluit sibi
a me Notario publico infra scripto fieri et confici vnu¹ vel
plura pub. cu¹ et publica instrumentu¹ et instrumenta. Act. et
dat¹. anno dⁿⁱ Mense Pontificatu¹ iudicioru¹ et loco quib¹ supra.
Presentibus Re. mo in Christo patre domino Joanne Episcopo
Przemislensi et Generosis Bernardo Macziciowski Castell.
Czeczomieru¹ et iudice Sandomiriensi ac Nicolao Mniszek
Ser. mi domini Regis junioris Succamerario et Joanne
Oczieski Aulico Regio. ceterisq³ q³ plurimis Secretariis et
officialibus Regia¹ M. tis testibus ad praemissa.

Anno dⁿⁱ M D XXXV. Die XII Septemb¹ in domo et
Curia sua Episcopali in platea Canonicoru¹ sita hora tertiari¹
Re. mus D. Petrus Episcopus Cracoviensi¹ constitui¹ procura¹
Cortesi¹ Rzeczeam quiri¹ et Przeczlanski absen¹
tanq³ p¹ntes in Curia Romana ad expediendu¹ litteras
ut supra.

Presentib¹ Doctori Borck Jacobo Lacinski Sebastiano Bidowski
Stanslao Dambiecki Joanne Raybergk.

Et me Sta^o Gorski etc.

Petrus Tomiczki Ep^s Cracⁱ Vicecancell.

Datario

Reme in Christo pater et domin^e amice char^e me et bo:
noran^t. Ser^mus Rex et domin^e I^meus pro sua singu:
lari erga S. D. N. observantia, tenere se non potuit, quin mun:
etiam et scribam hunc suu^m Andream ad illius Sanc^tem mitteret
per quem de valetudine illius certior fieri posset. Huic litteras
etiam dedit, et ad S. eius et ad vestra quoq^{ue} R. D. sed et
curanda quaelibet commisit, quae ut perfici primo quoq^{ue} tem:
pore per eum possint, curso ut eum adiuuare n^{on} grauetur. Ma:
gnam ea re a Ser^mo Rege meo gratiam inibit.
Ego quoq^{ue} per eundem nutiu^m nonnulla isthic mihi cupere impo:
trari, quod ut facilius effici ab eo possit, permultu^m posui, et in vo:
luntate R^e meⁱ D. vestra, quae si petitioni meae fauerit, irrita pro:
cul dubio non erit, quare ut id faciat, ut mea quoq^{ue} negotia isthic
adiunct magnopere curso. Hoc tempore non habui aliud q^{uam} mittere in
R. D. v. pign^{um} amoris erga illa^m me^{am} q^{uod} vestrem hanc pollicem, ex
ventribus albularu^m, s^{ed} si me patrocinio illius adiuu^m sinsero, dabo opera^m
ut maius aliquod sapere possit, grata mea volun^tis testi^m. Cracouia
Die xxviii Septemb^{ris}. M. D. xxxv.

Petrus Tomiczki Ep^s Cracⁱ Vicecancell.
Iacobo Cortesio Scriptori Apostolico

M Ag^{ere} Domini amice nobis char^e me. Et si nobis in dubiu^m
non venit, virtus, fides, et diligentia singula p^{ro} D. vestra.

qua in iis quorum causa suscepit. tuendis et defendendis vti
conseruit. tamen quo magis cordi nobis est. causa Stanislai
Lilecki. propinqui et necessarii nostri cui de Can. tu Ecclesie
nostrae Cracouiensi per Felicem Narampinski. negotium exdi-
betur. hoc minus nos tenere potuimus. quin eam patrocinio
D. vestrae diligenter commendarem. A qua maiorem in mo-
do potui quandoquidem cum propinquo nostro ius facit. et
aequitas. ut magno animo. magnaque fide et diligentia pro
pugnationem eius suscipiat. atque id agat. ne victi et iudicio
discedam. Cognoscat D. vram se opera hanc sua et laborem
apud gratos et memores collocasse. omnique studio benigni-
tateque nostra contendam. ut se fidem et diligentiam suam nobis
probasse letetur. Bene valeat D. v.

Petrus Tomicki Ep's Crac' vicecancell.
Andree Czarnkowski Scolari

Venerabilis in Christo dilecte. Pauci dies intercesserunt. cum
epistolam ad te misimus. ad D. Joannem Manardum tibi quoque ne-
gotium dedimus. ut ipse eam ad illum perferres. responsusque illius
primo quoque tempore ad nos mitteres. Nunc ad eundem alias
litteras scripsimus. quod si Brzezilawski. per Ferrariam iter
non facit. tu da opera. ut per alium quempiam ei reddantur. ab
eoque petas. ne diutius nos expectatione suspensos teneat. Multis
enim et variis morbis affecti sumus. quibus tempore prou-
dendum est. quo maiorem spem in eius excellenti doctrina po-
sitam et defixam habemus. hoc festiniet magis ut spei et ex-
pectationi nostrae satisfaciatur.

Sed et D. Faurentino eadem in causa scripsimus. cui negotium
nostrum. vel potius salutem nostram fac ut diligenter commendes.

negotio

Roga nostro nomine ne grauetur consilium suum nobis per-
scribere. quo possimus Christo adiuuante pristina bona val-
tudinem recuperare. potes illi de nostra benignitate prolixo
polliceri. modo profici aliquid sentiamus. verum et tua dili-
gentia memores esse volumus. vides agi salutem nostram
quae si tibi cara est. est autem procul dubio cara. ma omni
studio contende et elabora. ut quod colerimus nobis subueniri possit
Bene vale. et in studia litterarum diligenter incumbere. quo fac-
tis illis instructior. Hoc maiorem tibi nostra benivolentia de-
merebere

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali PROTECTORI
Fernesio

Rex in Christo pater et domini amice char. me. et honorande.
Eo studio sumus eaqz obseruantia. erga S. D. N. ut non ipsi
solu nob illi atqz officia nostra probare cupiamus. sed et eos
qui ditioni potestatiqz nostrae subsunt. ditioni potestatiqz S. D. N.
eius subesse. neqz illi solu veru in etia seruitutem ser-
uire volum. I. qui aliqua S. eius archiore presertim necessitudini
attingunt. Cum autem nulla possit esse archior qzra. qua est
illi R. D. v.stra coniuncta. fecim I non inuiri. ut quod ma-
gis allegationibus a nobis est impetrare conatus Wolfgangus
Lindenerus Bonensis parentibus in ciuitate nostra Posnaniensi
natus. id ei tanto studio contendenti concederem I. atqz eu
R. D. v. seruu de meliore nota commendarem I. a qua petim I
ut eu (in gracia nostra) in fidem et clientela sua recipere
ne grauetur. id quod tanto nob facilius impetrare posse confi-
dimus. qz is adolescens. et eruditionis et integritatis nomine
nobis plurimu est commendatus. qui gloriari etia fertur

quod vixdu annus vnus intercesserit q aliqua in gracia
apud R. D. v.stra esse videbatur quo tempore in Colle:
gio quod vocant Anchoranu S. D. nostri patrum sui libera:
litate locupletato litteris opera dabat quare nihil dubitamus
si qua antra voluntatis inclinatione R. D. v.tra in illu pro:
pendebat quin accessurum ad ea sit aliquid nostra hac com:
mendatione quae spes et opinio nostra de R. D. v.tra concepta
ne nos fallat etiam atqz etiam vt efficiat rogamus omni be:
nivolentia nostra Regia pacem illi quandoqz gracia vta:
turi quam Deus omni felicitate augeat et sana atqz inco:
lumen in multos annos conferat.

Sigismundus primus Rex Polonie
Summo Pontifici Paulo TERCIO

S Anctissimi ac beatissimi pater et domine domine clemen^{ti}
Post mi Regniqz et dominioru meoru debita commenda:
tionem peduqz oscula beatoru. Anni va aliquot intercesse:
runt cu subditus quidam me^{us} Gotiscalcus Timmerma^{us} ex
ciuitate mea Gdanen^{si} Diocesis vladislauic^{us} consobrinu
eiusda suae vicin^{us} imprudens obtulit quae cu grauida esse fa:
cta comperisset conscientia patrati tam fædi facinoris dedit
se in pedes vt fuga saluti suae consulere^t. Sed paulo post depre:
sensus in oppido meo Elbingen^{si} Diocesis Varnu^{en} coactus est
per agnatos puellae cu qua probu^m fecerat satisfacere se illa
in matrimoniu ducturu: cui rei certu etiam tempus fuit prae:
stitu^m quod vbi aduenisset fidem ille sua liberauit consobri:
nam in uxorem duxit: quin et liberos ex ea sustulit: cupitqz
eiusda totu vite suae tempus transigere quod cu neqz per
humana neqz per diuina leges licere sibi sciat quia tamen

654

fore sperat, ut beneficio vestre Sanctiss. legibus solvatur.
 deget adhuc in oppido meo Elbingensi. Mihi quidem mee:
 istud hoc connubium non solum non probatur verum etiam adma-
 sione dignum videtur, fuisseque Gotscalko huic aqua et igni
 in Regno ditionumque mea interdictum, nisi veritus essem
 me quam servare quoquo modo prestat, animam eius, hac
 senectute mea perdidissem. Neque enim dubium mihi fuit
 ut primus eum et terras ditionis atque imperii mei exegissem,
 quin et vestigio ad Lukranos qui sunt huius locis ubi natus
 est vicini se recepisset, quare satius esse duxi, ut a Sanctis-
 vestra medicinali peterem, cui supplico, ut eum pro aulsonia
 sua, a Deo sibi concessa legibus, quas imprudens violavit
 solvere dignetur. Rem paternam suam clementia et misericor-
 dia digna, mihique gratissima factura. Commendo me
 regnumque ac dominia mea gratia Sanctiss. vestre, qua Christi-
 stus in multos annos felicem esse velit atque incolumem.
 Datus Cracovie Die Anno domini M^o. D^o. xxx
 v^{to}. Regni vero mei anno xxxix.

Sigismundus primus Rex Polonie
 Paulo Tertio Pontifici Maximo

S. Anctiss. me. et c. Vacante in presens Ecclesia metropoli:
 Tana Gnesna, et cogitanti mihi, quem ad eam sedem Sanctis-
 vestre commendarem, quæ non solum ecclesiarum, sed etiam Sena-
 tus Regni mei primas tenet plurimumque intersit mea, regni-
 et dominiorum meorum, qualis vir in ea presideat, visus est
 tandem inter alios Ecclesiarum Regni mei proceres, Hen-
 ricum Andream Cricium Episcopum Plocum, postquam pro-
 mouendus, vir cum doctrina preeditus singulari, qua pluribus

ingenii sui monumentis ædificis testata fecit, tum erga
constituenda in Regno meo Rempub: Ecclesia tanto stu-
dio, ut vel hoc ipso nomine dignissimus sit, cui honos sic
amplissimus in Regno meo deferatur, quem et prudentia
et reliquis virtutibus facile poterit, ex muneris digni-
tate atq; Ecclesie utilitate sustinere, cui itaq; Sancti vestra
vix commendo, summo studio supplicans, ut quoniam sedes
hæc in turbulentis istis et periculosis religionis mo-
tibus gubernatore suo diutius sine discrimine carere
non potest, mandare dignetur Sanctitas vestra, quo et colorem
benignamq; expeditionem istis habere, et impendio mi-
nimo non gravaretur, non ignorat enim vestra Sanctitas, Regnum
et dominia mea assidue bellis ab infidelibus premi
et excreri, assidueq; in illis propulsandis subditorum
meorum tam Ecclesiasticorum, q; secularium opes exauriri.
Proinde iterum Sancti vestra supplico, ut benigna eius
rei rationem habere, et pro eximia virtute sua libera-
lem et favorabilem se in hac ipsa expeditione exhibere
dignetur, faceret etiam vestra Sanctitas rem Statui Eccle-
siastico, et religioni in his regionibus summe necessaria
se legationem nata, qua hæc ipsa sedes per antecessores ve-
stræ Sanctitatis ornata est aliquibus facultatibus ultra eas quas
generales habet, ampliare dignaretur, non alia ob causa
nisi partim maioris auctoritatis manutenenda rei Ecclesie
partim ad lenandas eorum conscientias, qui oblonginquo iter, et
alias difficultates istuc in urbem proficisci nequeunt, ne
quod difficulter ab illis præstari possit, hoc ita negligere, ut con-
suetudine quoq; contemnere assuecant, quicquid autem in
ea expeditione vestra Sanctitas gratia ipsi domino Episcopo
locum exhibuerit, mihi ipsi exhibitum reputabo, cum quoq; illa
vicissim omni studio et observantia mea erga Sanctum
vestrum, et sacrosanctam eius sedem perpetuo demereri

cui me et dominia mea etia atqz etia vniuersa commendo atqz illa
ex animi sui sententia qua diutius me valere cupio.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali PROTECTORI

Reme etqz. Vacat in presens Ecclesia Metropolitana
Quisqz primaria sedes Regni et dominiorum nostrorum
vnde cum vehementer exigit a nobis tuum officium nostrum tu
etiam publica Ecclesiarum Regni et dominiorum nostrorum
necessitas ut illi de ulmo pastore qz primus prospicerem
hoc presertim tempore quo ab hereticis status Ecclesie in die
magis oppugnatur et labefactatur prouidendum ad ea et Sanc^{mo}
D. N. presentandū duxim⁹. pro ceteris Ben^{du}. dominū
Andream Cricū Episcopū Ploceū virū diuinarū humanarūqz
litterarū non mediocri doctrina preditū atqz aliis multis
virtutibus ita ornatū ut non plus ei locus hic amplissim⁹
qz ipse loco sit dignitatis et ornamenti allaturus. Rogamus
itaqz vestra R^m. Ma⁹ D. ut quomā hac sedes diu vacare
extra magnū rei Ecclesiasticæ incommodū non possit opera
suam adhibere dignetur apud San^m D. N. ut preces nostras
pro eius negotio ceteri benignaqz et liberali expeditione exau
dire dignetur meretur cui nostra perpetua erga sedem Ap^{icam}
obseruantia et deuotio ut non solū ea annuat eius Sanc^{tas} qua
in commodū Ecclesiarū et religionis integritatem in Regno no
stro conseruanda sed etia ea quæ petimus exigunt liberali
tatem eius Sanc^{his} erga nos et subditos nostros tam Ecclesia^{re}
qz seculares quorum opes omnes in propulsandis assidue infi
delibus exhauiuntur. Proinde rogamus iterū R^m. Ma⁹ D.
vestra ut huic negotio iuxta procuratorū instructionem

benè expediendo ita patrocinetur, ut fides nostra de illius
erga nos benivolentia postulat quod officium iterit nobis multo
gratissimum et vicissim Rex. max. D. vestre omnibus grati ani-
mi testimoniis referre curabimus, cuius benivolentia nos plu-
rimum commendamus. cupimusque ut fac. me valeat et sit felix.

Sigismundus primus Rex Polonie
Cardinali Protectori

Rex me in Christo pater et domine amice charissime et honorari
Mortuus est superioribus Sisco diebus. Hen. dus olim D.
Matthias Gnesen. Archiepiscopus, in cuius locum quemadmodum aliis
in litteris. R. D. vestre scripsimus Archiepiscopum designavimus
Reverendum Patrem D. Andream Cincium Ploceum Episcopum
virum in primis creditum. Cum autem diu multumque cogita-
mus, cui esset Ploceus Episcopatus deferendus nullum digni-
orem reperire potuimus, quam Hen. dum Patrem D. Joannem
Lecinski Ivenslensem Episcopum, qui est usque juris utriusque
doctrina praeeditus, prudentia gravitate animi magnitudine
ceterisque virtutibus ita ornatus ut cum Rex. max. Ecc. ca-
tus nobis et Regno nostro, et ornamento et emolumento fore
maximo confidamus. In sui autem locum nominavimus.
Petrum de Gamratis, multis illius et magnis erga nos Re-
gumque nostrum meritis id flagitantibus. Nunc S. D. N. sup-
plicamus ut hanc nostram nominationem, sive electionem
non gravatim confirmare dignaretur. a. R. D. vram magno
prece petimus, ut operam det ne qua suo confirmationi
atque nuncii expeditioni mora afferatur. Deinde cum exi-
lem habetur sit Episcopatu Petrus de Gamratis officiat

125
pro suo erga nos studio ut ei sacerdotia quæ habet retine-
liceat nam absqz iis persona Episcopi cu dignitate tueri
et sustinere non possit. Joannes autem Czoinski si beni-
gnitate S. D. N. cu Episcopatu Plocen Can. tu Cracoviæ
retinere possit eo solo facile contentus esset futurus.
Quod si hoc quoqz opera R. D. vestra effici possit ut libera-
liter et benigne cu illis ageretur neqz in iis quæ amata:
zæ aliaruqz reru et expeditionu nomine numeranda eis
erunt. minimè gravarentur rem nobis esset multo grãp. ma-
factura. optamus R. D. vram. in multos annos incolumem et
felicem vivere. Datu

Petrus Tomicins Epus Crac Vicecancell
Sta^o de Rzecicza penitenciaro Romano

Venerabilis domine frater in Christo charp. me. Efficit tan-
dem Regialis M. tas. ut D. Joannes Czoinski nominat9
Plocen. Can. tu quem habebat Cracoviæ resignaret. in fauo-
rem Felicis Narampinski. eadem ei mandavit. ut cederet
omni Jure. lite et causa quæ se habere pretendebat ad-
versus propinquu nostru Stanislaw Lilecki Can. tus nomini-
de quo cu in iudiciu vocavit. atqz ut Procura^rs in urbe con-
stitueret. ad resignandu. ad advocandu causa extra votam
atqz ad litem sopiendu quæ vbi facta per eu fuerint. tu
nob ei de Can. tu Cracoviæ per resignationem. D. Nominati
Plocen vacantem providebim9. Mandatuqz istud procura-
toriu ad vos mittem9. Hæc autem ideo vobis putavimus si-
gnificanda. ut vos ulterius in causa non procedatis. Breui
enim mandatu habebitis Felicis Narampinski Bene valete
Deu pro nobis diligenter orari facite Datu Cracoviæ.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancellus
Bartholomeo Gandkowskii Cancellario
POSNANIENSI

Venerabilis domine, frater in Christo dilecte. Te quoque
proculdubio iam isthic cognovisse oportet. Re. tu olim D.
Matthias Archiepiscopus Gnesen mortem obiisse. In cuius locum
successus atque Ecclesie Gnesen Archiepiscopus designatus
est. D. Andreas Cricius noster. Illoc vero Epus
nominatus est D. Joannes Choinski, Episcopus Premisliensis
D. vero Petro de Gamratibus datus est Episcopatus Premisliensis.
censis / omnes isti mittunt volucrum nuntium ad sedem Apo-
stolicam, qui officiat ut Regie nominationes confirmetur.
quos pro nostro erga illos studio, primo quoque tempore, voti
sui compotes fieri cupimus. Nos variis adhuc morbis
affligimur, quare dedimus per Brzezilawski nostrum, qui
unduis quintus hinc discessit, ad D. Benedictum Fawentium
et D. Hieronimum de Tugubus litteras, quibus consilium ab eis
et auxilium petimus. Tu quoque cum eis ages et eos rogas,
ut fideliter nobis et amantur prescribere ne grauentur, quibus
rationibus tam pertinace iste morbus curari possit, quando
quidem nihil est isthic, quod te diutius remorari possit: ubi
jurisconsultorum insignibus corroboratus fueris, dabis opera, ut
ad nos quoque primum redeas, quo possis rem tuam adversario tuo
transigere et stabilire: et domi potius quam foris de augendis for-
tunis tuis esse sollicitus, quod quidem ad rem adiutoris nos tibi
fore profitemur. Modo Christus vera salutis auctor tu longo
tempore desiderata pristina bona valetudinem nobis restituat,
nostra in te augendo et conservando operam atque operam non
requiras. Bene vale. Datus Cracoviae.

Petrus Tomicius Epus Orac Vicecancell
Cardinali P R O T E C T O R I

R^eme in Christo pater et domine domine observand^u mi
Officiosissima obsequioru meoru commendatione. Mittit
Regia M^{tes} Nuntius v^l huc suu vna cu litteris et mandatis
ad Sanct^m D^m nostru. Fecit R^ema D^m v^l pro officio suo
proqz singulari erga Ser^m Regem meo observantia qua
semper pra se tulit si dederit opera. ut cito et ex dignitate
Regia, Regia v^l huc negotia conficiantur quo possit nunti⁹
sic mature ad nos reverti. Ego quoqz meo nomine quida
si v^l huc curanda commisi illud in primis. ut S^m D^m n^o supli
cari. quo mihi quoad vixero sub Mensibus S^m suae. refer
uationem ac libera collationem quinqz sacerdotioru in Eccl^{ia}
suis ac dioecibus quibuscunqz. et Posnamu concedere digna
retur. atqz vna omniu dignitatu Canoniatu et prebenda
ru Eccl^{iae} Collegiatae Lanciani quibuscunqz Diocesis
Praepositura et Scholastica exceptis. quae sunt Turra
trionatqz Regia M^{tes}. Ideo autem ea de re S^m D^m n^o su
plicand^u duxi. quod cu publicu munus Cancellari susti
nuat amplu illud quidem et honorificu. sed plenu laboris
et negotii multos alere mihi necesse est. praesertim viros
doctos et prudentes. qui me parte aliqua laboru meoru
levare possint. Itaqz idgenis homines undiqz conquirro
summo studio et diligentia qui ut alacrius reddantur
ad mihi inservandu. vel potius R^esp^o. qui ego quoqz
servio cupere beneficio S^m D^m n^o. habere unde illis
benigne facere possim. quos si scirem Eccl^{ia}. ob honorib⁹
v^l huc dignos non esse. non solu is eos ornandos non cura
rem. sed ne fouerem quidem eos et alere in familia

mea. Quare R. D. v. plurimum rogo, ut precor has me-
as velit adiuuare: nam una eademq; opera R. D. vral.
et mihi beneficium dederit et Reipub. Ecclesia' ea prospe-
xerit cu potestatem mihi impetrauerit, viros et doctos
et bonos in ea collocandi, opto R. D. vstra ex animi
sententia qz diut. me valeat. Cuius me favori patrioci:
niogz commendo. Datu.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell.
Lafaro Bonamico lectori Patanino

Um antea te semper ob insignem doctrinam tuam
quae cu singulari probitate coniuncta esse fortur fe-
cimus plurimi, tu hoc tempore multo sumus maiore tui
studio inflammati posteaq; facti sumus certiores, qui-
bus fratris nostri filius officus, isthic furis prosequutus
quem cu gravissimo morbo conflictatu esse videres, ni-
pem ab amicis, nudu a propinquis, ita benignitate tua
subleuasti, ut se a nobis abesse non sentiret. Adco
non patui solu, verum etiam parulis indulgenti, mi-
ni eo verbis consolando, et quoq; cu eo opus esse co-
gnosceres adiuuando, munus et vicem obtinisti. Credi-
bile non est, qua gratia nobis acciderit officiu istud tuu
dabitur a nobis, opera vtrid apud gratos et memores
te collocasse intelligas.

Nunc a te petim, quomodo, necessario nostra gra-
titer laboranti omni humanitalis genere non grauatum
subuenisti, ita vobis quoq; adesse, vobis vobis mor-
bis et doloribus, quibus tam longo tempore vobis mor-
bor.

affligimur aliquando tandem liberari possimus id
quod ita demum per te fieri posse confidimus. si et domi-
no Manardo et aliis medicis apud quos aliquid gracia
vales et auctoritate per te diligentius fuerimus commenda-
re quod te pro tua virtute proque studio quo es erga nos li-
benter esse facturum nihil dubitamus. A nobis ea vicissim ex-
pectabis quae ab amicis non benevolens non proficisci possunt.
Bene vale. Datus Cracoviae Die Septembus M D XXX V.

Petrus Tomicus Epus Crac' vicemancellus
Doctori sta^o de Rzeczicza pemptuario Regio

En lis Domine frater in Christo charissime. Dominus
felix Haropinski transacta cum domino Samuele Macie-
rionowski lite et pensionem per arbitrali nostra sententia
in prouentibus laudicialis Skrzinnow constituta et aliquo-
tibus sine controuersia accepta nunc quadam animi sui pax
dum commotus vel ut natura sua minime tranquilla pace et
quiete non oneret. ipsum D. Samuelem Macierionowski cui iam
ab omni prorsus contentione est alienus per quandam non neces-
sario ex cogitatam causae deuolutionem in certamen Iuxta pro-
uocauit. Non eo arbitramur consilio. ut iustitiam suam quae neque
mota neque tentata aliqua ex parte est subleuet. sed ut domi-
nem quietem lite illi intentata nodosis iuris anfractibus in-
uoluat. sicque vel pax in arbitrali sententia apposta luci
faciat. vel ad Sacerdotium sibi ad iudicatum regressum consequatur
De cuius deuolutionis ratione cum ad vos ipse D. Macierionowski
scribit. et omnia ad defensionem suae causae necessaria
mittat. nos id nobis presentibus explicare opere preteritum non

putamus id tantum a vobis rogamus: ut in re amici vestri
alioqui iusta tuta et integra ita inuigiletis in captiombus
maliculi sui aduersarii quoquo modo proter opinionem irreciatuz
quo cum nobis gratam facitis et qua D. Maciejowski pari amica
gratificatione nobis referre curabit. Bene valeatis et felix sitis.
Datum.

Petrus Tomicius Epus Crac Vicecancell
Sta de Rzesicza Doctori penitenciaro Regio

Venerabilis Domine frater in Christo charissime. Cum venisset
Sue Joannes Vilamowski et declarasset nobis non visum fuisse
vobis ut litterae M. his Regiae Summo Pontifici eo modo quo
scriptae erant redderentur. Nos curauimus illas immutandas
et rursus transscribendas. Mitimusque eas vobis cum putibus
in eam ferme sententia, quae vobis magis conueniens et ne-
cessaria fore videbatur conscriptas

Quoniam autem sic variis sunt rumores de Summo Pontifice
aliqui namque ferunt Sanctum hunc sua aetate valere aliqui vero
illa iam decessisse asserunt. nos duplicatas easdem litteras
conscribi curauimus alteras videlicet ad Clementem Pontifi-
cem si quidem adhuc vivit. alteras vero quae ternae sunt ad
eum qui post mortem Clementis in summum Pontificem fuerit
electus. easque non intitulamus sed absque titulo ad vos mitti-
mus quo si in adventu isthuc Romae dominorum Vrbisij. et
Gantzkowski Clementis Pontifex iam non viveret. vos eas
isthic ad illum qui eligitur in novum Pontificem quisquis ille
fuerit intulatis. illique reddatis. et rogamus vos. ut in his
rebus de quibus scribit in eisdem litteris Regia M. tas dili-
gentem operam vestram faciatis. curaque ut desiderio M. his sua
satisfiat

64
satisfiat. Hoc namq[ue] quod petit sua M[aj]tas petit propter com-
munem bonum Ecclesiarum Regni sui profectum vero Diocesis no-
strae Cracoviensis et ut esset residentia circa collegiatus
Ecclesias quae omnes sunt desolatae: nam nullus Praelatorum neq[ue]
Canonicorum circa eas residet. Adscripsimus autem in eisdem l[ite]ris
Regiae M[aj]tas et Ecclesiae Sierbimiciensis ultra eas Ecclesias quae in
prioribus l[ite]ris continebantur. Sunt namq[ue] in illa parva admo-
du[m] beneficia et nullus Praelatorum neq[ue] Canonicorum circa eam re-
sidet.

Non miremini q[uod] eas ipsas l[ite]ras Regias acceperimus quada[m] in-
superferimus id namq[ue] ob eam causam fecimus q[uod] retulit nobis
Joannes Wilamowski et nos ipsi probe scimus q[uod] officiales isti Ro-
mani vix cu[m] bona voluntate ad postulata Regum et Principum Chri-
stianorum aliquid faciunt. Expedi[it] itaq[ue] indicare eis q[uod] Reges
ipsi multa possunt facere in Regnis et dominiis suis etiam ipsis
requiritis si quid tamen minus acceperimus in eisdem l[ite]ris
vobis esse videbitur id vobis verbis lenire istis curatis tametsi
nostro iudicio cu[m] magna modestia et veneratione sanctae se-
dis Apostolicae sunt conscriptae.

Mittim[us] in dominiis Archidiaconis ex denario sancti Petri centum
aureos largos. Pro amata vero qua soluit domini Jaroslawi
Canonicus Ecclesiae nostrae de prouentibus Cantus et Prebende
suae quae dicitur bossulowska aureos similes quadraginta
octo quos vobis illis reddatis et rogetis eos ut id quod ex pra-
dicto denario sancti Petri eis mittim[us] grato animo accipiant
nobisq[ue] de annis quatuor v[er]o de anno domini Millesimo quingen-
tesimo trigesimo primo secundo tertio et quarto quilibet di-
centib[us] illis q[uod] nos libenter eis plus misissemus sed Denarius
ipse adeo iam decreuit ut valde exilis summa eius proue-
niat. Nobilitas namq[ue] huius Regni exemplo vicinorum suorum
seruati Luterani infectorum veta[t] solum illa suis hominibus
et nisi Regiae M[aj]tas cederet proculdubio ea non penderetur.

Quod si vero domini Archiistri quitare nos nollent de an-
nis quattuor vob denuncietis eis per modum comminationis hoc
datum esse vobis in mandatis . ut ipsos centum aureos eis non red-
datis . eorumque huc remittatis . nos tamen hoc totum prudentiae atque
industriæ vestrae committimus . postulamusque a vobis ut in hac re
sic procedatis . quemadmodum vobis melius et convenientius fore
videbitur .

Quia paulo ante scripseratis nobis . quod cum cognoscatis Datarium
esse hominem . valde durum ac difficilem . a Summo vero Pon-
tifici . voluntati et arbitrio illius non parum differri commodaret
forte si illi pelliceam bonam ex pellibus mardurinis mitte-
remus . nos huic consilio vestro . non gravatim subscribemus
mittemusque illi prope diem pelliceam bonam mardurinam . quod
et in presentia libenter misissemus . sed tam bonam reperire
sic non potuimus . quæ pro nostra et illius dignitate donari ei
potuisset . quam tamen fieri iam ad hoc mandavimus . Nunc
vero pelliceam ex albulis . seu dorsis variollarum illi dono mit-
timus . quam vob si vivit adhuc et sanus est Clemens Ponti-
fex . nostro nomine illi donetis . Si vero ipse Clemens Ponti-
fex est iam defunctus . quia in morte Pontificum . omnes offitios
immutari istudic solent . extunc vob eam ipsam pelliceam ex
albulis et dorsis . domino auditore nostro . nomine donetis .

Mittimus vobis viginti sex ducatos in auro . quos scripseratis
per nos esse vobis debitos . Mittimus etiam viginti aureos
ad rationem debiti Joannis Vilamowski . Mittit preterea vo-
bis dominus Doctor Borgk non parvam pecuniam . in qua est etiam
am pecunia missa vobis . per R. m. D. Episcopum Ploceum
pro expeditione prorogationis gratiæ Jubilei . ad Ecclesiam suam
Ploceam per vos exposita . a domino vero Vilnensi Episcopo non
est missa adhuc pecunia . quæ vobis debetur pro simili gratia ad
Ecclesiam Vilnensem expedita . Cum primum vero mittetur . nos

eam ad vos sine mora perferri curabimus.
Rogamus vos ut iam sentu ad pluviale laborari nobis faciat
quod laborat Brizio seu Recdmator non secundu pictura per
nos vobis missam sed iuxta figura sua sanctoru trium Regu
quam habet elegantiorē nos vero illi id preciu de quo secū
convenieritis non gravatim exolucemus.

Die sexta sui 9 Mensis Octobris. Comparuit coram Capitulo Ecclē:
sue nostrae Stanislaus Lilecki petens se recipi ad Can. tu et pre:
bendam per mortem domini Floriani Czurilo vacan. vigore nomi:
nationis Regiae M. tis comparuit et dominus Joannes Narampin:
ski cu Jure fratris sui domini Felicis Narampinski itidem potens
ut ad eisdem Can. tus et preben recipetur. vigore nominatio:
nis suae non pridem revalidatae. veru Capitulu ipm. remisit
utriusqz partis Juribus et munimentis attentoz eo q in brevi
revalidationis nominationis Felicis Narampinski id habetur
per expressu q anteferi illi debent omnes per Regiam ac Rlem
M. tis nominati anteqz revalidata est ipsius nominatio. recepit
et induxit ad Ecclesia Stanislaw Lilecki tanqz Jure meliore
fultu. Felicem vero Narampinski non visum est illi recipere. eo q
Jus pro hac vice non habet.

Quamvis vero Joannes Narampinski ab hoc actu et denegatione
receptionis fratris sui appellaverit et non dubitamus quin motus
sit omnem lapidem ut nominationem suam melius qz prius re:
formata habere possit ut tamen non fiat praevicium aliis prius
nominatis et suis habentibus rogamus vos ut obstitatis istis
modis omnibus ne ille quidpiam obtineat ultra id quod illi
semel iam est concessu. quodqz in brevi revalidationis nomi:
nationis suae continetur.

Brevi perpendim q haec modificatio seu restrictio brevis Felici
Narampinski concessa facta est opera R. mi Domini Audi:
toris camerae Episcopi Vigornien pro qua vos illius D. gratias
nostro nomini referatis rogatisqz illa ut quemadmodu

prospicere velit ne Felix Narampinski ampliatione ali-
quam brevis sui in gravamen et praeiudicium Stanislai Lileſki
aliorumque nominatorum obtinere istud possit. qua in re illius O-
gratificatura nobis non dubitamus. vos etiam omnem operam
vestra ad hoc ipsum debito modo providendum accommodetis.

De aliis rebus et negotiis pluribus. scripsimus vobis per Bancum
et per Motbiczka Nuntium domini Abbatis Tsimicew litteras
nostras ad quos nos referimus. ex illis namque omnia quae vo-
bis scitu sunt necessaria intelligetis.

Tres Can. tus et preben Ecclesiae Collegiatae Sandomirien. ac du-
as digni. ^{tes} et quinque Can. tus et preben Ecclesiae Collegiatae
Scarbimiriens. et item nonnullas parochias Ecclesias quarum ius
patronatus duobus economis bonorum nostrorum Episcopaliu con-
cedi cupimus. ex secunda presentibus inclusa cognoscetis. rogamus
autem vos omnem operam vestra impendatis. ut quemadmodum
petit Regia M. tas ipsum Ius patronatus pro duobus Economis pra-
dictis bonorum nostrorum Epalium concedatur. hoc namque pacto exi-
stimus bene consultum iri tranquillitati et securitati Ecclesiarum
in Diocesi nostra consistentium. de hoc vero quod impetrabitis
certiores nos quamprimum reddatis.

Inter alias litteras per nos vobis in presentia missas. mittimus
etiam vobis binas litteras papirneas non intitulatas. alteras a
M. te Regia. alteras vero a nobis ad dominum Joannem Ingelvin kel.
Propositum Xanben. et Sanct. mi domini nostri Datarium scriptas
quas vos illi. si est adhuc in officio. et si vivit clemens Summus
Pontifex intulatis et reddatis. Si vero ipse dominus Joannes
Dataarius desit iam fungi suo Datariatus officio clemensque
Summus Pontifex iam decessit. vos inscribatis et reddatis eas
illi. quae gratia et auctoritate apud novum Pontificem plu-
rimum valere cognoveritis. quid autem scriptum sit in eis litteris
quas non intitulatas mittimus ad vos. ex earum exemplis quae

quæ vobis etiam mittim⁹ intelligetis.
Declaravit nobis Joannes Vilamowski, q^d Sanctissimus dominus
noster Clemens papa, reservationes nobis concessas, simul cu
gracis aliorum revocavit, quarum curam velitis ut sua sanc. tas
vel novus Summus Pontifex, si iam est electus, eas ipsas re-
servationes, per nos intercessionem M. his Regia a Clemene-
septimo obtentas, revalidare rursus dignetur, quo aliquam
fructum illarum habere possim⁹.

Valde male habet Regia M. his q^d R^{eg}. mus domin⁹ Car. his
Protector Regni sui, non solum non promouet ista negotia sue
M. his, sed etiam nonnunquam impedire solet, quominus ex senten-
tia M. his sue Regia expediantur, imputatq^{ue} nobis sua M. tas
q^d nos illius ^{usq^{ue}} sibi commendauerimus quando quidem fuerint
multi alii domini Cardinales, qui protectores Regni sui esse cupie-
bant. Nos fatemur quidem nos M. his sue illud commendasse
id tamen fecimus adducti litteris vestris quibus nobis scripserat⁹
Reueren. m^{us} dominus olim Car. lem Sanctorum quatuor, cuius in no-
uissima aegritudine erat constitutus, a nobis postulasse, agrum⁹
apud M. lem sua, quo is dominus Cardinalis nepos suus in Pro-
tectorum Regni ab illa susciperetur, quod vero et nos et vos
frustramur spe de illo concepta, non sine dolenti animo id feri-
mus, cupimusq^{ue} ut vos aliquando per occasionem, illius D. nem⁹,
eius rei commonfaciatis, simulq^{ue} rogetis quo maiore cura et
diligentia promoueat negotia M. his sue eiusq^{ue} subditorum q^{ue}
Sachemus fecit, per hoc namq^{ue} magna gratia M. his sue omniq^{ue}
procerum et ordinum Regni fauorem sibi conciliabit.

Nos per totam hanc aetatem preterita gravi et varia aegritu-
dine decubimus, qui quandoq^{ue} remissus, quandoq^{ue} vero
gravius affligit, nunc mitius quidem agit nobiscum, adhuc
tamen nos plane non reliquit, itaq^{ue} quartum iam Mensem

continuemur lumine domestico. Spem vero in domino Deo
concepimus. q. brevi pristinae bonae valetudini restitueremur
quod ut fiat. vos quoq. divina illius M. h. m. istis oratis.

1. Commendavimus vobis causa Joannis Vilamowski quae habet
cum Matbia Vargawski super Can. tu et prebenda quae sunt
refert autem Vilamowski q. nisi Matbias Vargawski attulerit
aliquid aliud munimentum ad causa sua ultra id quod iam produxit
non dubitat ipse quin confirmetur in hac secunda instantia
prior sententia pro se lata atq. ideo vos admonetis omnem cu-
ram et diligentiam vestram in ipsam eius causa tunc data lit. q. 3
cito explicanda. In quo rem grata nobis facietis

Petrus Tomicki Ep. Crac. vicecancell.
Doctori Stanislao de Rzeczica Poemi-
tencionario

Venerabilis Domine frater in Christo carissime. Tametsi copio-
se satis et pro vi exigentia vobis prescripserimus de morte do-
mini Floriani C. Burilo Can. Ecclesiae nostrae Cracoviae. de q.
acceptato per Stanislau Lilecki Nepotem nostrum vigore nominati
omnis Regiae Canonice per decessum illius vacante. simulq. de-
claraverimus vobis abunde omnia quae curari et fieri istis per
vos in rem Stanislai Lilecki volumus quia tamen nuntiatur
est nunc nobis q. R. lis M. tas utpote quae rebus omnibus tractandis
medu prophanis sed etiam Ecclesiasticis se se iam immiscet. scilicet
pferit ad Summum Pontificem et Ro. mu. D. Car. lem Regni Prote-
ctorem litteras ut de eodem Can. tu qui per mortem domini C. Bu-
rilo vacavit. tanq. reservato sedi Apostolicae. eo q. dominus C. Bu-
rilo Leonis pape familiaris fuerit. domino Sebastiano Bra-
micke

referendario Regio provideretur admonendum vos quoque cuius
rei adhuc volumus rogamusque vos plurimum ut omnia quae
ad fulciendum Jus Stanislai Pileckiego facere videntur undeque
praecipitis.

Allatum est iam ad nos nomen de morte Summi Pontificis qui si
iam decessit Canonatus qui morte domini Czurilo vacavit,
quem admodum et omnia alia beneficia post obitum ipsius Summi
Pontificis vacantia suspensa erunt, et nemini de eis providebitur
quoad novus Pontifex eligetur. Proinde sitis in omnem partem
arrecti, provideatque diligenter, ne in his quae in negotio pra-
dicti Canonatus faciatis, a quopiam anticipemini, utque is ipse Can-
tus de manibus nostris non elabatur. In quo rem gratam nobis fa-
ciatis. Bene valete. Datum Crac. Die XXI Octobris M D XXXIII.

Petrus Tomicki Ep's Crac. Vicecancell.
Stanislao doctori de Rzeczicza Poem:
tencionario Romano.

Venerabilis domine, frater in Christo charissime. Cum Paulus
de Chodow pelles istas in urbe Roma nostro nomine donandas
recipere secum recusaverit, nos nolentes, neque illi, neque cuiquam
alteri preces nostras invito obtrudere. Hunc Servitorem nostrum
Christophorum Swarcz cum eisdem pellibus et litteris nostris istis
mittimus, fretique hac oportunitate vix per nos missi, mittimus
quoque per eum pellicras duas Sanctissimo domino nostro Papae
donandas, alteram minorem de sabellinis, altera vero maio-
rem de mardurnis pellibus confutam, quarum utraque libet colla-
ta alteri maiorem gratiam adiciat, et munus nostrum splendidius
reddat. volebamus quidem ut aliis litteris scripsimus, duntaxat
pellicram mardurniam illius Sanctissimo mittere, sed non visum est
nobis hunc tantum Principem et Monarcham tam parvo munere

prosequi quare sabellina quoque pellicam Sancti sua misit
quarum utramque illi vos nostro nomine reddatis munusque no-
strum verbis ornetis et rogetis illius Sanctum ut pater M^{ris} Regia
ac nostras in hoc Pontificatus sui initio exaudire dignetur
qua in re vos quoque omnem curam et diligentiam vestram nanari
velitis operamque vestram faciatis ut in omnibus votorum nostro-
rum compotes efficiamur. Non satis probatur domino Doctori Bo-
rek signatura Stanislai Lilecki per eos expedita. constat namque
praestitisse ut verba haec posita in illa fuissent fiat motu proprio
A: non dubitamus tamen nos quin vos ea ipsa supplem^{us} de consilio
et sententia iurisperitorum confeceritis et signare curaveritis
speramusque rem Stanislai Lilecki fore tutam praesertim cum
et iusticia mixta sit et diligentia vestra illi non deerit
ut cumque vero Haropinski palam sic iactat causam suam esse
iam in portu et istud apud sedem Apostolicam si bene promissum
nobis tamen non est formidini haec illius vana iactatio tan-
tum namque exigit nobis concepta fiducia de Iure Stanislai Li-
lecki et diligentia vestra ut nichil metuamus ut pra-
valeat adversum nos inimicus et temerarius litigator.

Mittimus vobis et aliam presentationem ad Decanatum Ki-
cium ut confirmari faciatis eam quae vobis magis probabitur.

Nunciatum hunc nostrum redditis pellicis et litteris nostris ad nos
quantoties poteritis remittatis cupimus tamen ut non nisi
rebus omnibus ex animi nostri sententia confectis ad nos re-
deat.

Rogamus vos conciliatis nobis favorem et benevolentiam do-
mini datazui et aliorum Praelatorum qui auctoritate et gratia
valent apud Sanctum D. nostrum ut illorum fauor et patrocinio
adiuti in nostris iustis precibus et nunc ac deinceps exaudi-
amur et in eis repulsam non paciamur. Bene valeat et me-
gotia vobis commissa diligenter curate. Datum in oppido nostro Ki-
lece die xxii Ianuarii Anno domini M. Dxxxv.

Præsentacio doctoris Rzeźbica
ad Decanatnm kielcē.

Primo in Christo patri et domino domino Petro Ori gratia
Episcopo Cracoviensi et Regni P. vice Cancellario domino
meo clemen. mo. aut cuius R. meo D. in spiritualibus vicario seu
alicui alteri ad id potestatem habenti Stephanus Visebenski
Capitaneus kielcē perpetua servitutem et observantia ac sui
humilem commendationem. R. meo in Christo pater et domine
domine clemen. mo. Cupiens prospicere in futurum bono statui
ac regimini Ecclesie Collegiate kielcē volensqz testatam
facere meam singularem benevolentiam erga vñlem dominum
Stanisław Rzeźbica suqz utriusqz Doctorum Can. cu wladisławem
et basilicæ beati Petri de urbe minorem Penitentiarum virum
eruditum et idoneum ipsu ad Decanatu eiusdem Ecclesie kielcē
cuius Jus patronatus et pñtandi ad me pleno Jure pertinet
dixi presentand. cu pñm per cessu vel per decessu vel alio
quovismodo vel etiam per translationem ad maiorem Epātū
R. mi Domini Joannis Cholewiski Episcopi Promisliu cuiusqz
Decanatus moderni possessoris vacaverit. haruqz serie lraru
presento vestre R. meo D. in supplicans illi humiliter volē
eundem Dominu Doctorem Stanisław penitentiaru ad cu
ipsu Decanatu kielcē cu modo pñmisso vacaverit institu-
ere et investire non expectata alia presentatione mea
Curam animarū regiminē et administrationem spiritualiū
et temporalium rerū illi in eo conferre prout id ad vestra
R. meo D. officiu pertinet pastorale. In cuius rei testimoniu
sigillu meū pñtibus est impressu. Datu in Kielce die xxii
Januarii. Anno dñi M. D. xxxv

Petrus Tomicki Ep's Crac' Vicecancell.
Stanislao de Rzeszica doctori.

Venerabilis domine frater in Christo carissime. Hodie reddidi
nobis Molicki litteras vestras quibus in primis scribitur no-
bis de obtenta promissione Canonat' Ecclesie nostrae. qui va-
cavit per mortem domini Burilo in persona Stanislai Lilicki
et utcumq; nonnulla impedimenta. quae etiam perscrupisti
nobis in eo negotio intercesserint. vos tamen rationem eius ita
obfirmasse. qd si postea aliam supplicationem cuiuspiam alteri si-
gnari contingeret. rem tamen Stanislai Lilicki futura esse tu-
torem. pro qua vestra diligentia quae tam cordate prestitistis agi-
mus et habemus vobis magnas gratias. volum' igitur ea vobis
officio et beneficentia nostra semper referre.

Naropinski
Lilicki. Quia vero Felix Narampinski homo controuersus litigiosus.
et turbulentus deuoluit causam isthuc in urbem Stanislao
Lilicki. remittimus vobis supplem. promissionis ipsius Lilicki
mittim' igitur vobis pecunia pro expedienda bulla eiusdem pro-
missionis. quae vos expedire tum curetis cum commoda. ac
necessaria expeditionem illius fore putaueritis.

Probamus plurimum. qd nouo domino datario foderam de polli-
bus marduzinis nostro nomine donanda promiseritis. quam
nobis promisso per vos facto deesse volentes. in presentia mitti-
mus ad vos. volumusq; ut eam illi reddatis. usq; nostras
et Ecclesiae ac seruitorum nostrorum commendatis.

671
Quia modernus Sanctissimus D. noster Papatu propensius ac fa-
uorabilem in res nostras semper extitisse, pluribus argu-
mentis didicimus. Volentes Sancti illius animi nostri gra-
titudinem testatam facere, mittimus illi pollicem mardurina
bona ac honesta, munus quidem exiliis quod ut donari Sancti
suae conveniat: quia tamen solent etiam maximi quique Prin-
cipes, cuiusmodi dona exilia hilari vultu suscipere, prefer-
tim si a sinceris donantium animis proficiantur. Postulamus
a vobis, ut eam ipsam pollicem Sancti suae nostro nomine
donetis. Nobis ac res nostras et Ecclesiae nostrae illius clementia
commendat. Simulque litteras nostras, quibus Sancti suae affe-
ctum Pontificatus gratulamur, et de hoc munere per nos misso
scribamus illi offeratis.

Metuentes vos reverentibus esse reddere litteras Regias
Sanctissimo D. nostro Papae moderno, et aliis Praetatis Ro-
manis, propterea quod de data nimis recenti et brevi post elec-
tionem illius, alias litteras de data posteriore paraveramus
mittereque eas ad vos primo quoque tempore volumus, verum
cum illas quas per dominos Gantzkowski et Vetsimir ad vos
misimus, reddituros vos esse scribatis, aut forte iam reddidisset.
Nos has posterius sic retinimus, putamus vero quod ad data illa:
cum quas vobis misimus non habebitur aliqua consideratio, quod sit
nimis recens post electionem novi Pontificis quin testabun-
tur summum studium et observantiam M. his Regiae, erga Sanctissimum
dominum nostrum et istam sanctam sedem. Sunt quidem eadem
litterae: uti perpendere vobis ex illarum exemplis licuit scri-
pta quodam modo aspersuiculi, quod ita vos scribendas illas
consuevistis, non putamus, tamen quod ea res dominos Praetatos
et officarios Romanae Curiae offensura sit, certoque nobis
persuademus, quod si accesserit diligentia vestra ac etiam fauor
et opera Re. mi Domini Car. his Protectoris Regni et domini

Auditoris Camere negotia de quibus scribit M. tas Regia
cu sint iusta et licita pro voto et desiderio M. tis suae et no:
stro a Sanctiss. mo domino nostro impetrabuntur in quibus
impetrandis vob omnem operam et diligentiam vestram adhi:
beatis

Cognitum habentes studium et diligentiam vestram quam in curan:
dis istis rebus nostris navare solitis eo animo semper fuim⁹
ac etiam sumus ut gratitudinem animi nostri erga vos de:
claremus quare cum Joannes Vilamowski isthinc rediens ro:
garet nos vestro nomine ut ad Decanatum Ecclesiae kielcien⁹
per Capitulum nostrum kielcien⁹ presentari vos curaremus
cuius studio annuimus petitioni vestrae qua in re cum nunc quoque
nobis scribatis nos desiderio huic vestro deesse volentes
cum ipso Decanatu collocare in vos destinavim⁹ et liberali
animo collocabimus presentationemque Capituli nostri kielcien⁹
ad illum vobis mittimus cum presentibus ut modo debito con:
firmari eam istis vobis faciatis utcumque non admirari
non possumus quod nominationem quam ad Ecclesiam Gnesnensem
pro vobis servavim⁹ suscipere renueritis non est quidem
nobis incognitum quod dominus Archiepiscopus Gnesnensis vocabatur
vos ad Canonatum Ecclesiae suae Gnesnensis sed Can. tus ille
est onerosus habet namque annexa sibi onera legendi et
praedicandi quando tamen sanctus Adalbertus avarsanini
et non cupitis esse in Ecclesia Gnesnensis Can. cus nos eam no:
minationem quam vobis servavimus in alium quampiam con:
sanguineum aut servitorem nostrum transferre curabim⁹
vos vero certos reddim⁹ quod Decanatu kielcien⁹ Deo auxili:
ante habebitis cum per cessum decessum aut promotionem
ad maiorem dignitatem et Episcopatu Regini D. Joannis
Czajkowski Episcopi Purnisliensis vacaverit id quod nulla
iam vobis adferat dubitationem

Deiunus

Dominus Florianus Turilo defunctus dudum vixit fecerat
necnon quos contractus cum Capellano R. his M. his super parroli
ecclesia in Cotel. quare dominus Joannes Sbarski patronus
dem ecclesie ad eam praestatu Capellani Regina presentavit
atque ideo cessio pro Vilamowski facta quam misistis nullu
ei adferret fructu aut commodu. Difficile est enim navigare con:
tra ventos.

Valde dolemus quod dominus Episcopus Posnaniensis est vobis infensus
et quod cum Joanne Boncza super parrocchiali in Coslow vo:
bis negociu adhuc intercedat. quarehortamur vos ut apud ipsum
dominu Episcopu insimulationem vestri di lurre curatis. Solent
namque domini exacerbari graviter dum aliquis vel adversu eos
quidpiam expedit vel adversarius eoru operam ac studiu suu
accommodat. non dubitamus tamen O. Episcopu Posnaniensis
futuru esse vobis placabilem et odium conceptu in vos deposi:
turum posteaque vos illi excusabit et re ipsa declarabit quod
nullu unquam decretu contra illu expeditistis. quocumque au:
tem animo ille erga vos fuerit. Nos tamen si sit difficile in
bonis alienis quidpiam auctoritatis suae facere: curabimus
tamen ut in possessione parroliis in Coslow praedictae defensio
opportuna vobis non deficiat.

Rogamus vos curare velitis ut nominationes Regiae et
graciae ac reservationes quas nos a Clemente Pontifice ha:
buimus per hunc novu Pontificem revalidentur aut de
novo concedantur quo rem apprime grata nobis facitis.
Stanislaus Lilecki consanguineus noster quod scire optastis
habet annos XIX.

In litteris quas ad Sanctum O. nostru Lipam scripsimus
hoc etiam adscribi fecimus quod sua Sanctitas exaudire di:
gnaretur preces ac desideria nostra quae illi per vos ex:
ponentur rogabitur itaque illa in primis ut postulata
M. his Regiae cum sint ex iustis et rationabilibus causis profecta

ad benigna exauditionem admittere velit. Deinde ex-
ponitis Sancti sui nemini constare magis posse q̃ nobis
Episcopis qui et quales homines suis difficillimis temporibus
ad Ecclesias maiores suis Regni recipi oporteat, et pro-
inde supplicabit Sancti sui nostro nomine, ut gra-
"et preben"cia reservatum, ad tres Cantus, seu tres digni-^{tes} quas
cunq; in Ecclesia nostra proxime vacatur, cu derogationi-
bus sufficien-^{ti}ssimis nominationu et aliaru gratiaru expe-
ctationu et reservationu quaru-^{cuq;} concedere digna-
retur. Nos vero Sancti sui gratiam fide et obser-
vantia nostra, erga Sanctum suu, et istam sedem sancta
Romana promereri semper studuimus.

Petrus Tomicki Ep̃s Crac̃. Vicecancell.
Doctori Stanislaw de Rzeczica Loc.
mitencionario.

Venerabilis domine, frater in Christo chari-
ssime. Jarzambkowski
rediens ex urbe, reddidit nobis litteras vestras datas decima Die
Februarii quibus inter alia nobis scribitis vos litteras Regias
ad Summum Pontificem, ac dominos Cardinales Protectorem
Regni et Auditorem Camera non reddidisse, propterea q̃
de data nimis recenti, post electionem Summi Pontificis
vobis esse videbantur, postulatisq; a nobis, ut alias litteras de
posterore data vobis mitteremus. Magnum profecto negotiu
et difficultatem nobis in his litteris facitis, iam cui non
probari eas vobis, iam austeris scribendas censetis, iam
data recentis eas esse causamini, aliasq; atq; alias, mitti
a nobis petitis, et non perpenditis, q̃ sit longa et huc ab
urbe Roma, et hinc in Lithuania distantia, proindeq;

125
multum temporis infumi oportere. anteq³ parentur. et p^{ri}mo
hic in Lithuania perferantur. deinde hic. postremo vero
isthuc transmittantur id quod sine mora et retardatione magna
negotiorum nostrorum fieri non potest. quando tamen ita sit factu³
q³ eas litteras quas misimus non reddidistis. nos nolentes. ne
propterea et gratulationis officiu³. quod Summo Pontifici nomine
M. tis Regia fieri destinavimus intermittatur. et negotia nostra
Ecclesiæq³ nostræ diutius remorentur. Mittimus vobis. per Jo:
annem Vilamowski alias litteras. de Data posteriore conferri:
ptas gratulatorias. videlicet Summo Pontifici de affequito Apo:
stolatus solio. necnon petitorias. ut illius Sanctas beneficia
illa. de quibus non ignoratis. duobus Capitaneis bonorum no:
strorum Episcopis. in Jus patronatus perpetuo conferre digna:
tur. Tum etiam litteras. ad dominos Cardinalem Protectore³
Regni. et Camerae auditorem. et dominum Datarium modernu³. cu:
ius nomen propriu³ et veru³ titulu³ scire a vobis desideramus.
Miseramus eas ipsas litteras per Brzezlawski nostru³. sed
noscu³ quod ob rem eas nobis remisit de Cracovia. qui multo me:
lius fecisset. si eas seoum isthuc tulisset. non contigisset namq³
negotiorum nostrorum Ecclesiæq³ nostræ tanta retardatio. quanta
accidit ob non redditas per vos litteras. quas per dominos Gant:
kowski et VitSimi misimus. quare reddatis tandem eas
quas nunc mittimus. negotiaq³ nostra. de quibus vobis instru:
ctionem abunde iam dedimus. omni cura ac diligentia v^{ra}
sic prosequamini. q³ votorum nostrorum et M. tas Regia com:
potes fiamus.

Valde libenter habuissimus eas litteras vestras. quas de
doloribus et cruciatibus Clementis Pontificis. quibus ant:
obitu suu³ premebatur. nobis scripsistis. et quæ noscu³ quo
casu ad nos non pervenerunt. ferebantur hic varia de eo
ipso Clemente Pontifice. aliqui dicebant illu³ extremu³ diem

vita sua clausisse. aliqui vero affirmabant illum vivisse. sed
in ægitudine constitutum esse. ad hunc itaque modum per lon-
gum tempus in ambiguo de illo prius hieceramus. sed neque tu
quoque cum domini Vitbini. et Gantzkowski isthuc in urbem
hinc sunt profecti. certi quidam de eo alicunde. fuerat nobis
significatum. Deinde vero multo postea scriptum est huc. ab
Aula Ser. mi domini Ferdinandi Regis illum in vivis esse de-
fuisse.

Post decessum Clementis Pontificis quia non dubitabamus Datazium
priorem ab officio ammotum esse. et alium novum in locum eius con-
stitutum. De pollicra quam domino Angelvinkel donanda.
in Lithuania fieri feceramus. consilium et deliberationem
nostram mutavimus. pollicraque ipsam Sanct. mo Domino nostro
per Andream Przeczlawski misimus. una cum alia pollicra
de pollibus Sobellinis. speramusque quod sua Sanctas munus hoc
nostrum. utcumque exile grato animo a nobis suscipere. nobisque
et negotiis ac rebus nostris. benigna et propensa esse. et pre-
ces nostras æquas et iustas. exaudire dignabitur. In quo vob
quoque diligentem operam vestram adhibeatis

Ternis litteris vestris. quarum altera xxvi octobris. altera quas
attulit Motieška xxviii Novembris. Tercia vero ex vene-
ciis nobis allata. tertia die Decembris Romæ fuerunt datae.
satis abunde vobis respondimus. et aurum tam pro expeditione pro-
visionis Stanislai Liečki. quod etiam in solutionem per vos in unum
semitorumque nostrorum negotia expositorum vobis misimus. per
Andream etiam Przeczlawski. scripsimus et significavimus.
vobis ea omnia. quae a vobis curanda isthic volumus. atque
ideo non necessarium esse. putamus. illa nunc quoque repetere.

Gratum est nobis. quod bene sperare ^{nos} nobis iubetis de viro Stanislai Li-
ečki ad Can. tum Ecclesiae nostrae. qui post mortem domini Czu-
zilo

vacavit . ut eunqz Felice Narampinski palam exultet . passimqz
iactet se habere ius potius / magis vero cepit erigere cerviculu
ex litteris per dominu Vytbinię . ut refert D. Carolus Canonicus
Ploccen? Cracovię scriptis quibus ille bonus pater eundem Felicem
Narampinski . tanqz futuru procul dubio victorem . in utramqz
aurem dormire iussit

Si Sanctissimus Dominus noster dabit gratias expectatuias
de mense Maio proximo . vobis curate ut tum quoqz post illas
datas . Nominationes Regie ac etiam reservationis nobis
concessæ revalidentur . quas an eo ipso tempore evadun-
tur gratia . vel postea revalidandas curare debeatis . id nos con-
silio et deliberationi vestre permittimus . volumus tamen ut
circa revalidationem . nominationem Felicis Narampinski
excludatis . neqz revalidari iam curatis / est namqz dudum
consumpta et evaporata . quam si vobis ipsemet revalidari
sibi faciat

Agimus et habemus vobis gratias qz votu Sancto Nicolao .
pro recuperando bono statu . pristinae bonae valetudinis nostri
municipastis et persolvere vultis . Sumus quidem Deo sit gra
releuati iam ab longa et gravi aegritudine . adhuc tamen haeret
debilitas . et lassitudo quaedam in membris nostris . et proinde
postulamus a vobis . ut pro nobis orare adhuc dominu Deum
non intermittatis . cuiusqz sanctos qui urbem istam sanguine
suo resperferunt / quod vestru offitru benevolentia et gratifica-
tione nostra vobis per omnem occasionem referemus .

Si iam reddidistis litteras Regias et nostras dominis Car.
li Protectori Regni . Auditori camerae . et Datario . quas per do-
minos Vytbinię et Gandkowskii misimus . Has quas nunc
ad illozu^{nos} D. mittim? non reddatis . sunt enim eiusdem ho-
noris ut priores . praterqz eas . quae scriptae sunt in com-
mendationem . Joannis vilamowski . et Alberti Kirowskii

quas nos manu nostra signavimus. si vero illas nondum reddi-
distis, eas quas nunc mittimus reddatis. illas vero antea
per utrumque, et Gandkowsky missas, et per vos non red-
ditas, siquidem non sunt redditae retinueritis.

Demonstravit nobis Kiensky servitor noster litteras a vo-
bis recens ad se scriptas, ex quibus animadvertit, negotium
concordiae inter se Dominumque Ralsky super Can. tu Wladisla-
wiew initae, nondum finem suum istis esse sortitum, et probatur
nobis ut hoc ipsum negotium circa concessionem usque gratiarum Apo-
stolicarum, quae de Mense Maio proximo futura esse scribitur,
expediatur. Postulam igitur tamen a vobis, interponatis diligen-
tem operam vestram, ut eodem negotio, quod dudum iam istis
saceret, manus extrema tandem imponatur. Dominus namque
Ralsky, est homo more impatiens, et minatur se litem Seruito-
rum nostrorum esse impetiturum, a qua is ipse servitor noster,
valde abhorret. Ut autem facilius impetrare et obtinere pos-
sitis revalidationem nominationis Domini Ralsky, et transla-
tionem illius ad Ecclesiam Posnaniensem, fecimus adscribi quod
commendationem eius rei in litteris pro Joanne Vilamowski
ad dominos Auditorem et Datarium conscriptis. Interest namque
Servitorum nostri Kiensky, quo negotium istud conficiatur iuxta
concordiam cum domino Ralsky per eum factam, cui ut satisfiat
vobis diligentem operam vestram impendere in hoc velitis, quo-
rum gratiam, servitorumque nostro apprime necessaria faciemus.

Pergratum est nobis, quod cum Collegio Archiducum negotium transigistis
et centum aureos ex denario sancti Petri illi numerastis, quibus
tantamque de quatuor annis nobis miseretis. Nos certe hoc cen-
tum aureos infra M. h. Regia numerari ei ipsi Collegio cu-
ravimus, fecimus tamen id eo animo, ut hoc ipsum Collegium
M. h. sua propensius redderemus, quo si posthac prorogatio
donationis denarii sancti Petri nomine M. h. sua petita

fuerit. non obstat idem Archiduci Collegium quominus concedi-
retur. quando vero Deo dante M. tas sua redibit. ex Litua-
nia. nos hoc factum numeratorum per nos centum florenorum
apud illam excusabimus. prout melius poterimus.

Rescripsimus domino Elbippo de Somis, ad cuius litteras, adjeci-
entes hoc quoque, quod nos dominus Archidux. ex quadricimali
sancti Petri denario centum aureos miserimus. declarantes
illi etiam causas propter quas ex eo ipso denario valde exilis
summa proveniat. ut autem benevolentia illius M. Regie
et nobis conciliaremus. mittimus ei per Vilamowski pel-
liculam de Albulis.

Nescimus quonam pacto accidit, quod preter scientiam et confi-
derationem foris vestram, Monitorium penale contra Andream
de Conskio plebanum, isthic sic obtentum, ex quo pauper homo
valde est perturbatus, utcumque sit factum. rogamus vos ut
diligentiam in causa ipsius adhibeatis. Sabetis mandatum
munimentaque ipsius omnia. Sabetis et pecuniam per D. Docto-
rem Borck ad causam illius vobis missam, atque ideo curare ve-
litis, ne is homo probus, et servitor noster antiquus cum hac sua
causa in periculum aliquod et difficultatem magnam opera aduer-
sarii sui conjiciatur.

Dominus Jsilbinski noster est valde sollicitus in sua causa, qua
sibi cum Michaelis Laczanow intercedit. Retulit ei dominus
Rudnicki se a fratre suo Clemente isthic ex urbe non pri-
dem litteras habuisse, quibus scribere sibi debuisset, quod ipse Mi-
chael Laczanow causam in Rosta contra illum indicandam com-
miserisset. De qua re quia vos nihil nobis scripsistis. postula-
mus a vobis, ut nos de illa an ita sit necne, certiores redda-
tis per primum nuntium.

Petrus Tomicski Ep's Crac' Vicecancell.
Sigismundus de Erberstein regenti Austrie.

Magnifice domine amice charp. me. Accipimus Ser. litteras vestre
Mag. cia. quibus negotium cuiusdam affinis sui nobis commendat,
et dominum Carolum Cueser doctorum nos de eo ipso negotio indicat.
Nos a gravi et longa aegritudine nostra releuati ab urbe Craco:
morum animi et confirmanda valetudinis nostrae causa huc ad
solitudinem secessimus atq; ita de negotio vestre Mag. cia.
affinis quod adiutuiri a nobis postulat ex domino Carolo
Cueser nondum cognouimus. Perlectis tamen litteris vestre
Mag. cia. illico ad illum scripsimus ut serium praestati negotii
nobis exponeret quod cum ille facit nobis voto ac desiderio
vestre Mag. cia. valde libenter nos accommodabimur, ea
namq; voluntate nostra inclinatione erga vestram Mag. cia.
propendimus ut plurimas occasiones offerri nobis cupiamus
per quas nostra gratificandi illi studia testata facere possim.

Ceterum cum mittamus nunc in urbem Romam hunc Regium
et nostrum nuntium qui has reddet vestre Mag. cia. litteras
cum pollicis duabus aut tribus quas nonnullis amicis no:
stris donandas illuc misimus rogamus plurimum vestram Mag. cia.
efficere velit apud Ser. mu. Dominum suum Romanorum R. Re:
gem quo et ipsi Nuntio nostro litteras securitatis concedere
dignaretur quarum privilegio adiutus dominia M. tis sua tuto
et sine pensione aliquorum vectigalium pertransire possit. dedimus
autem illi et seruum et equum in quo pollicis praedicti per:
ueberentur facit nobis in hoc rem longe grat. ma. vestra
Mag. cia. quam nos illi vicissim omni studio beneuolentia

et gratificatione nostra offerente si quaqz occasione referre
semper curabimus. Bene et feliciter valeat vestra Mag. cia
nobqz sibi haberi velit commendatos. Datu in Kielce Die xxii
Januarii. M D. xxxv.

Petrus Tomicski Eps Crac. Vicecancell.
Adamo de Brzesim Medico.

Egregie domine frater in Christo dilecte. Accipimus bene litte-
ras vestras per Moteszka nobis redditas. quas non sine dolore
legimus. cognovim? namqz ex eis Nepotem nostrum Swidwa.
curfari bonarum litterarum studia. et dare opera rebus vanissi-
mis. magz perpendere quam obrem nobis istud miserum?
quare ne pecunia turpiter et frustra istud absumat. et casu
aliquem gravorem ob depravatos mores et vitam suam incidat
deliberavimus istud cum non timere diuicis. sed primo
vere huc revocare. Interea vero vos providere utiqz velitis
ut ne quempia? tristem casu incurrat quemadmodum aliquo-
ties iam incurrisse cum contigit. quo rem gratam nobis faciat.
Bene valete. Datu in Kielce 22 Januarii 1535.

Petrus Tomicski eps Crac. Vicecancell.
Andree Przeczlawski. nuntio Romani ac.
signato.

P Przeczlawski bene sunt ad nos ab vrbe littere domini Docto-
ris Przeczka allate. in quibus tametsi pauca nobis scribit
Nos tamen vobis ex hac ipsa scriptorum brevitate perspeximus

plurimum rationibus nostris expedire. ut tu in ipso initio qua:
dragosini et itniori destinato te committas. illudq; ea cura
et diligentia prosequaris. ut possis Roma ante dies Passionis
Dominicæ sacros applicare. quanto enim illuc maturius te
cum litteris statueris. tanto id et graciosius nobis. et rationib;
nostris conducibilius fueris. Bene vale. Datu.

Petrus Tomieski Ep's Crac. Vicecancell. *L*
Andree Przecslawski Notario suo.

Precslawski. Tametsi satis esse putabamus declarare litte:
ris nostris. Summo Pontifici. et R^{mo} Domino Cardinali San:
ctorum quatuor Regni Protectori te servitorem et Nuntium Re:
gum esse. quia tamen petis instanter. ut habeas litteras Regias
quibus innoscant omnibus te a Rege Romanum missum esse.
Nos quamvis non speramus litteras Regias quæ non sint
manu M^{ris} sue subscriptæ. magnum pondus esse habituras
quia tamen illas habere optas. mittimus tibi illas cum presen:
tibus. simul et rarum exemplum. quas si reddere aut non redde:
re debeas. consulta et deliberabis super hoc Roma veniens
cum domino Doctore r^{mo} Precsca.

Scipimus litteras nostras Christophoro Swarcz qui forte relu:
ctatur gubernare tres equos in itniori. mandavimus illi. ut omni:
no tecum vadat. tique uti seniori obediat. et equos gubernare. et
providere non detrachet. cura res illi nulla leuitatem sit
allatura. Credimusq; illum id quod nos volumus. et illi pre:
cipimus. non grauatim esse facturum.

Cura ut te q̄celerius euoluere isthuc possis. vale. Datu in
arce nostra Bodzanow. Die xi Februarii. Anno

Petrus Tomiczki Ep^s Crac^e. vicecancell.
Andree Przeczlawski Notario suo.

P Przeczlawski. Nullas tibi litteras Regias ad summum Pont:
ferendas misimus neq³ in presens mittere possumus eo q^d illas
propter magnu^m loci quo cu^m Rege distamus intervallu^m consequi
in hac tui discessus celeritate non potuimus. nostras tamen ad
Summum Pont: et ad R^o. m^o. D. Cardinalem Protectorem. et
ad alios prelatos ac officarios Romanos litteras misimus
qui cu^m illas obtuleris. fidem non indubia^m facient te Regis
nomine et auctoritate ad Mis sue et nostra servitoru^m q³ no:
strozu^m negotia curanda missu^m esse. Bene vale Dat^{us}.

Facti sumus certiores Felicem Narampinski protectionem in
urbem instituisse. quam ob rem expedire nobis videtur. ut
tu in ipso quadrag^o sine initio itineri te committas et illud
sic prosequaris quo possis aliq^o intervallo hominum praevenire
et cu^m domino Doctore consilia illius quae non erit quib^{us}cu^mq^{ue} in
geniis ad commodu^m nostru^m antevertere et impedire.

Petrus Tomiczki Ep^s Crac^e vicecancell.
Doctori Stanislao Borek Canc^o Crac^e.

En. lis Domine. frater in Christo car^{is}. Mithin^{us} iam
ad vos Andrea Olufki nostru^m. cum roq³ Petru^m Trambeczki
profecturos in Italia^m pro nepote nostro Swidwa qui valet ia^m
multis. et valde lubens se evolvere inde cupit propter

propter contagiosum morbum quendam, qui grassari venetiis dicitur
quasi expediat, eos otius numerato illis viatico, quod pro per-
sonis eorum duabus, ac equis tribus, in Padua usque sufficere eis
posse putabitis. Ducunt namque secum equum tertium gradarium in
quo Svidwa rediens ad nos aduehatur, quanto autem viati-
co providere eos debebit, id nobis arbitrio et providentiae vo-
strae committimus. Meminimus vos nobis narrasse quatuor
Andreas Fogdweder, Cuius et mercator Cracoviae dare solet pro
viatico servitori suo duellum mittit in urbem Venetiarum iuxta
quod vos quoque in numerando ipsis Andrea Oluski, et Petro
Trambeski viatico, gerere vos poteritis, nolumus namque ut ali-
qua victus penuria in itinere paciantur.

Quia vero hoc contingere potest, quod Andreas Oluski Paduam
veniens, Svidwa illic iam non reperit, si namque Joannes
Vilamowski reddet illi pecuniam per nos missam, antequam An-
dreas Przecławski Roma rediens Padua pertransibit, sus-
picamur, quod nactus a Vilamowski pecuniam illico se inde
mouebit, iterque ad nos arripiet, praesertim si Przecławski
committens itineris se illi adiunxerit, qui forte redibit per Ger-
maniam, opus est quoque ut ipsum Andrea Oluski provideatis
viatico necessario, quo ex Padua sine Svidwa rediens susten-
tare se possit, cum vno puero, et equis duobus, tertium namque
equum gradarium, si Svidwam Paduae non repererit, commu-
nimus donandum domino Lasaro Bonamico, qui singulari
benivolentia erga nos propendit, et nepotem nostrum Svid-
wam toto hoc tempore quo una erant comiter habuit.

Si pocius cum freno pulchro non sunt adhuc empti ad fellam
cuius equi qui Bonaventura Svidwa deduci debet, volumus
ut illa Oluski emat isthic Cracoviae, qua vos pecunia nostra
soluatis.

Sartor

Cal. F. V. 145/XII

Pr. Zm. pyrom. infra sta. cap. v. h.
(342) m. d. p.

Pr. Zm. pyrom. infra sta. cap. v. h. (342) m. d. p.
b. u. d. H. Th. u. r. g.

342

Alberta River Wild. 241

1518 25.7

1522 105

1527 219.

1523.163

1525

233-

1516 252

1528 260

Augu 248

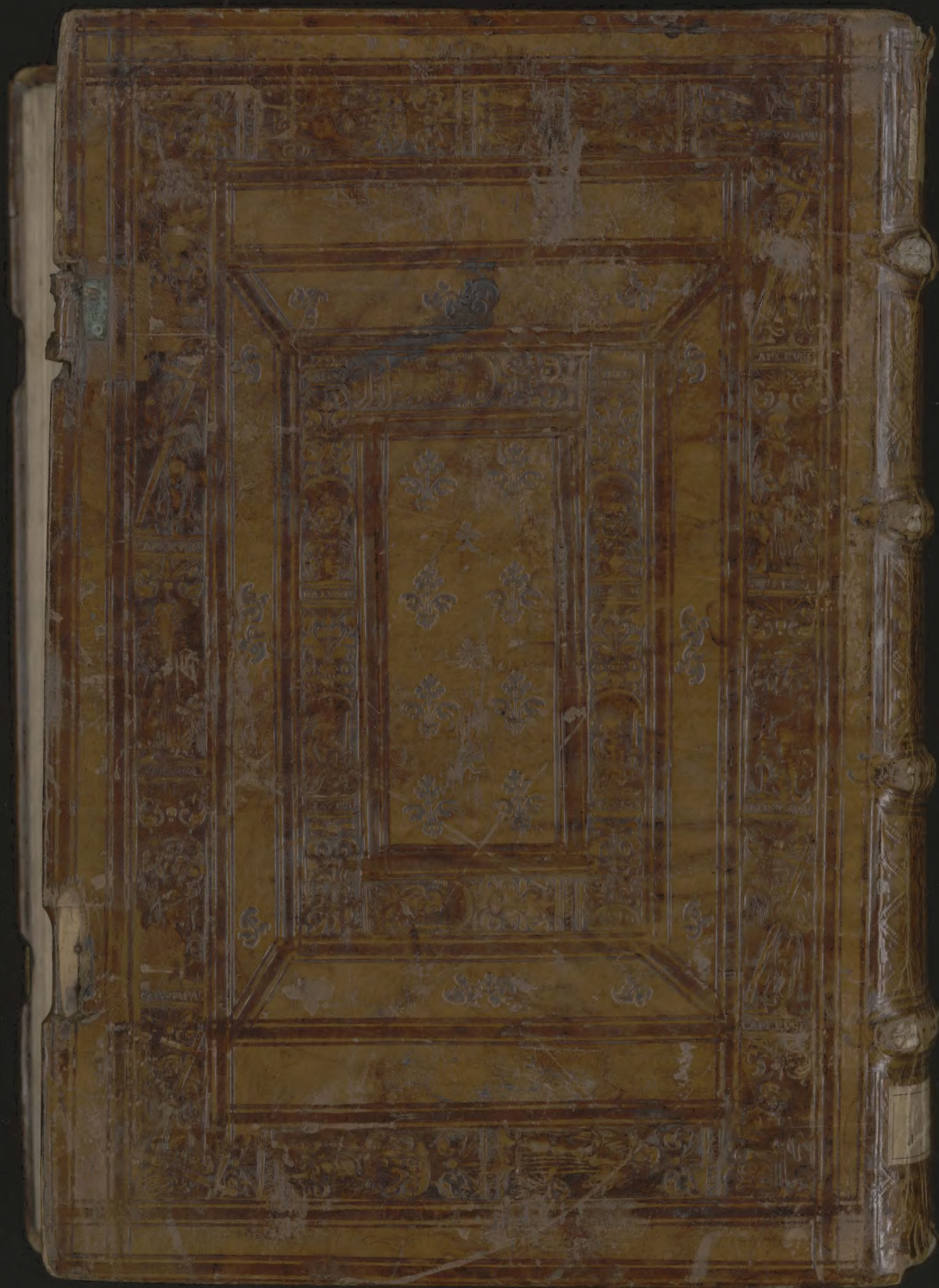
1529 339,

1530 383.

1531 394

1532 492

1535 590

XI

8006 34

Латинская.

ОТД.

N 43